АКТЫ

ИЗДАВАЕМЫЕ

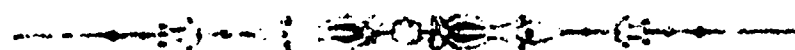
ВИЛЕНСКОЮ КОММИССІЕЮ

ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ.

ТОМЪ XXVII.

АКТЫ ХОЛМСКАГО ГРОДСКАГО СУДА.

ВИЛЬНА.
Типографія А. Г. Сыркина, Большая ул., собствен. домъ № 88.

1900.

Личный составъ коммиссіи:

Предсѣдатель Юліанъ Ѳомичъ *Крачковскій.*

Члены:

- Иванъ Яковлевичъ *Спрогисъ.*
- Константинъ Ивановичъ *Снитко.*
- Флавіанъ Николаевичъ *Добрянскій.*
- Венедиктъ Михайловичъ *Площанскій.*

Оглавленіе XXVII тома.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Акты Холмскаго гродскаго или старостинскаго суда, относящіеся, главнымъ образомъ, къ церковнымъ дѣламъ, напечатаны Виленскою Коммиссіей въ двухъ изданіяхъ за 1892 и 1896 гг. Въ первомъ—XIX томѣ помѣщены документы 1428—1603 гг., т. е. съ начала владычествованія преемниковъ православнаго епископа Харитона до кончины перваго уніатскаго епископа Діонисія Збируйскаго; второй—XXIII томъ заключаетъ въ себѣ акты 1604—1691 гг., т. е. съ начала епископства Арсенія Андреевскаго до кончины Августина Лодзяты. Выпускаемый теперь въ свѣтъ третій—XXVII томъ содержитъ въ себѣ документы 1692—1756 гг., т. е. со времени назначенія Іоанна Малаховскаго до конца управленія Холмскою епархіею Фелиціана Володковича.

По своему содержанію, каждый изъ появившихся трехъ томовъ имѣетъ для исторіи Холмской страны особое значеніе: первый интересенъ раскрытіемъ картинъ рѣдкой и мало еще изслѣдованной древности, сохранившейся въ письменныхъ памятникахъ XV в. Чѣмъ древнѣе документъ, тѣмъ онъ цѣннѣе, хотя бы содержаніе его не представляло особой важности: для изслѣдователя старины иногда очень важно точное опредѣленіе времени существованія какой-либо исторической личности. Документы этого тома указываютъ именно на многихъ духовныхъ и свѣтскихъ лицъ, игравшихъ въ свое время выдающуюся роль въ обществѣ, церкви и государствѣ,—чѣмъ пополняются пробѣлы и исправляются ошибки историковъ въ хронологіи *). Но не менѣе важны данныя, знакомящія насъ съ патріархальными

*) Въ новѣйшее время открыто въ Люблинскихъ актахъ 1433 г., что упоминаемый въ Холмскихъ древнихъ актахъ *владыка*, бывшій въ Холмѣ послѣ Харитона между 1430 и 1440 гг., назывался *Савва*.

нравами предковъ, съ дѣловыми, житейскими и сосѣдскими отношеніями владыкъ и духовенства русской церкви со шляхтою или боярами, въ большинствѣ еще православными, и съ нововодворившимися въ странѣ римско-катол. епископами и ихъ плебанами. Послѣдніе, какъ и ихъ сторонники, относились, какъ извѣстно, съ пренебреженіемъ къ мѣстному русскому духовенству и нарушали безнаказанно его права, но вмѣстѣ съ тѣмъ чувствовали свое ничтожное вліяніе среди сплошнаго православнаго населенія. Русскіе владыки, кромѣ исполненія своихъ духовныхъ обязанностей въ епархіи, должны были вести споры въ судахъ о границахъ церковныхъ и своихъ родовыхъ имѣній съ сосѣдями, заключать съ ними мировыя и проч. Записей въ пользу каѳедры и церквей встрѣчается немного въ книгахъ XV в.: медовая дань и прудъ „Костковставъ“ съ участкомъ земли—вотъ и все, что Холмская каѳедра тогда, по нашимъ актамъ, пріобрѣла.—Въ первой половинѣ XVI в. картина событій значительно оживляется и актовыя записи являются въ книгахъ болѣе обширными и разнообразными документами. Изъ нихъ видно, что православныхъ владыкъ назначаютъ короли по совѣту своихъ сановниковъ, и выборъ ихъ оказывается для русской церкви крайне неудачнымъ. Король, „слѣдуя примѣру своихъ предковъ“, отнимаетъ у владыкъ церковныя имѣнія для передачи ихъ рим.-кат. епископу; остальныя имѣнія, за исключеніемъ одного, владыка или продаетъ шляхтичу, или обмѣниваетъ съ королемъ на другія. Затѣмъ отмѣчены въ книгахъ другія финансово-экономическія дѣла владыкъ и ихъ родныхъ, дѣло о недоставленіи медовой дани, пограничные споры, требованіе латинскими священниками десятины съ русскихъ полей, процессы съ шляхтичами, нападеніе на владыкъ и ихъ духовенство, драки съ крестьянами; наконецъ, найдена также одна небольшая запись въ пользу владыкъ и его крылошанъ.—Во второй половинѣ того же вѣка одинъ владыка выступаетъ въ защиту своей паствы, другой—своихъ іерархическихъ правъ. Въ это время уже вовсе нерѣдко случается оскорбленіе владыки и духовенства словомъ и дѣйствіемъ, нападеніе на церковь и ея ограбленіе, на каѳедральныя и церковныя имѣнія, захватъ церковной земли, и притѣсненіе духовенства королевскими чиновниками. Но встрѣчается также одинъ фактъ освобожденія русскихъ мѣщанъ отъ налога въ пользу плебана. Затѣмъ выступаютъ на сцену семейныя недоразумѣнія среди владыкъ и ихъ зятьевъ, борьба безъ разбора средствъ и соперничество между ними о завладѣніи каѳедрой, тенденціозныя обвиненія владыки въ уголовныхъ, почти невѣроятныхъ преступленіяхъ, соблазнительная ссора между владыкой и духовенствомъ, наконецъ, вѣнцомъ всего этого явилась унія со своими послѣдствіями.

Печально было тогда положеніе православной церкви въ Холмщинѣ, даже печальнѣе того, что намъ разсказываютъ историки на основаніи извѣстныхъ имъ источниковъ.

Изъ содержанія рукописи митрополита Кишки, сообщенной А. Петрушевичемъ, историки узнали только о происхожденіи епископа Захаріи изъ Красностава, о званіи же его до назначенія его владыкой Холмскимъ не имѣлось никакихъ данныхъ. О двухъ ближайшихъ его преемникахъ, Леонтіи и Діонисіи, еще меньше было извѣстно. Предполагалось, конечно, что всѣ эти владыки вышли изъ среды свѣтскаго или монашескаго духовенства: Леонтій будто-бы состоялъ раньше архимандритомъ Лещинскаго монастыря *), Діонисій же былъ избранъ будто-бы изъ бѣлаго духовенства. Въ порядкѣ вещей такъ и слѣдовало предполагать, что удостоившійся избранія въ епископы былъ однимъ изъ выдающихся представителей духовенства православной церкви, а также, что добросовѣстное правительство, принявшее на себя задачу „радѣть о благоустроеніи и пользѣ святыхъ церквей“ въ своей странѣ, должно было заботиться о томъ, чтобы на архіерейскія каѳедры назначались люди, не только преданные государству, но также достойнѣйшіе въ церковномъ отношеніи. Эта забота касалась, однако, одной только римской церкви; для русской церкви назначались владыки по совѣту явныхъ ея противниковъ, какими прежде всего были римскіе іерархи. Вслѣдствіе этого, управленіе православною епархіею поручалось людямъ, не имѣвшимъ нечего общаго съ духовнымъ званіемъ. Назначеніе стараго, дряхлаго, многосемейнаго и еле грамотнаго Красноставскаго мѣщанина Зенька Ильяшовича епископомъ Холмскимъ является, по нашему мнѣнію, чистымъ издѣвательствомъ надъ православною церковью и многочисленными ея исповѣдниками. И зять-коадъюторъ его Ѳеодоръ, какой-то загадочный шляхтичъ съ латинскимъ названіемъ *Омнисъ*, который вѣроятно только для того женился на дочери Зенька, чтобы воспользоваться его будущимъ положеніемъ, равно какъ и тесть, не былъ рукоположенъ въ священники. Какимъ же онъ могъ быть помощникомъ епископа въ духовномъ управленіи епархіей, если онъ не былъ даже діакономъ? Мы въ полномъ правѣ утверждать, что Омнисъ не случайно попалъ въ семью Ильяшовича, а по извѣстному плану тогдашнихъ дѣятелей, приготовлявшихъ двѣ уніи съ Польшею, политическую—Люблинскую и церковную—Брестскую. Ему-то была поручена задача производить смуту въ семьѣ и въ дѣятельности старика-владыки, добиться его каѳедры и сдѣлаться надежнымъ орудіемъ для введенія церковной уніи. Напрасно митрополитъ Іона протестовалъ (въ 1568 г.) противъ назначенія свѣтскихъ лицъ епископами. Несмотря однако на обѣщаніе короля устранить эту аномалію

*) Преосв. Модестъ ссылается на „Истор.-стат. опис. Минской епархіи“ архим. Николая, гдѣ, однако, говорится о какомъ-то Леонтіи Пельчинскомъ. Нашъ Леонтій, впрочемъ, тогда еще не пользовался фамиліей „Пельчицкій“.

въ русской церкви, оба преемника Захаріи, сынъ и зять, Леонтій и Діонисій, были до назначенія ихъ въ епископы свѣтскими людьми. Омнисъ-Лаговскій, какъ извѣстно, только тогда прекратилъ свою дѣятельность, когда его соперники подписались на унію.

Да, весьма печально было положеніе русско-православной церкви въ предѣлахъ польской республики!

Въ составъ второго тома входятъ дѣла XVII в. Тамъ представляется намъ неравная борьба Польши, римскаго католицизма и уніи съ древнимъ православіемъ порабощенной Руси. Для этой борьбы рим.-кат. іерархамъ назначаются помощники, суффраганы и коадъюторы, умножаются кадры свѣтскаго духовенства, строятся многочисленныя кляшторы и заполняются монахами разныхъ орденовъ воинствующей церкви, вездѣ воздвигаются крѣпости, изъ которыхъ устраиваются вылазки въ мирныя жилища для захвата добычи. Съ „душехватствомъ“ шла рядомъ погоня за наживой безъ разбора средствъ, ведущихъ къ цѣли. Тѣмъ объясняется распущенность нравовъ, встрѣчаемая въ XVII в. почти на каждомъ шагу у рим.-кат. духовенства на Руси. Въ слѣдъ за духовенствомъ пошла и его паства. Православные переносили жестокія притѣсненія. Оскорбленія словомъ и дѣйствіемъ, нападенія, драки, грабежи, оскверненіе и ограбленіе церквей, убійства—даже духовныхъ лицъ—чередовались въ судебныхъ актахъ рядомъ съ процессами по дѣламъ о десятинѣ и дани всякаго рода, о владѣніи домами и землями, и проч. Рѣшенія и посольскія наставленія сеймиковъ были направлены противъ русскаго духовенства и его потомства; въ русско-уніатскіе епископы назначались кандидаты изъ римско-католической шляхты. Кромѣ того, въ то время Холмская земля испытала немало бѣдствій, какъ стихійныхъ, такъ и отъ дѣйствій внѣшнихъ и внутреннихъ враговъ, отъ военныхъ постовъ и переходовъ, причемъ были разоряемы многія мѣстности и церкви и пропадали немаловажные документы.

Настоящій томъ не представляетъ въ церковномъ отношеніи уже того жгучаго интереса, какимъ отличался предъидущій, ярко рисовавшій намъ съ одной стороны подвиги сторонниковъ Рима и Польши на Руси въ интересѣ осуществленія ихъ плановъ, съ другой—отчаянный имъ отпоръ со стороны жителей страны. Главные центры православія взяты были приступомъ, а лишь тутъ и тамъ велась еще партизанская борьба съ громадными полчищами противниковъ. Наконецъ, іезуитская хитрость и физическая сила взяли свое, а сопротивленіе имъ народа оказалось уже болѣе

пассивнымъ. Оно проявлялось прежде всего въ глухомъ враждебномъ настроеніи образовавшихся партій. Уже умный король Стефанъ Баторій говорилъ, что „унія кость ссоры". Всякому было понятно, что унія на Руси не значитъ одно лишь соединеніе восточной и западной церквей подъ главенствомъ римскаго епископа, а служитъ, равно какъ и римскій католицизмъ, политическимъ цѣлямъ, именно ополяченію русскаго народа. Это наглядно доказываютъ, между прочимъ, судебные акты времени Оранскаго и ближайшихъ его преемниковъ. Послѣ Замойскаго собора (1720 г.) стали подвергаться іезуитскимъ реформамъ не только догматы и обрядности восточной церкви, но и внѣшность духовенства, начиная съ рясы и бороды*).

Унія восторжествовала на всемъ пространствѣ Холмской Руси, но не убила русскаго духа; духъ превняго православія скрывался въ нѣдрахъ народа, пока не воспрянулъ въ наше время къ новой свѣтлой жизни. Затѣя римско-польскаго іезуитизма перевести русскій народъ въ лоно своей церкви осуществилась въ малой части: Польша и Римъ пріобрѣли одно сословіе, которое каждый народъ въ благополучное свое время пріобрѣсть, въ злополучное потерять можетъ. На одномъ Московскомъ изданіи 1744 г. написаны кѣмъ-то по-польски слѣдующія знаменательныя строки: *„Доблестному нашему русскому народу нѣтъ стыда и униженія въ томъ, что многіе его сыны оставляютъ древнюю его святую православную вѣру, ибо и море не оскверняется тѣмъ, что оно выбрасываетъ трупы изъ своей пучины"* **).

Въ настоящемъ томѣ помѣщены документы, доказывающіе, что нравы латино-польскаго общества—духовенства и шляхты—не измѣнились къ лучшему. Назначаемые уніатскіе епископы происходили изъ ополяченной шляхты и относились къ своимъ обязанностямъ различно: одни, именно первые, заботились о распространеніи уніи, другіе о реформахъ въ пользу приближенія уніатской церкви къ римско-католической, наконецъ, послѣдніе о сохраненіи уніатской церкви отъ попытокъ къ полному ея сліянію съ римскою церковью. Дѣятельность ихъ охарактеризована неменѣе, какъ ихъ и духовенства вообще финансово-экономическія дѣла. Положеніе русскаго, хотя уніатскаго, свѣтскаго духовенства было такъ же незавидное, какъ и въ прежнее время, что видно изъ его жалобъ; зато уніатское монашество пользовалось большею благосклонностью со стороны римлянъ, которымъ оно угождало.

---

*) Уже епископъ Володковичъ (1731—1756) и его преемники, за исключеніемъ еп. Порфирія Важинскаго (1790—1804), изображены на портретахъ своихъ безъ бородъ.

**) Przezacnemu narodowi naszemu ruskiemu ztąd hańby i obelżenia nie masz, że od jego wiary św. prawosławnej starożytnej synow jego wiele odstępuje, gdyż i morze stąd nie jest plugawe, iż z siebie wyrzuca trupy.

Особеннымъ вниманіемъ пользовался съ ихъ стороны Холмскій монастырь, въ распоряженіи котораго находилась древняя православная икона Богородицы, признанная чудотворною. Въ пользу этого монастыря и его зданій дѣлались потому довольно многія записи и духовныя завѣщанія, нѣкоторыя изъ нихъ касаются также уніатскихъ монахинь въ Холмѣ, устраненныхъ въ 1723 г. Въ пользу монастыря и на коронацію чудотворной Холмской иконы сеймикъ назначалъ довольно значительныя суммы изъ податей и налоговъ; на эту цѣль даже евреи были обязаны доставить уніатскому монастырю извѣстную сумму денегъ. Многія записи, жалованныя грамоты и духовныя завѣщанія относятся также къ уніатскимъ и рим.-кат. церквамъ и ихъ духовенству. Между документами отмѣчаются дѣла нѣкоторыхъ иногородныхъ монастырей и духовныхъ лицъ. Многіе процессы велись по дѣлу о бѣглыхъ крестьянахъ, а также по разнымъ преступленіямъ, о какихъ выше нами упоминалось. Интересны, особенно во время еп. Володковича, постановленія сеймиковъ, относящіяся къ духовенству и общественнымъ дѣламъ. Въ одномъ документѣ находимъ жалобу на притѣсненія православныхъ, въ другомъ списокъ православныхъ церквей и монастырей, насиліемъ захваченныхъ въ унію, причемъ не обошлось безъ настоящей борьбы, убійствъ и увѣчій. Вообще описываемое нами время изобилуетъ разнородными фактами, имѣющими историческое значеніе.

Изъ 370 документовъ, помѣщенныхъ въ нашемъ изданіи за 1900 г., содержатъ въ себѣ

I. *Королевскія и др. жалованныя грамоты*: №№ 47, 123, 143, 184, 194, 256, 337, 339, 340, 368, 370. (11).

II. *Сеймики Холмскіе и ихъ рѣшенія*: №№ 48, 78, 88, 115, 267, 316, 338. (7).

III *Фундушевыя и др. записи, духовныя завѣщанія*

а) въ пользу Холмскаго и др. уніатскихъ монастырей: №№ 35—37, 44, 56, 59, 60, 84, 122, 273, 343, 344. (12).

б)—правосл. и ун. приходскихъ церквей: №№ 22, 46, 62, 139, 140, 144, 167 180, 190, 195, 235, 240, 250—252, 306, 307, 329, 336, 345, 346, 348 - 152, 357, 359, 366. (29).

в)—рим.-кат. монастырей и церквей: №№ 63, 90, 95, 127, 129, 135, 202; 209, 282, 283, 309, 358. (12).

IV. *Финансово-экономическія и др. дѣла*

а) гр.-к. епископовъ: №№ 9, 15, 30, 57, 58, 94, 101, 102, 108, 109, 121, 130, 157, 168, 177, 203, 221—223, 236, 239, 244, 291, 301, 305, 322—325, 334, 341, 342, 353. (33).

б)—гр.-к. монастырей, церквей и духовенства: №№ 1, 12, 18, 26—29, 31, 38—40, 43, 45, 50, 52, 55, 61, 65—67, 73, 89, 92, 104, 120, 124, 125, 132, 145—147, 152—155, 160—164, 169, 173, 174, 179, 182, 188, 214, 215, 233, 237, 242, 246, 254, 255, 257, 280, 281, 286, 293, 294, 297, 302, 304, 308, 310, 312—315, 318, 319, 321, 331, 355, 363—365, 367. (77).

в)—рим.-кат. епископовъ: №№ 13. 14, 16, 23—25, 33, 53, 77, 85, 86, 105, 117, 131, 138, 162, 171, 175, 176, 191—193, 196, 198—201, 206, 208, 241, 247, 266, 275, 288, 290, 292, 328, 369. (38).

г)—рим.-к. духовенства: №№ 2, 4—7, 51, 68, 71, 80, 87, 99, 100, 106, 107, 110—114, 118, 126, 128, 133, 141, 142, 148. 149, 151, 156, 165, 166, 170, 178, 181, 185, 187, 189, 197, 204, 207, 212, 213, 216, 220, 224—226, 228—232, 238, 243, 245, 248, 259, 263—265, 268, 270—272, 274, 276—279, 284, 285, 287, 289, 295, 298, 299, 303, 317, 320, 326, 327, 330, 333, 335, 354, 356, 361. (87).

V. *Налоги* (на содержаніе войска) №№ 79, 103. (2).

VI. *Бѣдствія, пожары, разореніе церквей, пропажа документовъ*: №№ 69, 70, 119, 210, 211, 227, 234, 362. (8).

VIII. *Дѣла о насиліяхъ и оскорбленіяхъ, нанесенныхъ духовенству вообще*: №№ 8, 11, 19, 20, 21, 32, 34, 42, 49, 72, 74—76, 81, 82, 91, 93, 96, 97, 116, 134, 136, 150, 172, 183, 186, 205, 217—219, 253, 260—262, 296, 311, 332, 347, 360. (39).

VIII. *Смѣсь*. №№ 3, 10, 17, 41, 54, 64, 83, 98, 137, 158, 159, 249, 258, 269, 300. (15).

Данныя о жизни и дѣятельности уніатскихъ епископовъ и духовенства Холмской епархіи съ 1691 по 1756 г.

До разбора дѣлъ управляющихъ Холмской епархіей и ихъ духовенства съ 1691 г. коснемся еще вопроса, поднятаго въ прежнемъ нашемъ предисловіи о преемникѣ епископа Харитона, неизвѣстномъ по имени владыкѣ, бывшемъ въ Холмѣ въ 1430—1440 гг. На вопросъ, какъ звался предшественникъ Григорія, можемъ теперь дать удовлетворительный отвѣтъ: онъ звался *Савва*.

Въ Люблинской земской актовой книгѣ № 20689 за 1431—1440 гг. между записями 18 мая (feria 2 p. f. S. Sophiae) 1433 г. на 26 листѣ и 1 марта (f. 2 p. dom. Oculi) 1434 г. на 30 л. читаемъ на оборотѣ 28 л. слѣдующее: *Sawa Wladica, Episcopus ruthenicalis*, astitit terminum super Abraham de Ruda, woyewodam

olim Chelmensem, pro trecentis sexagenis et totidem damni. Item super istum astitit terminum, prout equum in captivitate vinculavit, damnum aestimando centum marcas. Super quae praemissa idem Wladica memoriale contulit, quod nos ab ipso accepimus et lucrum sibi adjudicavimus, quia in termino non comparuit.

Значитъ, владыка Савва позвалъ въ судъ бывшаго Холмскаго воеводу Авраама изъ Руды по дѣлу объ уплатѣ 300 копъ грошей и столько же убытка, кромѣ того 100 гривенъ за захваченную лошадь. Владыка уплатилъ судебную пошлину (memoriale), которую судъ принялъ отъ него, но такъ какъ истецъ не явился въ срокъ, то прибыль присудилъ въ свою пользу.

Въ виду того, что листы актовой книги въ нѣкоторыхъ мѣстахъ перепутаны*) и на 28 (равно какъ и на 27 и 29) л. нѣтъ означеннаго времени, вслѣдствіе чего можно бы предполагать, что 28 л. случайно попался сюда и относится къ 1469—1471 гг., когда дѣйствительно одинъ Савва (въ мон. Сильвестръ) былъ Холмскимъ владыкой, то оказалось нужнымъ навести точныя справки въ Люблинскихъ и Холмскихъ книгахъ того времени, именно, что-до сановниковъ и другихъ лицъ, упоминаемыхъ въ одномъ листѣ рядомъ съ владыкой Саввой. Послѣ сличенія тѣсной связи между 28 и 29 л. безъ даты и 30 л. съ датою 1 марта 1434 г. и всѣхъ другихъ данныхъ, не осталось у насъ никакого сомнѣнія, что владыка Савва, упоминаемый на 28 л. акт. кн. № 20689, дѣйствительно жилъ и имѣлъ дѣла въ Люблинскомъ земскомъ судѣ съ бывшимъ городскимъ воеводой въ Холмѣ Авраамомъ въ 1433 г. и что онъ былъ тѣмъ безъименнымъ Холмскимъ владыкой, который упоминается въ Холмскихъ и Красноставскихъ акт. книгахъ 1430—1440 гг.

Основаніемъ этому служатъ факты: 1) Упоминаемый въ Люблинской книгѣ Савва былъ владыкой *Холмскимъ*. Другого архіерея съ именемъ *Савва* въ то время не было въ Западной Руси. 2) Авраамъ, съ которымъ владыка имѣлъ судебныя дѣла, былъ, по Холмскимъ записямъ 1431 и начала 1433 гг. дѣйствительно Холмскимъ городскимъ воеводою **); послѣ онъ уже въ Холмскихъ актахъ не встрѣчается. 3) На той же страницѣ, рядомъ съ владыкой Саввою, упоминается жившій еще

---

*) Въ книгѣ, состоящей изъ 358 л., вклеены немногіе (9) листы за 1415 и 1416 гг. (л. 40—48); остальные въ нѣкоторыхъ мѣстахъ перепутаны, однако въ границахъ 1431—1440 гг.

**) Сначала онъ просто названъ Авраамомъ, затѣмъ (2 раза) Авраамомъ изъ Громника съ добавкою: воевода Холмскій; въ Люблинской записи читаемъ: Авраамъ изъ Руды, бывшій воевода Холмскій. У него могли быть два вотч. имѣнія, но вѣроятно также, что онъ обмѣнялъ Громникъ на Руду. Это нерѣдко случалось.

тогда король Владиславъ (Ягелло), затѣмъ, Люблинскій староста Петръ изъ Курова *), Иванъ Влостовскій, Николай изъ Праведльникъ, Петръ изъ Доминова и др., которые упоминаются на всѣхъ листахъ, отмѣченныхъ 1433 г. **). Обстоятельство, что владыка Савва, имѣя въ Холмѣ судебныя власти, искалъ правосудія въ Люблинѣ, можно объяснить новымъ или временнымъ мѣстопребываніемъ отвѣтчика, или, что вѣроятнѣе, тогдашнимъ положеніемъ дѣлъ въ Холмщинѣ, гдѣ велась открытая борьба съ Польшею объ освобожденіи страны.

Установивъ фактъ о существованіи въ 1430-тыхъ годахъ Холмскаго владыки Саввы, оставляемъ открытыми вопросы: 1) не былъ ли этотъ Савва (въ монашествѣ) тѣмъ *Сильвестромъ, княземъ Кобрынскимъ,* о которомъ Яковъ Суша говоритъ, какъ о вписанномъ съ другими княжескими родами въ Холмскій помяникъ (Phoenix I, 55)? 2) не отъ него ли произошло названіе м. *Савина,* вскорѣ перешедшаго въ руки рим. кат. духовенства?

Съ 1691—1756 гг. были Холмскими епископами-уніатами:

1) Іоаннъ Малаховскій (нареч.) 1691—1693.
2) Гедеонъ Война Оранскій 1693—1709.
3) Іосифъ Левицкій 1711—1730.
4) Фелиціанъ Феликсъ Володковичъ 1731—1756 (пер. въ Владиміръ).

1. Нареченный епископъ Іоаннъ Малаховскій и управляющіе Холмскою епархіей 1691—1693.

Правленіе Холмской епархіи.

Послѣ кончины Августина Лодзяты въ іюлѣ ***), 28 сентября 1691 г. былъ назначенъ преемникомъ его неупрочившійся на Перемышльской уніатской каѳедрѣ

---

*) Петръ изъ Курова упом. Любл. старостой въ 1431—1433 гг.; въ 1430 г. занималъ еще эту должность Станиславъ изъ Поддамбецъ; послѣ него были старостами: Иванъ изъ Танчика (1434), Иванъ изъ Щекоцина (1438).

**) Иванъ изъ Влостова, Николай изъ Праведльникъ (съ 1431—1438 гг.); Петра изъ Доминова находимъ уже подъ 1416 г.

***) Противъ факта, разсказаннаго Бартошевичемъ объ отравленіи молодого епископа „высокопоставленнымъ лицомъ, имѣвшимъ въ виду какой-то свой интересъ“, является примѣчаніе къ имени епископа въ синодикѣ Жировицкомъ, гдѣ сказано, что Лодзята отравленъ какимъ-то монахомъ Кіевскимъ по наущенію православныхъ. Родные братья, забравъ по смерти епископа всѣ вещи, оставили тѣло его въ Жидичинѣ непохороненнымъ, и только мѣстные крестьяне, умилосердившись, спустили гробъ черезъ окно въ церковную усыпальницу. (См. „Описаніе рук. Вил. Публ. Библ. ц.-слав. и русс.“ стр. 190).

Іоаннъ Малаховскій; не успѣвъ, однако, получить грамоту для ввода въ новую свою епархію и каѳедральныя ея имѣнія, или т. наз. *инвеституру*, онъ скончался въ Холмѣ 12 февраля 1693 г.

Въ Холмскихъ актахъ епископъ Малаховскій не упоминается: зато изъ одного позва отъ 3 сентября 1691 г. узнаемъ, что послѣ кончины Лодзяты администраторомъ вакантной Холмской каѳедры былъ Владимірскій епископъ *Левъ Заленскій* и намѣстникомъ его игуменъ Холмскаго монастыря *Поликарпъ Бирюковичъ*. По другому акту отъ 2 октября 1692 г., генеральнымъ намѣстникомъ епископа значится такой же игуменъ *Георгій Яржембинскій*. (№ док. 1).

Данныя о жизни и дѣятельности еп. І. Малаховскаго.

Хотя Іоаннъ Малаховскій былъ Холмскимъ епископомъ только номинально и не принималъ участія въ судьбахъ Холмской епархіи, считаемъ нелишнимъ сообщить о немъ нѣкоторыя біографическія данныя, почерпнутыя нами изъ разсказовъ Льва Кишки, Антонія Добрянскаго *) и Юліана Бартошевича, характеризующихъ личность замѣчательнаго архіерея-неудачника.

Іоаннъ Прусъ Малаховскій—бѣлорусъ изъ Мстиславскаго воеводства, сначала послушникъ Берестейскаго монастыря, затѣмъ римскій воспитанникъ и докторъ богословія, постриженный въ монашество въ Бытенскомъ монастырѣ, былъ проповѣдникомъ въ Жировицахъ, затѣмъ игуменомъ Виленскаго Св.-Троицкаго монастыря не признававшимъ надъ собою законной власти архимандрита Мартіана Бѣлозора. Назначенный въ 1669 г. епископомъ Перемышльскимъ, былъ рукоположенъ въ Виленской монастырской церкви митрополитомъ-уніатомъ Колендой. Такъ какъ имѣнія Перемышльской каѳедры находились въ рукахъ православнаго епископа, о. Малаховскій скитался по разнымъ мѣстамъ и монастырямъ епархіи, большею частью проживая въ Ярославлѣ; наконецъ принужденный уступить свое званіе принявшему унію епископу Иннокентію Винницкому, уѣхалъ въ Варшаву. Матеріальное его положеніе было незавидно, и шляхта, собравшаяся въ 1675 г. на сеймъ въ Судовой Вишнѣ, рѣшила подъ видомъ милостыни выдать ему 1000 зол. пол. изъ чоповаго (питейнаго) сбора Перемышльской и Сяноцкой областей. На сеймикѣ въ 1677 г. постановлено еще выдать ему изъ Львовскаго чоповаго сбора 300, Перемышльскаго тоже 300 и Сяноцкаго 100 зол. — за труды и расходы „на спасеніе

*) См. „Перемышлянинъ на 1854 г.“ (Епископы Перемышльскіе съ 1594 г. до введенія уніи въ епархіи. Іоаннъ Малаховскій стр. 56—62, Иннокентій Винницкій стр. 88—101).

душъ, переводимыхъ въ унію съ Римомъ". Пребывая при дворѣ короля Яна Собѣскаго, онъ получалъ отъ послѣдняго 1000 зол., отъ жены его 500 зол. содержанія въ годъ. По смерти Лодзяты, король далъ Малаховскому Холмскую епископію съ Жидичинскою и Лещинскою архимандріями, чѣмъ онъ, какъ извѣстно, не могъ воспользоваться. Заболѣвъ, онъ велѣлъ себя перевести въ Холмскую больницу нищенствующей братіи св. Іоанна, гдѣ и умеръ.

Л. Кишка разсказываетъ, что Малаховскій во время своего пребыванія въ Вильнѣ обновилъ монастырскую типографію и озаботился изданіемъ для уніатовъ печатнаго церковно-славянскаго устава, вслѣдствіе чего онъ вошелъ въ значительные долги, заложивъ серебро, принадлежащее Виленской церкви и монастырское имѣніе Скоробощина,—чѣмъ нанесъ монастырю чувствительный убытокъ. Мало того; отправляясь въ Перемышль послѣ рукоположенія въ епископы, онъ самовольно унесъ съ собою епископскую митру и нѣкоторыя церковныя облаченія.— Не лучше характеризуетъ Малаховскаго Ю. Бартошевичъ, который пишетъ: Единственная оставшаяся память по Малаховскомъ — это изданіе полууставца, посвященное Виленскимъ бурмистрамъ; впрочемъ онъ былъ слишкомъ тяжелаго нрава и не умѣлъ пользоваться доброю волей людей, даже богатыхъ, на благо церкви. Король давалъ ему въ собственность т. наз. „московскую каплицу" въ Варшавѣ, а нареченный Гнезненскій архіепископъ Стефанъ Вербовскій—прекрасное мѣсто въ своемъ мѣстечкѣ Гурѣ-Кальваріи, въ Черскомъ, для основанія тамъ василіанскаго монастыря. Малаховскій, однако, считалъ ненужнымъ основывать русскіе монастыри среди мазуровъ и продалъ мѣсто въ Гурѣ за 500 зл. п. піарамъ, которые построили тамъ костелъ и монастырь. Вообще Малаховскій былъ не очень полезнымъ работникомъ въ вертоградѣ Христовомъ, хотя и достигъ епископскаго сана. Имѣя слабость (говоритъ Бартошевичъ) водиться только съ „панами", онъ избѣгалъ русскихъ монаховъ, какъ бы стыдясь своего происхожденія и званія, и ему особенно льстило то, что однофамильцы его Малаховскіе были сенаторами *).

Дѣла Холмскаго уніатскаго монастыря.

За короткое время вакантной Холмской каѳедры нашлись немногія данныя о русскихъ церквахъ и духовенствѣ; зато гораздо болѣе матеріаловъ представляютъ

*) Въ наше время австрійско-польскіе политики въ Галиціи считали бы Малаховскаго самымъ подходящимъ кандидатомъ для замѣщенія уніатской каѳедры и навѣрное не отказали бы ему въ инвеститурѣ, а даже постарались бы возвести его въ римскіе кардиналы. Для примѣра укажемъ на пок. Львовскаго митрополита Сильвестра Сембратовича.

акты, относящіеся къ римскому духовенству, имѣвшему и тогда много дѣлъ въ судахъ по экономическимъ и финансовымъ вопросамъ. Жалобы духовенства на притѣсненія и гоненія изъ-за вѣры хотя происходили во всякое время, въ гродскихъ книгахъ тогда рѣдко помѣщались. Шляхта, какъ видно, не напрасно жаловалась на Холмскомъ сеймикѣ 1669 г., что „духовные или попы греческой религіи" подаютъ позвы на своихъ пановъ въ уголовные суды, и требовала запрещенія имъ „этой дерзости" закономъ.

Изъ дѣлъ уніатскаго монастыря отмѣчены нами слѣдующія: 29 ноября 1691 г. земскій землемѣръ (граничный коморникъ) Іоаннъ Христофоръ Завадзкій записалъ игумену Поликарпу Бирюковичу и всему Холмскому монастырю 130 зл. на поминъ души своей и сродниковъ. Сумма эта была долговою записью отъ 15-го августа 1665 г. (подписанною по-русски) обезпечена на Холмской землѣ супруговъ Лепковичей въ пользу Красовскихъ и перешла, наконецъ, въ собственность Завадзкаго. (№ акт. кн. 20195, 194).

Акты 1692 г. указываютъ на споры, окончательно прекращенные. По запискѣ 7 іюля, уніатскій монастырь возвратилъ владѣльцу половины с. Могильницы Францу Олендзкому бѣглаго крестьянина Панька Курена изъ Могильницкаго участка Кавечизны съ женою, дѣтьми и движимымъ ихъ имуществомъ. Олендзкій, прекращая процессъ съ монастыремъ, оставилъ за собою право требовать еще возвращенія плодовъ поля, засѣяннаго его крестьяниномъ. (Тоже, 217).—Изъ другого акта 2 октября узнаемъ, что генеральный намѣстникъ Холмской епископіи, игуменъ Георгій Яржембинскій, выигравшій долго тянувшійся процессъ въ Люблинскомъ трибуналѣ съ Станиславомъ Цесельскимъ и его людьми Раецкимъ, Щавинскимъ и др. по дѣлу о нарушеніи граничныхъ знаковъ, установленныхъ коморникомъ между имѣніемъ монастырской Кулемчицкой церкви и имѣніями Цесельскаго (Гусинное и проч.), а также о нанесеніи разнаго рода оскорбленій, получивъ денежное вознагражденіе (1000 зл.), прекратилъ процессъ и освободилъ приговоренныхъ отъ сидѣнія въ тюрьмѣ и прочихъ послѣдствій рѣшенія отъ 21 августа того же года. Док. № 1).

---

2. Епископъ Гедеонъ Война изъ Оранъ Оранскій 1693—1709.

Болѣе счастливымъ, чѣмъ ближайшіе его предшественники, оказался *Гедеонъ Оранскій*, епископствовавшій въ Холмѣ 16 лѣтъ. Судя по фамиліи, онъ происходилъ изъ литовско-русской области, Трокскаго уѣзда; былъ уніатскимъ монахомъ и

ректоромъ во Владимірѣ, наконецъ назначенъ епископомъ Холмскимъ и рукоположенъ въ Супраслѣ въ 1693 г. Желая присоединить къ своей Жидичинской архимандріи Торокани, онъ велъ долгую тяжбу съ базиліанскимъ орденомъ.

Во время Оранскаго явная борьба съ православіемъ почти прекратилась въ многострадальной Холмской епархіи, гдѣ, кромѣ епископа-уніата, въ утвержденіи папской власти энергично подвизались еще римскіе монахи и мѣстная ополяченная шляхта. Епархія сдѣлалась на видъ вполнѣ уніатскою, когда въ 1699 г. и Замостское Ставропигіальное Братство, крѣпко стоявшее за православіе, было оффиціально подчинено вѣдомству римскаго престола и когда, при ревностномъ содѣйствіи Анны Замойской, были переведены въ унію многіе приходы въ предѣлахъ Замостскаго округа, а затѣмъ и другія мѣстности, которымъ, по словамъ Кишки, унія была ненавистна даже по имени. Замостское братство, однако, и послѣ навязанной ему оффиціальной уніи отстаивало свои права и свои религіозныя убѣжденія, пока окончательно не восторжествовали надъ нимъ уніатскіе монахи, занявъ въ 1762 г. братскую Св.-Николаевскую церковь въ свое управленіе *).

Плоды уніатскаго посѣва.

Плоды уніатскаго посѣва вскорѣ появились, породивъ въ средѣ мирныхъ жителей Руси смуты, раздоръ и деморализацію—явленія, вовсе нежелательныя для любого государственнаго организма, а тѣмъ менѣе для тогдашней польской республики, нуждавшейся во внутреннемъ мирѣ и благоустройствѣ.

О послѣдствіяхъ римско-польской уніи на Руси говорилось уже немало, но есть новые факты изъ жизни Холмской страны описываемаго нами времени, достойные вниманія, которые наглядно показываютъ намъ, что все происходившее въ другихъ земляхъ, гдѣ вводилась злополучная унія, повторялось и въ Холмщинѣ;—это значитъ, что всякое сѣмя вездѣ даетъ свои плоды. Къ даннымъ въ исторіи уніи примѣрамъ прибавимъ новые, изъ которыхъ можно вывести заключеніе объ отношеніяхъ жителей между собою, о вліяніи уніи на національность и нравы. Въ волненіяхъ того времени принимали участіе даже женщины. Одинъ примѣръ публичной драки между представителями женскаго пола въ г. Холмѣ находимъ въ актѣ 2 марта 1693 г. (№ а. кн. 20197,9), который указываетъ на прекращеніе про-

---

*) См. „Русская православная старина въ Замостьи“ прот. Ал. Будиловича. Варшава 1885 г. Въ этомъ интересномъ сочиненіи сообщены авторомъ обстоятельныя данныя о русскомъ населеніи г. Замостья, его церквахъ, братствѣ и братской школѣ, о геройской борьбѣ православныхъ съ іезуитизмомъ, о времени уніатскаго режима до конца его существованія.

цесса супруговъ Сколимовскихъ съ супругами Красускими, начатаго еще 28 августа 1678 г. Θеофила Мартышкевичъ, жена Холмскаго ратмана Григорія, и дочь ихъ дѣвица Екатерина (впослѣдствіи замужная Сколимовская) обвиняли дѣвицу Анну Сидоровскую (впосл. Красуская) и ея сообщниковъ или сообщницъ въ захватѣ ихъ на улицѣ, ругательствахъ, нанесеніи побоевъ, разорваніи и потерѣ жемчужнаго ожерелья и угрозахъ жизни. Послѣ смерти матери процессъ продолжался дочерью и ея мужемъ въ разныхъ судебныхъ мѣстахъ и кончился лишь спустя 15 лѣтъ примиреніемъ.

Что было поводомъ уличнаго скандала, изъ процесса не видно. Обѣ стороны принадлежали къ роду именитыхъ гражданъ Холма, жившихъ между собою въ добромъ согласіи и постоянномъ мирѣ. Вдругъ возникло между ними недоразумѣніе, перешедшее въ крайнюю злобу и ненависть. Это недоразумѣніе могло касаться частныхъ житейскихъ вопросовъ, но болѣе вѣроятнымъ источникомъ его были тогдашнія религіозныя смуты, въ которыхъ и женщины, какъ всегда, играли выдающуюся роль. Озлобленіе православныхъ жителей противъ сторонниковъ новой уніатской вѣры, и на оборотъ, росло съ каждымъ днемъ. Уже тогда, во время уніатскаго епископа Суши, обыкновенно говорившаго по-польски, уніаты, какъ измѣнившіе своей вѣрѣ, считались не русскими людьми, а сторонниками и рабами польской или ополяченной шляхты, ненавистной русскому населенію. Но многіе были уніатами по принужденію и разнымъ другимъ обстоятельствамъ, хотя на дѣлѣ вовсе не сочувствовали уніи, какъ это увидимъ ниже.

По акту 15 сентября 1672 г. (время еп. Суши), нѣкіе Бржозовскіе жаловались на Станислава Угровецкаго, какъ главнаго зачинщика, на Власія и Хилю Якубицкихъ, Ивана, Меляха и Ивана (сына) Гацуковъ и др., какъ сообщниковъ, въ причиненіи разныхъ оскорбленій словомъ и дѣйствіемъ, на насилія, совершаемыя по крайней злобѣ и ненависти, цѣлые четыре года, въ домахъ, открытомъ полѣ и на дорогахъ—надъ ними самими, ихъ подданными, скотомъ и проч. По словамъ жалобы, между этими необузданными людьми въ особенности отличался Власій (Якубицкій), который, хотя и былъ воспитанъ своими родителями въ римско-католической вѣрѣ, *но упорно отказывается отъ нея по врожденной ему русской враждебности и неугасимой ненависти къ шляхетскому* (конечно ополяченному) *сословію* (praesertim Blasius, in fide religionis catholicae romanae ex parentibus suis educatus, eadem pertinaciter abiecta ex innata et infensa statui equestri ruthenica malitia ac inextincto et incessabili odio...).

Что въ то время уже не различали строго уніатовъ отъ римскихъ католиковъ, видимъ изъ Холмскаго акта 28 февраля 1693 года (док. № 3), гдѣ одинъ

изъ сыновей римско-католика Ивана Христофора Завадзкаго, Николай Завадзкій, является *монахомъ уніатскаго Бытенскаго монастыря*, одна же изъ дочерей его, Маріанна Завадзкая — *инокинею Луцкаго бригитскаго кляштора*. Въ то же время Левъ Слюбичъ (съ Любичъ) Заленскій былъ уніатскимъ епископомъ (съ 1696 г. митрополитомъ), братъ же его Ѳома Слюбичъ Заленскій—монахомъ Луцкаго доминиканскаго кляштора. Уніатскими епископами назначались обыкновенно ополяченные шляхтичи, поступавшіе въ уніатское монашество. Многіе рим.-католики переходили въ унію для того только, чтобы завладѣть богатыми, недавно еще православными, архимандріями и епископіями, т. е. non propter Jesum, какъ говорили тогда, а propter esum. Были, однако, и такіе рим.-католики, духовные и свѣтскіе, которые переходили въ унію propter Romam, какъ, наприм., іезуитъ Юстинъ Волковичъ (ум. 1 янв. 1761 г.) и др.

Съ понятіемъ о тождественности вѣры уніатовъ съ римскимъ католичествомъ соединилось и понятіе объ единой польской національности. Въ уніатскіе монастыри и церкви вводились, вмѣсто русскихъ, польскія молитвы и пѣснопѣнія. Въ духовныхъ завѣщаніяхъ и записяхъ того времени въ пользу уніатскихъ монастырей и церквей выражается, между прочимъ, желаніе, чтобы духовенствомъ были отпѣваемы *годзинки* и *литаніи*. Анна Нагорская, вдова Брестскаго стольника, обязалась (въ 1712 г.) выплатить Холмскимъ уніатскимъ монахамъ 1000 зол. съ тѣмъ, чтобы они въ каждую пятницу за душу ея мужа Станислава пѣли послѣ литургіи по-польски пѣснь: Dzień on, dzień sądu Pańskiego,—«такъ какъ это монахи уже *нѣсколько лѣтъ* дѣлаютъ». (Док. № 60). Изъ этого одного примѣра видно, что уніатскіе монахи, справедливо названные *базиліанами* *), сдѣлались съ самаго начала пропагандистами не только церковной уніи съ Римомъ, но и полонизма на Руси. Иначе, къ счастью, вело себя бѣлое или мірское духовенство, преданное своему народу и бывшее въ сторонѣ отъ іезуитскаго развращенія нравовъ. Въ то время, когда Холмскіе монахи пѣли «годзинки» и «дзень онъ,

---

*) Православные монастыри, превращенные въ уніатскіе, получили организацію по образцу рим.-кат. орденовъ и названіе ихъ православнаго основателя Василія В. Къ бернардинскому, доминиканскому и другимъ рим.-кат. орденамъ присоединился василіанскій. Когда въ уніатскіе монастыри и ихъ церкви стали стекаться иностранные элементы, а съ ними вводились польско-латинскія обрядности и польскій языкъ, то Русь стала уніатскихъ монаховъ просто называть *базиліанами*. Въ австрійской Руси, гдѣ уніатскіе монахи до послѣдняго времени сохраняли свой русско-народный характеръ, тамошніе русскіе люди называютъ ихъ всегда не иначе, какъ „василіанами“ или „монахами чина св. Василія Великаго“.

дзень сонду», приходское духовенство придерживалось исконныхъ «молебновъ» своей церкви, какъ это видно изъ духовныхъ завѣщаній и записей въ пользу церквей и священниковъ. Такъ въ 1702 г. войскій Дедынскій завѣщалъ «господину» Монятицкой церкви 35 зол. Въ 1708 г. Ѳеофила Кучевская предназначила о. Стокальскому изъ Волошской Воли 100 зол. на молебенъ, пѣваемый громко съ дьяками и колокольнымъ звономъ разъ въ недѣлю; 1710 г. супруги Андреевскіе—столько же на молебенъ послѣ литургіи по субботамъ и т. д. Далѣе находимъ, что русское, хотя и уніатское, духовенство того времени оставалось вѣрнымъ своей народной рѣчи, какъ вообще, такъ и въ оффиціальныхъ документахъ. На актѣ 1669 г. встрѣчается русская подпись священника Ганской церкви о. Гастанушовича.—Но не одни лишь духовные писали и подписывались по-русски: Холмскій гражданинъ Василій Лешкевичъ подписался на записи своей, данной супругамъ Красовскимъ 15 августа 1665 г., по-русски (stylo ruthenico). Въ 1695 г. была заключена сдѣлка между братьями Самуиломъ и Стефаномъ Добрянскими. Первый былъ капитаномъ въ арміи и подписался по-польски, послѣдній (Стефанъ) не служилъ республикѣ и подписался на подлинномъ латинскомъ актѣ—по-русски.—Метрическія свидѣтельства писались настоятелями приходовъ по-русски. По акту 19 сентября 1701 г., Иванъ Гронковскій, записывая Георгію Красускому часть принадлежащей ему земли въ с. Брусѣ подъ назв. «Скубиновская», унаслѣдованной имъ послѣ родителей Стефана и Елены Хоинскихъ-Гронковскихъ, доказываетъ свое совершеннолѣтіе и право распоряжаться своею собственностью метрическимъ свидѣтельствомъ, выданнымъ ему 24 іюня 1676 г. уніатскимъ священникомъ въ Андреевѣ на русскомъ языкѣ. (№ д. 17). Свидѣтельство священника, сказано въ актѣ, написано слогомъ и языкомъ греческимъ (stilo et idiomate graeco) вмѣсто *русскимъ*. Какъ теперь еще, такъ и въ старое время польскіе дѣятели на Руси часто избѣгали самаго слова «русскій» а замѣняли его особыми названіями. Вмѣсто stilo et idiomate ruthenico употребляли st. et idiom. lithuanico, если актъ происходилъ изъ Литвы, гдѣ, какъ извѣстно, всѣ акты писались тогда по русски, затѣмъ: st. et id. slavonico, stilo et more Volhyniae (1692) и т. п. *).

---

*) Въ наше время латинское ruthenus, ruthenicus введено австрійскими политиками въ нѣмецкомъ языкѣ и вм. Russe, russisch пишутъ Ruthene, ruthenisch,—если рѣчь идетъ о русскихъ Галичанахъ, какъ будто-бы объ особомъ народѣ на Руси. Польскіе іезуиты дошли въ своихъ выдумкахъ на счетъ страшной имъ Руси до ребяческихъ абсурдовъ. *Русскій* (сс) и *руській* (с) по ихъ мнѣнію не одинъ и тотъ-же народъ! Вопреки правиламъ грамматики и простонародному говору, вм. *русскій* стали писать *русинскій* и, наконецъ,

Къ характеристикѣ бытовыхъ отношеній въ Холмской Руси во время уніатскаго епископа Гедеона Оранскаго сообщаемъ по Холмскимъ актовымъ книгамъ, слѣдующія небезъинтересныя данныя.

Жалобы со стороны духовенства (*1700—1707*).

1700 г. 30 апрѣля. Уніатскій священникъ Могильницкой церкви о. Николай Данилевичъ и жена его урожд. Славенщанка прекращаютъ процессъ съ Альбертомъ Улановскимъ по дѣлу о нанесеніи имъ побоевъ и другихъ оскорбленій (№ д. 11).

1706 г. 25 августа возный доноситъ суду объ осмотрѣ ранъ, нанесенныхъ въ винокурнѣ тому-же священнику Данилевичу шляхтичемъ Петромъ Хросциховскимъ. Больной священникъ лежалъ въ домѣ повара Альберта Баницкаго въ окрестности г. Холма, въ квартирѣ фельдшера Іосифа. При осмотрѣ были, кромѣ познаго Семена Славинскаго, шл. Іосифъ Комарадзскій и Станиславъ Издебскій (№ д. 32).

1707 г. 7 февраля. Священникъ Путновицкой церкви Левъ Тарчиловичъ жаловался на архитектора Казиміра, его тестя Михаила Каспрука, Григорія Поповича изъ Рациборовичъ, музыканта Николая Баская изъ Тератина и др. ему неизвѣстныхъ по именамъ лицъ, за то, что они, сговорившись, напали 2 февраля, въ отсутствіе священника, на приходскій домъ, находящійся вблизи Путновицкой церкви, и производили тамъ разныя безобразія; когда-же о. Тарчиловичъ возвратился домой, незванные гости стали его ругать крайне обидными словами, бить и вырывать волосы изъ головы; затѣмъ, посадивъ избитаго священника въ сани, увезли его, и, когда на крикъ истязуемаго люди поспѣшили на помощь, безчинствовавшіе заѣхали во дворъ Самуила Сѣхневича и тамъ продолжали наносить ему побои, вслѣдствіе чего онъ тяжко заболѣлъ (№ д. 34).

Такихъ и подобныхъ имъ фактовъ было немало и въ другихъ частяхъ Холмщины, но не всѣ пострадавшіе обращались съ жалобами въ свои гродскіе суды, зная, что ничего не успѣютъ добиться.

вводить въ употребленіе какой-то *украинскій* языкъ съ чудовищнымъ „правописаніемъ", умѣстнымъ развѣ для зулусовъ, а не для Руси. Въ газетѣ „Галичанинъ" (1899 г., № 221) сказано, что польскіе политики не хотѣли-бы, чтобы и тотъ русскій уголокъ, въ которомъ они воспитываютъ сепаратистовъ, носилъ названіе *Русь*. Да, страшно врагамъ имя Русь.

Жалоба частныхъ лицъ на священника (1707).

1707 г. 8 февраля. Андрей Висневскій и Альбертъ Садовскій, слуги Казиміра Андреевскаго, жаловались на священника Бесской церкви о. Стефана Кіяновича, его брата Луку и сообщника ихъ Ивана Войцицкаго, которые 6 января (праздникъ Богоявленія) около полуночи, явившись на ихъ дворъ, едва не выломали дверей въ ихъ комнатѣ и обругали ихъ крайне обидными словами. (№ а. к. 20201, 25).

Очень жаль, что въ актѣ не приведенъ поводъ такого поступка русскаго священника въ Богоявленскую ночь. Что могло заставить послѣдняго въ полуночи отправиться со своими людьми къ слугамъ шляхтича и ругать ихъ?

Жалобы на епископскихъ людей (1695, 1701, 1706).

1695 г. 23 марта. Холмскій каменщикъ Лука Висневскій, его жена Тереса и ихъ защитники получивъ удовлетвореніе, освободили управляющаго епископскимъ имѣніемъ Покровою Ивана Кухарскаго отъ процесса и его послѣдствій по дѣлу о нанесеніи имъ оскорбленій и насиліи. (№ д. 8).

1701 г. 11 марта. Михаилъ Вѣтринскій Епимахъ, получивъ и давъ съ своей стороны удовлетвореніе, прекратилъ начатое судебное дѣло съ епископомъ Гедеономъ и его людьми по поводу нанесенія ими побоевъ, ранъ и др. обидъ. Это примиреніе сторонъ состоялось на первой недѣлѣ великаго поста. (№ д. 15).

1706 г. 9 іюня. Крестьянинъ изъ Жолтанецъ, Холмскаго староства, Яковъ Савуликъ, явясь въ судъ въ сопровожденіи Холмскаго гродскаго бурграфа Луки Павловскаго, жаловался на управляющаго им. Покровою Андрея Горскаго за нападеніе 3 ч., на королевской землѣ при рѣкѣ, на его сына Мартина и нанесеніи ему тяжкихъ побоевъ и ранъ. (№ акт. кн. 20201,93).

Послѣднія дѣла могли произойти изъ-за экономическихъ недоразумѣній между управляющими епископскимъ имѣніемъ и жителями. Епископъ, какъ видно, не былъ любителемъ процессовъ и скоро заключилъ мировую.

Нравы тогдашней шляхты.

Жалобы на буйство и распущенность шляхты, нещадившей ни пола, ни возраста, были во время епископа Оранскаго и его преемника гораздо многочисленнѣе, чѣмъ до нихъ. Къ этому присоединились еще политическія смуты и подкупы послѣ смерти короля Собѣскаго, когда явились два кандидата-сопер-

ника на польскій престолъ. Междоусобица продолжалась и послѣ избранія Августа II королемъ (27 іюня 1697 г.), пока наконецъ сеймъ не возстановилъ миръ (15 апрѣля 1698 г.), который, однако, недолго существовалъ. Вскорѣ (въ 1700 г.) началась сѣверная (или шведская) война со всѣми ужасными своими послѣдствіями для жителей республики. Походъ Карла XII въ Польшу, его побѣды, образованіе двухъ конфедерацій за и противъ Августа, назначеніе королемъ воеводы Лещинскаго, наконецъ (8 іюля 1709 г.) пораженіе Карла русскими войсками подъ Полтавою, возвращеніе Августа и удаленіе Лещинскаго отъ престола—все это событія времени еп. Оранскаго. Переходы разныхъ военныхъ полчищъ и сопутствующее имъ разореніе страны, особенно же грабежи и всякаго рода злоупотребленія, совершаемыя надъ жителями сторонниками двухъ королей, вызывали много жалобъ, записанныхъ въ гродскія книги. Въ одной тяжбѣ 1705 г. говорится о возмутительномъ фактѣ истязанія служившимъ въ войскѣ шляхтичемъ связаннаго шляхтича Альберта Шкодзинскаго, слуги п. Щельницкаго, котораго, по татарскому обычаю, били въ обнаженныя подошвы (denudatis pedibus de calceis scythico modo, vulgo w podeszwy, ligatum verberarunt—№ а. к. 20201, 200). Эта пытка производилась на открытой дорогѣ или площади въ Люблинѣ около кляштора Августиновъ. Очень можетъ быть, что подвергшійся такой варварской пыткѣ молодой человѣкъ выразилъ предъ сторонникомъ Лещинскаго свое сочувствіе Августу, или на оборотъ. Такіе случаи бывали тогда ежедневно *). Другой не менѣе возмутительный фактъ описанъ подъ 1709 г., гдѣ говорится о нападеніи шляхтича Франца Оранскаго, Новгородскаго мечника, и его товарищей на беззащитную вдову Варвару Орховскую и 2 ея дочерей, изъ коихъ послѣднія не желали удовлетворить его любовной страсти.

Понятно само собой, что только малая часть злоупотребленій была заявлена суду и сохранилась до нашихъ дней.

Финансово-экономическія дѣла епископа Оранскаго (1699—1709).

1699 г. 19 сентября. Аѳанасій (въ мірѣ Антоній) Шашевскій, монахъ Мелецкаго монастыря, по довѣренности епископа и съ разрѣшенія своего игумена скрѣ-

*) Про то время разсказываютъ, между прочимъ, слѣдующее: Шелъ еврей дорогою. Его встрѣчаетъ небольшой отрядъ конфедератовъ и спрашиваетъ, на чьей онъ сторонѣ? Еврей, вовсе незанимавшійся политикой, отвѣтилъ на удачу: „за Саса (Августа)“. Еврея поколотили. Избитый поплелся далѣе. „Ты за кого жидъ?“—спрашиваетъ его новая встрѣчная кучка военныхъ людей. „За Ляса (Лещинскаго)“—отвѣтилъ еврей и опять пострадалъ. При третьей такой встрѣчѣ еврей не отвѣчалъ на вопросъ, а ложился для порки. „Уже не спрашивайте, а бейте!“—сказалъ еврей.

пилъ въ судѣ одну сдѣлку, заключенную во Львовѣ 24 ноября 1698 г. между епископомъ Оранскимъ и отчимомъ Аѳанасія, Черниговскимъ подчашимъ Станиславомъ Корытко, и квитанцію въ получени 1636 зол. 3 грошей. (№ а. к. 20197.252).

1704 г. въ февралѣ. Игуменъ Холмскаго монастыря Іосифъ Левицкій предъявляетъ письмо Грубешовскаго старосты Станислава Потоцкаго, данное въ Конюхахъ 6 февраля епископу Оранскому, въ которомъ сказано, что заложенный отцемъ его у епископа анджаръ (турецкій кинжалъ) за 7400 зол. онъ по согласію съ братьями беретъ къ себѣ, должная же сумма съ процентами въ 9100 зол. будетъ уплачена епископу въ 1705 г. изъ сбора налоговъ въ Белзскомъ воеводствѣ, опредѣленныхъ (сеймомъ) въ пользу его отца за заслуги. Эта сумма обезпечена на им. Тартаковѣ. (Актъ въ книгѣ безъ начала и конца, поэтому время составленія письма указано по акту 3 марта 1707 г.).

1706 г. 3 марта. Тотъ же игуменъ предъявляетъ долговую запись того же Потоцкаго на 300 тал., данную въ Слипчѣ 25 іюля 1705 г. въ пользу епископа Оранскаго, съ обязательствомъ уплаты долга съ 10% къ 6 января 1706 г.—Потоцкій, какъ видно, неудовлетворилъ епископа въ срокъ. (№ а. к. 20198,65)

1707 г. 8 августа. Холмскій епископъ Оранскій уступаетъ сестрѣ своей Маріаннѣ Любицкой изъ Орана свою претензію, вытекающую изъ договора, заключеннаго въ Владимірѣ 7 января 1699 г. между Яковомъ Оранскимъ, вотчинникомъ половины имѣнія Ляскова (Владим. у. на Волыни) и Станиславомъ Тржцинскимъ съ одной стороны и епископомъ Гедеономъ Оранскимъ съ другой, подъ залогъ 2500 зол. (№ а. к. 20199,195).

Объ опустошеніи въ то время владычныхъ имѣній ***Бѣлополя*** и ***Бусьна*** отмѣчаемъ слѣдующія данныя:

1706 г. 18 іюня. Крестьяне Яцко Лещукъ и Дмитро Литвинецъ показали подъ присягою, что въ апрѣлѣ мѣсяцѣ случился въ владычномъ имѣніи Бѣлополѣ пожаръ, истребившій епископскій дворъ съ хозяйственными постройками, амбары съ хлѣбомъ, корчму, строенія съ имуществомъ 9-и крестьянъ—полланниковъ, вслѣдствіе чего они не въ состояніи платить государственные налоги (№ д. 30).

1709 г. 13 декабря. Крестьяне Ярмошукъ, Пугачъ и др. заявили, что шведскія войска 29 іюня 1704 (v. s.) опустошили огнемъ еп. села Бѣлополе и Бусьно, причемъ сгорѣли дворскія гумна со всѣмъ сборомъ, корчмы со всѣми своими запасами и напитками, скотъ, жилые дома и хозяйственныя постройки. Затѣмъ предъявленъ ими списокъ крестьянъ изъ обоихъ селъ, переселившихся вслѣдствіе крайней нищеты въ другія области, также списокъ убытковъ, причиненныхъ шведскими войсками (№ а. к. 20201,42).

Финансово-экономическія дѣла епархіальнаго духовенства (1693—1710).

Между многочисленными финансово-экономическими дѣлами и процессами рим.-кат. духовенства находимъ въ Холмскихъ актахъ того времени лишь скудныя и мало интересныя данныя о приходскомъ духовенствѣ русскаго обряда, которое не добивалось умноженія земныхъ благъ, а довольствовалось скромнымъ своимъ положеніемъ. Оно вообще счастливо было, если въ то бурное время внутренніе или внѣшніе враги не отняли у него и тѣхъ средствъ существованія, которыми пользовалось.

1693 г. 10 сентября. Священникъ Георгій Янушовичъ, состоя на военной службѣ въ лагерѣ подъ Барышемъ, одолжилъ у своего начальника (*vicepraefectus*) Андрея Гейника 400 зл. Эту сумму, обезпеченную записью отъ 11 августа 1689 г., Гейникъ уступилъ Балтазару Куликовскому. (№ а. к. 20197, 40).

1705 г. 6 августа. Любомльскій протопресвитеръ Михаилъ Давидовичъ предъявилъ для записи долговое обязательство Холмскаго земскаго войскаго, Мартина Вольскаго, выданное въ Люблинѣ 16 ноября 1704 г. [1]) на 300 зл. въ пользу писаря доходовъ Любомльскаго староства Давидовича (вѣроятно сына или брата протопресвитера) (№ д. 28).

Болѣе сложное дѣло, встрѣченное нами въ актахъ Холмскаго гродскаго суда относится къ сдѣлкамъ извѣстнаго уніатскаго дѣятеля въ г. Замостьѣ священника Машкевича и др. съ супругами Паленевскими, Холмскими гражданами.

По акту 17 ноября 1695 г., Замостскій ун. священникъ Николай Машкевичъ[2]) и сестра его Ѳеодора, жена Грубешовскаго протопресвитера Ѳеодора Гостиловскаго, наслѣдники брата Якова Машкевича, неоставившаго послѣ себя потомства, продали свою усадьбу на Холмскомъ предмѣстьи съ постройками супругамъ Ивану и Екатеринѣ (рожд. Сидоровской) Паленевскимъ. (№ а. к. 20197, 115).

Тѣмъ-же Паленевскимъ 15 мая 1696 г. Холмскій ун. протопресвитеръ Константинъ Кизиковскій продалъ такое же недвижимое имущество на Холмскомъ предмѣстьи (въ актѣ сказано: *extra moenia*—внѣ стѣнъ города). (Тоже, 129).

---

[1]) Въ актѣ ошибочно поставленъ 1705 г.

[2]) Николай Машкевичъ, усердный соратникъ епископа Оранскаго въ Замостьѣ, какъ видно изъ нашихъ актовъ, происходилъ изъ Холма, былъ уже въ 1689 г. уніатскимъ священникомъ въ Замостьѣ при Вознесенской церкви, затѣмъ, въ 1697 г., поручено ему также завѣдываніе приходомъ Николаевской церкви съ званіемъ протопресвитера. (О дѣятельности его противъ православнаго Замостскаго братства см. въ соч. о. Ал. Будиловича п. загл. „Русская православная старина въ Замостьѣ").

Тогда же Станиславъ Сколимовскій заявилъ объ освобожденіи Ивана и Екатерины Паленевскихъ, оо. Николая Машкевича, Θеодора Гостиловскаго и Константина Кизиковскаго, наслѣдниковъ дв. Якова Машкевича, отъ судебнаго процесса, веденнаго въ Люблинскомъ трибуналѣ по дѣлу о возвращеніи 400 зл. долга.

Наконецъ, 14 мая 1710 г. находимъ позовъ Холмскаго гродскаго регента Михаила Бялецкаго супругамъ Паленевскимъ, братьямъ Сидоровскимъ, Холмскимъ ун. монахамъ и монахинямъ, наконецъ Павлу и Ивану Лескевичамъ—именно: Паленевскимъ за сопротивленіе, оказанное судебной передачѣ своего недвижимаго имущества, какъ наслѣдственнаго, такъ и пріобрѣтеннаго отъ наслѣдниковъ Якова Машкевича внѣ городскихъ стѣнъ; братьямъ Сидоровскимъ съ ихъ супругами—за вооруженное содѣйствіе въ сопротивленіи при составленіи послѣ ввода инвентарной описи вещей. Затѣмъ Паленевскій обвинялся въ угрозѣ сжечь переданный истцу дворокъ и въ поджогѣ двора Бялецкаго въ Волоской Волѣ, въ чемъ обвиненный самъ сознался. Когда на основаніи этого Паленевскій былъ схваченъ и посаженъ въ тюрьму, то онъ, изломавъ замки, бѣжалъ. Во время жатвы Паленевскіе и Сидоровскіе съ супругами насильно отняли у истца переданныя ему поля, прогнавъ хозяина и присвоивъ себѣ всѣ пожитки, солодовню, сѣнокосы и проч. Мужской и женскій монастыри и др. обвиняются, наконецъ, въ пріобрѣтеніи отъ Паленевскихъ непринадлежащихъ имъ имуществъ. (№ а. к. 20201,51).

Дѣла Холмскихъ уніатскихъ монаховъ и монахинь.—Записи (1697—1710).

1697 г. 19 апрѣля. Игуменъ монастыря Діодоръ Макаревичъ заявляетъ о полученіи съ Белзкаго гродскаго регента Доминика Завадзкаго слѣдуемаго монастырю за время до 21 января 1697 г. выкупнаго чинша съ участка въ им. Серебрищѣ, находящагося во владѣніи Завадзкаго (№ а. к. 20197, 169).

1698 г. 28 іюля. Холмскій староста Станиславъ Ржевускій и Людвика изъ Куницкихъ заявляютъ, что они 1000 зол., полученныхъ отъ б. игумена Георгія Яржембинскаго, обезпечили (съ 8%) въ пользу Холмскаго монастыря на им. Тарновѣ (Терновѣ) и Волѣ Тарновской. (Тоже, л. 217).

12 дек. прокураторъ монастыря о. Пахомій скрѣпляетъ отъ имени епископа Гедеона и холмскихъ *монахинь* запись, данную въ пользу Ивана Нагорецкаго. (Т., 224).

1699 г. 24 октября. Ректоръ Холмской піарской коллегіи и проповѣдникъ ун. монастыря о. Паисій, выступавшій отъ имени игумена Флоріана Волчка-Линевскаго, заявляютъ объ уплатѣ имъ 700 зол. Михаиломъ и Александромъ Могильниц-

кими и Антоніемъ Павловскимъ на основаніи сдѣлки, заключенной 17 сентября 1699 г. между ними и Николаемъ Куницкимъ. (Тоже, л. 255).

29 октября. Иванъ Нагорецкій заявляетъ объ уплатѣ ему монастыремъ 25 зол. за лошадь. (См. 12 дек. 1698 г.).

1700 г. 14 января. Намѣстникъ и проповѣдникъ монастыря о. Паисій Васильевичъ и о. Андрей Голячинскій заявляютъ отъ себя и отъ имени всего монастыря, что они, получивъ удовлетвореніе, прекращаютъ судебный процессъ съ старшинами и всѣмъ еврейскимъ кагаломъ по дѣлу о пріобрѣтеніи ими серебряной привѣски съ Холмской чудотворной иконы Богоматери отъ вора Андрея Слонимскаго изъ Павлова, имѣнія рим.-к. епископа (№ д. 10).

11 іюня о. Паисій Васильевичъ и прокураторъ монастыря о. Пахомій Торжискій удостовѣряютъ, отъ имени игумена Флоріана Волчка-Ланевскаго и всего монастыря, въ уплатѣ Черниговскимъ хорунжичемъ Іоанномъ Годлевскимъ и его женой Кристиной Серебристской процентовъ съ 1000 зол., суммы, завѣщанной церкви Яковомъ Ясенскимъ 5 іюля 1633 года и обезпеченной на им. *Серебрищъ*. (№ д 12).

1702 г. 29 сентября. Игуменъ Іосифъ Левицкій заявляетъ о полученіи 100 зол. въ счетъ завѣщанной инокиней Юстиной Буцкевичъ суммы въ 300 зол., обезпеченной на Холмской еврейской общинѣ (№ д. 8).

1705 г. 27 апрѣля. Тотъ же игуменъ свидѣтельствуетъ объ уплатѣ монастырю суммы въ 250 зол., числившейся, по завѣщанію Софіи Држевецкой отъ 1 августа 1704 г., на имѣніи *Беско* (№ д. 26).

10 іюля тотъ же игуменъ заявляетъ о полученіи въ пользу монастыря 140 зол. съ Куропатницкаго. Бѣчскій каштеляничъ Иванъ Куропатницкій велъ процессъ съ Кіевскимъ ловчимъ Линевскимъ и послѣдній былъ присужденъ къ уплатѣ 226 зол. пени. Изъ взысканныхъ съ Линевскаго денегъ, находившихся на временномъ храненіи у гродскаго регента, Куропатницкій уступилъ 140 зол. на поминъ души своей въ пользу монастырской фабрики (№ д. 27).

1706 г. 28 іюня. Сынъ Полоцкаго войскаго Александръ Борженцкій записалъ 2000 зол. Холмскому монастырю въ честь чудотворной иконы Божіей Матери и на поминъ души своей, жены и родителей, обязывая наслѣдниковъ по смерти своей выплатить эту сумму игумену и монастырю по первому требованію (№ д. 31).

1707 г. 3 марта. Епископъ Оранскій отказываетъ въ пользу монастыря 9100 зол., которые по записи Грубешовскаго старосты Станислава Потоцкаго, данной

въ Конюхахъ 6 февраля 1704 г., были обезпечены въ пользу епископа на им. *Тартаковѣ* (№ д. 35).

12 апрѣля игуменъ І. Левицкій уничтожаетъ обязательство, данное Александромъ Борженцкимъ 28 іюня 1706 г. въ пользу монастыря, въ виду замѣны его другимъ, даннымъ сыномъ его Альбертомъ на 4000 зол., обезпеченныхъ на с. *Бржезнѣ.* На основаніи послѣдней записи, монастырь обязанъ еженедѣльно по средамъ и субботамъ совершать богослуженія (одну обѣдню читанную, другую пѣтую) за души Борженцкихъ (№№ д. 36 и 37).

30 мая Констанція Сестржевитовская, вдова Кіевскаго подстолія Николая, подтверждаетъ запись отъ 29 ч. на 327 зол. въ пользу *монахинь* Холмскаго монастыря (№ а. к. 20198, 60).

28 іюля Карлъ Линевскій, владѣлецъ с. Высоцка и Биндюги, заявляетъ, что съ 1000 зол., завѣщанныхъ въ Люблинѣ 9 іюня 1703 г. Холмскому монастырю, будутъ имъ выплачиваемы проценты при жизни въ суммѣ 10 зол., послѣ смерти же наслѣдниками его по 70 зол. ежегодно (№ а. к. 20199, 193).

1709 г. 19 апрѣля. Возный заявляетъ о вводѣ 17 ч. монаховъ Холмскаго монастыря въ им. *Ганско* и участокъ Станислава Романовскаго, бывшіе въ заложенномъ владѣніи Тересы Гардзицкой, вдовы Стужицкаго коморника Константина Стоинскаго, на основаніи уступочной записи послѣдней (№ д. 39).

4 іюня Николай Романовскій жалуется на игумена Левицкаго и весь Холмскій монастырь за насильственный захватъ его участка въ *Ганскѣ,* принужденіе крестьянъ къ работамъ и повиновенію. Несмотря на письменныя дружескія увѣщанія и представленія Романовскаго, игуменъ задержалъ еще долговую запись еврея Ицка, требуя себѣ уплаты долга. О. Малаховскій, завѣдывавшій монастырскимъ имѣніемъ, избилъ крестьянина Хведька Семчука невинно; овесъ (3 корца) Романовскаго, хранившійся въ русской церкви, монастырь забралъ себѣ (№ д. 40).

Одновременно такого же рода заявленіе было занесено въ книгу противъ Стоинской. Истецъ утверждаетъ, что Тереса Стоинская, собравъ предъ Пасхою сообщниковъ, насильно завладѣла его участкомъ и дворомъ съ принадлежностями; въ силу своего права, относящагося только къ одному участку б. п. Станислава Романовскаго, его брата, Стоинская допустила вводъ Холмскаго монастыря въ участокъ его и Романовскихъ вообще, безъ судебнаго разбора и рѣшенія. (№ д. 41).

22 ноября игуменъ І. Левицкій предъявилъ уступочную запись епископа Оранскаго монастырю на 9000 зол., обезпеченныхъ должникомъ Станиславомъ Потоц-

кимъ на им. *Тартаковѣ* 6 января 1708 г. съ обязательствомъ платить ежегодно въ 3 частяхъ по 7 процентовъ. (№ а. к. 20201, 39).

1710 г. 23 января. Возный заявилъ о врученіи позва Аннѣ Бржезицкой, вдовѣ владѣльца участка въ *Волчковѣ-Перевозѣ* Ивана Бржезицкаго, по настоянію игумена І. Левицкаго, по дѣлу о неуплатѣ Холмскому монастырю 2000 зол., завѣщанныхъ ея мужемъ на поминъ души. Срокъ для явки въ судъ назначенъ на 30 января. — 6 марта возный доноситъ о врученіи позва отъ 4-го февраля владѣльцу участка въ *Хоинской Волѣ* Николаю Бржезицкому по поводу неуплаты игумену Левицкому и Холмскому монастырю 2000 зол., завѣщанныхъ Иваномъ Бржезицкимъ. Къ уплатѣ этой суммы монастырю Николай Бржезицкій былъ приговоренъ по судебному рѣшенію отъ 30 января. (№ д. 44).

Фундушовыя записи и духовныя завѣщанія въ пользу церквей и духовенства (1697—1710).

1697 г. 15 февраля. Уніатскій священникъ Ганской церкви о. Іоаннъ Гастанушовичъ предъявилъ запись Семеона Александра Могильницкаго, данную въ Ганскѣ 26 мая 1669 г. на половину лана, назв. *Панасиковскій*, въ пользу о. Іоанна и его преемниковъ-священниковъ. Собственноручная подпись на подлинномъ актѣ русская: „Иванъ прзб.“. (№ а. к. 20197, 160).

1700 г. 12 іюля. Анна изъ Лобачева Яновская въ Лучицахъ завѣщала 30 зол. на серебряную привѣску для иконы Б. М. въ Холмской церкви.

1705 г. 15 апрѣля. Анна Васютицкая изъ Любичи княжей, кромѣ извѣстной (небольшой) суммы для церкви, при которой желала быть похороненной, завѣщала двумъ Любицкимъ священникамъ двѣ свои коморы (или избы), находившіяся на церковномъ погостѣ: одну большую о. Андрею Чулко, вторую меньшую о. Григорію Кондратовичу *) (№ д. 22).

---

*) Тогда же Андрей Нецевичъ изъ военнаго сословія, назначенный протекторомъ Любицкихъ „князей“, заявилъ о продажѣ ему Васютицкой (по акту 11 февраля 1705 г.) всего оставшагося по мужу ея недвижимаго имущества, какъ то: земельныхъ участковъ, дома, амбара, сѣней и 2 избъ (коморъ) за 300 зол. При составленіи акта находились выше упомянутые священники, протекторъ, старшина князей и нѣсколько человѣкъ изъ общины. Всѣ князья были русской народности и неграмотные, не исключая старшины.

Въ Галиціи (въ Жолковскомъ окр.) до сихъ поръ существуетъ село Любича княжья, жители которой за услуги, оказанныя еще князьямъ Мазовецкимъ, получили отъ нихъ разныя льготы и привилегіи. Они были признаны за *libertini* sive *kniazia* (вольноотпущенники или

1706 г. Въ Холмскую гродскую книгу за 1706 г. записано духовное завѣщаніе Каменецъ-Подольскаго войскаго Георгія Дедынскаго, составленное въ Монятичахъ 18 октября 1702 г., гдѣ, между прочимъ, назначаются 35 зол. господину (священнику) Монятицкой церкви на службы Божіи. (№ 20198, 312).

1708 г. 10 іюля. Ѳеофила Кучевская, рожд. Андреевская Дытюкъ, завѣщала 7 февраля, между прочимъ, 100 зол. ун. священнику Ѳеодору Стокальскому въ Волоской Волѣ, гдѣ почиваютъ ея родственники, на молебенъ, совершаемый разъ въ недѣлю «громко съ дьяками и колокольнымъ звономъ». (№ д. 38).

1710 г. 5 апрѣля. Священникъ въ Волоской Волѣ Ѳеодоръ Стокальскій предъявилъ фундушовую запись Ѳомы и Аполлоніи Андреевскихъ на 100 зол., обезпеченныхъ на им. Брусѣ. Ежегодный процентъ съ этой суммы (10%) долженъ быть выдаваемъ священнику на служеніе литургіи и молебна по субботамъ *) (№ д. 46).

Дѣло ун. митрополита Льва Заленскаго съ Раецкими (1701—1706).

27 февраля 1706 г. Владимірскій капитульный секретарь о. Александръ Кизиковскій предъявилъ для записи заявленіе Раецкихъ отъ 16 іюня 1705 г. и вмѣстѣ съ тѣмъ актъ, составленный въ Брестѣ 4 іюля 1701 г., по которому Брестскій каштелянъ Криштофъ Раецкій и его жена Іоанна, урожд. Сапѣга, обязались въ 1702 г. уплатить митрополиту Льву Заленскому 16000 тинфовъ долга, обезпеченнаго на им. Несухоижахъ; но такъ какъ по поводу шведской войны сумма эта до 1705 г. была неуплачена, то Раецкіе отдали митрополиту им. Щитинъ во владѣніе, обезпечивая новое свое обязательство на Несухоижахъ. (№. д. 29).

Дѣла Бытенскаго монаха Завадзкаго (1693).

28 февраля 1693 г. Анна Завадзкая, жена Ивана Литынскаго, уступила супругамъ Маевскимъ отъ себя и отъ имени родного брата Николая Завадзкаго, монаха Бытенскаго монастыря, и сестры Маріанны Завадзкой, инокини Луцкой обители св. Бригиты, сумму въ 1000 зол., обезпеченную записью 22 января 1658 г. Францомъ Угровецкимъ ихъ покойному отцу Ивану Криштофу Завадзкому,

---

князья), каковое названіе сохранили до новѣйшаго времени. Впослѣдствіи (1667) дѣлались попытки лишить ихъ этихъ льготъ, но польскіе короли, начиная съ Михаила вплоть до Станислава Августа, вновь ихъ за ними утверждали.

*) Немногія данныя 1709 г. (22 нояб., 13 дек.) и 1710 г. (23 янв., 5 апр., 14 мая) относятся къ времени вакантной каѳедры Холмской.

Холмскому зем. коморнику, въ вознагражденіе за веденіе дѣлъ Угровецкихъ, и выигранную судебнымъ процессомъ. (№: д. 3).

15 іюня Иванъ Литынскій и монахъ Бытенскаго монастыря Николай Завадзкій прекращаютъ судебныя дѣла съ Станиславомъ Шклинскимъ, сыномъ Волынскаго ловчаго Ивана, по поводу 1) невозвращенія книги или рукописи, заключающей въ себѣ подвоеводскія рѣшенія, декреты, оцѣночные акты и др. сдѣлки, данной для прочтенія; 2) неуплаты суммы 150 зл. по записи, данной въ Подгороднѣ 22 декабря 1687 г. Станиславомъ Шклинскимъ отцу монаха Завадзкаго. (№ а. к. 20197,23)

Дѣло Нискеницкаго монастыря (1698).

1698 г. 14 іюля игуменъ Нискеницкаго монастыря о. Сильвестръ Тыравскій заявилъ объ уступкѣ 1600 зол., Владимірскими евреями по долговой записи отъ 3 мая 1695 г., обезпеченныхъ (7%) въ пользу монастыря, Брацлавскому нотаріусу Николаю Долгеллу Цирынѣ, отъ котораго о. Сильвестръ получилъ соотвѣтственное удовлетвореніе. (№. а. к. 28197, 212.)

Дѣло Мельницкаго монастыря (1709).

1709 г. 17 іюня. По настоянію Мартина Баковецкаго, возный прибылъ 31 мая въ монастырь Мельницкой архимандріи и наложилъ запрещеніе на хранившіеся въ церкви три ящика съ движимостями вдовы Марʼянны Яновской, къ которой Баковецкій имѣлъ претензіи. Игуменъ Діонисій Скраковскій и отцы монастыря приняли вещи на храненіе до судебнаго рѣшенія. (№. д. 43).

Кончина епископа Гедеона (1709).

По сообщенію современника Л. Кишки, Холмскій уніатскій епископъ Гедеонъ Оранскій скончался въ Холмѣ 22 сентября 1709 г.

3. Епископъ Іосифъ Васильевичъ Левицкій 1710—1730.

Назначеніе и главныя событія его времени.

Въ Холмскихъ актахъ 1702—1710 гг. Іосифъ Левицкій многократно упоминается игуменомъ Холмскаго монастыря, дѣлами котораго, какъ мы видѣли, онъ усердно занимался. Въ актѣ 22 мая 1710 г. онъ является уже *номинатомъ* (нареченнымъ епископомъ) Холмскимъ. Холмскій сеймикъ, собравшійся 17 августа 1710 г. (зап. въ акты 16 октября), засвидѣтельствовалъ дворянское его происхож-

деніе, заслуги его и отца его Василія предъ шляхтой и призналъ достойнымъ рукоположенія въ Холмскіе уніатскіе епископы (№ д. 4-). На этомъ основаніи, рукоположеніе Левицкаго совершено митрополитомъ Георгіемъ Винницкимъ въ г. Перемышлѣ 24 іюня (4 іюля) 1711 г.

Съ начала своего епископства по 1715 г. Іосифъ Левицкій временно управлялъ также дѣлами Луцкой уніатской епархіи, епископъ которой Діонисій Жабокрицкій былъ арестованъ Петромъ Великимъ и находился въ плѣну до самой смерти. Послѣ кончины епископа Корнилія Столповицкаго-Лебецкаго въ январѣ 1730 г., Левицкій былъ недолго администраторомъ Владимірской епархіи. Въ его время, въ 1719 г., состоялся, подъ руководствомъ митрополита Кишки, областный базиліанскій съѣздъ въ Холмскомъ монастырѣ, а въ 1720 г., подъ предсѣдательствомъ нунція Гримальди, извѣстный уніатскій соборъ въ г. Замостьѣ, въ которомъ Іосифъ Левицкій, какъ мѣстный архіерей, принималъ дѣятельное участіе. Его стараніемъ расширенъ каѳедральный соборъ и построена новая каменная монастырская обитель въ Холмѣ (1711—1730 гг.) *). Скончался въ Почаевѣ 15 іюня 1730 г.

Характеристика личности и дѣятельности Іосифа Левицкаго. Его время.

Пользоваться довѣріемъ враговъ церкви не особенно лестно для человѣка, поставленнаго во главѣ той же церкви и по своему призванію обязаннаго защищать и охранять ее отъ чужого посягательства. Тѣмъ не менѣе можетъ быть полезенъ своей церкви тотъ, кто съ благородствомъ и самостоятельностью характера соединяетъ серьезное пониманіе новаго своего положенія, какъ и отвѣтственность за свои дѣйствія предъ судомъ исторіи, и поэтому не подчиняется стороннему внушенію при исполненіи своего долга. Въ Галицкой Руси еще не давно жили іерархи, добившіеся русской каѳедры не по желанію паствы, а лишь по довѣрію къ нимъ польско-іезуитской знати, хотя и не вполнѣ оправдавшіе ея ожиданія. „Не забывайте, господа, что я русскій епископъ!"—сказалъ одинъ изъ нихъ (Ступницкій) своимъ мнимымъ друзьямъ, когда они явились къ нему съ своими совѣтами и предложеніями. Правда, тогда онъ уже не считался «ихъ человѣкомъ», но за то онъ пріобрѣлъ сыновнюю преданность своей обширной паствы и занялъ

*) Къ сожалѣнію, перестройка Холмскаго собора была имъ повѣрена неопытному архитектору, вслѣдствіе чего преемникъ владыки долженъ былъ заняться новою постройкою храма.

почетное мѣсто въ исторіи своей епархіи. Другой іерархъ (Куйловскій), служившій въ молодости орудіемъ инородныхъ затѣй и пріобрѣвшій много опыта въ своей долгой жизни, сдѣлавшись русскимъ епископомъ, затѣмъ митрополитомъ, отказался отъ служенія извѣстной политикѣ и посвятилъ себя всецѣло интересамъ своей церкви, на сколько это зависѣло отъ него, между прочимъ, созидая и украшая храмы Божіи въ епархіи, чѣмъ заслужилъ благодарную память потомства. И враги русской церкви и русскаго народа, видя благородную стойкость іерарховъ, не могли, наконецъ, отказать имъ въ справедливости. Конечно, какъ уніаты, зависимые отъ Рима, эти пастыри не могли совершенно уклоняться отъ участія въ нѣкоторыхъ дѣйствіяхъ латинской церкви, несимпатичныхъ какъ имъ самимъ, такъ и русскому народу.

Іосифъ Левицкій пользовался довѣріемъ Рима и братіи-шляхты, которой онъ угождалъ столько же, какъ и его отецъ. Безъ этого довѣрія, какъ и въ наше время въ Галиціи, русская каѳедра не была достижима для самаго достойнѣйшаго священника. Въ чемъ именно состояла заслуга Іосифа до и послѣ поступленія его въ уніатское монашество, неизвѣстно; можемъ однако сказать, что не религіозный фанатизмъ, а дружелюбное отношеніе его къ шляхтѣ содѣйствовло его возвышенію. Какъ игуменъ, онъ дѣйствительно былъ полезенъ своему Холмскому монастырю; какъ епископъ, онъ не только продолжалъ усердно заниматься дѣлами монастыря, но и дѣлами своей каѳедры, для благоустройства которыхъ онъ не жалѣлъ и собственныхъ средствъ. М. Рылло назвалъ епископа Іосифа Левицкаго „знаменитымъ благодѣтелемъ монастыря“, другой разъ „святымъ епископомъ“. Воспитанный въ духѣ уніи и недальновидный политикъ, онъ вѣрилъ въ спасительность уніи для Руси и не препятствовалъ дѣятельности тѣхъ, съ которыми была заключена унія, или, какъ тогда говорили, „сгода“. Для этой „святой сгоды“, полезной, впрочемъ, для однихъ противниковъ Руси, онъ готовъ былъ всѣмъ пожертвовать. Это именно свойство, присущее, къ сожалѣнію, многимъ добродушнымъ или близорукимъ русскимъ людямъ, отличало его отъ упомянутыхъ Галицко-русскихъ іерарховъ. Податливостію его въ церковныхъ дѣлахъ и административными занятіями его въ Холмской, а до 1715 г. также въ Луцкой епархіи, воспользовались дѣятели Рима и Польши, которые тогда уже и заботились не столько о сохраненіи уніи, сколько объ обращеніи уніатовъ въ латинство и полонизмъ.

Особенно дѣятельнымъ въ этомъ отношеніи оказался Холмскій рим.-кат. епископъ Криштофъ Шембекъ (1713—1718), который, имѣя не менѣе дѣятельнаго суффрагана Іоанна Длужевскаго (1700—1720), посѣщалъ лично всѣ костелы своей

епархіи, и училъ католиковъ и некатоликовъ, исповѣдывалъ и миропомазывалъ народъ и даже ѣздилъ къ больнымъ. За эту чрезмѣрно усердную пастырскую дѣятельность Холмскій сеймикъ 8 февраля 1715 г выразилъ епископу Шембеку свою признательность. Въ 1717 г., когда явился на Варшавскомъ сеймѣ извѣстный проектъ уничтоженія Руси и ея церковнаго обряда въ предѣлахъ польско-литовскаго государства, въ г. Красноставѣ былъ устроенъ бискупомъ торжественный епархіальный соборъ, на которомъ присутствовалъ также и уніатскій епископъ съ своимъ духовенствомъ, а на третій день даже служилъ торжественную литургію по своему обряду. Въ награду, вѣроятно, за эту уніатскую любезность Холмскій сеймикъ 31 августа 1718 г. постановилъ („для привлеченія въ унію"). поручить своимъ депутатамъ, избраннымъ на Гродненскій сеймъ, требовать допущенія въ сенатъ, по крайней мѣрѣ, митрополита, если не будетъ согласія сейма допустить туда и другихъ уніатскихъ епископовъ. Сеймъ, конечно, не исполнилъ этого желанія. Несмотря на то, митрополитъ Кишка созвалъ въ 1719 г. уніатскихъ монаховъ всей области на съѣздъ въ новоотстроенный Холмскій монастырь, гдѣ была подготовлена почва для Замостскаго собора 1720 г., созваннаго, какъ извѣстно, съ цѣлью отмѣнить въ уніи установленія греко-восточной церкви въ пользу латинской. Съ этого времени, какъ выше сказано, уніаты стали уподобляться римско-католикамъ даже по наружности *).

Изъ церковной дѣятельности епископа Левицкаго извѣстны намъ, между прочимъ: введеніе уніатовъ-монаховъ въ Замостскій монастырь (1711—1713), распредѣленіе прихожанъ между Замостскими братскими церквами, Св.-Николаевскою и Вознесенскою (1726), ревизіи церквей (1721 и 1722). Въ его время случались довольно многія записи и духовныя завѣщанія въ пользу монастыря и церквей. Замѣчательнымъ дѣломъ Іосифа Левицкаго было уничтоженіе въ Холмѣ женскаго монастыря, основаннаго въ 1654 г. уніатомъ Сушею, и передача (22 іюля 1723 г.) его земельныхъ участковъ мужскому монастырю съ цѣлью (какъ сказано въ его грамотѣ) лучшаго его матеріальнаго обезпеченія „на большую славу Бога и пользу уніи".

Для насъ странно то обстоятельство, что уніатскій епископъ считалъ безполезнымъ для уніатской церкви существованіе даже и одного женскаго монастыря въ Холмѣ, тогда какъ паписты вездѣ насаждали женскіе свои кляшторы на Руси, считая ихъ очень полезными факторами для распространенія католицизма и поло-

---

*) Епископъ Левицкій изображенъ на портретѣ еще съ бородой, но преемники его (Володковичъ и др.) являются уже безъ бородъ.

низма. Не опасались ли друзья Левицкаго, что женщины окажутся болѣе стойкими или, быть можетъ, они уже заявили себя такими въ сохраненіи древняго церковнаго обряда и нелегко согласятся на новыя постановленія уніатскаго собора?.. Левицкій и другіе уніатскіе іерархи его времени виновны въ томъ, что допустили нарушить первое и главное условіе уніи, т. е. сохраненіе греч. обряда въ первобытной его чистотѣ, послѣ чего явились и дальнѣйшія злоупотребленія. Черезъ это пострадала идея о соединеніи церквей подъ главенствомъ папъ, а православный Востокъ ясно понялъ, что значитъ римская унія, и сдѣлался осторожнѣе.

Въ виду немногочисленности православныхъ, оставшихся еще въ Холмской Руси, епископъ Левицкій не могъ играть роли извѣстнаго Меѳодія Терлецкаго; за то іезуиты и ихъ школьники дѣлали свое дѣло „ради большой славы Бога". Историки наши (Бантышъ-Каменскій, Чистовичъ, Батюшковъ) приводятъ нѣкоторые факты изъ скорбной исторіи православныхъ монастырей Дрогичинскихъ, Троицкаго и Преображенскаго, и Яблочинскаго Онуфріевскаго за 1715, 1717 и 1724 гг. (см. ниже).

Въ то время, когда одни вели борьбу съ остатками православія, а другіе помышляли, какъ бы уніатовъ окончательно перевести въ костелъ, въ республикѣ продолжались порядки, приведшіе наконецъ къ полному ея разстройству. Какъ извѣстно, послѣ пораженія шведскаго короля подъ Полтавою, Лещинскій бѣжалъ и Августъ II вернулся на польскій престолъ. Въ 1715 г. въ Тарногродѣ была образована конфедерація противъ короля и его саксонскаго войска. Тогда русскій царь Петръ В. явился посредникомъ и въ 1717 г. состоялось на сеймѣ „нѣмомъ" заключеніе мира между Августомъ и конфедератами. Послѣ кончины короля опять оказалось нужнымъ вмѣшательство Россіи для водворенія порядка. Понятно само собой, что такое положеніе вещей въ государствѣ не могло содѣйствовать подъему нравственныхъ началъ въ обществѣ. Буйство шляхты достигло тогда своего зенита. Къ фактамъ, раньше нами приведеннымъ и повторявшимся въ болѣе рѣзкомъ видѣ во время еп. Левицкаго, добавимъ наиболѣе оригинальные и характерные для того времени.

Начнемъ съ семейныхъ отношеній. По акту 28 іюля 1713 г., Констанція Сестржевитовская, вдова Черниговскаго подстолія Николая, жалуется въ своемъ духовномъ завѣщаніи на младшаго сына Ивана, что онъ нанесъ ей трижды тяжкіе побои и едва не убилъ; послѣдній разъ она, больная отъ побоевъ сына, „лежала у попа".—29 декабря того же года въ актахъ записана жалоба Мартина Стецкаго, Кіевскаго мечника, поданная имъ въ судъ также и отъ имени несовершенно-

лѣтнихъ брата Ѳомы и сестры Софіи Стецкихъ, на брата Станислава Стецкаго. Мартинъ, возвращаясь изъ заграницы, гдѣ пребывалъ въ качествѣ депутата, узналъ по-пути о болѣзни своего отца Вячеслава. Когда прибылъ домой, отецъ уже былъ мертвъ, и Мартинъ, какъ старшій сынъ, видя крайній непорядокъ, хотѣлъ заняться похоронами. Но Станиславъ не только не допустилъ его до этого, но и стрѣлялъ въ него изъ заряженнаго пистолета, къ счастью вырваннаго изъ его рукъ сосѣдомъ; онъ скрылъ предъ братомъ оставшіяся послѣ отца вещи и деньги, приложивъ къ нимъ свои замки. Мартинъ, призвавъ священниковъ изъ им. Калусова, перевезъ покойника въ Нисканицкій монастырь и, давъ монахамъ своихъ 200 зол., поручилъ имъ совершить чинъ погребенія; самъ же отправился въ Люблинъ на судебный срокъ по дѣламъ покойнаго отца. Послѣ возвращенія домой, засталъ сестру Софію, вытѣсняемую изъ собственнаго имѣнія, и брата Ѳому, еще раньше изгнаннато; всѣ же документы и движимости были захвачены Станиславомъ, который вовсе не думалъ о раздѣлѣ имущества и наслѣдства между наслѣдниками (№ д. 64).

Не говоря о публичномъ обезчещеніи шляхтичами шляхетскихъ вдовъ и ихъ дочерей, о безчинствахъ, совершаемыхъ разными военными конфедераціями, о нападеніи на иностранныхъ купцовъ и путешественниковъ съ цѣлью грабежа, о побояхъ, наносимыхъ по татарскому или китайскому обычаямъ, и проч., интересно еще то, какъ относилась тогдашняя шляхта къ законамъ, судамъ и ихъ слугамъ возным, а также къ своимъ собственнымъ (рим.-кат.) духовнымъ и ихъ церквамъ. Шляхтичъ не опасался тогда, кромѣ денежной пени, никакого другого наказанія. „Я не признаю Люблинскаго трибунала... одного вознаго избилъ палкой и этого велю поколотить",—заявилъ одинъ шляхтичъ публично въ присутствіи многихъ людей. (№ а. k. 20205, 507). Въ 1715 и 1716 гг. нерѣдко поступали въ судъ жалобы на шляхтича Якова Угровецкаго какъ отъ духовныхъ, такъ и отъ свѣтскихъ лицъ. Онъ, между прочимъ, имѣлъ (въ 1715 г.) дѣло съ плебаномъ изъ Верещина Стефаномъ Микошевскимъ, который въ позвѣ приводитъ слѣдующія обидныя для себя слова Угровецкаго: „niech diabeł wezmie kosciol i jego szelmę popa»!" (чортъ побери костелъ и его шельму попа). Другой разъ (1716 г.) тотъ же Угровецкій угрожалъ кс. викарію Мѣржвинскому словами: „ja dam księdzu Mierzwinskiemu 500 plag i za to dam 500 zł." (дамъ ксендзу М. 500 ударовъ или палокъ и за это уплачу 500 зол.). Имѣя дѣло съ Верещинскимъ, онъ уговаривалъ своихъ слугъ: „zabiycie... syna, a ia go zapłacę!" (№№ д. 81, 97). Изъ актовъ видно, что за убійство шляхтича дороже тогда платилось, чѣмъ въ прежнія времена. Шляхтичъ Ганно (въ 1719 г. процессъ) не стѣснялся наносить побои палкою шляхтичу Бродовскому во время богослуженія

въ Холмской піарской церкви (in templo pp. Piarum Scholarum baculo concussit. (N a. k. 20108, 234). У кого не хватало отваги драться въ церкви (костелѣ), тотъ ожидалъ своего противника при выходѣ изъ святилища, и вызывалъ его на дуэль крайне оскорбительными словами въ присутствіи богомольцевъ (1707 г. дѣло Уяздовскаго со Свирскимъ).—Деморализація крѣпостныхъ, которые часто бѣжали отъ своихъ пановъ, приняла тогда значительные размѣры. Шляхтичъ отдавалъ свое имѣніе другому въ аренду или въ залогъ и запрещалъ крестьянамъ повиноваться послѣднему. Въ 1716 г. Кучевскій жаловался на Цемневскую, которая грозила крестьянамъ забить ихъ палками, если будутъ слушаться Кучевскаго, такъ какъ онъ „заставникъ", а она „дѣдичка" (вотчинница). Тогда же въ позвѣ Руликовскаго Глоговскому приведены слова послѣдняго: „пусть дерутся теперь крестьяне, послѣ же будутъ драться между собою паны". (N°a. k. 20206, 308, 341). До чего доходило шляхетское буйство, видимъ изъ одной жалобы, внесенной въ 1715 г. Бялецкими на убійцу ихъ крестьянина Окушки, у котораго дѣтородный членъ былъ связанъ веревкою (membrum pudicum fune ligatum et jugulatum—N: 20205, 144); въ другой жалобѣ, поданной въ 1717 г. въ Холмскій гродскій судъ, шляхтичъ Будзинскій обвиняется шл. Новицкимъ въ насильственномъ совершеніи обрѣзанія христіанина по еврейскому обычаю (praeputium cultro more judaico scindisti).—Наконецъ, изъ одного акта 1717 г. можно заключить о существовавшей тогда племенной ненависти Холмскихъ жителей къ настоящимъ полякамъ или мазурамъ. Градовскій жаловался на Гостынскаго за угрозу, заключавшуюся въ словахъ: „psi synu Mazurze, i ciebie zabijem!" (собачій сынъ Мазуръ, и тебя убьемъ—N. a. кн. 20206, 117, 450).

При всемъ этомъ шумно жилось братьямъ-шляхтичамъ. „Za kròla Sasa popuść pasa!" говорили — и справедливо. По одному акту 1724 г., Элеонора Красицкая была обязана вскорѣ уплатить Люблинскому купцу Іоанну Бауру за полученное вино 10.096 зол., что значило тогда очень много (N. a. k. 20212, л. 495). Конечно, буйство должно было сопровождаться пьянствомъ.

Зато вовсе нехорошо жилось русскому населенію и его уніатскому духовенству, которому шляхтичи не грозили побоями, какъ рим.-кат. духовнымъ, а дѣйствительно, какъ увидимъ ниже, исполняли на немъ свои угрозы. Однихъ священниковъ убивали, другихъ избивали, грабили, всячески оскорбляли и обманывали. Даже уніатскій митрополитъ Кишка жаловался на шляхтича за обманъ. Факты, сообщаемые нами изъ однихъ Холмскихъ актовъ, составляютъ только ничтожную часть того, что совершалось тогда на всемъ пространствѣ Холмской Руси. Этимъ, однако, не хотимъ сказать, что все шляхетское сословіе, безъ исключенія, было испорчено. Были въ средѣ его и здоровые элементы, желавшіе видѣть лучшіе порядки въ несчаст-

ной республикѣ, но безсильные исправить зло. Это были въ большинствѣ случаевъ люди русскіе, которые, будучи роковою судьбою связаны съ республикою, оказались самыми лучшими ея гражданами, готовыми пострадать и пожертвовать всѣмъ своимъ достояніемъ для ея спасенія.

Такимъ патріотомъ былъ непремѣнно и уніатскій епископъ І. Левицкій. Кромѣ упомянутыхъ нами фактовъ о церковной его дѣятельности, ревизіи церквей (какъ напр. Щебрешинской, Снятычской), и проч., можемъ по актамъ нашимъ еще добавить, что епископъ Левицкій принималъ участіе въ разрѣшеніи спорныхъ дѣлъ напр., какъ членъ коммиссіи по дѣлу Красноставскихъ мѣщанъ съ августіанскимъ кляшторомъ (1720), присутствовалъ въ судѣ, напр., при принесеніи присяги Андреемъ Мировскимъ на должность гродскаго писаря (13 марта 1715 г.), поставлялъ священниковъ на приходскія мѣста по рекомендаціи помѣщиковъ (въ Орховѣ 1718 г., въ Лопенникахъ 1723 г.),—вообще онъ исполнялъ обязанности уніатскаго архіерея и гражданина республики по своимъ понятіямъ, знаніямъ и силамъ. Не смотря на то онъ долженъ былъ въ свое злополучное время испытать многое вмѣстѣ съ другими.

Финансово-экономическія и др. дѣла епископа Левицкаго (1712—1726).

1712 г. 1 іюня возный Николай Островскій доноситъ, что онъ по настоянію Милеевскаго помѣщика Николая Венглинскаго явился 6 мая съ понятыми въ Холмскій дворецъ епископа Іосифа Левицкаго и тамъ съ согласія управляющаго арестовалъ бѣглыхъ крестьянъ изъ Милеева Ивана, Θеодора и Андрея Калишовъ. Одновременно Холмскому епископу доставленъ позовъ Люблинскаго трибунала отъ 27 мая о явкѣ въ судъ по этому дѣлу. Истецъ говоритъ, что крестьяне Калиши сбѣжали отъ него во время шведской войны и тѣмъ причинили ему убытка на 6000 зол. (№ д. 57).

1716 г. 15 января Петръ Сарнецкій и Михаилъ Охрымовичъ, слуги епископа Левицкаго, жалуются на Ястржембскаго и Мацѣевскаго и на цѣлый военный отрядъ за оскорбленіе чести епископа и нанесеніе имъ и др. слугамъ его въ Бѣлополѣ тяжкихъ побоевъ. (№ д. 91).

5 марта крестьяне епископскихъ имѣній Бѣлополя (Иванъ Троццукъ) и Бусьна (Иванъ Баранъ) принесли клятвенное показаніе объ убыткахъ, причиненныхъ имъ военнымъ отрядомъ полковника Квасневскаго (Бѣлополе: 6 корцевъ овса Холмской мѣры, 1/2 корца пшеничной мухи, 1/4 корца ржи, деньгами наличн. 170 золот., 10 гр.; Бусьно: 14 корцевъ овса, деньгами столько же, какъ и въ Бѣлополѣ. (№ д. 94).

1717 г. 2 марта епископъ Левицкій и управляющій им. Бѣлополемъ Михаилъ Яроцкій позываютъ Клещевскаго старосту и ротмистра Ивана Милашевскаго въ судъ за совершенный товарищемъ послѣднаго Иваномъ Вильчепольскимъ наѣздъ на Бѣлополе во время конфедераціи и захватъ у крестьянъ 2 паръ рабочихъ воловъ, цѣною въ 200 зол. (№ д. 101).

25 марта тотъ же епископъ заявляетъ о неуплатѣ Иваномъ Вильчопольскимъ присужденной ему суммы (№ д. 102).

3 апрѣля внесена въ книгу казенная ассигновка на 14,343 зол., 29 гр. налога т. наз. *subsidium charitatis* въ пользу драгунскаго полка. Въ этомъ налогѣ принимало участіе также рим.-кат. духовенство Холмской епархіи. По списку, Холмское ун. владыцтво (или епископія) должно было уплатить съ своей стороны 413 зол., 10 грошей, придворная служба архіерея (шляхта и плебеи числомъ 13)—17 зол., 27 гр., 6 динаріевъ, им. Покровка (отъ подданныхъ епископа 16)—22 зл., 1 гр., 6 ден. Бѣлополе (поддан. 31)—42 зол., 21 гр., 6 ден., Бусьно (подд. 11)—15 зол., 4 гр., 12 ден., Волька Владычая (подд. 17)—23 зол., 12 гр., 12 ден., Владычино (18 подд.)—24 золот., 24 гр., фольваркъ Спасскій (дворская шляхта и крестьяне ч. 12)—21 зол., 10 гр., 12 ден., Холмскій протопресвитеръ (благочинный) и духовенство его уплатили 227 зол. 10 гр., и проч. (№ а. к. 20206,94).

13 сентября предпринята была ревизія «дымовъ» Холмской земли для опредѣленія подымнаго налога. По этой ревизіи оказалось въ имѣніяхъ уніатской каѳедры и Холмскихъ монаховъ: Покровка—½ дыма, Бѣлополе тоже, Бусьно—1½ д., Владычино (епископа)— ½ д., Волька Владычая (монаховъ)—½ д. (Тамъ же 507).

1720 г. 11 марта. Возный Федоръ Кравчукъ доноситъ, что онъ по настоянію Станислава Миляновскаго, владѣльца участковъ въ им. Волоской Волѣ, прибылъ туда во дворъ Флоріана Близинскаго съ понятыми, 26 января, и наложилъ запрещеніе на сумму подымнаго налога. собранную Близинскимъ въ пользу епископа Левицкаго, къ которому Миляновскій имѣлъ претензію на 700 зол. (№ д. 130).

31 мая. По настоянію Тлумачскаго старосты Георгія Потоцкаго, возный отправлялся 29 мая въ им. Бусенецъ (Бусьно) Холмскаго епископа Левицкаго и арестовалъ тамъ бѣглыхъ крестьянъ изъ села Ростоки Ивана Баранюка и Сенка Кучуру съ ихъ женами и имуществомъ. Управляющій имѣніемъ Давидовскій не сопротивлялся (№ а. к. 20207, 1064).

1722 г. 24 сентября возный Симеонъ Розруховскій, по настоянію ротмистра Петра Стржалковскаго, отправился съ двумя понятыми въ Покровку и наложилъ запрещеніе на имѣніе епископа Левицкаго по поводу неуплаты имъ военнаго налога, т. назв. „гиберны“ (№ д. 177).

1726 г. 21 октября предъявлено письмо еп. Левицкаго, данное въ Любомлѣ 13 февраля на имя Холмскаго подстаросты и гродскаго судьи Михаила Горецкаго, въ которомъ епископъ требуетъ возврата наслѣдниками 200 тинфовъ, взятыхъ въ свое время писаремъ гродскимъ Бялецкимъ изъ церковной ризницы (закристіи). (№ д. 203).

Финансово-экономическія дѣла Холмскаго монастыря.—Фундушовыя записи и духовныя завѣщанія въ его пользу. (1711—1726).

1711 г. 7 сентября старшины еврейскихъ кагаловъ Холмскаго, Любомльскаго, Белзскаго и Грубешовскаго заявляютъ, что они 1500 зол., записанныхъ 22 мая 1710 г. Ѳомою Левандовскимъ Холмскому монастырю на икону Божіей Матери. обезпечили на всѣхъ своихъ имуществахъ и доходахъ и обязываются отъ имени своихъ общинъ ежегодно 20 іюня (до возврата капитала) уплачивать по 7%, т. е. 105 зол. (№ д. 52).

Запись Левандовскаго 1710 г. помѣщена въ акт. книгѣ подъ 6 іюля 1712 г. Тамъ сказано, что евреи уплатили Левандовскому по договору 2375 зол., изъ каковой суммы, временно (до второго пріѣзда Левандовскаго) хранившейся у нареч. епископа І. Левицкаго, Левандовскій отдѣлилъ 1500 зол. въ пользу монастыря, остальное же (875 зол.) велѣлъ себѣ возвратить: одну половину (437½ зол.) въ Холмѣ, другую—въ Грубешовѣ. Завѣщанная монастырю сумма „на поминъ души“ была отдана евреямъ взаймы (№ д. 59).

Изъ позва монастыря евреямъ, занесеннаго въ книги 9 февраля 1725 года, видно, что евреи не всегда исправно уплачивали проценты (по 7%) монастырю. (№ д. 182). У евреевъ находилась, кромѣ того, еще сумма въ 300 зол., завѣщанная Левандовскимъ въ пользу монастыря.

1712 г. 19 января Шмельтинскій староста Альбертъ Олендзкій записываетъ Холмскому монастырю 1200 зол. (№ а. к. 20203, 88).

19 февраля занесено въ книги духовное завѣщаніе Франца Лизовскаго, составленное въ Гусинномъ 8 октября 1711 г. Завѣщатель, выразивъ желаніе быть погребеннымъ въ Холмскомъ уніатскомъ монастырѣ, записываетъ послѣднему 300

зол. и, кромѣ того, 200 зол., которые жена его Ѳеодора должна уплатить монастырю наличными, равно какъ и игумену Кулемчицкаго монастыря о. Досиѳеѣю Шолухѣ 20 зол. (№ д. 56).

6 іюля прокураторъ монастыря о. Яковъ Добрыцкій Прокоповичъ предъявилъ запись Брестской стольниковой Анны Нагорской на 1000 зол. въ пользу монастыря съ тѣмъ, чтобы за душу ея мужа Станислава было совершаемо богослуженіе по пятницамъ. (№ д. 60.)

1713 г. 28 іюля предъявлено духовное завѣщаніе Черниговскаго подстолія Николая Сестржевитовскаго, списанное въ с.Подородномъ (Подгородномъ) 13 іюня 1698 г Завѣщатель поручаетъ женѣ своей заботиться о томъ, чтобы тѣло его тотчасъ послѣ смерти было перевезено въ церковь и были приглашены ближайшіе русскіе священники (uprosiwszy hospodynow poblizszych) и нищіе для молитвы „за грѣшную его душу". Далѣе распоряжается: простой гробъ съ крестомъ, безъ обивки; погребеніе при рим.-кат. церкви въ Мацеевѣ; до совершенія похоронъ колокольный звонъ, утромъ и вечеромъ, въ Мацеевскомъ костелѣ и въ русскихъ церквахъ: Мацеевской, Подороценской и Городенской. Супруга завѣщателя не должна жалѣть расходовъ на службы Божіи; а такъ какъ въ странѣ очень рѣдки священники римскаго обряда, то она обязана будетъ пригласить на похороны мужа возможно большое число священниковъ греч. обр. уніатовъ. Произнесенія надгробнаго слова Сестржевитовскій не желаетъ, утверждая, что ничего похвальнаго про него сказать нельзя. По кончинѣ завѣщателя слѣдуетъ немедленно разослать по 30 зол. на трецезимы (обѣдни) Люблинскимъ Доминиканамъ, Кармелитамъ и Реформатамъ босымъ, также Холмскому уніатскому монастырю и Мацеевскому костелу; 15 зол. опредѣляются для Подороденской церкви съ просьбой, чтобы господинъ той церкви распорядился о пѣніи въ концѣ обѣдни „вѣчная память" при колокольномъ звонѣ и проч. *) (№ д. 62).

1714 г. 13 января предъявлено письмо б. игумена І. Левицкаго отъ 10 мая 1711 г., въ которомъ говорится о полученіи изъ рукъ гродскаго вицерегента Доминика Заваджкаго 80 зол., занятыхъ литовскимъ писаремъ Буйномъ у Дмуховскихъ и послѣдними уступленныхъ Холмскому монастырю на содержаніе въ исправности монастырскихъ строеній (№ д. 65).

---

*) Тогда же внесено въ книги духовное завѣщаніе вдовы его Констанціи, помѣченное 27 февраля 1713 г. Сестржевитовская жалуется въ немъ на младшаго своего сына Яна, который трижды наносилъ ей тяжкіе побои и еле не убилъ. Третій разъ сильно избитая сыномъ она лежала у „попа". (№ д. 63).

1716 г. 20 января старшины Холмскаго еврейскаго кагала (Иршъ Зельковичъ, Мошко Берковичъ, Іона Шмуйловичъ и Мошко Ицковичъ) заявляютъ, что они 1000 зол., завѣщанныхъ на поминъ души (по средамъ) Холмскимъ подчашимъ Стефаномъ Сѣницкимъ, обезпечили на всемъ имуществѣ общины съ обязательствомъ платить Канскому монастырю ежегодно (ко дню св. Михаила) по 70 зол. (7%) (№ д. 92).

24 марта внесено въ книгу духовное завѣщаніе Варѳоломея Чарнецкаго, составленное въ Гусиномъ 18 ч. Выражая желаніе быть погребеннымъ въ Холмскомъ монастырѣ, гдѣ покоится его жена и др. члены его рода, Чарнецкій завѣщаетъ монастырю 100 зол., пару лошадей съ возомъ и полшорками и 2 воловъ. Кромѣ рим.-кат. монастырей и церквей, упоминается еще одна запись на 3000 зол. въ пользу Холмскаго и одна на 50 зол. въ пользу Кулемчицкаго монастыря. (№ д. 95).

1717 г. 26 апрѣля. Игуменъ Антоній Томиловичъ заявляетъ о неуплатѣ наслѣдниками Черниговскаго подчашія Држевецкаго присужденной съ нихъ Холмскому монастырю какой-то суммы (№ д. 104).

1718 г. 17 января. Бурграфъ Холмскаго замка Альбертъ Голембевскій завѣщалъ, между прочимъ, Холмскимъ уніятскимъ монахамъ 100 зол., монахинямъ 30 зол. и русскому госпиталю 10 зол. (№ а. к. 20203, 846).

1719 г. 15 апрѣля. Францъ Шимановскій уступаетъ епископу Левицкому 1847 зол., 10 гр. съ процентами, обезпеченные родственникомъ его Іоанномъ Грушецкимъ 30 августа 1709 г. на имѣніи Грушкѣ, Красноставскаго уѣзда, въ пользу постройки зданій Холмскаго уніатскаго монастыря. Впослѣдствіи тотъ же Грушецкій поступилъ въ монастырь. (№ д. 120).

28 іюня записанъ позовъ игумена Вас. Процевича и всего Холмскаго монастыря Альберту Борженцкому по дѣлу о неуплатѣ имъ 7% съ 4000 зол., 12 апрѣля 1707 завѣщанныхъ его отцомъ Александромъ Холмскому монастырю въ честь Пр. Богородицы и на двѣ еженедѣльныхъ обѣдни (одну читанную по средамъ и одну пѣтую по субботамъ) за душу его и его супруги. Сумма эта была обезпечена на им. Брезнѣ, а проценты съ оной наслѣдникъ былъ обязанъ уплачивать монастырю въ два срока (6 января и 24 іюня) ежегодно. По акту 20 сентября 1724 г., наслѣдники уплатили монастырю всю сумму, которая подъ такими же условіями (7%) была дана взаймы Ливонскому подскарбію Іосифу Буйно и обезпечена на его имѣніи (№ д. 122).

27 іюля намѣстникъ монастыря Іеронимъ Левицкій предъявилъ для записи данную въ Люблинѣ 16 іюня 1703 г. королемъ Августомъ II подтвердительную

грамоту привилегій, данныхъ Холмскому монастырю королями: Яномъ Казиміромъ 20 іюля 1662 года и Яномъ III 28 марта 1679 г. (№. д. 123).

1720 г. 11 апрѣля. Холмскій монастырь (игуменъ Процевичъ, прокураторъ о. Флоріанъ Коссаковскій) велъ процессъ съ супругами Михновскими и Витковскими по дѣлу о неуплатѣ ими процентовъ съ 1000 зол., завѣщанныхъ Яковомъ Ясенскимъ и обезпеченныхъ на им. Серебрищѣ въ пользу монастыря (№ д. 132). Изъ акта 29 января 1722 г. узнаемъ, что прокураторъ монастыря о. Олексичъ обвинялъ Львовскаго войскаго Ивана Свирскаго, владѣвшаго нѣкоторыми участками въ Серебрищѣ, въ неуплатѣ договорнаго чинша за минувшій годъ, затѣмъ въ самовольномъ вторженіи Свирскаго въ монастырскій участокъ, вырубкѣ и вывозѣ оттуда строевого матеріала. (№ д. 163). По акту отъ 6 февраля того же года, вдова Анна Витковская, владѣлица участковъ «Влошковщизна» и «Венгленщизна» въ Серебрищѣ, жаловалась отъ себя и отъ имени своего брата Ивана Сила Новицкаго, Минскаго подскарбія, на игумена Холмскаго монастыря о. Константина Равича Шачинскаго за то, что послѣдній началъ съ ними судебное дѣло, несмотря на то, что они бывшему игументу Процевичу уплатили слѣдуемые по 1720 г. проценты съ суммы, завѣщанной Ясенскимъ, какъ объ этомъ свидѣтельствуетъ росписка о. Процевича отъ 4 февраля 1721 г. (№. д. 164). 18 февраля 1724 г. супруги Михновскіе уступаютъ въ пользу монастыря 261 зол., 6 гр.—23 февраля монастырь введенъ, по записи Георгія и Маріанны Михновскихъ, во владѣніе участками Серебристскихъ крестьянъ Васька Радвика и Ивана Глушки; 25 апрѣля — въ участокъ крестьянина Петра Кулины, по арендной сдѣлкѣ на три года. (№. а. к. 20210, 52; №. 20212,380,427).

31 мая. По настоянію Тлумачскаго и Ростокскаго старосты Георгія Потоцкаго, возный Григорій Даниловскій отправился 29 мая съ понятыми въ им. Кулемчицы Холмскаго уніатскаго монастыря и тамъ арестовалъ бѣглаго Ростокскаго крестьянина Илька Коваля вмѣстѣ съ женою и имуществомъ. Управляющій имѣніемъ далъ на это свое согласіе. (№. а. к. 29207, 1064).

1721 г. 23 іюня. Процессъ Холмскаго монастыря съ супругами Любинецкими по дѣлу о неуплатѣ послѣдними процентовъ (по 7%) съ суммы 1000 зол., завѣщанной 11 августа 1699 г. Станиславомъ Длужевскимъ, первымъ мужемъ Ангелы изъ Слугоцина Любинецкой, Холмскому монастырю на молебны и поминовеніе умершихъ. Сумма эта обезпечена на им. Биндюгѣ и Высоцкѣ. (№ д. 145). 19 іюня 1722 г. явился въ Биндюгѣ субделегатъ суда А. Петровскій для исполненія судебнаго рѣшенія, которому Любинецкіе и подчинились. Оказалось, однако

что передача имѣнія не могла состояться, такъ какъ повѣренный монастыря не былъ присяжнымъ. (№ а. к. 20209, 870). Изъ акта 25 января 1723 г. видно, что новой попыткѣ монастыря о взысканіи воспротивилась Любинецкая (№. а. к. 20212, 24).

Тогда же Холмскій монастырь (игуменъ Процевичъ) позвалъ въ судъ владѣльца Гоздавы Хрисостома Мыцельскаго за неуплату 7% съ 3000 зол., завѣщанныхъ 15 сентября 1716 г. Петромъ Волчкомъ и обезпеченныхъ въ пользу монастыря на Гоздавѣ. (№. д. 146).

Одновременно съ Любинецкими и Мыцельскимъ, монастырь велъ процессъ съ наслѣдниками Холмскаго войскаго Мартина Вольскаго по дѣлу объ уплатѣ 500 зол., завѣщанныхъ Самуиломъ Ганкой Вольскимъ въ пользу монастыря и обезпеченныхъ на им. Заглинкахъ. Въ первый разъ 23 іюня 1721 г. были позваны въ судъ по поводу неуплаты монастырю процентовъ съ этой суммы супруги Лѣсецкіе. (№ а. кн. 20209,255). Затѣмъ 26 февраля 1722 г. о. Варлаамъ Олексичъ заявилъ въ судѣ, что онъ готовъ былъ принять деньги, но плательщики не явились въ назначенный срокъ. (Тоже, 594). 3 іюля предъявленъ для записи актъ, составленный 22 іюня въ им. Заглинкахъ (находившемся тогда въ арендномъ владѣніи Городельскаго гродскаго регента Антона Брона Пенскаго) субделегатомъ гродскаго суда А. А. Петровскимъ, прибывшимъ во дворъ съ цѣлью взысканія процентовъ съ 500 зол. и наложенной судомъ пени. Когда же субделегатъ, въ присутствіи монастырскаго прокуратора о. Олексича, вознаго Розруховскаго и многихъ людей, приступилъ къ совершенію судебнаго постановленія, явился слуга Пенскаго, двор. Лаврентій Чепинскій съ сообщеніемъ, что господинъ его вскорѣ постарается удовлетворить монастырь и поэтому онъ не допускаетъ взысканія. О чемъ Петровскій доложилъ суду. (№. д. 173). Наконецъ, 22 февраля 1723 г. игуменъ Шачинскій заявилъ объ удовлетвореніи монастыря и прекращеніи процесса (№ а. к. 20210,29).

25 іюня (1721) о. Варлаамъ предъявилъ отъ имени своего монастыря ремиссійный (возвратный) актъ, написанный 19 апрѣля 1721 г. въ с. Ганскѣ, участкѣ наслѣдниковъ Станислава Романовскаго, въ присутствіи вознаго Кухарскаго и др., субделегатомъ Петровскимъ по дѣлу о взысканіи съ вотчинниковъ и владѣльцевъ с. Ганска, Кульчина и участка Романовщины извѣстной суммы съ процентами; чему однако воспротивилась незнакомая съ дѣломъ нѣкая Маріанна Якубовская, жительница двора (№ д. 147).—Процессъ продолжался еще въ 1723 г. Изъ акта 18 февраля узнаемъ, что дѣло касалось неуплаты монастырю процентовъ съ 700 зол., когда-то Станиславомъ Романовскимъ записанныхъ Тересѣ Стоинской и послѣднею

уступленныхъ монастырю и обезпеченныхъ на имѣніи Романовскихъ. (№ а. к. 20212, 67). 17 іюля 1724 г. намѣстникъ монастыря о. Севастіанъ Правецкій заявляетъ объ уплатѣ Романовскими 300 зол. присужденныхъ 19 іюня процентовъ послѣ взысканія 28 марта на им. Ганскѣ (№ а. к. 20210,169). Наконецъ 27 іюня 1729 г. выданъ наслѣдникамъ новый позовъ по поводу неуплаты процентовъ (№ а. к. 20215, 241).

28 іюля Холмскій монастырь (о. Олексичъ) заявилъ суду о потравѣ монастырскихъ луговъ и полей воинами отряда Іосифа Линевскаго. Такую же жалобу внесъ и піарскій кляшторъ. Съ своей же стороны Линевскій заявилъ о неосновательности обвиненія. (№№ д. 151—153).

15 декабря тотъ же прокураторъ монастыря представилъ суду для оцѣнки двухъ лошадей, забранныхъ игуменомъ Люблинскаго уніатскаго монастыря о. Антоніемъ Новоставскимъ у арендатора Люблинскаго монастырскаго дома Дзюбинскаго вслѣдстіе неуплаты имъ по договору 90 зол. аренды. Судъ, оцѣнивъ одну лошадь въ 45, а другую въ 24 зол., возвратилъ ихъ о. Олексичу. (№ д. 160),

Тогда же о. Олексичъ заявилъ отъ имени игумена Люблинскаго монастыря о захватѣ Люблинскимъ старостой Залускимъ принадлежащаго Люблинскому монастырю дома, причиненіи убытковъ и проч. (№. д. 161).

1722 г. 23 февраля. Холмскій монастырь (о. Олексичъ) велъ дѣло съ Францомъ Цѣмневскимъ, Цехановицкимъ подчашимъ, и его женой объ уплатѣ процентовъ (8%) съ 1000 зол. по долговой записи отъ 18 января 1690 г., обезпеченной на им. Бреznѣ. Въ другомъ актѣ отъ 2 января 1723 г., кромѣ Цемневскихъ, упоминаются отвѣтчики по тому же дѣлу Гаварецкіе, Людвикъ Предвоевскій и Шклинскіе,—наслѣдники Ивана и Маріанны Гаварецкихъ и Венглинскихъ и вотчинники им. Жданнаго, Верховинъ и Брезна. Дѣло дошло до баниціи (изгнанія). (№№. а. к. 20209, 592; 20212, 10).

25 іюня Холмскій монастырь (игум. Шачинскій) признаетъ себя удовлетвореннымъ наслѣдниками Станислава Томиславскаго относительно уплаты 1000 зол. съ процентами, по сдѣлкѣ, заключенной 11 іюля 1702 г. между Станиславомъ Томиславскимъ и тогдашнимъ игуменомъ Іос. Левицкимъ. (№. а. к. 20210, 72).

5 ноября записанъ позовъ монастыря Слугоцкимъ по дѣлу о неуплатѣ извѣстной суммы процентами, съ завѣщанной монастырю Николаемъ Бржезицкимъ и обезпеченной на им. «Воля Хоинская». (№. д. 179). Въ актѣ 2 декабря 1723 г. говорится о неуплатѣ процентовъ съ 2000 зол., завѣщанныхъ монастырю.—23 фе-

враля 1724 г. о неуплатѣ Слугоцкимъ присужденной монастырю суммы. (№ а. к. 20212, 267, 379).

Тогда же Холмскій монастырь имѣлъ дѣло съ Христофоромъ Тржебинскимъ, стольникомъ Куяво-Брестенскимъ, тоже съ Христофоромъ Мыцельскимъ, мечникомъ Калишскимъ, по поводу рыбной ловли въ Кулемчицкомъ монастырскомъ озерѣ „Детно", требуя установленія точныхъ границъ (Тоже, 10).

1723 г. 7 декабря. Холмскіе евреи обезпечиваютъ монастырю 500 зол., завѣщанныхъ 18 января с. г. двор. Сухаржевской, супругой Михаила С., и первоначально обезпеченныхъ на им. Луковкѣ. Завѣщаніе внесено въ книги 8 апрѣля. (№ а. к. 20210, 46).

17 декабря монастырь (о. нам. Алимпій Станкевичъ) заявляетъ о случайномъ пожарѣ, истребившемъ на Холмскомъ предмѣстьи, за мельницею, усадьбу „Козичизну", съ зданіями, хлѣвомъ и разными вещами. Изъ акта отъ 13 февраля 1724 г. видно, что эта усадьба супругами Иваномъ и Анною Козицкими была заложена Холмскому монастырю съ условіемъ, что Козицкіе обязаны уплачивать всякіе налоги и вознаградить расходы монастыря въ этомъ отношеніи (№ а. к. 20212, 284, 343).

1724 г. 10 января. Холмскій монастырь (игуменъ Ант. Завадзкій) позываетъ наслѣдниковъ Антонія Чарнецкаго, дочерей Екатерину и Сусанну, вдову Червоногородскаго старосты Голуховскаго, и др. по дѣлу объ уплатѣ 13000 зол., завѣщанныхъ монастырю Лисовскимъ и обезпеченныхъ на Гусинномъ (Тоже, 303).

3 марта. Холмскій монастырь (нам. о. Сев. Правицкій) получилъ отъ Янишевскихъ 200 зол., по записи отъ 14 апрѣля 1704 г., обезпеченныхъ на им. Брезнѣ. (№ а. к. 20210, 95).

17 іюля. Холмскій войскій и вотчинникъ Грушова Ант. Іос. Завадзкій разрѣшаетъ Холмскому монастырю молоть въ мельницахъ своего имѣнія безъ мѣрки и очерди (Тоже, 170).

22 декабря. Красицкая обезпечиваетъ на своемъ имѣніи денежныя суммы Холмскаго монастыря и Свиржовской лат. церкви (Т., 220).

1725 г. 27 ноября. Передаточная запись епископа Іосифа Левицкаго отъ 22 іюля 1723 г. Холмскому мужскому монастырю на земельные участки, принадлежавшіе подъ именемъ „Паненщизна" Холмскимъ уніатскимъ монахинямъ. (№ д. 190).

1726 г. 24 января. Елисавета Родзиминская, вдова Антона Василевскаго, обезпечиваетъ въ пользу монастыря 2000 зол. на своемъ имѣніи. Монахи будутъ ежегодно получать 7%, за что обязаны служить еженедѣльно 2 читанныя обѣдни:

одну по вторникамъ за душу ея мужа Антонія, а другую, послѣ ея смерти, по пятницамъ за упокой ея души. (№ а. к. 20210, 28).

31 декабря. Холмскій монастырь (прокураторъ А. Станкевичъ) возбудилъ искъ противъ Бережанскаго старосты Фелиціана Бонковскаго и его супруги Маріанны, которые по договору, заключенному между ними и игуменомъ монастыря Матвѣемъ Козаченко 1 ноября 1725 г., должны были возвратить черезъ годъ взятые въ займы 1000 зол. (№ а. к. 20213, 428).

Финансово-экономическія дѣла приходскаго духовенства (1711—1729).

1711 г. 22 іюля возный Хведоръ Заблоцкій явился съ понятыми въ домъ полковника Ивана Гаварецкаго въ Холмѣ и заявилъ о наложеніи запрещенія на сумму 120 зол., обезпеченную въ пользу Якова Ставскаго на его имѣніи Ждановомъ, вслѣдствіе настоянія Лопеникскаго священника Симеона Анхимовича, имѣвшаго къ Ставскому извѣстныя претензіи. Гаварецкій согласился задержать эту сумму сполна до дальнѣйшаго судебнаго рѣшенія. (№ д. 50).

1714 г. 8 августа записана продажная сдѣлка, заключенная въ Коднѣ 20 февраля 1679 г., предъ городскимъ магистратомъ, между Коденскимъ священникомъ св. Михайловской церкви Стефаномъ Лобачевскимъ, его женой и сыновьями съ одной, а братомъ Николаемъ Лобачевскимъ съ другой стороны. О. Стефанъ продалъ брату своему Николаю свою вотчинную треть на им. Велицахъ, Зарѣчьи и Покривникѣ за 400 зол. (№ д. 73).

1719 г. 4 января. Любомльскій протопресвитеръ Михаилъ Давидовичъ и настоятели церквей: Свѣтяжской—о. Василій Лобачевскій и Пульменской—о. Ѳедоръ Ясевичъ позвали владѣльцевъ им. Подгородны и Кукурики Іоанна Мыцельскаго и Анну Сестржевитовскую, супругу Георгія, въ судъ по поводу неуплаты, 30 ноября 1718 г., 200 зол., по условіямъ мировой сдѣлки, за убытки, причиненные имъ крестьянами. Изъ новаго позва 23 декабря 1719 г. видно, что уплата денегъ не состоялась (№ д. 116).

1721 г. 30 августа. Заявленіе вознаго Семена Павлюка о вводѣ священника Ганской церкви Павла Кіяновича во владѣніе приходскимъ домомъ и церковными участками, въ чемъ вдова Тереса Могильницкая и ея сыновья не дѣлали препятствій. (№ д. 165).

1724 г. 26 января. Священникъ Каменской церкви Андрей Борисовскій заявляетъ объ удовлетвореніи его Викторіей изъ Калиновскихъ Оранской по какой-то денежной претензіи. (№ а. к. 202010, 60).

1725 г. 2 октября. Капитанъ Эрнстъ Фелькерзамбъ жалуется на Влодавскаго протопопа Малосовскаго за причиненные ему убытки вслѣдствіе потравы его хлѣба скотомъ священника. (№ д. 188).

1729 г. 3 іюня. Священникъ Бесской церкви Стефанъ Кіяновичъ жалуется на Новгородскаго стольника Андрея Гуровскаго за то, что онъ, не довольствуясь прежними насиліями, прогналъ священника съ земли, принадлежащей Бесской церкви и надѣленной его предками. 20 января 1731 г. состоялся суд. вводъ священника во владѣніе церковнымъ имѣніемъ. (№ д. 214).

Фундушовыя записи и духовныя завѣщанія въ пользу приходскихъ церквей (1720—1726).

1720 г. 10 іюня священникъ Даніилъ Ганскій предъявилъ грамоту Холмскаго старосты Франца Цетнера, данную въ Луковкѣ 28 іюля 1700 г. на имя уніатскаго епископа Гедеона Оранскаго, въ которой говорится о жителяхъ-подданныхъ селъ Луковка и Буковы и всей Луковецкой волости, нуждающихся въ духовномъ пастырѣ, о новосозданной церкви во имя св. Покрова и назначеніи для нея настоятеля въ лицѣ свящ. Даніила Ганскаго, объ утвержденіи котораго и просятъ владыку. Наконецъ ктиторъ исчисляетъ угодья для содержанія священника, который за то обязанъ еженедѣльно, кромѣ другихъ поминаній (*mement*), служить двѣ обѣдни за души Цетнера и его супруги. (№ д. 139).

13 того-же мѣсяца еп. Левицкій утвердилъ запись, сдѣланную Мартиномъ Замойскимъ въ пользу Бортатичской св.-Михайловской церкви.

20 іюня. Духовное завѣщаніе Любомльской мѣщанки Анны Щепанюковой, вдовы Якова Щепанюка, писанное 18 марта 1709 г. въ присутствіи Любомльскихъ бургомистровъ и предъявленное для записи въ Холмскіе акты протопресвитеромъ и Любомльскимъ парохомъ Михаиломъ Давидовичемъ, зятемъ завѣщательницы, содержитъ въ себѣ желаніе послѣдней быть погребенною въ церкви св. Георгія о. Давидовичемъ и др. священниками; затѣмъ за душу ея долженъ быть совершаемъ „сорокоустъ"; на поминъ души ея записывается священникамъ Георгіевской церкви пріобрѣтенное трудомъ ея имущество, именно: винокурня (winnica) съ пивоварнею, всѣми строеніями, землею и огородомъ, находящимися въ задней улицѣ, которая тянется отъ церкви св. Михаила Архангела. Другіе пункты завѣщанія касаются дѣтей ея, а исполнителемъ послѣдней воли Щепанюковой назначенъ о. Давидовичъ. (№ д. 140).

8 іюля предъявленное Сосновицкимъ плебаномъ Іоанномъ Любишевскимъ духовное завѣщаніе Франца Эпимаха Вѣтринскаго, владѣльца им. Сосновицы, Оржехова—Новаго и Стараго, бывшей вотчины Сосновскихъ, составленное въ Оржеховѣ Новомъ 19 декабря 1719 г., назначаетъ, между прочимъ, 500 зол. для русской церкви въ Сосновицѣ, гдѣ почиваютъ его предшественники. Самъ же завѣщатель желаетъ послѣ смерти почивать въ Сосновицкой рим. церкви. Въ завѣщаніи упоминается двоюродный братъ Михаилъ Эпимахъ Вѣтринскій, уніатскій монахъ. (№ д. 141).

20 октября Северинъ и Вячеславъ Ржевускіе записываютъ въ пользу Реевецкой церкви земельные участки, позволяютъ рубить дрова въ ихъ лѣсу, молоть въ ихъ мельницахъ, варить пиво, и проч.

13 декабря монахъ Холмскаго монастыря о. Николай Бленшинскій внесъ въ книги двѣ грамоты, относящіяся къ Островской церкви и ея настоятелямъ, данныя въ Варшавѣ 9 іюня и 9 ноября 1720 г. Въ первой—Августъ II, по ходатайству своихъ совѣтниковъ, удовлетворяя просьбѣ священника Островской церкви Александра Вашинскаго, подтверждаетъ всѣ права, привилегіи, обычаи и вольности, каковыя описаны въ люстраціи и давно служатъ приходскимъ священникамъ въ м. Островѣ, именно: вольное пивовареніе, винокуреніе, помолъ, ловлю рыбы, рубку дровъ въ лѣсахъ и проч. Во второй—тотъ же король извѣщаетъ, что ему представлена въ извлеченіи люстрація воеводства Люблинскаго, гдѣ сказано: Парчевскаго староства, м. Острова русской церкви св. Троицы настоятель и Люблинскій протопопъ Варѳоломей Вашинскій предъявилъ ему королевскую грамоту отъ 1652 г., въ которой обозначены земельные участки, принадлежащіе церкви. Кромѣ того говорится тамъ объ освобожденіи отъ дворскихъ и городскихъ налоговъ, о вольномъ помолѣ безъ очереди и даванія мѣрки и проч., затѣмъ о десятинѣ по копамъ отъ мѣщанъ греч. обр., однако эта десятина можетъ быть собираема русскимъ священникомъ не раньше окончанія десятиннаго сбора Островскимъ плебаномъ. Король подтвердилъ все это и поручилъ Парчевскому старостѣ наблюдать за неприкосновенностью приходскихъ правъ. (№ д. 143).

1722 г. 5 ноября записана фундушовая запись Люблинскаго земскаго писаря Казимира Сильвестра Суффчинскаго, данная въ Милеевѣ 12 октября 1722 г. въ пользу уніатской Милеевской церкви, ея приходскаго настоятеля Ѳеодора Хомицкаго и его преемниковъ. Документъ предъявленъ суду генеральнымъ прокураторомъ дѣлъ греч. обряда о. Антоніемъ Яхимовичемъ и содержитъ въ себѣ описаніе земельныхъ участковъ, надѣленныхъ церкви съ тѣмъ условіемъ, чтобы еженедѣльно, по пятницамъ, была отслужена обѣдня за упокоеніе душъ усопшихъ. (№ д. 180).

1726 г. 20 мая предъявлено священникомъ Іоанномъ Старчевскимъ подтвержденіе королемъ Михаиломъ, въ Варшавѣ 14 іюля 1670 г., всѣхъ правъ и привилегій, данныхъ въ Любомлѣ 23 мая 1669 г. Любомльской церкви Рождества Пр. Богородицы, о. Іоанну Лукашевичу и его преемникамъ княземъ Димитріемъ Георгіемъ Корибутомъ Вишневецкимъ. (№ д. 194).

21 мая о. Павелъ Тымошевичъ предъявилъ новую эрекціонную грамоту, данную (на мѣсто потерянной во время непріятельскаго наѣзда) вотчинниками Ровна и Перевоза: Андреемъ, Даніиломъ, Криштофомъ Волчками, Петромъ Бобовскимъ и его женой Еленой, рожд. Волчко 18 августа 1658 г., въ которой сказано, что наслѣдники, исполняя волю своихъ родителей и дядей: Самуила, Даніила, Рудольфа и Владислава Волчковъ, которые въ 1624 г. построили въ с. Ровнѣ, надъ прудомъ, церковь во имя св. Евстафія, освященную епископомъ Аѳанасіемъ Пакостою въ 1625 г., и оную надѣлили вѣчнымъ фундушемъ, поставляя для нея священника Аѳанасія Аѳанасовича,—возобновляютъ и подтверждаютъ первоначальный фундушъ въ пользу церкви священника Григорія Афанасовича, сына предшественника, и его преемниковъ съ обязательствомъ молиться за нихъ, ихъ предковъ и потомковъ. (№ д. 195).

Кромѣ того, во время еп. Левицкаго были надѣлены угодьями и другія уніатскія церкви, о чемъ сообщается въ изданіяхъ, относящихся къ Холмщинѣ, какъ напр. Мордская Вознесенская церковь, которая по записи 1712 г. должна была получать ежегодно по 20 сноповъ ржи съ каждой уволоки. Въ 1718 г. Косовская Рожд. Богородицкая церковь надѣлена была участкомъ „Ситно" Лаврентіемъ Косовскимъ; въ 1720 г. основана Сузиными церковь въ Остроменчѣ и проч.

Уніатскія церкви возникали на мѣстахъ, гдѣ раньше существовали православныя.

Дѣла митрополита Льва Кишки. Запись въ пользу Супрасльскаго монастыря (1717—1722).

1717 г. 18 декабря вдова Холмскаго каштеляна Красицкая, рожд. Ржевуская жаловалась на Владимірскій гродскій судъ за неправильное рѣшеніе дѣла по обезпеченію завѣщанной въ пользу митрополита Кишки и Владимірскаго капитула суммы и недопущеніе апелляціи. Она же подала позовъ по этому дѣлу Владимірскому суду. (№№ док. 108 и 109).

1719 г. 22 мая митр. Кишка жаловался на Іосифа Слугоцкаго и др. по дѣлу объ обманной продажѣ ему старой барки вмѣсто новой. (№ д. 121).

1721 г. 29 октября. Заявленіе митр. Кишки о неправильныхъ дѣйствіяхъ членовъ Главнаго Литовскаго трибунала по дѣлу его съ фельдшерицею и жительницею Виленской митрополитальной юрисдики Кристиною Цегеровою и ея покровителемъ Константиномъ Буржинскимъ. (№ д. 157).

1722 г. 22 апрѣля. О. Андрей Бенецкій представилъ суду заявленіе митрополита Льва Кишки о томъ, что по записи его, сдѣланной во Владимірѣ 11 іюля (утвержденной 2 августа) 1721 г., имѣніе *Страбля*, съ принадлежностями, должно находиться въ вѣчномъ владѣніи Супрасльскаго монастыря, на поддержку монастырскихъ зданій и строеній, а также на содержаніе 3 монаховъ въ Варшавской обители. (№ д. 167).

23 апрѣля митр. Кишка заявляетъ о незаконномъ завладѣніи Ледуховскими двумя имѣніями Кіево-Печерскаго монастыря. (№ д. 168).

Дѣла Вѣтринскихъ съ Жеромскимъ и др. (1712—1714).

1712 г. 12 ноября о. Максиміліанъ Михаилъ Эпимахъ Вѣтринскій (Вѣтржинскій), оффиціалъ епископіи Бѣлой Руси и игуменъ Витебскаго ун. монастыря, и Казиміръ Жеромскій заявляютъ о состоявшемся между ними примиреніи на основаніи третейскаго декрета. Вѣтринскіе получили обратно свои грамоты, движимости и скотъ, Жеромскому же возвращены 1070 зол., данные имъ на уплату контрибуціи, въ обезпеченіе им. Сосновицы отъ разоренія во время смуты (№ д. 61).

1714 г. 24 марта. Тотъ-же оффиціалъ и игуменъ Мирскаго монастыря о. М Вѣтринскій, узнавъ отъ друзей объ обидныхъ для него заявленіяхъ Сушинскихъ предъ Люблинскимъ судомъ, возобновляетъ жалобу отъ себя и отъ имени несовершеннолѣтнихъ братьевъ Владислава, Іосифа и сестеръ Екатерины и Урсули Вѣтринскихъ на вдову Констанцію Сушинскую (рожд. Кохановскую) и ея дѣтей за то, что они въ Турнѣ-Фортунѣ, заложенномъ ихъ имѣніи по договору, заключенному еще съ ихъ родителями, выгнали своими притѣсненіями 5 зажиточныхъ крестьянъ, другихъ же привели въ крайнюю нищету, на землѣ „Островкѣ“ велѣли вырубить сосны съ нѣсколькими бортями на лучину, кромѣ того, наложили контрибуцію на владѣемые ими участки, особенно-же на земли упомянутыхъ крестьянъ, въ пользу разныхъ иностранныхъ войскъ, и причинили такимъ образомъ убытокъ на 1000 зол. Несмотря на полное разореніе имѣнія, Сушинскіе не прекращаютъ оскорблять честь священника, его матери и родныхъ, какъ и его гостей.—Въ то же время Максиміліанъ и Іосифъ Вѣтринскіе жалуются на Франца и Софію

Замѣховскихъ и другихъ владѣльцевъ Сосновицы и Орѣхова за порубку лѣсовъ въ ихъ вотчинной части. (№№ д. 66 и 67).

24 ноября супруги Михаилъ и Марина Сосновскіе, также сынъ ихъ Иванъ, жалуются на о. Максимиліана, двоюродныхъ братьевъ его Іосифа и Флоріана Вѣтринскихъ, супруговъ Михаила и Анну Слизневъ, владѣльцевъ им. Сосновицы, отъ имени оффиціала, также на управляющаго Василія Лобачевскаго, и крестьянъ, всѣхъ около 30 числомъ, которые 16 ноября напали толпою на дворокъ въ Ольховкѣ, выволокли изъ него Михаила Сосновскаго, котораго Лобачевскій, по приказанію Слизня, связалъ, затѣмъ, подавъ крестьянину Остапу Богутинскому (подданному Сосновскаго) большую палку, велѣлъ его бить, говоря: „бей же теперь своего барина и прикажи ему отправлять барщину, какъ онъ тебѣ приказывалъ!" — что исполнено, и Сосновскій остался еле живъ. Затѣмъ самъ Лобачевскій на крикъ Слизня: „убей такого-то сына, я уплачу за него; уже я за одного далъ 17000, и это для меня мелочь, я и за этого уплачу!"—бросился на Сосновскаго и продолжалъ его бить то кулаками, то ногами, то давить колѣнами. Неменѣе того и сына Ивана, молящаго о пощадѣ для отца, Лобачевскій избилъ жестоко, схвативъ его за хохолъ. Послѣ этого захватили изъ дворка, вскрывъ кладовую, разнаго рода документы, долговыя записи шляхтичей и евреевъ на 100000 зол. и др. вещи. (№ д. 74).

Дѣла другихъ монаховъ въ Холмскомъ судѣ.

Кромѣ митрополита Льва Кишки и бѣлорусскаго оффиціала Вѣтринскаго, вели дѣла въ Холмскомъ гродскомъ судѣ также другіе, пребывающіе въ монастыряхъ внѣ Холмско-Белзской епархіи, но имѣвшія какія-либо претензіи по имуществу къ жителямъ Холмской области. Такъ, напр., встрѣчаемся въ 1717 и 1724 гг. съ Мѣлецкимъ архимандритомъ Иннокентіемъ Пѣховичемъ, который разъ жаловался на нѣкую Маріанну Яновскую за отнятіе у него дойной коровы (1717), другой разъ на шл. Леневскаго за невыдачу бѣглаго крестьянина (1724). Въ 1719—1723 гг. нѣкоторые акты относятся къ имущественнымъ дѣламъ инокини Пинскаго ун. женскаго монастыря Анастасіи (въ мірѣ Александры) Поступальской, дочери Вискаго чесника Іеронима и Елены изъ Жардецкихъ Поступальскихъ. Изъ акта 17 окт. 1719 г. узнаемъ, что инокиня Анастасія, получивъ разрѣшеніе епископа Порфирія Кульчицкаго и согласіе игуменіи Екатерины Головнянки, продала—по записи въ Пинскѣ 28 апрѣля 1714 г.—Самуилу Петровицкому Бобру, Рѣчицкому чеснику, свою вотчинную часть им. Поступли за 1300 зол. Изъ актовъ 1720 и 1723 гг. видимъ, что Бобръ, сдѣлавшійся повѣреннымъ (plenipotens) всѣхъ Посту-

пальскихъ, затѣмъ и инокини Анастасіи, старался очистить имѣнія отъ обременяющихъ ихъ долговыхъ записей. Въ 1722 г. шл. Венглинскій заявляетъ о незаконныхъ къ нему претензіяхъ о. Іерузальскаго изъ Владимірскаго монастыря. (№ д. 169 и др.)

Королевская грамота на Пинскую ун. каѳедру.

1710 г. 23 сентября записана въ Холмской актовой книгѣ грамота, данныя Августомъ II 13 іюля 1703 г. *Порфирію Кульчицкому* на Пинскую уніатскую епископію и Лаврышовскую архимандрію. (№ д. 47).

Жалобы М. Радзиминскаго на Ѳ. Садовскаго за непроизводство суда, между прочимъ надъ уніатскимъ священникомъ (1714).

1714 г. 14 іюля ратникъ Мартинъ Радзиминскій жалуется на подскарбія Холмской земли Ѳому Садовскаго за отказъ произвести судъ надъ подданными его изъ селъ Люты, Окунинки и м. Орховка Андрухомъ Черкасюкомъ, Стецкомъ и др., также надъ уніатскимъ священникомъ изъ Орховка, его братомъ и людьми, обвиняемыми имъ въ захватѣ его имущества изъ случайно (27 іюня) разбитаго на рѣкѣ Бугѣ судна (комяги), на которомъ онъ отправлялъ въ Гданскъ пшеницу. Вмѣсто того, чтобы помочь въ несчастьи, крестьяне разграбили не только пшеницу, но и съѣстные припасы, сосуды, одежду и всякую домашнюю утварь, причиняя такимъ образомъ убытокъ въ 15000 зол. Садовскій не допустилъ продажи зерна, которое испортилось, и починки судна (№ д. 72).

Разореніе церквей, пропажа документовъ.

1714 г. 7 мая о. Григорій Маркевичъ, настоятель уніатской Мало-Окунинской церкви, заявляетъ о пропажѣ церковныхъ документовъ и разореніи церкви во время шведскаго наѣзда. Вмѣстѣ съ церковными вещами упоминается тоже разореніе имѣнія Волынскаго воеводы Аѳанасія Міончинскаго, пріобрѣвшаго оное отъ Сапѣговъ. (№ д. 69).

29 мая хорунжій Владиславъ Сулковскій и его супруга Маріанна Жиржинская обвиняютъ священника Канской церкви греч. обр. о. Лендзу, Николая Жиржинскаго, супруговъ Стефана и Кунегунду Сѣницкихъ въ томъ, что Жиржинскіе и Сѣницкіе съ вѣдома отца Лендзы вскрыли сундукъ, помѣщенный Сулковскою въ церкви безопасности ради въ виду проходящихъ войскъ, и захватили изъ него разные документы, относящіеся къ им. Лешнѣ и др. Кромѣ того, Сѣницкая

обругала Сулковскаго обидными словами, велѣла забрать двухъ лошадей, отвести ихъ въ гродскій замокъ, гдѣ онѣ околѣли, ограбила вещи его слугъ и нанесла истцу много оскорбленій. (№ д. 70).

1719 г. 16 марта. Мартинъ Сѣховичъ заявляетъ отъ себя и отъ имени своихъ младшихъ брата и сестеръ о пропажѣ въ 1716 г. разныхъ документовъ (записей, списковъ, квитанцій объ уплатѣ контрибуцій и десятины и проч.), оставшихся послѣ смерти отца и вывезенныхъ съ ящикомъ, во время нашествія саксонскаго войска, изъ им. Путновичъ въ Бѣлопольскую церковь для храненія, гдѣ находились тоже вещи епископа Левицкаго. Документы были похищены саксонскимъ войскомъ, которое разорило Бѣлопольскую и много другихъ церквей. Заявленіе это сдѣлано съ цѣлью обезпеченія суммъ (кромѣ 7000 зол.), помѣщенныхъ на участкѣ с. Путновичъ, бывшемъ въ ихъ владѣніи. (№ д. 119).

Нѣкоторыя данныя о пожарахъ и грабежахъ во время епископовъ Холмскихъ Оранскаго и Левицкаго.

Если-бы мы вздумали изложить по актовымъ книгамъ нашимъ мѣстности и причиненные послѣднимъ убытки отъ пожаровъ и грабежей во время шведской войны и конфедератскихъ волненій въ странѣ, тогда намъ пришлось бы составить особое большое сочиненіе, такъ какъ не было уголка во всей Холмской Руси, который не пострадалъ бы, если не отъ чужихъ, то отъ своихъ людей. Такъ, между прочимъ, были совсѣмъ истреблены или пострадали отъ пожара въ 1704 г. Бѣлополе и Бусьно (подожгли шведскія войска); въ 1706 г.—Войславичи (всѣ (12) христіанскіе дома сгорѣли), Залѣсье (поджогъ отъ саксонскаго войска), Подгородное и др. (шведы); въ 1707 г.—Плаваничи и Окунинка (шведы); въ 1709 г.—Красноставъ, Грубешовъ, Ярославецъ и Чернятинъ (совсѣмъ разорены шведами), тогда сгорѣли также Скурдеевъ, Скербешовъ, Замостье, Суроговъ, Жданное и Верховины; въ 1710 г.—Брусъ (Угровецкихъ), Крыловъ; въ 1713 и 1714 гг.—Мацеевъ (всѣ дома сожжены); въ 1714 г.—Грубешовъ (кромѣ другихъ зданій, сгорѣли колокольня и ратуша), Кросничинъ, Свѣрже и Тератинъ; въ 1715 г.—Щитинъ; въ 1716 г.—Окунинъ и Серебрище; въ 1717 г.—опять Мацеевъ, Угрускъ (въ 50000 зол. убытка); въ 1718 г.—Подгородное (2-ой разъ), Крыловъ (сожженъ конфедератами). Въ большомъ случайномъ пожарѣ г. Любомля 1729 г. сгорѣло у христіанъ: домовъ въѣздныхъ и домковъ 22, городская ратуша съ колоколомъ и трое воротъ, затѣмъ у евреевъ: 103 дома, 22 лавки со всѣми товарами и др. вещами; каменная церковь, костелъ и синагога уцѣлѣли. Пожаръ

начался съ еврейскаго дома.—Между разграбленными селеніями находимъ цѣлыя староства, какъ напр.: Любомльское (1705), Стульненское (1706); всѣ жители Новосельца послѣ разграбленія и уничтоженія ихъ имущества разошлись во всѣ стороны (1707), Волоская Воля и Савинъ разграблены шведами, Цыцовъ, Шацко и Свѣтяжъ—домашними войсками (1709), затѣмъ Козягора, Тератинъ, Щебрешинъ (1710) и т. д.

Не нужно говорить, что во всѣхъ этихъ скорбныхъ событіяхъ немало пострадали духовенство и церкви.

Жалобы духовенства на оскорбленія словомъ и дѣйствіемъ. Убійство священника (1715—1729).

1715 г. 10 января настоятель Морозовицкой церкви о. Іоаннъ Васильковичъ обвинялъ подполковника Арнольфа Радзиминскаго въ слѣдующемъ: 29 января 1714 г. о. Іоаннъ, прибывъ во дворъ г. Радзиминскаго, вѣжливо требовалъ правосудія надъ арендаторомъ корчмы его Лейбою; въ отвѣтъ на это, Радзиминскій схватилъ священника за бороду и волосы, бросилъ его на землю, придавилъ колѣнами и билъ кулаками до крови, затѣмъ, призвавъ своихъ слугъ и кучеровъ, велѣлъ ему дать сто жестокихъ ударовъ палкою и причинилъ ему разныя другія оскорбленія. Жестоко избитый священникъ былъ осмотрѣнъ вознымъ (№ д. 75).

31 мая Стужицкій священникъ Іоаннъ Соколовскій обвинялъ супруговъ мечника Холмской земли Іоанна и Маріанну Гаварецкихъ и Станислава Франца Цемневскаго, владѣльцевъ Жданнаго и др. имѣній, въ клеветѣ, будтобы священникъ отлучилъ ихъ отъ церкви. Обвиненные не явились въ судъ даже въ четвертый срокъ. (№ д. 83).

27 сентября монахъ Холмскаго монастыря Дисоѳерій Шолуха обвинялъ Холмскаго арендатора еврея Шимона въ нанесеніи ему въ мясной лавкѣ побоевъ, вырваніи бороды, обезчещеніи въ городѣ и въ др. насиліяхъ. (№ д. 89).

1716 г. 7 мая священникъ Ольховецкой церкви Левъ Вѣщицкій предъявилъ суду тѣло жестоко *убитаго* русскаго священника Юліана Руменецкаго, найденное на землѣ Ольховецкаго приходскаго священника. Возный опубликовалъ, по обычаю, о совершенномъ убійствѣ. (№ д. 96).

1720 г. 15 апрѣля узнаемъ о нанесеніи Ѳомою Павловскимъ слугѣ игумена Холмскаго монастыря о. Василія Процевича—Ѳеодору Василевскому („Васику“)—

побоевъ, объ оскорбленіи чести игумена и причиненіи послѣднему убытковъ разбитіемъ сосуда съ виномъ и проч. (№ д. 134).

1725 г. 2 марта священникъ Машовской церкви Яковъ Лобачевскій жаловался на владѣльца Машовскаго участка Антонія Будзинскаго за то, что, пригласивъ его 23 февраля въ свой дворъ, сначала оскорбилъ его бранными словами, затѣмъ наносилъ ему побои палкою, отнявъ у него рясу и шляпу. Возный освидѣтельствовалъ раны. (№ д. 183).

17 августа Люблинскій ун. деканъ и настоятель Раколупской церкви Андрей Народоставскій жаловался на Мартина Бялецкаго за нанесенные ему побои и др. оскорбленія. Не довольствуясь тѣмъ, что онъ еще въ 1724 г. избилъ его слугу, пахавшаго его землю, и разорилъ изгородь, чѣмъ причинилъ ему убытка въ 50 зол., обвиненный напалъ 13 августа 1725 г. на его людей, жавшихъ рожь, наконецъ, оскорбляя его священническую честь, нанесъ и ему побои. Возный освидѣтельствовалъ раны. (№ д. 186).

1727 г. 31 мая о. викарій Холмскаго монастыря Антоній Тенчинскій заявилъ объ оскорбленіи и уводѣ монастырскаго послушника-пѣвца Францемъ Банашкевичемъ, Покутинскимъ и др. (№ д. 205).

Нападеніе на православныхъ (*1715*, *1717*, *1724*).

Данныя, только что приведенныя нами, извлечены изъ Холмскихъ актовъ и относятся къ оскорбленіямъ, причиненнымъ уніатамъ; слѣдующіе немногіе факты о поступкахъ воспитанниковъ римской церкви съ православными во время епископства І. Левицкаго заимствованы нами изъ сочиненія П. Батюшкова (стр. 130 и 134), гдѣ читаемъ:

Въ 1715 г. іезуитскіе школьники, поймавъ старца Дрогичинскаго Преображенскаго монастыря Герасима Сосновскаго и, наложивъ ему цѣпь на шею, таскали его по улицамъ, ругаясь надъ нимъ всякими способами и, наругавшись, еще „браду ножемъ обрѣзали“.

Болѣе возмутительный фактъ находимъ подъ 1717 г. Тогда іезуитскіе школьники напали на погребальную процессію православныхъ, вырвали крестъ у сопровождавшаго процессію инока Иларіона Иляшевича, намѣстника Троицкаго монастыря въ Дрогичинѣ, а тѣло покойнаго православнаго бросили въ тинистый ровъ.—Подобныя нападенія іезуитскихъ воспитанниковъ на похоронныя процессіи

православныхъ повторялись нѣсколько разъ также во время преемника Левицкаго, епископа Ф. Володковича *).

1724 г. уніаты врывались въ Яблочинскій Онуфріевскій монастырь и въ немъ перевѣнчивали православныхъ, чтобы показать народу, что благословеніе брака православными священниками будтобы не имѣетъ силы.

Сохраненіе въ православіи нѣкоторыхъ монастырей и церквей (какъ Яблочинскаго и Дрогичинскаго) обязано тогдашнему вмѣшательству русскихъ государей во внутреннія дѣла Польши, именно Петра В. и Екатерины В. Царь Петръ, посѣтивъ Бѣлорусь, лично убѣдился въ незавидномъ положеніи православныхъ и ходатайствовалъ предъ польскимъ королемъ объ облегченіи ихъ участи. Варшавская конфедерація утвердила въ 1716 г. за Петромъ право ходатайствовать за своихъ единовѣрцевъ—вотъ и все, чего добился русскій царь. Но мудрые политики выдумали тогда „проектъ уничтоженія Руси", предложенный Варшавскому сейму для рѣшенія въ слѣдующемъ (1717) году, для того, чтобы освободить русскаго царя отъ ходатайства. Къ счастью, самъ сеймъ понялъ, что такая задача ему не по силамъ.

Наставленія Холмскаго сеймика депутатамъ, избраннымъ на Гродненскій сеймъ 1718 года.

Въ злополучное для республики время шляхта очень часто созывалась королевскими универсалами въ свои областные центры на совѣщанія, гдѣ обсуждала разные вопросы дня, избирала изъ своей среды депутатовъ на предстоящій сеймъ и давала имъ наставленія о томъ, чего имъ добиваться въ главномъ законодательномъ собраніи отъ имени своихъ согражданъ. Нерѣдко случалось, что члены сеймика, поссорившись между собою, разходились, не принявъ никакого рѣшенія. Тогда король назначалъ новый срокъ для съѣзда.

Во время епископа Левицкаго было много сеймиковыхъ засѣданій въ Холмѣ, занимавшихся политическими, военными и финансово-экономическими дѣлами страны, при чемъ не были оставлены безъ вниманія кляшторы на Руси и религіозныя учрежденія въ честь патроновъ Польши, св. Станислава и св. Казимира, въ Римѣ, которыя нуждались въ матеріальной поддержкѣ.—Пока займемся однимъ сеймикомъ, на которомъ были затронуты ближе насъ интересующіе предметы.

*) Такія безчинства надъ православными совершались во всякое время и въ другихъ странахъ польской Руси.

Въ 1718 г. Холмскому съѣзду шляхты былъ назначенъ день 22 августа, но тогда нашлись недоброжелатели, которые безъ всякаго повода (*nullis rationibus*) разрушили его совѣщанія. Сеймикъ собрался опять 31 августа, и на немъ составили (21) инструкціи для пословъ, отправляемыхъ на Гродненскій сеймъ 3 октября. Послы земли Холмской и повѣта Красноставскаго должны были, между прочимъ, стараться въ сеймѣ о томъ: чтобы впредь не было дозволено, послѣ стольких общественныхъ бѣдствій (*post tot calamitates publicas*) начинать новую войну съ кѣмъ бы то ни было (ст. 2); чтобы войска русскаго царя оставили республику (3); чтобы земледѣльцы не принимали и не поселяли въ своихъ помѣстьяхъ бѣглыхъ крестьянъ (5); чтобы, для привлеченія православныхъ въ лоно уніи, уніаты были вознаграждены мѣстомъ въ сенатѣ, по крайней мѣрѣ, для одного митрополита, если не будетъ сеймоваго согласія и относительно другихъ епископовъ (7): чтобы духовныя имѣнія уніатовъ пользовались преимуществами по новому закону (8); чтобы были найдены средства на канонизацію (причисленіе къ лику святыхъ) уніатскаго блаженнаго Іосафата (Кунцевича) въ Римѣ (9); чтобы была скоро утверждена фундація іезуитовъ въ Красноставѣ п. т. св. Ксаверія (11); чтобы въ виду того, что никто изъ плебеевъ не отличился геройствомъ въ послѣднее время, не производились новыя нобилитаціи (18). (№ д. 115).

Кончина епископа Левицкаго (1730).

О кончинѣ епископа Іосифа Левицкаго, которая, какъ извѣстно, послѣдовала въ Почаевѣ 15 іюня 1730 г., Стебельскій говоритъ, что онъ умеръ отъ апоплексическаго удара, будто-бы вслѣдствіе того, что слуга не скоро принесъ ему воды для умыванія. Едва-ли это послѣднее вѣрно.—4 октября того же года былъ назначенъ ему преемникъ въ лицѣ Ф. Ф. Володковича.

4. Епископъ Фелиціанъ (Филиппъ) Доминиковичъ Володковичъ 1730—1756.

Происхожденіе, назначеніе и время епископства.

По помѣщенному въ настоящемъ томѣ Холмскому документу 1741 г. (№ д. 305) *), у Минскаго стольника Доминика и Тересы (рожд. Янишевской) Володковичей были сыновья: Левъ, преемникъ отцовскаго званія, Мартинъ, Стародубскій войскій, *Филиппъ*, сдѣлавшійся уніатскимъ монахомъ, наконецъ Станиславъ и

*) Ссылки на вошедшіе въ это изданіе документы обозначены: *№ док.* или *д.*, на невошедшіе же: *№ а. к.* (№ актовой книги, листъ и пр.)

Доминикъ, поступившіе въ доминиканскій монастырь. Кромѣ того, въ одномъ актѣ 1746 г. упоминаются родные братья Михаилъ и (убитый) Каспаръ, вѣроятно, двоюродные братья Филиппа. Филиппъ, въ монашествѣ *Фелиціанъ*, былъ назначенъ проповѣдникомъ, затѣмъ избранъ архимандритомъ Дубенскимъ и Дерманскимъ, наконецъ, грамотою Августа II, данною въ Гроднѣ 4 октября 1730 г. (№ док. 370), опредѣленъ на мѣсто скончавшагося Іосифа Левицкаго уніатскимъ епископомъ Холмскимъ, съ оставленіемъ въ званіи архимандрита Дубенскаго, Дерманскаго и Св.-Крестовскаго (S. Crucis abbas), рукоположенъ въ епископы въ 1731 г. При содѣйствіи вліятельнаго въ извѣстныхъ кружкахъ игумена Холмскаго монастыря (съ 1748 г.) Максимиліана Рылло *), Фелиціанъ въ 1752 г. былъ назначенъ коадъюторомъ митрополита, а послѣ смерти Филиппа Годебскаго (ум. 12 сентября 1756 г.) занялъ Владимирскую уніатскую каѳедру, получивъ королевскую грамоту въ первой половинѣ ноября того же года. Въ 1762 г. онъ, послѣ Гребницкаго, достигъ сана митрополита, въ каковомъ санѣ и умеръ въ 1778 г.

Жизнь и дѣятельность епископа по даннымъ его современника и Холмскихъ актовъ.

Двадцатипятилѣтнее управленіе Холмскою епархіею епископа Володковича богато разнообразными и многочисленными событіями, описанными, кромѣ судебныхъ актовъ, современникомъ Максимиліаномъ Рылло при, дѣятельномъ участіи котораго они отчасти совершались. По однимъ вопросамъ, Холмскіе акты или дополняютъ сообщенія М. Рылло, или указываютъ на новые факты, неразсказанные современнымъ дѣятелемъ, по другимъ - дневникъ Рылло составляетъ единственный источникъ для изученія какъ дѣятельности и личныхъ отношеній епископа, такъ и церковныхъ дѣлъ его времени. Наши акты, кромѣ другихъ интересныхъ данныхъ, излагаютъ подробно дѣла о средствахъ на постройку каѳедральной церкви и предположенную коронацію Холмской чудотворной иконы, сообщая постановленія сеймиковъ и частныя записи на эти цѣли. Изъ этихъ же актовъ узнаемъ о семейныхъ отношеніяхъ епископа и его процессахъ, объ его

---

*) Максимиліанъ Рылло былъ сначала викаріемъ Виленскаго монастыря, послѣ прокураторомъ Василіанскаго монастыря въ Варшавѣ, съ 1748 г. игуменомъ Холмскаго монастыря, наконецъ преемникомъ Володковича въ Холмѣ. Его рукописный дневникъ (diarium) съ 1742 по 1793 г. (6 томовъ въ листъ) на латинскомъ языкѣ находится въ архивѣ Львовскаго митрополичьяго капитула. Выдержки изъ этого дневника первый сообщилъ кустосъ капитула извѣстный протоіерей Ант. Петрушевичъ въ „Сборникѣ Г.—рус. Матицы“ 1866 г.

и духовенства экономическо-финансовыхъ дѣлахъ, о записяхъ въ пользу церквей, о насиліяхъ надъ православными и уніатами и проч. Рылло же говоритъ намъ о постройкѣ церкви вообще, объ епархіальномъ соборѣ въ Бѣлополѣ 1749 г. и его цѣляхъ, раскрываетъ состояніе и составъ епархіи, говоритъ о борьбѣ съ лат. духовенствомъ въ защиту уніи и объ іерархической борьбѣ уніатскихъ монаховъ со свѣтскимъ духовенствомъ, наконецъ характеризуетъ своего епископа, добивавшагося высшихъ іерархическихъ степеней и проч. Извѣстно, что отношенія епископа Володковича къ монахамъ и игумену Рылло не совсѣмъ были хороши, уже и потому что послѣ іеромонаха Медема оффиціаломъ Холмской консисторіи былъ поставленъ свѣтскій священникъ, настоятель Св.-Николаевской церкви Іоаннъ Поморшкантъ. Тѣмъ не менѣе Володковичъ пользовался помощію М. Рылло у польской шляхты и въ Римѣ.

Постройка церкви и приготовленія къ вѣнчанію Холмской иконы. Епископъ оказалъ большую услугу церкви тѣмъ, что онъ вновь отстроилъ каѳедральный соборъ (постройка началась въ 1738 г.) и епископскія зданія. Рылло пишетъ: „Володковичъ приказалъ разрушить старую церковь, которая, какъ говорятъ, была довольно красива, и съ самаго основанія соорудилъ новую *), частью на счетъ земскаго сбора Холмской земли, опредѣленнаго на сеймикахъ, а частью на пожертвованія частныхъ благодѣтелей, которые, дѣлая приношенія въ пользу монаховъ, отдавали оныя епископу, какъ сборщику этихъ подаяній. Въ 1748 г. заведено дѣло съ Замойскимъ въ Радомскомъ трибуналѣ по поводу неуплаты послѣднимъ складчины, по коему былъ прокураторомъ Нерезій, проповѣдникъ монастыря“.

По Холмскимъ актамъ, сеймики дѣйствительно интересовались какъ успѣхомъ предпринятыхъ епископомъ новыхъ построекъ, недостаткомъ матеріальныхъ средствъ и затрудненіями его вообще, такъ въ особенности дѣломъ коронаціи чудотворной иконы Богоматери, изъ чего римскіе католики надѣялись извлечь для себя нравственную пользу. Дѣло однако подвигалось туго: рѣшеніе сеймика 1738 г. о сборѣ 4000 зол. на короназію повторяется въ 1742, 1746, 1748 и 1754 г.г. Къ сбору денегъ на коронацію иконы были привлечены даже евреи, какъ это видно изъ документа 18 февраля 1741 г. (№ д. 300). Вел. кор. подскарбій Иванъ Чапскій установилъ 19 октября 1740 г. сборъ изъ поголовнаго налога въ суммѣ 5665 зол., который должны были непремѣнно уплатить за 1740 г. евреи изъ

*) Въ 1857 г. въ этой церкви былъ устроенъ органъ, но уже въ 1874 г. устраненъ, а 11 мая 1878 г. въ перестроенномъ соборѣ отправлено первое православное богослуженіе.

Любомля и др. городовъ и мѣстечекъ *). Изъ процессовъ Холмскаго монастыря съ Холмскимъ кагаломъ въ 1741 г. узнаемъ, что Холмскіе евреи были обязаны уплатить на коронацію 828 зол., Люблинскіе же 5745 зол.

Коронація иконы совершилась лишь въ 1765 г., къ какому времени могли еще собрать немало денегъ въ Холмщинѣ.

Въ тѣсной связи съ коронаціей находится дѣло о постройкѣ церкви. Въ другое время иновѣрцы едва-ли заботились бы о благолѣпіи уніатской каѳедры, хотя, какъ увидимъ ниже, усердіе оказалось болѣе на словахъ, чѣмъ на дѣлѣ. Монастырю недоставало средствъ, и не удивительно: кромѣ 4000 зол., опредѣленныхъ сеймикомъ еще въ 1738 г., и 3000 зол. въ 1754 г. „на коронацію", также поголовнаго сбора съ евреевъ въ 1740 и 1741 г.г. на эту же цѣль,—мы до 1756 г. нигдѣ не находимъ отдѣльной суммы, опредѣленной „на муры" (каменныя постройки), изъ чего ясно, что однѣ и тѣ же деньги были назначены какъ на расходы по коронаціи, такъ и на строенія. Въ постановленіяхъ сеймика 1742 и 1745 г.г. говорится о налогѣ „на муры".

Холмскій монастырь энергично добивался уплаты опредѣленной контрибуціи. Изъ процессовъ 1740 и 1742 гг. два относятся къ сборщику Петровскому, который въ первый разъ не уплатилъ монастырю 2250 зол., во второй—500 зол. изъ слѣдуемыхъ по счету 4000 зол. Затѣмъ узнаемъ изъ актовъ, что епископъ Володковичъ велъ процесъ съ Ѳ. Замойскимъ по дѣлу объ уплатѣ налога, опредѣленнаго сеймикомъ 12 сентября 1742 г. на монастырскія строенія. Позовъ выданъ въ Радомѣ 14 марта 1746 г. (№ а. к. 20228, 194). Процессъ продолжался въ 1747 и 1748 гг. По акту 29 мая 1748 г., епископъ Володковичъ и монастырь вызываютъ (черезъ генеральнаго уполномоченнаго монастырей провинціи о. Іеронима Нерезія) въ судъ ордината Ѳому Замойскаго за то, что онъ не уплатилъ собранной въ мѣстностяхъ Замойской ординаціи контрибуціи, назначенной сеймикомъ „на муры". Позовъ—о которомъ и Рылло упоминаетъ — былъ выданъ въ Радомѣ 22 апрѣля (f. 2 p. dom. Cond. Paschae) 1748 г. (№ а. к. 20230, 302).

Такимъ образомъ епископу, конечно, недоставало денегъ, и онъ занималъ ихъ у частныхъ лицъ, какъ на прим., въ іюнѣ мѣсяцѣ 1749 г. у Коморовскаго 2000 зол. на муры (№ д. 353). О бѣдственномъ положеніи епископа Володковича

---

*) Евреи изъ Любомля должны были уплатить 828 зол., изъ Ратны—460 зол., Стоянова—200 зол., Ярчева—75 зол., Грабовецъ—220 зол., Голошичъ—1020 зол., Свиржа—1300 зол., Роздола—282 зол., Черниличъ—80 зол., Бережанъ—920 зол., Делятина—280 зол.

и о средствахъ помочь ему (Жидичинская архимандрія) говорится въ наставленіяхъ депутатамъ сеймика 1744, 1746 и 1748 гг. Въ послѣднемъ собраніи шляхты требовалось для Холмскаго монастыря надѣленіе его имѣніями изъ королевщины (имѣній короны). Къ сожалѣнію, желанія сеймиковъ въ этомъ направленіи не были исполняемы. На коронацію и «на муры» жертвовали, какъ видимъ изъ актовъ, и частныя лица въ своихъ записяхъ и духовныхъ завѣщаніяхъ.

Римскія нововведенія въ уніатской церкви. Рылло говоритъ о незавидномъ положеніи монастыря, которое съ прибытіемъ его въ Холмъ ему удалось улучшить. Дѣятельность его въ самомъ началѣ его игуменства въ Холмѣ обнаружилась, можетъ быть съ цѣлью умножить доходы монастыря, введеніемъ въ монастырской каплицѣ (часовнѣ) латинскаго братства скапуляра (шкаплера), а въ 1753 г.—розарія (рожанца).

Соборъ въ Бѣлополѣ. По порученію епископа, состоялся въ каѳедральномъ селѣ Бѣлополѣ 11 мая 1749 г. епархіальный Соборъ (Congregatio generalis Dioecesis Chelmensis) подъ предсѣдательствомъ М. Рылло, на которомъ разбирались жалобы приходскаго духовенства на благочинныхъ за вымогательство и поборы, также на грабежи церковныхъ вещей во время ревизій, и рѣшено удовлетворить духовенство по справедливости, а излишки въ поборахъ обратить на постройки (вѣроятно каѳедральныя). На этомъ же собраніи М. Рылло отъ имени базиліанскаго ордена Литовской провинціи передалъ во владѣніе и непосредственное управленіе Холмскаго уніатскаго епископа монастыри въ *Турковицахъ*, *Подгорцахъ* и *Канемъ*, также *Кулемчицкій приходъ* со всѣми принадлежавшими къ нему землями и угодіями, чѣмъ матеріальное положеніе епископа улучшилось. Рылло сообщаетъ въ своемъ дневникѣ списокъ существовавшихъ тогда въ Холмской епархіи благочиній (10) и приходовъ (285), прочтенный въ началѣ Бѣлопольскаго собора*).

Защита уніи противъ стремленій лат. духовенства. По церковнымъ вопросамъ епископъ Володковичъ не расходился съ другими уніатскими епископами, которые—по словамъ историковъ—въ своихъ интересахъ не могли желать смѣшенія и слiянія уніатской церкви съ римско-католическою. На Дубненскомъ съѣздѣ 1743 г. уніатскіе іерархи, съ митрополитомъ во главѣ, постановили жаловаться Риму на обидное отношеніе латинянъ къ уніатамъ и ходатайствовать предъ папой о строгомъ соблюденіи греческаго обряда на Руси и о сравненіи уніатскаго духо-

---

*) Списокъ этотъ напечатанъ въ „Сбор. Гал.—рус. Матицы" 1866 г., затѣмъ въ „Холм. греко.-ун. Мѣсяцесловѣ на 1872 г.".

венства въ правахъ съ латинскимъ. Папа Венедиктъ XIV посланіемъ отъ 2 мая 1744 г. на имя уніатскаго митрополита Аѳанасія Шептицкаго утвердилъ постановленіе Урбана VIII, воспрещающее переходъ уніатовъ въ лат. обрядъ, строго предписывая русскимъ уніатамъ придерживаться обычаевъ и церемоній восточной церкви. Но польскіе католики, недовольные этимъ распоряженіемъ папы, въ 1753 г. подали своему правительству записку по дѣлу объ отмѣнѣ постановленія Урбана VIII. Тогда ун. митрополитъ и епископы составили опроверженіе, которое представили папѣ; кромѣ того, избрали Луцкаго епископа Рудницкаго въ депутацію къ королю въ Дрезно, собравъ средства между духовенствомъ на путевые расходы.

Переходъ уніатовъ въ латинство продолжался и продолжается до сихъ поръ, несмотря на то, что папы и въ XIX в. подтверждали декретъ Урбана VIII.

Іерархическая борьба монаховъ съ мірскимъ духовенствомъ. Слѣды упорной борьбы монашескаго духовенства съ мірскимъ о гегемоніи въ русской уніатской церкви, окончившейся въ началѣ XIX в. подчиненіемъ монашества власти епископовъ изъ мірскаго духовенства, находятся и въ нашихъ актахъ. Между прочимъ, въ актѣ 7 января 1746 г. читаемъ, что оффиціалъ Іоаннъ Поморшкантъ, по порученію и отъ имени епископа Володковича, жаловался на игумена Люблинскаго монастыря Баранкевича за задержаніе имъ писемъ какъ епископа, такъ и представителей Холмской земли, къ папѣ, королю, кардиналамъ и разнымъ вельможамъ. Несмотря на неоднократныя требованія посланнаго къ нему епископскаго курьера, игуменъ отказалъ въ возвращеніи бумагъ (№ а. кн. 20228, 41). О содержаніи писемъ епископа и др. въ актѣ не упоминается, но можно догадаться, что они были направлены противъ монаховъ. Рылло, жалуясь на неблагодарность епископа за его старанія о назначеніи епископа Володковича въ митрополиты, хотя недостойнаго, пишетъ между прочимъ: „Замыслы епископа направлены къ другимъ цѣлямъ, ибо онъ прежде всего желалъ бы устранить монаховъ отъ этой (каѳедральной) церкви, взявъ икону Божіей Матери подъ свою опеку, а потомъ мало-по-малу и совсѣмъ изгнать ихъ изъ монастыря, подобно тому, какъ это недавно имѣло мѣсто въ его епархіи съ незначительными монастырями польской провинціи“. Рылло могъ бы епископа Володковича обличить во многомъ и очень повредить ему, но „месть ему, какъ христіанину была чужда“; онъ постарался только отвратить опасность отъ своего ордена, когда узналъ о намѣреніи епископа.

Вопросъ о содержаніи духовныхъ депутатовъ въ Люблинскомъ трибуналѣ. Какъ видно изъ двухъ позвовъ, внесенныхъ въ судъ Холмскимъ рим.-кат. капитуломъ въ разные годы, уніатскій епископъ по рѣшенію Замойскаго Собора обязанъ былъ

изъ денежнаго сбора въ своей епархіи или изъ собственныхъ своихъ средствъ доставлять содержаніе депутату, избранному рим.-кат. капитуломъ въ Люблинскій трибуналъ. Изъ позва 25 мая 1736 г. узнаемъ, что епископъ Володковичъ не уплатилъ этой контрубуціи ни тогдашнему депутату канонику Вѣтринскому, ни прежнимъ судьямъ-депутатамъ (№. д. 236). Въ другомъ позвѣ отъ 18 іюля 1742 г. говорится, что епископъ не уплатилъ слѣдуемаго капитульнымъ депутатамъ ежегоднаго жалованія (annuae pensiones—№ а. кн. 20224, 261).

Вѣроятно, Володковичъ былъ того мнѣнія, что болѣе богатый средствами рим.-кат. капитулъ могъ самъ содержать своего депутата въ Люблинскомъ трибуналѣ. Впрочемъ, у епископа были тогда другіе расходы.

Епископъ, какъ защитникъ интересовъ церкви и духовенства. Вообще епископъ Володковичъ проявлялъ много энергіи въ защитѣ правъ, жизни и имущества духовенства и церковныхъ владѣній. Онъ одинаково преслѣдовалъ какъ тѣхъ, кто убилъ или покушался на жизнь его священника (какъ увидимъ ниже), или же кто посягалъ на имѣнія церкви. Митрополитъ Флоріанъ Гребницкій назначилъ его генеральнымъ коммиссаромъ своихъ имѣній, и въ этомъ званіи Володковичъ 29 іюля 1748 г. предъявилъ искъ къ Луцкому суффрагану Іерониму Шептицкому, архимандритамъ: Уневскому Амвросію Турянскому и Мельницкому Льву Шептицкому, Львовскому хорунжію Богуславу Бѣльскому и другимъ наслѣдникамъ митрополита Аѳанасія Шептицкаго по дѣлу о невозвращеніи документовъ, оставшихся послѣ многихъ епископовъ, архимандритовъ и самаго митрополита Аѳанасія; между задержанными документами были важныя дѣла съ Кременецкимъ старостой Линкевичемъ (№ а. k. 20230, 573). Затѣмъ митрополитъ Гребницкій довѣренностью отъ 26 января 1749 г. уполномочилъ епископа принять нужныя мѣры, чтобы имѣнія, принадлежащія Кіево-Печерской архимандріи, и другія имѣнія митрополіи, захваченныя свѣтскими людьми, были возвращены церкви (№ а. k. 20231, 123).

Финансово-экономическія и другія дѣла епископа и его слугъ. Кромѣ споровъ по имущественнымъ дѣламъ съ родственниками и другими лицами, вопросовъ о бѣглыхъ крестьянахъ, насиліяхъ и проч. отмѣчены интересный процессъ епископскаго субдіакона Дорошевскаго съ Замойскимъ и судъ епископа надъ Кошаковскимъ по дѣлу съ шляхтичемъ Косаковскимъ.

(Вольскій). 1734 г. 9 февраля Житомірскій подчашій Вольскій заявляетъ о безчинствахъ и причиненныхъ ему обидахъ арендаторомъ корчмы въ епископскомъ селѣ Покровкѣ евреемъ Иршемъ Якубовичемъ. (№ а. к. 20216, 41).

(*Кочоровскіе*). 1734 г. 22 сентября епископъ заявляетъ о захватѣ 20 числа его крестьянки Елены Гапонюкъ изъ Бѣлополя Владиславомъ Кочоровскимъ, владѣльцемъ им. Чернеева. Гапонюкъ возвращалась изъ Холма послѣ богослуженія и тогда Кочоровскій велѣль ее схватить, кромѣ того заставилъ епископскаго крестьянина изъ Бѣлополя Гайденюка жениться на какой-то Чернеевской вдовѣ. (№ д. 221). 28 сентября Кочоровскіе жаловались на епископа за невыдачу Зеньки Кучукъ, крестьянки изъ Чернеева и дочери ея Елены, вышедшей, безъ вѣдома помѣщика, замужъ за Стефана Гапонюка и сбѣжавшей съ мужемъ въ Бѣлополе. (№№ д. 222 и 223). Съ теченіемъ времени стороны помирились. Еще въ 1745 г. Кочоровскій велъ процессъ съ епископами Куницкимъ и Володковичемъ по дѣлу о Плаваничахъ (№ а. к. 20227, 37), а въ 1750 г. находимъ долговую запись на 2000 зол., данную епископомъ Володковичемъ Владиславу Кочоровскому 27 апрѣля 1749 г. (№ д. 353)

(*Романовскіе*). 1737 г. 1 апрѣля епископъ заявляетъ о неуплатѣ братьями Антономъ и Христофоромъ Романовскими 1000 зол., полученныхъ заимообразно у епископа въ селѣ Покровкѣ, по долговой записи 10 мая 1735 года и по судебному рѣшенію 1736 года обязанными уплатить истцу съ процентами 1 апрѣля 1737 г.; но такъ какъ ни Романовскіе, ни ихъ повѣренные не явились въ судъ для уплаты долга, то возный провозгласилъ ихъ баницію. (№ д. 239). 1739 г. 11 декабря встрѣчаемся съ искомъ Николая и Ѳомы (сына) Романовскихъ къ Холмскому ун. епископу за притѣсненія, причиняемыя имъ крестьянамъ въ им. Ольховцѣ вслѣдствіе претендуемой имъ суммы (№ д. 291).

(*Бялецкій*). 1737 г. 28 ноября. Свинцицкій помѣщикъ Константинъ Бялецкій требуетъ выдачи задержанной въ еп. Бусьнѣ бѣглой его крестьянки Ядвиги Ющихи, уведенной въ Бусьно братомъ ея Андрухомъ Марчукомъ съ дѣтьми и имуществомъ (№ д. 244).

(*Дѣла субдіакона Дорошевскаго*). 1738 г. 21 іюня. Епископъ Володковичъ заявляетъ объ оскорбленіи духовныхъ лицъ ординатомъ Ѳомой Замойскимъ и его подъофицеромъ Девисономъ, который, напавъ на Замойскій монастырь, хотѣлъ схватить скрывшагося тамъ субдіакона Матвѣя Дорошевскаго, что однако ему не удалось. Матвѣй Дорошевскій бѣжалъ изъ-подъ ареста ордината Замойскаго къ игумену монастыря. Замойскій за дерзкій свой поступокъ былъ отлученъ отъ церкви (№ 253). 21 іюля аудиторъ и секретарь епископа Володковича, докторъ богословія и ун. монахъ Гедеонъ Медемъ вноситъ отъ имени субдіакона жалобу на Іосифа Коморовскаго и капитана дворскихъ драгунъ Замойскаго, Червинскаго,

тоже на Адама Дорошевскаго и ихъ сообщниковъ, въ числѣ болѣе 10-ти солдатъ, за то, что они, не довольствуясь прежними безчинствами, вооруженною толпою напали позднею ночью на домъ М. Дорошевскаго, разбили ящики, захватили разныя вещи, какія попались въ руки, также разные документы, касающіеся, между прочимъ, и послѣдняго дѣла, толкнули его жену и ускорили ея роды, окровавили ребенка одного года, однихъ домашнихъ слугъ избили, другихъ посадили въ тюрьму, остальныхъ разогнали, субдіакона заключили въ тюрьму безъ содержанія на 14 недѣль и произвели убытковъ на 5000 зол., именно: уничтожая пчелиныя борти, разбросали около 36 пней; засѣяли поля Матвѣя Дорошевскаго; наконецъ Адамъ Дорошевскій съ Коморовскимъ, ворвавшись во время ареста субдіакона въ стойло, забрали всѣхъ коровъ, вола и проч. (№ д. 260).

Изъ свидѣтельства Луки Ивана Древницкаго, даннаго 6 октября 1737 г. и записаннаго въ актовую книгу 22 декабря 1738 г., можемъ заключить о причинѣ преслѣдованія субдіакона Матвѣя Дорошевскаго ординатомъ Ѳомой Замойскимъ. Древницкій служилъ нѣсколько лѣтъ у Юрія Дорошевскаго, дѣда субдіакона; Юрій во всю жизнь свою строго придерживался своей русской религіи и точно исполнялъ обряды святой церкви, послѣ смерти тѣло его, какъ ктитора, было погребено въ Щебрешинской церкви. Отъ перваго брака онъ оставилъ сыновей Адама и Михаила, отъ второго—Антона. Благодаря заботамъ матери, послѣдній не нуждался въ наслѣдствѣ послѣ отца. Древницкій признаетъ въ своемъ письмѣ подъ присягой, что, какъ онъ помнитъ, Юрій Дорошевскій далъ подъ залогъ драгоцѣнностей гр. Тарновскихъ 10000 зол. Юрій Дорошевскій и Николай Янушкевичъ одолжили Замойскимъ большія суммы на Туробинъ, Жабно и Газовку, которыми Юрій владѣлъ до самой смерти. Когда Замойскіе требовали съ наслѣдниковъ большихъ суммъ и они не были въ состояніи ихъ уплатить, тогда ихъ прогнали изъ имѣній, не возвративъ денегъ. Съ трудомъ удалось Николаю Янушкевичу получить 6000 зол., а 10000 пропали. Не желая согласиться на такую сдѣлку съ Замойскимъ, братья Адамъ и Михаилъ Дорошевскіе уговорились между собой поступить такимъ образомъ: Адамъ вымолотилъ зерно и забралъ съ имѣнія всевозможное, и тѣмъ удовольствовался; Михаилъ же, отецъ Матвѣя, удовольствовался драгоцѣнностями съ процентами, условленными по договору 1706 г. Драгоцѣнности оставались у Михаила до его кончины; онѣ были найдены Древницкимъ въ грязныхъ платкахъ у матери Матвѣя Дорошевскаго и въ 1714 г. забраны у малолѣтняго Матвѣя Адамомъ Дорошевскимъ, который и хранилъ ихъ у себя нѣсколько лѣтъ. Древницкій утверждаетъ наконецъ, что такъ какъ зерновой хлѣбъ вымолоченъ въ

именіяхъ и забраны разныя вещи, то драгоцѣнности тѣ не принадлежали одному лишь Матвѣю Дорошевскому (№ д. 269).

Тогда же отмѣчено въ актахъ слѣдующее заявленіе субдіакона Матвѣя Дорошевскаго. Щебрешинскіе мѣщане: войтъ Мартинъ Мадумовичъ и бурмистры Иванъ Олешицкій, Лука Михальскій, Валентинъ Дудзинскій и Михаилъ Пяткевичъ свидѣтельствовали подъ присягой о происхожденіи Матвѣя Дорошевскаго отъ предковъ греческаго обряда. Когда ординатъ Замойскій узналъ объ этомъ, то велѣлъ ихъ бросить въ тюрьму, гдѣ ихъ держали одну недѣлю, пока не обѣщали отказаться отъ свидѣтельства подъ присягой. Притѣсненные своимъ вотчинникомъ мѣщане исполнили его требованіе и разсказали, что, давая и подписывая свои показанія (о происхожденіи Матвѣя), они были пьяны (stricti ab haerede suo explerunt juramentum et narrarunt, quia tunc fuimus inebriati, dum subscriptiones faciebamus). Субдіаконъ жалуется на такую слабохарактерность мѣщанъ и приводитъ примѣръ о томъ, какъ Михаилъ Пяткевичъ, бывъ съ матерью своею въ Щебрешинскомъ гродскомъ судѣ, присягалъ въ присутствіи Янушкевича, что извѣстное поле принадлежитъ ему, послѣ же Янушкевичъ отыскалъ запись Пяткевича и матери его о продажѣ ему этой земли и завладѣлъ ею. Въ городскихъ актахъ, говоритъ Матвѣй, много такихъ записей. Не находя справедливости дома, субдіаконъ готовится поѣхать въ Римъ къ папѣ, какъ по дѣлу о драгоцѣнностяхъ, такъ и по поводу грабежей и причиненныхъ ему убытковъ на 6000 зол. Ему, однако, не хотятъ выдать нужныхъ выписей изъ городскихъ актовъ, на что онъ тоже приноситъ жалобу (№ а. к. 20221,662). Наконецъ 20 апрѣля 1743 г., Матвѣй Дорошевскій жалуется на старосту и судью Ивана Станскаго и Щебрешинскаго писаря Ивана Коховскаго, а также на бернардинскій монастырь и Бѣлгорайскаго мѣщанина Антона Янкосевича за несправедливое и обидное для него осужденіе довольно яснаго дѣла. (№ а. к. 20224,808).

Конечно, не все въ этомъ процессѣ можетъ быть и для насъ понятно. Почему, на прим., Замойскій посадилъ въ тюрьму мѣщанъ? Ужъ не за то-ли, что они засвидѣтельствовали подъ присягой происхожденіе Матвѣя отъ предковъ греч. обряда? Но это было извѣстно, и самъ Матвѣй былъ уніатомъ, т. е. греч. обряда. Что религіозный вопросъ игралъ нѣкоторую роль въ дѣлѣ Дорошевскихъ, видно изъ заявленія Древницкаго о Юріи Дорошевскомъ.

(Кн. Сангушки). 1741 г. 23 марта. Монахъ Ефремъ Янишевскій предъявилъ суду для записи въ акты письмо Литовскаго маршала кн. Сангушки къ своему сыну, Литовскому мечнику, по дѣлу съ епископомъ о *Дерманп,* о личной явкѣ въ

срокъ въ Люблинскій трибуналъ, съ цѣлью окончательнаго рѣшенія вопроса. (№ д. 301). Въ чемъ состоялъ вопросъ, изъ документа не видно.

(Володковичи). 1741 г. 7 декабря епископъ Фелиціанъ заявляетъ отъ себя и отъ имени братьевъ Мартина, Станислава и Доминика Володковичей, что старшій братъ ихъ Левъ, стольникъ Минскій, обманулъ его и братьевъ лестными обѣщаніями на счетъ раздѣла громаднаго наслѣдства послѣ родителей Доминика и Тересіи, состоящаго изъ суммы около 600,000 зол. наличными деньгами, находящихся въ рукахъ заемщиковъ, скрывъ отъ нихъ это наслѣдство. Хотя по дружеской сдѣлкѣ епископъ долженъ былъ получить 10000 зол. и село Расинъ съ принадлежностями передать ему въ пожизненное владѣніе, Левъ завладѣлъ имѣніемъ и братьевъ не удовлетворилъ, особенно же Мартина, который былъ принужденъ покрывать всѣ расходы послѣ смерти родителей. Тотъ же Левъ завладѣлъ всѣмъ движимымъ родительскимъ имуществомъ (№ д. 305).

1746 г. 17 августа. Гаенскій староста Михаилъ Володковичъ обвиняетъ Вильчопольскаго и умершаго Карчевскаго въ убійствѣ ихъ господина, Красносельскаго старосты Каспара Володковича, ограбленіи убитаго на сумму свыше 20000 з., многихъ вещей и бѣгствѣ въ г. Луцкъ. Узнавъ о преступленіи и бѣгствѣ вышеупомянутыхъ лицъ, епископъ Фелиціанъ велѣлъ людямъ своимъ ихъ задержать и забрать у нихъ деньги и вещи убитаго. Когда Михиалъ, братъ и наслѣдникъ убитаго Каспара, требовалъ возвращенія отобраннаго себѣ, епископъ отказалъ. Вызовъ въ судъ Фелиціана помѣченъ 1 августа 1746 г. (№ а. к. 20228, 611).

(Коморовскіе). 1742 г. 15 января. Супруги Коморовскіе вызываютъ въ судъ епископа, ун. монастырь (игум. Германъ Яцковскій), Красноставскихъ рим.-кат. каѳедральныхъ викаріевъ, затѣмъ кармелитовъ Люблинскихъ, Краковскихъ и др. для предъявленія 12 марта гродскому суду своихъ претензій къ наслѣдственному имуществу послѣ Холмскаго подкоморія Коморовскаго и его жены (№ а. д. 20224, 16).

(*Выджги*). 1743 г. 31 мая. Возный Иванъ Шиншевскій доноситъ, что онъ по настоянію супруговъ Михаила и Домицеллы Выджговъ отправился 30 мая въ Бѣлополе и тамъ у управляющаго Румовскаго арестовалъ крестьянъ изъ Рацибовичъ съ женами и имуществомъ. Выджги обвиняютъ крестьянъ въ томъ, что они причинили возному и его понятымъ обиды и грозили ихъ избить (№№ д. 322 и 323). Тотъ же возный доложилъ суду 5 іюня объ арестованіи въ Покровкѣ у управляющаго Гельчина двухъ бѣглыхъ крестьянъ изъ Рациборовичъ, которые будтобы тайно были перевезены съ вещами изъ Бѣлополя (№ д. 324). 3 октября

повѣренный Выджги Мартинъ Мацишевскій заявляетъ о нанесеніи ему оскорбленій Бѣлопольскимъ управляющимъ Николаемъ Хроновскимъ и епископскими крестьянами, которые напали на его людей, отправлявшихся въ Петрковъ по его дѣламъ, съ цѣпами и серпами, отняли у нихъ лошадей и разогнали ихъ (№ д. 332). Позвы Виджги епископу, и на оборотъ, по дѣлу о насиліяхъ и бѣглыхъ крестьянахъ встрѣчаемъ въ 1744, 1749 и 1750 гг.

(*Струтинскій*). 1743 г. 18 іюня. Городельскій староста Александръ Струтинскій жалуется на епископа, его дворянина Кочоровскаго и слугъ, числомъ около 20, совершившихъ вооруженный наѣздъ на м. Городло подъ предводительствомъ Ивана Савицкаго, за разогнаніе мѣщанъ и евреевъ, захватъ еврея Ицка Абрамовича, котораго, бросивъ на землю, избили, и др. безчинства (№ а. к. 20224, 916). 11 іюля дворянинъ Холмскаго ун. епископа Антонъ Венглинскій заявляетъ отъ имени своего господина, что еврей - арендаторъ м. Городла 13 мая, не допуская свободнаго переѣзда черезъ р. Бугъ подданныхъ его, отправлявшихся съ 40 возами, нагруженными хлѣбомъ, изъ им. Пузырокъ, Брацлавскаго воеводства, въ епископское имѣніе Бѣлополе, незаконно требовалъ уплаты пошлины по одному золотому съ воза и дѣлалъ имъ разныя притѣсненія; когда же епископъ самъ сталъ изслѣдовать дѣло, тогда арендаторъ и его оскорблялъ наглыми нападками (№ д. 325).

(*Ясликовскіе*). 1743 г. 12 дек. супруги Михаилъ и Анна Ясликовскіе предъявляютъ искъ къ Холмскому епископу Володковичу по дѣлу о бѣглыхъ крестьянахъ Васькѣ и Иванѣ Патерахъ и др. изъ Чулчичъ въ Бусьно. Ясликовскіе требуютъ или возвращенія крестьянъ, или уплаты за каждаго по 1000 зол. (№ д. 334). 3 февраля 1744 г. возный (Иванъ Недзведзинскій), по настоянію епископа, арестовалъ Чулчицкихъ крестьянъ Ивана Пилипчука и Никиту Михальчука у губернатора (эконома) Вадовскаго (№ а. к. 20226, 110).

(*Лысаковскій*). 1744 г. 9 февраля Казиміръ Лысаковскій заявляетъ о незаконномъ наложеніи епископомъ запрещенія на извѣстныя суммы, находившіяся у евреевъ м. Дембши. (Тоже, 114).

(*Потоцкій*). 1744 г. 3 декабря монахъ Іосифъ Сенкевичъ предъявляетъ письмо М. Потоцкаго къ своему подстаростѣ въ Млодятичахъ объ уступкѣ епископу крестьянина Панаса изъ Млодятичъ (№ д. 341).

(*Коссаковскій* и *Кошаковскій*). 1745 г. 19 іюня Іосифъ Коссаковскій позвалъ на судъ и расправу епископа Володковича священниковъ: Войславской Ильинской церкви Ѳому Коссаковскаго и Чартовицкой церкви Петра Упальскаго за то, что

они будтобы именовали себя родственниками его. На духовномъ судѣ въ Холмѣ 18 іюня священники утвердили подъ присягою, что они вовсе не претендуютъ быть родственниками Вискаго скарбника и что первый называется *Кошаковскій*, а не Коссаковскій, а жена второго урожденная *Кошаковская* и проч. Епископъ освободилъ обоихъ священниковъ отъ обвиненія (№ д. 342).

(*Вольфъ*). 1752 г. 25 апрѣля. Епископъ обвиняетъ еврея Вольфа, арендатора корчмы въ Покровкѣ въ неуплатѣ должныхъ ему денегъ и захватъ разныхъ вещей въ имѣніи. Изъ другого акта узнаемъ объ арестованіи Вольфа Свидерскимъ (№ а. к. 20235, 331, 337).

(*Вышпольскій*). 1753 г. 18 мая. Консисторскій и епископскій писарь Василій Ягельницкій отъ имени митрополита Гребницкаго и его коадъютора епископа Володковича обвиняетъ Кіевскаго подстолія, Винницкаго гродскато писаря и арендатора митрополичьихъ имѣній въ Кіевскомъ воеводствѣ Стефана Вышпольскаго въ вымогательствѣ съ крестьянъ, вопреки контрактнымъ условіямъ, чиншовъ, медовыхъ даней и въ другихъ злоупотребленіяхъ, чѣмъ причинилъ имъ убытка на сумму свыше 60000 зол. (№ д. 363).

(*Вольская*). 1753 г. 3 декабря епископъ жаловался на пожизненную владѣлицу с. Угра Маріанну Вольскую и ея людей за нанесеніе епископскимъ крестьянамъ побоевъ (№ а. к. 20236, 740).

(*Замойскій*). 1754 г. 12 октября. Антонъ Шимковичъ Шклинскій отъ имени Іоанна Замойскаго позываетъ епископа и Черниговскаго пограничнаго коморника Петра Стецкаго, владѣльца Сѣдлища Брамоваго, за разрѣшеніе епископу вырубки деревьевъ въ лѣсахъ Ростокскаго староства „Кадлубиска“ на шкуты *) и вывозить ихъ въ Бѣлополе или въ им. Дубенку для выдѣлки челноковъ (№. а. к. 20237, 544).

Фундушовыя записи въ пользу церквей. Презенты (1736—1755).

Процессы съ шляхтичами въ большинствѣ случаевъ принуждали духовенство помѣщать въ актовыхъ книгахъ фундушовыя записи въ доказательство, что захваченные земельные участки дѣйствительно принадлежали церкви. Это относится прежде всего къ древнимъ грамотамъ, внесеннымъ въ книги.

1736 г. 17 мая записана грамота Карла Сапѣги, данная въ Вербковичахъ 20 марта 1732 г. и одобренная епископомъ Володковичемъ въ Бѣлополѣ 30 числа, коей,

*) Шкута—большая польская барка.

по просьбѣ Гостинскихъ и Лотовскихъ крестьянъ, позволяется *Гостинской* общинѣ основать новую *церковь во имя св. Георгія и Луки*, вмѣсто древней, уничтоженной во время казацкаго наѣзда; въ то же время назначается, по рекомендаціи духовнаго начальства, настоятелемъ прихода о. Іоаннъ Скибицкій и надѣляется церковь разными угодіями (№ д. 235).

1737 г. 13 августа помѣщена фундушовая запись супруговъ Ивана и Маріанны Иловицкихъ, данная *Бесской церкви* 20 апрѣля 1687 г. Въ грамотѣ владѣльцы участка въ Бескѣ Иловицкіе говорятъ: Видя крайнее разореніе церкви, существующей уже 3½ стол., мѣстный священникъ Илія Влосевичъ и его прихожане старались построить новую; въ виду, однако, невозможности покрыть всѣ расходы, Иловицкіе рѣшились помочь имъ и пригласили изъ Львова плотника Янка, который взялся за дѣло 6 іюня 1680 г. и, окончивъ постройку церкви, получилъ отъ Иловицкихъ условленное вознагражденіе. Кромѣ того, Иловицкіе уступили церкви нѣкоторые земельные участки съ тѣмъ, чтобы священники этой церкви молились за нихъ и за упокоеніе душъ ежемѣсячно въ ближайшую пятницу по новолуніи (№ д. 240).

1738 г. 30 іюня. Казиміръ Лигенза, военный судья и владѣлецъ королевскихъ имѣній Яструбичъ и Тышицы, грамотою, данною въ замкѣ Висковскомъ 23 января 1608 г., назначаетъ Тышицкаго игумена Даніила Назаровскаго изъ Бутина настоятелемъ *Яструбицкой приходской церкви*, съ присоединеніемъ къ ней монастыря съ усадьбой въ Тышицѣ, и подтверждаетъ всѣ угодія, надѣленныя церкви его предшественниками. (№ д. 256).

1741 г. 27 апрѣля. Фундушовая запись Михаила Замойскаго *Лосинецкой церкви* отъ 25 мая 1732 г., одобренная епископомъ Ф. Володковичемъ въ Витковѣ 12 мая 1733 г. и предъявленная для записи въ акты прокураторомъ монастыря Севастіаномъ Лонкевичемъ (№ а. к. 20223, 654).

7 декабря. Фундушовая запись Красноставскаго старосты Михаила Потоцкаго, данная въ Красноставѣ 12 іюля 1691 г. на имя о. Андрея Ходоровскаго, ун. священника *Стужицкой церкви*, съ надѣленіемъ войтовскаго поля и луга въ пользу церкви (№ д. 306).

Тогда же помѣщена фундушовая запись Парчевскаго старосты Ивана Даниловича, данная въ пользу опустошенной врагомъ *Колеховской церкви* въ Устимовѣ 17 мая 1668 г. и утвержденная королемъ Собѣскимъ въ Варшавѣ 20 марта 1696 г. Въ грамотѣ упоминается священникъ Колеховской церкви Прокопъ Черневичъ, «добрый уніатъ», какъ и родитель его, бывшій до него тамъ священникомъ (№ д. 307).

1743 г. 15 марта. Фундушовая запись Андрея и Ивана Грабей, также супруговъ Барановскихъ, вотчинниковъ им. Плаваничъ, данная въ Плаваничахъ 13 іюня 1640 въ пользу священника Стефана Страхевича и его наслѣдниковъ, могущихъ удостоиться быть священниками *Плаваницкой церкви*. Въ грамотѣ подтверждаются права, данныя предками, предписывается крестьянамъ повиновеніе своему пастырю и налагается пеня въ 6 грошей на того, кто въ продолженіи шести дней не былъ въ церкви на богослуженіи. За пастырскіе труды каждый крестьянинъ обязанъ давать священнику ежегодно четверть ржи. (№ д. 321).—Вотъ и все новое пожалованіе приходскому настоятелю! Пенями принуждали тогда православныхъ крестьянъ посѣщать церковь, бывшую въ рукахъ священника уніата *).

16 сентября. Фундушовая запись Кіевскаго епископа-коадъютора Іосифа Лаща, данная въ Лащовѣ 5 августа 1743 г. на участокъ земли въ пользу *церкви Рождества Богородицы*, находящейся въ вотчинномъ его имѣніи *Василевѣ*, Белзскаго уѣзда. Священники обязаны еженедѣльно по субботамъ совершать обѣдни „за всякое прошеніе“ при жизни Лаща, а послѣ смерти за упокоеніе его души. (№ д. 329).

1744 г. 28 мая. Фундушовая запись Волчковъ *Ровенской церкви*, данная въ Ровнѣ 18 августа 1658 г. Въ грамотѣ, между прочимъ, сказано: Родители и дяди Волчковъ—Самуилъ, Даніилъ и др. согласились между собою построить въ 1625 г. въ селѣ *Ровнѣ* у пруда *церковь во имя св. Евстафія* и, по благословенію епископа Аѳанасія Пакосты, отдали ее во владѣніе священника Аѳанасія Аѳанасовича. Когда же вслѣдствіе непріятельскаго наѣзда запись была уничтожена, то выдана наслѣдниками фундатора новая о. Григорію, сыну прежняго настоятеля церкви. Стараніемъ епископа Іосифа Левицкаго возвращено Ровенской церкви с. *Волчковъ-Перевозъ*, съ 18-и лѣтъ присоединенный къ Бердышевской церкви (№ д. 336).

Тогда же записана грамота короля Яна Казиміра, данная въ Варшавѣ 7 апрѣля 1661 г. о возобновленіи *разоренныхъ церквей* Холмской епархіи и возвращеніи имъ отнятыхъ у нихъ фундушей. Грамота упоминаетъ о разоренныхъ огнемъ непріятеля и по другимъ случаямъ церквахъ въ *Тарногорѣ*, *Дубнѣ*, *Тышовцахъ*, *Ростокѣ*, *Худчѣ* и во многихъ другихъ мѣстахъ, гдѣ одни церковныя угодья, поля и проч. находятся въ крайнемъ запущеніи, а другія захвачены сосѣдями въ свое пользо-

*) Въ Галицкой Руси и теперь принуждаютъ русскихъ крестьянъ пенями посылать дѣтей своихъ въ польскія школы; въ то же время назначеніемъ судебныхъ и др. сроковъ въ праздничные дни мѣшаютъ крестьянамъ посѣщать свои уніатскія церкви, которыя все-таки считаются русскими.

ваніе. Епископу Сушѣ поручается все отобрать и возвратить церквамъ — вообще устроить дѣла въ пользу церкви и во славу Божію. (№ д. 337).

30 октября внесена въ книгу презента (представленіе на духовное мѣсто) Виленскаго каштеляна Людвика Поцѣя, данная въ Рожанкѣ 8 марта 1718 г. уніатскому священнику Өеодору Мышинскому на полученіе прихода съ *церковью* во имя *Покрова Богородицы* въ м. *Орховкѣ*, упраздненнаго послѣ смерти о. Кирилла Мышинскаго во время еп. Іосифа Левицкаго. (№ д. 339).

Тогда же помѣщена презента Өеофилы гр. Дрогоевской, данная во Влодавѣ 28 января 1673 г. православному священнику Григорію Мышинскому (или Мышицкому) на полученіе приходской церкви въ м. Орховкѣ, находящейся подъ духовною властью Цареградскаго патріарха. Между прочими угодьями, давно пожалованными церкви, упоминается десятина, слѣдуемая съ подданныхъ м. Орховки и селъ: Оленинки, Лютой и Стараго Орхова за Бугомъ. Грамоту подтвердилъ уже уніатскій епископъ Гедеонъ Оранскій, во время котораго приходъ сдѣлался уніатскимъ. (№ д. 340).

Одновременно записана презента Даніила Голуховскаго, данная въ Дорогускѣ 23 сентября 1689 г. о. Іоанну Офимовичу на приходскую *Покровскую церковь* въ с. *Бердищѣ*. (Епископъ Ал. Лодзята). (№ а. к. 20226, 761).

1745 г. 7 октября. Въ присутствіи общины, Григорій Вошколупецъ актомъ, составленнымъ въ Нудижахъ 15 октября 1744 г., пожертвовалъ въ пользу *Нудижской церкви* 100 зол., за какую сумму община (громада) надѣлила его и потомковъ его землею. На этой довольно безграмотной грамотѣ находимъ дописку патера Чульскаго, временнаго владѣльца Любомля: „эту карту принимаю на 162 зол. при всей общинѣ. 15 апрѣля 1745 г.“. (№ д. 345).

1746 г. 31 января отмѣчена фундушовая запись Антона гр. Поцѣя, данная въ Рѣчицѣ 17 іюня 1742 г. *Влодавской церкви* во имя *Рождества Богородицы*. Въ виду того, что первоначальная фундушовая запись церкви неизвѣстно гдѣ затерялась, Поцѣй возобновляетъ запись для того, чтобы тогдашній настоятель церкви о. Василій Зелинскій и его преемники могли безпрерывно служить Богу. Упоминаются фундаторы князь Романъ Федоровичъ Сангушко и (подъ 3 іюня 1694 г.) Людвикъ Константинъ Поцѣй, фундушовыя записи которыхъ подтверждаются и къ Влодавской церкви приписываются, кромѣ м. Влодавы, села Сушно, Шуминка, Короловка, Комаровка и Селяхи. Всѣ подданные Антона Поцѣя должны являться въ церковь къ пасхальной исповѣди и на всѣ богослуженія по воскреснымъ и празд-

ничнымъ днямъ подъ угрозой строгаго наказанія (№ 346).—Изъ этого видно, что народъ по принужденію посѣщалъ тогда уніатскія церкви.

1749 г. 1 апрѣля записана фундушовая запись Брестскаго женскаго бернардинскаго монастыря, данная въ Брестѣ 9 ноября 1637 г. въ пользу *Собиборской церкви* во имя *св. Іоанна Богослова* и подтвержденная епископомъ Меѳодіемъ Терлецкимъ въ Холмѣ 16 сентября 1640 г. „въ сугубую славу Божію и для освобожденія отъ схизмы убогихъ подданныхъ монастыря". За пожалованныя разныя угодья, священникъ долженъ служить литанію или молебенъ о здравіи монахинь еженедѣльно по средамъ и субботамъ, также панихиды за усопшихъ. Кромѣ того, опредѣляются тамъ таксы за исполненіе требъ священникомъ. (№ д. 348).

— 29 апрѣля. Фундушовая запись Ливскаго скарбника Іосифа Буйно, данная въ Цыцовѣ 19 іюля 1717 г. въ пользу *Цыцовской церкви*. За жертвуемое поле «Худобовщину» съ лугомъ священникъ обязанъ еженедѣльно по субботамъ совершать обѣдню предъ иконой Пр. Богородицы «на его интенцію» (т. е. за исполненіе его желаній), а по воскресеніямъ и праздникамъ молиться нѣсколько разъ «Богородице Дѣво радуйся» въ свою и другихъ пользу. Затѣмъ за чашу и дискосъ (patina) пѣть всегда «Подъ Твою милость»; предъ цѣлованіемъ же дискоса, завидя тучу (хмары), тотчасъ звонить. (№ д. 349).

— 16 іюня записана грамота объ основаніи Станиславомъ Гоздемъ *въ Подгорцахъ православнаго монастыря* съ *церковью Рождества Пр. Богородицы*, данная въ Гоздовѣ 1 января 1641 г. Монахи—по словамъ грамоты — должны повиноваться Цареградскому патріарху, Кіевскому митрополиту Петру Могилѣ и Луцкому владыкѣ Анастасію Пузинѣ и быть подъ управленіемъ игумена Пафнутія Обровецкаго, поставленнаго еще Паисіемъ Ипполитовичемъ (Черкавскимъ) епископомъ Холмскимъ. Исполняя желаніе своего отца Іоанна Гоздя, Станиславъ подтверждаетъ прежнія пожалованія монахамъ, которые не должны быть ничѣмъ стѣсняемы со стороны наслѣдниковъ фундатора, подъ угрозою уплаты 5000 гривенъ, и по своимъ дѣламъ должны обращаться къ православнымъ митрополиту и владыкѣ, а не къ уніатамъ (№ д. 350). Затѣмъ помѣщено свидѣтельство ун. епископа Я. Суши, данное въ Холмѣ 14 іюня 1685 г. о присоединеніи къ уніи монаховъ Подгорецкаго монастыря Іосифа Сошкевича и Іова Зубика, благодаря стараніямъ Стефана Чарнецкаго, и о подчиненіи монастыря вѣдомству Холмскихъ уніатскихъ владыкъ. Монахамъ разрѣшено жить въ монастырѣ до конца ихъ жизни. Грамоту подтвердили уніатскіе епископы: *А.* Лодзята и Г. Оранскій. (№ д. 351).

— 26 іюня отмѣчена фундушовая запись Севастіана и Евы Выжицкихъ, данная въ Ящовѣ 11 ноября 1741 г. въ пользу *Милеевской церкви*, предъявленная о. Θеодоромъ Хомицкимъ. Фундаторы назначаютъ ежегодно по 108 зол. изъ доходовъ своего имѣнія для священника Милеевской церкви съ тѣмъ условіемъ, чтобы по средамъ (за живыхъ) и субботамъ (за умершихъ) служились обѣдни въ замковой часовнѣ въ Ящовѣ (№ д. 352).

1752 г. 18 октября. Фундушовая запись Іосифа Лопускаго, данная въ Серебрищахъ 6 января 1751 г. въ пользу *Серебристской Св.-Онуфріевской церкви*, одобренная о. Володковичемъ. Лопускій обѣщаетъ въ теченіе года построить церковь, для которой вся утварь уже готова, обезпечиваетъ содержаніе священника назначеніемъ 1000 зол., опредѣляетъ количество дани отъ церковной общины въ зерновомъ хлѣбѣ, описываетъ земельные участки, уступленные церкви, и разныя права. Зато священникъ обязанъ еженедѣльно по четвергамъ служить обѣдню за живыхъ и усопшихъ (№ д. 357).

1753 г. 12 февраля. Фундушовая запись Іеронима Заклики Чижовскаго *Войславицкой церкви* (единовременно съ правами, данными новому городу, съ основаніемъ рим.-кат. церкви и проч.), данная въ Люблинѣ 24 іюня 1508 г., подтвержденная внукомъ его Николаемъ Закликою въ томъ же городѣ 16 іюня 1598 г. Въ привилегіи 1508 г. говорится о возобновленіи грамоты, данной предками и уничтоженной татарами во время ихъ нашествія (№ д. 359).

— 17 октября. Коммиссары польской королевы, назначенные для ревизіи ея Любомльскаго староства, подтвердили въ Любомлѣ 1 октября 1650 г. угодья *православной Головенской церкви* по фундушовой записи, предъявленной тогдашнимъ священникомъ Александромъ Олихрововичемъ. Извѣстный гетманъ Иванъ Выговскій, которому эти имѣнія были даны въ награду за заслуги республикѣ, подтвердилъ эту фундацію „какъ православный панъ“ въ Любомлѣ 22 іюня 1661 года (№ а. к. 20236, 689).

1754 г. 24 января. Сотрудникъ *Сосновицкой церкви* Георгій Назаровичъ предъявилъ гродскому суду копію грамоты отъ 8 сентября 1607 г., записанной 1646 г. у апост. нотарія Станиславомъ Вѣтринскимъ и 1 августа 1686 г. удостовѣренной епископомъ Я. Сушею, въ которой владѣльцы Сосновицъ заявляютъ объ устраненіи ими отъ церкви, съ согласія епископа, нерадиваго священника Игнатія Васильевича и назначеніи на его мѣсто священника Максима Рудкевича съ отдачей последнему въ пользованіе церковныхъ земель и др. угодій по фундушовой записи. (№ д. 366).

— 26 августа. Фундушовая запись на *Яревицкую церковь*. Священникъ Раколупской церкви Петръ Народоставскій предъявилъ грамоту короля Августа III, данную въ Варшавѣ 11 декабря 1752 г. и подтверждающую фундушовыя записи князя Александра Сангушки отъ 5 мая 1444 г. и князя Дмитрія Юрія Вишневецкаго, воеводы Белзскаго, отъ 25 мая 1669 г. въ Любомлѣ, на монастырь или церковь въ с. Яревискѣ, Любомльскаго староства. Первоначальная записъ „великаго князя" Александра Сангушки была написана по русски (po słowiensku) на монастырскомъ евангеліи и дана „иноку князю брату Іоакиму". Запись эта была внесена о. Василіемъ Булавскимъ въ Холмскія книги 2 іюня 1671 г. и выпись ея подтверждена ун. епископомъ Сушею въ присутствіи священника Гостиловскаго и Іоанна Василькевича (№ a. k. 20237, 464).

— 22 октября. Подтвержденіе правъ *Холмскаго монастыря*. Грамотою, данною въ Люблинѣ 16 іюня 1703 г. Августъ II подтвердилъ запись Іоанна Казиміра отъ 20 іюля 1662 г. (Варшава) въ пользу уніатскихъ монаховъ, подтвержденную Іоанномъ III въ Гроднѣ 28 марта 1679 г. (Тоже, 564).

1755 г. 19 декабря. По Красноставскому акту 23 іюня 1755 г., Житомірскій мечникъ Фелиціанъ Жулавскій заявляетъ о записи своей (по духовному завѣщанію, сдѣланному въ Хоменцискахъ 7 мая) на 4000 зол. въ пользу Холмскаго монастыря съ тѣмъ, чтобы монахи отправляли богослуженія (№ a. k. 20238, 499).

Духовныя завѣщанія въ пользу церквей и духовенства (1734—1756).

Въ то время встрѣчаются довольно часто, кромѣ фундушовыхъ записей, также духовныя завѣщанія въ пользу уніатскихъ и рим.-кат. монастырей и церквей съ обязательствомъ совершать поминальныя богослуженія и др. молитвы. Уніаты, какъ и въ наше время, отказывали извѣстныя суммы одновременно въ пользу своихъ и рим.-кат. церквей, римскіе католики завѣщали также въ то время на уніатскій монастырь въ Холмѣ не только по сочувствію монахамъ, какъ своимъ людямъ, а главнымъ образомъ въ виду того, что тамъ находилась чудотворная икона Богоматери, съ которою король когда-то отправлялся на войну. Такъ, напр., въ 1734 г. Францъ Околимовскій завѣщалъ Холмскому уніатскому монастырю 500 зол., Холмскимъ піарамъ и Люблинскимъ реформатамъ также по 500 зол., бернардинамъ 250 зол. (№ a. k. 20216, 172). Въ 1735 г. вдова мечника Новогродскаго Оранская, желая быть похоронена у піаровъ, завѣщала, между прочимъ, на Холмскій уніатскій монастырь 1000 зол.—31 января 1739 г. ун. монахъ Іосафатъ Заржевскій предъявилъ суду духовное завѣщаніе Матвѣя Коцовскаго, напи-

санное въ больницѣ уніатскаго монастыря 8 января, по которому завѣщатель отказалъ въ пользу госпиталя 100 зол. съ условіемъ, чтобы содержащіеся въ госпиталѣ еженедѣльно по пятницамъ отпѣвали т. наз. „годзинки съ литаніей“; кромѣ того, 50 зол. за мѣсто погребенія и 100 зол. на богослуженія; піарамъ 50 зол. на обѣдни (№ д. 273). Въ 1744 г. Стефанъ Бурчакъ Абрамовичъ завѣщаніемъ, сдѣланнымъ въ Залуховѣ 20 сентября 1743 г., записалъ, въ присутствіи священника Невѣрской церкви Іоанна Кульчицкаго, извѣстную сумму для Щитинской Спасской церкви, въ которой желалъ быть похороненнымъ (№ 20226, 40). Тогда-же Вольскій изъ Угра завѣщалъ ун. Холмскому монастырю 1000 зол. Болѣе значительныя суммы завѣщалъ въ Холмѣ 16 февраля 1745 г. (запис. 8 іюля) Андрей Знамировскій, похороненный у піаровъ, именно: 1) уніатскому монастырю 1000 зол. „на муры“ (тогда строилась церковь), 172 зол. на позвонное, участіе въ похоронахъ и поминъ; 100 зол. на священниковъ обоихъ обрядовъ; 2) піарамъ: 830 зол. на похороны, службы и церковь; 3) р.-к. церкви св. Духа 200 зол.; 4) Красноставскимъ августіанамъ 100 зол., 5) реформатамъ въ Холмѣ на трицезиму 30 зол. (№ д. 343). Довольно оригинальное завѣщаніе внесено въ акты 1747 г., по которому нѣкая Галицкая, выразившая желаніе быть погребенною въ Щитинской церкви, записываетъ за душу свою „краснаго быка“ (№ 20229, 332). Скончавшійся въ іюнѣ 1748 г. князь Стефанъ Збаражскій Воронецкій завѣщалъ (въ Машовѣ 5 марта 1748 г.): Радеховскому августіанскому монастырю 1000 зол., за мѣсто погребенія 100 и на 2 трицезимы 60 зол.; Любомльской рим.-кат. церкви 100 и на трицезимы 60 зол.; затѣмъ по 60 зол. на 2 трицезимы: Холмскимъ ун. монахамъ и реформатамъ, Сокальскимъ бернардинамъ, Луцкимъ доминиканамъ, бернардинамъ, тринитарамъ и кармелитамъ— всего 730 зол., наконецъ въ распоряженіе русскихъ и рим.-кат. священниковъ (dla xięży i popow) 270 зол. (№ а. k. 20230, 347). Наконецъ, въ 1756 г. подкоморій Венглинскій говоритъ въ своемъ завѣщаніи, что онъ не оставляетъ никакого имущества, такъ какъ онъ жилъ честно (uczciwie); несмотря на то, онъ, желая быть погребеннымъ у реформатовъ, завѣщалъ извѣстныя суммы кляшторамъ и священникамъ (№ а. k. 20239, 481).

Финансово-экономическія и др. дѣла приходскаго духовенства (*1731—1756*).

(*Кіяновичи*). 1731 г. 20 января. Настоятель Бесской церкви Стефанъ Кіяновичъ предъявляетъ актъ о вводѣ его Нурскимъ бургграфомъ Антономъ Пеньковскимъ во владѣніе церковными землями «Попова» и «Чернѣева», простирающимися

до Могильницкой границы и насильно отторгнутыми отъ церкви супругами Андреемъ и Тересіей Гуровскими, вотчинниками части Грушинскихъ въ Бескѣ. Касательно вознагражденія убытковъ и присужденныхъ пеней истецъ отсылается въ судъ. (№ д. 214). Тотъ же бургграфъ доноситъ суду 24 апрѣля 1736 г. о недопущеніи его Чайковскимъ, слугой Гуровскихъ, ко взысканію съ им. Беска пеней, присужденныхъ Люблинскимъ трибуналомъ въ пользу о. Кіяновича. (№ д. 233). Въ доказательство принадлежности спорныхъ земель Бесской церкви предъявлена суду 13 августа 1737 г. фундушовая запись Иловицкихъ (№ д. 240). 17 октября 1737 г. супруги Гуровскіе принесли жалобу на Кіяновичей за причиненіе имъ безпокойствія процессами. (№ а. к. 20220, 688).

1740 г. 4 августа. Холмскій мечникъ, Перемышльскій подстароста и гродскій судья Ѳома Могильницкій заявляетъ о неосновательной будто-бы претензіи Ганскаго священника Павла *) Кіяновича на владѣніе половиною волоки и однимъ подданнымъ въ Ганскѣ. Могильницкій не придаетъ значенія записи своего дѣда Симеона Могильницкаго, Городельскаго подстаросты. (№ д. 297). 14 августа 1741 года записана жалоба священника П. Кіяновича на вдову Михаила Могильницкаго Тересію и сыновей ея Іосифа и Ѳому, владѣльцевъ части им. Ганска, затѣмъ на Іоанна Литвина и крестьянина Ивана Пахолка, которые, недовольствуясь прежними насиліями, наносили священнику оскорбленія словомъ и дѣйствіемъ на его землѣ, гдѣ, захвативъ жжатый хлѣбъ всякаго рода, присвоили себѣ полъ лана и проч. Возный Рубанскій освидѣтельствовалъ раны священника. Изъ акта 26 сентября узнаемъ объ арестованіи вознымъ, 9 числа, Литвина и Пахолка у Могильницкой въ Ганскѣ (№ а. к. 20223, л. 823, 854). По записи 11 іюля 1746 года, тотъ же священникъ жаловался на Ѳому Могильницкаго за словесныя оскорбленія, наносимыя ему не только въ общественныхъ мѣстахъ, но даже въ Ганской церкви, гдѣ въ воскресный день угрожалъ ему палкою; затѣмъ жаловался за потраву церковныхъ полей его скотомъ, нарочно согнаннымъ его людьми на поля, причемъ велѣлъ „избить попа, еслибы онъ защищалъ свою землю“. (№ а. k. (20228, 520). 15 іюля возный осматривалъ убытки. (Тоже, 550).

(*Анхимовичи*). 1734 г. 1-го іюля. Священникъ Андреевской церкви Іосифъ Анхимовичъ заявляетъ о неуплатѣ супругами Мартиномъ и Екатериною Костецкими процентовъ съ 500 зол., обезпеченныхъ на Песьей Волѣ. (№ а. к. 20216, 155). Изъ акта 17 сентября 1737 г. узнаемъ о неудовлетвореніи священника Ко-

---

*) Въ актѣ онъ ошибочно названъ „Петромъ“.

стецкаго по судебному приговору, вслѣдствіе чего возный Иванъ Збаражчукъ опубликовалъ баницію на отвѣтчиковъ. (№ д. 242). Затѣмъ находимъ въ 1748 году процессъ того же священника съ Іосифомъ Велюнскимъ по этому же дѣлу. (№ а. к. 20230, 368). Наконецъ, 17 марта 1749 г. тотъ же о. Іосифъ Анхимовичъ позвалъ въ судъ Антона Хоинскаго, арендатора Песьей Воли, за невзносъ процентовъ съ 500 зол за 9 лѣтъ (№ ак. 20231, 97).

1745 г. 29 мая. Сосновицкій уніатскій священникъ Николай Анхимовичъ вызывалъ въ судъ Ломжинскаго мечника Антона Тхоржевскаго по дѣлу о возвращеніи 100 зол., занятыхъ когда-то отцомъ Тхоржевскаго у отца Анхимовича. Послѣднему былъ, правда, присужденъ огородъ во владѣніе за долгъ, но тотъ былъ отнятъ у него Лепковскими наслѣдниками (№ ак. 20227, 168).

1754 г. 5 февраля приходскій сотрудникъ Георгій Назаровичъ внесъ отъ себя и отъ имени настоятеля Сосновицкой уніатской церкви Николая Анхимовича на супруговъ Франца и Маріанну Верещинскихъ слѣдующую жалобу: Маріанна Верещинская, неистово ворвавшись въ церковь, стала поносить и безчестить священника самыми оскорбительными словами и своимъ шумомъ и крикомъ нарушила святость мѣста. Мужъ ея Францъ Верещинскій захватилъ двѣ лошади священника, которыя паслись на пастбищѣ, арендуемомъ истцомъ у Костецкаго, загналъ лошадей въ свою конюшню и, продержавъ ихъ тамъ 4 дня безъ корма довелъ ихъ до крайняго истощенія и сдѣлалъ ихъ такимъ образомъ совершенно непригодными къ работѣ. Мало того, пробравшись въ церковь, опечаталъ въ ней сундукъ, принадлежавшій одной женщинѣ, избилъ кнутомъ слугъ истца, его самого порочилъ поносными словами, угрожая даже побить палкою и проч. Кромѣ того, когда истецъ отправилъ подводы за строевымъ матеріаломъ, необходимымъ для ремонта церкви, обвиняемый напалъ на большой дорогѣ на подводы, возвращавшіяся съ лѣсомъ, насильно загналъ ихъ въ свою усадьбу, поотнималъ у подводчиковъ топоры и т. п. Когда однажды его собственные люди, отправленные въ церковную рощу за топливомъ, возвращались домой, онъ напалъ на нихъ, избилъ ихъ и угналъ лошадей съ возами къ себѣ домой.

Тѣ же священники жалуются на супруговъ Франца и Еву Лясковскихъ, Іосифа Слотвинскаго и Мартина Костецкаго, владѣльцевъ поземельныхъ участковъ въ Сосновицахъ, которые, отлично зная, что извѣстныя земли (б. Тхоржевскихъ) еще 3 октября 1740 г. судомъ были присуждены Сосновицкой церкви за долгъ въ размѣрѣ 100 зол., вскорѣ послѣ состоявшейся передачи упомянутыхъ участ-

ковъ церкви самовольно овладѣли ими и до сихъ поръ пользуются доходами съ нихъ (№ а. к. 20237, 89, 92).

1755 г. 26 мая. Священникъ Волоской Воли Андрей Анхимовичъ жалуется на Андрея Рутковскаго за самовольную постройку на церковной землѣ хлѣва, разрушеніе изгороди и другія насилія (№ д. 367).

(*Полухловичъ*). 1734 г. 27 іюля. Севастіанъ Рожнятовскій отъ имени своего господина, Холмскаго каштеляна и владѣльца Подгородны Петра Міончинскаго, жалуется на владѣльцевъ участка въ этомъ же имѣніи супруговъ Стефана и Урсулу Сестржевитовскихъ за то, что они, не смотря на большія вотчинныя и патронатскія права Міончинскихъ, позволили себѣ священника Луку Полухловича, избраннаго еще воеводой Волынскимъ и поставленнаго приходскимъ настоятелемъ въ Подгороднѣ, отличающагося прекраснымъ поведеніемъ, оклеветать предъ епископомъ и назначить вмѣсто него менѣе способнаго безъ вѣдома и согласія Міончинскаго, вслѣдствіе чего прихожане остаются безъ церковной службы и покойники ихъ безъ приличнаго погребенія. Кромѣ того, Сестржевитовская напала со слугами насильственно на супругу о. Полухловича, избила ее руками, ногами и чѣмъ ни попало, дѣтей ея забрала съ собою и держала ихъ нѣсколько дней въ голодѣ и холодѣ; скотъ выгнала со двора и ругала Міончинскаго крайне обидными словами. 20 іюля возный, по настоянію священника Луки, осмотрѣлъ знаки нанесенныхъ его супругѣ Аннѣ побоевъ и арестовалъ шляхтича Собиранскаго, слугу Сестржевитовской (№ а. к. 20216, 188—190).

(*Карпинскій*). 1740 г. 19 сентября. Холмскій оффиціалъ и Щебрешинскій благочинный Андрей Карпинскій предъявилъ суду для оцѣнки разныя драгоцѣнныя вещи (пояса, палашъ, золотую сбрую, шишакъ и проч.), заложенныя у него. Приглашенный Холмскій золотыхъ дѣлъ мастеръ еврей Лейба оцѣнилъ эти вещи въ 437 зол., 18 грошей. Послѣ такой оцѣнки, вещи возвращены о. Карпинскому. (№ д. 298).

(*Шибковскій*). 1746 г. 1 іюня. Священникъ Тератинской церкви Василій Шибковскій предъявилъ искъ къ Холмскому еврею аптекару Шломѣ по дѣлу объ уплатѣ 200 зол. съ процентами по долговой записи 20 апрѣля 1745 г. Процессъ продолжался и въ 1747 г. (№ а. к. 20228, 281).

(*Туровичъ*). 1747 г. 13 января. Священникъ Луковской церкви Стефанъ Туровичъ обвинялъ Холмскаго содержателя гостинницы Хаима, у котораго ночевалъ, въ воровствѣ трехъ его лошадей цѣною въ 40 зол. венг., требуя возвращенія лошадей или уплаты ихъ стоимости (№ а. к. 20209, 55).

(*Мышинскій*). 1749 г. 12 мая. Священникъ Орховецкой церкви Іоаннъ Мышинскій имѣлъ дѣла въ судѣ съ арендаторомъ Мацошинской корчмы Хаимомъ, котораго обвинялъ въ сообщничествѣ съ ворами, доставлявшими ему краденныя вещи (между прочимъ, и у священника) для сбыта (№ а. k. 20231, 248-9). Вещи священника, какъ видно изъ актовъ 1750 г., были пріобрѣтены у воровъ Венглинскимъ, который имѣлъ дѣло съ священникомъ о возвращеніи ему собственности (№ а. k. 20232, 255). По акту 1 іюля 1751 г., двор. Іосифъ Мычкевичъ и священникъ I. Мышинскій позвали подкоморія и Ратненскаго старосту Алексія Гусаржевскаго и эконома староства Богуслава Лясковскаго о доставленіи въ судъ Павла Шаска, Демяна Берылка, Ѳому Потепенко и мн. др. Ратненскихъ мѣщанъ для свидѣтельскаго показанія по дѣлу истцовъ противъ арендатора Мацошинской корчмы Хаима Самсоновича о сообщничествѣ въ кражахъ Альберта Шиманскаго, передававшаго краденныя у нихъ вещи Самсоновичу. Какъ видно изъ акта, заключенный въ Ратненской тюрьмѣ воръ Шиманскій подвергался пыткѣ и тамъ скончался. Въ другомъ актѣ того-же года говорится о наложеніи священникомъ ареста на вещи арендатора. (№ 20233, 522, 749).

(*Поморшкантъ*). 1749 г. 21 мая. По настоянію о. I. Поморшканта, возный Иванъ Недзвецкій отправился въ квартиру священника Холмской церкви (на предмѣстьѣ) о. Пугачевскаго и арестовалъ тамъ бродягу Андрея Габріелевича, зятя священника, который въ сообществѣ своего шурина Пугачевскаго прибылъ на поле Поморшканта и укралъ тамъ три копы пшеницы. (Тоже, л. 266).

1751 г. 12 августа Холмскій подкоморій и владѣлецъ им. Охожи Игнатій Коморовскій жалуется на Холмскаго благочиннаго Поморшканта за порубку лѣса въ его имѣніи и нанесеніе побоевъ лѣснымъ сторожамъ, именно Адальберту Баранку и др. (№ а. k. 20233, 599).

1752 г. 30 августа. Іосифъ Гладышъ и Францъ Петриковскій, дворяне Эвариста Куропатницкаго, жалуются на то, что, когда они 27 августа, отправляясь въ г. Ленчно на ярмарку, проѣзжали черезъ г. Холмъ, о I. Поморшкантъ и его сынъ Николай сперва напустили на нихъ изъ своего дома злыхъ собакъ, затѣмъ Николай, ругая Гладыша крайне неприличными словами, отсѣкъ ему саблей два пальца на правой рукѣ. Когда же нападающій послѣ этого удалился въ свою квартиру и заперъ за собою двери, то собралась многочисленная толпа уніатовъ и домашнихъ людей и о. Поморшкантъ самъ изранилъ Гладыша цѣпомъ.—Съ другой стороны, о. Поморшкантъ обвинялъ Гладыша и его сообщниковъ въ нападеніи на его домъ;—что и вѣроятнѣе (№ а. k. 20235, 544 и пр.).

(*Хацевичъ*). 1749 г. 28 мая. Священникъ Жданской церкви Козьма Хацевичъ свидѣтельствуетъ о томъ, что въ его Св.-Димитріевской церкви находились опечатанныя бумаги Красноставскаго подстаросты Франца Цемневскаго, которыя и выданы имъ, по затребованію, Шклинскому и Пржедвоевскому. Свидѣтельство это дано Хацевичемъ въ с. Жданномъ 24 сентября 1732 г. (№ а. к. 20233, 280).

Дѣла Холмскаго уніатскаго монастыря (*1731—1756*).

(*Красицкіе*). 1731 г. 29 мая. Игуменъ Хрисантъ Постанскій позываетъ Іоанна (Корытницкаго старосту), Феликса, Доминика, Яцка, Анну (вдову по Цетнерѣ) и Изабеллу Красицкихъ, дѣтей и наслѣдниковъ Карла и Элеоноры (изъ Ржевускихъ) Красицкихъ, графовъ изъ Сѣчина, по дѣлу о неуплатѣ 2200 зол. съ процентами, записью 22 декабря 1724 г. Холмской каштелянши Элеоноры Красицкой обезпеченныхъ на ихъ имѣніи въ пользу монастыря на содержаніе неугасаемой лампады предъ иконою Божіей Матери и на госпиталь. (№ д. 215). Въ 1736 г. процессъ былъ переведенъ въ Люблинскій трибуналъ. 2 декабря 1741 г. монастырь требовалъ выдачи судомъ копіи позва еврея Зайвеля Шаевича братьямъ Красицкимъ по этому же дѣлу, но подлиннаго позва въ судѣ не нашлось. № д. 304). 30 іюня 1742 г. послѣдовалъ, на основаніи трибунальнаго декрета, вводъ монастыря (оо. игум. Германъ Яцковскій и Севастіанъ Лонкевичъ) и еврея Шльомы Лейбовича во владѣніе участкомъ Глуши, имѣнія Красицкихъ (№. д. 312). 9 іюля Яцко Красицкій заявляетъ о «захватѣ» монастыремъ им. Глуши (№. д. 313). Послѣ взаимныхъ обвиненій въ насиліяхъ, монастырь въ 1743 г. признанъ правымъ и, по судебному рѣшенію, послѣдовало въ началѣ января взысканіе на Глушѣ въ его пользу (№ а. к. 20224, 658).

(*Тарновская*). 1731 г. 25 мая тотъ же игуменъ заключилъ отъ имени монастыря сдѣлку съ Тарновскимъ «русской религіи» относительно обезпеченной на Холмскомъ домѣ суммы въ 600 зол., завѣщанной на богослуженія (№ а. к. 20216, 4).

(*Венглинскіе* и др.) 1736 г. 4 іюня викарій монастыря Флоріанъ Коссаковскій готовъ былъ получить судомъ признанные проценты съ 1000 зол., завѣщанныхъ Яковомъ Ясинскимъ 25 іюля 1633 г. и обезпеченныхъ въ пользу монастыря на им. Серебрищѣ, но такъ какъ настоящіе владѣльцы имѣнія братья Венглинскіе, супруги Нѣмсты и Щуцкіе не явились въ срокъ для уплаты, то возный Кропидзюра провозгласилъ противъ нихъ баницію или изгнаніе (№ д. 237).

(*Садовскій*, *Выджга*). 1737 г. 13 іюня. По настоянію монастыря, возный наложилъ запрещеніе на сумму въ 500 зол. у Слонимскаго старосты Садовскаго и Выджговъ. (№ а. к. 20220, 346).

(*Недобыльскій*). 1737 г. 11 декабря. Монастырь (игум. Яцковскій) предъявляетъ искъ къ Лаврентію Недобыльскому 12 ноября по дѣлу объ уплатѣ 100 зол. съ процентами, на основаніи долговой записи, данной отвѣтчикомъ въ Стульнѣ 6 іюня 1732 (№ а. к. 20220, 723).

(Бонковскіе). 1737 г. 23 декабря. Монастырь позываетъ супруговъ Феликса и Маріанну Бонковскихъ, владѣльцевъ Цыцова, по дѣлу объ уплатѣ 4000 зол., обезпеченныхъ по долговой записи отъ 28 августа 1733 г. на им. Цыцовѣ. (№ д. 246).

(*А. Романовскій*). Тогда же записанъ позовъ монастыря Сѣницкому старостѣ Антонію Романовскому отъ 13 числа объ уплатѣ 1200 зол. съ процентами по долговой записи (№ ав. 20220, 710).

(*Вѣтринскій*). 1738 г. 2 іюня. Монастырь (прокураторъ о. Іосифъ Закревскій) заявляетъ о своихъ претензіяхъ къ бывшему арендатору Спасскаго имѣнія Іосифу Вѣтринскому.—Въ позвѣ 27 числа сказано, что Вѣтринскій во время своей 4-хълѣтней аренды притѣснялъ крестьянъ, разорялъ ихъ и принуждалъ къ бѣгству, хозяйственныя и др. зданія довелъ до крайняго запустѣнія, инвентарный скотъ перегналъ въ королевскую Кривоволю и проч. (№ ак. 20221, 226, 295).—Возражая на эти обвиненія, Вѣтринскій говоритъ въ актѣ 3 іюля, что монастырь неправъ, такъ какъ онъ, какъ арендаторъ, очень много потерялъ на арендѣ и монастырь, собственно игуменъ его Яцковскій не исполнилъ договорныхъ условій. (№ док. 280). Въ 1739 г. 11 (зап. 13) мая состоялась на мѣстѣ мировая сдѣлка между сторонами, въ присутствіи гродскаго вицегерента Казиміра Выджги, земскаго коморника Іосифа Якубовскаго, Ольшинскаго, Пясецкаго и др., на основаніи которой Вѣтринскій долженъ уплатить монахамъ 144 зол., возвратить имъ крестьянина Миска Пѣтушка изъ Спаса и проч. подъ залогомъ 200 зол. (№ д. 281). Изъ акта 10 мая 1740 г. видно, что Вѣтринскій не возвратилъ монахамъ Пѣтушка. 11 мая записанъ актъ, по которому Вѣтринскій утверждаетъ, что на мѣстѣ заключенія мировой явились только свидѣтели монастыря, потому дѣло рѣшено неправильно. (№ а. к. 20223, 177).

(*Романовскіе и др.*). 1738 г. 19 января. Монастырь позываетъ Романовскихъ и другихъ владѣльцевъ закладнаго имѣнія Ганска по дѣлу объ уплатѣ процентовъ съ 700 зол. (сумма Стоинская), на основаніи рѣшенія посредниковъ на мѣстѣ въ 1724 г. (№ ак. 20221, 645).

(*Козицкіе*). 1739 г. 23 іюля. Иванъ и Анна изъ Любинецкихъ Козицкіе, владѣльцы усадьбы на Холмскомъ предмѣстьи, заявляютъ о значительномъ опустошеніи ихъ имѣнія, бывшаго по долговой записи на 480 зол. въ закладномъ владѣніи монастыря. (№ д. 286).

(*К. Романовскій*). По акту 12 декабря 1739 г., монастырь владѣлъ, на основаніи долговой записи, участкомъ Романовскихъ въ Ольховцѣ и былъ обвиненъ въ притѣсненіи крестьянъ. 22 числа Карлъ Романовскій возбудилъ дѣло объ очищеніи им. Ольховца кредиторами, между которыми былъ также Холмскій уніатскій монастырь (№ 20222, 913, 923).

(*Немоевскій*). 1740 г. 15 февраля. Антонъ Немоевскій позвалъ игумена Яцковскаго и монастырь о выдачѣ ему бѣглаго Альберта Слупскаго изъ Слупья, котораго, по настоянію истца, возный арестовалъ (№ 20223, 61, 62).

(*Сѣкержинскій*). 1740 г. 16 марта. По настоянію игумена Яцковскаго, возный Збаражчукъ отправился 15 ч. съ понятыми въ с. Выгнанцы и во дворъ Станислава Сѣкержинскаго, Рѣчицкаго старосты, и тамъ арестовалъ бѣглыхъ монастырскихъ музыкантовъ Ивана Марцинчука и Стефана Петрилюка съ вещами (№ д. 293). 17 числа записанъ позовъ монастыря Сѣкержинскому за задержаніе музыкантовъ, уже нѣсколько лѣтъ пребывавшихъ въ монастырѣ на полномъ содержаніи и обученіи (№ д. 294).

(*Піары*). 1740 г. 16 мая. Піары требуютъ уплаты монастыремъ 200 зол. послѣ Козицкихъ (№ ак. 20223, 194).

(*Петровскій*). 1740 г. 3 августа. Монастырь обвиняетъ податнаго сборщика Михаила Петровскаго въ невзносѣ 2250 зол. собранной контрибуціи, вопреки судебному декрету отъ 17 января 1740 г. Въ 1742 г. 1 октября прокураторъ монастыря Лонкевичъ заявляетъ о невзносѣ тѣмъ же Петровскимъ 500 зол. изъ слѣдуемыхъ монастырю по счету 4000 зол. (№. д. 318).

(*Шклинскій*). 1741 г. 9 мая. Святославъ Шимковичъ Шклинскій, владѣлецъ заложеннаго имѣнія Тарнова, жалуется на игумена Германа и на весь монастырь, что они, не имѣя законнаго основанія, требуютъ съ него уплаты процентовъ съ 1000 зол., будто-бы обезпеченныхъ на Тарновѣ, и чего ни одинъ владѣлецъ имѣнія не дѣлалъ. (№ д. 302). Между тѣмъ судъ, разобравъ дѣло, призналъ требованіе монастыря основательнымъ и приговорилъ Шклинскаго къ уплатѣ. Изъ акта 1 октября 1742 г. видно, что проценты съ 1000 зол. съ 3 гривнами пени не были монастырю уплачены (№ д. 319).

(*Галензовскій*). 1742 г. 7 апрѣля. Подскарбій Красноставскаго повѣта Іосифъ Галензовскій вызываетъ въ судъ весь монастырь за причиненные ему убытки въ Гусинномъ выловомъ рыбы на 10 возовъ изъ пруда. (№ д. 310).

(*Лопускій*) 1742 г. 22 августа. Между монастыремъ и Холмскимъ гродскимъ писаремъ Іосифомъ Лопускимъ состоялась въ Серебрищѣ 4 августа 1742 г. мировая сдѣлка, по коей Лопускій обязался изъ обезпеченныхъ на имѣніи въ пользу монастыря 1000 зол. уплатить до 6 января 1743 г. за свой участокъ, бывшій Годлевскихъ (sors Godlewsciana), 600 зол. такимъ образомъ: сейчасъ наличными 108 зол., остальную же сумму въ 492 зол. по частямъ, деньгами и хлѣбомъ по торговой цѣнѣ (№ д. 314).

(*Ржончинскій*). 1743 г. 7 августа. Лука Ржончинскій жалуется отъ себя и отъ имени своего господина Іосифа Ежевскаго на игумена Яцковскаго и его викарія Сѣминскаго за нанесенныя имъ, особенно Сѣминскимъ, словесныя оскорбленія (№ а. к. 20224, 1083).

(*Ивановскій*). 23 сентября. Повѣренный Северина Ржевускаго Антонъ Ивановскій отдалъ монастырю на храненіе 11000 зол. (сумму Куницкихъ) впредь до судебнаго постановленія *) (№ д. 331).

(*Быковскіе*). 1744 г. 14 января. Прокураторъ монастыря Мелетій Шимковскій заявляетъ отъ имени игумена о неуплатѣ монастырю вотчинниками Хойна супругами Николаемъ и Тересою Тыша-Быковскими процентовъ съ 1000 зол. Хотя Быковскіе утверждаютъ, что они проценты, слѣдуемые монастырю, уплатили нѣкоему Константину Бялецкому, монастырь не можетъ тѣмъ довольствоваться.

(*Выджга*). Холмскій гродскій вицерегентъ Казиміръ Выджга, вотчинникъ участка б. Длужевскихъ въ им. Биндюгѣ, вызываетъ монастырь въ судъ для предъявленія своихъ правъ и записей на суммы, обезпеченныя на его участкѣ въ пользу монастыря (№ а. к. 20226, 29, 65). Изъ акта 1 іюля видно, что монастырь имѣлъ 1000 зол., обезпеченныхъ на им. Биндюгѣ и Высоцкѣ (Тоже, 513).

(*Суходольскій*). 1745 г. 29 мая. Игуменъ Ѳаддей Джюрджи вызвалъ (26 ч.) владѣльца участковъ въ Хойнѣ Люблинскаго каштелянича Михаила Суходольскаго въ судъ за неуплату процентовъ съ 4000 зол. (№ а. к. 20227, 187).—1747 г. 28 августа:

---

*) По недостатку безопаснаго мѣста въ гродской канцеляріи, деньги и др. драгоцѣнности сторонъ передавались на храненіе Холмскому русскому монастырю (ob carentiam securi loci hic in cancellaria, in collegio Rel. PP. Basilianorum r. gr. in sequestro reposuit—говорится въ актахъ).

На основаніи судебнаго декрета отъ 3 октября 1746 года явился въ Старое Хойно, имѣніе Суходольскаго, гродскій субделегатъ Велобицкій и въ домѣ войта Ивана, въ присутствіи Якубовскаго, Недобыльскаго, Шимковича-Шклинскаго, Домашевскаго и др. свидѣтелей, также вознаго Станислава Новискаго, составилъ актъ о передачѣ имѣнія съ инвентарнымъ спискомъ во владѣніе монастыря и его игумена Митрофана Богдановича. (№ 20229, 593). Изъ акта 21 іюля 1748 года видно однако, что монастырь не былъ допущенъ къ пользованію своимъ правомъ въ Хойнѣ (№ а. в. 20230, 388).

(*Новицкій*). 1746 г. 27 января. Иванъ Новицкій позвалъ въ судъ игумена Ѳ. Джюрджи и Франца Хросциховскаго за присвоеніе себѣ и невыдачу 820 зол. изъ суммы 1500 зол., подъ гродскою печатью отданной монастырю на храненіе. (№ а. к. 20228, 58, 65, 66).

(*Міончинскій*). 2 августа (1746 г.) игуменъ Митрофанъ Богдановичъ жалуется на Черниговскаго воеводу Петра Міончинскаго, который, не уплативъ процентовъ съ обезпеченной на Брезнѣ суммы за нѣсколько лѣтъ, совершилъ много насилія и грабежей. Прибывъ въ Брезно съ своими людьми, онъ выбросилъ игумена и его товарища о. Ефрема Янишевскаго на улицу и проч. 13 сентября Францъ Бѣнецкій, повѣренный Петра Міончинскаго, выступаетъ противъ игумена за его будтобы неосновательныя обвиненія. По новому заявленію игумена 31 декабря, Петръ Міончинскій и дворскіе люди Иванъ Хойнацкій, Вишневскій, Богуцкій, Магулинскіе и др. обвиняются въ томъ, что они, по приказанію Міончинскаго, напавъ толпой на дворъ въ Брезнѣ, схватили братьевъ Стефана и Семена Пикишей и избили, затѣмъ кучера Андрея Бѣнковскаго повалили на землю и избили, истцовъ, отдыхающихъ на коврѣ въ амбарѣ войта Семена Пикиша, выбросили вонъ, не возвращая 1000 зол., записанныхъ Холмскимъ подсудкомъ Даніиломъ Венглинскимъ на икону Божіей Матери и обезпеченныхъ на им. Брезнѣ. (№ а. к. 20228, л. 581, 587, 660, 849).

(*Знамѣровскіе*). 1747 г. 24 мая. Монастырь позываетъ Холмскаго земскаго коморника Адальберта Знамѣровскаго, Софію Знамѣровскую и ея мужа Антона Кобылянскаго на основаніи записи ихъ отца Андрея Знамѣровскаго, Холмскаго гродскаго регента, данной въ Холмѣ 25 августа 1736 г. на 1200 зол. съ 10% въ пользу церковныхъ трубачей, требуя хорошаго обезпеченія этой суммы или уплаты ея монастырю (№ а. к. 20229, 373).

1752 г. 22 ноября записанъ въ акты третейскій судъ, состоявшійся 17 ноября на Холмской монастырской землѣ подъ предсѣдательствомъ подстаросты и

судьи Іосифа Лопускаго, въ присутствіи Краевскаго и др., также вознаго Мартина Сокульскаго, на основаніи предварительно между игуменомъ М. Рылло и Холмскимъ земскимъ коморникомъ Адальбертомъ Знамѣровскимъ заключенной мировой. Въ виду того, что сумма въ 2000 зол., записанная Антономъ Романомъ Рогаля Завадскимъ 10 сентября 1728 г. въ пользу монастыря и обезпеченная на участкѣ им. Хойна, принадлежавшемъ Завадзкому, осталась на участкѣ и послѣ перехода его во владѣніе Михаила Суходольскаго, затѣмъ Адальберта Знамѣровскаго, то судъ по настоянію игумена постановилъ: Адальбертъ Знамѣровскій, какъ настоящій владѣлецъ Хойна, обязанъ, подъ страхомъ баниціи, уплатить Холмскому монастырю 2000 зол. съ неуплаченными процентами 21 ноября 1752 г. (№ а. к. 20235, 738).

(*Богурскіе*). 1747 г. 24 мая. Игуменъ монастыря Богдановичъ позываетъ Елену урожд. Цѣлескую, вдову Нурскаго стольника Казиміра Богурскаго, ея сыновей и дочерей, требуя возвращенія разнаго зерна и 10 возовъ сѣна съ им. Березна или денежнаго вознагражденія (№ а. к. 20229, 372). Въ 1751 г. записано слѣдующее, именно 10 февраля: Казиміръ Богурскій купилъ въ Мацѣевѣ 19 января 1733 г. у монаха Ереміи Чернолускаго лошадь за 176 зол., обѣщая вскорѣ уплатить деньги; другой разъ пріобрѣлъ у того же монаха сѣдло въ серебряной оправѣ за 160 зол. и еще одну вещь (zanadziak) за 40 зол. Часть слѣдуемыхъ ему денегъ монахъ получилъ, а остальный долгъ Богурскаго въ 310 зол. 18 гр. уступилъ своему монастырю (№ а. к. 20233, 121 и пр.). По акту 2 сентября того же 1751 г., прокураторъ монастыря Юліанъ Гришкевичъ жалуется на Елену Богурскую за то, что она, вопреки судебному рѣшенію 8 іюля, не уплатила по договору 305 зол. 18 гр. Въ отвѣтъ на это, Богурская возражаетъ, что для полученія денегъ никто не явился. (Тоже, 642, 643).

(*Перетяткевичъ*). 1748 г. 20 января. Монастырь былъ готовъ получить слѣдуемое ему съ Латычевскаго подстолія Альберта Перетяткевича 2000 зол. по записи Холмскаго подкоморія Іосифа Куницкаго, но Перетяткевичъ не явился. (№ а. к. 20230, 73).

(*Юзвовичъ*). 1748 г. 29 октября. Монастырь (игум. Рылло) позываетъ еврея Мошка Юзвовича объ уплатѣ 1000 зол. съ % на основаніи записи 24 августа 1728 г. въ Холмскомъ монастырѣ. Позовъ выданъ 7 октября (№ а. к. 20230, 571—2). 1 декабря 1749 г. отмѣчено, что по настоянію монастыря 20 ноября состоялся вводъ монастыря (въ присутствіи прокуратора Гришкевича, гродскаго субделегата Франца Бѣнецкаго, вознаго Стан. Новискаго и мн. др.) во владѣніе половиною дома Холмскихъ евреевъ Мошка Юзвовича и Іовеля, съ клѣткою въ сѣняхъ для

распродажи водки. Мошко сначала попытался не допустить ввода, но вскорѣ уступилъ. (№ а. к. 20231, 508).

(Грамота базиліанскаго генерала). 1751 г. 11 августа. Протоархимандритъ (генералъ) уніатскихъ монаховъ Ипатій Билинскій грамотою, данною въ Почаевѣ 6 марта (v. s.) 1751 г. разрѣшаетъ игумену М. Рылло сумму въ 2000 зол., обезпеченную на Плаваничахъ, помѣстить подъ болѣе выгодными условіями (№ д. 355).

(*Краевскій).* 15 августа 1751. Возный доноситъ о совершенномъ имъ 13 числа вводѣ Ивана Краевскаго во владѣніе монастырскимъ участкомъ въ Плаваничахъ съ крестьяниномъ Бридою, именно на основаніи договора, заключеннаго въ Холмѣ 7 августа между игуменомъ Рылло съ одной стороны и Краевскимъ съ другой. (№ а. к. 20233, 647).

(*Леневскій*). 5 ноября того же года прокураторъ монастыря жаловался на участковаго владѣльца въ Высоцкѣ Людвика Леневскаго за то, что онъ, не увѣдомивъ раньше монастырь о желаніи уплаты 1000 зол., обезпеченныхъ на его имѣніи, занялъ послѣднее въ свое владѣніе, запретивъ крестьянамъ повиноваться монастырю и забравъ всѣ пожитки въ убытокъ монастыря. (Тоже, л. 725).

(*Ржевускій*). 1752 г. 7 января. Прокураторъ о. Юліанъ Гришкевичъ предъявилъ суду грамоту Волынскаго воеводы Северина Ржевускаго, данную въ Любомлѣ 27 декабря 1751 г., того содержанія: Ржевускій принимаетъ на себя запись своихъ родителей на 1000 зол. въ пользу монастыря съ обезпеченіемъ этой суммы на им. Тарновѣ; затѣмъ подтверждаетъ свою запись на 2000 зол., обезпеченныхъ 1748 г. въ пользу монастыря на им. Ленчной съ условіемъ совершать монахами по субботамъ читанныя обѣдни и пѣть предъ иконой Богоматери „Вѣчная защита"; и другую свою запись на 2000 зол., обезпеченныхъ 1749 г. на Сѣдлищахъ, за что монахи обязаны отправлять по воскресеніямъ читанныя обѣдни и пѣть „Пречистая Дѣво Мати"; наконецъ принимаетъ обезпеченіе на Тарновѣ суммы въ 1000 зол., данной Линевскимъ изъ Высоцка на службы Божіи за усопшихъ. Ржевускій готовъ во всякое время уплатить 6000 зол. и пока обязывается съ общей суммы 12000 зол. уплачивать ежегодно по 7%.—11 октября находимъ сдѣлку, заключенную въ Любомлѣ 8 числа между Ржевускимъ и Рылло и относящуюся къ выше упомянутымъ записямъ на сумму въ 6000 зол. (№ а. к. 20235, 18, 600).

(*Близинскій*). 1753 г. 22 іюня. Игуменъ Рылло заявляетъ отъ имени монастыря о желаніи возвратить Людовику Близинскому находящіяся въ монастырскомъ храненіи деньги. (№ а. к. 20236, 331). 1 декабря 1755 г. Ровенскіе вотчинники Близинскіе заявляютъ объ обратномъ полученіи 500 зол. съ процентами и судеб-

ными пенями, которыя-то деньги находились на храненіи въ Холмскомъ уніатскомъ монастырѣ. (№ а. к. 20238, 479).

(*Холмскіе купцы*). 1754 г. 31 января. Холмскіе купцы Мошко Добрушка и его сынъ Берковичъ заняли у бывшаго игумена Хрисанѳа Постанскаго 600 зол. и обязались, долговою записью 1 января 1729 г., эту сумму съ 10% обезпечить въ пользу монастыря на всемъ своемъ имуществѣ. По счетамъ оказалось, что евреи уплатили часть долга, и игуменъ Рылло требовалъ съ нихъ еще 226 зол. (№ а. к. 20237, 86).

(*Терлецкій*). 1754 г. 5 марта Сохачевскій подчашій Андрей Терлецкій, арендаторъ еписк. имѣній Савина и Козягоры, жалуется на игумена Рылло за помѣщеніе столяра изъ Савина Георгія Колачинскаго въ Бытенскомъ ун. новиціатѣ (искусѣ), требуя его возвращенія и вознагражденія за убытки (Тоже, 136).

(*Кор. грамота*). 1754 г. 20 октября прокураторъ монастыря Мойсей Фронцкевичъ предъявилъ для записи грамоту короля Августа III, данную въ Люблинѣ 19 октября 1754 г. и подтверждающую права Холмскаго уніатскаго монастыря. (Тоже, 564).

(*Евреи изъ Ленчны*). 1756 г. 16 января. Евреи изъ Ленчны позываютъ игумена М. Рылло и его монастырь, требуя принятія отъ нихъ суммы въ 2000 зол., обезпеченной когда-то на ихъ кагалѣ въ пользу монастыря, помѣщенія денегъ на необремененномъ долгами имѣніи и выдачи евреямъ квитанціи (№ а. к. 20239, 12). 20 іюля Мордко Рабиновичъ, старшина еврейскаго кагала и мѣщанинъ Ленчны и др. заявляютъ въ судѣ, что они, согласно декрету 1 іюля, были готовы уплатить монастырю 2000 зол., но такъ какъ со стороны послѣдняго не явилось въ срокъ надежное лицо для обезпеченія суммы, то Мордко передалъ ихъ суду на храненіе (№ а. к. 20238, 382).

Дѣла иногородныхъ монастырей.

1736 г. 18 апрѣля игуменъ *Турковицкаго* монастыря Севастіанъ Гордзевичъ имѣлъ судебное дѣло съ супругами Карломъ и Тересою (урожд. Фирлей) Сапѣгами, Іосифомъ и Тересою изъ Курдванова Куропатницкими—владѣльцами Теребинца, о неуплатѣ процентовъ съ 1000 зол., записанныхъ Софіей изъ Романова Вишневской, женой Холмскаго земскаго судьи, первоначально въ суммѣ 6000 зол. и обезпеченныхъ въ пользу монастыря на им. Теребинцѣ. (№ а. к. 20219, 123). 1748 г. 25 мая Михаилъ Сантамонъ позываетъ Турковицкаго игумена, бывшаго ризничаго

Холмскаго монастыря Антона Миткевича по дѣлу объ извѣстныхъ ему претензіяхъ (№ а. к. 20230, 299).

1736 г. 29 мая. *Белзскій* монастырь (игуменъ Ѳеофилъ Енткевичъ) позываетъ Белзскаго старосту Франца Потоцкаго за неуплату процентовъ съ 6000 зол., записанныхъ монастырю Фелиціаномъ Казиміромъ Потоцкимъ, воеводой Краковскимъ, 18 апрѣля 1697 г. и обезпеченныхъ на им. Островѣ и Боратинѣ. (Тоже, л. 402).

1738 г. 6 мая. Станиславъ Жолковскій возобновляетъ грамотою, данною въ Каменкѣ (Струмиловой) 2 іюля 1618 г., запущенный *Язвинскій* (около Добротвора) монастырь съ угодіями, передаетъ его, по ходатайству на Варшавскомъ сеймѣ кн. Чарторыскаго, Холмскаго рим.-кат. епископа и др., во владѣніе заслуженному Добротворскому игумену Прохору Куркевичу, который далъ грамоту записать въ акты Белзскаго гродскаго суда 3 марта 1629 г. Владиславъ IV подтвердилъ запись въ Варшавѣ 30 марта 1635 г. Наконецъ, запись была переведена Антономъ Венглинскимъ въ Холмскіе акты 6 мая 1738 г. (№ д. 250). Одновременно внесена въ Холмскія книги грамота Владислава IV, данная по просьбѣ Куркевича 3 августа 1644 г. и подтверждающая разныя права *Добротворскаго* Св.-Троицкаго монастыря. Грамота первоначально была помѣщена въ Белзской книгѣ 7 марта 1647 г. (№ д. 251). Тогда же была внесена въ Холмскія книги грамота Іоанна III, данная въ Краковѣ 24 марта 1676 г. и подтверждающая грамоту Іоанна Казиміра, данную въ Варшавѣ 24 апрѣля 1652 г., въ силу коей присоединяются къ Холмскому монастырю *Кулемчицкій, Добротворскій* и *Городищенскій* монастыри и *Любачевская* Св.-Троицкая церковь (№ д. 252).

1738 г. 28 іюня. Монахъ Холмскаго монастыря Михаилъ Чаплеевскій заявляетъ отъ имени епископа и *Городищенскаго* монастыря (игуменъ Меѳодій Левицкій) о постройкѣ Белзскимъ старостой Францомъ Потоцкимъ корчмы на монастырской землѣ. Когда монахи, на основаніи своихъ правъ, сопротивлялись поселенію еврея и введенію разныхъ напитковъ къ соблазну народа, староста послалъ выше 50 своихъ янычаръ (дворскихъ вооруженныхъ людей) вмѣстѣ съ управляющимъ имѣніемъ Сельце Белзское. Эти воины во время праздника св. Николая, когда молящихся было очень много, привели еврея съ водкой въ корчму и два дня защищали его, чтобы онъ могъ безпрепятственно спаивать народъ. (№ док. 254).

Тогда же о. Чаплеевскій заявилъ отъ имени выше упомянутыхъ лицъ о причиняемыхъ Петромъ Браницкимъ обидахъ *Ольствинскому* и *Тышицкому* монастырямъ, не позволяя имъ пользоваться принадлежащими имъ правами, наприм. мельницей и проч. Кромѣ того, онъ велѣлъ захватить на большой дорогѣ пару

воловъ и не хотѣлъ имъ возвратить, огородилъ дорогу, ведущую черезъ землю монастыря и проч. (№ д. 255).

1738 г. 22 декабря. *Городецкій* монастырь позываетъ Грубешовскихъ евреевъ Менделя и др. по дѣлу объ уплатѣ 300 зол. съ процентами (№ а. к. 20221, 684). Процессъ продолжался еще нѣсколько лѣтъ.

1745 г. 27 іюня. Стефанъ и Іоанна Потоцкіе издали въ Люблинѣ 7 декабря 1712 г. новую фундушовую запись въ пользу *Бучацкаго* монастыря. При старой церкви св. Креста учреждается монастырь съ 6-и уніатскими іеромонахами на искорененіе ереси и схизмы, на обученіе свѣтскихъ духовныхъ, для чего должны находиться между Бучацкими монахами два ученые богослова, и въ имѣніяхъ фундаторовъ могутъ найти мѣста только такіе священники, которые предъявлятъ свидѣтельства Бучацкихъ монастырскихъ учителей и пр. (№ д. 344).

1746 г. 13 сентября. Холмскій благочинный І. Поморшкантъ предъявляетъ грамоту Смоленскаго стольника Адама Кривца и его супруги Ѳеофилы ур. Сташевской, данную въ Дубнѣ 12 августа 1746 г. на имя провинціала Василіанъ Литовской провинціи Ѳеодосія Конячевскаго, тоже *Даревскаго* игумена Сильвестра и всего монастыря слѣдующаго содержанія: Адамъ, владѣя незаложенными имѣніями въ вел. княжествѣ Литовскомъ, въ Новогродскомъ воеводствѣ: Даревомъ, Кореньемъ, Хведюками, Конками, Заболотьемъ и Задворьемъ,—и супруга его, имѣя на этихъ имѣніяхъ обезпеченіе въ 4000 зол. и пожизненное содержаніе, во вниманіе недостаточныхъ средствъ Даревскаго монастыря, записываютъ и обезпечиваютъ въ его пользу на своихъ имѣніяхъ 20000 зол. съ тѣмъ, чтобы послѣ смерти ихъ монахи отправляли еженедѣльно по 4 обѣдни за души ихъ, ихъ родителей и родственниковъ. Послѣ смерти завѣщателей монастырь долженъ быть введенъ вознымъ и его понятыми во владѣніе имѣніями и пользоваться ими до полной уплаты записанной суммы наслѣдниками (№ а. к. 20228, 663).

Запись въ пользу уніатскаго монашества вообще.

1754 г. 17 іюля. Генералъ конгрегаціи русскихъ уніатскихъ монаховъ протоархимандритъ Ираклій Лисанскій, грамотою, данною въ Тороканяхъ 31 марта 1754 г. и подписанною также секретаремъ конгрегаціи о. Никодимомъ Карпинскимъ, уполномочиваетъ о. Максимиліана Рылло получить отъ Холмскаго войскаго Льва Верещинскаго 10000 зол., завѣщанныхъ 4 февраля 1752 г. въ пользу базиліанскаго ордена полковникомъ Антономъ Верещинскимъ и обезпеченныхъ на им. Клечковичахъ или Косовщинѣ (№ а. к. 20237, 380).

Пріобрѣтеніе села Парипсы ун. монастыремъ.

16 января 1753 г. заключенъ былъ въ Скербешовѣ между Холмскимъ р.-кат. капитуломъ съ одной стороны и Холмскимъ уніатскимъ монастыремъ съ другой контрактъ, на основаніи коего Парипсы проданы монастырю за 24000 зол. На основаніи этого и уступочнаго контракта, заключеннаго между сторонами въ Красноставѣ 18 іюня и одобреннаго епископомъ Венжикомъ, состоялся вводъ уніатскихъ монаховъ во владѣніе имѣніемъ 22 іюня, по настоянію игумена Холмскаго монастыря Максимиліана Рылло и всей братіи, вознымъ Станиславомъ Новискимъ, въ присутствіи Житомірскаго скарбника Франца Верещинскаго и Мозырскаго чешниковича Петра Гродецкаго (№ док. 364, № а. кн. 20236, 332, 356).

Канскій монастырь и его судьба.

Замѣчательная борьба велась съ 1742 по 1755 гг. изъ-за Канскаго монастыря; монахи были наконецъ принуждены удалиться изъ монастыря и вмѣсто ихъ былъ поставленъ свѣтскій священникъ настоятелемъ Канской церкви.

Первый слѣдъ этой борьбы находимъ въ Холмскихъ актахъ 25 мая и 27 іюня 1742 г. Тогда жаловался монахъ Холмскаго монастыря о. Игнатій Гурневичъ, исправляющій должность священника въ Канскомъ приходѣ, на Конарскаго каштеляна Севастіана Геральда Выжицкаго, на дворскаго маршала Станислава Самборжецкаго и управляющаго Канскою Волею Іосифа Пѣлецкаго за нападеніе на его обитель, нанесеніе ему словесныхъ оскорбленій и побоевъ, принужденіе къ бѣгству, захватъ церковныхъ ключей, опечатаніе церкви, передачу ея своимъ подданнымъ подъ надзоръ и загонъ его скота въ свою конюшню. (№ д. 311). Оставшагося монаха Ѳому Родкевича Выжицкій велѣлъ выбросить изъ монастыря и отвезти въ лѣсъ; вещи, скотъ, ящики, хлѣбъ и проч. велѣлъ Пѣлецкому захватить и вывезти въ дворъ Канской Воли (№ а. к. 20224, 298). 3 сентября—читаемъ дальше—Іосифъ Шулинскій, дворянинъ Выжицкаго, узнавъ о какихъ то обидныхъ „плутовскихъ“ позвахъ Холмскаго монастыря, протестуетъ отъ имени Выжицкаго, обвиняя монаховъ Холмскаго монастыря Игнатія Изикевича и Ѳому Роткевича, обитавшихъ въ монастырѣ при Канской церкви, въ томъ, что они незаконно забирали изъ церкви серебряныя и другія вещи и вывозили въ Холмскій монастырь, оставляя церковь почти совсѣмъ обнаженною. Они даже напали на дворъ каштеляна, патрона церкви, и обезчистили его скверными словами, также избили нѣсколькихъ невинныхъ людей. (№ д. 315). Въ то же время Выжицкій судебнымъ порядкомъ наложилъ

арестъ на 1000 зол. съ процентами, которыя принадлежали Канскому монастырю и находились у холмскихъ евреевъ. (№ а. кн. 20224, 352).

16 іюня 1749 г. Францъ Борковскій, управляющій Канскою Волькою Выжицкихъ, признаетъ подпись свою въ регестрахъ церковныхъ вещей Канскаго монастыря подложною, такъ какъ на дѣлѣ онъ не могъ явиться на визитаціи монастыря о. деканомъ Холмскимъ І. Поморшкантомъ (№ а. к. 20231, 321).

Въ 1753 г., 14 февраля, священникъ-администраторъ Канской церкви Антоній Анхимовичъ заявляетъ о нападеніи управляющаго селами Канье и Канская Воля Іосифа Доляновскаго съ крестьянами на приходскій домъ и захватѣ церковныхъ ключей (№ д. 360).

Наконецъ дѣло уладилось. 9 сентября 1755 г., явясь въ судъ, о. Іоаннъ Котовичъ предъявилъ для записи въ акты презенту, данную ему супругами Выжицкими на Канскій приходъ. Въ грамотѣ на имя епископа Володковича говорится о томъ, что церковь во имя св. апост. Петра и Павла, вакантную въ имѣніяхъ ихъ Кане и Канская Воля, коляторы, послѣ добровольнаго отреченія и удаленія священниковъ-василіанъ, передаютъ о. Котовичу съ условіемъ содержанія при церкви холостого сотрудника и одного клерика для церковной службы (№ д. 368).

1756 г. 23 іюня. Провинціалъ польской провинціи Никодимъ Карпинскій, игуменъ Холмскаго монастыря М. Рылло, оффиціалъ и деканъ Холмскій І. Поморшкантъ, деканъ Замостскій Казиміръ Грушецкій, Каневолскій священникъ Іоаннъ Котовичъ и Рѣчицкій подстолій Францъ Бѣнецкій вызваны въ судъ Черниговскимъ скарбникомъ Николаемъ Тышою Быковскимъ и его женою Тересою, урожд. Вольскою, для предъявленія привилегій, записей и духовныхъ завѣщаній, относящихся къ церкви въ Канской Волѣ, и полученія, кому слѣдуетъ, съ церковныхъ суммъ процентовъ (№ а. к. 20239, 311).

Бывшій Канскій монастырь принадлежалъ, какъ мы выше показали, съ 1749 года Холмскому ун. епископу.

Кулемчицкій монастырь и приходъ.

1742 г. 12 февраля прокураторъ Холмскаго монастыря о. Севастіанъ Лонкевичъ долженъ былъ предъявить суду для записи въ акты копію своего заявленія о нарушеніи владѣнія землею и озерами Кулемчицкаго фольварка, давно принадлежащаго Холмскому монастырю (№ д. 308).

Въ 1749 г. 15 марта Іосифъ Галензовскій завелъ споръ съ управляющими Кулемчицкимъ имѣніемъ о собственности лѣса въ Кулемчицахъ, смежнаго съ его имѣніемъ Гусинномъ и по его документамъ издревле принадлежащаго къ нему. Монахи, несмотря на то, опустошаютъ его лѣсъ и присвоиваютъ себѣ его землю (№ а. к. 20231, 96).

Въ 1751 г. записано дѣло съ Горецкими. 22 января Петръ Левицкій позываетъ отъ имени супруговъ Горецкихъ прокуратора монастырскаго им. Кулемчицъ вблизи Высоцка за насильственный захватъ пчелъ изъ двухъ ульевъ и одного ружья, принадлежавшаго Горецкому (№ а. к. 20233, 81).

Общее положеніе дѣлъ въ Польшѣ. Холмскій сеймикъ и его постановленія.

Начало управленія епископа Володковича Холмскою епархіею совпало съ послѣдними годами царствованія въ Польшѣ Августа II, который умеръ 17 февраля 1733 г. 10 сентября былъ избранъ на его мѣсто королемъ опять Станиславъ Лещинскій; 29 того же мѣсяца русскія войска подступили къ г. Варшавѣ и подъ ихъ давленіемъ былъ провозглашенъ королемъ Польши Августъ III, коронованный 17 января 1734 г. Лещинскій, осажденный въ Гданскѣ, уступилъ. Съ 1738 по 1763 г. проходили черезъ Польшу русскія и прусскія войска. Это было время политическаго и внутренняго упадка народа. Чарторыскіе и Потоцкіе вызвали междоусобную войну, споря о преобладаніи своего вліянія въ странѣ. Желая поднять уровень нравственный и религіозный въ Польшѣ, одинъ изъ патріотовъ, піаръ Станиславъ Конарскій основалъ въ 1740 г. т. наз. Collegium nobilium съ цѣлью лучшаго воспитанія шляхетской молодежи. Старанія патріотовъ не привели однако къ улучшенію общаго положенія дѣлъ: республика страдала отъ неурядицъ до конца. Объ этихъ общественныхъ неурядицахъ находимъ много матеріаловъ въ нашихъ книгахъ. Въ 1741 г. съѣзжались въ Холмъ нѣсколько разъ сенаторы и сановники всей области съ цѣлью обсудить средства «спасенія отечества». Въ собраніи 30 сентября паны сильно выступали противъ конфедерацій, запрещенныхъ конституціей 1717 г., а 10 октября ясно было сказано, что съѣздъ былъ созванъ вслѣдствіе полученной вѣсти о грозящемъ отечеству движеніи. На сеймикѣ 1750 г. говорилось объ испорченности въ трибуналахъ и проч. Подобные съѣзды были устраиваемы и въ другихъ центрахъ республики, но все оказалось уже напраснымъ.

Нѣкоторыя постановленія Холмскихъ сеймиковъ времени епископа Володковича повторяются и извѣстны намъ изъ XVII в., какъ наприм., о Гадяцкомъ договорѣ, плебеяхъ и проч.

Въ 1738 г. состоялись два сеймика, представляющіе для насъ интересъ. На одномъ изъ нихъ, 25 августа, посламъ на предстоявшій Варшавскій сеймъ даны были, между прочимъ, слѣдующія наставленія: Послы Холмской земли будутъ содѣйствовать сейму въ томъ направленіи, чтобы уполномоченные другихъ государствъ не вмѣшивались во внутреннія дѣла республики и не принимали участія въ совѣщаніяхъ сейма; послѣдній не долженъ дозволять продолжать войну съ Россіею или Турціей, храня нейтралитетъ республики. Гадяцкій договоръ, заключенный съ казаками въ неблагополучное время и по своимъ цѣлямъ вредный республикѣ, устранить. Шляхта не должна оставаться подъ гнетомъ духовенства, которое, несмотря на права шляхты, привлекаетъ ее къ своимъ судамъ и самовольно осуждаетъ, имѣя въ виду одну лишь свою алчность. Епископы не должны неизвѣстныхъ по закону лицъ, плебеевъ, назначать на мѣста каноній, прелатствъ или оффиціальствъ, которыми честь шляхетскаго сословія нерѣдко оскорбляется. Послы постараются также о томъ, чтобы прежнія права шляхты были утверждены на предстоящемъ сеймѣ, именно, чтобы дѣла о десятинахъ и откупахъ были разбираемы въ трибунальскихъ или земскихъ судахъ, а не въ частныхъ мѣстахъ, какъ это водится, куда для соблазна призываютъ на сроки, гдѣ духовные „скверный судъ“ производятъ и въ слѣпой страсти проклинаютъ честнѣйшихъ людей. Размножившіеся поповичи должны быть крѣпостными и наравнѣ съ крестьянами отбывать барщину. Архидіаконъ Вѣтринскій, какъ мѣстный шляхтичъ-уроженецъ (terrigena), долженъ имѣть преимущество предъ другими прелатами Холмской (рим.-кат.) епархіи. Въ инструкціи упоминаются дѣла піаровъ въ Польшѣ и вел. кн. Литовскомъ, говорится объ утвержденіи реформатовъ въ г. Холмѣ, о хлопскихъ бунтахъ въ Украинѣ—вообще поднимаются многіе вопросы церковно-политическаго характера (№ д. 267).—На второмъ съѣздѣ, 16 сентября, постановлено дать уніатскимъ монахамъ 4000 зол. на коронацію Холмской чудотворной иконы Богоматери и 500 зол. піарамъ, въ церкви коихъ происходили совѣщанія сеймика (№ а. к. 20221, 508).

1742 г. 11 сентября сеймикъ рѣшилъ собрать изъ податей 4000 зол. и передать эту давно назначенную сумму епископу Володковичу въ пользу монастыря, какъ обладателя всѣми чтимой чудотворной иконы (№ д. 316).

1744 г. 24 августа. Въ инструкціяхъ сеймика посламъ на Гродненскій сеймъ требуется опять устраненіе Гадяцкаго договора, затѣмъ возвращеніе Холмскому уніатскому епископу Жидичинской архимандріи—въ виду недостаточныхъ средствъ Холмской каѳедры, также уменьшеніе податей, налагаемыхъ на уніатскаго епи-

скопа и духовенство Холмской епархіи—въ виду небольшихъ фундушей духовенства и епископа (послѣдній получаетъ 3000 зол. дохода въ годъ, а платитъ 960 зол. поголовнаго); замѣщеніе прелатскихъ мѣстъ въ уніатскомъ монашествѣ шляхтою. Кромѣ того, сеймикъ желаетъ утвержденія въ Холмѣ (на Люблинскомъ предмѣстьѣ) монастыря реформатовъ, основаннаго Холмскимъ подсудкомъ Андреемъ Вольскимъ, и въ Красноставѣ—іезуитской коллегіи (№ д. 336).—15 сентября сеймикъ опредѣлилъ 200 зол. Холмскимъ піарамъ. (№ а. к. 20226, 653).

1745 г. 14 сентября сеймикъ между другими обѣщанными подаяніями р.-кат. монастырямъ (Холмскимъ піарамъ, Грубешовскимъ доминиканамъ, Орховскимъ августіанамъ *) постановилъ собрать раньше опредѣленный налогъ „на муры" и вскорѣ доставить оный Холмскому уніатскому монастырю, также освободить г. Холмъ, нѣсколько разъ пострадавшій отъ пожаровъ, на три года отъ платежа податей. (№ а. к. 20227, 511).

1746 г. 22 августа (запис. 23 авг.) съѣздъ предложилъ своимъ депутатамъ на сеймъ, между прочимъ, слѣдующія требованія и пожеланія. Прежде всего требуется неприкосновенность рим.-кат. вѣры и милой шляхетской вольности. Десятина съ подданныхъ греч. обр. для уніатскихъ епископовъ безъ согласія шляхты не должна быть допускаема, о чемъ сдѣлать представленіе папскому нунцію и римской куріи. Шляхта въ мірскихъ дѣлахъ должна быть свободна отъ духовнаго суда. Въ канцеляріяхъ должны заниматься одни шляхтичи, плебеевъ туда допускать нельзя. Поповичи не должны быть свободны, а должны считаться въ подданствѣ шляхтичей. Холмскіе реформаты фундаціи Вольскаго и коллегіи Золочевская и Луковская фундаціи королевича Якова (Собѣскаго) должны быть утверждены. Конвиктъ для шляхетской молодежи у Холмскихъ піаровъ освободить отъ всякаго гражданскаго налога. Замостская академія, ея права и привилегіи должны быть сравнены съ правами Краковской академіи. Жидичинская архимандрія должна принадлежать Холмскому уніатскому епископу. Депутаты должны предложить сейму заботу о средствахъ на расходы по коронаціи Холмской иконы. Наконецъ требуется еще: препятствовать бѣгству крестьянъ, вслѣдствіе чего причиняется шляхтѣ большой ущербъ. (№ а. кн. 20228, 620).

1748 г. 19 (зап. 21) августа. Кромѣ извѣстныхъ уже вопросовъ объ утвержденіи рим.-кат. монастырскихъ фундацій, о десятинѣ для ун. епископовъ, объ осво-

---

*) Піарамъ—въ благодарность „за посвященіе Холмской землѣ и Красноставскому уѣзду книги св. Антонія," другимъ монастырямъ—за сохраненіе скамеекъ (konserwacye ławek—вѣроятно для шляхты) въ костелахъ.

божденіи отъ налоговъ піарскаго конвикта и о торжественной коронаціи иконы, — сеймикъ упоминаетъ о тиранствѣ невѣрныхъ надъ католиками, о переселеніи крестьянъ на Украину и въ другія страны; о саранчѣ, опустошившей поля; о принятіи строгихъ мѣръ противъ цыганъ-воровъ. Въ наставленіяхъ депутатамъ на Варшавскій сеймъ высказано также желаніе, чтобы капитулъ былъ замѣщенъ шляхтой, особенно прелатства ни подъ какимъ видомъ не должны быть даваемы плебеямъ; затѣмъ высказывается сожалѣніе, что уніатскія церковныя постройки не окончены изъ-за недостатка средствъ. Депутаты должны въ сеймѣ настаивать на томъ, чтобы Холмскій уніатскій монастырь былъ надѣленъ имѣніями изъ коронныхъ земель (королевщины) и проч. (№ а. к. 20230, 467).

1750 г. 23 іюля. Сеймикъ съ грустью упоминаетъ о неурядицахъ въ республикѣ: порча нравовъ въ трибуналахъ, вездѣ подлогъ, подкупъ, вымогательство, несправедливость. Виновныхъ слѣдуетъ отдать подъ судъ, наказать тюрьмою, денежными штрафами, между прочимъ, за сорваніе трибунала въ Петрковѣ (№ а. к. 20232, 418).

1754 г. 10 сентября сеймикъ постановилъ, между прочимъ, выплатить изъ чоповаго и шеляжнаго сбора: Холмскимъ піарамъ на начатую постройку костела и уніатскому монастырю на коронацію Холмской иконы Божіей Матери пособіе по 3000 зол. (№ а. к. 20237, 481—483).

Нравы. Оскорбленіе словомъ и дѣйствіемъ. Жалобы духовенства.

Нравы не стали лучшими во время Володковича. Актъ 16 іюня 1734 г. говоритъ намъ о нанесеніи побоевъ Клишевскимъ Красускому при выходѣ изъ церкви (№ д, 219). Въ то же время обнаруживается старая племенная вражда и національная ненависть. Въ позвѣ Ржевускаго Хоенскому, Подгорскому и Лонцкому въ 1735 г. указывается на упрекъ, сдѣланный противнику: «хорошую ляшку женку маешь—ляхи дѣдьчіе (чертовскіе) сыны“ и т. д. (№ а. кн. 20216, 17). Въ процессѣ Скотницкаго съ княземъ Любомирскимъ и его людьми въ 1738 г. приведены слѣдующія подстрекательныя слова княжескимъ крестьянамъ противъ другихъ: «бей, убей во славу князя!—князь уплатитъ за все!“ (bij, zabij na sławę księcia!—jegomość za wszystko zapłaci). И крестьянинъ по этой причинѣ не стѣснялся личною отвѣтственностію за совершенное имъ преступленіе (№ а. кн. 20221, 360).

Жалобы на притѣсненія и насилія разнаго рода заполняютъ очень много страницъ Холмскихъ книгъ. Больше всего отмѣчаются тяжбы мѣщанъ Красностава, Ратны, Городла, Дубенки и др. съ старостами и шляхтичами-землевладѣльцами

о притѣсненіяхъ. 24 апрѣля и 7 іюля 1738 г. находимъ жалобы Красноставскихъ мѣщанъ на магистратъ и старосту Потоцкаго (№№ д. 248, 258), Ратненцевъ на Орховскаго—за насилія. Въ 1739 г. Красноставскіе мѣщане имѣли дѣла съ Гораевскимъ, Домбскими и Потоцкими. Въ 1745 г. Городельскіе мѣщане вели процессъ съ М. Выджгой, въ 1755 г. тѣ же съ Сѣкержинскими и т. д. Крестьяне, какъ крѣпостные, не менѣе были притѣсняемы, но жалобы ихъ рѣдко были записываемы въ книги. Если крестьяне пострадали по винѣ сосѣда-помѣщика или другого шляхтича, не бывшаго ихъ господиномъ, тогда отъ ихъ имени выступалъ въ судѣ вотчинный ихъ владѣлецъ. Въ 1755 г. старостинскіе крестьяне изъ Рожджалова вели процессъ изъ-за притѣсненій съ Кочоровскимъ (№ а. к. 20238, 148).

Изъ жалобъ русскаго духовенства по дѣлу о *побояхъ* отмѣчаемъ слѣдующія:

1734 г. 15 марта. Игуменъ Холмскаго монастыря Серапіонъ Лозовскій и прокураторъ Іосифъ Закржевскій жалуются на шляхтичей Ивана Горецкаго, Франца Садовскаго и Станислава Понарскаго, также на братьевъ Антона и Стефана Яновскихъ и ихъ слугъ за то, что они напали въ корчмѣ въ Высоцкѣ на крестьянина Петра Гайдюка, монастырскаго подданнаго, и безъ всякаго повода ужасно избили и изранили, затѣмъ повели его во дворъ Мысловскаго и тамъ еще разъ наносили ему побои такъ, что онъ еле живъ остался. Возный Иванъ Щепанскій освидѣтельствовалъ раны (№ д. 217).

1740 г. 15 іюня. Уніатскій настоятель Селецкаго прихода Ѳома Грушецкій, выздоровѣвъ, явился въ судъ для подкрѣпленія заявленія своего сына Ивана, говоря, что пьяные шляхтичи Рончка и Томашовскій напали на него, о. Ѳому, возвращавшагося изъ Холмской ярмарки, на большой дорогѣ, обругали его и изранили. (№ док. 295).

1742 г. 25 мая и 27 іюня (см. Канскій монастырь).—9 августа священникъ изъ Орловской Воли Яковъ Миткевичъ жаловался на Езерскаго, дворянина Брацлавскаго воеводича и мѣстнаго вотчинника Іордана и на Орловскаго крестьянина Охрима Романчука за нанесеніе ему побоевъ и ранъ (№ а. к. 20224, 427).

1744 г. 3 августа. Священникъ Красненской церкви Петръ Шулковскій и его сынъ Адамъ жалуются на Карла Яворскаго, арендатора еписк. имѣнія Павлова и др. за непроизводство суда надъ Павловскими мѣщанами и крестьянами Войткомъ и Франкомъ Климюками, Андрухомъ Мельничукомъ и Михалкой Ткачемъ, которые безъ повода напали на Адама, на Красненской дорогѣ, избили и изранили, наконецъ ограбили и оставили еле живого. (№ а. к. 20226, 567).

1748 г. 4 іюля. Люблинскій благочинный и Реевецкій настоятель прихода Андрей Семеновичъ жалуется на Казиміра Малышевскаго, администратора имѣнія Реевца, за то, что онъ напалъ на квартиру сына, съ крикомъ избилъ священника и обезчестилъ его скверными словами. Другой разъ онъ напалъ съ товарищами на приходскій домъ, крича: „Ты пьяница такой-то!“ Онъ же занялъ приходскія пастбища, обсѣменилъ приходскія поля, прогналъ слугъ священника и грозилъ убить его сына. (№ а. к. 20230, 355).

Примѣровъ этихъ будетъ достаточно, особенно если прибавить словесныя оскорбленія, коимъ очень часто подвергалось наше духовенство въ то время Впрочемъ, другіе факты о насиліяхъ, совершенныхъ надъ священниками-уніатами, приведены нами выше и намъ остается еще сообщить одинъ фактъ объ убійствѣ священника-уніата и данныя нашихъ актовъ и др. источниковъ о насиліяхъ надъ православными и ихъ святынями.

Убійство священника.

17 декабря 1744 г. находимъ въ актовой книгѣ заявленіе наслѣдниковъ о страшномъ убійствѣ благочиннаго и настоятеля уніатской Крестовоздвиженской церкви въ Грубешовѣ о. Стефана Ушинскаго, совершенномъ 11 декабря Наперковскими, Просовскими и др. на Грубешовскомъ предмѣстьѣ Славенцинѣ. Въ доказательство справедливости этого факта, истецъ Венглинскій предъявляетъ разныя вещи Наперковскаго и Просовскаго, найденныя вблизи тѣла убитаго священника.

Епископъ Володковичъ, узнавъ о возмутительномъ фактѣ и не полагаясь на тогдашнее правосудіе, собралъ людей, которые напали на усадьбу на Славенцинѣ, забрали вещи и самого убійцу арестовали въ Ухани. Наперковскіе протестовали, утверждая, что никто, а тѣмъ болѣе шляхтичъ, владѣющій имуществомъ, не можетъ быть арестованъ и лишенъ своего имущества безъ судебнаго приговора. Между тѣмъ епископъ, подъ предлогомъ поспѣшности въ наказаніи виновника убійства, по нѣсколько разъ собиралъ болѣе десятка людей, приказывая имъ схватить Наперковскаго. Убитый же Стефанъ Ушинскій, бывшій настоятель Грубешовской церкви, былъ—по ихъ словамъ—бродяга, разжалованный изъ духовнаго званія*).

---

*) Въ 1736 г.—какъ покажемъ въ своемъ мѣстѣ—сгорѣли въ Грубешовѣ 2 ун. церкви, изъ которыхъ одна каменная. Вѣроятно церкви въ 1744 г. не были еще отстроены и священникъ одной изъ нихъ долженъ былъ скитаться, не имѣя гдѣ совершать богослуженіе. Вотъ почему убійца назвалъ свою жертву „бродягой“. Впрочемъ, какъ благочинный, онъ обязанъ былъ разъѣзжать по селамъ.

Если-бы послѣднее было вѣрно, тогда епископъ едва-ли преслѣдовалъ бы убійцу съ такою настойчивостію. Дѣло тянулось до 1749 г. Въ 1747 г. велъ процессъ съ епископомъ еще Наперковскій, въ 1748 г. онъ уже не былъ въ живыхъ и, вмѣсто него, были введены въ усадьбу вдова и ея дѣти. Вдова Наперковская заявляетъ отъ себя и отъ имени своихъ дѣтей Іосифа и Екатерины 21 ноября 1748 г., что она была готова принять свои вещи обратно, но епископъ отказалъ ей въ выдачѣ. Въ 1749 г. встрѣчаемся еще съ позвами Наперковскихъ епископу Володковичу по дѣлу о возвращеніи вещей или уплатѣ 1145 зол. вознагражденія. (№№ а. кн. 20229, 38; 20230, 654—5; 20231, 80, 140, 141, 170).

Насилія надъ православными.

Насилія надъ православными съ цѣлью совратить ихъ въ унію и римскій католицизмъ совершались во всякое время и во всѣхъ странахъ Руси, зависимой отъ Польши. Въ Холмской епархіи, кромѣ Яблочинскаго монастыря, оффиціально почти не было православныхъ церквей, зато было ихъ еще много въ смежныхъ епархіяхъ, откуда вопли на притѣсненія православныхъ распространялись по всему міру и записывались въ судебныя актовыя книги, гдѣ это допускалось.

1748 г. 31 августа записана въ Холмскіе акты жалоба православныхъ на притѣсненія ихъ рим.-католиками и уніатами, на захватъ ихъ церквей, монастырей и имѣній (№ д. 347). Жалоба была подана папскому нунцію, находившемуся при королевскомъ дворѣ въ Варшавѣ. Сначала находимъ тамъ требованія уполномоченныхъ русской императрицы, предъявленныя польскимъ властямъ въ Гроднѣ 1744 г., между прочимъ, о прекращеніи преслѣдованія православной церкви и возвращеніи ей имуществъ, также объ исполненіи условій вѣчнаго мира, заключеннаго въ 1686 г. Затѣмъ слѣдуетъ перечень претензій православныхъ къ уніатамъ отъ 18 декабря 1746 г. Въ этомъ спискѣ поименованы 129 монастырей и церквей, насильно переведенныхъ въ унію съ 1734 по 1743 г. старостами, шляхтичами, землевладѣльцами и лат. монахами, съ употребленіемъ вооруженной силы. Въ Давковѣ, на пр., и въ Сидоровичахъ Сапѣга велѣлъ своимъ военнымъ отобрать церкви у православныхъ; здѣсь народъ велъ ожесточенную борьбу съ войскомъ, причемъ убито нѣсколько духовныхъ лицъ. Въ отдѣльной послѣ этого статьѣ описаны подробно возмутительные поступки ревнителей латинства при захватѣ въ унію монастырей (Новодворскаго, Пустинскаго, Купятицкаго, Дорогицкихъ) и церквей. Въ четвертомъ пунктѣ говорится о томъ, что дѣти греко-русскихъ священниковъ, желающіе вступить въ супружество, должны давать евреямъ, арендаторамъ имѣній, „квитовое“

не безъ чрезмѣрнаго вымогательства послѣднихъ. Вообще латиняне безъ различія сословія допускали въ отношеніи православныхъ всевозможныя безчинства, о коихъ упоминается въ исторіи уніи. Далѣе помѣщено прошеніе православныхъ королю Польши отъ 20 декабря 1747 г. объ устраненіи и исправленіи подобныхъ вопіющихъ злоупотребленій. Это прошеніе состоитъ изъ 37 пунктовъ съ особыми отдѣлами: епархія Слуцкая (21—24), Дорогицкіе монастыри Троицкій и Преображенскій (25, 26), Брестскій монастырь (27, 28), Бѣльскій монастырь (29), Виленскій мон. (30–34), Дятловскій (35) и Пинскій мон. (36, 37). Нѣкоторые факты, приведенные въ прошеніи, намъ извѣстны, какъ напр. описанныя въ историческихъ сочиненіяхъ безчинства іезуитовъ въ православныхъ монастыряхъ, или наприм., нападеніе въ 1733 г. помѣщиковъ Татоміровъ на Подбужскую церковь*).

Въ дополненіе къ іезуитскимъ безчинствамъ, современнымъ епископу Володковичу, сообщаемъ нѣкоторые случаи изъ жизни *Дрогичинскихъ* и *Яблочинскаго монастырей*, оставшихся православными и неуничтоженными лишь благодаря покровительству русскихъ государей со времени Петра Великаго. Эти случаи, заимствованные П. Батюшковымъ изъ разсказовъ Бантышъ-Каменскаго и Чистовича, описаны слѣдующимъ образомъ:

Въ 1732 г., когда въ праздникъ Богоявленія Господня монахи Дрогичинскаго Троицкаго монастыря святили воду, то во время самаго обряда освященія воды іезуитскіе воспитанники бросили въ воду дохлую собаку, а въ праздникъ Успенія Богородицы въ освященную воду набросали человѣческаго помета. Въ 1733 г., во время праздника пресв. Троицы, тѣ же воспитанники разгоняли богомольцевъ, нападали на монаховъ въ самомъ монастырѣ, перебили окна и произвели всякія насилія и смятеніе. Дрогичинскіе іезуиты запрещали православнымъ прихожанамъ Преображенскаго монастыря ходить въ церковь, заставляли ихъ въ годовые праздники дѣлать всякую работу и нарушать постъ, а іезуитскіе воспитанники били въ церкви окна, нападали съ саблями, производили шумъ, драли монаховъ за волосы и вырывали имъ бороды. Въ 1738 г. тѣ же іезуитскіе воспитанники съ канцеляристами напали въ монастырскомъ огородѣ на іеродіакона, нанесли ему смертельныя раны, стрѣляли въ самаго настоятеля и чуть его не убили. Въ 1742 г., 16 іюня, когда Троицкіе отцы съ Дрогичинскимъ братствомъ шли на погребеніе умершаго, то, по наущенію іезуитовъ, ихъ школьники, бросившись на процессію, отняли хоругвь и изломали крестъ; хоругвь цѣлый день лежала на дорогѣ; школь-

*) Стоило бы, въ назиданіе современнаго и будущихъ поколѣній, взять изъ историческихъ сочиненій всѣ извѣстные факты и сгрупировать въ одномъ сочиненіи.

ники ругались надъ нею, какъ хотѣли, кололи ножами, топтали ногами, бросали на хоругвь конскій пометъ и говорили: „чего ради, схизматическій Боже, не мстишь обиды своей?“ 18-го числа, въ праздникъ Пятидесятницы, когда совершалась обыкновенная процессія отъ русской стороны до другого монастыря св. Троицы, іезуиты взявъ съ собою студентовъ больше 200 человѣкъ, напали на процессію и хотѣли отнять образъ; ворвавшись затѣмъ въ церковъ св. Троицы, десяти человѣкамъ разбили головы и окровавили церковь, а вечеромъ, выломавъ палки изъ дерева и держа ихъ на подобіе свѣчей на могилѣ умершаго, уже погребеннаго въ монастырѣ, говорили такія слова: „теперь мы тебя достанемъ, жидъ, кальвинъ, схизматикъ, потому что вчера мы позабыли“. Помощниками іезуитовъ въ ихъ насиліяхъ надъ православными были мѣстные польскіе помѣщики и власти. Каштелянъ Подляшскій Кучинскій запретилъ своимъ подданнымъ, прихожанамъ Преображенскаго монастыря, ходить въ церковь, крестить дѣтей, исповѣдываться, пріобщаться и исполнять церковные обряды.

Въ 1751 г., угрозою смертной казни, поляки принудили лучшихъ гражданъ г. Дрогичина къ отступленію отъ православія и принятію уніи. Обстоятельства этого дѣла разъясняетъ игуменъ Брестскаго православнаго монастыря Гриневицкій въ донесеніи своемъ 17 декабря 1753 г. о враждебныхъ противъ православія дѣйствіяхъ Дрогичинскаго ксендза Сморчевскаго, викарія іезуитскаго каѳедральнаго костела. По сообщенію этого донесенія, іезуиты выдумали и изобрѣли ложныя метрики, свидѣтельствующія якобы о томъ, что предки нѣкоторыхъ представителей знатныхъ православныхъ фамилій родились въ ихъ папской вѣрѣ, и эти метрики представляли въ Люблинскій коронный трибуналъ, въ которомъ состоялось опредѣленіе, что если бы кто изъ означенныхъ въ метрикахъ православныхъ представителей фамилій не принялъ вѣры своихъ предковъ, то такого лишать движимаго и недвижимаго имущества и жизни, и такимъ ложнымъ и страшнымъ образомъ принудили всѣхъ, означенныхъ въ метрикѣ, къ своей папской вѣрѣ. Это дѣлалось не только въ Дрогичинѣ, но и во всей Польшѣ. Православные продолжали тайно ходить на молитву въ православные монастыри; но паписты имѣли своихъ шпіоновъ, и когда узнавали, что кто-либо изъ означенныхъ православныхъ находится въ православной церкви, насильно врывались въ церкви, ловили, били ихъ и окровавливали церкви.

Не счастливѣе жилось Яблочинскому Онуфріевскому монастырю въ «христіанской, гуманной и свободолюбивой Польшѣ».

Приходскій священникъ сосѣдняго мѣстечка Славатичь Константинъ Мазановскій по дорогамъ разставлялъ бродягъ, чтобы не пропускать людей, иду-

щихъ въ монастырь на богослуженіе, отбиралъ отъ нихъ воскъ и свѣчи и, построивъ при дорогѣ противъ монастыря часовню, совершалъ литургію въ ней 12 іюня, въ храмовой монастырскій праздникъ, останавливалъ шедшихъ въ монастырь людей и, съ крикомъ и проклятіемъ загоняя ихъ въ эту часовню, говорилъ, что чудотворная икона св. Онуфрія, по причинѣ худой вѣры братіи, перешла въ эту часовню, и что нечего уже имъ идти въ Яблочинскій монастырь на богослуженіе *). Служа въ Славатичской церкви въ воскресные и праздничные дни, онъ открыто предъ народомъ проклиналъ монастырь и братію и прихожанамъ приказалъ проклинать ихъ. Между тѣмъ, непрестанно вызываемы были миссіонеры для проповѣди уніи и для привлеченія въ нее простого народа. Чтобы совершенно отвлечь жителей Яблочна отъ православнаго монастыря, шляхта построила въ селѣ приходскую церковь, опредѣливъ къ ней уніатскаго священника. Въ 1753 г. базиліане, вѣроятно сосѣдніе изъ г. Бѣлы, сдѣлавъ нападеніе на Яблочинскій монастырь, захватили его вещи и документы на монастырское имѣніе, и когда игуменъ просилъ ихъ возвратить, причинили ему ругательства и даже побои, понося при этомъ православіе самыми дерзкими и богохульными словами.

Пожары мѣстностей и церквей во время еп. Володковича.

Сравнительно съ предыдущимъ временемъ, акты не указываютъ на особенно многочисленные случаи разоренія мѣстностей и церквей отъ пожаровъ за 26-лѣтнее почти управленіе Холмскою епархіей еп. Володковичемъ. По акту отъ 20 мая 1735 г. (№ д. 227), управляющій имѣніемъ м. Свирщева Антонъ Грохольскій и два крестьянина Иванъ Кулакъ и Климъ Кожанъ показали подъ присягою, что 13 т. м. случайно сгорѣли, кромѣ 25-и крестьянскихъ домовъ съ хозяйственными строеніями, приходскій домъ и все имущество священника; церковь удалось, правда, спасти отъ огня, зато пострадали престолы и др. церковныя вещи. 11 мая 1736 г. радный Альбертъ Заржицкій и лавникъ Иванъ Бобровичъ показали, что 27 апрѣля въ г. Грубешовѣ случайно истреблены пожаромъ: двѣ уніатскія церкви, изъ которыхъ одна каменная, христіанскихъ домовъ—съ 2 русскими госпиталями—28, дворикъ о. протопопа и, кромѣ того, еврейскихъ домовъ 27, такихъ же меньшихъ домовъ 67, каменныхъ купеческихъ лавокъ 5, крамницъ 108, винокурень 2, баня и малая еврейская школа (№ 234). Другой

*) И въ наши дни бываютъ такіе случаи. Намъ извѣстно, что монахи доминиканцы въ Подкаменѣ отговаривали народъ идти на богомолье въ сосѣдній Почаевъ, утверждая, что чудотворная икона Божіей Матери перешла къ нимъ въ Подкамень.

разъ Грубешовъ горѣлъ 5-го ноября 1753 г. (№ а. кн. 20236, 543). 2 апрѣля 1753 г. Раколупскій священникъ Петръ Народоставскій заявляетъ о случайномъ пожарѣ, истребившемъ 25 сентября 1752 г., въ его отсутствіи, церковь и приходскія зданія съ вещами и церковными грамотами, между прочимъ, жалованную грамоту для церкви, данную Яномъ Александромъ изъ Рожнятова Конецпольскимъ (№ д. 362).

Въ книгахъ отмѣчены еще большіе пожары, случившіеся въ г. Ратнѣ (1738), Любомлѣ (1750) и въ другихъ мѣстностяхъ, какъ въ Андреевѣ, Витвичнѣ и проч.

Изъ исторіи Холмской рим.-кат. епархіи.

Дополненія къ даннымъ о древнихъ имѣніяхъ каѳедры, помѣщеннымъ въ XXIII томѣ изданій Виленской Коммиссіи.

Въ настоящее время выяснилось, что и *Плитники* принадлежали къ числу имѣній, пожалованныхъ Холмской лат. каѳедрѣ въ 1417 г., равно какъ Кумовъ и др.—Плитники упоминаются въ одной записи Холмскаго земскаго суда 1436 г. Тогда Малишка изъ Чолчичъ (Чулчичъ) и епископъ Холмскій пришли къ соглашенію относительно времени для установленія границъ между Чолчичами съ одной и *епископскимъ* селомъ *Плитниками* съ другой стороны *).—*Кумовъ* упоминается уже въ 1428 г., гдѣ епископъ жилъ и производилъ судъ надъ крестьянами; *Пободовичи*—въ 1434 г., 1448 и др. гг., *Лыщъ*—въ 1471 г. Касательно им. *Тура*, упоминаемаго въ Холмской записи 1429 г., нельзя положительно сказать, было ли оно тогда имѣніемъ королевскимъ или епископскимъ. По этой записи отъ 3 января (f. 2 p. f. Circumcisionis Dom.), судья отсрочилъ засѣданіе въ виду отсутствія дворянъ-землевладѣльцевъ, поголовно отправившихся на охоту въ Туръ **) по повелѣнію короля. Имѣніе *Козягора* принадлежало лишь въ четвертой части епископамъ, въ 1428 г. упоминается въ качествѣ владѣльца Козягоры нѣкій Гринь; въ 1468—

---

*) № а. к. 20009, 49: Maliszka de Czolczicze cum domino episcopo receperunt limitandum granicies in crastino post terminos et datum terminorum inter villas Czolczicze parte ex una et *Plithnyky* parte ex altera domini episcopi sub poena trium marcarum; quae pars non parnerit, succumbet.

**) № 20009, 12. Actum in Chelm f. 2 p. f. Circ. Dom. 1429. Dominus Judex generalis Chelmensis prorogavit terminos abhinc usque in duabus septimanis propter absentiam terrigenarum, quia tota communitas ad mandatum domini Regis paruit in *Thur* in venationibus et omnes terrigenae.

1486 гг. является временнымъ владѣльцемъ (tenutarius) Козягоры патеръ Станиславъ Жолковскій. *Парипсы* считались собственностію Холмскаго рим.-кат. капитула. По акту 1541 г., каноникъ Балтазаръ Каспаръ Костеша вмѣстѣ съ капитуломъ требовали установленія границъ между имѣніемъ ихъ Парипсы и имѣніемъ Ставомъ Ивана Ставскаго. Въ 1753 г. Парипсы перешли въ полное владѣніе уніатскихъ монаховъ въ Холмѣ, пріобрѣвшихъ это имѣніе за 24000 зол.

Нѣкоторыя данныя объ епископахъ и суффраганахъ Холмскихъ рим.-кат. обряда съ 1697 по 1756 г.

Послѣ Станислава Свинцицкаго (ум. 1696 г.—см. томъ XXIII) управляли Холмской рим.-кат. епархіей слѣдующіе:

1) Епископъ Николай Герардъ Выжицкій 1697—1705.
2) — Казиміръ Помянъ Лубенскій 1707—1711 (пер. въ Краковъ).
3) — нареч. Ѳеодоръ Ѵульфъ 1711—1712.
4) — Христофоръ Шембекъ 1713—1718 (въ Перемышль).
5) — Александръ Антонъ Фредро 1719—1724 (тоже).
6) — Феликсъ Іоаннъ Юноша Шанявскій 1724—1733.
7) — Іосифъ Шембекъ 1736—1753 (въ Плоцкъ).

Начало епископства Валентина Венжика съ 1753 г.

Суффраганы епископовъ Холмскихъ:

1) Іоаннъ Длужевскій 1700—1721.
2) Константинъ Валентинъ Чульскій 1722—1737.
3) Іосифъ Лащъ 1737—1747.
4) Георгій Грабя 1748 г. Былъ ли онъ дѣйствительно суффраганомъ Холмскаго епископа, изъ актовъ не видно. Онъ названъ лишь (титулярнымъ) епископомъ Тенополитанскимъ.

1. Епископъ *Николай Герардъ Выжицкій* 1697—1705.

По церковной энциклопедіи и Холмскимъ актамъ, епископъ Николай Выжицкій изъ ордена канониковъ регулярныхъ, былъ препозитомъ (приходскимъ настоятелемъ) Мстовскимъ (Низловскимъ?) и аббатомъ (архимандритомъ) Червинскимъ; назначенъ епископомъ Холмскимъ въ 1697 г. До занятія имъ каѳедры управлялъ епархіею будущій суффраганъ его, каноникъ Іоаннъ Длужевскій. По энциклопедіямъ, епископъ Выжицкій умеръ въ 1704 г., по нашимъ же актамъ, онъ въ ап-

рѣлѣ 1705 г. составилъ духовное завѣщаніе въ пользу брата. Изъ Холмскаго акта 22 января 1707 г. узнаемъ, что супруги Либишевскіе получили 1500 зол., завѣщанные имъ покойнымъ епископомъ Николаемъ, изъ рукъ вдовы брата Іоанна.—Выжицкій началъ постройку дворца въ еп. им. Скербешовѣ.

Изъ дѣлъ епископа Выжицкаго и его суффрагана Длужевскаго помѣщены въ нашемъ томѣ слѣдующія.

1700 г. 1 сентября. Супруги Казиміръ и Елена (рожд. Тулигловская) Хлоголы удостовѣряютъ о полученіи съ епископа-суффрагана Іоанна Длужевскаго 2000 зол. съ процентами, по записи, составленной въ Красноставѣ 21 марта 1700 г. (№ д. 13).—8 ноября. Иванъ Нагорецкій заявляетъ объ уплатѣ ему супругами Иваномъ м Екатериною изъ Баковца Маевскими 200 зол., присужденныхъ ему коммиссарами епископа Выжицкаго—каноникомъ Гарбовскимъ и присяжнымъ повѣреннымъ Новицкимъ, и объ освобожденіи ихъ отъ всякихъ съ его стороны претензій на счетъ участка «Гизинщины» вблизи мѣстечка Савина (№ д. 14).

1701 г. 16 марта. Бургграфъ Холмскаго замка Станиславъ Самборжецкій даритъ епископу Выжицкому своего крестьянина Васька Супрунюка, сбѣжавшаго въ Скербешовъ съ семействомъ и имуществомъ, и прекращаетъ начатый процессъ (№ д. 16).

1705 г. 20 апрѣля. Епископъ Николай Выжицкій даритъ своему брату Кіевскому хорунжію Ивану Выжицкому и его наслѣдникамъ все свое движимое имущество (№ д. 23). Тогда же епископъ подтвердилъ свое духовлое завѣщаніе, данное въ Скербешовѣ 4 апрѣля 1705 г. (№ д. 24). 21 апрѣля Иванъ Выжицкій подтверждаетъ свою запись въ пользу епископа Николая отъ 20-го того же мѣсяца (№ д. 25).

Оба брата, какъ видно, сдѣлали другъ другу взаимныя записи на случай смерти одного изъ нихъ. Братья вскорѣ померли, но раньше скончался епископъ. *)

2) Епископъ *Казиміръ Лубенскій* 1707—1711.

По церк. энциклопедіи, Казиміръ Лубенскій до назначенія его епископомъ Холмскимъ былъ каноникомъ, затѣмъ суффраганомъ Краковскаго епископа и по смерти послѣдняго (еп. Денгоффа) администраторомъ епархіи. Сдѣлавшись Холм-

*) Дѣла современнаго духовенства по недостатку мѣста отлагаемъ до слѣдующаго „Холмскаго тома“.

скимъ епископомъ, онъ отстроилъ каѳедральную церковь, ограбленную и разоренную во время войны, кромѣ того подарилъ церкви 12 серебряныхъ позолоченныхъ чашъ (по числу апостоловъ) и церковныя облаченія. Его стараніемъ, каноники получили Грубешовскій приходъ. 1711 г. былъ назначенъ Краковскимъ епископомъ и умеръ въ 1719.

По Холмскому акту, 22 іюня 1711 г. выступаетъ капитулъ одинъ (безъ епископа) противъ Венглинскихъ объ уплатѣ 15000 зол. (№ а. к. 20202, 95).

3) Нареченный епископъ *Ѳеодоръ Вульфъ* или *Вольфъ* 1711—1712 г.

Ѳеодоръ Вольфъ (по словамъ энцикл.) іезуитъ, Мѣховскій плебанъ (настоятель прихода), затѣмъ суффраганъ и коадъюторъ епископа Инфляндскаго, послѣ преемникъ его, былъ переведенъ на Холмскую каѳедру. Среди приготовленій къ занятію новаго своего поста, скончался въ Варшавѣ 1712 г. Онъ завѣщалъ своей каѳедрѣ серебряный крестъ и дорогія матеріи на церковныя ризы. — Въ его отсутствіе временно управлялъ Холмскою епархіею Холмскій каѳедральный схоластикъ, Львовскій каноникъ и Золочевскій препозитъ Самуилъ Ожга. (№ д. 68).

Въ Холмскомъ актѣ 10 сентября 1711 г. находимъ позовъ (предъ коронный трибуналъ въ Ярославль) Люблинскаго земскаго писаря Ивана Галензовскаго Холмскому епископу Ѳеодору Вульфу и его арендатору по дѣлу объ уводѣ крестьянина, ткача изъ Гудча Хведка Шмулярщука съ женою и имуществомъ въ им. Козягору (№ д. 53).

4) Епископъ *Христофоръ Шембекъ* 1713—1718.

Въ Холмскомъ актѣ 1711 г. Христофоръ Шембекъ, имѣвшій дѣло съ шляхтичемъ Пеніонжкомъ, значится епископомъ-суффраганомъ Краковскимъ. (№ а. кн. 20202, 75). Церк. энциклопедія говоритъ о назначеніи его въ 1712 г. епископомъ Холмскимъ; до этого же времени онъ былъ каноникомъ Краковскимъ и Перемышльскимъ, а также Мѣховскимъ приходскимъ настоятелемъ. Объ его усердной пастырской дѣятельности во всѣхъ отношеніяхъ мы упоминали уже, когда говорили о его современникѣ, уніатскомъ епископѣ Левицкомъ. О посѣщеніи епископомъ всѣхъ костеловъ своей епархіи находимъ слѣды въ Холмскихъ актахъ. Такъ, наприм., 20 мая 1715 г. настоятель Верещинскаго рим.-кат. прихода Микошевскій въ процессѣ съ Я. Угровецкимъ о насиліяхъ ссылается на рѣшеніе епископа Шембека при посѣщеніи его церкви (№ а. к. 20205, 238). Кромѣ того, онъ привелъ въ порядокъ приходы и церковныя грамоты, обновилъ каѳе-

дральный костелъ, построилъ алтарь въ честь патроновъ края, пожертвовалъ частицы св. креста, также серебряный крестъ для ношенія предъ капитуломъ въ процессіяхъ; въ 1717 г. созвалъ въ Красноставъ епархіальный соборъ и въ этомъ же году принялъ участіе въ коронаціи Ченстоховской иконы Божіей Матери. За его дѣятельность сеймикъ еще въ 1715 г. (8 февраля) выразилъ свою искреннюю признательность. (Тоже, л. 86).—Въ 1718 г. епископъ Хр. Шембекъ перешелъ въ Перемышль, послѣ въ Вармію, гдѣ и скончался въ 1740 г.

Дѣла, касающіяся еп. Шембека и суффрагана Длужевскаго и вошедшія въ настоящее наше изданіе, слѣдующія:

1715 г. 15 февраля Казиміръ Бобровскій, управляющій еп. им. Павловомъ, заявляетъ отъ имени епископа Шембека о покражѣ крестьяниномъ Иваномъ Сохановъ у его крестьянина Павла Галанюка изъ Сѣдлища рабочаго вола, стоимостію около 50 зол., задержаннаго въ Холмѣ ткачемъ Кишкою, піарскимъ крестьяниномъ. Піары не только не произвели суда надъ своимъ крестьяниномъ, но и не выдали вора и не заставили Кишку возвратить вола, причемъ управляющій имѣніемъ подвергся оскорбленію (№ д. 77).

Суффраганъ Длужевскій обвиняетъ (12 іюня) Мартина Рокицкаго въ незаконномъ освобожденіи своего родственника Альберта Свѣржевскаго изъ Ратненской тюрьмы, который умертвилъ ребенка незамужной дочери своей Свѣржевской. (№ д. 85). Одновременно тотъ же суффраганъ позываетъ въ судъ Альберта Свѣржевскаго за жестокое убійство своей внучки, живьемъ закопанной имъ въ землю. (№ д. 86).

Въ сеймикѣ этого года (19 сентября) епископъ Шембекъ жаловался на оскверненіе Красноставской каѳедры саксонскимъ войскомъ.

1716 г. 14 февраля. Епископъ Хр. Шембекъ возобновляетъ процессъ съ супругами Карломъ графомъ изъ Сѣцина и Элеонорою (урожд. Ржевускою) Красицкими, владѣльцами Коширскаго-Камня, начатый еще еп. Свинцицкимъ, о закрытіи въ Камнѣ приходскаго костела, основаннаго княземъ Александромъ Сангушкой и его женою Екатериною изъ Служева Ухапской, объ устраненіи плебана Скорупскаго, поставленнаго Свинцицкимъ, отнятіи приходской земли и разрѣшеніи евреямъ строить дома на томъ мѣстѣ, гдѣ похоронены христіане. (№ д. 93).—Довольно интересный фактъ для характеристики тогдашняго времени!—Изъ акта 7 сентября 1718 г. видимъ, что графъ Карлъ Красицкій уже не былъ въ живыхъ и дѣло продолжалось съ его вдовою и наслѣдниками. (№ д. 114).

1718 г. 28 іюля. Суффраганъ Длужевскій былъ вызванъ въ судъ арендаторами его имѣнія Поликовскими по дѣлу о нарушеніи контракта (№ д. 112).

5) Епископъ *Александръ Антонъ Фредро* 1719—1723.

По Холмскому акту 1706 г., каноникъ-кустошъ Гнезненскій А. А. Фредро велъ процессъ съ Антономъ Корнячтомъ но дѣлу о неуплатѣ ему за 7 лѣтъ процентовъ (по 7%) съ 20000 зол. капитала. Въ 1719 г. назначенный епископомъ Холмскимъ, онъ посѣщалъ рим.-кат. церкви своей епархіи, пристроилъ башню къ своей каѳедрѣ и пріукрасилъ ея разными вещами изъ собственныхъ средствъ. Въ 1723 г. нареченъ епископомъ въ Перемышлѣ, куда отправился въ 1724 г. и умеръ въ 1734 г.

Изъ слѣдующихъ дѣлъ видно, что суффраганъ Длужевскій не долго уже жилъ и его мѣсто занялъ Константинъ Чульскій.

1719 г. 3 марта. Александръ Длужевскій заявляетъ о подложности двухъ заемныхъ писемъ на 3000 и 500 зол., будто бы въ 1712 г. выданныхъ его дядею епископомъ-суффраганомъ въ пользу сестры Христины Длужевской, монахини ордена св. Франциска. (№ д. 117).

1720 г. 5 апрѣля возный заявляетъ объ арестованіи въ Сельцѣ бѣглаго крестьянина Станислава изъ Кумова; 16 мая находимъ искъ къ Холмскому хоружему Іосифу Слугоцкому по дѣлу его съ епископомъ Фредро объ арестованіи крестьянина, о насиліяхъ его надъ другими епископскими подданными и оскорбленіи чести епископа. (№№ д. 131 и 138).

1722 г. 12 января племянники б. Холмскаго суффрагана Александръ и Францъ Длужевскіе *) отказываются отъ оставшагося послѣ него наслѣдства (№ д. 162). Суффраганъ Длужевскій 31 мая 1721 г. уже не жилъ.

— 16 мая Красускій заявляетъ о недопущеніи его произвести взысканіе доходовъ (десятина, доходы отъ мельницы и пошлины, также медовая дань), слѣдуемыхъ Парчевской рим.-кат. церкви съ имѣнія Парчевскаго старосты Александра Даниловича и его жены Анны, рожд. Денгофъ. Позовъ суффрагана Константина Чульскаго Даниловичамъ помѣченъ 13 апрѣля 1722 г. (№№ д. 170 и 171).

— 31 августа Уяздовскій заявляетъ о возвращеніи имъ въ судъ неисполненнаго дѣла о выдачѣ епископомъ Фредро задержаннаго въ Козягорѣ крестьянина Могильницкихъ и о взысканіи, рѣшенномъ судомъ. (№ д. 175).

*) Сыновья Ѳомы Длужевскаго, брата покойнаго суффрагана.

— 11 сентября записанъ позовъ Георгія Мальчевскаго, владѣльца Лазискъ и др. имѣній, епископу Фредро и Ѳомѣ Замойскому по дѣлу о границахъ имѣній Скербешова, Лазискъ и др. (№ д. 176).

Въ 1723 г. епископъ имѣлъ еще дѣла съ Кочоровскими и др.

6) Епископъ *Феликсъ Іоаннъ Шанявскій* 1725—1733.

Феликсъ Юноша Шанявскій является въ спискѣ духовенства Львовской епархіи суффраганомъ Львовскаго архіепископа съ 1721 по 1725 г. Такимъ образомъ, онъ занялъ Холмскую каѳедру не раньше 1725 г. Въ Холмскихъ актахъ въ первый разъ встрѣчаемся съ его именемъ въ этомъ же году. Король Августъ II желалъ его перевести въ Вильну, но Литовцы воспротивились его назначенію, желая имѣть земляка на своей каѳедрѣ. Онъ скончался въ 1733 г.

Замѣчательно много процессовъ епископъ Шанявскій велъ изъ-за крестьянъ, почему-то бѣжавшихъ изъ его имѣній въ другія села и не желавшихъ къ нему возвратиться. По всей вѣроятности, виновны въ этомъ бѣгствѣ были арендаторы епископскихъ имѣній, чрезмѣрно притѣснявшіе крестьянъ. Процессы съ сосѣдями о бѣглыхъ крестьянахъ велись во всякое время республики, но они не были столь многочисленны, какъ въ 8-и-лѣтнее время епископства Шанявскаго. Такъ, по помѣщеннымъ нами документамъ:

1725 г. 17 декабря возный заявилъ объ отдачѣ «на поруки» крестьянъ еп. Шанявскаго, бѣжавшихъ съ семействами и имуществомъ въ Дрыцовъ и Волю Лѣщанскую. 29 декабря епископъ Шанявскій предъявляетъ искъ къ супругамъ Немоевскимъ по дѣлу о крестьянахъ изъ еп. им. Козягоры, братьяхъ Кочанахъ, бѣжавшихъ въ им. Ставъ; тоже къ супругамъ Гуровскимъ о бѣгломъ крестьянинѣ Ѳомѣ Процюкѣ изъ той же Козягоры, скрывавшемся въ им. Беско. (№№ док. 191—193).

1726 г. 17 сентября. Арендаторъ еп. им. Павлова заявляетъ отъ себя и отъ имени еп. Ф. Шанявскаго объ обидахъ, причиненныхъ епископскимъ крестьянамъ (нападеніе на избу Андруха Галаха въ Павловѣ и избіеніе Петра Данила) Ивановъ Новицкимъ изъ Краснаго и его слугами. 4 октября 1726 и 23 іюня 1727 гг. записаны позвы епископа Новицкому. (№№ д. 196, 198 и 208). — 9 октября 1726 г. отмѣченъ искъ епископа къ Волынскому воеводѣ Михаилу Потоцкому по дѣлу о невыдачѣ имъ трехъ бѣглыхъ крестьянъ, задержанныхъ въ Лѣщанахъ и Барыловѣ. Епископъ требуетъ ихъ выдачи или уплаты за нихъ таксы. Тогда же

епископъ вызывалъ въ судъ Франца Венглинскаго о выдачѣ сбѣжавшаго въ его имѣніе Вульку-Клепитовъ еп. крестьянина Матоза,—также супруговъ Суходольскихъ по дѣлу о захватѣ крестьянъ изъ еп. имѣній Мартина Подгайнаго и Михаила Зробчака, сбѣжавшихъ въ им. Турку. (№№ д. 199, 200 и 201).

1727 г. 23 іюня. Генеральный экономъ еп. имѣній Игнатій Загурскій заявляетъ о разореніи Красноставскими мѣщанами и др. 9-и крестьянскихъ домовъ за «Краковскими воротами», принадлежавшихъ епископу. По донесенію вознаго, осматривавшаго разоренныя зданія, убытокъ причиненъ епископу, по крайней мѣрѣ, на 2000 зол. (№ д. 206).

7) Епископъ *Іосифъ Евстафій Шембекъ* 1737—1752.

Еще въ 1735 и 1736 гг. управлялъ Холмскою епархіею sede vacante генеральный администраторъ, каноникъ Валентинъ изъ Выбранова Хлѣбовскій. Замѣщеніе послѣ Шанявскаго вакантной каѳедры замедлилось вслѣдствіе того, что первоначально былъ нареченъ Холмскимъ епископомъ Францъ Кобельскій, который предпочелъ для себя Каменецкую каѳедру *).

До назначенія епископомъ Холмскимъ, Іосифъ Шембекъ былъ Вармійскимъ каноникомъ и канцлеромъ Краковскимъ. Въ Холмскомъ актѣ отъ 11 іюля 1752 г. Шембекъ значится нареченнымъ епископомъ Плоцкимъ, по другому документу онъ еще въ половинѣ января 1753 г. управлялъ дѣлами Холмской епархіи. 28 марта 1753 г. говорится о немъ, какъ о бывшемъ епископѣ Холмскомъ (anteactus episcopus Chełmensis). Послѣ него управлялъ временно епархіею кан. Александръ Трембинскій.

Съ епископомъ Іосифомъ Шембекомъ является въ Холмщинѣ новый суффраганъ Іосифъ Лащъ, который до 1747 г. довольно часто упоминается въ Холмскихъ актахъ. Оба епископа имѣли много дѣлъ въ судѣ съ помѣщиками, своими арендаторами и должниками. Въ нашемъ изданіи напечатаны слѣдующія дѣла еп. Шембека и его суффрагана.

1737 г. 3 сентября. Владѣльцы участковъ въ Городищѣ, супруги Покутинскіе предъявляютъ искъ къ епископу І. Шембеку по дѣлу о задержаніи въ Волицѣ, Кумовской волости, бѣглаго крестьянина Ивана Маркова Шолоха. Истецъ тре-

*) Кобельскій былъ сначала суффраганомъ Куявскимъ, послѣ епископомъ Луцкимъ, затѣмъ считался номинатомъ Холмскимъ, наконецъ епископомъ Каменецкимъ и въ 1755 г. скончался въ г. Яновѣ, гдѣ проживалъ, занимаясь литературою.

буетъ выдачи крестьянина и уплаты ему 1000 зол. (№ д. 241). Тѣ же Покутинскіе внесли въ книги 29 августа 1738 г. позовъ еп. Шембеку, бывшему генеральному администратору Холмской епархіи каноннку Александру Гржималѣ и Сагенеральному коммиссару епископіи Пульскому по дѣлу объ арендѣ имѣній Савина и Козягоры. Суть дѣла состоитъ въ слѣдующемъ: 24 апрѣля 1736 г. былъ заключенъ договоръ между сторонами подъ залогъ 1500 зол. Несмотря однако на уплаченную за годъ арендную сумму, отвѣтчики, вопреки договорнымъ пунктамъ, отказали истцамъ въ пользованіи своими правами и причинили имъ многіе убытки и насилія. (№ док. 266).

1738 г. 25 апрѣля. Вводъ Холмскаго суффрагана Іосифа Лаща во владѣніе имѣніемъ Снятичи и Волица Снятицкая на основаніи арендной записи, составленной въ Люблинѣ 22 того же мѣсяца апрѣля между Іосифомъ Руликовскимъ съ одной и епископомъ-суффраганомъ Лащемъ съ другой стороны подъ залогъ 4000 зол. (№ д. 247).

1739 г. 25 февраля. Владѣлецъ заложеннаго имѣнія Сѣдлища и Бутина Владиславъ Кочоровскій заявляетъ о нарушеніи контрактныхъ условій, т. е. неуплаты суффраганомъ Лащемъ 23620 зол., 15 грош. (№ д. 275). 1 декабря внесенъ въ акты новый контрактъ на отдачу Кочоровскому въ аренду им. Сѣдлища и Бутина суффраганомъ Лащемъ, заключенный въ Холмѣ. (№ д. 290). Наконецъ, 2 января 1740 г. Калишскій мечникъ Вл. Кочоровскій заявляетъ о непріемѣ въ срокъ еп. Лащемъ должной ему суммы. (№ д. 292).

Начало епископства Валентина Венжика съ 1753 г.

Послѣ перевода епископа Шембека въ Плоцкъ занялъ его мѣсто въ Холмской епархіи Гнезненскій каноникъ Валентинъ Венжикъ, который еще въ 1752 г. былъ назначенъ Августомъ II и рукоположенъ въ епископы. Послѣ пріѣзда въ свою епархію, онъ немедленно сталъ посѣщать приходскіе костелы и своими средствами поддерживалъ ихъ и бѣднѣйшее духовенство. — Въ 1765 г. онъ перешелъ въ Перемышль, гдѣ черезъ годъ скончался.

Такъ какъ данныя наши вообще прекращаются съ 1756 г., т. е. съ переходомъ ун. епископа Володковича въ г. Владиміръ, то намъ не много остается сказать о Валентинѣ Венжикѣ, который только съ 1753 г. началъ свою дѣятельность въ Холмщинѣ. Въ Холмскихъ книгахъ за это короткое время находимъ, что рим.-кат. епископъ и его духовенство были постоянно обвиняемы военными властями

въ неуплатѣ контрибуціи (subsidium charitatis) на содержаніе войска. Эти обвиненія встрѣчаемъ въ 1753, 1754, 1755 и 1756 гг. Подъ 28 марта 1753 г. (№ д. 361) помѣщенъ позовъ епископамъ, бывшему и настоящему, и рим.-кат. духовенству Холмской епархіи по дѣлу о неуплатѣ налога на содержаніе войска въ размѣрѣ, установленномъ сеймомъ въ 1676 г. Въ позвѣ епископу Венжику 1756 г. ротмистръ Броневичъ говоритъ, что контрибуція неуплачена еще съ 1717 г. Вслѣлствіе этого, войска навѣщали епископскія владѣнія и причиняли епископу и его людямъ убытки, какъ это видимъ изъ списка, составленнаго въ 1754 г. въ Савинѣ.

Въ настоящемъ томѣ напечатанъ еще подъ 2 сент. 1756 г. (№ д. 369) позовъ Ивана Верещинскаго епископу Валенту Венжику и каѳедральному канонику Балицкому по дѣлу о невыдачѣ бѣглаго крестьянина съ женою, дѣтьми и имуществомъ.

О суффраганахъ Холмскихъ рим.-к. епископовъ 1700—1747 гг. можемъ по Холмскимъ актамъ сообщить слѣдующія немногія данныя.

1) *Іоаннъ изъ Длужева Длужевскій* — сынъ Христофора и Анны рожд. Ставской, у которыхъ были еще сыновья: Казиміръ, чашникъ Холмскій и товарищъ военнаго отряда, и Ѳома, стольникъ Добрынскій. Іоаннъ Длужевскій является въ 1688 г. канторомъ Каменецкимъ и приходскимъ настоятелемъ въ Ратнѣ; въ 1692 и 1693 гг.—каноникомъ каѳедральнымъ Познанскимъ, оффиціаломъ Перемышльскимъ, препозитомъ Луковскимъ и генеральнымъ судьею-депутатомъ кор. трибунала; въ 1700 г. (1 сент.) Іоаннъ Длужевскій значится епископомъ-суффраганомъ Холмскимъ съ титуломъ епископа Граціонопольскаго, препозитомъ рим.-кат. церквей Холмской, Ратненской и Луковской. Въ актѣ начала 1722 г. говорится уже о покойномъ суффраганѣ Іоаннѣ Длужевскомъ.

2) *Константинъ Валентинъ Чульскій* значится по Холмскимъ документамъ: въ 1712 г. архидіакономъ и генер. оффиціаломъ Холмскимъ, препозитомъ Парчевскимъ, Любомльскимъ и Полозскимъ; въ 1716 г.—добавленъ ему титулъ препозита Люблинской коллегіаты, а въ 1722 г. 16 мая является онъ уже суффраганомъ, архидіакономъ и генер. оффиціаломъ Холмскимъ съ тит. епископа Кляудіополитанскаго, препозитомъ Люблинскимъ, Любомльскимъ и Ратненскимъ. Въ церк. энциклопедіи говорится о записи (legat), сдѣланной Чульскимъ въ пользу Красноставской дух. семинаріи, которую епископъ Шембекъ въ 1717 г. утвердилъ и умножилъ. Въ послѣдній разъ Чульскій упоминается въ 1737 г.

3) *Іосифъ Лащъ* былъ настоящимъ дѣльцомъ. По Холмскому акту 19 декабря 1737 г., Іосифъ на Тучапахъ, Лащовѣ и Варенжѣ Лащъ, Гнезненскій каѳедральный канцлеръ, Гебдовскій аббатъ, Краковскій каноникъ и президентъ кор. трибунала былъ введенъ во владѣніе многими имѣніями старостъ Холмскаго и Стульненскаго, на основаніи долговой записи воеводы Ржевускаго; по акту 25 апрѣля 1738 г., Холмскій суффраганъ, Антипатренскій епископъ и проч. Іосифъ Лащъ былъ введенъ во владѣніе им. Снятичемъ и Волею Снятицкою, на основаніи арендного договора съ Руликовскимъ и проч. Дѣла Лаща являются постоянно во всѣхъ годахъ до 1747 г. включительно. Въ 1746 и 1747 гг. Лащъ значится епископомъ-коадъюторомъ Кіевскимъ.

4) *Георгій Грабя,* епископъ Тенополитанскій, упоминается лишь въ 1748 г. два раза, однако безъ титула суффрагана Холмскаго.

Въ описываемое нами время вели въ Холмщинѣ имущественные свои интересы также и другіе епископы, суффраганы епископовъ, прелаты и каноники. О нихъ-то, какъ и о духовенствѣ Холмской рим.-кат. епархіи, свѣтскомъ и монашескомъ, будетъ рѣчь впереди, въ одномъ изъ слѣдующихъ изданій нашей Коммиссіи. Теперь же мы принуждены, по недостатку мѣста, ограничиться приведенными данными о дѣлахъ русско-уніатскаго духовенства и правителей рим.-кат. епархіи. Знатоки латинскаго и польскаго языковъ могутъ пока воспользоваться помѣщенными въ настоящемъ томѣ довольно многочисленными документами, относящимися къ дѣламъ рим.-кат. церкви. Весь этотъ матеріалъ служитъ оправданіемъ высказаннаго нами по разнымъ случаямъ заключенія.

В. М. Площанскій.

АКТЫ
ХОЛМСКАГО ГРОДСКАГО СУДА.

№ 1.—1692 г. 2 Октября.

Заявленіе настоятеля Холмскаго уніатскаго монастыря о. Яржембинскаго о сложеніи съ Цѣсельскаго числившихся на немъ разнаго рода взысканій въ пользу монастыря.

Feria quinta post festum sancti Michaelis Archangeli proxima, 1692-do.

Admodum reverendus Georgius Jarzębinski, superior monasterii Chełmensis ritus graeci, sanus recedendo recognovit, quia ipse, suo ac totius eiusdem ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis religiosorum patrum et fratrum nomine, generosum Stanislaum Ciesielski et ipsius successores de summa mille florenorum polonicalium, sibi recognoscenti totique praefato monasterio Chełmensi ritus graeci decreto tribunalitio regni Lublinensi, inter se recognoscentem ac eundem quietatorem suum, tum magnificos Raiecki, Szczawinski ac alios, ibidem expressos, feria quinta post festum Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae, anno praesenti proxime praeterita proxima, ratione bonorum *Husinnego* et *Kulemczyce* collateralium, lato, ad solvendum iniuncta et per se recognoscentem iuramento corporali, super damnis praetensis ibidem praestito, evicta, tum de sessione castri praesentis turrica vadiisque capitanealibus ac poenis latis, eodem decreto sibi quietatis per generosum Ciesielski ad implendum et exolvendum sententiatis, tum de causa et actione, inter se totumque memoratum conventum suum ac eundem quietatorem, ratione variarum violentiarum et damnorum, in tractu eiusdem actionis specificatorum, in praefatis iudiciis tribunalis regni Lublinensis agitata, nec non de protestationibus, citationibus, relationibus, manifestationibus, condemnationibus, earum publicationibus, decretoque memorato ac toto et integro eodem, ratione praemissorum obtento et producto processu ac omnibus in universum praetensionibus, ob praestitam sibi recognoscenti totique eidem monasterio Chełmensi ritus graeci sufficientem in praemissis omnibus et plenariam satisfactionem, quietat atque de sessione turris castri praesentis relevat, relaxat, liberum absolutumque facit, causam, eo nomine institutam et agitatam, citationes, relationes, protestationes, manifestationes, condemnationes cum earum publicationibus, punctaque decreti eiusdem

iniunctorum vadiorum et poenarum lucratarum, ea in causa lata, totumque et integrum intuitu praemissorum obtentum et perductum processum in toto et totaliter cassat perpetuo et in aevum, recognoscendo, nihil amplius sibi quietanti suisque succedaneis totique memorato conventui, nunc et pro tempore existenti, amplius superesse; — ob quod eundem generosum Ciesielski, quietatorium suum aut illius successores, occasione praemissorum, iure vel extraiuridice, aut alio quovis modo impetere velit et valeat etc. X. Jerzy Jarzębinski z. s. B. W. starszy y namiesnik jeneralny episkopiey Chełm. m. p.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1688—1692 г., № 20195, л. 229—230.

№ 2.—1693 г. 26 Февраля.

Священникъ Симеонъ Черминскій отказывается отъ разнаго рода претензій къ Иловецкому и другимъ лицамъ.

Feria quinta post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proxima, 1693-tio.

Admodum reverendus Simon Czerminski, parochus Sosnovicensis, sanus recedendo recognovit, quia ipse generosum Joannem Ignatium Iłowiecki, tum nobiles Lucam Wadecki, Franciscum Kmita—famulos, tum laboriosum Nicolaum, aurigam, et alios comprincipales, ipsiusque successores, de protestatione per se recognoscentem coram actis praesentibus feria secunda post festum sanctae Annae proxima, anno proxime praeterito 1692-do, ratione viae publicae et liberae, ad ecclesiam Sosnovicensem tendentis, variis hominibus denegationis, famulorum praedictorum in fundum ecclesiasticum, in casas subditorum violentae immissionis, contra eosdem quietatorios factarum et aliarum ibidem in tractu causae specificatarum violentiarum, tum de citationibus, relationibus, tum decreto iniunctae inquisitionis totoque eodem antecedenti et subsequenti processu, coram officio praesenti in terminis querelarum nomine praemissorum obtento et producto, ac omnibus in universum intuitu praemissorum ad diem usque hodiernam ad eosdem quietatorios suos habitas et intercedentes praetensiones, ob praestitam sibi recognoscenti pro praemissis omnibus sufficientem et plenariam satisfactionem, quietat, protestationem, citationes cum earum relationibus, decretum inquisitionis totumque memoratum processum et singulas in universum, eo nomine intercedentes ad actum usque praesentem praetensiones, in toto et totaliter cassat perpetuo et in aevum, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente. Simon Czerminski, parochus Sosnovicensis.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1693—1700 г., № 20197, л. 5.

№ 3.—1693 г. 28 Февраля.

Анна Литынская отказывается въ пользу своихъ родныхъ отъ слѣдуемой ей суммы денегъ.

Sabbato post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proximo, anno Domini 1693-tio.

Generosa Anna Zawadzka, olim generosi Joannis Christophori Zawadzki, camerarii granicialis Chełmensis, filia, generosi vero Joannis Litynski consors legitima, cum eiusdem mariti sui, uti tutoris coniugalis, authoritate et assistentia praesentaneoque ad infrascripta respondenda consensu, sana recedendo recognovit, quia ipsa, suo et religiosorum Nicolai, ordinis divi Basilii Magni ritus graeci conventus Bytynensis, et Mariannae, virginis monialis ordinis sanctae Brigittae conventus Luceoriensis, Zawadzkich, fratris et sororis suorum germanorum, pro quibus cavet, nominibus, de omni et integro jure suo, ad infrascripta habito, videlicet de summa mille florenorum polonicalium, originaliter suprafato olim generoso Zawadzki, parenti, protunc notario castrensi

Horodlensi, scripto certo, per generosum Franciscum Urowiecki, in vim salarii pro agitandis causis die 22 Januarii 1658-vo hic Chełmae dato, inscripta et ad solvendum assecurata, decretisque tribunalitiis regni Lublinensibus, praesertim ultimario condescensoriali, per officium praesens circa taxationem bonorum *Wereszczyn* cum attinentiis vigore decreti tribunalitii, feria sexta pridie festi Transfigurationis Christi Domini anno Eiusdem 1667 mo lati, in fundo bonorum eorundem feria tertia post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1668-vo, et ad acta praesentia feria 6-ta post dominicam *Judica* Quadragesimalem anno eodem per oblatam porrecta, in certo manso agri, in bonis villae *Zienki* sito et eiusdem generosi Urowiecki haereditario et laborioso Demiano Kopciuk profugo tradito, officiose demonstrata, in se vero recognoscentem et praedictos fratrem et sororem suos germanos jure divino et naturali successione devoluta, nec non et de eodem scripto ipsiusque approbatione, feria tertia in crastino festi s. Agnetis, virginis et martyris, anno eodem 1658-vo coram actis praesentibus facta, tum causa et actione decretisque quibusvis et officiosa bonorum eoruudem taxatione et traditione, omnique eo nomine obtento et producto processu, omnique praemissorum jure, dominio tituloque cessionario ac bonis ipsorum, summa praemissa oneratis, jam exnunc et de facto generosis Stanislao Maiewski et Catherinae Bakowiecka, conjugibus legitimis, ipsorumque successoribus, accepta ab ipsis pro praemissis omnibus sufficienti et plenaria satisfactione, cedit, omneque jus suum ac praefatorum consuccessorum suorum transfert et transfundit, nihil pro se reservando, intromissionem admittit, tuitionem et evictionem ex persona sui suorumque successorum cavet. Insuper eadem recognoscens suprascriptos fratrem et sororem suos germanos ad approbandam per ipsos inscriptionem praesentem cessionariam, vel similem aliam, pro cuiuslibet illorum interesse faciendam, ad acta quaevis authentica regni vim et robur perpetuitatis in se habendam, in decursu dimidii anni cum assistentia superiorum suorum statuent, interim evincent, idque sub vadio simili mille florenorum polonicalium forum officii praesentis ad respondendum assumendo, hac... Consors ignara scribendi. Jan Litynski, swem y małżonki moiey imieniem.

Тоже, л. 6, 7.

№ 4.—1694 г. 1 Февраля.

Заявленіе Вольскаго объ отдачѣ Луцкому доминиканскому монастырю деревни Заглинки въ обезпеченіе аккуратной уплаты процентовъ отъ слѣдуемой монастырю суммы.

Feria 2-da in vigilia festi Purificationis G. V. Mariae, a. D. 1694.

Generosus Martinus Wolski, tribunus Chełmensis, bonorum villae *Zaglinki* haeres, sanus recedendo recognovit, quia ipse reverendo Ludovico Kodroas, sacrae Theologiae Lectori, priori conventus Luceoriensis ordinis Praedicatorum s. Dominici totique eidem conventui, pro tempore existenti, ac ipsius succedaneis, summam septingentorum florenorum polonicalium in et super tota et integra villa *Zaglinki*, hic in palatinatu Russiae, terra vero et districtu Chełmensi sita et jacente, sui recognoscentis haereditaria, cum omni bonorum eorundem seu villae memoratae jure, dominio tituloque reemptitio, alias *na wyderkaff*, tum cum omnibus areis, aedificiis, sylvis, boris, stagnis, fundis omnibusque utilitatibus, jam ex nunc et de facto suprascripto admodum reverendo Ludovico Kodroas, priori, nunc et in futurum existenti, ac ejus succedaneis totique memorato conventui Luceoriensi vendidit et inscripsit praesentibusque vendit et inscribit, a qua quidem summa septingentorum florenorum polonicalium censum annuum, per septem a centum computando, efficientem summam quadraginta novem florenos polo-

nicales, quotannis pendendam pro quolibet feste Purificationis G. V. Mariae, incipiendo ejusmodi solutionem census a festo superius memorato, videlicet Purificationis G. V. Mariae, die crastina incidenti, venturo, dare, solvere et per suum proprium nuntium ad manus et quietationem manualem ejusdem admodum reverendi prioris conventus Luceoriensis, nunc et in futurum existentis, quae pro authentica censenda est, debebit et tenebitur, idque sub vadio summae, censui eidem correspondentis, videlicet aliorum quadraginta novem florenorum polonicalium. In quae quidem bona intromissionem admittit, tuitionem et evictionem generalem cavet, sub vadio septingentorum florenorum polonicalium, forum officii praesentis ad respondendum assignando. Hac sua etc. Marcin Wolski Radziecki, w(oyski) Chełmski.

Тоже, л. 51.

№ 5.—1694 г. 30 Апрѣля.

Заявленіе о вводѣ Товянскаго во владѣніе имѣніемъ Крыловъ кардинала Радзеіовскаго.

Feria 6-ta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1694-to.

Videatur hoc loco oblata in scripto obligatoria per eminentissimum et celsissimum Michaelem Radziejowski, cardinalem presbyterum S-ae R-ae ecclesiae, archiepiscopum Gnesnensem, legatum natum et primatem regni summumque principem, in actis castrensibus Varsaviensibus feria 5-ta post *Cineres*, anno praesenti, in personam magnifici Christophori Towianski, castellanidae Lenciciensis, super summam centum millium florenorum polonicalium facta et super bonis oppidi *Kryłow* cum attinentiis modo obligatorio ad solvendum assecurata, atque ex eisdem actis authentice deprompta et per generosum Michaelem Wołczek ad acta praesentia porrecta, cujus originalem extractum suprascriptus offerens ad se recepit et recepto sibique extradito, officium praesens quietat. Vigore cuius oblatae inscriptionis intromissio ex requisitione ejusdem magnifici Towianski in bona praedicta officiose per ministerialem providum Vasilium Chmiel, officio notum, una cum nobilibus, in testimonium adhibitis, Christophoro Grabowski et Casimiro Duszynski, aliisque pluribus, feria quarta post dominicam *Judica* Quadragesimalem, proxime praeterita proxima, personaliter condescensis, affectata et per generosum Remigianum Oczosalski, bonorum eorundem administratorem, ultro et benevole, nemine impediente, admissa. De quo ministerialis ejusdem relatio et dictorum nobilium attestatio. M. A. Wołczek, m. p.

Тоже, л. 59.

№ 6.—Тоже.

Заявленіе Збѣржховскихъ объ отдачѣ ими двухъ своихъ имѣній канонику Ростковскому.

Feria 6-ta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1694-to.

Iidem recognoscentes generosi Zbierzchowskie, conjuges legitimi, sani recedendo recognoverunt, et quilibet illorum, praesertim consors recognovit, quia ipsi perillustrem et reverendissimum dominum Albertum Rostkowski, custodem cathedralem Chełmensem et bonorum *Radziechow* et *Maszow* certarum sortium novum juris quaesitorem, haeredem, et ipsius successores ab omnibus impedimentis respectu summae mille et quingentorum florenorum, de manibus ejusdem reverendi Rostkowski pro pretio bonorum eorundem levatae, generosam vero Zophiam de Wietrzyn, generosi olim Stephani Blinowski ultimo voto consortem, concernentis eidemque generosae Blinowska contractu certo ipsiusque roboratione, tum et inscriptione debitorea, ad eundem contractum sese referente, die hodierna, in actu contenta, per se recognoscentes in sortibus certis bonorum *Radziechow* et *Maszow*, mariti haereditariis, consortis vero juribus uxoreis

seu quibusvis aliis subiectis, modo simplicis debiti cum annua pensione provisionis inscriptae et ad solvendum assecuratae, exoriundae et emergentis, in omni judicio et officio regni de his aliisque bonis suis inscribunt, se tenturos et evicturos, eandemque summam in dictis bonis sortium suarum *Maszow* et *Radziechow* locant, inscribunt et assecurant, idque sub vadio mille et quingentorum florenorum polonicalium, forum officii praesentis ad respondendum assignando etc. Ludwik Zbierzchowski ymieniem moim y małżonky moi, yako sie nieumieyąca podpisać. Recognoscens generosa Zbierzchowska ignara scribendi.

Тоже, л. 60.

№ 7.—1695 г. 16 Марта.

Заявленіе Верещинскаго священника Гочковскаго объ уплатѣ суммъ, слѣдуемыхъ на содержаніе церковной богадѣльни.

Feria quinta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1695-to.

Admodum reverendus Casimirus Hoczkowski, decanus Chełmensis, parochus Wereszczynensis, sanus recedendo recognovit, quia ipse generosos Franciscum Mroczkowski et Mathiam Boniecki, certarum sortium, in villis *Andrzejow* et *Witwiczno* sitarum, haeredes, ipsorumque successores de summis infrascriptis, et quidem prima earum videlicet trecentorum florenorum polonicalium, originaliter per nobilem olim Joannem Mroczkowski nobili olim Joanni Mirucki coram actis castrensibus Lublinensibus feria secunda post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proxima, anno Domini 16-quinquagesimo septimo, modo simplicis debiti inscripta et ad solvendum super bonis generaliter omnibus assecurata, postmodum vero per nobilem Franciscum Lubkowski, ejusdem nobilis Joannis Mirucki steriliter decessi fratrem amitalem et successorem unicum coram actis praesentibus feria secunda ante festum Nativitatis sancti Joannis Baptistae proxima, anno Domini 1671-mo xenodochio seu hospitali Wereszczynensi cessa,—altera vero de summa videlicet sexaginta florenorum polonicalium, per eundem olim Joannem Mroczkowski scripto certo manuali, die decima quarta Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono generoso Paulo Zamiechowski dato, inscripta, per eundem vero generosum Zamiechowski dicto xenodochio applicata,—tertia denique summa quadraginta florenorum polonicalium, itidem scripto certo manuali, die vigesimo Januarii, anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo primo per saepedictum generosum Joannem Mroczkowski sibi quietanti dato, inscripta et ad solvendum assecurata, nec non et de eisdem inscriptionibus scriptisque manualibus ac eorum cessionibus, omnibusque contentis, ob praestitam sibi recognoscenti per manus suprascriptorum quietatoriorum sufficientem satisfactionem quietat, atque de summis praedictis totoque processu, ratione praemissorum ad officium praesens instituto et intentato, in personas eorundem exsolventium et ipsorum successorum cedit, salvamque ab aliis cohaeredibus ipsorum pro interesse cujusvis summarum praedictarum repetitionem et expensarum litis vindicationem reservat. Hac sua etc. Casimirus Hoczkowski, pleban Wereszczynski.

Тоже, л. 95.

№ 8.—1695 г. 23 Марта.

Мировая сдѣлка между Висневскимъ и Кухарскимъ.

Feria quarta post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1695.

Honesti Lucas Wisniowski, faber murarius et incola oppidi Chełm. ac Theresia, conjuges, ab una, et Joannes Kucharski,

bonorum *Pokrowka* episcopatus Chełmensis ritus graeci administrator, parte ab altera, sani recedendo recognoverunt, et quilibet illorum, praesertim praedictus Wisniowski licet aeger corpore, sanus tamen mente recognovit, quia ipsi, ac imprimis Wisniowsci, suo et aliorum defensorum suorum, circa violentias infrascriptas sibi illatas sese tutantium, honestus vero Kucharski suo itidem et laboriosorum Hinczuk Iwan et Jacko Piduszczuk, mediastini ac Tacyannae, conjugum, aliorumque praedictae villae *Pokrowka* subditorum, circa easdem violentias existentium cooperatorum suorum, pro quibus cavent, nominibus, mutuo et invicem se suosque successores et sui recognoscentium mutuos tam in defensione vitae, quam in offensione cooperatores, et eorum posteros, praesertim honesti Wisniowskie de protestatione, coram actis praesentibus feria secunda post dominicam *Judica*, proxime praeterita proxima, facta, tum et obductione vulnerum ipsisque vulneribus mutuo vero et ab invicem utrique recognoscentium de quibusvis violentiis, concussionibus, convulnerationibus, laesionibus, diffidationibus ac singulis exinde emanantibus praetensionibus, ob praestitam sibi ab utrinque reciprocam et sufficientem satisfactionem, quietant, protestationes et obductiones vulnerum et quasvis eo nomine intercedentes praetensiones cassant ab utrinque, perpetuum in praemissis imponendo silentium. Hac etc. (Собственноручная подпись). Na co się podpisuie ręką swą własną Łukasz Wisniesky. Reliqui recognoscentes ignari scribendi.

Тоже, л. 97.

№ 9. — 1700 г. 8 Января.

Денежное обязательство Потоцкаго епископу Гедеону Войнѣ Оранскому.

Feria sexta post festum sanctorum Trium Regum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo.

Religiosus et admodum reverendus Lewicki, superior conventus ordinis divi Basilii Magni, scriptum manuale obtulit.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus pater Josephus Lewicki, ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis superior, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum manuale infrascriptum, per illustrem et magnificum Stanislaum Potocki, venatorem Magni Ducatus Lithuaniae, Hrubieszoviensem etc. capitaneum, in personam illustrissimi et reverendissimi Gedeonis Woyna Oranski, episcopi Chełmensis ritus graeci, ratione introcontentorum, tempore, modo et loco infra expressis, datum, confectum et conscriptum, manuque eiusdem illustris et magnifici venatoris Magni Ducatus Lithuaniae propria subscriptum et sigillo genuino communitum, infra actecandum, cuius scripti manualis series verborum sequitur eius modi: Daię tę moią assekuracyą niżey na podpisie specyfikowany wielmożnemu iegomości xiędzu Gedeonowi na Oraniach Oranskiemu, episkopowi Chełmskiemu, u ktorego andżar zostawiony od swiętey pamięci oyca y dobrodzieia naszego w summie siedmiu tysięcy czterechset złotych zostawał, więc ia ten pomieniony andżar do siebie za konsensem ichmosciow panow braci odbieram, summę zaś z podatkow, w woiewodztwie Bełzkim uchwalonych, na zasługi oyca y dobrodzieia naszego, iako maiąc od tegoż woiewodztwa facultatem commissarialem, gestans personam, wypłacić na przyszłe, da Bóg, swięto Trzech Królow, roku tysiącznym siedmsetnym piątym deklaruię, una cum provisione złączywszy, wyliczyć będę powinien dziewięć tysięcy sto złotych; na którą to specyfikowaną summę evictionem super bonis *Tartakow*, w woiewodztwie Bełzkim leżących, haereditariis, zapisuię in casu non exolutionis; wielmożny zaś iegomość xiądz episkop Chełmski karty, blankiety, które kolwiek by się znaleść miały, oddać deklaruie, iako y ex nunc oddaie; a inquantum

by się u pomienionego iegomości lubo karta iaka, lubo tesz blankiet znaleść miały, tedy żadnego valoru mieć nie będą. . . .
. . . .

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1700—1719 годы № 20200, л. 6. 9.

№ 10.—1700 г. 14 Января.

Заявленіе монаховъ Холмскаго Базиліанскаго монастыря о прекращеніи иска съ евреями по дѣлу о продажѣ имъ серебряной привѣски съ иконы Божіей Матери.

Feria quarta post festum sanctorum Trium Regum proxima, anno Domini millesimo 700.

Religiosi patres Basiliani synagogam Chełmensem quietant.

Comparentes personaliter coram officio et actibus praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi admodum reverendi Paysius Wasilewicz, vicarius et concionator ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis ritus graeci unitorum, et Andreas Holaczynski, sani mentibus et corporibus existentes, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quo ad actum hunc benevole assumpta, palam, publice libereque ac per expressum recognoverunt, et quilibet illorum seorsim et specialiter suo pro interesse recognovit, quia ipsi, suo et totius communitatis monasterii eiusdem religiosorum patrum et fratrum, pro quorum ratihabitione cavent et se praesenti in forma juris quam plenissima inscribunt, nominibus, infideles Judaeos, tam seniores synagogae Chełmensis et Icko Kremieniecki, David Perec, Leyba Abel, Leyba Trebysz, Irsz Czarny, Leyzer arendatorem, Leytman totamque communitatem Chełmensem eorumque successores de causa et actione eisdem Judaeis, respectu per eosdem tabellae certae votivae argenteae, de imagine miraculosa Deiparae Virginis ecclesiae ritus graeci monasterii ejusdem per Andream Słowinski, de oppido *Pawlow* oriundum, sacrilega manu detractae praefatisque Judaeis specificatis venditae, ad officium praesens castrense capitaneale Chełmense terminosque causarum officii sui, ad praesens sese celebrantes, instituta et intentata, nec non de citationibus, relationibus, inscriptionibus, ex regestris causarum officii sui dependentibus, tum de praesentatione praedicti Słowinski, furis sacrilegi, quo ad puncta et interesse quietatoriorum attinet, omnibusque exinde promanantibus praetensionibus, ob praestitam sibi recognoscentibus in praemissis sufficientem realem et plenariam satisfactionem, quietant, emittunt, liberos absolutosque faciunt et pronunciant, causam eandem cum toto processu tollunt, cassant, mortificant, annihilant perpetuo et in aevum, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1700—1709 г. № 20198, л 12, 13.

№ 11.—1700 г. 30 Апрѣля.

Заявленіе священника Николая Данилевича о прекращеніи имъ дѣла съ Альбертомъ Улановскимъ по поводу нанесенія ему и женѣ его побоевъ.

Feria sexta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1700.

Venerabilis Nicolaus Danilewicz, presbyter ecclesiae ritus graecouniti Mogilnicensis, sanus recedendo recognovit, quia ipse, suo et honestae Sławienszczanka, consortis suae, pro cuius ratihabitione cavet et se in forma juris quam plenissima inscribit, nomine, generosum Albertum Ułanowski ipsiusque successores de protestatione quadam, ratione violentiarum certarum, in eadem specificatarum, ad eundem quietatorium suum facta, tum obductione

vulnerum, tam per se recognoscentem, quam et ipsius consortem coram actis praesentibus feria 3-tia post dominicam *Ramispalmarum* proxima, anno praesenti, factis, nec non de omnibus praetensionibus ipsiusque vulneribus, ob intercedentem amicabilem complanationem occasione praemissorum sufficientemque in praemissis satisfactionem, emittit, liberum absolutumque facit et pronunciat, praemissam protestationem, vulnerum obductionem cassat, annihilat, mortificat, nihil sibi successoribusque suis reservando aut excipiendo, imo perpetuum silentium sibi suisque successoribus imponendo perpetuo et in aevum. Hac sua etc. Nikołay Danilewicz przezbiter Mog.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1700—1719 г. годы, № 20199, л. 6.

№ 12.—1700 г. 11 Іюня.

Заявленіе монашествующихъ Холмскаго монастыря о полученіи съ Годлевскаго слѣдуемыхъ монастырю процентовъ.

Feria sexta in crastino festi sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Eiusdem 1700.

Religiosi in Christo patres: Paisius Vasilewicz, vicesuperior, et Pachomius Torżyski, procurator causarum conventus et monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, sani recedendo recognoverunt, et quilibet illorum suo pro interesse recognovit, quia ipsi, suo et aliorum patrum religiosorum, praecipue reverendi patris Floriani Wołk Łaniewski, superioris conventus monasterii Chełmensis religiosorum divi Basilii Magni et eorundem patrum totius conventus Chełmensis eiusdem monasterii, pro quorum ratihabitione cavent et se in forma iuris quam plenissima praesentibus inscribunt, nominibus, generosos Joannem Godlewski, vexilliferidam Czerniechoviensem et Cristinam Serebryska, coniuges legitimos, ipsorumque successores, de summa in vim census a summa mille florenorum polonicalium, testamento ultimae voluntatis per olim generosum Jacobum Jasinski, medietatis villae *Serebryszcze*, ad praesens in possessione haeriditaria modernorum quietatoriorum existentis, die quinta Julii, anno 1653-tio super bonis eisdem praenominato conventui Chełmensi aeviternis temporibus quotannis ad solvendum inscripta, provenienti, tum de causa et actione, ad officium praesens primum generosis Opackim, coniugibus, denuo modernis quietatoriis, uti praemissae sortis in bonis villae *Serebryszcze* juris quaesitoribus et possessoribus, occasione praemissae summae in vim census provenientis instituta et intentata, nec non banitionibus earumque publicationibus, tam super praenominatis generosis Opackie, quam praesentibus quietatoriis obtentis, remissionibus, totoque processu, usque in diem hodiernam producto, ob praestitam sibi recognoscentibus sufficientem satisfactionem realemque praemissi census, a summa mille florenorum polonicalium provenientis, per manus eorundem quietatoriorum exolutionem, quo ad annos tantum anteactos et praesentem diem spectat, quietant, emittunt, liberos absolutosque faciunt et pronuntiant, manifestationes, relationes, condemnationes earumque publicationes ac totum processum, usque in diem hodiernam intercedentem, cassant, mortificant et annihilant perpetuo et in aevum. Insuper praenominatum admodum reverendum in Christo patrem Florianum Wołk Łaniewski, prorecensiti conventus superiorem, ad approbandam eandem inscriptionem quietatoriam, vel similem aliam faciendam, in spatio sex septimanarum ad acta praesentia statuent, interim evincent, idque sub damnis terrestribus forum officii praesentis ad respondendum assignando; his suis praesentibus . . . . X. Paisi Wasilewicz, Namies(nik). Na miescu Jemsc. X. Starszego Z. S. B. W. Pachomy Torzysky, R. S. B. W. Procurat.

Тоже, л. 9.

№ 13. 1700 г. 1 Сентября.

Казимиръ Хлоголь съ своею супругою удостовѣряютъ о полученіи денегъ отъ епископа Іоанна Длужевскаго.

Generosi Casimirus Chłohoł et Helena Tuligłowska, coniuges legitimi, sani recedendo recognoverunt et quilibet illorum, praesertim consors cum eiusdem mariti sui, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia praesentaneoque ad infrascripta recognoscenda consensu, suo pro interesse recognovit, quia ipsi illustrissimum et reverendissimum Joannem in Dłużew Dłużewski, episcopum Gratianopolitanum, suffraganeum ac praepositum Chełmensem, Ratnensem, Lucoviensem, eiusque successores de summa duorum millium florenorum polonicalium, tum et de provisione, ab eadem ad actum praesentem proveniente, scripto seu assecuratione certa de actu et data illius in oppido *Krasnystaw*, die vigesima prima Martii, anno currenti, per eundem quietatorium data manuque eiusdem propria subscripta, actisque castrensibus Crasnostaviensibus feria quinta post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno eodem nunc currenti, roborata, inscripta et ad solvendum sibi quietantibus super bonis ibidem expressis modo debitorio assecurata, nec non de eadem ipsa assecuratione ipsiusque informatione roboratoria omnibusque illarum conditionibus, omnibusque et singulis, respectu praemissae summae tam originalis, quam et persolutae ab ea provisionis, intercedentibus praetensionibus quietant, assecurationem praemissam eiusque roborationem cum omnibus illorum contentis ac singulas exinde intervenientes praetensiones cassant perpetuo et in aevum. Hac.. Kazmierz z Brudnowa Chłochoł y małżonki swoy imieniem. Generosa Chłohołowa ignara scribendi.

Тоже, л. 35.

№ 14.—1700 г. 8 Ноября.

Иванъ Нагорецкій освобождаетъ Маевскихъ отъ всякихъ въ его пользу денежныхъ обязательствъ.

Feria secunda ante festum s. Martini Pontificis proxima, 1700.

Ex copia. Comparens personaliter coram etc. generosus Joannes Nahorecki sanus recedendo recognovit, quia ipse generosos Joannem Maiewski, vicesgerentem castrensem Crasnostaviensem et Catharinam de Bakowce, coniuges legitimos, illorumque successores de summa ducentorum florenorum polonicalium, sibi recognoscenti ex adinventione perillustris et admodum reverendi domini Pauli Garbowski, canonici et surrogati judiciorum spiritualium cathedralis Chełmensis, Jazłovecensis, Tyszovecensis, Skierbieszoviensis praepositi ac Marciani Nowicki, advocati jurati Skierbieszoviensis, commissariorum, ab illustrissimo et reverendissimo domino Nicolao Geraldo Wyżycki,episcopo Chełmensi, abbate Czervinensi, praeposito Nisłoviensi, ad dignoscenda jura et privilegia inter se recognoscentem ab una, et suprascriptos generosos Maiewskie, coniuges, parte ab altera ad sortem, *Gizinsczyzna* nuncupatam, versus oppidum *Sawin* situatam, ex utraque parte praetensa, delegatorum et destinatorum, ex quorum decisione, si quid tantum suprascripta summa adinventa et in emundationem praetactae sortis, *Gizinsczyzna* dictae, sibi recognoscenti ad solvendum per generosos Maiewski, coniuges, verbotenus iniuncta est, tum quoque per suprascriptum illustrissimum et reverendissimum dominum Nicolaum Geraldum Wyżycki, episcopum Chełmensem et abbatem Czervinensem, praepositum Nisłoviensem, protunc in *Sawin*, videlicet d. 13 8-bris anno superius in actu connotato, residentem, praefata decisio approbata, deinde et literis, ab eodem illustrissimo et reverendissimo domino episcopo Chełmensi, abbate Czervinensi, praeposito Nisłoviensi, ad supr a-

scriptum generosum Maiewski, vicesgerentem castrensem Crasnostaviensem scriptis, confirmata est. Ob praestitam itaque sibi recognoscenti modo, quo supra, in possessionibus realem et sufficientem satisfactionem quietat, emittit liberosque et absolutos eviternis temporibus facit ac pronuntiat, nihil sibi suisque successoribus ad supradictam sortem, *Gizinsczyzna* nuncupatam, et eosdem generosos Maiewskie, coniuges, praetensionis reservando. Hac etc. Jan Nahorecki m. p.

Тоже, л. 43—44.

№ 15.—1701 г. 11 Марта.

Мировая между Михаиломъ Вѣтринскимъ и епископомъ Гедеономъ Война-Оранскимъ.

Feria 6-ta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1701.

Generosus Michael Wietrzynski sanus recedendo recognovit, quia ipse illustrissimum et reverendissimum Gedeonem Woyna Oranski, episcopum Chełmensem ritus graeci, archimandritam Żydyczynensem, eiusque aulicos et famulos, in tractu causae expressos, de causa et actione tam principalitatis, quam statuitionis inculpatorum ad officium praesens castrense capitaneale Chełmense, ratione violentiarum, eodem processu descriptarum, instituta et intentata, tum de protestationibus, obductionibus vulnerum ipsisque vulneribus, citationibus, relationibus, condemnatione eiusque publicatione in terminis querelarum officii sui feria quinta post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem anno currenti proxime praeterita proxima obtenta, totoque eodem et integro processu ac singulis eo nomine intervenientibus praetensionibus, ob praestitam in praemissis amicabilem et mutuam deprecationem quietat, causam eo nomine institutam, citationes, relationes, protestationes, obductiones vulnerum, condemnationem cum ipsius publicatione totumque processum et singulas eo nomine intercedentes praetensiones in toto et totaliter cassat perpetuo. Hac etc. Michał Wietrzynski Epimach m. p.

Тоже, л. 54.

№ 16.—1701 г. 16 Марта.

Станиславъ Самборженцкій даритъ епископу Николаю Выжицкому своего крестьянина со всѣмъ его имуществомъ.

Feria quarta post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1701.

Generosus Stanislaus Samborzęcki, burgrabius Chełmensis, sanus recedendo recognovit, quia ipse laboriosum Wasko Supruniuk, de bonis villae *Nowy Orzechow* ad bona oppidi *Skierbieszow* profugum, suum proprium nativum et haereditarium, per se recognoscentem processu et iuramento, iuxta decretum officii praesentis in terminis querelarum, feria quinta ante festum sanctae Margarethae Virginis et Martyris, anno proxime elapso 1700, inter se recognoscentem ac illustrissimum et reverendissimum episcopum Chełmensem ritus latini eiusque venerabile capitulum latis, in facie officii seu iudicii castrensis Chełmensis praestito, sufficienter evictum decretoque eodem sibi ad extradendum iniunctum, cum omni subditi eiusdem iure, dominio, proprietate, propinquitate tituloque haereditario, tum cum pueris, post inchoatum processum procreatis, ac omni illius supellectili, circa ipsum post fugam illius existenti, omnibusque utilitatibus iam exnunc et de facto illustrissimo et reverendissimo Nicolao Wyżycki, episcopo Chełmensi, dat, donat atque de processu, eo nomine in officio praesenti Chełmensi terminisque querelarum obtento et perducto, ob praestitam in praemissis satisfactionem, cedit omneque jus suum in personam eiusdem donatarii, uti exolven-

dum, eiusque successorum transfert perpetuo et in aevum. Hac etc. Stanisław z Ostrowa Samborzęcki B. Ch.

Тоже, л. 55.

№ 17.—1701 г. 19 Сентября.

Иванъ Гронковскій записываетъ Георгію Красусскому часть принадлежащей ему земли.

Feria secunda ante festum sancti Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini 1701.

Nobilis Joannes Gronkowski, olim nobilis Stephani Gronkowski cum olim nobili Helena Choinska procreatus filius, productis ortus sui super completione annorum suorum literis de actu et data earundem, videlicet die 24 Junii anno Domini 1676-to, a parocho ritus graeci ecclesiae unitae, in bonis Jędrzeiow sitae, datis styloque et idiomate graeco subsriptis etc., sanus recedendo recognovit, quia ipse bona sua propria et haereditaria infrascripta, videlicet medium mansum agri, *Skubinowski* dictum, in haereditate bonorum *Brus*, palatinatus et districtus praesentis Chełmensis, situm et iacentem, in possessione obligatoria infrascripti donatarii existentem, contractuque obligatorio in suis metis circumscriptum, in se recognoscentem post praedictos parentes suos iure Divino et naturali successione erga alios consuccessores devolutum, cum omni bonorum eorundem seu medii mansi agri ita, prout contractu obligatorio circumscriptum est, omnique praemissorum iure. dominio tituloque haereditario cum omnibus utilitatibus iam exnunc et de facto generoso Georgio Krasuski illiusque successoribus dat, donat, intromissionem admittit, tuitionem et evictionem generalem cavet, idque sub damnis terrestribus simpliciter taxandis, forum officii praesentis ad respondendum assignando. Hac . . . . etc. Jan Gronkowsky.

Тоже, л. 80.

№ 18.—1702 г. 29 Сентября.

Настоятель Холмскаго Базиліанскаго монастыря Іосифъ Левицкій заявляетъ о полученіи части капитала съ процентами изъ завѣщанныхъ монастырю Буцкевичемъ денегъ.

Feria tertia *) ipso festo s. Michaelis Archangelis proxima, anno Domini 1702.

Religiosus et admodum reverendus Josephus Lewicki, superior monasterii Chełmensis ritus graeci unitorum ordinis divi Basilii, sanus recedendo recognovit, quia ipse suo et totius communitatis religiosorum patrum et fratrum eiusdem ordinis et monasterii Chełmensis, pro quibus cavet, nominibus, infideles judaeos seniores synagogae Chełmensis totamque communitatem judaeorum Chełmensium eorumque successores et succedaneos de summa centum florenorum polonicalium, ex originali summa trecentorum florenorum polonicalium primum et antecedenter per eosdem judaeos seniores synagogae Chełmensis religiosae olim ac Deodicatae virgini Justinae Buckiewiczowna, eiusdem ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis, modo reemptitio sub actu quovis inscripta et ad solvendum assecurata, promanante, per eandem vero olim religiosam Buckiewiczowna sibi quietantibus toti, scilicet communitati religiosorum patrum Basilianorum circa ultimam voluntatem et dispositionem suam testamentariam legata, nec non de eodem puncto ultimae dispositionis suae, quoad summam centum florenorum polonicalium, ad praesens levatam, attinet tantum, ob praestitam in praemissis sufficien-

---

*) Ошибка: должно быть feria sexta.

pem et plenariam satisfactionem quietat, unctumque praemissum dispositionis testamentariae, respectu summae centum florenorum polonicalium tantum, cassat etc. salva nihilominus summa ducentorum florenorum polonicalium cum eius debito censu annuo, praedictis monialibus Chełmensibus ritus praefati ordinis divi Basilii monasterii Chełmensis pleno in robore servato. Etc. Josephus Lewicki O. D. B. M. sup. Chełm.

Тоже л. 113.

№ 19.—1704 г. 22 Января.

Заявленіе священника Флоріана Кошанскаго нанесеніи тяжкихъ побоевъ его органисту Осипомъ Вѣтринскимъ.

Feria tertia in crastino festi sanctae Agnetis Virginis et Martyris, anno Domini millesimo septingentesimo 4-to.

Ex parte admodum reverendi Koszanski contra generosos Wietrzynski et Felicianam Wilska protestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Florianus Koszanski, parochus Sosnovicensis, solenniter eidem officio in et contra generosos Josephum Wietrzynski et Felicianam Wilska, conjuges legitimos, questus et protestatus est in eo, quod cum ea statera sit legum regni, ut, iisdem legibus regni insistendo, in omnibus locis et ubivis locorum omnibus personis omni securitate praecustodita et praescripta est, in contrarium vero praemissi inculpati procedendo, non attenta securitate publica, feria tertia post festum ss. Trium Regum proxima, anno currenti, dum idem protestans vigore inhibitionis a loco ordinario sub tempus celebrationis supplicationum, impetrandae pacis editarum, servum ecclesiae, utpote organarium misit ad bona villae *Orzechow* tabernasque, ibidem sitas, ut judaei abstineant ab exercendis artificiis musicorum, quoniam supplicationes, eo nomine semper editas, praemissa prohibent; praenominati vero generosi Wietrzynsky, nec leges regni observando, nec ecclesiae publicationes ex ambona, ad tot sui protestantis admonitiones, praedictum organarium, in taberna generosi Marci Lebkowski deprehensum, tumultuarie adscitis sibi suis subditis, nunc de nomine et cognomine ignotis, in termino advenienti specificandis, eundem organarium lethaliter concusserunt, convulnerarunt, consauciarunt et vix non interemerunt. Et quod praedictus organarius clementiam generosorum Wietrzynskich, conjugum, imploraverat, loco cuiusvis tuitionis, adhuc clamando, ad subditos his prorupit verbis: *biy, zabiy!* eundem organarium vix semivivum in eodem violentiarum loco reliquerunt. Equos sui protestantis ad suam curiam violenter recepit, fame et inedia tribus diebus tenendo maceravit. Post haec peracta per nobilem Dąbrowski eosdem equos ad curiam sui protestantis remisit, per quod pacem et securitatem publicam violavit, contra leges regni excessit poenasque ratione tam violatae securitatis publicae, quam ecclesiasticae, succubuit. Ratione quorum omnium idem protestans iterato modo, quo supra, contra eosdem inculpatos protestatur. Et in verificationem praemissorum coram eodem officio personaliter statutus ministerialis regni generalis providus Stepan Leciuk, officio praesenti bene notus, recognovit, se ex officiosa requisitione eiusdem protestantis ad xenodochium plebanale, circa ecclesiam Sosnovicensem situm, una cum nobilibus Joanne Dąbrowski et Joanne Kwiatanowski, evidentioris testimonii gratia sibi protunc adhibitis, feria tertia proxime praeterita proxima personaliter condescendisse, ibidemque vulnera in corpore praefati Romani organarii infrascripta, videlicet: nad czołem rana cięta szeroka długa, item na prawey ręce raz cięty szeroki poprzeczny aż do żył, item na lewey ręce całey razy suche sine, od ktorych cała ręka posiniała, item plecy całe sine od

gęstych razow zbito, eidem vulnerato circa praemissas violentias illatas vidisse et debite conspexisse. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 годы, № 20201, л. 15—17.

№ 20.—Тоже.

Заявленіе Іосифа Вѣтринскаго о нападеніи Франца Домбровскаго и органиста Сенкевича на его корчму и нанесеніи побоевъ его крестьянамъ.

G. Wietrzynski suo et aliorum nomine contra familiam parochi Sosnovicensis protestatio.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione generosi Josephi Wietrzynski, suo et generosae Felicianae Wilska, consortis suae, ac laboriosorum Andruch Senczuk et Jarmosz Spiczuk et aliorum suorum de villa *Orzechow Nowy* (nominibus), in et contra nobilem Franciscum Dąbrowski, famulum admodum reverendi Floriani Koszanski, parochi Sosnovicensis, et honoratum Romanum Senkiewicz, organarium Sosnovicensem, ratione per ipsos tabernae sui protestantis ipso die festi ss. Innocentium martyrum, iuxta vetus calendarium, violentae invasionis, eorundem subditorum convulnerationis et aliarum violentiarum illationis, tum respectu irrealium obiectionum, in praetacta copia, die hodierna per eundem admodum reverendum Koszanski facta, specificandarum, prout latius dari debuit in parata copia. Verum quoniam intra triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de generosi loci praesentis vicenotarii diligentia in suscipienda, partis vero protestantis negligentia in porrigenda protestatum est.

Тоже, л. 17.

№ 21.—1705 г. 16 Января.

Заявленіе священника Збигнева Волчка и другихъ лицъ о нанесеніи имъ побоевъ Альбертомъ Борженцкимъ и другими солдатами хоругви Романовскаго.

Feria sexta ante festum sanctae Priscae Virginis et Martyris proxima, anno Domini 1705-to.

R. Wołczek et alii contra g. Borzęckie protestantur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione admodum reverendi Zbygnei Wołczek, parochi Swierzowiensis, et honesti Joannis, organistae, atque Andreae Grzybowski ac Joannis Tuchowski et Jacobi Pedziak, ecclesiae ejusdem familiae, in et contra generosum Albertum Borzęcki, vexilliferum cohortis loricatae magnifici Romanowski, succamerarii Chełmensis, et generosum Nicolaum Borzęcki, eiusdem fratrem, et alios cohortis eiusdem commilitones eorumque famulos, utpote: nobilem Zawadzki, generosi Nicolai Borzcki famulum, infrascriptarum violentiarum principalem, et alios famulos ipsorum et earundem violentiarum complices, cooperatores, ad praesens de nomine et cognomine ignotos, ratione per ipsos, et quidem praefatos generosos Borzęckie et alios commilitones, ratione incontinentiae famulorum suorum, contra vero ipsorum famulos ratione sui protestantium, scilicet familiae ecclesiasticae, in bonis *Brzezno*, in via libera, publicam ante tabernam ibidem sitam, via intercepta, łetaliter concussionis, converberationis, rerum variarum et vestimentorum, utpote: Joanni organistae vestis superioris *granatowego turinkowego*, pilei, lirae, alias *skrzypcow*, obrussae et cinguli et aliarum rerum interceptionis; laboriosi vero Jacub secum abductionis et nescitur quo conversionis, et aliarum iniuriarum, damnorum ac violentiarum perpetrationis, prout latius dari debuit in parata copia; verum quoniam intra triduum, ut iuris et moris est, imo diutius

exspectata ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de generosi loci praesentis vicenotarii in suscipienda diligentia, partis vero protestantis negligentia in porrigenda protestatum est.

Et in verificationem praemissorum iidem protestantes commonstrarunt officio praesenti vulnera in corpore suo infrascripta. Et quidem Joannes organista: sub oculis utrisque concussiones horrendas, enormes, sanguine suffusas, a quibus oculi utrique sanguine suffusi, intumefacti, cruenti; item in gena faciei concussionem cruentam, sanguine suffusam, enormem magnam, a qua tota facies summopere intuit; item in mento concussionem cute derasam, cruentam, tumidam, longam; item in fronte et temporibus capitis utrisque concussiones quatuor notabiles magnas, cruentas, sanguine suffusas, tumidas; item in cervice concussiones binas protentas, cruentas, magnas, cute derasas; item in scapulis utrisque, et quidem in dextra tres notabiles magnas, tumidas, lividas, quartum vero vulnus sectum cruente longum, cute derasum, in sinistra vero concussiones trinas tumidas, lividas, notabiles, sanguine suffusas; item in digitis indice et pollice manus dextrae subtus vulnera bina, framea scissa et cruenta profunda, oblonga, similiter quoque et in digito similiter indice manus sinistrae, similiter sectum, cruentum profundum; asseruit sibi et alias permultas concussiones per suprascriptos inculpatos feria quarta proxime praeterita*) illatas et inflictas, sed quoniam eaedem concussiones ob reverentiam officii comonstrari non poterunt, idcirco de eisdem officium non testatur. Jam vero in corpore Joannis Jedłowski, scilicet in temporibus capitis partis sinistrae concussionem cruentam notabilem, tumidam, lividam; item in naso tumidam, lividam notabilem; item in pollice manus dextrae vulnus subtus sectum, cruentum, parvum, per suprascriptos tempore, modo et per personas, superius specificatas, asserentes sibi sine ulla causa et occasione, imo vi et violenter illatas et inflictas, quas concussiones et vulnera officium praesens vidit et debite conspexit atque actis suis connotavit.

*) 14 января.

Тоже, л. 14—15.

№ 22.—1705 г. 15 Апрѣля.

Продажная запись и духовное завѣщаніе Анны Васютицкой въ пользу Нецевича, родственниковъ и Любицкихъ священниковъ.

Feria quarta post festa solennia sacri Paschatis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quinto.

Contractus certi et dispositionis testamentariae, pro parte generosi Necewicz servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens generosus Andreas Necewicz, cohortis catafractae serenissimi regis Poloniae Augusti Secundi commilito, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit contractum infrascriptum, inter se offerentem, protectorem libertinorum Lubicensium, a sacra regia maiestate assignatorum, ab una, et honestam Annam Wasiutycka, libertinam Lubicensem, viduam, ratione venditionis certi fundi in eisdem bonis *Lubicze* anno et die, inferius descriptis, parte ab altera, confectum et conscriptum, nec non testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis eiusdem honestae Annae Wasiutycka, eodem anno conscriptum et manibus tam eiusdem, quam certorum amicorum subscriptum, quorum quidem, et primo contractus series verborum sequitur eiusmodi: **Roku tysiącznego siedmsetnego piątego, dnia iedenastego Februara. Między imcią panem slachetnie urodzonym Andrzeiem Necewiczem a protektorem, nadanym od jego królewskiey mości Augusta wtorego kniaziom Lubyckiem, w woiewodztwie Bełskiem leżocem, a między utsciwą Anną Wasiutycko, kniaziową Lu-**

bycką, iż ucsciwa Anna Wasiutycka przedała y wiecznością pusciła wyżey mianowanemu imci panu Necewiczowi, protektorowi kniazow Lubyckich, gruntu należącego iey po mężu swoiem Iwanie Wasiutce, w częsci sąsiad także kniaziow, przy częsci z boku Iwana Kulisza, pułtrzecia sążnia, na ktorem gruncie budynek, stodoła, chałupa z sieniami y z komorami dwiema, do teyże osiadłosci także należeć będzie; także pułtrzecia sążnia podla ieziora, ktore leży u goscinca Tomaszowskiego, także na uroczysku *na Zawodzianey*, do tegoż gruntu, wyżey specifikowanego, niwa na uroczysku *Smerda* przy miedzy Pawliszczowey,—za któren to grunt y budynki przedała y wiecznością pusciła Anna Wasiutycka imsci panu protektorowi Andrzeiowi Necewiczowi za złotych monety y lidzby polskiey złotych trzysta. Do ktorego gruntu y budynkow samey sobie, ani dziatkom y innym po niey następuiącem possessorom nie zostawuiąc interessu, żadney mocy, ani possessyey do tego gruntu y budynkow wyżey specifikowanych, tylko imść pan Andrzey Necewicz odebrawszy wolno będzie zażywać, jako swego własnego, iemu samemu y innym następuiącem po niem possessorom na wieki wiecznemi czasy; będzie też zupełną mieć moc y komu innemu dać y przedać y darować bez żadney odemnie turbacyey y przeszkody od wszelkich pokrewnych moich; co aby ten zapis moy był takowego wałoru, jakoby aktami grodzkiemi koronnemi wszędzie pisany y roborowany. Co dla lepszey wiary y pewności daie ten moy zapis z podpisem ręki moiey własney. Działo się w roku y dnia wyżey specifikowanego przy urzędzie kniaziow Lubyckich. Był przy tym kniaź starszy, na ten czas będący. Na co się dla lepszego waloru przy imieniach podpisuie się znakiem krzyża swiętego. Tymko Onuszka Jurynowego †. Tymko Putko †. Stecko Deba †. Sawka Swichlak †. Iwan Kulisz †. Iwan Nabrakło †. Iwan Wachow †. Andrzey Czułkowicz, O. Andrzey Kondratowicz, prez. Lub. Co ia nie umieiąc pisma, ztwierdzam ten kontrakt przy imieniu moiem znakiem krzyża swiętego. Anna Wasiutycka †. Testamenti vero eiusdem honestae Annae Wasiutycka tenor est talis: Ja grzeszna y niegodna służebnica Boża Anna Wasiutycka, iako będąc z pilney opatrznosci Boskiey mocno na ciele zchorzałą y na zdrowiu osłabiałą, na duszy iednak y umysle wszytkiego dobrze swiadomą y pamiętną, y na wszytkich zmysłach zdrową, znaiąc sie bydź smiertelną y doczesną, według dekretu Boskiego, iako ziemia w ziemie puiść y w proch obrocić się, taką ostatniey woli moiey w domu moim czynie dyspozycyą, albo testament. Na samy przod grzeszną dusze moie Bogu stworzyciełowi memu polecam, ciało zaś, według powinności y zwyczaiu chrzescianskiego, przy cerkwi swiętey, na mięscu swiętym prosze, aby było pogrzebione, modlitwami swiętemi y ofiarami ratowane. Ubogą nabytą substancyą moią y prace tak rozporządzam. Naprzod grunt między kniaziami, osiadłość y budynek, stodoła y chałupa, przy chałupie sieni y komor dwie, także do tey osiadłości pola na uroczyskach *na Zawodzianey*, y u ieziora, ktora leży u gościnca Tomaszowskiego, y niwa na uroczysku *Smerdce* ieszcze za pamięci moiey y za żywota zkontraktowałam z imcią panem Andrzeiem Necewiczem, protektorem, nadanym od iego królewskiey mości, za złotych monety y lidzby polskiey trzysta złotych; pieniędzy leguie Michałowi, siestrzencowi swemu, złotych cztyrdziesci y stodoła, ktora stoi na uroczysku y na łanu kniazim *na Rochu*; a on mie powinien za to do śmierci moiey dochować, a po smierci pogrzebść y długi z tych złotych cztyrdziestu powinien zapłacić Abramowi, arendarzowi Lubyckiemu, za napoj złotych pułtrzecia y do *Narola* Dawidkowi według rachunku jego zapłacić. A co się tknie długow więcej, albo się kto iakich upominał, szeląga więcey nikomu nie winna. Ostatek zaś pieniędzy na cerkiew swiętą Lubycką leguie; komor dwie na cmyntarzu, iedna większa, druga mnięsza, leguie większą oycu Andrzeiowi Czułkowi, mnięszą zaś oycu Hrehoremu Kondratowiczowi, prezbiterom Lubyc-

kim Tym zaś tedy koncze. Co wszytko, aby według testamentu napisanego było do skutku przywiedzioną, y co komu należy, oddane, prosze y sądem Bożym obowiezuie. A inquantum by kto z lekkomyslnosci swoiey, łakomstwem y zazdroscią Iudaszowską zwiedziony, nie respektuiąc na sprawiedliwość Bożą y na surowość prawa pospolitego, te ostatnią wole moie nieważno bydź usiłował y te annichilował, takowego każdego niebacznego, iako adwersatora y kolatora testamentu na straszny trybunał Boski przed strasznego y przenienaiętnego sędzią swiata pozywam v sąd z niemi będe miec, iako z przeciwnikiem woli moiey, gdzie każdy z nas secundum opera nostra odniesiem zapłate. Działo się w domu Anny Wasiutycky, roku tysiącznego siedmsetnego piątego, dnia iedenastego Lutego, przy obecności iegomości pana Andrzeia Necewicza, nadanym od iego królewskiey mosci w protekcyą kniaziow Lubyckich, y przy kniaziach, był na ten czas kniaz starszy. Na co y ja sama przy imieniu znakiem krzyża swiętego podpisuie się: Anna Wasiutycka †. Tymko Onuszkow †. Tymko Putko †. Stecko Dęba †. Demko Kondratowicz †. Roman Uchryn †. Iwan Kukiz †. Michałko Kukiz †. Iwan Nabrakło†. Sawka Swichlak†. Iwan Wachow† O. Andrzey Czułko. O. Hrehory Kondratowicz, prezbiter Lubicki. Co my kniaziowie, iako nie umieiąc pisać, uprosiliśmy o podpis iegomości pana protektora, nam nadanego od iego królewskiey mości. Na co się podpisuiem przy pieczęciach naszych. Andrzey Necewicz, Franciszek Korwin Małeczewski. Loca sigillorum binorum.

Тоже, л. 119—122

№ 23.—1705 г. 20 Апрѣля.

Холмскій епископъ Николай Герардъ Выжицкій даритъ своему брату все движимое имущество.

Feria secunda post dominicam *Conductus Paschae* proxima, anno Domini 1705-to.

Illustrissimus Wyżycki, episcopus Chelmensis, magnifico Wyżycki donat.

Coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi personaliter comparentes illustrissimus et reverendissimus Nicolaus Gerardus in Wyżyce Wyżycki, Dei et Apostolicae sedis gratia episcopus Chełmensis, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, palam, publice, libere ac per expressum recognovit, quia ipse res suas proprias mobiles ac sese moventes, generaliter omnes et singulas, in auro, argento, clenodiis, aere, stanno, cupro, orichalco, peristromatibus, tapetibus, equis, equitiis, rhedis, vehiculis gallicis, pecoribus, pecudibus et alia quacunque forma et materia et iam in summis paratis existentes, quocunque nomine et vocabulo vocitatas, nunc habitas et in posterum divina favente gratia habendas, ubicunque locorum existentes et locatas seu locandas, cum omni et totali praemissarum rerum mobilium ac sese moventium, tum summarum paratarum, nunc habitarum et in posterum divina favente gratia habendarum, jure, dominio, proprietate, propinquitate tituloque haereditario omnibusque et singulis eorundem bonorum mobilium et sese moventium commodis et emolumentis, nihil iuris, dominii, proprietatis, propinquitatis ac competentiae cuiusvis ex praemissis omnibus pro se suisque successoribus seu quopiam alio reservando seu excipiendo, iam exnunc et de facto magnifico Joanni in eadem Wyżyce Wyżycki, vexillifero Kijoviae, fratri sui recognoscentis germano, et ipsius successoribus dedit, donavit, inscripsit et resignavit, prout praesentibus modo purae, merae et irrevocabilis donationis dat, donat, inscribit et resignat per eundem magnificnm donatorium suum et ipsius successores, tanquam verum ac legitimum haeredem, bona eadem mobilia et sese moventia, generaliter omnia et singula, praesen-

tibus donata et resignata, cum omni, uti praemissum est, jure, dominio, proprietate, propinquitate tituloque haereditario tenendi, habendi, possidendi, dandi, donandi, vendendi, commutandi, alienandi, resignandi in suosque et suorum successorum quosvis beneplacitos usus libere convertendi temporibus perpetuis et in aevum inscriptionis praesentis donatoriae vigore; in quae quidem bona mobilia ac sese moventia, praesentibus donata et resignata, intromissionem realem et actualem pacificamque possessionem, per ministerialem quemvis regni generalem et nobiles duos, praesentibus deputatos, quandocunque voluerit, acceptandam, iam exnunc dare et libere admittere, datamque et admissam tam per se suosque successores, quam per alias quasvis submissas et subordinatas personas non adimere, nec praepedire ac ipsum ipsiusque successores in bonis mobilibus ac sese moventibus praefatis, praesentibus donatis et resignatis, modo quovis non iniuriari, quinimo eundem magnificum donatarium suum et ipsius successores ab omnibus oneribus, iuribus, debitis simplicibus et inscriptis inscriptionibusque quibusvis prioribus et posterioribus, dotum, dotalitiorum, reformationum, advitalitatum ac alterius cuiusvis tituli juris processibus judiciariis impedimentisque quibusvis juridicis bona eadem mobilia ac sese moventia, praesentibus donata et resignata, modo quovis officiendis et aggravandis omnium et singularum personarum status, sexus et conditionis cuiusvis existentium, per omnes praescriptiones terrestres, prout ad quamlibet personam terrestris spectat et pertinet praescriptio, in omni judicio et officio regni tam in toto, quam in parte, toties, quoties opus fuerit, tueri, defendere, evincere et intercedere bonaque praefata mobilia ac sese moventia, praesentibus donata et resignata, semper munda et libera facere reddereque, idque sub damnis terrestribus simplici verbo, absque quovis corporali juramento, taxandis et edicendis per se recognoscentem successoresque suos praenominato magnifico donatario suo et ipsius successoribus, in casu non completionis praemissorum omnium et singulorum inscriptionis praesentis donatoriae contentorum, ad solvendum seorsim et specialiter toties, quoties opus fuerit, succumbendis; pro quibus quidem damnis terrestribus, taliter ad solvendum succubitis, ac pro non completis praemissis omnibus nihilominus complendis, memoratus illustrissimus et reverendissimus recognoscens suis cum successoribus iure conventus, foro competenti renuntiando, coram quovis judicio et officio regni, quibus se cum successoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subiicit, peremptorie respondere suis cum posteris tenebitur. Terminum primum peremptorium, uti et alios omnes exinde subsequentes dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, praescriptionibus, fataliis, suspensionibus, impedimentis legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum prosecutionibus, reipublicae negotiis, interregno et in genere universis juris mediis et defensis non effugiendo, nec evadendo, sed inscriptioni praesenti donatoriae, omnibus contentis solutis, damnis terrestribus toties, quoties opus fuerit, satisfacere, se et suam posteritatem bonaque sua omnia obligando et onerando, nulla terrestri praescriptione in praemissis omnibus obstante.

Тоже, за 1700—1709 гг. № 20198,, л, 264—266.

№ 24.—1705 г. 20 Апрѣля.

Подтвержденіе завѣщанія епископа Выжицкаго.

Illustrissimus Wyżycki, episcopus Chełmensis, testamentum roborat.

Coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi comparens personaliter illustrissimus et reverendissimus Nicolaus Gerardus Wyżycki, Dei et

Apostolicae sedis gratia episcopus Chełmensis, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis suae, de actu et data illius in oppido *Skierbieszow*, die quarta mensis praesentis Aprilis, anno adpraesens currenti confectum et conscriptum manuque sui recognoscentis propria subscriptum et sigillo genuino communitum, in omnibus eiusdem testamenti conditionibus, punctis, clausulis, articulis, ligamentisque et nexibus generaliter universis roborat, confirmat et ratificat, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente.

Тоже, л. 266.

№ 25.—1705 г. 21 Апрѣля.

Иванъ Выжицкій подтверждаетъ свою запись въ пользу Холмскаго епископа Герарда Выжицкаго.

Feria tertia post dominicam *Conductus Paschae* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quinto.

Magnificus Wyżycki illustrissimo et reverendissimo Wyżycki, *episcopo Chełmensi, scriptum roborat.*

Coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi comparens personaliter magnificus Joannes in Wyżyce Wyżycki, vexillifer Kijoviae, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse scriptum certum manuałe, per se recognoscentem in rem et personam illustrissimi et reverendissimi Nicolai Gerardi in eadem Wyżyce Wyżycki, episcopi Chełmensis, de actu et data illius hic Chełmae, die vigesima mensis Aprilis, anno ad praesens currenti, ratione certarum rerum et conditionum confectum et conscriptum, manuque sui recognoscentis propria subscriptum, in omnibus eiusdem scripti conditionibus, punctis, clausulis, articulis, ligamentis et nexibus universis roborat, approbat, confirmat et ratificat, illudque se tanti momenti ac roboris esse haberique vult, ac si coram actis praesentibus recognitum, iisdem de verbo ad verbum inscriptum et acticatum foret, scriptum hoc idem memoratum ad inscriptionem praesentem roboratoriam, ad scriptum suprascriptum in toto vicissim referendo, inscribitque, se submittit et obligat praenominatus recognoscens suis cum successoribus in et super bonis suis generaliter omnibus haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus summisque quibusvis pecuniariis, nunc habitis et in posterum habendis, scriptum idem tam in toto, quam in quavis minima ejusdem parte firmiter tenere, complere, exequi inviolabiliterque observare ac eidem satisfacere, idque sub damnis terrestribus simplici verbo et absque quovis corporali juramento taxandis et edicendis per se recognoscentem successoresque suos, in casu non completionis praemissorum omnium et singulorum inscriptionis praesentis roboratoriae et scripti memorati contentorum seu conditionis eius cuiuslibet ad solvendum, seorsim et specialiter toties, quoties opus fuerit, succumbendo; pro quibus quidem damnis terrestribus, taliter ad solvendum succubitis, ac pro non completis praemissis omnibus nihilominus complendis memoratus recognoscens suis cum successoribus jure conventus, foro competenti renunciando, coram quovis judicio et officio regni, maioris minorisque subsellii, quibus se cum successoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subicit, peremptorie respondere suis cum posteris tenebitur, terminum primum peremptorium, uti et alios omnes exinde subsequentes, dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, prae

scriptionibus, fataliis, suspensionibus, impedimentis legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum persecutionibus, reipublicae negotiis, interregno et in genere universis juris mediis et defensis non effugiendo, nec evadendo, sed inscriptioni praesenti et omnibus illius contentis, solutis damnis terrestribus toties, quoties opus fuerit, satisfacere, se et suam posteritatem bonaque sua omnia obligando et onerando, nulla terrestri praescriptione in praemissis omnibus obstante.

Тоже, л. 227.

№ 26.—1705 г. 27 Апрѣля.

Настоятель Холмскаго Базиліанскаго монастыря Іосифъ Левицкій свидѣтельствуетъ объ уплатѣ монастырю суммы, числившейся по завѣщанію Висневскихъ на имѣніи Бенско.

Feria secunda post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quinto.

Monasterium Chełmense eosdem (Wisniowskie) quietat.

Coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi comparens personaliter religiosus et admodum reverendus pater Josephus Lewicki, superior conventus ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse, suo et totius conventus eiusdem, pro quorum ratihabitione cavet et se praesenti inscribit, nomine, generosos Andream Wisniowski et Barbaram Czerniakowska eorumque successores de summa ducentorum quinquaginta florenorum polonicalium, per olim generosam Zophiam Wisniowska, generosi Thomae Borsza Drzewiecki consortem legitimam, praefati vero generosi Wisniowski sororem germanam, testamento ultimae voluntatis, de actu et data in bonis villae Bęsko die prima mensis Augusti, anno Domini millesimo septingentesimo quarto, confecto et conscripto manibusque tum eiusdem testatricis, quam et amicorum propriis subscripto, applicata ac tandem ex rationibus, pro iisdem quietatoriis iuxta legem publicam militantibus, per transactionem certam, hic Chełmae, de actu et data illius in ibidem expressis, inter se recognoscentem ab una, et unum ex quietatoriis, nempe maritum, parte ab altera, initam manibusque transigentium propriis subscriptam, ad summam quindecem imperialium reductam, quietat, emittit, liberos absolutosque eosdem quietatorios suos eorumque successores, ob praestitam sibi plenariam satisfactionem et summae praefatae per manus generosi Joannis Pruszynski exolutionem, facit ac pronunciat, arestum super summa totali in exemptionem bonorum, generosum Wisniowski concernentium, impositum et officiose susceptum, tollit, cassat, mortificat et annihilat, ab eodemque summam residuam relaxat ac in manus exolventis eiusdem generosi Pruszynski cedit plenarie et exintegro, nihil pro se suisque succedaneis aut alio quopiam reservando seu modo quovis excipiendo, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accendente.

Тоже, № 20198, л. 269, 271.

№ 27.—1705 г. 10 Іюля.

Настоятель Холмскаго уніатскаго Базиліанскаго монастыря Іосифъ Левицкій заявляетъ о полученіи имъ денегъ, слѣдуемыхъ монастырю съ Куропатницкихъ.

Feria sexta ante festum sanctae Margarethae, virginis et martyris proxima, anno Domini 1705-to.

Reverendus superior monasterii Chełmensis ex commisso magnifici Kuropatnicki summam ex sequestro levat de eademque quietat.

Comparens personaliter coram officio actisque praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi religiosus ac admodum reverendus Josephus Lewicki, monasterii Chełmensis ritus graeci ordinis divi Basilii Magni superior, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse suo et totius eiusdem monasterii, pro cuius ratihabitione cavet et se praesenti in forma iuris quam plenissima inscribit, nomine, vigore specialis commissi, sibi ad levandum ex sequestro officii praesentis summam, per magnificum Joannem Kuropatnicki, castellanidem Biecensem, dati manuque ipsius propria subscripti, cuius tenor sequitur talis: „Daię tę moię plenipotencyą ichmciom oicom Bazylianom konwentu Chełmskiego, iż tak in vim fabryki, iako tesz in suffragium intencyi moiey, aby odebrali przysądzone grzywny u imci pana regenta grodzkiego Chełmskiego, ktore ad fidele depositum komportowane, złotych sto czterdziesci, z ktorych odebrania imé pana regenta grodzkiego Chełmskiego kwituię. Datum w Neledni, die prima Julii, anno Domini millesimo septingentesimo quinto. Jan Kuropatnicki, kasztelanic Biecky“ — officium praesens et ipsius succedaneos de summa suprascripta centum quadraginta florenorum polonicalium, a summa originali ducentorum viginti sex florenorum et grossorum viginti quatuor polonicalium pro obiectis generoso Liniewski, venatori Kiioviae, condemnationibus, ex parte eiusdem magnifici Kuropatnicki obtentis, per officium praesens in iudicio terminorum querelarum feria quinta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem, anno praesenti celebratis, in constitutionem loci standi solvi iniuncta ac per generosum Carolum Żuławski et Andream Znamirowski, patronos eiusdem magnifici Kuropatnicki, in sequestro iudiciali officii praesentis posita et alevata per eosdem plenipotentes ex sequestro eiusdem officii, summa octuaginta sex florenorum polonicalium restante, ob realem summae eiusdem restantis centum quadraginta florenorum polonicalium per generosum loci praesentis vicenotarium sibi recognoscenti in virtute supraacticati commissi ex sequestro officii extraditionem et in toto exolutionem quietat, emmittit, liberum absolutumque facit et pronunciat perpetuo et in aevum, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente.

Тоже, л. 292. 293.

№ 28.—1705 г. 6 Августа.

Денежное обязательство Вольскаго Любомльскому протопресвитеру Давидовичу.

Feria quinta ipso die festi Transfigurationis Christi Domini, anno Eiusdem millesimo septingentesimo quinto.

Admodum reverendus Michael Dawidowicz, protopresbiter Lubomlensis, scriptum certum manuale obtulit.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Michael Dawidowicz, protopresbiter Lubomlensis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum infrascriptum, per generosum Martinum Wolski, tribunum terrae Chełmensis, olim generoso Dawidowicz, ratione intro contentorum datum, confectum et conscriptum, manuque ipsius generosi Wolski propria subscriptum, infraacticandum, cuius quidem scripti series verborum sequitur eius modi: „Ja niżey na podpisie mianowany daię ten skrypt na się iegomości panu Dawidowiczowi, pisarzowi prowentow starostwa Lubomskiego, iżem wziął pożyczanym sposobem z prowentow Lubomskich trzysta złotych, monetae curren-

tis protunc, ktore powinienem iako nayprędzey oddać, bez żadney odwłoki y circumstancyey, a to sub fide et conscientia daię ten skrypt z podpisem ręki swey własney. Działo się w Lubomlu dnia szesnastego Nowembris, anno Domini millesimo septingentesimo quinto". Originale vero praeinsertae submissionis manualis idem offerens post ingrossationem ab officio praesenti ad se recepit et de recepto sibique restituto, officium praesens quietat per praesentes, praesentibusque quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1700—1709 г. годы, № 20198, л. 227.

№ 29.—1706 г. 27 Февраля.

Арендная запись Дуниновъ Раецкихъ митрополиту Заленскому на имѣніе Несухоижи.

Sabbato post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1706-to.

Scripti certi, in rem reverendissimi Szlubic Załęski, metropolitae totius Russiae servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Alexander Kizikowski, capituli Vlodimiriensis notarius, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum certum, ab illustri et magnifico Raiecki, castellano Brestensi, in rem et personam illustrissimi et reverendissimi Leonis Szlubic Załęski, metropolitae totius Russiae, tempore, modo et loco inferius expressis, datum et conscriptum, manuque eiusdem propria et amicorum certorum subscriptum, infra acticandum tenoris sequentis: „Ja Krzysztoph Dunin z Raiec Raiecki, kasztelan Brzescianski y ja Joanna Sapieżanka, woiewodzianka Minska Raiecka, kasztelanowa Brzescianska, małżonkowie, zdrowi będąc na ciele y umysle, odstąpiwszy swey własney należney iurisdikcyey, prawa, powiatu y woiewodztwa, a pod teraznieyszy list dobrowolny zapis nasz samych siebie z dobrami i sukcessorami naszemi libere poddaiąc, wiadomo czyniemy (wszem wobec) y każdemu (zosobna komu by) o tym wiedzieć należało, teraz y na potym zawżdy, iż my, maiąc u siebie y na dobrach naszych, mieście *Niesuchoieżach*, dług pewny y realny szesnaście tysięcy monety, w wielkim xięstwie Litewskim idącey, za possessyey iasnie wielmożnego imsci pana Władysława Jozephata Sapiehy, woiewody Minskiego, zaciągnioney, a według assekuracyey tegosz imsci pana woiewody Minskiego y naszey w Brzesciu roku tysiąc siedmsetnego pierwszego, miesiąca Iulij czwartego dnia, in rem et personam iasnie wielmożnemu imsci xiędzu Leonowi Slubic Załęskiemu, archiepiskopowi metropolicie Kiiowskiemu, Halickiemu i całey Rusi, Włodzimierskiemu y Brzeskiemu episkopowi, daney, winney y płacić należącey, ktorą to assekuracyą y zapisem naszym mieliśmy y zapisali się, summę pomienioną szesnascie tysięcy monety, w wielkim xięstwie Litewskim idącey, tynf po złotemu y po groszy trzy rachuiąc, na terminie narodzenia świętego Jana Krzciciela swięta rzymskiego, w grodzie Brzeskim w roku tysiąc siedmsetnym wtórym ad manus et requisitionem imsci xiędza metropolity wyliczyć y z wyliczoney kwit otrzymać, a że dla inkursyey na ten czas Szwedzkiey ta satysfakcya stać się nie mogła, et per consequens, w następuiących aż do teraznieyszego tysiącznego siedmsetnego piątego roku, tedy zadosyć czyniąc pomienioney naszey assekuracye, dobra nasze dziedziczne, nikomu żadnym prawem przed tym nie zawiedzione, ani onerowane, nazwane wieś *Szczytyn*, cum attinentiis w ziemi Chełmskiey leżące, ze wszystkiemi do tych dobr przynależytosciami, dworem, w nim budynkami, poddanemi y ich powinnosciami, czynszami, daninami, lasami, gaiami, polami, sianożenciami, ieziorami, młynami, nic na siebie samych, potomkow y sukcessorow swoich nie excypuiąc, według inwentarza in fundo bonorum, ktory ma bydź

po dacie ninieyszego kontraktu per delegatos od nas y imsci xiędza metropolity w tygodniu spisany, z zasiewem ozimem y iarym, w tymże inwentarzu specyfikowanym, iasnie wielmożnemu imsci xiędzu metropolicie, sukcessorom imsci y kapitule Włodzimierskiey, jure obligatorio puszczamy y rzetelną, skuteczną y realną roczną possessyą exnunc postępuiemy, ktorey to possessyey y tenucie imsci rok poczynać się ma w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym piątym, w dzień swiętego Jana Krzciciela swięta rzymskiego, a konczyć się ma w roku, da Bóg, przyszłym tysiącznym siedmsetnym szostym, o takowym że dniu y czasie swiętego Jana Krzciciela, a inquantum by na terminie rocznym tey summy nie oddaliśmy, tedy od roku do roku w takowey że tenucie y possessyey imsci xiędza metropolity te dobra, bez żadney od nas, potomkow y sukcessorow naszych, ani subordinowanych od nas osob prepedycye, zostawać maią do oddania y wyliczenia summy zupełney szesnastu tysięcy monetą, wyżey specyfikowaną, przed wyliczeniem iednak summy, awizacya ma praecedere przez woznego y szlachtę na niedziel dwanaście, a rumacya po expiracyey terminu do niedziel dwoch z posłuszenstwem poddanych za mil siedm, imsci xiędzu metropolicie służyć powinna będzie, waruiąc to imsci xiędzu metropolicie, inquantum by w dobrach pomienionych jakowa przez nieprzyiaciela poddanym y dworowi stała się desolacya, za to imść żadnym prawem od nas pociąganym bydź nie ma y nie powinien będzie, y owszem od wszelakich prepedycyi prawnych y nieprawnych, od kogo kolwiek o te dobra zachodzących, in omni foro imsci bronić y zastępować obliguie się, y na dobrach naszych *Niesuchoieżach* mieście pro evictione zapisuiemy. Wolen tedy imść xiądz metropolita dobrami pomienionemi, iako własnemi swemi, disponować, szafować, pożytkow wszelakich zażywać y swoim prawem w roczną possessyą arendowną komu chcąc puścić y kontraktować, czego wszystkiego dotrzymać mamy y assekuruiemy się, pod zakładem drugiey takowey że summy szesnastu tysięcy monety wielkiego xięstwa Litewskiego, o ktore zakłady, kontrawencyą naymnieyszemu punktowi kontraktu ninieyszego termin zawity sobie in iudicio competenti: w trybunale głownym Lubelskim koronnym, grodzkim Włodzimierskim, lub też Chełmskim naznaczamy, gdzie stanowszy, zakład pomieniony pierwey zapłaciwszy, w sprawie originalney rosprawić się mamy y powinni będziemy, a ten kontrakt y zapis nasz in spatio niedziel czterech, aut captato tempore, oczywiscie w grodzie Włodzimierskim stanowszy, zeznać y roborować mamy y powinni będziemy. I na tośmy dali ten dobrowolny zapis nasz przy zwykłych pieczęciach y podpisem rąk naszych y ichmościow panow przyiacioł użytych. Działo się w zamku Niesuchoizkim, roku tysiącznego siedmsetnego piątego, miesiąca Iunij szesnastego dnia. Krzysztof Dunin Raiecki, kasztelan Brzescianski. Joanna Raiecka, kasztelanowa Brześcianska. Jako proszony od iasnie wielmożnych ichmosciow panow kasztelanow do tego kontraktu podpisuię się Kazimierz Duszewski, mp. Stanisław Jan Trzcinski, miecznik Nowogrodzki, iako proszony do tego zapisu od iasnie wielmożnych ichmosciow panow kasztelanow Brzyskich przyiaciel, podpisuię się, mp. Samuel Gawarecki, przyiaciel uproszony od iasnie wielmożnych ichmosciow panow kasztelanow Brzeskich wielkiego xięstwa Litewskiego do tego zapisu podpisuię się, mp". Originale vero praeinserti scripti post ingrossationem in acta officii praesentis rursus idem offerens ab eodem officio ad se recepit et de recepto, sibique realiter extradito et restituto, hoc idem officium quietat et quietavit per praesentes.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 г., № 20201, л. 26.

№ 30.—1706 г. 18 Іюня.

Присяжное показаніе о пожарѣ въ деревнѣ Бѣлополѣ.

Feria sexta post festum beatorum Viti et Modesti, martirum, proxima, anno Domini 1706.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes laboriosi Chiacinthus Lesczuk et Demetrius Litwiniec, subditi de bonis episcopalibus ritus graeci Chełmensibus villae *Białepole*, adhaerendo eo in passu legibus et constitutionibus regni, eo nomine sancitis, observanda juris juranda solennitate, flexis ad imaginem Domini Jesu Christi, Salvatoris nostri genibus, in facie officii praesentis praestiterunt corporale juramentum his sequentibus verbis: Ia, Jacko, y ia, Dmiter, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy swiętey Jedynemu, iż w dobrach wsi w *Biłympolu* jasnie wielmożnego iegomosci xiędza Oranskiego, episcopa Chełmskiego, dwor z stodołami, z budynkami wszelkiemi, także styrt dwie pszenicy, stodoły zaś z zbożami rożnemi, sprzętami y statkami gospodarskiemi, także y karczmą, na wsi będącą, oprocz szpiklerza, ktory został cały, oraz z całem sprzętem domowem, chałup zaś osiadłych gospodarzow pułłannikow dziewięć, roku teraznieyszego ogniem przypadkowem w miesiącu Kwietniu, z ktorycheśmy podatek do skarbu Rzeczypospolitey y sąsiedzi nasi płacywali, także ze wszytkiem sprzętem y żywnością (ktora na ten czas mogła bydź) domową, bez wszelkiego wyratowania ogniem przypadkowem nam y sąsiadom naszem zgorzały, przez co podatku Rzeczypospolitey płacić niemożemy y według prawa nie powinniśmy. Tak nam Panie Boże dopomoż y niewinna męka Syna Jego.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 г., № 20201, л. 114.

№ 31.—1706 г. 28 Іюня.

Александръ Боженцкій записываетъ двѣ тысячи злотыхъ Холмскому Базиліанскому монастырю.

Feria secunda in vigilia festi sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, anno Domini 1706.

Magnificus Alexander de Kozarzew Borzęcki, olim magnifici Joannis Romani Borzęcki filius, tribunus Płocensis, sanus recedendo recognovit, quia ipse religioso in Christo patri Josepho Levicki, superiori praesentaneo monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci unitorum, ac toti communitati eiusdem monasterii ipsorumque succedaneis summam duorum millium florenorum in maiorem cultum promovendum Gloriosissimae Beatissimae Virginis Mariae in imagine miraculosa, in eodem monasterio, potius ecclesia ritus graeci existenti, in suffragium animarum tam parentum, quam sui ac generosi olim consortis sui recognoscentis praedicto monasterio applicando, in et super bonis suis generaliter omnibus haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus, summisque quibusvis pecuniariis, nunc habitis et habendis, inscribit, submittit, obligat et ad solvendum assecurat. Quam summam duorum millium idem magnificus recognoscens obligat successores suos post fata sui recognoscentis ad manus et quietationem suprascripti religiosi in Christo patris Josephi Lewicki, superioris praenominati monasterii, seu ipsius succedanei, pro illo tempore existentis, et toti communitati religiosorum patrum ad requisitionem ipsos soluturos et enumeraturos, idque sub vadio summae subscriptae, aliorum videlicet duorum millium florenorm polonicalium, forum officii praesentis eidem religioso patri Josepho Lewicki, praesentaneo superiori memorati monasterii Chełmensis, et eius succedaneo ac toti communitati religiosorum Basilianorum conventus eiusdem Chełmensis cum eisdem

successoribus sui recognoscentis non exolutionis summae praedictae ad respondendum assignando; hac sua etc. Alexander Borzęcki.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за № 20199, л. 174.

№ 32.—1706 г. 25 Августа.

Донесеніе вознаго объ осмотрѣ ранъ, нанесенныхъ священнику Николаю Данилевичу Хросциховскимъ.

Feria quarta in crastino festi sancti Bartholomaei Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo sexto.

Venerabilis Danilewicz vulneratus.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Sliwinski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, quia ipse ex officiosa requisitione venerabilis Nicolai Danilewicz, presbiteri ritus graeci, plebani Mogilnicensis, ad domum muraceam famati Alberti Banicki, coci, hic in circulo civitatis Chełmae sitam mansionemque famati Josephi, chirurgi christiani, habitis secum duobus nobilibus Jacobo Komaradzki et Stanislao Izdebski, sibi majoris et evidentioris testimonii gratia ad infrascripta peragenda adhibitis, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, praesens et personaliter condescendit, ibidemque in corpore praedicti requirentis, in lecto aegritudinis decumbentis, actaque praesentia ob nimiam sui concussionem adire non valentis, vulnera seu concussiones infrascriptas, et quidem primam concussionem supra oculum a parte dextra rubicundam, intumefactam, a qua oculus intumuit et circum circa cruore et livore suffusus est; alteram concussionem a parte sinistra in temporibus capitis, a qua itidem supercilium eiusdem oculi rubicundum et intumuit; item tertiam concussionem in facie a parte sinistra in variis locis rubicundam, intumefactam, longam, latam; quartam concussionem a parte dextra infra verticem cute derasam, rubicundam, intumefactam ac totum caput et vultum tumidum; item quintam in dorso sub scapula dextra concussionem tumidam, rubicundam; item sextam super cingulum concussionem tumidam, notoriam, a quibus concussionibus dolorem nimium capitis, cervicis et internum corporis coram eodem ministeriali idem venerabilis presbiter se sentire allegavit eidem commonstranti nudius tertius, videlicet feria secunda in vigilia festi sancti Bartholomaei Apostoli, in bonis villae Mogilnica, in vinea cremati, per generosum Petrum Chrosciechowski, sine ulla data occasione, vi et violento modo innocentissime illatas et inflictas vidit et debite conspexit. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 г. № 20201, л. 86, 88, 89.

№ 33.—1707 г. 22 Января.

Иванъ Либишевскій съ супругою заявляютъ о прекращеніи съ своими родственниками всякихъ денежныхъ дѣлъ.

Sabbatho in crastino festi sanctae Agnetis, virginis et martyris, anno Domini 1707.

Generosi Joannes Libiszewski et Euphrosina Zaleska, coniuges legitimi, sani recedendo recognoverunt et quilibet illorum, praesertim vero generosa consors cum eiusdem mariti sui, uti tutoris coniugalis, authoritate et assistentia praesentaneoque ad infrascripta recognoscenda consensu, suo pro interesse recognovit, quia ipse suo et generosorum Stanislai, Josephi, Christophori et Thomae, filiorum, tum Christinae, Catharinae, quam innuptarum, atque Franciscae

generosi Alberti Przygodzki consortis legitimae Libiszewskich, filiorum et filiarum suorum, pro quibus cavent, nominibus, magnificos Martiannam Zaboklicka, olim magnifici Joannis Wyżycki, vexilliferi Kiioviae, Bracłaviensis capitanei consortem, relictam viduam, matrem, et Nicodemum, Nicolaum, Stanislaum atque Sebastianum, filios, tum Evam et Ludovicam Wyżyckie, filias minorennes eiusdem suprascripti olim magnifici Joannis Wyżycki, vexilliferi Kiioviae, directos successores eorumque posteros de summa certa pecuniaria successionali, nempe mille et quingentorum florenorum polonicalium, per olim illustrissimum et reverendissimum dominum Nicolaum Gerardum Wyżycki, episcopum Chełmensem, testamento ultimae dispositionis suae, de actu et data eiusdem testamenti in oppido *Skierbieszow* die quarta mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo quinto confecto et conscripto manuque ipsius propria subscripto, atque actis officii praesentis feria secunda post dominicam Conductus Paschae proxima, anno eodem superius expresso, roborato, generosis Libiszewskim legata et ad exolvendum inscripta, ob praestitam in praemissis sibi recognoscentibus praefatisque liberis suis per manus generosi Joannis Sielski, oeconomi, summae superius recensitae mille quingentorum florenorum polonicalium exolutionem et sufficientem ac plenariam in exolutione summae satisfactionem, nec non de puncto testamenti praefati, summam eandem enucleante, ac ipsius roboratoria inscriptione quietant, emittunt, liberos, absolutos faciunt et pronuntiant, punctum praedictum testamenti cum eius roboratoria inscriptione, quoad eandem summam, testamento assignatam et legatam, mille quinquagentorum florenorum polonicalium, ad praesens levatam, tantum spectat, in toto totaliter cassant, mortificant etc. Hac sua etc. Jan Libiszewski. Frazina Libisoska.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1707 г., № 20198, л. 182.

№ 34.—1707 г. 7 Февраля.

Заявленіе священника Льва Тарчиловича о нанесеніи ему побоевъ Каспруками.

Feria secunda post festum Purificationis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1707-mo.

Venerabilis Tarczyłowicz contra honestos Casimirum Michaelemque Kasprzuk, magistros architectilis operae, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione venerabilis Leonis Tarczyłowicz, presbiteri ritus graeci de bonis villae *Putnowice*, in et contra honestos Casimirum, architectilis operae magistrum, et Michaelem Kasprzuk, socerum eius, Gregorium Popowicz de villa *Raciborowice* et Nicolaum Baskay, *muzyka* de villa *Teratyn*, et alios de nominibus, cognominibus ad praesens ignotos, ratione per eos animo praemeditato et auso domus sui protestantis plebanilis, in villa *Putnowice* circa ecclesiam sitae, feria quarta proxime praeterita, proxima, violenter superinequitationis in absentia protestantis, ibidem inhoneste sese gestionis, in lyris lusus exercitia ac horearum ductusque mulierum inquietationis et persecutionis, sui vero protestantis de villa domum advenientem primo verbis ignominiosis, post baculis oppressionis et velle converberationis, tandem colaphisationis, capillorum ex capite modo violento evulsionis et in trahas intrusionis ac ex area evectum, postmodum ad excitatum per protestantem clamorem, ubi conversi a hominibus opem ferentibus ex itinere ad curiam fuerint, denuo in area curiae generosi Samuelis Siechniewicz circa ipsum limen per eundem honestum Casimirum, *ciesla*, colaphisationis et ad fores capite sui protestantis protrusionis, nec non mensura lignacea, vulgo *pulmackiem*, converberationis, in vitam diffidationis, per ipsos invasores factae, doloris in latere dextro sibi protestanti ex percussione ad trahas atque morbi, exinde subsecuti, causationis factae, prout latius

debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, imo diutius, eo nomine exspectata ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de generosi loci presentis vicenotarii in suscipienda diligentia, partis vero in porrigenda negligentia iterum atque iterum manifestatum atque protestatum.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 годы № 20201, л. 23—24.

№ 35.—1707 г. 3 Марта.

Епископъ Холмскій Гедеонъ Война Оранскій отказываетъ девять тысячъ сто злотыхъ польскихъ въ пользу Холмскаго Базиліанскаго монастыря.

Feria quinta post festum sancti Mathiae apostoli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo septimo.

Illustrissimus et reverendissimus Oranski, episcopus Chełmensis ritus graeci, admodum reverendo patri Lewicki cedit.

Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi illustrissimus et reverendissimus Gedeon Woyna Oranski, episcopus Chełmensis ritus graeci, archimandrita Żydyczynensis, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et iurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse de omni et integro iure suo, ad infrascripta habito, videlicet de summa novem millium centum florenorum polonicalium, sibi recognoscenti, scripto certo manuali, de actu et data illius in bonis villae *Koniuchy* die sexta mensis Februarii, anno Domini millesimo septingentesimo quarto, per illustrem et magnificum Stanislaum a Potok Potocki, venatorem magni ducatus Lithvaniae, capitaneum Hrubieszoviensem pro tempore, eodem scripto expresso, praecipue super bonis *Turkałow*, in palatinatu Bełzensi sitis et iacentibus haereditariis, ad solvendum assecurata, tum et de provisione ab eadem summa, ab actu eiusdem scripti manualis provenienti, nec non de eodem ipso scripto, manu eiusdem illustris et magnifici venatoris magni ducatus Lithvaniae propria subscripto sigilloque ipsius genuino communito, iam exnunc et de facto religioso et admodum reverendo patri Josepho Lewicki, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni protunc superiori, ipsiusque succedaneis, atque toti conventui ordinis eiusdem, accepta ab ipso pro praemissis omnibus sufficienti, reali et plenaria satisfactione, pro maiori Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae promovendo cultu miraculosae imaginis, ibidem sitae, ad perpetuam rei memoriam cessit et condescendit, prout praesentibus cedit et condescendit, omneque et integrum hoc idem jus suum in personam et personas eorundem religiosorum patrum et ipsorum succedaneorum transfert, transfundit et incorporat plenarie et exintegro una cum parata evictione super bonis supralatis, scripto eodem inscripta, nihil juris, dominii, proprietatis, propinquitatis ac competentiae cuiusvis pro se suisque successoribus aut succedaneis ex praemissa summa tam originali, quam provisionali, aut alio quopiam reservando, seu excipiendo, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia et singula mediante.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1707 г., № 20198, л. 65.

№ 36.—1707 г. 12 Апрѣля.

Настоятель Холмскаго Базиліанскаго монастыря Іосифъ Левицкій уничтожаетъ обязательство, данное отцемъ Борженцкаго въ пользу монастыря, въ виду замѣны его другимъ.

Feria tertia post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo septimo.

Religiosus admodum reverendus pater Lewicki generosum Borzęcki quietat.

Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi religiosus admodum reverendus in Christo pater Josephus Lewicki, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci cum ecclesia sancta Romana unitorum superior, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse suo et totius communitatis religiosorum patrum et fratrum eiusdem monasterii sui, pro quorum ratihabitione cavet et se praesenti in forma juris quam plenissima inscribit, nomine, generosum Alexandrum Borzęcki, tribunum Plocensem, et ipsius successores de summa duorum millium florenorum polonicalium, sibi recognoscenti totique eidem conventui seu monasterio Chełmensi per eundem quietatorium coram actis praesentibus castrensibus Chełmensibus feria secunda in vigilia festi sanctorum Petri et Pauli apostolorum, anno proxime praeterito millesimo septingentesimo sexto, super omnibus generaliter bonis suis inscripta et ad solvendum post fata sua obligando successores suos, in suffragium animarum tam sui, quam parentum et consortis suae assecurata, nec non ipsa eadem inscriptione ac omnibus eius contentis, nexibus et ligamentis, ob praestitam recognoscenti totique eidem monasterio Chełmensi per aliam inscriptionem, coram actis praesentibus sub actu hodierno per generosum Albertum Borzęcki, eiusdem quietatorii sui filium, in rem et personam sui recognoscentis totiusque eiusdem monasterii recognitam et servientem, quietat, emittit, liberum absolutumque facit et pronuntiat, inscriptionem memoratam cum omnibus eius contentis, nexibus et ligamentis in toto et totaliter cassat, mortificat et annihilat perpetuo et in aevum, hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente.

Тоже, л. 69.

№ 37.—Тоже.

Долговое обязательство Борженцкаго на четыре тысячи злотыхъ Холмскому уніатскому монастырю.

Generosus Borzęcki monasterio Chełmensi religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni cum provisione debet.

Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus in castro Chełmensi generosus Albertus Borzęcki, generosi Alexandri Borzęcki, tribuni Płocensis, cum olim generosa Anna Karnicka procreatus filius, bonorum villae *Brzezno* summaeque super eisdem bonis, modo obligatorio haerentis, sibi recognoscenti per dispositionem certam sive divisionem, die undecima mensis praesentis Aprilis, id est die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, per generosum parentem factam ac per se recognoscentem aliosque generosos fratres suos acceptatam et subscriptam, eessae et servientis, obligatorius possessor, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognovit, quia ipse religioso ac admodum reverendo in Christo patri Josepho Lewicki, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci cum ecclesia sancta Romana uniti superiori, nunc et pro tempore existenti, totique eidem monasterio Chełmensi summam quatuor millium florenorum polonicalium, per generosum parentem sui recognoscentis eidem monasterio Chełmensi ad maiorem cultum promovendum Beatissimae Virginis Mariae atque in obligationem qualibet hebdomada binarum missarum sacrificii, unius quidem

lectae feria quarta, alterius vero cantandae sabbato quolibet pro anima sua et consortis suae, suffragiumque earundem animarum celebrandarum legatam et ex summa supranominata super bonis villae *Brzezno*, in terra Chełmensi consistente, solvi per se recognoscentem assignatam modo certi, veri iusti liquidique debiti seu mutuatae pecuniae tenetur ac debet. Quam summam supradictam quatuor millium florenorum polonicalium idem recognoscens suis cum successoribus praedicto monasterio Chełmensi seu potius eius superiori, nunc et pro tempore existenti, hinc pro die et festo Nativitatis sancti Joannis Baptistae in anno Deodante venturo millesimo septingentesimo octavo aere, solvere et circa officium actaque praesentia castrensia capitanealia Chełmensia realiter et in effectu parata pecunia reponere et relinquere, repositamque et relictam etiam in absentia praefatorum creditorum suorum aut ipsorum succedaneorum rursus non effideiubere, nec modo quovis tam per se, quam per alias quasvis submissas et subordinatas personas non arestare seu remorari, in et super bonis suis generaliter omnibus haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus, summisque quibusvis pecuniarum, nunc habitis et in posterum habendis, praesertim vero bonis supradictis villa *Brzezno* summaque super eisdem, ut praemissum est, modo obligatorio haerente, eidem creditori suo et ipsius succedaneis inscribit, se submittit et obligat. Interim vero ab eadem summa capitali quatuor millium florenorum polonicalium provisionem annuam, per septem a centum computando, pro duabus temporum ratis, unam quidem medietatem pro festo Nativitatis sancti Joannis Baptistae, alteram vero pro festo sanctorum Trium Regum quotannis usque ad exolutionem summae memoratae quatuor millium florenorum polonicalium capitalis pendendam, idem generosus recognoscens dare et ad manus ac quietationem manualem (quae pro authentica censenda est) eiusdem creditoris sui aut ipsius succedaneorum, nunc et pro tempore existentium, solvere et per suum proprium nuntium transmittere similiter de et super bonis suis generaliter omnibus haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus, summisque quibusvis pecuniariis, nunc habitis et in posterum habendis, et praesertim supra bonis, superius nominatis, villa *Brzezno* summaque super eisdem, ut praemissum est, modo obligatorio haerente, ex onere inscriptionis praesentis debebit et tenebitur, idque sub vadio summae suprascriptae capitalis essentialis debiti simili, aliorum videlicet quatuor millium florenorum polonicalium, per se recognoscentem successoresque suos praenominato creditori suo aut illius succedaneis; in casu summae suprascriptae essentialis debiti quatuor millium florenorum polonicalium capitalis, tum et provisionis ab eadem proveniеntis, pro temporibus et loco supra expressis non persolutionis, ad solvendum seorsim et specialiter toties, quoties opus fuerit, succumbendo. Pro quo quidem vadio, taliter ad solvendum succubito, ac pro summa ipsa principali provisionalique non persolutis, nihilominus persolvendis, memoratus generosus recognoscens suis cum successoribus, jure conventus, foro competenti renunciando, coram praesenti castrensi capitaneali Chełmensi officio, cui se cum successoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subiicit, ad primam instantiam praenominati monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci superioris, nunc et pro tempore existentis, peremptе respondere suis cum posteris tenebitur: terminum primum peremptum, uti et alios omnes exinde subsequentes dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, praescriptionibus, fataliis, suspensionibus, impedimentis legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum prosecutionibus, reipublicae negotiis, interregno et in genere universis juris mediis et defensis non effugiendo, nec evadendo, sed inscriptioni praesenti debitoreae omnibusque illius contentis soluto vadio toties, quoties opus fuerit, satisfacere se et suam posteritatem

bonaque sua omnia obligando et onerando, nulla terrestri praescriptione in praemissis omnibus obstante.

Тоже л. 69—70.

№ 38.—1708 г. 10 Іюля.

Духовное завѣщаніе Θеофилы Кучевской, урожд. Андржеіовской—Дытюкъ.

Feria 3-tia ante festum sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima, anno Domini 1708.

Oblata testamenti G. Kuczewskiey.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Florianus Dytiuk Andrzeiowski obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis generosae Theophilae de Andrzejow, generosi Francisci Kuczewski consortis, infrascriptum per eandem generosam Theofilam de Andrzeiow Kuczewska tempore, modo et loco inferius specificatis confectum et conscriptum, manuque eiusdem testatricis et generosorum amicorum propriis subscriptum, infra acticandum; tenor ejusdem testamenti sequitur talis: „W imię Oyca y Syna y Ducha swięgo, amen. Zabieraiąc się do ostatniego terminu życia moiego, ktory iak daleki iest, poniewasz mnie, iako y każdemu z ludzi nie wiadomy, a czuiąc się w życiu moim osłabiało na zdrowiu, przy dobrym iednak baczeniu y zdrowym umysle zostaiąc, takowa samey siebie, dziatek y ubogiey fortuny moiey chcę mieć y czynię ostatnią dispozycią. Naprzod w wierze swiętey katholickiey rzymskiey, iakom się z osobliwey łaski Boskiey urodziła y wprzod przez kmotry moie na krzcie swiętym wyznała y, dorosszy rozumu, aż po dziś dzień wyznawała, była y w teyże wierze swiętey katholickiey żyię, tak y teraz z kosciołem Bożym y wszystkiemi swiętymi kosciola swiętego doktorami, męczennikami y wyznawcami aż do zgonu życia mego wyznawać y w tym wyznaniu, przy łasce Boga moiego, za przyczyną Matki Bożey y wszystkich swiętych patronow y patronek moich (ktorych o pomoc do szczęsliwego konca życia mego wzywam) umierać pragnę, a duszę moię w akcie umieraiącego na krzyżu Iezusa Pana przez Anyola stroża mego, teraz y na ten czas, kiedy wola Boga mego nastąpi, a dusza moia od smiertelnego ciała do szczęsliwey, day Boże, niesmiertelnosci odchodzić będzie, temuż Panu Twórcy y Odkupicielowi memu oddayę; ciało zaś grzeszne, iako ziemię ziemi, w kosciele Sosnowickim, Ciałem Panskim na szczęśliwą wiecznosci drogę posilone y sakramentami swiętemi należycie opatrzone, przy należytym kościoła swiętego obrzędzie, bez pompy y kosztu wielkiego, tylko przy gęstych ofiarach mszey swiętey y iałmożnach za duszę moię a prętkich, oddaię y, żeby pochowane było, kochanego małżonka mego iegomosci pana Franciszka Kuczewskiego y dziatek moich dla Boga upraszam. Na ktory to pogrzeb y obrząd ciała mego, msze swięte y iałmożny z summy moiey własney tysiąca złotych, którą sobie także z własney summy moiey szesciu tysięcy posażney osobliwie zachowała y na siebie zostawiła, tam, gdzie ciało moie leżyć będzie, złotych dwieście gotowych leguie; ażeby na czas pogrzebu kapłanowi oddane były, małżonka mego obliguię, także y dziatek na Boga proszę, tak ażeby tego doyrzeli, aby kapłan należytosci pogrzebu mego y mszey swiętey ofiarom y obrzędowi należytemu we wszystkiem za tę summę dosyć uczynił. Summę zaś złotych osmset tak ordynuie—naprzod: do kosciola Sosnowickiego iegomosci xiędzu plebanowi, który mię w drogę wiecznosci wyprawuie y Sakramentami swiętemi opatruie, iegomosci xiędzu Florianowi Koszanskiemu złotych czterysta, z tym obligiem, aby co rok od pomienioney summy złotych czterechset, ktorą wyderkaffową mieć chce, aby wiecznie kosciołowi temu nie gineła y chwała

Boska nie ustawała, y ratunek duszy moiey nie ustawał, wziowszy złotych trzydziesci prowizyey, trzydziesci mszy swiętych odprawił za dusze moie, zapisuię y wiecznie kosciołowi pomienionemu rezygnuię. Która to summa na wyderkaff zapisana, od ktorey złotych trzydziesci coroczney prowizyey naznaczam y leguie, ma bydź za wolą iegomosci xiędza plebana teraznieyszego y następcow iego y wiadomoscią, ieżeli by nie była wola sukcessorow moich summy tey u siebie, albo na dobrach swoich mieć, albo też w odbieraniu prowizyey coroczney złotych trzydziesci, trudność iakową iegomość xiądz pleban y iego następcy z sukcessorami memi, przez co by uyma ratunku duszy moyey nastąpiła, mieć by mogli, aby na dobrach pewnego kreditora, nie zawiedzionych, lokowana była. O to upraszam tak iegomosci xiędza plebana y następcow iego, iako y sukcessorow moich. Złotych zaś sto do cerkwie uniiackiey do *Wołoskiey Woli*, z kosciołem Bożym iedność trzymaiącey, gdzie y krewni moi leżą, oycu wielebnemu teraznieyszemu kapłanowi Chwedorowi Stokalskiemu, koscioła rzymskiego katholickiego unitowi, y następcom iego także na wyderkaff, a to na chwalenie Matki Nayswiętszey w tym domu Bożym, aby także chwała Boża nie ustawała y za duszę moię modlitwa, albo *moleben*, raz w tydzień w każdą sobothę przez tegoż oyca y następcow iego z dziakami ich, ile bydź można, głośno spiewana była, z dzwonieniem na nią, aby pobożny chrzescianski człowiek, usłyszawszy, choć westchnieniem pobożnym za duszę moie, y co tam leżą, do Panny Nayswiętszey iakoż kolwiek duszy moiey y innym uczynił folgę. Za czym proszę, aby co rok wiecznie kapłanom cerkwie tey prowizya koscielna nieodwłocznie płacona była, aby dusza moia bez ratunku nie zostawała y zatrzymana nie była. Maiąc zaś respekt na wszelaki affekt, uprzeymość ku mnie iegomosci pana Floriana Andrzejowskiego, kochanego bratanka mego, ktorey ia w życiu moim zawsze od iegomosci doznawała y teraz w tey chorobiei moiey osobliwie doznaię, ktorey łaski iegomosci należycie w tym razie nagrodzić nie można, atoli synowi iegomosci y memu chrzesnemu, oraz y wnukowi kochanemu na edukacyą, przy oycowskim staraniu, z fortunki moiey teyże sumki udzielam złotych dwiescie y one do rąk iegomosci, aby nie odwłocznie sukcessorowie moi, iegomość pan małżonek z dziećmi oddali, wielce proszę y ostatnią wolą moią obliguię; na ostatek maiąc wzgląd na krew moią, sieroctwo y iakoż kolwiek usługę w domu naszym, osobliwie teraz koło mnie ieymosci panny Katarzyny Galinskiey, teyże złotych sto na podparcie ubóstwa iey y dalszey fortunki iey ofiaruię, aby y w tym, iako z mego własnego, nie przeczyć, wielce sukcessorow moich upraszam. Tak tedy sumkę moią własną tysiąca złotych rozporządziwszy, do summy pięciu tysięcy złotych polskich moich posażnych, z domu Andrzeiowskich wyniosłych, ponieważem one mężowi memu kochanemu zapisała, nic się nie referuię y owszem przy tey summie kochanego małżonka mego y dziatki moie w całosci zupełney, ktorey niech szczęśliwie długoletnie zażywaią, zachowuię. Także sprzęty domowe, iakie bydź mogą spolnego dorobku z mężem moim, pomienionym sukcessorom moim zostawuię, upraszaiąc, aby y z tego, co możność ich każe, na duszę moią pamiętali, a ni w czym woli moiey nie przeczyli y owszym, aby się co prędzey oney dosyć stało, aby dusza moia długo bez ratunku zatrzymana dla zaniedbania ich nie była, na miłość y wierność małżenską, dziatki na błogosławienstwo macierzynskie, na Boga y sąd Iego obliguię. Więc iuż kończąc rozporządzenie woli moiey ostatniey, tak kochanego małżonka mego, iako y dziatki, na ktore obfite od Boga zlewam błogosławienstwo, żegnam, niech oglądaią na ziemi synow synow y corek swoich, potym w gornym Syonie na Boga bogow wiecznie patrzą. W czymem zaś w życiu moim kogo iakimkolwiek sposobem uraziła, ukrzywdziła, rozgniewała, także ichmosciow panow sąsiad, bliskich y dal-

szych, krewnych moich, przyiacioł przepraszam y, aby mi odpuscili, proszę; iako też y ia wszystkim, ktorzy mię urazili, gniewali, ukrzywdzili, dla miłosci Boskiey, nie pamiętaiąc tego, daruię y odpuszczam. Czeladzi krzywdy niech nie czynią, proszę. Teraz czekam woli Bożey y szczęsliwego wyiscia z ciała duszy moiey, ktorą w ręce Boskie, przy opiece Przeczystey Matki Bożey y wszystkich swiętych, przy straży Aniołow swiętych, strożow y Anjoła stroża mego, polecam y oddaię y w pokoiu Panskim zasnąć pragnę. Ten testament przy dobrym umysle, ręką własną ieszcze władnąc, podpisuię y ichmosciow panow przyiacioł przytomnych, aby się podpisali, upraszam y do grodu, aby był podany, proszę. Na większą cześć y chwałe Boską, amen. Ja, ktory ten testament pisał, podpisuię się—Thomasz Franciszek Roicki, woyski Czerniechowski, y swiadczę przed Bogiem, iż taka wola była u ieymosci paniey Kuczewskiey y datę piszę: Septima Februarii millesimo septingesimo octavo anno. Jakoż od nieumieiącey pisać ieymosci pani Theophili z Andrzejowa Kuczewskiey, ostatnią wolę tę za ustną prożbą iako przyiaciel podpisuię—Franciczek Wietrzynski, manu propria, ieymość zaś krzyżyk swą ręką kładzie +. Do tego testamentu, iako spowiednik podpisuię się—xiądz Florian Koszanski, pleban Sosnowicki, manu propria. Będąc przytomny y uproszony iako bratanek do tego testamentu od ieymosci paniey ciotki, ktora mnie straszliwem sądem obliguie, podpisuię się—Florian I. Andrzeiowski-Dytiuk". Oryginale vero idem offerens ad se recepit et de recepto quietavit per praesentes officium praesens.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 годы. № 20201. л. 25—26.

№ 39.—1709 г. 19 Апрѣля.

Заявленіе вознаго о вводѣ монаховъ Холмскаго базиліанскаго монастыря во владѣніе имѣніемъ Ганскъ.

Feria sexta post dominicam *Misericordiae*, anno Domini 1709.

Admodum reverendus ac religiosus Josephus Lewicki, superior monasterii Chełmensis ritus graeci, ad bona Hansk intromissus.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Sliwinski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione admodum reverendi ac religiosi patris Josephi Lewicki, monasterii Chełmensis Ordinis divi Basilii Magni superioris, totius ejusdem monasterii patrum Basilianorum, cum ecclesia Romana unitorum, habitis secum duobus nobilibus Petro Nowicki et Joanne Malinowski, ad infrascripta peragenda maioris et evidentioris testimonii gratia protunc sibi adhibitis, ad bona villae *Hansk* sortemque olim generosi Stanislai Romanowski haereditariam, ibidem sitam, anno nunc currenti in actu contento, feria quarta proxime praeterita proxima, praesens et personaliter condescendisse, ibidemque una cum dictis nobilibus existens, praefatos reverendos patres Basilianos requirentes in memorata bona, immediate in possessione obligatoria generosae Theresiae Gardzicka, olim generosi Constantini Stoinski, camerarii terrestris Stężycensis, consortis relictae, existentia, tam in curiam, aedificia, hollodia et quasvis structuras curiales, tum hortos, agros, aream, pomaria, foenificia, silvas, nec non subditos, cum juvaminibus et sine juvaminibus, in fundo memorato ac sorte recensita nunc actualiter existentes, atque inseminationes hyemales, ad eandem sortem spectantes, vigore inscriptionis cessionariae, hic coram actis officii praesentis, anno etiam nunc currenti

millesimo septingentesimo nono, per supranominatam generosam Stoinska, camerariam terrestrem Stenżycensem, praefatis patribus Basilianis modernis requirentibus recognitae, cum omni bonorum eorundem seu memoratae sortis jure, dominio, usibus, fructibus, proventibus, attinentiis et pertinentiis ac obedientia subditorum, protunc ad se convocatorum, intromisisse, investivisse ac in realem et actualem pacificamque, quae in instanti per eosdem requirentes coepta est, induxisse possessionem, nemine eandem intromissionem denegante. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 71, 72.

№ 40.—1709 г. 4 Іюня.

Заявленіе Романовскаго о насильственномъ захватѣ Базиліанами имѣнія Ганскъ.

Feria tertia intra octavas Corporis Christi proxima, anno Domini 1709.

Generosus Romanowski contra reverendum Lewicki, superiorem conventus Chełmensis divi Basilii Magni, protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Nicolaus Romanowski, sortis suae in bonis *Hansko* et aliarum eo pertinentium haeres, coram eodem officio et actis in et contra reverendum Josephum Lewicki, superiorem conventus Chełmensis divi Basilii Magni, totamque communitatem eiusdem conventus (protestatur), idque in eo, quia ipse, non observato statu suo spirituali, non observataque solennitate legum publicarum, praecipue sub hoc calamitoso tempore vacantibus quibusvis judiciis, contra indebitos apprehensores alienarum fortunarum sat rigorose sancitarum, imo in postpositionem earundem legum procedendo, non attenta securitate domorum nobilium, causam praefati protestantis non perducto processu, nec avisato protestante, adscitis sibi asseclis, tumultuarie invaserunt, non reproductoque ullo processu ad sortem suprascripti protestantis, in possesionem suam receperunt, usus fructus ademerunt, subditos ad praestandos labores adegerunt. Dumque idem protestans, resciens de tali eorundem progressu, amicabiliter per literas eosdem, ut a tali suo progressu supersederent, requisivit, ipsi omnino debitum aliquod, nullo modo ex sorte protestantis eosdem concernens, sibi persolvere mandarunt, ultro sese in indebitam ingerentes possessionem; nec his contenti, debitum protestantis, apud infidelem Icko habitum, uti profugi, non possessionati nobilis aresto innodarunt et sibi persolvere adegerunt; addendoque violentiam violentiis, opressiones opressionibus, subditum laboriosum Chwedko Semczuk reverendus Małachowski, in iisdem bonis substitutus, sine ulla occasione et ansa concussit, avenam ex ecclesia ritus graeci, sibi per praefatum protestantem servatam, per vim acceperunt et in usum sui converterunt, per quod damnum non modicum in inseminationibus vernalibus, quum et aliis rebus oeconomicis causarunt; praecavendo itaque ulteriori ruinae fortunae suae, idem protestans iterum atque iterum solenniter protestatur; offerendo se praemissas iniurias et damna in foro fori jure judicialiter (prosequi) velle, salva ejusdem protestationis augendi, minuendi, etiam per copiam citationis reservata facultate.

Тоже л. 78, 79.

№ 41.—1709 г. 4 Іюня.

Заявленіе того же Романовскаго о захватѣ Терезой Стоинской части его имѣнія Ганскъ.

Similis ex parte ejusdem contra generosam Theresiam Stoinska protestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens generosus Nicolaus Romanowski,

bonorum *Hansk* et aliorum eo pertinentium sortis suae haeres, coram eodem officio et actis in et contra generosam Theressiam Stoinska solenniter questus et protestatus est, idque in eo, quia ipsa non observata securitate et solennitate legum, praecipue sub hoc calamitoso tempore, quae alienas fortunas apprehendere vetant, imo in convulsionem earundem legum procedendo, bona *Hansk* sortemque suprascripti protestantis, tum et curiam, congregatis sibi asseclis, nullo habito iure, ad sortem praefati protestantis ante festa solennia Paschae vi et violenter invasit, invadendoque intromissionem vigore juris sui, tantum ad sortem per se olim Stanislai Romanowski, fratris protestantis germani habiti, in sortem generosorum Romanowskich et suprascripti protestantis reverendis patribus ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis admisit, non perducto processu, nec avisato eodem protestante, verum sola privata authoritate, circa quam invasionem cameram scitu, jussu et mandato ejusdem generosae Stoinska vi et violenter reservarunt reservataque avenam, ad inseminationem vernalem, post depopulationem Sueticam proprio aere emptam, per vim accepit et equis suis depabulavit, omnemque usum fructum recepit, subditos ad praestandos labores coegit praestandamque obedientiam eidem protestanti a praefatis subditis debitam interdixit, quo suo illicito progressu metas legum excessit poenasque eo nomine sancitas in se traxit. Praecavendo itaque omnimodae indemnitati suae, tum et integritati suae fortunae et substantiae, idem protestans iterum atque iterum solenniter protestatur, offerendo se praemissas iniurias et damna in foro fori iure vindicaturum velle, salva ejusdem protestationis augendi vel minuendi etiam per copiam citationis reservata facultate.

Тоже, л. 79.

№ 42.—1709 г. 17 Іюня.

Заявленіе Уяздовскаго о нанесеніи ему Свирскимъ оскорбленія на церковномъ погостѣ.

Feria secunda post festum sanctorum Viti et Modesti Martyrum proxima, 1709.

G. Uiazdowski contra generosum Swirski et alios protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione generosi Joannis a Kownaty in Uiazdow, Ochniowie Magna, Uiazdowski in et contra generosos Joannem de Romanow Swirski, camerarium terrestrem Lublinensem, principalem, tum Hieronimum et Michaelem Szołayski, fratres, nec non Paulum Lipnicki, Andream Chomicki et alios eorundem generosorum Szołayskich et Swirski famulos, complices, in termino specificandos, ratione per ipsos et quidem generosum Swirski tam in antecessum in oppido *Sawin* sub tempus solennis festivitatis Nativitatis X-ti Domini, non attenta immunitate ecclesiastica, in coemeterio eiusdem ecclesiae Sawensis, ex templo eundo, in duellum provocationis, ac demum post coemeterium exeundo, ad frameam sese porrectionis eademque sui protestantis velle convulnerationis, tum demum subseque ntitempore, die quinta Mai, sub tempus nundinarum in civitate Wisznicensi, sui protestantis in foro publico manuum violentiarum cum suprascriptis complicibus in se iniectionis, strictis frameis velle convulnerationis, tumultus excitationis, exindeque pacis et securitatis publicae ac nundinarum violationis, in vitam diffidationis ad eandemque inferendam violentiam per praedictum generosum Michaelem Szołayski supranominato generoso Swirski suppeditationis et aliarum violentiarum ac laesionum perpetrationis, idque inhaerendo protestationibus suis, eo nomine coram actis variis authenticis regni et praesertim in arce Czechanowiensi factis, prout latior debuit dari copia; verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius

eo nomine exspectata extiterat, ad actican-dum officio eidem non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis renitentia in porrigenda iterum iterumque protestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1704—1710 годы, № 20201, л. 80.

№ 43.—Тоже.

Заявленіе вознаго о наложеніи ареста на имущество Яновской, хранившееся въ Мельникскомъ базиліанскомъ монастырѣ.

Pro parte generosi Bakowiecki arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Ostapkowski, ex reproducto authentico officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, quia ipse ad officiosam requisitionem generosi Martini Bakowiecki, pincernae Visnensis, una cum nobilibus Samuele Maszkiewicz et Stanislao Raykowski, sibi ministeriali maioris et evidentioris testimonii gratia ad hunc actum adhibitis, in crastino festi sanctissimi Corporis X-ti Domini proxime praeterito, anno praesenti, ad conventum abbatiae *Mielnicensis* ordinis sancti Basilii Magni praesens et personaliter condescendebat, ibidemque in ecclesia ipsorum ritus graeci deposita tria scrinia cum substantia mobili generosae Mariannae Łazniewska, olim generosi Stephani Janowski, venatoris Rożanensis, consortis derelictae viduae, intuitu certarum realium praetensionum generosi requirentis arestavit officiosumque imposuit arestum. Quod arestum religiosus pater Dyonisius Scrakowski, prior alias *humen* monasterii praedicti, una cum patribus religiosis conventus ejusdem libere suscepit, eademque scrinia usque ad decisionem causae, inter requirentem et generosam Janowska instituτae, vertentem, eidem generosae Janowska non extraditura se cum toto conventu suo declaravit et assecuravit. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 83.

№ 44.—1710 г. 23 Января.

Заявленіе вознаго о врученіи позва Аннѣ Бржезицкой по дѣлу о неуплатѣ ею Холмскому базиліанскому монастырю суммы, завѣщанной ея мужемъ на поминъ души

Feria quinta ante festum Conversionis s. Pauli Apostoli proxima, anno Domini 1710.

Ex parte religiosorum patrum Basilianorum contra generosam Brzezicka relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit —se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł Rzewuski, referendarius et exercituum regni campestris ductor, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielecensis, Ulanoviensis etc. etc. capitaneus. Tibi generosae Annae de Skomorochy, olim generosi Joannis Brzezicki consorti derelictae, bonorum sortis certae, in haereditate villae *Wołczkow Przewoz* sitae, vigore jurium tuorum possestrici, de bonis tuis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur capitaneali authoritate, mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi, capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu judiciis officii causarum feria quinta ante festum Purificationis Beatissimae, Gloriosissimae Virginis Mariae proxime incidenti, ventura, in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis, ad instantiam admodum religiosi in Christo

patris Josephi Lewicki, superioris monasterii Chełmensis, tum et totius communitatis religiosorum patrum ejusdem conventus ordinis divi Basilii Magni, actorum, personaliter legitime peremptorieque compareas, qui te insimul et semel adhaerendo testamento seu dispositioni ultimae voluntatis olim generosi Joannis Brzezicki, mariti tui, citant, idque pro eo, quatenus tu generosa Brzezicka piae legationi superius nominati olim generosi mariti tui quoad punctum testamenti, modernos religiosos patres actores respiciens, spectat, in toto satisfacias, summam duorum millium florenorum polonicalium, memorato testamento monasterio eidem Chełmensi religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni per olim praedictum generosum maritum tuum in suffragium animae suae applicatam et legatam, ad exolvendum provenientem, in instanti nostro coram officio solvas et realiter enumeres, praesentibus citaris, sis termino paritura. Datum in castro Chełmensi sabbatho ante festum sanctorum Trium Regum proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo"—copiam similem sigillatam in bonis villa *Wołczkow Przewoz* curiaque citatae, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente, ipsimet citatae de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 449, 456.

№ 45.—1710 г. 6 Марта.

Заявленіе вознаго о врученіи позва Бржезицкому по дѣлу о неуплатѣ Холмскимъ базиліанамъ завѣщанной имъ суммы.

Feria quinta in crastino diei Cinerum, anno Domini 1710.

Ex parte admodum reverendi Lewicki contra generosum Brzezicki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus nobilis Franciscus Stachowski, officii praesentis apparitor, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Matthaeus in Rozdoł Rzewuski, referendarius et exercituum regni campestris ductor, Chełmensis, Nowosielecensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Tibi generoso Nicolao Brzezicki, sortium tuarum, in bonis villae *Choinska Wola* sitarum, haeredi et possessori, de bonis tuis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta post dominicam *Invocavit* quadragesimalem proxime incidenti ventura, in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis, ad instantiam admodum reverendi ac religiosi in Christo patris Josephi Lewicki, religiosorum patrum et fratrum monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superioris, tum et totius communitatis ejusdem monasterii, actorum, personaliter peremptorieque compareas, qui te, inhaerendo decreto officii nostri inter modernos actores ab una, et generosam Helenam Annam duorum nominum Skomorowska, olim generosi Ioannis Brzezicki, filii tui, generose citate, consortem derelictam viduam, protunc citatam, parte ab altera, in castro Chełmensi in terminis querelarum feria quinta ante festum Purificationis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno nunc currenti, in actu contento, idque in causa et actione, ratione non solutionis summae duorum millium florenorum polonicalium, testamento seu dispositione ultimae voluntatis per olim suprascriptum generosum Joannem Brzezicki monasterio Chełmensi in suffragium animae suae applicatae, legatae et inscriptae non solutionis, pro terminis querelarum officii praesentis, immediate celebratis, instituta et intenta, mota et judicialiter vertente prolato, decreto eodem in

se de praemissis latiori existente, quo mediante decreto recensito suspensa decisione causae, hoc idem officium praesens castrense capitaneale Chełmense ad disjudicationem ulteriorem negotii principalis inter partes easdem, principaliter inter se agentes, injunxerat te, generose Brzezicki, pro primis et proximis castrensibus capitanealibus Chełmensibus querelarum officii sui terminis adcitari. Citaris itaque, sis terminum attentaturus. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Purificationis Gloriossimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo"—copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae in bonis villae *Wola Choinska* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente, ipsimet citato de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 48, 54.

№ 46.—1710 г. 5 Апрѣля.

Явка фундушевой записи Андржеіовскихъ въ пользу церкви въ Волошской Волѣ.

Sabbatho post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proximo, anno Domini 1710.

Ex parte venerabilis Stokalski inscriptionis certae oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Theodorus Stokalski, presbyter ecclesiae, in *Wołoska Wola* sitae, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit inscriptionem certam manualem, pro parte ecclesiae, superius expressae, per generosos Andrzeiowskie, conjuges, tempore, modo et loco infra specificatis datam, servientem, manuque eorundem coniugum, tum et certorum amicorum propria subscriptam, infra acticandam, tenoris sequentis: „My niżey na podpisaniu wyrażeni dla pomnożenia chwały Boskiey y Przenayczystszey Mariey Panny, Matki Syna Bożego, leguiemy do cerkwi, w *Wołoskiey Woli* będącey, na potomne czasy złotych sto, które na dobrach naszych, w *Brusie* będących, zapisuiemy y sukcessorow naszych obliguiemy, aby tey naszey woli w niczym wiecznie nie naruszyli, względem którey summy prowizyę po złotych dziesięć na każdy rok naznaczamy; od tey zaś summy powinien będzie wielebny Theodor Stokalski, presbiter namieniońey cerkwi, y sukcessorowie, po nim do teyże cerkwi następuiący, przy odebraniu prowizyey, począwszy od swięta Pokrowy Bogarodzice Panny Przenayswiętszey, spiewać na każdą sobotę w cerkwi moleben y litanią w niedzielę na intencya wyżey mianowanych leguiących, a post sera fata ichmosciow w nabożenstwo ma się obrocić za duszę ichmosciow y następuiących sukcessorow po ichmosciach. Prowizyą zaś dziesiątka złotych co rok wyliczać ichmość obliguią się na dzień swiętey Pokrowy. Ten zaś dobrowolny skrypt rękami własnemi swemi podpisuięmy y dla potomney pamięci do akt y ksiąk autentycznych per oblatam podać pozwalamy. Działo się w Brusie dnia dziewiątego Octobris, roku Panskiego tysiąc siedmset piątego. Thomasz Andrzeiowski Dytiuk, podczaszy Latyczewski. Apollonia Andrzeiowska. Roman Paszkowski, iako na ten czas przytomny, podpisuię się za konsensem leguiących ichmościow". Cujus quidem inscriptionis, superius de verbo ad verbum acticatae, idem offerens originale post ingrossationem in acta praesentia ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 105—6.

№ 47.—1710 г. 23 Сентября.

Привилегія короля Августа II Порфирію Кульчицкому на Пинскую епископію и Лаврышовскую архимандрію.

Feria tertia post festum sancti Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo.

Literarum privilegii, super episcopatum Pinscensem illustrissimo Kulczycki datarum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Michael Rodkiewicz obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit literas privilegii, super episcopatum Pinscensem et Turoviensem illustrissimo Kulczycki a sacra regia majestate datas et emanatas, infra acticandas de tenore eo, qui sequitur talis.

August Wtory, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski, a dziedziczny xiąże Saski, elektor. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, iż my za zeysciem z tego swiata wielebnego Antonina Żołkiewskiego, episcopa Pinskiego y Turowskiego, archimandryty Ławryszowskiego, episcopie te y archymandrystwo, pomienionym sposobem dotąd wakuiące, a do dyspozycyi naszey przypadłe, pierwsze w powiecie Pinskim, archimandrya zaś w woiewodztwie Nowogrodzkim będące, wielebnemu Porfiremu Kulczyckiemu, z pobożnosci y nauki nam zaleconemu, dać do ostatniego życia iego y konferować umysliliśmy, iakoż daiemy y konferuiemy ninieyszym listem y przywileiem naszym do ostatniego życia iego kresu albo większey przezeń godności dostąpienia, ktore to episcopię Pinską y Turowską, tudziesz archimandryą Ławryszowską ten że wielebny Porfiry Kulczycki obiąwszy ze wszytkim duchowieństwem, katedrami, z cerkwiami, manastyrami, w pomienionych episkopiach y archimandryey znayduiącymi się y będącymi, także ze wszytkiemi dobrami, do tychże episkopiey y archimandryey zdawna należącymi, wsiami, folwarkami, gruntami, borami, lasami, czynszami, daninami y innemi pożytkami y przynależytosciami, zdawna należącymi, y ze wszytkiemi in genere et specie pożytkami, tak iako zeszły wielebny Żołkiewski y insi przed tym antecessorowie iego trzymali, on teraz trzymać y używać będzie. Co do wiadomości wszytkim, ktorym to wiedzieć należy, osobliwie iednak obywatelom powiatu Pinskiego y woiewodztwa Nowogrodzkiego, duchownych przełożonych zakonnikow ordinis divi Basilii Magni, tudziesz poddanych, do pomienionych episkopiy y archimandryey należących, donosząc, mieć chcemy y rozkazuiemy, aby pomienionego wielebnego Porfirego Kulczyckiego ordinis divi Basilii Magni, officiała generalnego, całey Rusi proconsultora y starszego Bytenskiego, za własnego y od nas podanego episkopa Pinskiego y Turowskiego, archimandrytę Ławryszowskiego wszytscy mieli y znali y tak juryzdykcyey iego duchowney, iako y rządowi dobr swiedzkich we wszytkim podlegali, dla łaski naszey y z powinnosci swoiey. Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Lublinie dnia XIII miesiąca Lipca, roku Panskiego MDCCIII, panowania naszego VII. Locus sigilli minoris cancellarii M. D. Lit. Augustus Rex.—Episkopie Pinska y Turowska w powiecie Pinskim y archymandrya Łabrzyszowska w woiewodztwie Nowogrodzkim post fata wielebnego Antonina Żołkiewskiego wielebnemu Porfiremu Kulczyckiemu ordinis divi Basilii Magni, officyałowi generalnemu totius Russiae, proconsultorowi Bytenskiemu confertur. Pro cancellariatu illustrissimi et excellentissimi domini Stanislai Antonii in Szczuczyn et Radzyn Szczuka, procancellarii Magn. Ducatus Lithuaniae, Lublinensis capitanei

Originale idem offerens post ingrossationem in acta officii praesentis rursum ad se recepit et de recepto sibique realiter restituto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже. л. 386—7.

№ 48.—1710 г. 16 Октября.

Посвидѣтельствованіе дворянъ о дворянскомъ происхожденіи игумена Холмскаго базиліанскаго монастыря Іосифа Левицкаго.

Feria quinta ante festum sanctae Hedvigis viduae, electae Dei, proxima, anno Domini 1710.

In rem admodum reverendi patris Lewicki testimonii collati oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Florianus Blizinski obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit literas testimoniales seu deductionis, pro parte admodum reverendi in X-to patris Josephi Lewicki, conventus divi Basilii Magni ritus graeci Chełmensis superioris, servientes, hic Chełmae in conventu particulari sub tempus comitiolarum ab universa nobilitate die decima septima Augusti, anno praesenti, in actu contento, ratione infrascriptorum datas et emanatas manibusque permultorum inferius scriptorum propriis subsriptas et sigillis nonnullorum ipsorum genuinis communitas, infra acticandas tenoris talis.

My niżey na podpisach wyrażeni wiadomo czyniemy, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie jasnie wielmożnemu imci xiędzu Jerzemu Winnickiemu, metropolicie całey Rusi w iednosci swiętey, Przemyskiemu, Samborskiemu, Sanockiemu episkopowi, Dermanskiemu, Dubienskiemu archymandrycie, naszemu wielce miłosciwemu panu, przy doniesieniu usług y chęci naszych braterskich: iż znaiąc godne urodzenie, szlacheckie imie, tudziesz zacne merita przez recerskie zasługi w Rzeczypospolitey imci pana Bazylego Lewickiego, ziemianina y brata naszego, rodzica iegomosci xiędza Jozefata Lewickiego, starszego y officyała ritus uniti graeci Chełmskiego, a za łaską nayjasnieyszego króla iego mości Augusta Wtórego, pana naszego miłosciwego, na episkopią Chełmską y Bełzką y archimandryą Żydyczynską praezentą podanego y nominowanego, tudziesz wiadomie maiąc, a prawie codziennie widząc pia opera w cerkwi Bożey y należycie (z) zbudowaniem ludzi życie przykładne prowadzącego, daiemy, fide, honore testando, to nasze testimonium temuż przewielebnemu imci xiędzu nominatowi, iż iako iest ex nobili sanguine natus, tak aby sine omni praepedimento y zarzutow przeciwko imieniowi szlacheckiemu, charakter przez obrządki należyte do konsekracyey de manu et benedictione supremi capitis jasnie wielmożnego iegomosci xiędza metropolity odebrał y iako nayprędszą y nayskutecznieyszą charakterowi swemu należytą expedycyą, aby dyoecesya bez pasterza nie była, miał, upraszamy jasnie wielmożnego iego mosci xiędza metropolity, naszego miłosciwego pana, y to nasze, iako wyżey, daiemy testimonium.—Działo się w Chełmie podczas kongressu naszego, dnia siedmnastego Augusti, millesimo septingentesimo decimo anno. Tomasz Jan z Romanowa Romanowski, podkomorzy generalny ziemi Chełmskiey, manu propria (Locus sigilli ipsius genuini). Marcin Franciszek Borzęcki, sędzia ziemski Chełmski, manu propria. (Locus sigilli ipsius genuini). Jan Rudnicki, woyski Krasnostawski, manu propria. Kazimierz Dłużewski, podczaszy ziemi Chełmskiey, manu propria. Maciey Kunicki, łowczy Chełmski. Mikołay Kunicki, miecznik ziemi Chełmskiey, manu propria. Franciszek Jan Sługocki, sędzia grodzki Chełmski. Stanisław Michał Gorecki, pisarz grodzki Chełmski. Woyciech Gorecki, komornik graniczny Chełmski. Alexander Mogilnicki, łowczy ziemi Żydaczewskiey, manu propria. Jan Grzymała Kamodzinski,

podczaszy Podolski, manu propria. Woyciech Gruszecki. Karol Żuławski, komornik graniczny Czerniechowski, vicesgerent grodzki Krasnostawski, locus sigilli ipsius genuini. Tomasz Andrzeiowski Dytiuk, podczaszy Latyczowski. Andrzey Koźmian, regent grodzki Krasnostawski, manu propria. Jakub na Uhrusku Urowiecki, manu propria. Jozef Alexander Wielunski, przy kongressie naszym iego mosci xiędzu nominatowi podpisuię manu propria. Wawrzyniec z Milanowa Milanowski, na toż podpisuię się. Adam Worowski, na toż podpisuię się manu propria. Jozef Modzelewski, na toż podpisuię się manu propria. Jan Kawiecki. Jan Kuczewski, stolnik D. Stanisław Rudnicki P. C., m. p. Franciszek Węglenski, chorąży Parnawski. Locus sigilli ipsius genuini. Thomasz Antoni Borowski, manu propria. Alexander Strzeżowski. Stanisław Jaslikowski, manu propria. Michał Huchowicz. Franciszek Ciemniewski, czesnik ziemi Ciechanowskiey, manu propria. Antoni Bieniedzki C. m., manu propria. Jozef Konstanty Borzęcki, pisarz grodzki Krasnostawski, manu propria. Alexander Gniewkowski. Marcyan Rogowski. Marcyan Mayko Hornowski, manu propria. Stanisław Łebkowski, manu propria.—Originale vero praeinsertarum literarum testimonialium idem offerens rursus ab officio praesenti post ingrossationem in acta officii praesentis ad se recepit et de recepto sibique realiter restituto officium praesens quietat et quietavit per praesentes.

Тоже, л. 411.

№ 49.—1711 г. 19 Января.

Заявленіе священника Свижовской церкви Станислава Зубрицкаго о нанесеніи ему различныхъ оскорбленій Станиславомъ Боржимовскимъ.

Feria secunda in crastino festi s. Priscae Virginis et Martyris, anno Domini 1711.

Reverendus Zubrzicki contra generosum Borzymowski manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione admodum reverendi Stanislai Zubrzycki, parochi Swirzoviensis, providendo cuivis indemnitati suae ac ecclesiae Swirżoviensis, in et contra generosum Stanislaum Borzymowski, sortis in bonis villae Rowno haeredem, ratione per eiusdem circa benedictionem annualem, alias *po kolędzie*, ad bona villae *Rowno* ex munere officii pastoralis adventum, verbis despoticis et calumniosis in contumaciam protestanti dishonorationis, demum primum per missionarium certum protestantem velle ligationis, postmodum per alterum nuntium virgis velle caedi, tertio in duellum provocationis et in honorem personae spiritualis diffidationis, status spiritualis in persona protestantis contemptuationis et laesionis, ut ex laesivis chartulis, ad protestantem directis, suo in termino patebunt, decimaeque retentae nolle exolutionis, imo exinde ansam ad protestantem ac occasionem consulto investigationis;—verum quoniam intra triduum et post triduum, imo diutius exspectata ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium manifestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1711—1712 г., № 20202, л. 9.

№ 50.—1711 г. 22 Іюля.

Заявленіе вознаго о наложеніи запрещенія на имѣніе Ивана Гаварецкаго за долгъ священнику Симеону Анхимовичу.

Feria quarta ipso die festi sanctae Mariae Magdalenae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo primo.

Ex parte venerabilis Anchimowicz arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens ministerialis regni generalis providus Chvedorius Zabłocki, officii praesentis apparitor, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione venerabilis Simonis Anchimowicz, presbiteri Łopiennicensis, habitis secum duobus nobilibus Valeriano Michałowski et Josepho Wietrzynski, maioris et evidentioris sibi ministeriali testimonii gratia ad infrascripta peragenda adhibitis, ad praesens comparendo, die hodierna, in actu contenta, hic Chełmae ad hospitium magnifici Joannis Gawarecki, colonelli exercituum magni ducatus Lithuaniae, una cum supradictis nobilibus personaliter condescendisse, ibidemque vigore certarum praetensionum, per modernum requirentem ad generosum Jacobum Stawski habitarum, summam centum viginti florenorum polonicalium eiusdem generosi Stawski propriam, super bonis villae *Zdzane*, suprascripti magnifici colonelli haereditariis, haerentem et existentem, arestasse officiosoque aresto innodasse, quod arestum, taliter impositum, praefatus magnificus colonellus exercituum magni ducatus Lithuaniae ultro et benevole suscepit praedictamque summam circa se detenturum declaravit. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio et suprascriptorum nobilium in toto conformis attestatio.

Тоже, л. 144.

№ 51.—1711 г. 13 Августа.

Условіе займа суммы 12 тысячъ злотыхъ Любомскимъ еврейскимъ кагаломъ у Холмскихъ піаровъ.

Feria quinta ante festum Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo undecimo.

Ex parte collegii Chełmensis Scholarum Piarum contractus oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus pater Baltazar a sancto Casimiro collegii Chełmensis Piarum scholarum obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit contractum inter eundem collegium Chełmense patrum Piarum ab una et infideles Iudaeos, seniores synagogae Lubomlensis, parte ab altera hic Chełmae, die decima mensis Martii, anno millesimo septingentesimo decimo primo confectum et conscriptum, idque ratione intro contentorum, cuius quidem contractus series verborum sequitur eius modi: „Między przewielebnemi ichmościami. oycami Leonardem a Visitatione Gloriosissimae Virginis Mariae, rektorem, y Aniołem a sancta Catharina Virgine et Martyre, vicerektorem collegii Chełmensis Piarum scholarum, y całym zgromadzeniem tegosz collegium Chełmskiego z iedney, a niewiernemi Pinkasem Morduchaiowiczem, Ickiem Szlomowiczem, Groniem Iozwowiczem, Baniem Leybowiczem, Szmuyłem Michałowiczem, Bieniem Choszyiowiem, Sachalem Jakubowiczem—starszemi kahału Lubomskiego, także Wigderem Fawiszewiczem, Boruchem Abrahamowiczem, Perecem Iechilowiczem, Moneszem Ickowiczem, Markiem Iozwowiczem—obywatelami y mieszczaninami Lubomskiemi, y wszytkiem pospolstwem pomienionego kahału Lubomskiego z drugiey strony, staneło takowe w ten niżey opisany sposob postanowienie: iż ponieważ wielmożny pan Andrzey Sługocki, chorąży Chełmski, summę dwanascie tysięcy złotych polskich, primum et originaliter przez niegdy wielmożnego iegomości pana Iana Tomasza na Uhrusku Krzywczyckiego, starostę Chełmskiego, feria secunda post festum Nativitatis sancti Ioannis Baptistae proxima, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quarto przed aktami grodzkiemi Chełmskiemi, niegdy iegomosci panu Kasprowi Kłoczowskiemu, podczaszemu Chełmskiemu, prostym długiem na dobrach generaliter wszytkich zapisaną, przez pomienionego zaś niegdy iegomosci pana podczaszego Chełmskiego do kościoła Chełmskiego farnego, ad praesens sub jurisdictione tegosz colle-

gium Chełmskiego Piarum scholarum zostaiącego, testamentem ultimae voluntatis w *Brzyznie* die trigesima Iunii, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quarto napisanym y do akt Chełmskich tegosz roku feria quinta in crastino festi Exaltationis sanctae Crucis podanym, zapisaną, a potym, post erectionem collegii Chełmensis w Chełmie, przez niegdy iasnie wielmożnego iegomosci xiędza Krzysztofa Żegockiego, biskupa Chełmskiego y przez całą przewielebną kapitułę Chełmską, anno millesimo sexcentesimo septuagesimo septimo, ipso festo Beati Mathiae Apostoli, temusz collegium Chełmskiemu applikowaną, tandem sequenti tempore in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio, feria quarta in crastino festi Purificationis Gloriosissimae Virginis Mariae, in curia regia Stężycensi przez sukcessorow tegosz niegdy iegomosci pana Kaspra Kłoczowskiego przewielebnym oycom Piarum scholarum collegii Chełmensis cedowaną y od tych że oycow na obligi, w testamencie wyżey pomienionym wyrażone, acceptowaną, eliberando dobra swoie, juribus et possessioni suae subiecta, to iest wieś *Uhrusko* et alia, eo pertinentia, na ktorych praefata summa dwunastu tysięcy dotąd lokowana była, ab onere coroczney prowizye od summy wyżey opisaney, collegio Chełmensi Piarum scholarum należącey, temu collegium Chełmskiemu gotowemi pieniądzmi wyliczył y reposuit, tedy toż collegium Chełmskie, providendo integritati provisionis annualis, summę pomienioną dwanascie tysięcy złotych polskich na kahał Lubomski y dobra tegoż kahału generaliter wszytkie, tamże w Lubomlu zostaiące, przenoszą y lokuią, ktorą to summę na zniesienie wszytkich długow, na tymże kahale Lubomskim zostaiących, ad praesens u oycow pomienionych wziętą, lubo wyżey wyrażeni starsi y całe pospolstwo kahału Lubomskiego na tymże kahale Lubomskim y na dobrach swoich generaliter wszytkich, in vim reemptionis cum pendendo annuo censu, in sufficientissima juris forma collegio Chełmensi Piarum scholarum w grodzie tutecznym Chełmskim zapisali, iednak cisz starsi y wszytkie pospolstwo kahału Lubomskiego z sukcessorami swoiemi y następcami według przyrzeczoney umowy na osobach y dobrach swoich ruchomych y nieruchomych, y towarach wszelakich teraznieyszym zapisuią się kontraktem tesz summę dwanascie tysięcy złotych polskich, moneta kurenti w srzebrze abo złocie, byle tylką nie dzięgami, za lat sześć ab actu zapisu teraznieyszego na niędzielę srzodopostną wypłacić. Inquantum by według czasu prowizyey, w zapisie wyrażoney, (ktorą calamitatis et hostilitatis nie składając się annis wypłacać quotannis praesenti zapisuią się contractu) nie wypłacili, tedy wyżey mianowani żydzi Lubomscy nie będą sobie mieć za żadną wiolencyą, gdy ktorego w drodze, abo na iarmarku ktorym kolwiek, z towarem y wszytką fortuną, konmi, wozem etc. zabiorą y zaaresztuią do czasu dwoch tygodni, poki zupełna nie przyjdzie od kahału satisfakcya, ktora, ieżeli by intra spatium dwoch tygodni nie przyszla, zabrane wszytkie rzeczy przedać maią. Także, ieżeliby iaka urgens nastąpiła collegii Chełmensis necessitas do odebrania wzwysz pomienioney summy dwunastu tysięcy złotych polskich, tedy bez wszelakich odwłok ieden do drugiego nie referuiąc się, ale ktorego kolwiek na ten czas z starszych Lubomskich y ich pospolstwa obecnego a collegio Chełmensi Piarum scholarum zaydzie y znaydzie requisita, za urzędowną iednak awizacyą przed terminem na niedziel dwanascie, pomienionemu collegium Chełmskiemu Piarum scholarum oddać y ad locationem in bonis mundis et liberis wyliczyć obliguią się. Ktore to wszytkie teraznieyszego kontraktu ligamenta strony obiedwie pod zakładem wyżey pomienioney summy dwunastu tysięcy złotych polskich strzymać y zyscić sobie ad invicem obiecuią. A in casu contraventionis forum sobie ubiquinarium do odpowiadania przed każdym sądem y urzędem naznaczaią y tenże kontrakt aktami grodzkiemi Chełmskiemi

przy podpisach rąk swoich roboruią. Działo się w Chełmie dnia dziesiątego Marca, roku tysiącznego siedmsetnego jedenastego". Originale vero eiusdem contractus idem offerens ad se recepit et de recepto officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 152—154.

№ 52.—1711 г. 7 Сентября.

Денежное обязательство Холмскихъ евреевъ Холмскому монастырю.

Feria secunda in vigilia festi Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1711.

Judaei Chełmenses monasterio Chełmensi inscribunt.

Comparentes personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi infideles Chaim Szymonowicz, senior synagogae Chełmensis, Pinkas Morduchowicz, itidem synagogae Lubomlensis, Marko Jakubowicz, synagogae Belzensis, Irsz Pietruszka, synagogae Rubieszoviensis seniores, sani mentibus et corporibus existentes, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita. praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, publice libereque recognoverunt, et quilibet illorum suo pro interesse recognovit, quia ipsi suo et totius communitatis praefatarum synagogarum, pro quarum ratihabitione cavent et se praesentibus in forma juris quam plenissima inscribunt, nominibus, accepta et realiter enumerata summa mille quingentorum florenorum de manibus generosi Thomae Lewandowski, commilitonis cohortis hastatae illustris et magnifici palatini Podlachiae, campestris exercituum regni ducis, eandem summam levatam, tam exnunc et de facto admodum reverendis patribus Jacobo Sulikowski, superiori, Jacobo Prokopowicz, vicario ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis, nunc et pro tempore existentibus,totique demum communitati eiusdem conventus modo reemptitio, alias *na wyderkaff*, in praefatis synagogis (excepta ordinatione Zamoysciana cum ejus synagogis) ac bonis suis generaliter omnibus in universum, domibus, areis, aedificiis, tabernis, braxatoriis, structuris, mercimoniis utilitatibusque quibusvis, in palatinatu Russiae, terra vero Chełmensi ac palatinatu Belzensi sitis et jacentibus, cum omni praefatarum synagogarum et bonorum eorundem, in quavis forma et specie existentium. dictarum communitatum suprascriptarum synagogarum jure, dominio tituloque reemptitio inscripserunt, assecuraverunt et locaverunt, prout praesentibus inscribunt, locant et assecurant. A qua quidem summa, praesentibus modo reemptitio inscripta, censum annuum per septem a centum florenorum polonicalium quotannis pro die et festo sancti Adalberti episcopi, incipiendo ejusmodi solutionem a simili festo in anno Deodante venturo millesimo septingentesimo duodecimo, ad manus suprascriptorum reverendorum, nunc et pro tempore existentium, mediante eorum quietatione manuali (synagoga Lubomlensis iuxta dispartimentum et assignationem seniorum terrestrium), quae pro authentica censenda est, dare et per suum quempiam nuncium, ut praemissum est, transmittere et solvere debebunt et tenebuntur, idque sub vadio. censui annuo correspondenti, aliorum videlicet centum quinque florenorum polonicalium ob non solutionem census praefati pro tempore et loco supraexpressis ad solvendum, seorsim et specialiter toties. quoties opus fuerit, succumbendo. In quas quidem synagogas et bona earundem generaliter omnia. in ibidem existentia, praesentibus in vim reemptitionis, alias *na wyderkaff*, inscripta et assecurata, intromissionem realem et actualem pacificamque possessionem per ministerialem quemvis regni generalem et nobiles duos praesentibus deputatos, quandocunque voluerit, acceptandam eisdemque

admodum reverendis patribus Jacobo Solikowski, superiori. et Jacobo Prokopowicz, vicario conventus memorati totique communitati sacrae eiusdem conventus iam ex nunc dare et libere admittere, datamque et admissam tam per se suosque successores, quam per alias quasvis submissas et subordinatas personas non adimere, nec praepedire, ac ipsum illiusque succedaneos in bonis praefatis, praesentibus in vim reemptionis inscriptis et assecuratis, modo quovis non injuriari. Quinimo eosdem religiosos et admodum reverendos superiorem et vicarium totamque praefatam sacram communitatem, nunc et pro tempore existentes, ab omnibus oneribus, juribus, debitis simplicibus et inscriptis, inscriptionibusque quibusvis prioribus et posterioribus, processibus judiciariis impedimentisque quibusvis juridicis, bona eadem et summas, ubivis haerentes, modo quovis afficientibus et aggravantibus omnium et singularum personarum status, sexus et conditionis cujusvis existentium, in omni judicio et officio regni tam in toto, quam in parte toties, quoties opus fuerit, tueri, defendere, evincere et intercedere, bonaque praefata, praesentibus in vim reemptitionis inscripta, semper munda et libera facere reddereque praedicti recognoscentes suis cum successoribus in et super bonis suis generaliter omnibus, haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus summisque quibusvis pecuniariis, nunc habitis et in posterum habendis, inscribunt, se submittunt et obligant, idque sub vadio summae suprascriptae originalis simili, aliorum videlicet mille quingentorum florenorum polonicalium per se recognoscentes successoresque suos praenominatis religiosis et admodum reverendis superiori et vicario totique praefato conventui ritus graeci, in casu non completionis praemissorum omnium et singulorum inscriptionis praesentis reemptionalis contentorum, ad solvendum, seorsim et specialiter toties, quoties opus fuerit, succumbendo. Pro quo quidem vadio, taliter ad solvendum succubito, ac pro completis praemissis omnibus nihilominus complendis, memorati recognoscentes suis cum successoribus jure conventi, foro competenti renunciando, coram quovis judicio et officio regni, quibus se cum successoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subjiciunt, ad primam instantiam praenominatorum religiosorum et admodum reverendorum praesentaneorum superioris et vicarii eorumque succedaneorum perempte respondere suis cum posteris tenebuntur. Terminum primum peremptorium, uti et alios omnes, exinde subsequentes, dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, praescriptionibus, fataliis, suspensionibus impedimentisque legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum prosecutionibus, reipublicae negotiis, interregno, et in genere universis juris mediis et defensis non effugiendo, nec evadendo, sed inscriptioni praesenti reemptionali omnibusque illius contentis, soluto vadio toties, quoties opus fuerit, satisfacere se et suam posteritatem bonaque sua omnia obligando et onerando, nulla terrestri praescriptione in praemissis omnibus obstante.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1711—1720 г. № 20203, л. 70, 72.

№ 53.—1711 г. 10 Сентября.

Позовъ Галензовскаго Холмскому епископу Вульфу по дѣлу объ уводѣ крестьянина.

Feria quinta post festum Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo primo.

Ex parte ejusdem (Gałęzowski) contra illustrissimum et reverendissimum Wulf relatio.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Stanislaus Swirscz, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice li-

bereque recognovit, se citationis infrascriptae de tenore sequenti: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustrissimo et reverendissimo Theodoro Wulf, episcopo Chełmensi, et generoso Stanislao Bobrowski, possessori modo arendatorio *Sawin* et *Koziagora* generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro praesenti Tribunalitio regni, *Jaroslaviam* translato, a data et positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis. seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata et acclamata inciderit, ad instantiam instigatoris ejusdem judicii nostri ejusque delatoris magnifici Joannis a Targow Gałęzowski, notarii terrestris Lublinensis, actoris, personaliter peremptorieque compareatis, qui vos, adhaerendo legibus et constitutionibus regni, de extraditione subditi sancitis, citat pro poenis, legibus eisdem descriptis, succubitis ex eo, quia vos, postposita omni securitate publica, non attentaque securitate bonorum memorati magnifici actoris, in judiciis Tribunalitiis subvenientis, sitientibus justitiam desudantis et allaborantis ordinatione suorum judiciorum conscripta praehabita, ausi estis temereque praesumpsistis subditum de bonis *Hudcze* videlicet Chwedko Szmulaszczuk, *tkacz*, una cum uxore, pecoribus, totaque supellectili domestica ad bona vestra villae Koziagora per subordinatas personas avocare ad bonaque eadem devehere, usu fructu laboribus protestantis privare, prout vobis inquisitione luculentius deducetur, actorem per eundem indebitum progressum laedere, quae cum sint actiones illicitae, cum sint contra omne fas et aequum, praesumendis respectu praemissae laesionis poenis, tum nihilominus, ut eundem subditum, de bonis actoris modo praemisso profugum, qui praesenti citatione apud vos arestatur et officioso aresto innodatur, eidem actori cum tota supellectili ipsius domestica avocatum, cum poena mille marcarum polonicalium, pro quolibet subdito seorsive applicanda, extradatis, citamini. Sitis termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum Jaroslaviae in judiciis Tribunalitiis regni feria sexta pridie festi sancti Petri in vinculis, anno Domini millesimo septingentesimo decimo primo"—copiam similem sigillatam in bonis villae Sawin curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, filio citati ad manus tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1711—1712 г., № 20202, л. 237, 241—2.

№ 54.—1711 г. 10 Сентября.

Заявленіе вознаго о заарестованіи евреевъ и найденныхъ у нихъ краденныхъ церковныхъ вещей.

Feria quinta post festum Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo primo.

Ex parte perillustris et admodum reverendi Czulski arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Philippus Szawczuk in bonis villae Stare Choyno, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione perillustris et admodum reverendi Thomae Czulski, decani Crasnostaviensis, parochi Sienicensis, habitis secum duobus nobilibus Michaele Kuchowicz et Josepho Humieniecki, sibi ministeriali ad infrascripta peragenda majoris et evidentioris testimonii gratia adhibitis, ad bona oppidi *Krosniczyn* curiamque, ibidem sitam, feria secunda ante festum sancti Egidii, abbatis, proxime prae

terita proxima, anno currenti, praesens et personaliter condescendisse, ibidemque existens apud nobilem Hnicki, bonorum eorundem oppidi Krosniczyn cum attinentiis praesentaneum administratorem, infideles judaeos Enoch, immediatum arendatorem tabernae Seniciensis, alterum Irsz, ejusdem arendae liquorum propinatorem, in oppido Krosniczyn commanentes, nec non res mobiles ecclesiasticas, furto per sacrilegos ablatas et apud eosdem judaeos invadiatas, tum etiam alios judaeos Mosko Kramarza et Haim Rasztabige, oppidanos Krosnicienses, eorundem judaeorum inculpatorum patres familias, vigore praemissarum rerum mobilium ecclesiasticarum, per sacrilegos ablatarum et apud praefatos judaeos Krosnicenses oppignoratarum, per admodum reverendum parochum Sienicensem, modernum requirentem investigatarum, arestasse, officiosoque aresto usque ad decisionem causae ejusdem eosdem detinendos et sequestrandos innodasse, quod arestum praenominatus nobilis Hnicki, praedictorum bonorum administrator, modo praemisso super inculpatis praefatis impositum, ultro ac benevole suscepit eosdemque inculpatos ad terminum decisionis negotii ipsius detinendos declarasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже л. 237—9.

№ 55.—1711 г. 18 Декабря.

Заявленіе вознаго о наложеніи запрещенія на сумму денегъ, слѣдовавшую Холмскому базиліанскому монастырю.

Feria sexta ante festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini 1711.

Ex parte admodum reverendi patris Solikowski, monasterii Chełmensis o. D. B. M. superioris, arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Chwiedorius Krawczuk, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione religiosi et admodum reverendi Jacobi Solikowski, sanctae Theologiae doctoris, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci superioris, una cum nobilibus Joanne Litynski et Andrea Masłowski, majoris et evidentioris testimonii gratia sibi protunc adhibitis, ad bona villae *Serebryszcze* curiamque generosi Joannis Witkowski, ibidem sitam, die hodierna, in actu contenta, praesens et personaliter condescendisse, ibidemque existens, apud eundem generosum Witkowski summam centum sexaginta trium florenorum polonicalium et grossorum undecim, ex summa capitali duorum millium florenorum polonicalium, generoso Joanni Włoszek, certae sortis in bonis iisdem Serebryszcze in vim obligationis eorundem bonorum (possessori), eidem generoso Witkowski, seu generoso Joanni Siła Nowicki post festum sanctorum Trium Regum, in anno Deodante ventum, juxta assecurationem, die hodierna datam, solvi provenienti, idque ob rationem census a summa trecentorum triginta trium florenorum polonicalium et grossorum decem polonicalium, pro annis septem provenientium, per eundem generosum Włoszek retenti, summam supranominatam, centum sexaginta trium florenorum et grossorum decem polonicalium efficientem, arestasse et officioso aresto innodasse, quod arestum supradictus generosus Witkowski suscipere noluit. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 342, 353.

№ 56.—1712 г. 19 Февраля.

Духовное завѣщаніе Франца Лизовскаго.

Sabbatho post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proximo, anno Domini 1712-do.

Morte olim generosi Lizowski testamenti oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Stanislaus Lesczynski, olim generosi Francisci Lizowski, recentissime vita functi, ad praesens vero generosae Theodorae Oziembłowska, eiusdem consortis relictae viduae famulus, nomine eiusdem dominae suae, ad praesens in lecto aegritudinis decumbentis, nec acta praesentia adire valentis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit testamentum ultimae voluntatis olim generosi Francisci Lizowski, tempore, modo et loco infra expressis conscriptum, manuque ipsius propria binis in locis et certorum amicorum subscriptum, cuius quidem testamenti tenor est talis: „W imię Boga Oyca y Syna y Ducha Swiętego, Boga w Troycy świętey Iedynego. Niech się we wszytkim stanie wola święta Iego. Poniewasz nie uchybną smierć każdemu człowiekowi od Pana naywyszszego iest postanowiona, a czas, to iest rok, ani dzień y godzina wiadomosci ludzkiey nie iest powierzona, tylko abyśmy zawsze na nie gotowi byli, od Iego Pana iesteśmy upomnieni. Uznawszy tedy ia Franciszek Lizowski przestrogę Pana y Zbawiciela moiego, jakom mu posłuszny bydź powinien, tak nie chcę się sprzeciwiać woli Stwórcy swego, pokornie upadam na rozkazanie y porządek Iego, czyniąc wiadomo y zeznawaiąc ostatniey woli moiey tym testamentem, komu by o tym po smierci moiey wiedzieć należało, iż ia lubo iestem przy słabosci moiey, ale na umysle, rozsądku y baczeniu zdrowy y naymniey nie naruszony, według zwyczaiu każdego człowieka chrzescianskiego, z swiata zschodzącego, upatruię, aby po moiey smierci między przyiaciołmi memi, także między krewnemi ukochaney małżonki moiey ieymosci pani Theodory Lizowskiey iakie niesnaski, nienawisci, niezgody y, strzeż Boże, zwady y terminy prawne, dla niedbalstwa y nieporządku mego, nie urosły y duszy moiey cięźarow nie przyniosły, taką woli moiey ostatniey czynię dyspozycyą: Naprzod duszę polecam Panu Bogu, ktory mię stworzył y w Iego ręce przenayswiętsze oddaię, prosząc Odkupiciela moiego, iako sędziego świata wszytkiego wieku przyszłego, to iest Iezusa Chrystusa, Pana moiego, abym był wolny od gniewu Iego na sądzie strasznym, jakoż ufam y mam nadzieię mocną, że się ze mną grzesznym raczy obyść według miłosierdzia Swego nieskanczanego, a ia nie w inszey wierze, ale w tey katolickiey, od Chrystusa nauczoney y przez sługi Iego wiernych apostołow swiętych podaney, iako iestem urodzony, chcę y schodzić z swiata tego, przyimuiąc y we wszystko wierząc, co naucza kosciol swięty rzymski. Ciało zaś moie, iako z ziemi wzięte, ziemi oddaię, maiąc nadzieię y zupełnie wierząc, iż czasu swego za wolą Boską y trąbą anielską z martwych powstanie, y z duszą wespoł, z łaski Panskiey, wiecznego y uwielbionego mieszkania dostanie, proszę tedy kochaney żony moiey ieymosci paniey Theodory Lizowskiey, aby ciało moie, ieżeli mię Bog zbierze z tego swiata, w monastyrze Chełmskim wielebnych oycow Bazylianow pochować raczyła, summę zaś naszę, ktorą mamy na *Husinnym*, tak dysponuię: Naprzod wielebnym oycom Bazylianom Chełmskim, gdzie spocznienie mieć będzie grzyszne ciało moie, leguię złotych trzysta, a gotowizną kochana żona moia złotych dwiescie zapłacić będzie powinna; wielebnym oycom Bernardynom Lubelskim na msze swięte leguię złotych pięćset; wielebnym oycom Piarum scholarum Chełmskim także na msze swięte leguię złotych pięćset; wielebnym oycom Reformatom Lubelskim także na msze swięte leguię złotych pięćset; wielebnemu oycu Desowphiuszowi Szołusze, na ten czas starszemu manasteru Kulemczyc-

kiego, gotowemi pieniędzmi złotych dwadziescia ieymość pani Theodora Lizowska, kochana małżonka moia, zapłacić ma; do koscioła Dubienskiego na lampę przed obraz Panny Przenayswiętszey leguię rząd staroswiecki puklasty, sztuki u niego złociste. Ukochaney zaś żenie moiey ieymosci paniey Theodorze Lizowskiey z teyże summy, którą mamy na Husinnym, leguię y zapisuię tysięcy dziewięć, ruchomosci zaś y sprzęty nasze zobopolne nie komu inszemu, tylko kochaney małżonce moiey, ieymosci paniey Theodorze Lizowskiey należeć maią, ktorey przy tym proszę, ażeby o duszy moiey pamiętać raczyła. Iegomosci panu Piotrowi Oziębłowskiemu, łowczemu Grodzienskiemu, obliguię kochaną żonę moią, aby oddała złotych tysiąc talarami bitemi z teyże summy, którą mamy na Husinnym; czeladzi zaś, ieżeli co zasług winno, proszę kochaney małżonki moiey, aby popłaciła, żeby po tym cięszko nie było duszy moiey. Talarow zaś trzydziesci bitych, ktore winien iegomość pan Dominik Szwyski, chorąży Brzyski y iegomość pan Kępowski żyta szankow sto, a żyto w ten czas było po złotych osmu.—te obadwa długi, tak u iegomosci pana Szwyskiego, iako y iegomosci pana Kępowskiego kochaney małżonce moiey, ieymosci paniey Theodorze z Oziembłowskich Lizowskiey należeć maią. Iakom zaś począł, tak y konczę ten testament moy w Imie Boga Oyca y Syna y Ducha Swiętego, niech będzie chwała Bogu w Troycy Jedynemu y Matce Przenayswiętszey Iezusa Pana naszego wespoł z aniołу y wszytkiemi swiętymi na wieczne y nieskonczone czasy. Amen. A tey woli ostatniey moiey upraszam y zostawuię exekutorami iegomosci pana Piotra Oziembłowskiego, łowczego Grodzienskiego, iegomosci pana Zygmunta Chrzanowskiego, podstarosciego Brzyskiego y wielebnego w Bogu iegomosci xiędza Dominika Oziemblowskiego ordinis Praedicatorum. Działo się w Husinnym, dnia osmego Pazdziernika, roku tysiącznego siedmsetnego iedynastego. Franciszek Lizowski. Po przeczytaniu tego testamentu, poniewasz żadnych gotowych pieniędzy niemasz do uspokoienia y satisfakcyi legacyom, do rożnych konwentow naznaczonym, oprocz tey summy, ktora iest na tych dobrach Husinnym, zaczym po wykupnie y w ręce oddaniu summy originalney, to iest dwa tysiące talerow bitych, in specie kochaney małżonce moiey salvis praetensionibus, ktore się pokażą, załogi wszytkie, te kontenta, wzwysz wymianowane, uspokoione być powinny. Na co się podpisuię Franciszek Lizowski. Przytomny będąc tey woli ostatniey iegomosci pana Lizowskiego, podpisuię się iako przyiaciel Antoni Szornel, manu propria. Marcin Stecki". Cujus quidem testamenti originale post ingrossationem in acta praesentia idem offerens ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже л. 395.

№ 57.—1712 г. 1 Іюня.

Заявленіе вознаго о задержаніи крестьянъ Венглинскаго, ушедшихъ изъ его имѣнія Милеевъ въ имѣніе Холмскаго епископа.

Feria quarta intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini proxima, anno Domini 1712.

Ex parte generosi Weglinski arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Nicolaus Ostrowski, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione generosi Nicolai Weglinski, bonorum *Mileiow* haeredis, ad bona Chełm residentiamque illustris et admodum reverendi domini Josephi Lewicki, episcopi Chełmensis ritus graeci, una cum nobilibus Francisco Swirczowski et Antonio Badecki, sibi maioris et

evidentioris testimonii gratia adhibitis, feria sexta in crastino festi Ascensionis in coelum Christi Domini personaliter una cum dictis nobilibus condescendisse ibidemque laboriosos Joannem, Theodorum, Andream Kaliszow, praefati requirentis subditos nativos et haereditarios, de bonis villae Mileiow profugos, in curia episcopali inventos et ibidem commorantes, arestasse et officioso aresto innodasse, quod arestum administrator loci illius ultro ac benevole suscepit. De quo praesens ministerialis relatio et praefatorum nobilium attestatio.

Тоже, л. 474—476.

№ 58.—1712 г. 1 Іюня.

Позовъ Венглинскаго Холмскому епископу Левицкому о явкѣ въ судъ по дѣлу о сбѣжавшихъ къ нему крестьянахъ Венглинскаго.

Feria quarta intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini proxima, anno Domini 1712.

Ex parte generosi Węglinski contra illustrem et reverendum Levicki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Nicolaus Ostrowski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps elector. Tibi perillustri et admodum reverendo domino Josepho Lewicki, episcopo Chełmensi ritus graeci, de persona bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensi a positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis, seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata inciderit, personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam generosi Nicolai Węglinski, bonorum villae Mileiow haeredis, actoris, qui te, inhaerendo aresto officioso, imposito super laboriosos Joannem, Theodorum, Andream Kaliszow, sub hostilitate Svetica profugos, et ad damna sex millia florenorum polonicalium causatores, apud te commorantes citat pro eo, quia tu ad requisitionem actoris non vis reddere, imo temere per subordinatas personas recusas illos ad se actorem . . . *) per quod contra leges regni, eo nomine sancitas, excessisti poenasque ratione non extraditionis eorundem subditorum atque protectionis eorundem per subordinatas personas succubuisti, pro quibus, super te decernendis, ac nihilominus eosdem subditos una cum poenis, legibus regni descriptis, extradas citaris, sis terminum attentaturus et judicialiter ad praemissa omnia, fusius in termino advenienti proponenda, responsurus. Datum Lublini, feria sexta intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Eiusdem millesimo septingentesimo duodecimo“—copiam similem sigillatam in curia ejusdem citati, hic Chelmae in coemeterio religiosorum patrum Basilianorum sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 474—76.

№ 59.—1712 г. 6 Іюля.

Фундушовая запись Левандовскаго Холмскому базиліанскому монастырю.

Feria 4-ta post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1712.

---

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

Pro parte monasterii Chełmensis scripti certi oblata.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus Jacobus Solikowski, rector collegii praesentis Chełmensis divi Basilii ritus graeci, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum infra expressum tempore, modo et loco, infra descriptis, de tenore tali: „Te ugode, ktora iest wypisana po żydowsku od starszych ziemskich ze mną niżey podpisanym na summę złotych polskich dwa tysiące trzysta siedmdziesiąt y pięć, zostawuie u imsci xiędza nominata oicow Bazylianow do przyiazdu mego, z ktorey to summy leguie obrazowi nayswiętszey Panny Chełmskiey tysiąc pięćset, a reszte złotych ośmset siedmdziesiąt y pięć powinni mi oddać: w Chełmie złotych cztyrysta trzydziesci y puł osma, także w Hrubieszowie złotych czterystą trzydziesci y puł osma. Na co dła lepszey wiary ręką moią podpisuie. Tomasz Lewandowski mp. Datum w Chełmie die vigesima secunda Maii, anno Domini millesimo septingentesimo decimo secundo“. Originale vero idem offerens ad se recepit.

Тоже, л. 526—534.

№ 60.— 1712 г. 6 Іюля.

Фундушовая запись Нагурской Холмскому Базиліанскому монастырю.

Feria 4-ta post festum Visitationis Beatissimae ac Głoriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1712.

Pro parte monasterii Chełmensis scripti certi oblata.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus Jacobus Dobrzycki Prokopowicz, ex conventu divi Basilii procurator, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum certum manuale, per generosam Annam Nagorska— dapiferam Brestensem, ratione introcontentorum tempore, modo et loco, in iisdem expressis, datum manuque illius propria subscriptum et sigillo communitum, de tenore tali: „Niżey podpisana znam tym skriptem moim, ktory za tak ważny mieć chce, iakoby aktami autentycznemi koronnemi stwierdzony y roborowany był, iż ponieważ swiątobliwy umysł y wola godney pamięci niegdy imści pana Stanisława Nagurskiego— stolnika Bełskiego, ukochanego małżonka mego, dla zaszłey iegoż śmierci nie wzieły skutku, to iest, aby był mogł dać złotych polskich tysiąc monasterowi Chełmskiemu wielebnych w Bogu oicow Bazylianow na oblig wieczney spiewaney służby Bożey, w dzień piątkowy każdego tygodnia, in sufragium duszy swoiey, z spiewaniem po polsku rytmu kościelnego: „*Dzień, on dzień sądu Pańskiego*“, jakoż to od kilku lat pomienieni oicowie Bazyliani odprawowali y odprawuią, wyżey wyrażony tysiąc złotych tymże wielebnym oicom Bazylianom na wyżey wyrażony oblig służby Bożey requialney dać y wypłacić winna będę y submittuie się, do czego, ieżeliby dla przeszkod iakich ile w czasie teraznieyszym nie spokoinym, pokie mie Bug łaskawy życia przedłużać będzie, nie przyszło, tedy ten wyż mianowany tysiąc złotych z wypłacaniem puty od niego corok sta złotyh, poki oddany nie będzie, na dobrach *Starei Wsi*, w woiewodztwie y powiecie Bełskim leżących, prawu memu y summie podległych, zapisuie y assekuruie, obliguiąc successorow moich tak oicowskim niegdy affektem, jako y moim macierzynskim, aby, tey woli iego y moiey submissyi niwczym nie ubliżaiąc, zadosyć uczynili y ten złotych tysiąc, nie wciągaiąc sie w płacenie od niego co rocznie sta złotych, wypłacili; o co w niedosyć uczynieniu my rodzice sobie z successorami naszemi przed trybunałem straszliwego sędziego Boga do rosprawy naznaczamy, pomienionym zaś oicom Bazylianom Chełmskim grodu Chełm. zostawuiemy. A dla lepszey wiary y wagi przy pieczęci moiey

herbowney ręką własną na to podpisuie się. Działo się w *Wiszniowie* dnia czwartego Wrzesnia, tysiącznego siedmsetnego szóstego roku. Locus sigilli genuini A. z Bogdamia Nagorska S. B. ręką moią własną przypisuie, że przed strasznym sądem Boskim będę się sądzić, ieżeli zadosyć nie stanie się skryptowi". Originale vero idem offerens ad se recepit.

Тоже, л. 526, 535.

№ 61.—1712 г. 12 Ноября.

Заявленіе Жеромскаго о полученіи денегъ, отданныхъ на сбереженіе Вѣтринскому, настоятелю Витебскаго монастыря.

Sabbato in crastino festi sancti Martini Pontificis, anno Domini 1712-do.

Perillustris et admodum reverendus Wietrzynski et generosus Żeromski sese quietant.

Comparentes personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi perillustris et admodum reverendus Maximilianus Michael Wietrzynski Epimach, ordinis divi Basilii Magni superior Vitepscensis, officialis totius Albae Russiae episcopatuum ab una, et generosus Casimirus Żeromski parte ab altera, sani mentibus et corporibus existentes, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quo ad actum hunc, benevole assumpta, palam, publice libereque ac per expressum recognoverunt, et quilibet illorum seorsim et specialiter suo pro interesse recognovit, quia ipsi adhaerendo decreto compromissoriali, inter se recognoscentes per magnificum Mathiam Kunicki, venatorem Chełmensem, superarbitrum, sabbatho in crastino festi sanctorum Simonis et Judae apostolorum in bonis *Sosnowica* anno praesenti prolato, mutuo et ab invicem sese, et quidem praefatus perillustris officialis suo ac generosorum Vladislai et Josephi, tum Constantiae, generosi Stanislai Radłowski consortis, Catharinae et Ursulae, virginum innuptarum Wietrzynskich, fratrum et sororum inter se germanorum, pro quorum ratihabitione cavet et se praesentibus in forma juris quam plenissima inscribit, nomine, generosum Casimirum Żeromski et ipsius successores de munimentis ac rebus mobilibus et sese moventibus, decreto eodem compromissoriali sibi adjudicatis realiterque restitutis, de eodemque ipso decreto ac omnibus et singulis ejusdem conditionibus rigoribusque, tum et quibusvis in universum praetensionibus, in praememorato decreto tam specificatis, quam et non specificatis, ad diem hodiernam modo quovis intervenientibus, generosus vero Casimirus Żeromski praedictum perillustrem et admodum reverendum officialem, ac praefatos minorennes Vladislaum, Josephum, tum Constantiam, generosi Antonii Radłowski consortem, Catharinam et Ursulam, virgines innuptas, olim generosi Nicolai Wietrzynski filios et filias ipsorumque legitimos successores, de summa mille septuaginta florenorum polonicalium, in conservationem bonorum Sosnowica, saeviente calamitate, pro contributione variis militibus erogata, tum de decreto eodem compromissoriali rigoribusque, in eodem decreto appositis, omnibusque et singulis praetensionibus, itidem ad diem hodiernam modo quovis provenientibus et permanentibus, ob praestitam sibi mutuam satisfactionem, mutuo et abinvicem, ut praemissum est, sese quietant, emittunt et liberos absolutosque faciunt et pronuntiant, perpetuum sibi suisque successoribus, respectu quarumvis praetensionum, ad diem hodiernam usque habitarum, imponendo silentium, hac sua mutua, reciproca personalique recognitione ad praemissa omnia accedente.

Тоже, л. 205—6.

№ 62.—1713 г. 28 Іюля.

Духовное завѣщаніе Николая Сестршевитовскаго.

Feria 6-ta post festum sanctae Annae Matris Deiparae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1713-tio.

Ex parte generosi Siestrzewitowski testamenti oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Georgius Siestrzewitowski obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit testamentum ultimae voluntatis olim generosi Nicolai Siestrzewitowski, parentis sui, tempore, modo et loco, inferius expressis, conscriptum manuque eiusdem propria subscriptum, infra acticandum, tenoris sequentis: „W ymię Boga Oyca† y Syna† y Ducha Swiętego† amen. Ja Mikołay Siestrzewitowski wyznawam przed Bogiem Wszechmogącym, w Troycy świętey Iedynem, iż chcę y pragnę żyć y umrzeć w tey świętey katolickiey prawowierney rzymskiey wierze, we wszystkim do woli Boga mego się stosuiąc; uciekam się tedy do przyczyny y protekcyi Przenayswiętszey y Naybłogosławienszey niepokolanie poczętey Panny Maryi, wzywaiąc na pomoc świętego Mikołaja, świętego Michała archanyoła y anyoła, stroża mego, y wszytkich swiętych patronow moich, wiedząc woli Bożey nie odmienną ordynacyą, iż kto się rodzi, umierać musi, takową ostatniey woli moiey wczesnie czynię dyspozycyą. Naprzod humillime supplico maiestatowi Boskiemu, quatenus dignetur mihi indigno peccatori mea delicta ignoscere, iako y ia omnibus ignosco, duszę moię, vulneribus eius sacratissimis repono, ciało moie grzeszne ziemi resigno, caeteris vero rebus, a Deo mihi collatis, taliter dispono: Inscriptiones wszytkie, przez mię małżonce moiey miłey coram actis zeznane, approbuię y ratifikuię; rzeczy mobiles wszytkie: srebro, cynę, miedź, suknie, bydło, stado, owce, konie iezne, pasiekę y co kolwiek może ruchomoscią nazwać, to wszytko ad liberam dispositionem małżonki mey miłey ma należeć, upraszaiąc oney, aby na duszę moię grzeszną pomniała y onę pobożnymi uczynkami y iałmużnami ratowała, także Jana syna naszego, w młodych łeciech ieszcze zostaiącego, w osobliwym chciała mieć respekcie (ieżeli będzie matkę szanował y na łaskę iey zarabiał), ktoremu to synowi memu Janowi, poki do lat nie przyidzie, y małżonce miłey mey, w sieroctwie po smierci mey pozostałey, to ostatnią wolą moią zapisuię y upraszam za opiekunow: iaśnie wielmożnego iegomości pana Athanazego na Miączynie y Macieiowie Miączynskiego, podskarbiego nadwornego koronnego, Łuckiego, Krzepickiego, Łosickiego starostę, pułkownika woysk iego królewskiey mości upraszaiąc iegomości dobrodzieia, aby sie nie wymawiał z tey opieki, gdyż nil magis gloriosius, quam prodesse afflictis, także upraszam za opiekuna iegomości pana Jana Wyrszębskiego, stoinika ziemie Mielnickiey, siestrzenca mego, iegomości pana Alexandra Siestrzewitowskiego, rodzonego mego brata, iegomości pana Karola Siestrzewitowskiego woyskiego ziemie Mielnickiey, synowca mego, upraszaiąc ichmosciow przez ukrzyżowanego Boga y przez pięć ran iego przenayswięntszych y przez pokorę Przenayswiętszey Panny Maryi, aby w niczym małżonka moia y z dziatkami, zostaiącymi w sierodztwie, żadney krzywdy y uszczerbku w fortunach swych nie ponosiła ni od kogo; czeladzi, iesli by się zaś ktoremu było winno, także y dłużnik iaki iesli by się odezwał, a pokazało się liquide, proszę małżonki moiey, żeby bez żadney odwłoki, nie czyniąc tak moiey, iako y swoiey duszy cięszko, popłaciła, o Iędrzeia woznego, ktory mi z młodych lat służy, proszę małżonki moiey, zlecam; skoro zaś Pan Bóg duszę moię z grzesznym rozłączy ciałem, tedy żądam tego po małżonce mey miłey, aby zaraz wyprowadzić ciało moie grzeszne do cerkwie tuteyszey, uprosiwszy hospodynow poblisszych y ubogich, aby za grzeszną duszę moię maiestat Boski błagali; trumna żeby

tylko ze czterech deszczek prostych była zrobiona, nie obijaiąc iey, tylko żeby krzyż był na wierzchniey deszcze. Depositionem zaś ciała mego grzesznego przy kościele Macieiowskim naznaczam, ktore, poki nastąpi, tedy proszę małżonki mey, aby w kościele Macieiowskim y w cerkwiach Macieiowskiey, Podorodynskiey y Horodynskiey rano y wieczor dzwoniono za duszę moię, aż do pogrzebu. Na ktory to pogrzeb upraszam małżonki mey miłey, aby kosztu żadnego nie erogowała, dla apparencyey swiatowey, tylko mszy świętych iako naywięcey, aże w tym kraiu przytrudno o kapłanow ritus romani, tedy upraszam małżonki mey miłey, aby na tenże termin kapłanow ritus graeci w uniey świętey co może bydź zprosiła, gdyż Jeden Bóg y iedna wiara; kazania zaś proszę miłey małżonki moiey żeby nie było na pogrzebie moim, gdyż nie masz co chwalić, chyba to opowiedzieć, żem był naywiększym grzesznikiem na swiecie przez wszytek wiek moy, upraszaiąc, żeby maiestat błagali za sprosne grzechy moie, a że przez wszytek wiek życia mego nie uczyniłem nic dobrego dla miłości Bożey i owszem szkaradnemim grzechami maiestat Boski obrażał, za czym łubo nie przez mię samego, tedy przez pobożnych kapłanow Bożych ofiary dusza moia mogła bydź ratowana; upraszam małżonki mey kochaney, aby skoro dusza moia z grzesznym rozłączy się ciałem, tak zaraz iako nayprędzey, nie czekaiąc pogrzebu, rozesłała na trycezymy do kościołow y klasztorow przez pewnego kogo, to iest do Lublina, do oycow Dominikanow złotych trzydziesci, bo tam w bractwo Rożanego wianka Nayswiętszey Panny y Przenaysłodszego Imienia Jesus wpisowałem się; tamze do oycow Karmelitow bosych za bramą Krakowską złotych trzydziesci, gdziem się tak że w bractwo szkaplerza Nayswiętszey Panny Mariey wpisował; do klasztoru oycow Reformatow bosych, także w Lublinie, złotych trzydziesci; do manasteru Chełmskiego do obrazu Nayswiętszey Panny cudownego na msze święte złotych trzydzieści; do kościoła Macieiowskiego na msze święte złotych trzydziesci, do cerkwi Podorodynskiey na służby Boże złotych pietnascie, upraszaiąc *hospodyna* Podorodynskiego, aby przy dokonczeniu kożdey służby Bożey spiewano *wiecznaia pamiet* y we dzwony dzwoniono, upraszaiąc ichmościow wszytkich, dokąd te pieniądze będą odesłane na trycezymy, aby msze swięte iako nayprędzey byli odprawione; ten zaś, kto pieniądze odwozić będzie, starać się ma o atestacyą od ichmościow promotorow Rożancow swiętych, szkaplerza swiętego z kożdego z osobna klasztora y koscioła, że pieniądze rąk ichmosciow doszli wcale, y te atestacye do małżonki mey kochaney przywiść. Ktory testament ręką moią własną napisawszy, podpisuię. Działo się w Podorodney roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiątego osmego, dnia trzynastego Junij. Mikołay Siestrzewitowski, podstoli Czerniechowski, manu propria. P. S. Ten tedy testament moy takiey wagi mieć chcę, iakoby aktami grodzkimi Chełmskimi był personaliter przez mię roborowany, trzymaiąc to przy sumnieniu y miłosci małżonki moiey, że nie zechce czynić cięszko tak duszy moiey, iako y swoiey, ale będzie duszę moię przez ofiary swięte kapłanskie y iałmużny y inne pobożne uczynki ratowała, pomniąc, iżem ia w roku tysiącznym sześćsetnym dziewiędziesiątym trzecim, będąc chorym, dałem nato do rąk małżonki mey miłey talerow twardych sto y czerwonych złotych pięć, y znowu w roku tysiącznym siedmsetnym pierwszym w chorobie dałem talarow twardych trzydziesci y ieden, co wszytko wynosi złotych tysiąc y złotych osmnascie y groszy sześć, rachuiąc talar po złotych siedmiu y groszy sześciu, czerwony złoty po złotych piętnastu, w czym sumnienie małżonki mey kochaney obliguię y na nię się spuszczam, że tey ostatniey woli mey zadosyć uczyni.—Anno millesimo septingentesimo primo, dnia dwudziestego Junii wyiachał Jan do obozu, day Boże szeszęsliwie, ktoremu dałem taler twardy y czerwonych złotych dwa. Eodem die pani wyiachała do Lublina, ktorey dałem talarow

twardych siedm. Item na robotnika dałem paniey talarow cztery twardych. Item anno millesimo septingentesimo primo, dnia pierwszego Sierpnia, iak pani iachała do Chełma na inkwizycyą w sprawie Janowey, dałem czerwonych złotych trzy. Item eodem anno na seymik czerwonych złotych dwa. Item na grzywny dokładaiąc czerwonych złotych trzy". Originale vero eiusdem testamenti circa acta officii praesentis relictum est.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1713-1714 годы, № 20204, л. 168—9.

№ 63.—1713 г. 28 Іюля.

Духовное завѣщаніе Констанціи Сестржевитовской.

Feria 6-ta post festum sanctae Annae, Matris Deiparae Virginis Mariae proxima, annō Domini 1713-tio.

Ex parte eiusdem similis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Georgius Siestrzewitowski obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit testamentum, seu dispositionem ultimae voluntatis, olim generosae Constantiae Siestrzewitowskiey infrascriptum, in bonis inferius specificatis, tempore, modo et loco, in ibidem expressis, conscriptum manibusque propriis certorum amicorum nomine suprascriptæ generosæ Siestrzewitowskiey, uti ignaræ scribendi, subscriptum per ipsamque signis sanctae Crucis signatum, infraacticandum, tenoris sequentis: „W Imie Oyca y Syna y Ducha Świętego amen. Poniewasz rzecz pewna y termin nieodmienny, iż kto się rodzi, umierać musi, zaczym za wyrokiem Boskiem ten dług smiertelnosci każdy człowiek wypłacić musi, zostaiąc ia tedy w wielkiey słabosci, a widząc, że iuż ten termin wypłacenia tego długu następuie, będąc przy dobrey rekollekcyi zmysłow moich, takową moią ostatnią dyspozycyą czynię: Naprzod duszę moię Chrystusowi Panu w rany Iego przenayswiętsze oddawszy, ciało, iako matce, ziemi oddaię, ktore aby w koscielc Macieiowskim było pochowane, upraszam; że zaś syn moy Ian młodszy, nie pamiętaiąc na przykazanie Boskie, mało mię po trzy razy nie zabił, abym mu donacyą uczyniła, musiałam, kiedym nie pewna zdrowia y życia była, bo naprzod mało mię zydlem nie zabił, powtore nożem mało mnie nie przebił, po trzecie polanem mię zbił, ażem u popa leżała, aż mię sąsiad iegomość pan Borzęcki swoimi końmi odesłał do Maszowa, aż ieymość pani Horodynska przysłała po mnie, iak się dowiedziała, żem srodze zbita, tom kilka niedziel leżała u niey. Miałam była obdukcyą uczynić w mieyskich księgach, ale mię pan Szalkiewicz nie dopuscił, prosząc mię bardzo y mowiąc: „Nie czyń, stryienko, całemu domowi ohydy y moiem dzieciom". Chciałam do Chełma do kancellaryi, alem nie mogła dla słabosci zdrowia, że mię zbił, y dla złey drogi, ałem uczyniła we Włodzimierzu protestacyą przeciwko temu y teraz tę donacyą tym testamentem moim kassuię. Interes pani Drożynskiey aby synowie moi zapłacili, żeby duszy oycowskiey y moiey nie czynili cięszko, gdyż to na pogrzeb wzięli. Bydło moie własne z mego zebrania tak rozporządzam: pani Sebestyanowiczowey krow pięć, drugie sprzedawszy, żeby oddali na msze święte za duszę moię; owiec dziesięć pani Sebestyanowiczowey, a drugie przedać także na msze święte, na co Ierzego, syna starszego obieram, aby tego sprzedania doyrzał, a pieniądze do koscioła Macieyowskiego y inszych klasztorow oddał. Iegomosci pana chorążego y samey ieymosci upraszam, aby zastawa nie była zbronna do wykupienia, to iest łancuszek szczero złoty, pereł sznurkow cztery, na ktorey zastawie zostaie złotych sto osm, o co upraszam, aby Sebastyanowiczowa wykupiła; łyżek srebrnych dziewięć: cztery pani Sebestyanowiczowey, a pięć na kielich do

koscioła Macieiowskiego; suknia kamlotowa pani Sebestyanowiczowey nowa, druga suknia zielona, szlamami podszyta także pani Sebestyanowiczowey; kotły browarne przedać, a na msze swięte za duszę moię oddać, dywany dwa do koscioła oddać, koni para, ieżeli mię Pan Bóg zbierze z tego swiata, to synowi starszemu leguię, a żem ieszcze zadosyć nie uczyniła woli y testamentowi nieboszczyka męża mego, iżem na trycezymy pieniendzy nie pooddawała do kosciołow, w testamencie wyrażonych, tedy, aby duszy oycowskiey y moiey cięszko nie czynili, synow moich do wypłacenia obliguię y na straszny sąd Boski pozywam. Mielnickiemu, słudze memu, a wychowancowi męża mego daię kartę, wolnym go czyniąc, gdyż mię małżonek moy upraszał umieraiąc y w testamencie dołożył, aby mu żadney krzywdy y niewoli nie czynić, tedy go wolnym czynię, nie czyniąc cięszko duszy męża mego y swoiey. Szewczychę, moią starą sługę y chłopa pani Sebastyanowiczoweyoddaię, aby ich (do) smierci dochowała y na straszliwy ią sąd Boski pozywam. Ktory to testament, aby walor miał, ręką moią podpisuię. Roku Panskiego tysiąc siedmset dwunastego, dnia siedmnastego Stycznia. Ia Konstancya Siestrzewitowska, podstolina Czerniechowska, iako nie umieiąca pisać, uprosiłam iegomosci pana Borzęckiego a sąsiada mego, aby imieniem moim podpisał się, co y ia sama dla lepszey wiary ręką mą własną krzyżyki kładę × ×. I ya będąc uproszony do tego testamentu ręką mą własną podpisuię się: Stanisław Borzęcki, manu propria. Uproszony na podpisanie tego testamentu ręką własną podpisuię się: xiądz Ian Dehowski, proboszcz Macieiowski, manu propria. Dla słabosci moiey, nie mogąc iechać do grodu y personalnie zeznać ostatniey woli moiey dyspozycyą, w tym testamencie wyrażoną, chcę, aby ten testament był tego waloru, iakoby był w samym grodzie roborowany. Y na to przy obecnosci przyiacioł uproszonych krzyżyk kładę × ×. Datum w Podorodnyi dwudziestego siodmego Lutego, roku tysiąc siedmset trzynastego. Ieszcze y to dokładam, aby nie zaszła kontrowersya iaka strony daty dawnieyszey roku tysiąc siedmset dwunastego, Stycznia siedmnastego, tedy z ostatniey woli moiey renowuię ten testament y we wszytkich klauzulach wyrażonych chcę go mieć roborowanym y utwierdzonym, na co krzyżyki ieszcze kładę. Działo się w Podorodnyi przy obecnosci przyiacioł uproszonych, niżey podpisanych vigesima septima Februarii, millesimo septingentesimo decimo tertio anno × × × Ian Izdebski, iako uproszony przyiaciel na podpisanie tego testamentu, podpisuię się vigesima septima Februaryi. Antonius Dunay ieszcze przy renowacyi y konfirmacyi tego testamentu uproszony na podpisanie iego, podpisuię się reką własną vigesima septima Februarij millesimo septingentesimo decimo tertio anno. X. Ian Dehowski, proboszcz Macieiowski, manu propria, będący przy tey ostatniey dyspozycyi podpisuię się die et anno ut, supra". Originale vero eiusdem testamenti idem offerens rursus ab officio praesenti ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 168, 172.

№ 64.—1713 г. 29 Декабря.

Жалоба Мартина Стецкаго на брата своего за захватъ наслѣдства послѣ отца.

Feria sexta in crastino festi sanctorum Innocentium Martyrum, anno Domini 1713.

Generosus Stecki contra generosum Stecki, fratrem manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens urodzony iegomość pan Marcin Stecki, miecznik Kijowski, swym (y urodzonych ichmosciow panow Tomasza y Zofiey Steckich, brata y siostry swoich rodzo-

nych, adhuc annos competentes niemaiących dzieci, pozostałych po niedawnym z tego swiata zesciu swiętey pamięci wielmożnym iegomosci panu Wacławie Steckim, czesniku Kijowskim, rodzicu swoim), imieniem, przeciwko urodzonemu iegomosci panu Stanisławowi Steckiemu, bratu swemu rodzonemu, protestował się w ten niżey opisany sposob y o to, iż pomieniony iegomość pan Stanisław Stecki, przepomniawszy boiazni Bożey y prawa pospolitego, smiał y ważył się modernum protestantem, natu majorem germanum fratrem, ktory, w postronnych kraiach bawiąc in functione deputatica, zkąd powracaiąc, dowiedział się w drodze o słabym zdrowiu swiętey pamięci iegomosci pana rodzica swego y pospieszywszy umyslnie do domu, onego iuż nieżyiącego zastał, w czym żalem serdecznym zdięty, oddaiąc ostatnią usługę ciału zmarłemu, chciał według zwyczaiu ciało ziemi oddać, a duszę piis obligationibus salwować, widząc, iż żadnego według powinnosci opatrzenia nie ma, ani w domu post fata żadnego porządku, iako starszy brat chciał należytą uczynić dyspozycyą; na co iegomość pan Stanisław Stecki nie chciał zezwolić, ex primo impetu będąc iuż gotowy na przyiazd braterski y z czeladzią swoią, umyślnie na to pozaciąganą, porwawszy pistolet gotowy, dwoma kulami nabity, przy ciele będący swiętey pamięci rodzica protestantis we dworze Kałusowskim, w izbie, y odwiodszy kurek, strzelił y, gdyby drugiego sąsiad na ten czas będący z ręku tegoż iegomosci pana Stanisława nie wykręcił, pewnie by protestanta był zabił, gdyż naboy z tegoż pistoletu z dwoma kulami wykręcono, w czym modernus protestans zdumiały perswaduie temuż iegomosci, aby tych fulminacyi zaniechał, on zaś w swoiey zawziętosci nie ustaiąc, powtornie czeladź protestantis napad y onych strzylał aż od koni musieli uchodzić; depozyta, w domu będące, kłodkami swymi pozamykał, także dla protestanta y czeladzi onego do wiwendy wszelką sufficyencyą pochował, pieniądze przy swiętey pamięci iegomosci panu rodzicu będące, tenże iegomość pan Stanisław Stecki ieszcze przed przyiazdem protestantis sam zrewidował prywatnie. Widząc modernus protestans inconvenientia, zprosił in contiguitate zostaiących sąsiadow, chcąc ciału, bez porządku zostaiącemu, dać opatrzność, zciągnąwszy duchownych xiężą z maiętnosci Kałusowa do manasteru Niskienickiego, modernus protestans ciało zprowadził, tymże zakonnikom swoich własnych pieniędzy złotych dwiescie instantanee wyliczył, wszytek circa introductionem ciała sam koszt łożył. Po teyże lokacyi ciała wiedząc w głownym trybunale Lubelskim sprawy tam ex actoratu parentis, quam reatu będące, odiechał do Lublina, gdzie bawiąc, ad terminum limitationis nazad powrocił. rozumieiąc, iż iegomość pan Stanisław Stecki w swoiey zawziętosci pomiarkował się, alisci przez tegoż iegomosci zastał modernus protestans siostrę rodzoną, ieymość pannę Zofią, z maiętnosci własney Kałusowa rugowaną y brata młodszego Tomasza, ieszcze przed tym expulsum, co widząc modernus protestans, powtornie rekwirował dyspozycyi oycowskiey y reiestrow rzeczy pozostałych, ale iegomość pan Stanisław Stecki nie komunikuiąc żadnych dokumentow, iako bratu starszemu, sam tak ruchomosci wszytkie, iako też stada bydła, omnia mobilia et sese moventia w dyspozycyi swoiey trzyma; gumna, od lat kilka nie młocone pozostałe we wsi Kałusowie, wymłaca, także y w Butiatyczach pomłociwszy, do wsi Kałusowa in absentia protestantis powoził y ludzi z teyże wsi na panszczyznę gonił, przez co y w Butiatyczach nic nie posiano, długi po stronach będące prywatnie odszukuie, klacze stadne przedaie, iezne konie nużyowo zgoła variis mediis in commodum, fructum et usum sui obraca wszytkie pożytki, nie maiąc ieszcze ullam compositionem z bracią sobie rodzonymi. O co wszytko, lubo do tychczas ob conservationem honoris imienia swego iegomość pan Marcin Stecki, miecznik Kijowski, nie czynił, iednak teraz de his omnibus contentis

przeciwko iegomosci panu Stanisławowi Steckiemu iterum atque iterum protestatur, salvam reservando meliorationem eiusdem protestationis, inquantum neccessitas exigerit, teraz prosił hoc actis connotari, co otrzymał.

Тоже, л. 253, 255.

№ 65.—1714 г. 13 Января.

Росписка настоятеля Холмскаго Базиліанскаго монастыря Левицкаго въ полученіи долга отъ Буйны.

Sabbatho post festum sanctorum Trium Regum proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quarto.

Ex parte eiusdem similis (generosi Zawadzki vicesgerentis castri praesentis scripti certi) *oblata.*

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Dominicus Casimirus Rogala Zawadzki, vicesgerens castrensis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit quietationem manualem, per admodum reverendum Josephum Lewicki, protunc conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superiorem, ad praesens vero illustrissimum et reverendissimum episcopum Chełmensem ritus graeci, in rem sui offerentis datam, manuque eius propria firmatam, introcontentam, de tenore sequenti: „Daię ten kwit iegomosci panu Dominikowi Zawadzkiemu, vicesgerentowi grodzkiemu Chełmskiemu, iż wziąłem u niego długu, in vim długu od iegomosci pana Buyny, pisarza Litewskiego, klasztorowi Chełmskiemu na konserwacyę mórow przekazanego od ichmosciow panow Dmuchowskich, złotych osmdziesiąt y tym kontentowałem z dobr ichmosciow zapłaconych y niemam więcey upominać się, ani po mnie idący starsi tego manasteru Chełmskiego; tedy tak iegomosci pana Zawadzkiego, iako y ichmosciow panow Dmuchowskich kwituię y annihiluie, żadnego sobie prawa nie roszcząc. Datt w Chełmie die decima Maji, millesimo septingentesimo undecimo. Jozef Lewicki, superior Chełmski". Cuius quietationis originale idem offerens ad se recepit et de recepto officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1711—1720 годы № 20203, л. 274, 283.

№ 66.—1714 г. 24 Марта.

Заявленіе Максимиліана Вѣтржинскаго о разореніи принадлежащаго ему имѣнія Шушинскими.

Sabbatho post dominicam *Judica* Quadragesimalem proximo, anno Domini 1714-to.

Ex parte illustris et admodum reverendi Wietrzynski contra generosos Szuszynskie protestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens illustris et admodum reverendus Maximilianus Michael Wietrzynski Epimach, officialis Albae Russiae episcopatuum et superior Mirensis ordinis divi Basilii Magni, quam primum in tam ac tot temporis interstitio acta praesentia adire potuit, illico a prima notitia, dum ab amicis praecustoditus extitit de quibusdam laesivis in personam sui per generosos Szuszynskie coram actis Lublinensibus factis protestationibus, sive manifestationibus, solenniter et gravi animi sui cum dolore in et contra generosos Constantiam de Barycz Kochanowska, olim generosi Caroli Suszynski consortem derelictam, matrem, tum Cantium et Ludovicam de Biskupie Suszynskie, conjuges, Annam ac Ludovicam, cum supradicto olim generoso Carolo et Constantia de Barycze Kochanowska procreatos filios et filiam, idque obviando integritati substantiae ac honoris sui protestantis suo et generosorum Vladislai, Josephi ac Catharinae et Ursulae, olim generosi Nicolai Wietrzynski ex olim gene-

rosa Alexandra Zamiechowska procreatorum filiorum et filiarum minorennium, uti frater natu major et tutor legitimus, nomine, questus, protestatus, reprotestatus ac manifestatus est, inhaerendo anterioribus protestationibus et manifestationibus suis, in antecessum factis, in eo, quia ipsi, dimissa sibi in antecessum contractu certo, per olim generosos Nicolaum et Alexandram de Zamiechow Wietrzynskie, sui protestanti parentem et novercam, ampla et non minori portione, juxta resonantiam eius contractus ac inventarii, modo obligatorio in bonis villae *Turna Fortuna*, subditos quinque, bene possessionatos, ob summam eorundem per se angarisationem expulerunt, alios vero ad summam inopiam reduxerunt et nunc non pridem praeterito tempore prius aliquot mellificosos (arbores) alias *sosny z barciami kilka* per excisionem pro tedis confringi in fundo, *Ostrowek* dicto, causarunt, insuper contributiones varias, hoc calamitoso temporis interstitio in milites exoticos varii Martis nunquam exolvendas, de sortibus tenutae suae, et praecipue ex fundis supradictorum laboriosorum subditorum, stante sua possessione per se expulsorum, curarunt, exindeque protestantem ad mille florenos polonicales in exolutionem praemissarum contributionum, subordinatione illicita et sancitis legum publicarum prohibita, damnificarunt, bona, per se possessa, summopere desolarunt et ferme in nihilum redegerunt, suosque quosvis illicitos circa tenutam suam ausus in personam protestantis laesivis suis compilatis protestationibus, de quibus ex ipsismet, dum modo per narrata a quibusdam amicis sibi protestanti ad praesens constat, honorem intaminatum circumscripserunt, uti et nunc recenti tempore, dum illustris et admodum reverendus protestans de Lithuania domum suam reditum fecit, ipsimet aliquoties superequitant, tam generosa mater, quam et filius una cum supradicta generosa consorte sua, verbis indecentissimis, opprobriis, contumelia plenis, non solum se protestantem, immo etiam et hospites, in ibidem perventos, effecerunt et in hucusque tempus laedere non cessant. Quo suo illicito ejusmodi progressu contra praescriptum legis publicae processerunt, honorem sui protestantium intaminatum tangunt et tetigerunt, damna notabilia in fortuna protestantium tam per expulssionem et depauperationem subditorum, quam etiam ob non exolutionem per se contributionum causarunt, uti praemissa omnia et ipso facto executa sunt, quae omnia futuro advenienti in termino inquisitione ipsis probabuntur et deducentur. Ratione quorum omnium is idem, qui supra, protestans suo et aliorum fratrum et sororum suorum nomine iterum atque iterum protestatur, nec non respectu illicito sui protestantis honoris circumscriptionis reprotestatur. Tum quoque obviando integritati suae fortunae, ne aliquod exinde patiatur detrimentum in futurum et jacturam, manifestatur, offerendo se et suprascriptos fratres ac sorores suos praemissas injurias, laesiones ac damna notabilia jure vindicaturos velle, salva nihilominus ejusdem protestationis, pro exigentia et necessitate causae praesentis, augendi vel etiam per citationem, eo nomine editam, adimplendi, pleno in robore reservata et praecustodita sibi melioratione.

Тоже, л. 322.

№ 67. — Тоже.

Заявленіе Вѣтржинскихъ объ убыткахъ, причиненныхъ имъ Замѣховскими.

Illustris admodum reverendus Epimach Wietrzynski contra generosos Zamiechowskie protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione illustris et admodum reverendi Maximiliani Michaelis Epimach, officialis Albae Russiae episcopatuum et superioris Mirensis ordinis divi Basilii Magni, et Josephi Wietrzynskich, fratrum inter se germanorum patruelium,

in et contra generosos Franciscum et Sophiam de Zyrzyn Zamiechowskie et alios bonorum *Sosnowica* et *Orzechow* possessores, in copia specificandos, ratione per ipsos sylvarum, borreum, sibi protestantibus jure naturali per divisionem spectantium, vi et violenter excisionis aliarumque violentiarum et praetensionum facta, prout latius debent dari copiam; verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine expectata extiterat, ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco hoc idem de generosi actorum praesentium vice-notarii diligentia in suscipienda, partis vero protestantis renitentia in porrigenda, iterum atque iterum protestatus est.

Тоже, л. 324.

№ 68.—1714 г. 25 Апрѣля.

Заявленіе Андрея Слугоцкаго объ отказѣ родственниковъ и сонаслѣдниковъ покойнаго его брата, каноника Іоанна, въ раздѣлѣ завѣщаннаго имущества.

Feria quarta post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo 4-to.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Andreas Sługocki, vexillifer terrae Chełmensis, olim perillustris et reverendissimi Joannis Sługocki, cancellarii et canonici cathedralis Chełmensis, Uchanensis, Rubieszoviensis praepositi frater germanus, coram eodem officio actisque praesentibus castrensibus Chełmensibus, praecavendo omnimodae indemnitati suae, ne aliquod damnum respectu infrascriptorum fortunae suae manifestantis inferatur, manifestatur in eo, quia dum praedictus perillustris et reverendissimus cancellarius et canonicus Chełmensis, sui manifestantis frater germanus, in anno millesimo septingentesimo duodecimo fatis cessisset, resque mobiles, quae et quantae ac debita in variis membranis derelicta extassent, ex quibus nonnullae res et summae, et sui etiam manifestantis seorsivae summae, in levamen animae pie defuncti dispositae iuxta canones per perillustrem et reverendissimum Samuelem Ozga, scholasticum et administratorem protunc episcopatus Chełmensis, canonicum Leopoliensem, praepositum Złoczoviensem, extitissent, reliquas vero membranas hartas (chartas) idem praedictus perillustris sibi manifestanti extradidisset, ad quarum membranarum divisionem is idem manifestans successores olim magnifici Francisci Joannis Sługocki, vicecapitanei et judicis castrensis Chełmensis, aliquoties tam per literas, quam et verbaliter convocasset, easdem membranas et hartas dividendo, optionem iisdem consuccessoribus suis eliendi easdem concessisset et pro exigentia quantitatis memrbanarum, pro securitate tam consortium, quam et pupillorum, praedicti consuccessores recompensas authenticas, ut recognovissent, saepe dictus manifestans expostulasset, praedicti consuccessores tantum modo facta revisione earundem membranarum, quot et quantum pretium debitorum extasset, membranas easdem pro stirpibus suis recipere et recompensam, quae pro uxoribus, qua et pupillis inscribere recusarunt. Respectu cuius renitentiae eorundem consuccessorum saepius nominatus manifestans faciendo praecautionem in suffragium animae praedicti perillustris cancellarii, pro variis ecclesiis faciendam dispositionem, quas sibi manifestans elegerit, offert; salva eiusdem manifestationis meliorandi tam per se, quam et quasvis personas ex commisso, sibi manifestanti praecustodita facultate.

Тоже, л. 343—4.

№ 69.—1714 г. 7 Мая.

Заявленіе священника Григорія Маркевича о пропажѣ во время Шведской войны церковныхъ документовъ.

Feria secunda post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quarto.

Ex parte parochi ritus graeci de Okuninka manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Hreorius Markiewicz, praesentaneus parochus ritus graeci, illustris et magnifici Athanasii Miączynski, palatyni Volhyniae, bonorum *Okunin*, ab olim illustribus et magnificis Sapiehy acquisitorum, praecavendo cuiusvis indemnitati ecclesiae suae, ne in futurum tam praesentaneus, quam et successores ipsius patiantur exinde detrimentum et iacturam, ecclesiaque memorata devastetur ac successu temporis ruinetur (recognovit), quia ipsi sub tempus incursionis hostilitatis Sueticae omnes dispositiones, erectiones literaeque quaevis, ab olim antecessoribus illustris et magnifici praesentanei haeredis collationi (datae), dum omnia bona totaliaque illustris et magnifici praesentanei haeredis in cineres reducta fuerant, eo tempore et ecclesia itidem redacta cum omni apparatu, ubi et praemissae dispositiones locatae et conservatae fuerant, pro illo tempore sunt redactae. Quapropter, ne in futurum exinde ex antecessoribus in collatione eadem ecclesia patiatur detrimentum et iacturam, hanc suam, praecavendo omnimodae indemnitati, ad acta praesentia infert manifestationem.

Тоже, л. 351.

№ 70.—1714 г. 29 Мая.

Заявленіе супруговъ Сулковскихъ о захватѣ Сѣницкими и др. разныхъ документовъ изъ вскрытаго ими сундука, хранящагося въ Каневской церкви, также о причиненныхъ имъ убыткахъ и обидахъ.

Feria tertia post festum Sanctissimae et Individuae Trinitatis proxima, anno Domini 1714-to.

Ex parte generosi Sułkowski contra generosos Sienickie consortes ac alios protestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Vladislaus Sułkowski, vexillifer cohortis loricatae illustris et magnifici castellani Lublinensis, suo et generosae Mariannae Zyrzynska, consortis suae legitimae, nomine, in et contra venerabilem Lędza, praepositum ecclesiae ritus graeci, in villa *Kanie* existentis, et generosum Nicolaum Zyrzynski, ne non magnificos Stephanum et Conegundam Sienickie, conjuges, praecavendo cuivis indemnitati fortunae suae, questus et protestatus est, idque in eo, quia ipsi ausi sunt et temere praesumpserunt, et praesertim generosus Nicolaus Zyrzynski in toto consilio cum magnificis Sienickie, atque scitu praefati venerabilis Lendza, in monasterio seu ecclesia ritus graeci arcam, ob securitatem loci sacri, uti tempore variorum militum transmigrantium, cum rebus mobilibus munimentisque per generosam Sułkowska depositam, apud venerabilem Lendza aperire, ex eadem arca munimenta, hirographos, tam ad bona villae *Leszno* spectantia, quam et alia accipere, magnificis Sienickim, uti bonorum sortis generosi Nicolai Zyrzynski acquisitoribus, reddere, magnifica vero Sienicka, pincerna Chełmensis, modernum protestantem diffamare, dishonorare, verbis laesivis et honorem nobilitarem indecentibus afficere, equos binos, unum pili

kasztanowaty łysy, valoris imperialium quinquaginta, alterum itidem *kasztanowaty*, valoris tynforum centum, indebite per subditos ac familiam curialem ex jussu et mandato magnificae Sienicka, pincernae Chełmensis, acceptos, ad officium castrense Chełmense, nulla habita praetensione, reducere, ibidem circa repraesentationem relinquere, ex qua occasione eisdem equis morbum et mortem inferre, in via publica famulos praefati protestantis ex vestibus hostiliter spoliare, damna exinde non modica protestanti inferre aliasque violentias, concussiones perpetrare, diffamationes, dishonorationes, quae omnia futuro in termino inquisitione probabuntur et deducentur. Ratione quorum omnium iterum atque iterum protestatur et manifestatur, offerendo se id totum jure vindicaturum velle, salva ejusdem protestationis meliorandi, corrigendi, augendi vel minuendi, si opus fuerit, reservata facultate.

Тоже, л. 369.

№ 71. — 1714 г. 12 Юля.

Продажная запись Львовскаго римско-кат. священника Бзовскаго Станиславу Ржевускому на часть каменнаго дома въ Львовѣ.

Feria quinta pridie festi sanctae Margarethae, virginis et martyris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quarto.

Ex parte illustris et magnifici Rzewuski donationis super lapideam, Leopoli sitam, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Andreas Piotrowsky obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit, donationem, coram actis civitatensibus Leopoliensibus per admodum reverendum Casimirum Bzowski in rem et personam illustris et magnifici Stanislai Mathaei in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatini Podlachiae actu infra connotato recognitam, ex iisdemque actis authentice per extractum depromptam, de tenore sequenti: „Actum Leopoli. Sabbatho post festum sanctae Annae, matris Beatissimae Virginis Mariae proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo tertio. Coram officio praesenti consulari Leopoliensi comparens personaliter admodum reverendus Casimirus Bzowski, ecclesiarum sanctae Catharinae in castro inferiori Leopoliensi mansionarius, sancti Petri in suburbio civitatis istius, *Halickie* dicto, praebendarius, in assistentia nobilis et clarissimi Francisci Obrocki, utriusque juris doctoris, consulis Leopoliensis, tutoris, praecise ad hunc tantum actum assumpti, sanus mente et corpore existens, non compulsus, nec coactus ulloque errore devio circumventus, sed rem praesentem bene intra se considerans, palam, ultro, sponte, libere ac benevole recognovit, praesentisque inscriptionis vigore et nexu recognoscit, quia ille vero, puro, firmo, perpetuo ac irrevocabili venditionis titulo sortes duas suas proprias et haereditarias lapideae, *Wilczkowska* antiquitus dictae, in circulo civitatis istius inter vicinales alias domos lapideas *Robertowska* ab una et *Abermanowska* parte ab altera sitae, per olim nobiles Valentinum Bzowski et Reginam Chmielowska, conjuges, sui recognoscentis parentes, apud nobilem, spectabilem Joannem de Ryppa Naldini et Susannam Ostrogurska, conjuges, jure empti et venditi, vigore inscriptionis venditoreae in judicio necessario bannito Leopoliensi, sabbatho in crastino festi sancti Thomae apostoli anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio in personas eorundem parentum suorum recognitae, nec non vigore resignationis earundem sortium itidem in judicio exposito bannito Leopoliensi feria quarta in crastino festi sancti Bartholomaei apostoli, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto acquisitas factae, ad se vero recognoscentem jure divino et naturalis successionis titulo post fata

dictorum parentum, quam nobilium olim Theressiae Bzowska et Valentini Bzowski, sororis et fratris suorum, devolutas, totas et integras cum omnibus earundem sortium attinentiis, adjacentiis, pertinentiis et cohaerentiis illustrissimo et magnifico domino Stanislao Mathaeo in Rozdoł Rzewuski, palatino Podlachiae, exercituum regni duci campestri, Chełmensi, Lubomliensi, Drohoviscensi etc. capitaneo, ipsiusque veris et legitimis successoribus pretio quatuor millium florenorum polonicalium, monetae et numeri in regno currentis, quemlibet florenum grossis triginta polonicalibus numerando et computando, vendidit praesentibusque vendit. Quo quidem praetacto quatuor millium florenorum polonicalium pretio, a praememorato illustrissimo et magnifico emptore integre ac realiter in prompta praesenti parata numerataque pecunia levato ac percepto, suprascriptus recognoscens venditor eundem illustrissimum et magnificum emptorem illiusque quosvis successores quietavit, liberumque absolutumque fecit ac pronuntiavit, prout praesentibus et ipso facto quietat, liberum absolutumque facit ac pronuntiat in aevum. Vigore cujus satisfactionis summaeque praeexpressae florenorum quatuor millium polonicalium realis perceptionis, suprascriptus recognoscens venditor praedictas sortes duas lapideae *Wilczkowska* cum omnibus illarum attinentiis, pertinentiis, cohaerentiis, commodis, usibus, fructibus et emolumentis, tum et cum omni ac solido jure suo, dominio, proprietate, propinquitate, successione, haereditate ac quovis utili, quale se recognoscentem concernere poterat, (melioritate et potioritate omni, si qua empti venditique pretii valorem exoperaverit, eidem illustrissimo et magnifico emptori illiusque veris ac legitimis successoribus donata) in et ad manus praefati illustrissimi et magnifici emptoris illiusque successorum misit, cessit et tradidit, condescendit, derivavit et resignavit, praesentibusque ipso facto ad habendum et tenendum, utendum, fruendum, possidendum, conducendum, locandum, dandum, donandum, vendendum, alienandum et in usus quosvis suos suorumque successorum meliores ac commodiores convertendum et disponendum mittit, cedit, tradit, condescendit, derivat ac resignat aeviterne, non aliter, acsi in easdem sortes suprascriptae *Wilczkowska* lapideae illustrissimo et magnifico emptori per officium nobilium et honoratorum dominorum iuris fidelium omnes gradus juris, utpote intromissionis, possessionis, rumationis realisque cum usufructu apprehensionis simul et semel collati et admissi forent, prout pro collatis et admissis admodum reverendus recognoscens haberi vult et declarat, nihil sibi recognoscenti suisque deinceps successoribus ad easdem sortes praeexpressae *Wilczkowska* lapideae juris, praetextus, praetensionis coloris, nominis, tituli successionis, haereditatis competentiaeque alicujus relinquendo, reservando aut quovis modo praecustodiendo, verum eisdem duabus sortibus praedictae lapideae *Wilczkowska* se recognoscentem et successores suos totaliter abdicando eidemque in perpetuum abrenuntiando; ut vero magis eidem illustrissimo et magnifico emptori, illius successoribus ab actu inscriptionis praesentis tutum, cautum et securum sit, utque in iisdem sortibus idem illustrissimus et magnificus emptor una cum successoribus suis libere et severe permaneat, memoratus recognoscens venditor omnibus melioribus modis et cautionibus, de jure quam firmissimis et validissimis, in bonis suis mobilibus et immobilibus, habendis, acquisitis et acquirendis, ubicunque locorum et sub quavis jurisdictione consistentibus, inscripsit, se submisit et obligavit, praesentibusque inscribit, submittit et obligat, quod eundem illustrissimum et magnificum emptorem illiusque successores ab omnium et singularum personarum, propinquarum et remotarum, cujuscunque status, sexus et conditionis existentium, negotiumque aliquod eidem illustrissimo et magnifico emptori vel illius posthac successoribus facessere intendentium impetitione, inquietatione, interturbatione molestationeque quavis, tam

juridica, quam extrajuridica, suis propriis sumptibus et impensis toties, quoties opus fuerit, in omni officio et iudicio regni sit una cum successoribus suis tuiturus, evicturus, intercessurus indemnemque redituros, fataliis juris aut quibusvis aliis praescriptionibus, etiam longissimi temporis minime obstantibus, ita, ut si quid ex omissa vel neglecta ejusmodi evictione damni praefatus illustrissimus et magnificus emptor aut illius deinceps successores acceperint, id totum sub hypotheca bonorum suorum omnium sine quibusvis dilationibus, exceptionibus, appellationibus aliisque juris et facti remediis, (quibus omnibus praesenti sua inscriptione renuntiat penitusque renuntiatum esse vult), prompta et parata pecunia in omni officio vel judicio regni non recedendo refundere persolvereque debebit ac tenebitur. Ceterum ad faciendam, ut juris est et civitatis hujus solennitas exigit, in personam antefati illustrissimi ac magnifici emptoris illiusque successorum praefatarum duarum domus lapideae *Wilczkowska* sortium modo, quo supra, venditarum, juridicam resignationem praenominatus recognoscens venditor in omni meliori modo, via, forma, ordine ac stylo, quibus de jure melius et efficacius potuit ac debuit, in suum verum, legitimum et indubitatum plenipotentem et mandatarium fecit et constituit, creavit solenniterque ordinavit praesentibusque ordinat, videlicet nobilem et honoratum dominum seniorem scabinum in judicio exposito bannito, Leopoli quandocunque celebrando, praesidentem, dans et concedens eidem plenipotenti suo omnimodam facultatem et potestatem praerecensitas domus lapideae *Wilczkowska* sortes cum omnibus, uti dictum est, earundem sortium attinentiis et pertinentiis, ad eas antiquitus spectantibus, in personam saepefati illustrissimi et magnifici emptoris illiusque successorum haereditario jure in perpetuum resignandi ac tradendi, promittens se id totum ratum, gratum, firmum, perpetuum ac irrevocabile habiturum et suscepturum inviolabiliterque, quidquid idem plenipotens suus in eo resignationis negotio egerit, fecerit ac determinaverit, observaturum, alias in forma inscriptionis, venditionis, quietationis, abrenuntiationis, evictionis et resignationis de jure plenissima et perfectissima. Quam quidem inscriptionam venditionis suprascriptus admodum reverendus Casimirus Bzowski recognoscens manu sua propria subscripsit in hunc modum: „Casimirus Hyacinthus Bzowski, praebendarius ecclesiae sancti Petri". Tandem post recognitam ejusmodi venditionis inscriptionem generosus Franciscus Szymanowski, vicepalatinus Chełmensis, commilito cohortis hastatae suprascripti illustrissimi et magnifici domini Stanislai Matthaei in Rozdoł Rzewuski, palatini Podlachiae, exercituum regni ducis campestris, Chełmensis, Lubomliensis, Drohoviscensis etc. capitanei, nomine ejusdem illustrissimi et magnifici emptoris affectavit, inhaerendo inscriptioni suprascriptae, ad intromittendum eundem illustrissimum et magnificum emptorem in sortes duas suprascriptae lapideae, *Wilczkowska* dictae, per suprascriptum admodum reverendum Casimirum Bzowski venditas, officium nobilium et honoratorum dominorum juris fidelium, addi et assignari. Cujus justae et legitimae officium praesens consulare Leopoliense annuendo instantiae et affectationi ad intromittendum suprascriptum illustrissimum et magnificum dominum Stanislaum Matthaeum in Rozdoł Rzewuski, palatinum Podlachiae, exercituum regni ducem campestrem, Chełmensem, Lubomliensem, Drohoviscensem etc. capitaneum in sortes duas lapideae *Wilczkowska*, jure empti apud admodum reverendum Casimirum Bzowski acquisitas, officium nobilium et honoratorum dominorum juris fidelium, dum eo nomine debite requisitum et legitime obtentum fuerit, addidit et assignavit decreti sui vigore. In cujus rei fidem sigillum officii consularis Leopoliensis praesentibus est impressum. Ex actis officii consularis Leopoliensis extraditum. Locus sigilli consularis. M. Andreas P. H. D., civitatis Leopoliensis notarius". Originale vero ejusdem donationis idem offerens ad se rece-

pit et de recepto sibique extradito officium praesens quietat, praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 416—420.

№ 72.—1714 г. 14 Іюля.

Жалоба Радзиминскаго на Садовскаго за отказъ произвести судъ надъ крестьянами и уніатскимъ священникомъ, обвиняемыми въ захватѣ его имущества изъ случайно разбитаго на р. Бугѣ судна (комяги).

Feria quinta (?) in crastino festi sanctae Margarethae Virginis, anno Domini 1714.

Generosi Radziminski contra generosum Sadowski protestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Martinus Radziminski, commilito cohortis hastatae illustris et magnifici Lubomirski, capitanei Scepuciensis, (et magnificus vicecollonellus, suo) nomine in et contra generosum Thomam Sadowski, thesaurarium terrae Chełmensis, questi, protestati et manifestati sunt, idque ratione per eum non administratae justitiae ex subditis villarum *Luta Okuninka* et civitatis *Orchowek*, ipsius possessioni subiectis, ad requisitionem sui manifestantis et protestantis in eo, quia laboriosi subditi Andruch Czerkasiuk et Stecko, tum presbiter ex civitate Orchowek ritus graeci unitus, cum fratre suo et famulis, ac tota fere multitudine variarum personarum suae domus, tum alii plurimi subditi ex villis praetactis, eisdem praedictis superius specificatis subditis, de nominibus et cognominibus bene notis, protestantem, in scapha, alias *na komiędze,* Giedanum proficiscentem summopere depraedarunt, si quidem eidem proficiscenti infelici casu scaphula, alias *komiega,* tritico bene onusta, in fluvio alias *na Bugu* difracta, ibidemque, loco subsidii aut auxilii dati, eidem manifestanti feria quarta ante festum sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, anno praesenti, ibidem saepe dicti subditi cum aliis ex villis, super specificatis, triticum ex eadem scaphula: alias *komięga*, diripuerunt et alia multa victualia, scilicet farinam, pultes, papaver, butirum, lardi partes duodecem, alias *połci*, et aliam leguminam acceperunt et vasa in varia specie et forma existentia, ahenea, alias *kociełki*, tum ahenum, cuius librae extiterant plus minus centum, atque vestium duo paria ex tela tenui, alias *sukna francuzkiego*, et sericeas, tum res varias, seorsivo regestro suo tempore specificandas, interceperunt ac damna multa eidem manifestanti in summam plus minus quindecim millium intulerunt et causarunt, prout de facto idem supra memorati triticum et alias res cum aliis subditis ex villis *Okoninka*, *Luta* et oppido *Orchowek* interceperunt, seque protestantem tantum modo circa hanc rapinam vix cuivis non sustulerunt. Ad extremum praedictus generosus Sadowski, loco administrandae justitiae ex subditis possessionis suae, excessive ipse equos ac currus hominibus, advenientibus pro emendo restanti tritico ad manifestantem, accipere ac ultro repellere homines discedentes ad eundem manifestantem jussit et iuravit et alia propedimenta peragere ausus est, et omnino inhibuit accessum hominum pro pretio accipiendi triticum apud manifestantem, ob quod propedimentum manifestanti triticum putrefactum est et in nihilum eversum, eandem scaphulam destructam, alias *komiege*, corrigere lignifabris pro pretio manifestantis prohibuit, ultro et alia inconvenientia peregit, quae inquisitione probabuntur et deducentur. Ratione quorum omnium et aliorum idem manifestans offerendo se et magnificum vice-colonellum praetactum et principalem suum jure velle acturum contra eundem generosum Sadowski et subditos eiusdem, reservata et praecustodita eiusdem protestationis augendae, dilatandae aut in aliam copiam transformandae, si opus fuerit, facultate, iterum iterumque protestatur et manifestatur.

Тоже, л. 418.

№ 73.—1714 г. 8 Августа.

Продажная сдѣлка, заключенная между Коденскимъ священникомъ Лобачевскимъ и его роднымъ братомъ.

Feria quarta ante festum sancti Laurentii martiris proxima, anno Domini 1714-to.

Ex parte generosi Łobaczewski instrumenti certi oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Martinus Łobaczewski obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit excerptum seu instrumentum certum ex actis civilibus Codnensibus, tempore, modo et loco infra expressis, ratione intra contentorum deprompium et emanatum, infraacticandum de tenore sequenti:

Wypis z xiąg mieyskich Kodenskich roku tysiąc sześćset siedmdziesiątego dziewiątego, dnia dwudziestego Februarii. Przed nami urzędem mieyskim Kodenskim woytowskim y burmistrzowskim, na zwykłym sądowym mieyscu spolnie zebranym, stanowszy w Bogu wielebny iegomość ociec Stephan Łobaczewski, presbiter nasz swięto-Michałowski Kodenski, wespoł z ieymoscią panią małżonką swoią, panią Maryanno Kowalowską Stephanową Łobaczewską, małżonkowie, z dokładem potomstwa ichmosciow, mianowicie urodzonym panem Stephanem, Piotrem, Janem y Mikołaiem Łobaczewskim, synami swemi z iedney, a z drugiey strony urodzony iegomość pan Mikołay Łobaczewski, rodzony brat zwysz pomienionego w Bogu wielebnego oyca Michałowskiego, presbitera naszego Kodenskiego, ktorzy ichmość, nim przyidą do zeznania wieczystego w należytym grodzie, teraz tu przed nami zeznali swoy dobrowolny kontrakt, a to w takowy sposob: iż roku y dnia wzwysz pisanego w Bogu wielebny ociec Łobaczewski, presbiter nasz Kodenski, wespoł z ieymoscią panią małżonką swoią y zwysz pomienionymi pany synami swemi, za spolną wszytkich dobrą wolą y radą, przedali iegomosci panu Mikołaiowi Łobaczewskiemu z rownego działu trzecią część dziedzicznych dobr swoich, leżących w woiewodztwie Ruskim, w ziemi Chełmskiey, nazwane *Wilice*, *Zarzecze* y *Pokrzywnik*, to iest grunta, ogrody, łąki, poterebу, budynki, staw, młyn y ze wszytkiem, co kolwiek ieno w moiey tam oyczyznie ode dwoch trzeciemu mnie bratu należało, tak też y pani małżonce moiey. Tedy te wszytkie dobra, nam przedtym należyte, od mała do wiela, nie sobie, ani potomkom swoim żadnego prawa y possessyi nie ostawuiąc, tylko iegomosci panu Michałowi Łobaczewskiemu y ieymosci pani małżonce y potomkom ichmosciow przedaliśmy za pewną summę, to iest za złotych czterysta, ktorą summę spełna wyliczoną odebraliśmy do rąk naszych, z ktorey tey summy ja Stephan Łobaczewski, presbiter Kodenski, z dokładem pani małżonki moiey, tak tesz y synow rodzonego mego iegomosci pana Mikołaia Łobaczewskiego wiecznie kwituiemy y na te zwysz mianowane od nas przedane dobra, ktorych teraz iawnie y dobrowolnie zrzeczenie czyniemy, za ktorem wolno iest iegomosci panu Mikołaiowi Łobaczewskiemu, rodzonemu memu, te ze wszystkim zeznane dobra od nas, iako pewny dar w należytych aktach roborować sobie y swym possessorom na wieczne czasy do spokoynego używania, bez żadnego wstępu y turbacyi ode mnie y moich sukcessorow, pod winami y zarękami, w prawie opisanymi. A dla lepszey pewnosci y wiary dania z obu stron, prosiliśmy panow urzędowych miasta Kodnia o przydanie zwykłey pieczęnci y podpis rąk do tego zeznania. Działo się w Kodniu, anno et die, ut supra. Theodorus Reutowicz, iuratus notarius civium Codnensium. Małachiasz Łychaczewski, burmistrz Kodenski. Y ia tameczny zeznaię spolnie z małżonką y dziatkami, podpisuię się, w teyże cessyi mianowanemi: Stephan Łobaczewski, cerkwie Kodenskiey swiętego Michała presbiter, manu propria. Originale idem offerens rursus ad se recepil, et fide recepto.

officium praesens quietat, praesentibusque quietavit.

Тоже л. 441. 442.

№ 74.—1714 г. 24 Ноября.

Заявленіе супруговъ Сосновскихъ о нанесеніи имъ оскорбленій и побоевъ Вѣтржинскими и другими.

Sabbatho pridie festi s. Catharinae, viduae et martyris, anno Domini 1714-to.

Generosi Sosnowscy conjuges contra, perillustrem et admodum reverendum Wietrzynski protestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Michael Sosnowski suo et generosae Marinae Wolanowska, consortis suae legitimae, ob nimiam et enormem concussionem in lecto agritudinis ad praesens letaliter decumbentis eactaque praesentia adire nullatenus valentis, atque Joannis Sosnowski, filii sui, circa defensionem in hoc nefario parentum suorum et criminali actu concussi et converberati, nominibus, quam primum ob enormem sui protestantis concussionem acta praesentia adire valuit, solenniter gravique animi sui cum dolore in et contra perillustrem et admodum reverendum Maximilianum Michaelem Wietrzynski, ordinis divi Basilii Magni Albae Russiae officialem, tum generosos Josephum et Florianum Epimachy Wietrzynskie, ejusdem suprascripti officialis fratres patrueles, atque generosos Michaelem et Annam Sliznie, conjuges, bonorum Sosnowica ejusdem supramemorati perillustris officialis quovis juris titulo possessores, principales, nec non Vasilium Łobaczewski, eorundem generosorum Slizniow administratorem, laboriososque Petrum, woyt de bonis *Sosnowica*, Ostapum de *Bohutyn*, sui protestantis subditum proprium et haereditarium, suprascriptorum principalium ad inferius memoratas violentias iussu, scitu ac mandato instructum ac subordinatum, Trociuk Iwan, Demko Ihnatiuk, Michałko Klis — genorosorum Wietrzynskich, Josephum et Iwanum Ostapiuki — generosi Nicolai Piotrowski, Daniło et Wasko Grzedziuki, Martinum Kresiuk — generosorum Francisci et Constantini Zamiechowskich subditos, infrascriptarum violentiarum cum supradicto Łobaczewski, bonorum Sosnowica generosorum Sliznow administratore, manuales executores et cooperatores, nec non et alios, numerum personarum triginta excedentes, de nominibus et cognominibus ipsis principalibus melius notos, postquam vero innotuerint, in termino termini specificandos, questus ac protestatus est in eo, quod cum lex publica cuilibet personarum et praecipue nobilium omnimodam praeviserit securitatem, contra vero metam legis publicae excedentes severiosissimas et rigorosas imposuerit poenas, ipsi vero spreto et vilipenso rigore, licentia sibi pro lege posita, nescitur quo malevolo contra se protestantes ducti rancore et odio, minima ipsis data rixa et occasione, ausi sunt temereque praesumpserunt, mutuo secum facto condictamine et cointelligentia, tempore certo, videlicet die decima sexta mensis Novembris anno nunc currenti congregata, sibi ad infrascripta exequenda caterva, curiolam, in bonis *Olchowka* situatam, tumultuarie catervatim superinvadere, ac circa eandem superinvasionem primo se protestantem, nihil quidquam sibi mali eveniri sperantem, omni securitate in domo sua fretum e curiola vi et violenter armata manu educere, eductum funibus manus et pedes strictissime inculpatus Łobaczewski, mandata generosi Slizin principalis sui exequens, ligare, ligatum in majorem oppressionem et aggravationem status nobilitatis laborioso Ostap, Bohutynski, proprio et haereditario sui protestantis subdito, baculo praegrandi per eundem Bohutynski ad converberationem protestantis in

manus dato, et ad praemissa exequenda his sequentibus instructo verbis: *bijże teraz pana swego y rozkazuy mu na pańszczyznę, tak iak on tobie też rozkazywał*, verberare demandare. Qui ad libitum inculpati Łobaczewski vinculatum hostiliter, tyrannice protestantem concussit, converberavit et vix semivivum reliquit. Deinde ipsemet inculpatus Łobaczewski ad subordinationem et clamorem generosi Slizin, domini principalis sui, in haec verba: *zabij takiego a takiego syna, ja go zapłacę, iużem dał za iednego siedmnascie tysięcy, a to fraszka u mnie, y tego zapłacę*, qua pugnis, qua pedibus, qua genibus hostili ferme modo, tirannice in persona protestantis praemissas violentias in facie principalis sui executus est. Tum quoque generosam consortem in hoc tiranni tumultu, uti maritum suum defendentem, ita, ut vita ipsius cum morte mutari speratur, concusserunt, converberarunt, consautiarunt. Denique et generosum Joannem Sosnowski, filium, ex innato amore parentes suos in hac tyrannisatione defendentem precibusque, ut ab praemissis sese abstineant violentiis, placantem, is idem, qui supra inculpatus Łobaczewski, arreptis pro caprona capillis ad libitum sui tyrannisavit. Hisque peractis illicitis et de lege publica prohibitis tyrannisationibus, res varias in curiola protestantis, reserata camera, utpote frameam, vestes, omnemque apparamentum muliebrem generosae consortis sui protestantis, par boum, tum quoque ad victualia quaeque spectantia, nec non munimenta, dispositiones varias, membrana, hyrographa super certas seorsivas summas, tam apud nobiles, quam etiam infideles judaeos, plus minus ad centum millia, vi et violenter interceperunt omnique fortuna nobilitari passim spoliarunt. Quae omnia in ulteriorem maiorem ac maiorem oppressionem et convictionem, ut nullum habeat defendendi sese modum et deductionem periuriosae convictionis, procurarunt ac fecerunt protestantemque vinculatum et enormiter, lethalissime, nec non et generosam consortem atque supradictum filium suum concussos, vix semivivos, in area curiolae ipsorum hoc nefario executi actu reliquerunt, ni Divina providentia et aliorum subditorum, in vicinitate manentium, salveretur et ex praedictis strictissimis vinculis misericordia ductorum solutus extiterit. Quae omnia in termino termini inquisitione ipsis probabuntur et deducentur. Quo suo ejusmodi tali illicito tyranni progressu contra leges regni processerunt poenasque violatae securitatis publicae et, quod magis, domesticae seorsivae, seorsivas in se traxerunt, et quilibet illorum ex persona sui distinctim in se traxit et succubuit. Ratione quorum omnium is idem, qui supra, protestans, suo et generosae consortis suae atque filii nominibus, contra eosdem suprascriptos inculpatos, tam generosos principales et mandatores, quam illorum manuales executores et infrascripti nefarii tanti criminalis actus complices et cooperatores iterum atque iterum protestatur, offerendo se respectu praemissorum omnium ibi, ubi tantum citius de jure venerit, omni competenti in foro jure acturum praemissasque violentias, iniurias, laesiones ac damna notabilia, perinde sibi illata, vindicaturum velle, salva nihilominus praesentis protestationis meliorandi, augendi, minuendi, vel etiam per citationem, eo nomine editam, pro necessitate et exigentia causae praesentis adimplendi, pleno in robore reservata et praecustodita sibi melioratione.

Тоже, л. 492.

№ 75.—1715 г. 10 Января.

Жалоба священника Васильковича на Рерзиминскаго за нанесеніе ему оскорбленій и тяжкихъ побоевъ.

Feria quinta post festum ss. Trium Regum proxima, anno Domini 1715-to.

Venerabilis Wasilkiewicz, parochus ritus

graeci contra generosum Radziminski protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione venerabilis Joannis Wasilkiewicz, parochi ritus graeci de bonis *Mrozowice*, de palatinatu et districtu Bełzensi, in et contra generosum Arnolphum Radziminski, vice-praefectum cohortis hastatae illustris et magnifici Lubomirski, capitanei Scepuciensis, ratione per ipsum sabbatho ante festum Circumcisionis X-ti Domini, anno proxime praeterito millesimo septingentesimo decimo quarto, ad curiam praedicti generosi Radziminski, ibidem sitam, requirendo administrationem justitiae de infideli Leyba, arendatore tabernae, in ibidem sitae, advenientis et modeste eandem justitiam exposcentis, contra praescriptum legum regni, de securitate publica et immunitate personarum spiritualium sancitarum, ignominiosissime tractationis, pro barba et caprona arrepti et humo allisi, qua genibus, qua pugnis concussionis, converberationis ac obsanguinolationis, nec his contentus, verum convocatis famulis ac aurigis suis in terra prostrati baculis horrendissime centum plagis converberationis, per eandem crudelem concussionem aegrae valetudinis in hanc usque diem causationis, aliarumque ratione violentiarum, iniuriarum et laesionum perpetrationis, facta, prout fusius debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco de deligentia generosi vice-notarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda renitentia iterum atque iterum protestatur. Et in continent idem suprascriptus protestans commonstravitofficio praesenti in corpore suo concussionem in latere sinistro tumidam magnam lividam, quam quidem concussionem officium praesens vidit et debite conspexit atque actis suis connotavit. Hicque subinde idem suprascriptus protestans et commonstrans petiit sibi addi ministerialem regni generalem providum Chwedorium Kruk ad conspiciendas concussiones, quas ob reverentiam officii commonstrare non potuerat. Qui taliter additus et deputatus in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se vidisse in partibus posterioribus absque ulla misericordia et commiseratione horrendissime totam ulteriorem posteritatem ab ipsa cruce usque ad genua baculis praegrandibus percussam, tumidam, nigride liquidam, tum et alias minus notabiles concussiones variis in locis. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1715—1716 г., № 20205, л. 7.

№ 76.—1715 г. 30 Января.

Заявленіе Горецкаго о буйствѣ, учиненномъ въ его имѣніи поручикомъ Глускимъ и др.

Feria quarta ante festum Purificationis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1715-to.

Ex parte generosi Gorecki contra generosos Głuski ac alios protestatio et in continenti concussionum certarum visio.

Do urzędu y akt grodzkich staroscinskich Chełmskich personaliter przyszedszy iegomość pan Woyciech Antoni Gorecki, komornik graniczny Chełmski y towarzysz z podchorągwie usarskiey nayiasnieyszego królewicza iegomości Konstantyna, solenniter coram officio, swym y ieymosci pani Weroniki z Wyzycz Goreckiey, małżonki swey, tudzież uczciwego Panasa Małyszki, gospodarza swego, imieniem, przeciwko iegomosci panu Wacławowi Głuskiemu, porucznikowi, y iegomosci panu Gałęzowskiemu, namiestnikowi na ten czas, tudzież iegomosci panu Krzewskiemu, towarzyszowi chorągwie usarskiey iasnie wielmożnego iegomości pana Jozefa Tomasza na Zamosciu, ordynata Zamoiskiego, także czeladzi podcztowey iegomości pana

Rosnowskiego y iegomosci pana Nałęcza y innym tak podcztowey, iako y luzney czeladzi, de nominibus et cognominibus melius ipsis notis, żałośnie skarżył się y protestował o to, iż pomieniony iegomość pan namiesnik, stanowszy na noc z chorągwią pomienioną na *Orzechowie Nowym*, pomienionego iegomosci pana Krzewskiego z pocztami na *Orzechow Stary* ordynował, ktory iegomość pan Krzewski non iuxta usitatam praxim, w woisku koronnym solitam, dworowi się nie opowiedział, owszem nie obserwuiąc prawa, konstytucyami obwarowanego de securitate et immunitate domow szlacheckich y urodzenia szlacheckiego, także woyskowych artykułow, konstytucyami approbowanych, imo in postpositionem y ordynansem iasnie oswieconego iegomosci pana Krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, a nakoniec zapomniawszy przykazania Panskiego y miłosci blizniego, pomieniony iegomość pan Krzewski, naszedszy z czeladzią tak pocztową, iako y luzną na dwor w niebytnosci protestanta, w Orzechowie Starym będący, w dzień piątkowy y swięto swiętey Pryski Panny, roku teraznieyszego, bez żadney okazyi y przyczyny dobył szabli y gospodarza pomienionego protestantis sine ullo respectu cioł w łokieć, kożuch y odzienie na nim przecioł, ciało stłuk, płazem bił, po tym szable włożywszy w pochwy kanczukiem siekł, bił, puki się nie zmordował. Ktore pobicie towarzystwo teyże chorągwie, iako to: iegomość pan Piotrowski, iegomość pan Suchodolski y iegomość pan Tomaszewski widzieli, siano z budynkow kazał brać czeladzi, lubo na wsi była go wszelka sufficyentia, szpichlirz dworski kazał odbić, browar y tam winnika iegomość pan Krzewski kanczukiem bił. Tym się ieszcze excessem y violencią domu szlacheckiego nie kontentuiąc, pomieniony iegomość pan Krzewski wpadł do sieni, gorę, na izbie będącą, kazał odbić, ktore gorę odbił podcztowy iegomosci pana Rosnowskiego, a sam iegomość pan Krzewski violentissimo impetu wpadł do izby, potym do alkierza, tam białygłowy dworskie y poddanki kanczukiem siekł, bił, łoszka dziecinne, szamocząc się z białygłowami, połomał, gdzie cureczka protestantis pod łoszko wpadła, przestraszyła się y hucusque in lecto aegritudinis decumbit, a pomienione białegłowy z alkierza pobrawszy, do upodobania swego bił ich; pomieniona w tym ieymość pani komornikowa poczeła go prosić, aby w domu szlacheckim takiey nie czynił violencyi y nie bił iuż więcey białygłow, a iegomość pan Krzewski et praeces non exaudivit, do samey się ieymosci pani komornikowey, małżonki protestantis z kanczukiem bić się porwał, mowiąc, że *ci uszy otasmuie*, a potem z pięscią do gęby, nie uczciwymi słowami łżąc, co mu slina przyniesła do gęby, ktore tu obełgi, słowa nieuczciwe ob reverentiam officii non exprimuntur. Widząc tedy takie zawziętość praefati inculpati ieymość pani komornikowa, a będąc proxima partus, uchodząc konfuzyey y dalszego nieszczęscia, poszła z alkirza, a iegomość pan Krzewski powtornie, ktore napadszy białegłowe, kanczukiem siekł; znowu tedy odważyła się protestantis consors prosić iegomosci pana Krzewskiego, żeby ludzi nie bił niewinnie, iterate tedy nieuczciwemi słowami łżył y w tylny blach całować się kazał y wykrzywiał się, nasmiewaiąc y urągaiąc z stanu szlacheckiego; ieszcze większego żalu przydaiąc, powtornie gospodarza w ganku napadł, bił, tłuk, aż go ieymość pani komornikowa ledwo do izby wprowadziła, potem iuż y czeladź niektora do gospod poszła, a iegomość pan Krzewski znowu do izby wpadł, białygłowy bił, hałasował aż do samey nocy. Wyszedłszy ze dworu, kogo napadł, bił, tłuk, po wsi hałasy robił, białygłowe na dolmanke z chałupy wywlokł z dziecięciem we dwu niedzielach, do gospody zaprowadził, nawet kiedy ieymość pani komornikowa chciała jachać do chorągwi, donieść tak wielkie violentie y kryminały, poczynione we dworze, iegomość pan Krzewski sanki kazał czeladzi do gospody wziąć, żeby nie miała na czym ia-

chać skarżyć się iegomosci panu namiesnikowi, gdzie żadney nie uznała słuszney y należytey sprawiedliwosci, lubo dwoma listami protestantis consors te cięszkie kryminały detulit; nawet hałasuiąc się z białygłowami, iegomość pan Krzewski rynsztunek żołnierski z sciany pozrzucał, a lampart aż trzeciego dnia pod podłogą znaleziony. O co wszytko pomieniony protestans tak o zgwałcone prawa pospolite y zdeptaną wolność szlachecką y poniesione kryminalne excessa w sądzie należytym z iegomoscią panem porucznikiem, czy też chorążym, ratione non continentiae in disciplina militari, y iegomoscią panem namiesnikiem, ratione incontinentiae y nie obserwowania prawa z iegomoscią panem Krzewskim y całą chorągwią o naiscie dworu y w niem poczynione excessa, violentia kryminalne windykować będzie, a teraz powtornie contra praenominatos inculpatos et invasores domorum nobilium iterum atque iterum solenniter protestatur. Hicque in continenti idem generosus protestans statuit ministerialem regni generalem providum Nicolaum Liheiza, officio praesenti notum, qui statutus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione suprascripti protestantis simul et requirentis ad bona *Stary Orzechow* curiamque ejusdem, ibidem sitam, una cum nobilibus Stephano Kotoni et Ioanne Kaminski, maioris et evidentioris testimonii gratia sibi protunc adhibitis, feria tertia post festum sanctae Priscae, virginis et martiris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto, praesens et personaliter condescendisse, ibidemque existens, generosam Annam Gorecka, virginem sui requirentis, filiam, in lecto aegritudinis decumbentem, lectula pupillorum perfracta et disrupta, honestum Panas Małyszka, patrem familias, flagris concussum ejusque corpus tumidum, lividum, cruore suffusum, in eodem vestem superiorem et pellinam in manu dextra per totam fistulam persectam per suprascriptam cohortem, praesertim in copia specificatos, ipso die festi sanctae Priscae, virginis et martiris, anno praesenti, stationem noctivam peragentem licentiose et effrenate patrata praemissa vidisse omniaque cum suprascriptis nobilibus juxta recognitionem praesentem debite conspexisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже л. 45. 56.

№ 77.—1715 г. 14 Февраля.

Заявленіе Холмскаго епископа о покражѣ у его крестьянина рабочаго вола.

Feria quinta ipso die festi sancti Valentini martyris, anno Domini 1715-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi episcopi Chełmensis contra religiosos et admodum reverendos Piarum Scholarum conventus Chełmensis ac alios manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Casimirus Bobrowski, bonorum *Pawłow* celsissimi ac eminentissimi Christophori Szembek, episcopi Chełmensis, administrator, nomine et ex speciali commisso ejusdem illustris ac magnifici principalis sui, obviando cuivis integritati laboriosi Pauli Gałaniuk, de bonis *Siedliscze* subditi, ex ratione bovis apud eundem per laboriosum Iwan Sochan laboratilis, plus vel minus quinquaginta florenorum polonicalium valoris constantis, furtu clandestino ablati, hic vero Chełmaę apud laboriosum Kiszka *tkacz*, subditum plebanatus Chełmensis deprehensi, non administratae justitiae solenniter questus, protestatus ac manifestatus est in eo, quod cum lex publica nullum furti criminis gravem protegere prohibet, religiosus vero admodum reverendus pater in Christo conventus patrum Piarum Scholarum de nomine Stanislaus, vice-rector ac eiusdem conventus procuratoris munus tenens, praestolanti suprascripto manifestanti de eodem incul-

pato laborioso Iwan Sahan, ad carceres privatos incluso, nullam praestitit satisfactionem, imo item inculpatus laboriosus Kiszka *tkacz*, plebanatus Chełmensis subditus, sui manifestantis honorem in persona laboriosi Iwan Gałaniuk rodens clandestino dente restitutionem ejusdem bovis requirentem laesit, diffamavit et contemptuavit, quae laesio in termino advenientis termini inquisitione probabitur, bovem praedictum, furto ablatum, restituendum recusat, inculpatus vero laboriosus Sachan, fur manifestus verbaliter in praedicto conventu arestatus, non est pro summendis de ipso poenis sibi manifestanti cum laborioso Gałaniuk, prout instigatore, extraditus, neque etiam laboriosus Kiszka furto ablatum bovem restituit. Idcirco praedictus, ut supra, manifestans, obviando integritati perinde illustris ac magnifici principalis sui, in expediendis laboribus, ab eodem Gałaniuk praestandis, causati, hanc ad acta praesentia infert manifestationem, nec non etiam intuitu per eundem inculpatum Kiszka *tkacz* publice et manifeste honoris sui manifestantis laesi protestatur, offerendo illustrem et magnificum principalem suum ea in causa jure competendo agendum seque omni in foro vindicaturum, salva nihilominus illustri et magnifico principali suo in adventu nunciatoriatus de Varsavia a terra praesenti Chełmensi reditu, praesentis manifestationis meliorandi reservata et praecustodita facultate.

Тоже л. 82.

№ 78.—1715 г. 15 Февраля.

Постановленія Холмскаго сеймика отъ 8 февраля 1715 года.

Feria sexta in crastino festi sancti Valentini, presbiteri, martyris, anno Domini 1715-to.

Laudi terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Stephanus de Bończa Sienicki, pincerna terrae Chełmensis, mareschalcus conventus particularis ejusdem terrae et districtus Crasnostaviensis obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit laudum terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis, Chełmae in loco consultationum solito, die octava mensis Februarii, anno praesenti per universam nobilitatem sancitum, manuque sui offerentis propria subscriptum, cuius laudi tenor sequitur ejusmodi: „My rady, dygnitarze, urzędnicy y wszytko rycyrstwo ziemie Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, ziechawszy się do Chełma na mieysce, consultacyom naszym zwyczayne, pro die octava Februarii za uniwersałem naiasnieyszego króla iegomości, pana naszego miłosciwego, takowe między nami postanowiliśmy sancita. Naprzod, uprosiliśmy ichmosciow panow posłow naszych, to iest: iegomosci pana Stanisława Niedobylskiego, komornika ziemskiego Chełmskiego, y iegomosci pana Alexandra Niewiadomskiego, do iaśnie wielmożnego iegomości xiędza biskupa Chełmskiego, aby nomine publico podziękowali za podięte fatygi y pasterskie owieczek swoich pieczołowanie, deklaruiąc w rekompensie swiadczoney pracy wszelką do usług iegomosci, naszego wielce miłosciwego pana, ochotę; tychże ichmosciow panow posłow uprosiliśmy do iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Podlaskiego, hetmana polnego koronnego, dziękuiąc quam profundissima veneratione zaswiadczone respecta, że przez interpozycyą swoię y remonstracyą iego królewskiey mosci, panu naszemu miłosciwemu doniosł ucisnienie nasze y ziemi y powiatu, przez co przy staraniu ichmosciow panow posłow subsecuta alleviacia wypłacenia kontrybucyi Saskiey; obviando zaś cuicunque modo et rigori, w traktacie z iegomoscią panem generałem Januszem expresso, aby w tak prędkim czasie nie przychodziła exekucya Saska; zdało się nam uprosić ichmosciow panow commissarzow, to iest: wielmożnego iegomości pana

Macieia Kunickiego, łowczego Chełmskiego, y iegomosci pana Jozefa Włodka, łowczego Zydaczowskiego, dawszy ichmosciom panom plenariam potestatem, naprzod, aby wyiąwszy taryffy, każdy z ichmosciow w swoim grodzie produkowali iegomosci panu commissarzowi, z generalnego commissariatu destynowanemu, y z tymże zniozszy się, deferant laskę iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, y traktat niech pokażą, za iaką kwotę zgodzili się ichmość panowie posłowie, przez ktorych ręce aby szły pieniądze do iegomosci pana commissarza Saskiego, deklaruiąc mu za poczekanie, nim doydą innotescencye po parafiach od ichmosciow panow commissarzow, aby zwożone były pro praefixo tempore złotych tysiąc, z decessu residuitatis dymow od summy dziewięcidziesiąt tysięcy pozostałych, aby nagłey nie zsyłał exekucyi, chyba na ow czas, ieżeliby kto był renitens y na czas ogłoszony y przez universały naznaczony y mieysce nie comportował; dopiero na ten czas exekucya Saska za delatami ichmosciow panow commissarzow wychodzić powinna, ktore delaty od ichmosciow po polsku pisane y wydane być powinny, żeby sobie każdy przeczytał, aby w ktorych dobrach między szlachtą znayduią się variae sortes, między ktoremi gdyż by był kto renitens, żeby sąsiad ieden za drugiego nie podlegał exekucyi, y powinny być delaty podpisane naszych ichmosciow panow commissarzow ręką y kommissarza Saskiego, a że tę kontrybucyą, gdzie niektorzy ichmość iuż in parte uspokoili, tedy za produkowanemi kwitami przyięta bydź powinna in calculo, ichmość zaś panowie commissarze referendo se do kontraktu, w ktorym wyrażona summa dziewięćdziesiąt tysięcy tynfow, powinni w uniwersałach swoich donieść, aby ichmość panowie wszyscy, ktorzy quocunque titulo et praetextu czyli libertowali się, czyli prywatnie kontraktowali, żeby kwity swoie do rąk ichmosciow panow commissarzow oddawali, a ponieważ adhaerendo traktatowi należy wypłacić z każdego dymu tak z dobr duchownych królewskich, iako y ziemskich, po dziesięć tynfow, praecavemus tą obradą naszą, ieżeliby kto z ichmosciow naszych, moich mosciwych panow, minori pretio in antecessum zgodził się, tedy albo dopłacić reszty powinien, albo procurare kwit taki, żeby pro persoluto tyle przyięto było, ile według proporcyi dymow należeć będzie, aby nie był taki menkament, iako się iuż stało przed lat kilką, a ieżeli by z ichmosciow był tak renitens et ad detrimentum przywiodł ziemię y powiat, tedy wolnego rekursu do prawa pospolitego, to iest w grodach naszych, jako y w trybunale koronnym Lubelskim, debito juris ordine, vindicandi et militaris executionis. Za czym pozwalamy, aby wszyscy ichmość, nasi miłosciwi panowie quocumque titulo et praetextu inakszych nie otrzymywali kwitow, tylko żeby zaraz de quantitate dymow swoich oddawszy powinno kwotę, otrzymywali kwity z wypłaconey y w generalny comput dymow inkludowaney oddali ichmosciom panom commissarzom ziemskim do generalnego według taryffy kwitu otrzymania, tymże ichmosciom panom commissarzom, aby nam tam skuteczniey usłużyli y należycie ad executionem sancita nasze przywiedli; naprzod iegomosci panu Kunieckiemu, łowczemu Chełmskiemu, compensando y pierwszą legacyą do xiążęcia iegomosci prymassa cum stipendio życia y fortuny swoiey y teraznieyszą pracą z tegoż decessu, ktory superat dziewięć tysięcy dymow, pułtora tysiąca tynfow deklaruiemy, a iegomosci panu Włodkowi, łowczemu Zydaczowskiemu, do teyże pracy pro socio ordynowanemu, tynfow tysiąc; non postremo merenti respectum praca ichmosciow panow posłow, ktorzy z tymże powrocili na seymik universałem, byśmy in vim gratitudinis y expens w drodze uczynili rekompense, ktorym ichmosciom z tegoż decessu po tysiącu złotych konferuiemy, to iest: wielmożnemu iegomosci panu łowczemu Chełmskiemu y iegomosci panu Franciszkowi Wereszczynskiemu, czesnikowi Łatyczewskiemu, z reszty zaś decessu opportuno tempore ichmość pano-

wie commissarze uczynią kalkulacyą. Sądy fiskalne skarbowe reassumimus pro feria secunda post dominicam *Invocavit*, in assistentia tychże ichmosciow panow sędziow, w ostatnim laudum naznaczonych, ktore, żeby nie upadały, daiemy plenariam facultatem pierzwszemu między ichmosciow urzędnikowi intimandi, judicandi et limitandi in plenario numero; desiderium ichmosciow panow assygnatariuszow doniesione, że nie odbieraią od ichmosciow panow exaktorow naznaczoney sobie in vim zasług satisfakcyi, iako godna ukontentowania, tak obstringimus ichmosciow panow exaktorow in genere wszytkich, osobliwie szelężnego, tak in anno millesimo septingentesimo decimo tertio uchwalonego na taryffę wielmożnego iegomości pana Kunickiego, łowczego Chełmskiego, iako y na takrocznego itidem na tęż taryffę, dempta tertia parte, aby nie respektuiąc ani na conflagraty, ani na iuramenta, ktore y w grodach przyięte być nie powinny, chyba na ow czas, kiedy ichmość panowie administratorowie per administrationem trzymaią; teraz zaś daiemy omnem licentiam, aby ktoż kolwiek z ichmosciow będzie renitens, żeby ichmość panowie exaktorowie debito iuris ordine tak y w sądach fiskalnych grodzkich, iako y w trybunale koronnym Lubelskim, vindikowali y według prawa cum triplici pensione et refusione damnorum odbierali, a na ostatek żołnierskiey zażyli exekucyey, aby czym prędzey ichmosciow panow assygnataryuszow uspokoili, ponieważ w tak cięszkim czasie y przy ustawicznych kontrybucyach, kiedy nie iesteśmy pares uczynienia sufficientioris satisfactionis y uchwalenia inszego podatku, sposobnieyszego nad ten, ktory ultimis consumens płaci, do ktorego ichmość panowie exaktorowie naznaczeni, to iest: iegomość pan Stanisław Niedobylski, komornik ziemie Chełmskiey, y iegomość pan Rudnicki, ponieważ za pracą swoię żadney do tąd nie mieli sobie naznaczoney pensyi, solarium zaś y kwitowego nie biorą, tedy w rekompensę pracy ichmosciow, tak iako y przeszłym ichmosciom panom exaktorom, na tęż taryffę wybieraiącym, na przyszłym seymiku rekompensę deklaruiemy. Te tedy nasze wzwyż opisane postanowienie iegomosci panu marszałkowi koła naszego rycyrskiego podpisać y do grodow per oblatam podać zleciliśmy, uczyniwszy limitę na dzień dwunasty miesiąca Marca pod tąż laską. Datt w Chełmie dnia osmego, miesiąca Lutego tysiącnego siedmsetnego pietnastego roku. Stefan z Boncze Sienicki, czesnik Chełmski, marszałek koła rycerskiego ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego". Originale vero eiusdem laudi circa acta officij praesentis remansit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1715—1716 годы, № 20205, л. 83—87.

№ 79.—1715 г. 27 Февраля.

Реестръ денежныхъ поборовъ на содержаніе войска.

Feria quarta post festum s. Mathiae apostoli proxima, anno Domini 1715-to.

Pro parte regiminis Raytarorum assignationis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Ioannes Chodakowski, nomine et ex speciali commisso generosi Francisci Grandecki, regiminis raytarorum illustris et magnifici Rzewuski, palatini Podlachiae, rothmagistri, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit assignationem infrascriptam, ab illustri et magnifico Sieniawski, castellano Cracoviensi, in rem supradicti regiminis datam et emanatam manuque eiusdem illustris et magnifici Sieniawski propria subscriptam ac sigillo genuino communitam, infraacticandam, de tenore sequenti: „Adam Mikołay z Granowa Sieniawski, hrabia na Szkłowie y Myszy, kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny. Lubo do tych czas dyspozycya od Rzeczy pospolitey podana względem suplementu na woysko z aukcyonalney hyberny y z po-

datku ultimae consumentiae żadnego skutku nie wzięła, że iednak kommissya hibernowa nie maiąc inszego rosporządzenia w tey mierze, tylko walney rady Warszawskiey postanowienie, rezolwować się nie mogła, aby miała czynić iaką odmianę w tey hybernie, a za tym musiała podać do dystrybuty executionem pomienioney walney rady Warszawskiey. Więc na leybkompanią iegomosci pana woiewody Podlaskiego, hetmana polnego koronnego, pod iegomoscią panem Grandeckim rotmistrzem, rachuiąc na koń po złotych sto sześćdziesiąt, kuchennego po złotych cztery, czyni szesnascie tysięcy czterysta; z tych wytrąciwszy expensa publiczne woyskowe, w kole generalnym pozwolone, to iest: poselskiego na seym po złotych iednemu, na niewolnikow y straconych po złotych pięć, groszy pułosma, spisnego na iegomosci pana pisarza polnego koronnego po groszy pułosma, na iegomosci pana Dłużewskiego, podczaszego Chełmskiego, pułkownika, donatywy po groszy piętnascie; na *kanonizacyą błogosławionego Stanisława Kostki* po złotym iednemu, *na iałmużny* do rożnych *kosciołow* y *klasztorow* po złotym iednemu, na kancelarią woyskową po złotych dwa, na pana Twiła, doktora woyskowego, po złotych iednemu, należy złotych piętnascie tysięcy czterysta. Do tego przydaie się za oschłą assygnacyą u żydow Opolskich podług wroconey do skarbu assygnacyi złotych polskich tysiąc sześćdziesiąt y sześć, groszy dwadziescia pięć. Z osobna przydaie się auctionalney hyberny z podatkow, na walney radzie Warszawskiey uchwalonych, naznaczoney na koń po złotych pięćdziesiąt dwa,—wynosi złotych pięć tysięcy dwiescie; in summa przychodzi do zapłacenia złotych dwadziescia y ieden tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć, groszy dwadziescia pięć. Na to na *opactwie Iendrzeiowskim*, w woiewodztwie *Krakowskim*, hyberny z podwoynemi szostakami, według podania iegomosci xiędza kommissarza, ex summa złotych pięć tysięcy pięćset trzydzieści y siedm groszy siedm naznacza się tey chorągwi złotych dwa tysiące siedmset sześćdziesiąt y osm, groszy dziewiętnascie. Na *tymże opactwie* w woiewodztwie *Sendomirskim* hiberny takowey-że, według podania ex summa złotych ośmset piętnascie naznacza się złotych czterysta siedm, groszy dwadziescia. *Na dobrach konwentu tegoż opactwa*, według podania tegoż, hiberny takowey ex summa złotych tysiąc dziewięćset siedmdziesiąt. groszy dziewięć naznacza się złotych dziewięćset osmdziesiąt y pięć, groszy pięć. *Na Złotnikach opactwa tegoż* w archidyecezyi *Gnieznienskiey*, według podania iegomosci xiędza kommissarza, hiberny takowey że złotych trzysta osmnascie, groszy dwadziescia y ieden. *Na woytowstwie w Spikołosach* w Chełmskiey (ziemi) hyberny takowey że złotych trzydziesci y ieden, groszy dwadziescia y dwa. Quarty tamże pro anno millesimo septingentesimo decimo quarto złotych dwadziescia siedm wytrąca się vigore liquidacyi za niestawienie do obersztabu konia numero iednego złotych sto sześćdziesiąt. *Na opactwie Sieciechowskim*, excepto *Złotnik* w dyecezyi Krakowskiey, hyberny, według podania iegomosci xiędza kommissarza, ex summa złotych cztery tysiący pięćset y czterdziesci y ieden, groszy szesnastu, wytrąciwszy na dobra stołowe złotych trzysta siedmdziesiąt y pięć, a na konwentskie złotych sto dwadziescia y pięć naznacza się złotych dwa tysiąca osmset dziewięćdziesiąt y siedm, groszy dwadziescia y pięć. *Na dzierżawie Zbigniew* w *Sandomirskim* hyberny takowey że ex summa siedmdziesiąt y ieden tysięcy dwiescie sześćdziesiąt dziewięć, groszy dziesięć, wytrąciwszy defalkowane złotych sto cztery, groszy piętnascie, naznacza się złotych tysiąc sto sześćdziesiąt y cztery, groszy dwadziescia y pięć. Tamże na teyże dzierżawie hyberny ex millesimo septingentesimo decimo tertio, ponieważ te dobra odebrawszy kwit hybernowy od iegomosci pana Turskiego, starosty Pilzninskiego, nie uczyniły żadney według niego satisfactyi, iako tenże iegomość pan starosta w tym roku do skarbu podaie, tedy, non obstante ex-

traditione pomienionego kwitu, przekazuie się pomienioney pozostałey hyberny na tę chorągiew złotych tysiąc dwiescie sześćdziesiąt y dziewięć. *Na obersztab regimentu*, według reglamentu, do skarbu podanego, odciągnąwszy kontingens, naznaczone do zasług hyberny y iey auctyi z porcyi złotych numero siedm, wytrąca się z ordynareyney taryffowey hyberny złotych pięćset dziewięćdziesiąt y dwa, wytrąca się na iegomosci pana Niewiarowskiego, towarzysza chorągwie pancerney, iegomosci pana pułkownika Błędowskiego, lat kilkanascie w kancellaryey woyskowey zostaiącego, za pozwoleniem ichmościow panow deputatow od chorągwie z konia po groszy sześć—złotych dwadziescia przekazuie się na summie do Trybunału skarbowego, z podatku ultimae consumentiae, ad supplendum defectum hyberny naznaczoney, złotych pięć tysięcy osmset dwadziescia y cztery. Item przekazuie się w skarbie Rzeczy pospolitey koronnym auctionalney hiberny z podatkow, na walney radzie Warszawskiey uchwalonych, naznaczoney na koń po złotych pięćdziesiąt dwa, złotych pięć tysięcy dwieście, za ktorą to summę iegomość pan rothmistrz complet chorągwi wystawić powinien na kompanią następuiącą sub rigore prawa, o tey że hybernie napisanego. Działo się we *Lwowie* die vigesima secunda Decembris, millesimo septingentesimo decimo quarto. Adam Mikołay Sieniawski, kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny. Locus sigilli illius genuini. Assignacya hybernowa Leybkompanij iaśnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Podlaskiego, hetmana wielkiego koronnego". Originale vero ejusdem superius praeinsertae assignationis post ingrossationem in acta, idem offerens rursus ad se recepit, et de recepto sibique realiter extradito, officium praesens quietat, praesentibusque quietavit.

Тоже, л 94, 95.

№ 80.— 1715 г. 25 Апрѣля.

Заявленіе священника Мацѣевской церкви Деновскаго о неуплатѣ Олендскимъ процентовъ отъ суммы, завѣщанной церкви.

Feria quinta post festa solennia sacri Paschatis proxima, anno Domini 1715-to.

Perillustris et admodum reverendus Dekowski, praepositus Macieioviensis, contra magnificum Olędzki, capitaneum Szmeltinensem manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens coram praesenti officio actisque capitanealibus castrensibus Chełmensibus perillustris et admodum reverendus Joannes Dekowski, praepositus ecclesiae Macieiowiensis, decanus Lubomlensis, quam cito post institutionem sui in praeposituram Macieioviensem documenta inferius specificata acquirere potuit, illico praecavendo omnimodae indemnitati et integritati ejusdem ecclesiae Maciejoviensis, tum et suae cum familia ecclesiastica, ne damnum ulterius ex inferius illatis in suis proventibus censibusque ecclesiasticis patiatur, inhaerendoque fundationi, eidem ecclesiae Macieioviensi servienti, de actu et data illius in ibidem in oppido *Macieiow* die vigesima nona Julii, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo sexto confectae et conscriptae manuque propria, tum et certorum amicorum per olim generosam Evam de Skaszow. olim generosi Joannis Skaszewski, succamerarii terrae Chełmensis, filiam, olim vero generosi Friderici Sapieha, palatinidae Vitepscensis et succamerarii Vladimiriensis, consortem relictam viduam, subscriptae, consequenter anno eodem supra praefato in castro Chełmensi feria quarta ante festum sancti Laurentii, martyris, proxima. per eandem generosam Evam de Skaszewo Sapieżyna, succamerarissam Vlodimiriensem, personaliter recognitae, prout eadem fundatio in suis punctis, clausulis et ligamentis fusius in se ediscerit, solenniter et magna

cum querimonia manifestatus est in et contra magnificum Adalbertum Olendzki, capitaneum Szmeltinensem, haereden et possessorem ad praesens bonorum villae, *Ostrowka* nuncupatae, in terra Chełmensi jacentium, olim haereditariorum praefatae generosae Sapieżyna, succamerarissae Vlodimiriensis, in hunc modum, quod quidem quoties dicta generosa Sapieżyna, succameraria Vlodimiriensis, in decorem et commodum ecclesiae Macieioviensis, nec derogando fundationi praedecessorum suorum, oppidi Macieiow haeredum et possessorum, imo eandem fundationem in toto et in majus augmentum gloriae Divinae et impetrationem majestatis, pro suis ac parentum suorum peccatis, ex pia erga Deum devotione summam sex millium florenorum polonicalium propriam, item alteram summam mille florenorum polonicalium concessam per se, apud reverendum Sledzki, parochum protunc Macioviensem, eidem ecclesiae Macieioviensi perpetuis temporibus et in aevum (praeviis obligationibus) inscripsit eandemque summam simul junctam septem millium florenorum polonicalium in bonis praetactis Ostrovek cum attinentiis locavit, assecuravit et inscripsit censumque, ab ea provenientem, ex iisdem bonis per se et successores suos in quatuor ratas dispositum, qualibet rata per centum triginta et septem florenos grossos quindecem exolvendam eidem reverendo Sledzki, parocho protunc Macieioviensi, designavit et eius succedanei, cui fundationi admodum reverendus comparens satisfaciendo, imo eandem in omni puncto cum suis praedecessoribus observando, obligationes omnes, in fundatione praememorata clare expressas, complet easdemque in actuali exercitio diebus designatis habet. Jam vero magnificus Olendzki, capitaneus Szmeltinensis, eandem summam censualem ex iisdem bonis Ostrowek cum attinentiis ad requisitiones multas tam personales, quam literatorias exolvere tam praesentibus, quam retroactis annis non vult et satisfactionem denegat, proindeque eidem fundationi contravenit in vadium similis summae septem millium florenorum polonicalium, in ibidem appositum, succubuit, pro qua succubitione damnis, exinde emergentibus, tum praetensionibus ab ultimaria quietatione et si quae reperiri possit, cum magnifico haerede et possessore Ostrowka jure agere se acturum, idem comparens declarat, salva praecustodita praesentis melioratione, si opus fuerit.

Тоже, л. 170.

№ 81.—1715 г. 20 Мая.

Заявленіе священника Верещинской церкви Микошевскаго объ оскорбленіяхъ, нанесенныхъ ему Угровецкимъ.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto.

Ex parte admodum reverendi Mikoszewski, parochi Wereszczynensis, contra generosum Urowiecki manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Stephanus Mikoszewski, parochus Weresczynensis, coram eodem officio in et contra generosum Jacobum Urowiecki, in dies et momenta majores ecclesiae suae Weresczynensi et sibi protestanti injurias, impracticatos contemptus, laesiones, violentias, hostiles in vitam sui protestantis diffidationes, quovis tempore et in foro facile inquisitione probandas, ex vi soliusmet innatae malitiae et violentae potestatis fabricantem et promoventem, solenniter ac dolende obviando periculo vitae et saluti suae studendoque prodesse jurium suorum et ecclesiae memoratae Weresczynensis bonorumque, ab eodem inculpato attritorum, etiam ademptorum, integritati et vindicationi, maxime vero adimplendo sententiam illustrissimi ac reverendissimi Christophori Szembek, episcopi Chełmensis, circa visitationem ecclesiae memoratae We-

resczynensis, non pridem expeditam, prolatam, se protestantem ad vindicandas ecclesiae praetensiones adstringentem, protestatus et manifestatus est ideo, quia ipse, postpositis legibus et constitutionibus regni, quemvis violentum et temerarium hominem punientibus, nullo habito respectu, nec observata reverentia, ecclesiam ac immunitatem ejus atque personas spirituales a quovis catholico homine concernente, ex solo odio et rancore contra se protestantem (ex occasione causae sibi per protestantem ad officium castrense Chełmense, ratione summarum ecclesiasticarum intentatae) assumpto, non contentus anteactis violentiis permultis, in protestationibus prioribus expressis, sibi protestanti et ecclesiae ejus Weresczynensi perpetratis, ausus est et temere praesumpsit die sexta mensis Februarii, anno praesenti, residentiam protestantis parochialem iracundus et furibundus superinvadere ibidemque se protestantem, ratione praedictae causae, sibi institutae, verbis furibundis laesivis alloquendo, judicata quaevis in causa eadem subsecuta, verbis postponentibus eo importunae dicacitatis, imo clamoris tenore: *choćbyś pięćdziesiąt exekucyi sprowadził, nie dam sobie dobr odebrać y nie dam nic;* in ulteriori vero sui clamoris et vociferationis tractu violenta manu ad frameam sese proripiens, sequenti verborum formalitate: *a w ostatku choć by się tknąć y pomazanca Bożego, to zagranicę poiadę* invertere atque desperatissime in vitam et salutem protestantis diffidare. Subsequenti tempore, videlicet die vigesima quarta Martii, proxime elapsa, iterum se protestantem, protunc in residentia praefata sua existentem, violenter superinequitare statimque circa furibundum ingressum a se protestante non promovendam, imo deserendam memoratam causam ad offerentiam equi certi, vix valoris centum florenorum polonicalium exstantis, requirere et per minas quasdam extorquere conari. Cui importunae, imo imperiosae requisitioni, dum protestans nullum effectum et impossibilitatis apertissimas rationes declaraverit, mox praenominatus inculpatus flamma furoris accensus, factoque ex hippocausto impetuoso egressu, pacificum protestantem, praesertim ecclesiam ejus per haec verba maledictoria: *niech diabeł weźmie kościoł y iego szelmę popa* et aliis verbis, honorem et natalitia protestantis denigrantibus, sine ullo respectu innocentissime laesit et contemptuavit. Tandem in virtute decreti officii castrensis Chelmensis, in causa suprascripta prolati, generoso Dominico Zawadzki, vicesgerente castrensi Chełmensi, ad fundum bonorum Uroviecianorum conjunctorum condescendente fundataque jurisdictione, bona praefata protestanti tradere volente, tam traditionem eandem, per decretum praefatum sententiatam, desperatis mediis impugnavit, quam se protestantem sine ulla causa et occasione inauditae ac ineffabilis inhonestatis verborum elocutione, multoties repetita, in parte per generosum vicesgerentem in actu remissionis connotata (etiam generoso patrono certo sui protestantis, causam protunc introducto, non parcendo) dolende laesit et summa confusione per verba, etiam vilissimorum hominum auditum penetrantia et tangentia, non observato pudore in praesentia memorati officialis et permultorum nobilium, protunc actui juridico adstantium, affecit deplorandamque sui protestantis personam indigne tractavit, prout et semper variis coram personis tractare non sinit. Has itaque protestans laesiones et injurias vindicaturus et imminenti salutis ac vitae suarum periculo ea qua potest (Deo Omnipotente praemissas laesiones penetrante adjuvante) obviaturus praesentem infert querelam.

Тоже, л. 238.

№ 82.—Тоже.

Тотъ же священникъ жалуется на неуплату Угровецкимъ присужденной пени.

Ex parte ejusdem contra eundem manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Stephanus Mikoszewski, parochus Weresczynensis, coram eodem officio in et contra generosum Jacobum Urowiecki questus et manifestatus est ideo, quia ipse, contraveniendo decreto officii praesentis, feria quinta in crastino diei *Cinerum*, anno praesenti, inter se manifestantem et eundem generosum Urowiecki prolato (quo nimirum decreto iniunctum est, quatenus idem generosus Urowiecki sibi manifestanti poenam luitam quatuordecim marcarum polonicalium in instanti protunc solveret sub poena banitionis, ex regestro poenalium publicanda), poenam eandem luitam, nec protunc, et si requisitus a manifestante fuerat, nec hucusque pro facilitate manifestantis expectatus, ac non publicatus protunc exstiterat, sibi manifestanti exolvere curavit rigoremque decreti per suam renitentiam succubuit. De cujus ejusdem generosi Urowiecki in exolvenda eadem luita renitentia, sui vero manifestantis in levanda eadem poena luita omnimoda diligentia iterum iterumque manifestatur, offerendo se poenam luitam praemissam futuris in terminis querelarum limitatarum vindicaturum.

Тоже, л. 240.

№ 83.—1715 г. 31 Мая.

Заявленіе священника Соколовскаго о неявкѣ Гаварецкихъ и Цѣмневскаго въ судъ по дѣлу ихъ съ Соколовскимъ.

Feria sexta post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto.

Venerabilis Sokołowski contra generosos Gawareckie ac Ciemniewski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Joannes Sokołowski, ritus graeci unitus presbiter ecclesiae in *Stężyczka*, dioecesis Chełmensis et Bełzensis, solenniter in et contra generosos Joannem Gawarecki et Mariannam Węglinska, ensiferos Chełmenses, conjuges, atque generosum Stanislaum Franciscum Ciemniewski, bonorum villae *Zdzane* et aliorum possessores, venerabili instigatori officii ritus graeci Chełmensi adhaerentes, questus et protestatus est, idque ex eo, quia suprascriptus venerabilis Sokołowski protestans, uti et tanquam citatus pro terminis anno nunc currenti: primo pro die vigesima quinta Aprilis, item die nona mensis Maji, deinde decima quarta mensis Maji, ac denique vigesima mensis ejusdem, juxta veterem stylum, in causa inter se et dictos generosos Gawareckie, conjuges, et Ciemniewski, occasione certorum punctorum et objectionum, in processu ejusdem actionis descriptorum, mota et vertente, ad parendum decreto remissionali illustrissimi et reverendissimi domini loci ordinarii Chełmensis, praepositi generalis Miechoviensis, verbo concinnato et se justificandum ad objectam excommunicationem, per memoratum generosum Gawarecki venerabili Sokołowski protestanti illatam et inculcatam, cum omni diligentia et ingentibus vialium expensis huc Chełmam ad praemissa explenda accuratissime praesentiam suam et comparitionem praebuit et justificari seu doceri ab adversa parte de

objectis se paratum expectavit, verum non tantum reverendissimum dominum judicem, ad quem copiam praesentiae et officium ejus atque notarium actorum ejusdem vidit, sed etiam et ipsos adversarios generosos Gawareckie, conjuges, et Ciemniewski, excommunicationem obiicientes vel eandem probantes, contumaces et non comparentes est intuitus. Quare ratione contumaciae calumniatorum objicientium iterum atque iterum idem protestans et omnium suprascriptorum praejudiciorum hanc emittit protestationem, offerendo se cum eisdem generosis Gawareckie, conjugibus, et Ciemniewski et instigatore officii ritus graeci, ipsorum adhaerenti, jure acturum velle et nullitatem obiectorum vindicaturum, salva ejusdem protestationis melioratione reservata facultate.

Тоже, л. 256, 258.

№ 84.—Тоже.

Заявленіе священника Ягодинскаго о неуплатѣ Копецемъ процентовъ отъ суммы, записанной на церковь.

Ex parte reverendi Jagodzinski contra magnificum Kopec manifestationis videnda.

Inducenda hoc loco erat manifestationis copia ex personali comparitione admodum reverendi Nicolai Jagodzinski, parochi ecclesiae Uhruscensis, in et contra magnificum Hrehorium in Opole Kopec, castellanum Brestensem magni ducatus Lithuaniae, idque ratione per ipsum census annui a summa originali mille florenorum polonicalium, modo reemptitio ecclesiae eidem parochiali Uhruscensi pro pio opere in suffragium animarum super praedictis bonis Opole inscripta et locata, a quolibet centum per septem, ab annis circiter sex ad multas expostulationes literatorias sui manifestantis nolle persolutionis, exindeque gloriae Dei diminutionis, parochi ecclesiae praedictae injuriationis, tum aliarum praetensionum facta, prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, imo et diutius, ut juris et moris est, eadem manifestationis copia expectata existens per partem manifestantem ad acticandum officio eidem non est porrecta, ideo generosi actorum praesentium notarii de diligentia in suscipienda eadem manifestationis copia, de renitentia vero in porrigenda officium praesens manifestatum est.

Тоже, л. 259.

№ 85.—1715 г. 12 Іюня.

Суффраганъ Холмскаго епископа Длужевскій обвиняетъ Рокицкаго въ незаконномъ освобожденіи родственника Свѣржевскаго изъ Ратненской тюрьмы.

Feria quarta post festa solennia sacri Pentecostes proxima, anno Domini 1715-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Dłużewski, suffraganei Chełmensis, contra nobilem Rokicki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Kamedzinski, officio praesenti ex reproducto authentico notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi nobili Martino Rokicki de persona bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram nostro ordinario generali Tribunalis Regni Lublinensi judicio a positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis, seu tunc, dum et quando causa praesens ex

regestro sibi competenti ad judicandum legitime vocato et acclamato inciderit, personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris judicii nostri eiusque delatoris illustrissimi et reverendissimi domini Joannis Dłużewski, episcopi Gratianopolitani, suffraganei Chełmensis, praepositi Ratnensis, actoris, qui te, inhaerendo protestationi, eo nomine factae, citat ideo, quia tu contra jus et fas, ac in contemptum legum divinarum et humanarum procedendo, ausus es et indebite praesumpsisti nobilem Albertum Swierżewski, affinem et cognatum tuum, jam vero ad occultandum scelus filiae suae nobilis Swierżewska praemeditatum authorem et manualem executorem infantis (quam filia eius peperit, ne in lucem hoc nefarium prodeat factum) crudellissimum interemptorem et suffocatorem in publico carcere civitatis Ratnensis, pro eiusmodi facto existentem, manu violenta excarcerasti, eundemque ex carceribus dimisisti ac evexisti et ad disiudicationem eundem nobilem Swierżewski conservare ac detinere circa te spopondisti. Per quod contra leges regni ex ratione memoratae excarcerarationis excessisti poenasque judicii nostri, pro hocce facto arbitrarias, in se traxisti, pro quibus praesentibus citaris, quatenus luitis pro praemisso ausu poenis, eundem nobilem Swierżewski, homicidam, nostro coram iudicio in instanti statuas, aut si statuere eundem nobilem Swierżewski (qui prout officioso aresto sic et praesenti citatione apud te arestatur) neglexeris, ipsemet pro eodem respondeas. Datum Lublini, feria tertia post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto"—copiam similem sigil latam in bonis villae Postupla curiaque citati, ibidem sita, sabbatho proxime praeterito ipsimet citato de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 278.

№ 86.—Тоже.

Тотъ же обвиняетъ Альберта Свѣжевскаго въ убійствѣ незаконнорожденнаго ребенка своей дочери.

Ex parte ejusdem contra nobilem Swierżewski relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Kamedzinski, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuania, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi nobili Alberto Swierżewski de persona bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi judicio a positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis, seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum legitime vocata et acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareas ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi domini Joannis Dłużewski, episcopi Gratianopolitani, suffraganei Chełmensis, praepositi Ratnensis, actoris, qui te, inhaerendo protestationi, eo nomine factae, citat ideo, quia tu non tantum amoris proximi, verum etiam et timoris Dei oblitus, postpositis legibus regni, non habita prae oculis, nec in consideratione erga proximum misericordia, contra praescriptum divinarum et, humanarum legum procedendo, poenasque in eisdem descriptas minime formidandas, ausus es et indebite praesumpsisti scelus, per filiam tuam patratum, occultare velle ac neptem tuam, quam filia tua illegitime

peperit et ad oppidum *Ratno* adtulit, sub judaicaque domo proiecit, ac tandem per oppidanos Ratnenses deprehensam et, accepta notitia, quod tua neptis sit, sustentatam, per te vero, ne scelesta filiae tuae in lucem prodeat vita, a praefatis oppidanis Ratnensibus receptam infantem, tantummodo primum balbutientem, in sylva, ex oppido Ratno domum tuam proficiscendo, crudeliter interimere et de vivis sufferre, et in foveam injicere ac vivam sepelire, prout ipsemet fassus es, per quod contra leges regni progressus es poenasque, facinori huic condignas, in se traxisti, pro quibus praesentibus citaris, sis termino pariturus et judicialiter ad praemissa omnia et alia, quae tibi inquisitione probabuntur, responsurus. Datum Lublini feria tertia post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto" - copiam similem sigillatam in bonis villae *Zalesie* curiaque citati, ibidem sita, ipsimet citato ad manus tradendo sabbatho proxime praeterito, proximo, posuisse et reliquisse. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 270.

№ 87.—1715 г. 17 Августа.

Жалоба судьи Пузеровича на іезуитовъ за захватъ ими его имѣнія и нанесеніи ему оскорбленій.

Sabbatho post festum Assumptionis in coelum Gloriossimae Virginis Mariae proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto.

Puzerowicz contra Patres Soc. Jesu conventus Macoviensis protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Theodorus Puzerowicz, judex castrensis Nowogrodensis, suo et generosorum Georgii et Barbarae, filii et filiorum suorum (nomine), reasumendo protestationes suas anteriores, solenniter contra religiosos ac admodum reverendos Joannem Baykowski, superiorem, et de nomine ac cognomine ignotum concionatorem Societatis Jesu, fundationis minus juridicae seu praetensivae Macoviensis, questus et protestatus est, idque in eo, quia ipsi, non contenti eo, quod ad expellendum generosum Adamum Hulewicz et generosos Martinum Bielinski et Zuzannam Hulewiczowna, conjuges, generosum Alexandrum Kisiel de bonis villae *Markowice* subordinarunt, perindeque facile hominem minus circumspectum, in senectute sua et pauperitate nullo modo de subsistentia victus et amictus consulere sibi valentem, ad approbandam fundationem eandem illegitimam superinduxerunt, ab uno velle et sensu, cum protestante transactionibus certis assecurato, segregarunt in residentiaque sua Marcowiensi, praemissa expulsione, manere eundem generosum Hulewicz necessitarunt. Verum dum protestans, videns tam enorme damnum et injuriam generosi Hulewicz, generosorum Bilinskich ac pupillorum suorum, conferre cum genoroso Hulewicz voluit, residentiamque eorum, in Markowice sitam, idem protestans pacifice et submisse adiit ut in camera residentiae generosi Hulewicz paulisper moraretur, nec non post valedictionem, parenti factam, ex claustro exiret, memorati reverendi patres exeunti protestanti, insequente parente, viam in porta claustri praeoccuparunt ac etiam valedicentem protestantem se verbis dedecentibus affecerunt, et arrepto brachio protestantis extruserunt, et plagas inferre pacifico et submisso moderno protestanti minati sunt aliaque scommata, honorem protestantis tangentia, protulerunt. Denique reverendus Baykowski, insequendo se protestantem post portam, multis aculeis verbis non tantum se protestantem affecit, verum et demortuae olim generosae Helenae Hulewiczowna, consorti suae, non pepercit atque non pertinere se protestantem et pupillos protestantis ad substantiam praemissam et

aliam, sub hastam judicii cadentem, firmiter allegavit et obiecit. Protestans vero omni submissione certando abscessit, crastina demum die juxta declarationem parentis ad tabernam Markovicensem, sub templo situatam, advenit ibidemque morando, famulum suum, omni modestia praeditum, ad generosum Hulewicz, exposcendo ad conferendum secum protestante, ad claustrum praemissum misit. Qui licet quidem a generoso Hulewicz praemissa effecit cum eodemque ad se protestantem ibant, reverendus Baykowski generoso Hulewicz ineptiose ire ad se protestantem prohibuit, continuantemque iter et non audientem prohibitionem genorosum Hulewicz auriga seu cocus quidam ex jussu reverendi Baykowski arrepto brachio detinuit, detentoque reverendus Baykowski portas occludere jussit, proferendo: *veniat solus tuus dominus, promissiones accipiet.* Per quod summam injuriam tam generoso Hulewicz, minus praemissa servienti, quam generosae Bilinska et pupillis protestantis memorati patres Societatis Jesu intulerunt, affectus parentis cum prole iniuriose dismembrarunt, manifestam detentionem sub custodia generosi Hulewicz demonstrarunt atque in ea haereditationem meram suprascriptorum generosae Bilinska et pupillorum suorum, ut facilius illegali jure suo utantur, ad resignationem illustris et magnificae Zahorowska bonorum praemissorum et aliorum, eundem generosum Hulewicz injuriose contra transactiones authenticas, cum protestante et olim priori marito generosae Bilinska generis suis factas, impulerunt, substantiam mobilem ad ducenta millia vel amplius interceperunt. Ratione quorum omnium idem protestans tum de nullitate omnium transactionum et actorum quorumvis, per eundem generosum Hulewicz, uti sine consilio protestantis contra datam assecurationem, factorum, iterum atque iterum protestatur, salva melioratione in toto reservata.

Тоже, л. 389.

№ 88.—1715 г. 19 Сентября.

Постановленія Холмскаго сеймика отъ 10-го Сентября 1715 года.

Feria quinta post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima, anno Domini 1715-to.

Laudi terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personalite veniens generosus Constantinus Josephu Borzęcki, conventus particularis terra praesentis Chełmensis et districtus Crasno staviensis mareschalcus, obtulit et ad acti candum officio eidem porrexit laudum terrae ejusdem Chełmensis et districtus Crasnostaviensis, per universam nobilitatem unanimi voce hic Chełmae, in loco consultationum solito, tempore certo, infra specificato, sancitum manuque moderni offerentis, uti ejusdem conventus mareschalci, propria subscriptum, infra acticandum, cuius laudi tenor sequitur eius modi:

My rady, dygnitarze y całe rycerstwo ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, ziechawszy się do Chełma na mieysce konsultacyom zwyczayne, tak według prawa in crastino electionis judicis deputa- iniquo fato rozerwanym, iako y uniwersału iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, conatus votorum requisitioni iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, desideriis niepłatnemu woysku, expostulationi iasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa Chełmskiego, respektem laesae divinae majestatis et profanatae domus Dei koscioła kathedralnego Krasnostawskiego, tudziesz y innych ichmosciow usiłuiąc annuere affektom, uprosiliśmy za dyrektora koła naszego iegomosci pana Jozefa Borzęckiego, ktoremu obrad naszych dispositionem commisimus, a naprzod, in crimine laesae divinae maiestatis uprosiliśmy iegomosci pana Woyciecha Goreckiego, komornika granicznego Chełmskiego,

do iaśnie oswieconego xiążęcia iegomosci prymasa, ażeby zaczętą cum militibus Saxonicis sprawę coram sacra regia maiestate renovet et continuet, y tak wielki exces laesae divinae majestatis według sprawiedliwosci do pożądanego przyprowadził effektu. Zasłużonemu a nie płatnemu chcąc suffragari woysku, uprosiliśmy wielmożnego iegomosci pana Woyciecha Olędzkiego, starostę Szmeltynskiego, ażeby cum postulatis do iasnie oswieconego iegomosci pana Krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, y iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Podlaskiego, hetmana polnego koronnego, z instrukcyą sobie podaną doiechał, ażeby woysko a pressura militum Saxonicorum nas eliberowało, a my de modo contribuendi, lubo exviscerati, na przyszłym, da Pan Bóg, seymiku, ktory ad octavam diem Octobris proroguiemy, cum declaranda satisfactione zapłatę obmyslimy; illatam querimoniam wielmożnych ichmosciow panow Iana Kamodzinskiego, podczaszego Podolskiego, z ziemi Chełmskiey y iegomosci pana Antoniego Bienieckiego, podczaszego Trębowelskiego, z powiatu Krasnostawskiego, kommissarzow, o waryacyą taryff, przez iegomosci pana Woyciecha Piotrowskiego redargutos, pacificando, upraszamy iegomosci pana Piotrowskiego, ponieważ w kole naszym ichmość deducerunt, że nie przez ichmosciow, ale przez kommissoryał variatum ab inchoato processu supersistat. Wniesione desiderium iegomosci pana Bogusława Tomaszowskiego o instancyą osądzenia sprawy do iaśnie wielmożnego iegomosci pana marszałka Trybunału koronnego, ażeby instantiales expediantur, iegomosci panu marszałkowi koła naszego napisać praecommittimus. Inne zaś desideria y obieranie podatkow ad octavam Octobris pod tąż laską odkładamy. Działo się w Chełmie dnia dziesiątego miesiąca Wrzesnia, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego pietnastego. Iozeph Konstanty Borzęcki, marszałek koła rycerskiego ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, manu propria. Originale vero ejusdem laudi circa acta officii praesentis remansit.

Тоже, л. 437, 440.

№ 89.—1715 г. 27 Сентября.

Заявленіе инока Холмскаго базиліанскаго монастыря Шолухи о нанесеніи ему оскорбленія евреемъ Шимономъ.

Feria sexta ante festum S. Michaelis Archangeli proxima, anno Domini 1715-to.

Ex parte reverendi Szołucha contra infidelem Szymon, arendatorem civitatis Chełmensis, protestationis videnda.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione admodum reverendi Disophteni Szołucha, ordinis divi Basilii Magni conventus praesentis Chełmensis monasterii, ex speciali commisso admodum reverendi prioris ejusdem conventus, in et contra infidelem Szymon, arendae civitatis Chełmensis arendatorem, de nomine ad praesens ignotum, ratione per ipsum sui protestantis in carnario, vulgo *w iatkach*, civitatis praesentis Chełmensis baculo concussionis, pro barba arreptionis et ejusdem evulsionis, baculi de manibus sui protestantis velle ereptionis, pecuniarum deperditionis causationis, in civitate publice diffamationis aliarumque violentiarum illationis, factarum, prout latius debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine expectata extiterat, ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco hoc idem officium de generosi actorum praesentium vicenotarii diligentia in suscipienda, vero protestantis renitentia, iterum atque iterum protestatum est.

Тоже, л. 456.

№ 90.—1715 г. 14 Декабря.

Дарственная запись Ивана Юркевича Холмскому Піарскому монастырю на земли.

Sabbatho in crastino festi s. Luciae, virginis et martyris, anno Domini 1715-to.

Scripti certi ex parte reverendorum pp. Scholarum Piarum oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus in Christo pater Innocentius a sancto Petro Scholarum Piarum collegii Chełmensis generalis procurator, nomine et ex speciali commisso admodum reverendi in Christo patris Marcellini a sancto Philippo Nereo, ejusdem collegii Chełmensis Scholarum Piarum rectoris, totiusque communitatis memorati collegii obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit scriptum manuale, per spectabilem Joannem Jurkiewicz, proconsulem civitatis praesentis Chełmensis, in rem et personam suprascripti collegii Chełmensis, ratione infrascriptorum modo, loco et tempore, infra specificatis, confectum et conscriptum signisque, adinstar crucis ob ignorantiam literarum manu sua propria exaratis, firmatum, de tenore sequenti: „Ja niżey na karcie wyrażony zeznaię tym skryptem, iż rolą na *Sobowicach*, albo raczey gront we dwoch mieyscach na korcy około trzech, z tym że gruntem łąki na dwoch mieyscach, z obudwu stron rzeczki, iednę na osm, a drugą na dwanascie kosarzow, wielebnym xiędzom Scholarum Piarum collegium Chełmskiego więcznymi ofiarowałem czasy, dałem y darowałem, obliguiąc pomienionych xięży Scholarum Piarum, aby, poki żyię, za mnie y moich krewnych żywych, iako y umarłych, mszy kilkadziesiąt odprawili, po smierci zaś moiey powinni będą przerzeczeni xięża Scholarum Piarum klasztoru Chełmskiego ciało moie podsciwie y należycie pochować, mszą iednę spiewaną, a czternaście czytanych odprawić przy pogrzebie. W czym nie wątpiąc po łasce ichmosciow iterato potwierdzam, że pomienione grunta wcale ichmciom oddaię. Datum w Chełmie dnia dwudziestego siodmego Listopada, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego pietnastego. Jan Jurkiewicz, burmistrz, nieumieiący pisać kładę krzyżyk. X. I. XXXXX". Originale vero ejusdem scripti idem offerens ad se recepit, de quo recepto officium praesens quietat.

Тоже, л. 490, 491.

№ 91.—1716 г. 15 Января.

Заявленіе епископа Холмскаго Левицкаго о нанесеніи его слугамъ оскорбленій и побоевъ дворяниномъ Мацѣевскимъ.

Feria quinta ante festum sanctae Priscae, virginis et martyris, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo sexto.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Lewicki contra Maciejowski protestationis videnda.

Inducenda hoc loco erat protestationis copia ex personali comparitione nobilis Petri Sarnecki, illustrissimi et reverendissimi Josephi Lewicki, episcopi graeco-uniti Chełmensis, archimandritae Żydyczensis, bonorum Biełopole, ad vladicatum Chełmensem spectantium, possessoris, famuli, nomine ejusdem illustrissimi et reverendissimi domini sui, tum honesti Michaelis Ochrymowicz, ejusdem illustrissimi et reverendissimi episcopi Chełmensis aurigae, in et contra generosum Jastrzębski, locumtenentem, tum nobilem cujusvis nominis Maciejowski, cohortis levioris armaturae magnifici Studzinski, totamque cohortem eorundem, ratione per ipsos et quidem per generosum Jastrzębski primo: illustrissimi et reverendissimi sui protestantis domini verbis scomaticis dishonorationis, in honore laesionis famulorum suprascripti illustrissimi et re-

verendissimi episcopi postpositionis, imparitatis status irrealiter objectionis ac occasionis ad rixas variarum porrectionis, sui protestantis nobilis Sarnecki, qua sclopetis, qua pugnis, in caput concussionis; per suprascriptum vero nobilem Maciejowski, sine ulła data ansa et occasione, itidem occasionis variarum ex ratione strophioli acsi ibidem deperditi quaesitionum, famulo agresti, tum et puero, pecora aestate pascenti, nec non et honesto Ochrymowicz, protestanti, in curia eadem Białopolenensi praeventis et per eundem nobilem Maciejewski captis, capillorum vibrata framea scissionis et amputationis, prout suprasripti honesti Ochrymowicz, aurigae, ex ejusmodi amputatione capillorum framea feria tertia proxime praeterita convulnerationis et consautiationis, vulneris enormis illationis aliarumque violentiarum perpetrationis factarum, prout in copia latius dari debuit. Verum quoniam intra triduum et post triduum, imo et diutius, ut juris et moris est, eadem protestationis copia expectata existens per partem protestantem ad acticandum non est porrecta, ideo generosi actorum praesentium vice-notarii de diligentia in suscipienda eadem protestationis copia, de renitentia vero in porrigenda, contra partem protestantem officium praesens manifestatum est. Et in continenti iidem protestantes commonstrarunt officio praesenti concussiones et vulnus infrascriptum, et quidem nobilis Sarnecki commonstravit concussionem in fronte cute derasam, tum alteram concussionem in temporibus capitis partis dextrae similem parvam cute derasam, asserendo easdem concussiones per suprascriptum generosum Jastrzebski sclopetis illatas esse. Honestus vero Ochrymowicz, auriga, commonstravit officio praesenti vulnus in ipso vertice capitis enorme longum, latum, profundum, cum laesione et persectione (juxta allegata chirurgi) ossis, asserendo hoc idem vulnus per suprascriptum nobilem Maciejewski framea vibrata tempore, in protestatione specificato, illatum et inflictum esse. Quas concussiones et vulnus officium praesens vidit et debite conspexit actisque suis sufficienter connotavit.

Тоже, л. 509.

№ 92.—1716 г. 20 Января.

Денежное обязательство Холмскихъ евреевъ Каневскому базиліанскому монастырю на сумму въ тысячу злотыхъ.

Novus annus millesimus septingentesimus decimus sextus utinam prosperis succedat temporibus, quo actum in castro Chełmensi feria secunda pridie festi sanctae Agnethis, virginis et martyris, anno Domini 1716.

Infideles seniores synagogae Chełmensis summam mille florenorum polonicalium inscribunt.

Comparentes personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi infideles Irsz Zelkowicz, Moszko Berkowicz, Jona Szmuyłowicz, Moszko Ickowicz—seniores synagogae Chełmensis, sani mentibus et corporibus existentes, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quoad actum hunc, benevole assumpta, palam, publice, libere ac per expressum recognoverunt et quilibet eorum seorsim et specialiter suo pro interesse recognovit, quia ipsi suis et totius synagogae Chełmensis, nunc et pro tempore existentis, pro cuius ratihabitione cavent et se praesentibus in forma juris quam plenissima inscribunt, nominibus, summam mille florenorum polonicalium, per magnificum Stephanum Sienicki, pincernam Chełmensem, scripto certo, de actu et data eiusdem scripti in ibidem expressis, monasterio ordinis divi Basilii Magni in villa *Kanie*, in palatinatu Russiae, terra vero praesenti Chełmensi sita, ex pio opere, ita tamen, ut in eodem monasterio dicto religiosi ordinis divi Basilii perpetuis temporibus

exstent missamque qualibet hebdomada feria quarta. stante vita suprascripti magnifici Sienicki, pro animabus in purgatorio existentibus, pio suffragio carentibus, post fata vero eiusdem magnifici Sienicki pro anima eius celebrent, assecuratam, jam vero per se recognoscentes totamque synagogam praesentem Chełmensem de manibus saepedicti magnifici Sienicki, pincernae Chełmensis, realiter levatam et in tota synagoga praefata Chełmensi locatam, eisdem religiosis in Christo patribus ordinis divi Basilii, in monasterio Kanioviensi nunc et in posterum manentibus, modo reemptitio, alias *na wyderkaw*, eviternis temporibus suis cum posteris in et super bonis suis generaliter omnibus, haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus, summisque quibusvis, nunc habitis et in posterum habendis, fornicibus, alias *kletkach*, marcimoniisque suis, nec non schola tenentur ac debent. A qua summa suprascripta mille florenorum polonicalium reemptitionali, a quolibet centum florenos septem, in vim reemptitionis duabus temporibus ratis, et quidem prima rata triginta quinque, incipiendo eiusmodi solutionem a festo sancti Michaelis Archangeli, anno proxime praeterito millesimo septingentesimo decimo quinto celebrato, et, consequenter, pro festo eodem sancti Michaelis Archangeli quolibet anno incidenti, secunda demum rata, videlicet florenos triginta quinque, pro dominica „Conductus" itidem quolibet anno, sine quibusvis diffugiis et allaborationibus, sub libera scholae obsigillatione, cuiusvis judaei de incolis Chełmensibus in casu summae annualis reemptionalis non persolutionis insequestratione, in et super personis suis posterorumque suorum ac bonis generaliter omnibus, haereditariis et obligatoriis, mobilibus et immobilibus, summisque quibusvis pecuniariis, nunc habitis et in posterum habendis, mercimoniis ac fornicibus suis perpetuis temporibus, ad manualem quietationem superioris ejusdem monasterii Kanioviensis dare, solvere et per suum nuncium transmittere, suis cum posteris inscribunt, se submittunt et obligant, idque sub vadio tam summae originalis mille florenorum polonicalium, quam et reemptionalis septuaginta florenorum polonicalium, quolibet anno ad solvendum ab eadem capitali summa provenientis, per se recognoscentes totamque communitatem synagogae civitatis praesentis Chełmensis, nunc et pro tempore existentis, suprascripto monasterio Kanioviensi, nunc et in posterum existenti, in casu non completionis praemissorum omnium et singulorum inscriptionis praesentis reemptionalis contentorum ad solvendum, seorsim et specialiter toties, quoties opus fuerit, succumbendo. Pro quo quidem vadio, taliter ad solvendum succubito, ac pro non completis praemissis omnibus, nihilominus complendis, memorati recognoscentes totaque communitas synagogae civitatis praesentis Chełmensis, nunc et pro tempore existens, jure conventi, foro competenti renunciando, coram praesenti castrensi capitaneali Chełmensi officio, cui se cum successoribus ac bonis suis generaliter omnibus hac in parte subjiciunt, ad primam instantiam ejusdem monasterii Kanioviensis superioris, nunc et pro tempore existentis, peremptorie respondere suis cum posteris tenebuntur. Terminum primum peremptorium, uti et alios omnes exinde subsequentes, dilationibus generaliter omnibus, tum evasionibus, praescriptionibus, fataliis, suspensionibus, impedimentis legalibus et quibusvis exceptionibus, motionibus ac earum prosecutionibus, reipublicae negotiis, interregno et in genere universis juris mediis et defensis non effugiendo, nec evadendo, sed inscriptioni praesenti reemptionali omnibusque illius contentis, soluto vadio toties, quoties opus fuerit, satisfacere, se et suam posteritatem bonaque sua omnia obligando et onerando. nulla terrestr praescriptione in praemissis omnibus obstante; salva nihilominus ejusdem summa capitalis mille florenorum polonicalium ir casu difficilis summae reemptionalis per se recognoscentes posteritatemque suam persolutionis, cum scitu suprascripti magnific

Sienicki, aut ejus successorum vel religiosi in Christo patris provincialis ejusdem ordinis divi Basilii, nunc et in posterum existentis, levatione et in bonis mundis et liberis terrestribus locatione, religioso in Christo patri ejusdem monasterii Kaniovienisis superiori in toto reservata potestate. Hac sua personali recognitione ad praemissa omnia accedente.

Тоже, л. 583—4.

№ 93. —1716 г. 14 Февраля.

Епископъ Холмскій Христофоръ Шембекъ возобновляетъ процессъ съ супругами Красицкими, начатый его предшественникомъ, о закрытіи приходскаго костела и устраненіи плебана Скорупскаго.

Feria sexta ipso die festi sancti Valentini, presbiteri et martyris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo sexto.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szembek contra magnificos Krasickie relatio.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Stanislaus Sosenka, officii praesentis apparitor, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustribus et magnificis Carolo comiti de Siecin Krasicki, castellano Chełmensi, et Eleonorae in Rozdoł Rzewuska, conjugibus, bonorum tractus *Koszyrski Kamień* cum attinentiis praesentaneis haeredibus et possessoribus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus et praecipue praedictis *Koszyrski Kamień* mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensi a data et positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis, seu tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti juxta anteriores conservationes, per decreta tribunalia, ea in causa lata, assignatas, ad judicium acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum illustrissimi et reverendissimi Christophori in Słupow Szembek, episcopi Chełmensis, praepositi generalis Miechoviensis et admodum reverendi Pauli Dziewałtowski, instigatoris dioecesis Chełmensis, qui vos et quidem te illustrem et magnificam consortem citatam cum tui mariti, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia, citant, seu potius ad paratam causam et actionem, ad judicium tribunalitium regni Lublinense per olim illustrissimum et reverendissimum Hiacinthum in Swięcica Swięcicki, protunc episcopum Chełmensem, respectu infrascriptorum in instantiam institutam, obintentam, obtentas in eodem judicio tribunalitio super vobis condemnationes, peractas in bonis *Kamień* vigore earundem condemnationum executiones, prolata bina decreta in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo nono, quam et in anno millesimo sexcentesimo nonagesimo ultimarie concessae dilationis, inquisitionis tam super existentiam ecclesiae parochialis, in bonis *Kamień* per olim illustrissimos Alexandrum, ducem Sanguszko et Catharinam de Służewo Uchańska, conjuges, bonorum praenominatorum haeredes, in augmentum cultus Divinae Majestatis fundatae et erectae, quam et super violentias et ademptionem fundorum, ecclesiae applicatorum, ac rerum, ex eadem ecclesia interceptarum, per quemnam vis interceptae et quo conversae, eductas inquisitiones, in occluso rotulo existentes, adcitant pro eo, quia vos, et quidem tu, magnifice castellane Chełmensis, non veritus poenas, legibus regni descriptas, quae serio vetant alienam fortunam appetere et substantiam, multo

magis fundationes collegiarum, per antecessores orthodoxae fidei romanae ex zelo pietatis erga Divinam Majestatem munifica manu erectas perpetuisque temporibus fundatas, mediis et modis illicitis supprimere et adimere, non contentus eo, quia sat opimam fortunam bonorum post fata praenominatorum illustrissimorum ducum gratuite intercepisti et possides, cum ecclesia praedicta parochialis, tum et mansiones parochiales et servitorum ejusdem ecclesiae per hostilitates in ruinam devenerunt, locum, ubi ecclesia extabat, et fundos applicatos et annexos in possessionem tuam nulliter apprehendisti sibique ea omnia appropriasti, admodum reverendum Skorupski, ab olim illustrissimo et reverendissimo Swięcicki, episcopo Chełmensi, tam ad promovendum cultum Divinum eo in loco destinatum, quam ad recipiendos fundos, in quibus judaeis domos aedificare permisisti, ubi corpora fidelium sepulta jacent, eundem violenter ejicere fecisti et expulsisti, per quod tam contra leges divinas, quam et humanas, poenasque condignas demeruisti ac in te traxisti. Citaris itaque, quatenus luitis poenis praefundationi olim illustrissimorum et magnificorum ducum in omnibus satisfacias, si quidem ipse nihil boni pro animabus eorum hucusque fecisti pro tantis praestitis beneficiis, saltem pio operi illorum, quod in suffragium animarum suarum injurias fecerunt, non perpetras fundum, ubi ecclesia erecta fuit, cum aliis fundis, agris, hortis, pratis, sylvis ac ullis bonis, praefatae ecclesiae inscriptis, deoccupes, assignatum parochum ab illustrissimo loci ordinario in fundos, in erectione expressos, cum omnibus attinentiis reinducas, prout fusius futuro in termino praemissa deducentur et probabuntur ex deductis inquisitionibus. Datum Lublini, sabbatho ante festum sanctae Catharinae, virginis et martyris proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quinto' — copiam similem sigillatam in bonis villae Tupały curiaque citatorum, ibidem sita, feria tertia proxime praeterita posuisse et de positione familiae curiali notificasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 519.

№ 94.—1716 г. 5 Марта.

Присяга крестьянъ епископскихъ имѣній Бѣлополя и Бусна въ подтвержденіе ихъ показаній объ убытиахъ, причиненныхъ имъ военнымъ отрядомъ Квасневскаго.

Feria quinta post dominicam *Invocavit* quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo sexto.

Subditorum de vladicatu Chelmensi juramentum.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes laboriosi Iwan Trosczuk de bonis *Białepole* et Iwan Baran de villa *Busno*, ad vladicatum Chełmensem spectantium, illustrissimi et reverendissimi Josephi Lewicki, episcopi Chełmensis ritus graeci subditi, adhaerendo hoc in passu legi publicae et constitutionibus regni, in facie officii praesentis praestiterunt super realitatem damnorum, per cohortem loricatam magnifici Kwasniewski, colonelli sacrae regiae majestatis causatorum, corporale juramentum in eam rotham: Ja Iwan Trosczuk, ja Iwan Baran przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Świętey Jedynemu, iż w dobrach, do władyctwa Chełmskiego należących, a osobliwie we wsi *Busnie* czternascie korcy owsa miary Chełmskiey, pieniędzy gotowych sto siedmdziesiąt złotych y groszy dziesięć, w *Białympolu* zaś owsa korcy sześć, pułkorca mąki pszenney, żyta ćwierć miary Chełmskiey, pieniędzy gotowych tyleż, iak w Busnie, to iest sto siedmdziesiąt złotych y groszy dziesięć, chorągiew wielmożnego iegomci pana Kwaśniowskiego pancerna wzięła. Deo et Jezu Christi passione ita eos in praemissa adjuvante.

Тоже, л. 537.

№ 95.—1716 г. 24 Марта.

Духовное завѣщаніе Чарнецкаго.

Feria tertia post dominicam *Laetare* quadragesimalem proxima, anno Domini 1716-to.

Testamenti olim G. Czarnecki oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Ludovicus Lewandowski, nomine generosi Mathiae Suchodolski, vices gerentis Lublinensis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis, per olim generosum Bartholomaeum Czarnecki, tempore, modo et loco infra expressis conscriptum, manuque eiusdem testantis et certorum amicorum propriis subscriptum, infraacticandum de tenore sequenti: „W Imię Boga w Troycy Przenayswiętszey Iedynego, amen. Ponieważ iest nie odbyty wyrok Boski, który na cały narod ludzki wyszedł, że smiertelnosci dług każdemu człowiekowi wypłacić potrzeba, iako Wszechmogący powiedział: „proch iesteś y w proch się obrocisz", ciału, ktore z ziemi wyszło, dusza zaś iako niesmiertelna Bogu iest na wyobrażenie Boskie stworzona; tedy ia, widząc się być słabym na siłach, ale na zmysłach zdrowym, będąc temuż pospolitemu edyktowi podległy, takową moią ostatnią dyspozycyą tym moim testamentem czynię: Naprzod dusze moię, ktorę krwią Swoią nayswiętszą Chrystus Iezus odkupił, iako obraz iego prawdziwy pieczęcią drogiey Iego męki y smierci przypieczętowany, do rąk Iego nayswiętszych oddaię, potym ciało, iako z ziemi stworzone, oney iako matce leguię, ktore aby złożone było w manastyrze Chełmskim w tym grobie, w którym moia nieboszka żona y insze ciała złożone, iegomości xiędza starszego upraszam, aby złożyć kazał, do ktorego manastyra od mieysca y od pogrzebu leguię złotych połskich sto, koni parę gniadych z wozem y z pułszorkami, w ktorym wozie ciało zaprowadzone będzie skarbnym, także wołow parę, to iest iednego dawnego, ktory był legowany, a teraz drugiego za duszę moię. Po tym przystępuię do fortuny. Ponieważ zaś summa dwa tysiąca talèrow bitych, taler bity po szesci złotych, iest przez zastaw lokowana przez iegomosci pana Franciszka Lizowskiego, pierwszego małżonka ieymosci paniey Theodory Oziembłowskiey, na dobrach wsi *Husinne*, a iegomość pan Piotr Oziembłowski przyłożył do tey summy dwoch tysięcy talerow bitych dwa tysiąca tynfow pożyczanym sposobem na kartę, y to wszystko na pomienionych dobrach od iegomosci pana Raieckiego, kasztellana Brzekiego lokowane, tedy pomieniony iegomość pan Franciszek Lizowski, zchodząc z tego swiata bezpotomnie, summę, ktora iest w testamencie wyrażona, na różne koscioły legował, a ia secundi voti będąc Antoni Bartłomiey Czarnecki małżonek przerzeczoney ieymosci paniey Theodory Oziembłowskiey, żem powypłacał te legacye y tęż summę wypłaconą na tychże dobrach wsi *Usinney* lokowałem, taż zaś przerzeczona ieymość pani Theodora z Oziembłowskich Lizowska idąc za mnie powtornym małżenstwem, mnie dobrowolnie przed slubem zapisała na tychże dobrach wsi *Husinney* prostym długiem na obligach różnych y ruchomosciach dwadziescia tysięcy. tedy ia córce moiey własney Katarzynie Czarneckiey, tey, ktora z nią spłodzona, summę leguię, ktora na *Husinnym* zostaie, nie komu inszemu, dziesięć tysięcy dobrą monetą. Za opiekunow zaś upraszam do tego dziecięcia moiego ieymości paniey staroscinej Czerwonodworskiey y iegomosci pana Suchodolskiego. vicesgerenta Lubelskiego, ktory to ieymość pani staroscina Czerwonogrodzka y iegomość pan Suchodolski, aby tę fortunę y tę sierotę wzięli w opiekę swoię y oney, iako matka y oiciec, cwiczenie dali, pokornie upraszam y krzywdy nie chcieli czynić, a potym przy wzroscie oney raczyli, gdzie ią Bóg obroci, zamąż wydać, a komu oddać wszystko; ieżeliby zaś z woli Boskiey miało to dziecię umrzeć, tedy ta summa dziesięć

tysięcy, lokowana na *Husinnym*, tak dysponowana ma bydź. Naprzod: *do manastyra*, gdzie ciała nasze złożone będą y, ieżeliby to dziecię umarło, tamże żeby go złożono, tysięcy trzy, aby co tydzień za duszę nasze trzy msze swiente odprawowały się; *do oycow Piarow*—tysiąc, aby co tydzień była msza święta iedna; tymże ichmosciom—ieymosci pani staroscinej Czerwonogrodzkiey y iegomosci panu Suchodolskiemu, vicesgerentowi, po złotych tysiącu iednemu; iegomości panu bratu memu rodzonemu Krzysztofowi Czarneckiemu—trzy tysiące, na *kosciol Swierzowski*—tynfow sto, na *Dubienski kosciol*—tynfow dwiescie, na *manastyrek Kulemczycki*—tynfow pięćdziesiąt; reszta, gdzie wola będzie ichmosciow panow opiekunow, a to za te pieniądze za duszę Franciszka, Theodory, Antoniego y Katarzyny odprawowane były; złotych dwa tysiąca, proszę ichmosciow panow opiekunow, aby iegomosci panu Piotrowi Oziembłowskiemu oddali, co mu winno z Usinnego, lubo mu nie należy, według pierwszego listu y testamentu antecessora mego iegomosci pana Lizowskiego, tylko ieden tysiąc, ale dla lepszey zgody proszę mu dwa oddać, albo niech poczeka, iak będą za *Usinne* pieniądze oddawać, a *Husinnego* mu żadną miarą nie dopuszczać; zaś te dwa tysiące, ktore ichmość panowie opiekunowie oddadzo przy okupie *Husinnego*, powinni sobie będą odebrać z dobytku, co kolwiek iest według regestru, iako to: krow cielnych dziesięć,—te powinni bydź w folwarku dla rożmnożenia się dla dziecięcia; jałowka takrocznia starey, co dziecięcia dogląda, oddać, drugą jałowkę gospodyni Parasce y po swince większych takrocznich swini po iedney; chłopcu Domanskiemu, wychowancowi, byczka smoluchowatego takroczniego oddać; Popławskiemu czarnego byka dwulatka; Dąbrowskiemu złotych dziesięć, lub z arendy, lub żyta puł korca przedać; Żukowskiemu złotych piętnascie lub za żyto, lub z porachunku z arendarzem; także Żukowskiemu czapka y szabla; panu Skalskiemu pas moy hałajowy; suknie zaś, cyna, porządek domowy, za przybyciem do mnie iegomosci pana Suchodolskiego, vicesgerenta Lubelskiego, opiekuna dziecięcia tego, na ten czas dyspozycyą uczynię; swiń rożnych zostaie trzydziesci, gęsi czternascie, aby przy folwarku były na rozmnożenie, indykow pięć, kury, kaczki co iest, żeby były w folwarku; zrzebca cisawego, co go brat przysłał, nazad odesłać; y suknie, kontusz szkarłatny y żupan cynamonowy, gontow kop sto, ktorem darował na kosciol Dubienski iegomosci xiędzu plebanowi, proszę, aby były oddane y krzyż żelazny na banię; skrzynia czarna okowana, szkatuła wszystka okowana y druga, puzdro całe nieruszane, skrzynia skurą obita y inne rzeczy do wzrostu dziecięcia mego zostawuię u ichmosciow panow opiekunow, ktorych pokornie upraszam tym testamentem moiem, aby naprzod o duszy moiey pamiętali, przy tym, aby to dziecię, ktore w ich łaskę y opiekę oddaię, w osobliwey mieli łasce y protekcyey y we wszystkich punktach y klauzulach tey ostatniey woley moiey y testamentowi zadosyć uczynili. Działo się w *Usinnym* roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego szesnastego, die decima octava Martij. Antoni Bartłomiey Czarnecki. Invitatus ad hoc testamentum supra scribendum, quod et scripsi, confirmo subscriptione manus meae, quod est verum in omnibus punctis et clausulis licet cum paragraphis, quia non fuit illud tempus describendi—Valerianus Maximinus Ioannes Szerzwicz P. D. Na affektacyą iegomosci pana Czarneckiego, nie mogąc dla słabosci zdrowia ziachać do Husinnego, podpisuię się na ten testament z paragrafami, iak mi iest przywieziony do Dorohuska—Antoni Iozef Rogala Zawadzki, W. Z. Chełmskiey; Maciey z Suchodoł Suchodolski, vicesgerent G. Lubelski, podpisuię się, mp.“ Originale vero eiusdem testamenti idem offerens rursus ab officio praesenti ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 558, 560.

№ 96.—1716 г. 7 Мая.

Предъявленіе суду тѣла убитаго русскаго священника Юліана Руменецкаго.

Feria quinta post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1716.

Corporis exanguis praesentatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Leo Wieszczycki, parochus Olchowecensis, praesentavit officio eidem corpus exangue, iam foetidum, olim admodum reverendi Juliani Rumieniecki, presbyteri, inaudito exemplo tyrannissime, exclusa omni erga spiritualem personam misericordia, nescitur per quemnam interempti et in fundo bonorum *Olchowiec*, ad ecclesiam eandem Olchowecensem spectante, proiecti, in cujus corpore exanimato officium praesens concussiones infrascriptas, et quidem primam manum sinistram ad cubitum concussam, totam lividam, ungues ejusdem manus sinistrae concussos et a digitis separatos; secundam vero manum dextram a junctura palmae usque ad cubitum totam lividam, nigram; tum concussionem in gena faciei sub oculo sinistro lividam, longam, nec non concussionem in pectore lividam, rotundam ad instar sextarii parvi, atque posteriorem partem ab ipso cingulo ad ipsa genua totam crudelissime concussam, nigredine et sanguine suffusam, dorsum vero totum hoc idem lividum officium vidit et debite conspexit atque actis suis connotavit. Post cujus corporis exanimati praesentationem, officium praesens ad affectationem suprascripti admodum reverendi Leonis Wieszczycki, parochi Olchovecensis, ministerialem regni generalem providum Stanislaum Sosenka, officii praesentis apparitorem, ad proclamandum hoc idem corpus addit et deputat. Qui quidem ministerialis regni generalis providus Stanislaus Sosenka, officii praesentis apparitor, taliter ad praemissa peragenda additus et deputatus, e loco publicationis solito rediens munusque deputationis suae exequens ac praesens, coram officio praesenti personaliter stans, in vim recognovit se tam ex mandato officii praesentis, quam et ex requisitione suprascripti admodum reverendi Leonis Wieszczycki suprascriptum cadaver olim admodum reverendi Rumieniecki, nescitur per quemnam tyrannissime interempti, hic Chełmae, in loco publicationi solito, in praesentia multorum varii status, sexus et conditionis hominum, actui lugubri adstantium, alta, clara, sonorosa ac intelligibili voce sua praeconica in quatuor civitatis praesentis Chełmensis partibus publicasse, proclamasse ac ad notitiam omnium, ut juris et moris est, sufficienter deduxisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Тоже, л. 634.

№ 97.—1716 г. 4 Іюня.

Жалоба Верещинскаго плебана Стефана Микошевскаго на Якова Уровецкаго за нанесенныя ему и его викарію Іоанну Мѣржвинскому оскорбленія словомъ и дѣломъ.

Feria quarta post festa solennia sacri Pentecostes proxima, anno Domini 1716.

Reverendus Mikoszewski contra Urowiecki protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Stephanus Mikoszewski, ecclesiae Wereszczynensis parochus, suo et admodum reverendi Joannis Mierzwinski, ecclesiae praefatae Wereszczynensis vicarii, nomine, coram eodem officio et actis praesentibus in et contra generosum Jacobum Urowiecki, in bonis villae *Wereszczyn* certae sortis haeredem ac ex antecessoribus suis infamem et jure victum, vestigia in patratis violentiis, excessibus parentum suorum sequentem, hominem inquietum ac impacificum, in omnem nefa-

rium progressum effrenatum, cum magno animi sui dolore questus, protestatus ac obtestatus est, idque pro eo, quia ipse, non attento eo, quod tot de condemnationibus et infamiis, in judiciis tribunalitiis magno strepitu juris obtentis, innodatus fuerit, nec habita prae oculis poena, pro tantis violentis actibus ex antiquo jam expectata et per Divinam majestatem ad certum tempus protracta, non observatis mandatis Divinis, alienum bonum vovere, famam rodere ac vim inferre cuique vetantibus, humanaque lege de iisdem circumscripta postposita ac vilipenso aestimata, imo nihili habita, non contentus anterioribus damnis, non tantum vicinis suis, sed etiam et sibi protestanti illatis, ausus est se protestantem verbis scomaticis, improbis et contumeliae plenis, tam in locis privatis, quam et in templo, ipsis non parcendo aris afficere, diffamare ac famam omni athomo carentem rodere, in vitam suprascripti admodum reverendi Mirzwinski, sui protestantis vicarii, aperte variis in locis ac variis coram hominibus diffidare, coram vero generoso Francisco Mroczkowski haec formalia: *że ia xiędzu Mirzwinskiemu dam pięćset plag y za to pięćset złotych dam*, non attento sacerdotali charactere, promulgare aliasque violentias, inquisitione probandas et oretenus enucleandas, perpetrare et exequi. Ratione quorum omnium idem manifestans nomine, quo supra, contra praefatum generosum Urowiecki, jurevictum, inhaerendo anterioribus protestationibus, iterum atque iterum protestatur, salva ejusdem protestationis meliorationis in toto reservata potestate et facultate.

Тоже, л. 641.

№ 98. — Тоже.

Іосифъ Верещинскій жалуется на Уровецкихъ и ихъ сообщниковъ за нанесенные ему побои и словесныя оскорбленія.

Wereszczynski contra Urowiecki protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Wereszczynski, certae sortis, in bonis villae *Wereszczyn* situatae, post fata olim generosi Remigiani Skąpski, ejusdem sortis haeredis, derelictae, ex commisso successorum olim suprascripti generosi Remigiani Skąpski praesentaneus possessor, coram eodem officio et actis in et contra generosos Jacobum Urowiecki, in iisdem bonis villae Wereszczyn sortis suae vigore jurium ejus possessorem, vicinum suum, laesivum et injuriosum, tum Barbaram Urowiecka, suprascripti generosi Urowiecki sororem germanam, virginem innuptam, ultra sexum foemineum multa sibi praesumentem, memorato generoso fratri suo ad quosvis actus violentos saepe assistentem, nec non Catharinam Ułanowska, eorundem generosorum Urowieckich, fratris et sororis inter se germanorum, facti infrascripti complicissam, atque laboriosos Michaelem Kosciuszek, Andream Sielecki, Stanislaum Bak, Andream Han, Chiacinthum Szymiuk, subditos, ad extremum nobilem Sokołowski, famulum, vestigia dominorum suorum sequentes, ad infrascriptas violentas ac sibi protestanti inferendam necem per se praedictum generosum Urowiecki consulto conductos et appraetiatos asseclos, magnos sui animi cum dolore ac querimonia protestatus est, idque pro eo, quia ipsi, et praecipue generosi Urowiecki, frater et soror inter se germani, cum complicibus suis, non tantum contra leges regni, infrascripta peragenda vetantes, de immunitate et securitate curiarum nobilium sancitas, sed etiam contra mandata Divina procedendo, ausi estis, associatis sibi subditis et famulis vestris, catervatim cum vario ar-

morum genere feria quarta post dominicam *Exaudi*, proxime praeterita, residentiam sui protestantis, publica et domestica securitate freti, invadere seque protestantem, innocuum, nihilque mali sibi evenire sperantem, primo verbis scomaticis, contumeliae plenis, honorem moderni actoris denigrantibus laedere, afficere ac demum non diu deliberando, non habito prae oculis rigore legum, in volumine earundem descripto, imo eodem rigore postponendo, suprascriptus generosus Urowiecki, omnium malorum author et principalis, injectis in se protestantem violentis manibus, qua pugnis, qua genibus, qua frameis, qua baculis, cum suprascripta generosa Urowiecka, sorore sua germana, in actibus suis violenta, nec non et cum asseclis, superius expressis, concutere, converberare, consautiare et convulnerare, haec proferendo verba: *zabijcie takiego a takiego syna, ia go zapłacę*. Nec his saciatus violentiis, ferme tyrannico modo de domo, sui protestantis propria, modernum protestantem per aliquot stadia ad curiam suam pro capiilis trahere, custodiam addere et in carcere privato stricto detinere, res varias atque decorem nobilitarem et militarem intercipere; ad extremum non contentus his praemissis violentiis, tam ad praesens, quam in antecessum illatis, verum majores violentias majoribus violentiis addendo accumulandoque, tempore certo, videlicet tempore Quadragesimae ex residentia sui protestantis foeni, tum et straminis aliquot traharum intercipere usuique suo applicare aliasque permultas violentias sibique protestanti inferre, patrare ac peragere ex malevolo suo animo conatus est, per quod contra leges regni excessit, seu excesserunt, poenasque ratione illiciti ausus tam generosi Urowieccy, quam et complices eorum promeruerunt ac in se traxerunt. Ratione quorum omnium idem protestans, inhaerendo protestationi, per generosum Joannem Wereszczynski, fratrem suum germanum, nomine suo die nupera factae, eamque in toto meliorando, quam primum acta praesentia ob nimias concussiones, per saepedictos inculpatos illatas, adire valuit, hanc suam ad acta praesentia defert protestationem. Et in continenti idem protestans commonstravit officio praesenti vulnera infrascripta, et quidem primum vulnus in digito indice manus sinistrae circa juncturam, ejusdem digiti vulnus pernixe sectum longum; tum secundum vulnus in eadem manu fistulaque superiori circa ipsam juncturam pernixe sectum longum, latum, profundum, cum laesione ossis, juxta allegata infidelis Jacub Alexandrowich, chiruvgi civitatis praesentis, nec non vulnus in sincipite partis sinistrae sectum, asserendo et sinciput concussum esse, verum officium dignoscere non valuit, allegando, eadem vulnera per nobilem Sokołowski, generosi Urowiecki famulum, ex mandato domini sui feria quarta post dominicam *Exaudi* illata esse. Quae vulnera officium praesens vidit et debite conspexit actisque suis sufficienter connotavit.

Тоже л. 642.

№ 99.—1716 г. 19 Сентября.

Архидіаконъ Холмскій Константинъ Чульскій обвиняетъ гродскаго регента Козмяна въ томъ, что онъ обратилъ довѣренную ему Чульскимъ сумму денегъ на уплату контрибуціи Саксонскому войску.

Sabbatho in vigilia festi sancti Mathiae Apostoli et Evangelistae, anno Domini 1716.

Ex parte perillustris et admodum reverendi Czulski, archidiaconi Chełmensis, contra generosum Kozmian, regentem castrensem Crasnostaviensem, manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione perillustris et admodum reverendi Constantini Valentini Czulski, archidiaconi Chełmensis, in et contra generosum Andream Kozmian, regentem castrensem Crasnostaviensem, id-

que in eo, quia ipse, accepta a se manifestante summa sexcentorum florenorum polonicalium, ad instantiam sui, ut eandem summam accomodet civibus Crasnostaviensibus, loco accomodationis ejusdem summae, ex superinductione eorundem civium eandem summam, ac si in vim contributionis Saxonicae, nunquam ab antiquo solvi ex fundis sui manifestantis solitae, non attentis evidentibus documentis, in actis castrensibus Crasnostaviensibus existentibus et ipsimet optime notis, erogavit, per quod se manifestantem in solvendas contributiones induxit ac ad rationem acsi non exolutae restantis contributionis nomine sui manifestantis, non habito a se manifestante ullo commisso, summam certam apud patres Societatis Jesu Collegii Crasnostaviensis contraxit, facta, prout latior debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vice-notarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia, hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже л. 717.

№ 100. — Тоже.

Тотъ же Чульскій жалуется на Красноставскую городскую управу и на всю общину г. Красностава за незаконное взиманіе контрибуціи съ принадлежащихъ ему земель.

Ex parte ejusdem contra cives Crasnostavienses monifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus dominus Constantinus Valentinus Czulski, archidiaconus et officialis cathedralis Chełmensis, collegiatae Lublinensis ac Parcoviensis et Lubomlensis praepositus, sortium certarum, nuncupatarum *Karwowszczyzna*, *Głuchowszczyzna* et *Kłodniczczyzna*, extra „suburbium Lublinense“ civitatis Crasnostaviensis jacentium, haeres, solenniter gravique animi cum dolore, adhaerendo anterioribus protestationibus processuque juris, respectu infrascriptarum violentiarum in judiciis Tribunalitiis regni Lublinensibus ventillante et invitato, in et contra spectabiles ac famatos Albertum Stelmachowicz, residentem, Venceslaum Zinkowski, Georgium Prokopowicz, Mathiam Murcik—proconsules, Simonem Woskowicz, Nicolaum Dziobka, Nicolaum Maszewski—consules, Christianum Hus—advocatum, Casimirum Krasowski—notarium, Andream Jankowski, Stanislaum Janowczyk, Georgium Młotkiewicz—scabinos, cives et incolas Crasnostavienses, infrascriptarum violentiarum et damnorum authores et principales, nec non et alios et eorum principales, ad extremum contra totam communitatem civitatis Crasnostaviensis questus et protestatus est, idque pro eo, quia ipsi, non attento eo, quod illorum antecedanei proconsules, consules totaque communitas civitatis Crasnostaviensis agros, fundos et hortos, per olim illustrissimum et reverendissimum Nicolaum Swirski, suffraganeum Chełmensem, ab incolis Crasnostaviensibus libereque absque omni pendenda et solvenda contributione coemptos, eidemque cum scitu et consensu totius magistratus et proconsularis, quam et advocatialis ejusdem civitatis, resignatos et in possessione pacifica suprascripti olim illustrissimi et reverendissimi suffraganei Chełmensis longo temporis superstitio existentes, posthac provocato in litigia saepedicto illustrissimo et reverendissimo Swirski, suffraganeo Chełmensi, memoratos fundos magis vi et violenter, quam officiose in possessionem apprehenderunt et jurisdictioni suae contra omne fas et aequum incorporarunt, actualique insistunt eorundem bonorum ad praesens possessione, atque partem fundorum suprascriptarum sortium, ab antiquo juri terrestri subjectarum, sibi appropriarunt. Ratione

quarum praetensionum processus longo juris tractu in judiciis Tribunalitiis regni Lublinensibus principalibus et tota communitate civitatis Crasnostaviensis ventilabatur, nondum est finitus et sopitus. Demum cum is idem illustris et reverendus Swirski supranominatas sortes suas haereditarias jurique terrestri subiectas, duos tantummodo laneos in se complectentes, patribus Bonifratellis pro fundatione jure perpetuae donationis resignavit et inscripsit, quam fundationem serenissimus Casimirus rex ac postmodum tota Respublica constitutione regni approbavit et ratificavit, atque a jurisdictione civitatensi eviternis temporibus, inhaerendo anterioribus juribus et privilegiis, praedictis sortibus collatis et servientibus, cum eorum latifundiis separavit et alienavit, exemit atque eliberavit. Quorum laneorum praedicti Bonifratelli per non modicum tempus sine ullo solvendae contributionis onere atque sine ulla praepeditione a civitate Crasnostaviensi utifruebantur; post hoc vero eosdem fundos iidem patres Bonifratelli jure haereditario olim illustrissimo et reverendissimo Wozuczynski, suffraganeo Chelmensi, resignarunt et de jure suo cesserunt; post fata vero praenominati illustrissimi et reverendissimi suffraganei eadem bona et sortes, superius specificatae, in successorem ejus, nempe magnificum Łęski, capitaneum Corytnicensem, uti ex sorore ejus nepotem, iure naturali successionis devenerunt. Subsequenti vero tempore supranominatus magnificus Łęsky jure haereditario moderno protestanti bona eadem resignavit, ac post subsecutam resignationem modernus protestans causam et actionem antecedaneis proconsulibus et consulibus totique communitati civitatis ejusdem Crasnostaviensis ad judicia Tribunalitia regni Lublinensia, ratione fundorum ex sortibus superius specificatis, jure terrestri gaudentibus, certorum ademptionis instituit, e converso vero antecedanei proconsules et tota communitatas protestanti, uti novo haeredi, causam et actionem ad officium castrense capitaneale Crasnostaviense respectu acsi non exolutae contributionis ex iisdem fundis instituerunt, quam causam officium castrense capitaneale Crasnostaviense, si quidem officio eius cognitio jurium non competierat, ad judicia Tribunalitia regni Lublinensia pro disjudicatione remiserat. in iisdemque judiciis Tribunalitiis ab aliquot annis eadem agitabatur, tandem anno millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto inter partes praenominatas ex seriis partium controversiis stetit decretum injunctaque condescensio officiorum castrensium Chelmensis et Crasnostaviensis ad revisionem fundorum controversorum et ad expediendam inquisitionem de natura horum duorum laneorum. Quae officia post peractam indagationem et expeditionem in fundo sortium memoratarum, per testes rei gnaros inquisitionem, rursus cum paratis inquisitionibus in occluso rothulo pro disiudicatione ulteriori in causa praetacta partes litigantes ad eadem judicia condescensorialia remiserunt. Vigore cujus remissionis in termino reponendarum inquisitionum super inculpatis consulibus et tota communitate modernus protestans condemnationem in judiciis Tribunalitiis regni Lublinensibus saepedictis ex vi conservando termini obtinuit, praenominati vero inculpati ad retaliationem causae et actoratus sibi protestanti causam et actionem respectu eorundem fundorum pro judiciis postcurialibus regni instituerunt, ibidemque commissionem a sacra regia majestate pro disjudicatione fundorum et cognitione jurium, in contrarium legum publicarum, bonis terrestribus servientium, absente protunc protestante, impetrarunt. Quam commissionem, nescitur quanam ex occasione, ipsis tantummodo allaborando diffugiis, ad effectum deducere nolunt, neque commissarios conducere curant, imo se protestantem in expedienda commissione eludunt, modernum protestantem et bona eius stante lite, iam ab aliquot annis inchoata, aggravant, ad exolvendas contributiones varias, etiam et hyemales, coactive per superinductionem militum tam exoticorum, quam et polonorum sti-

mulant, ac solutionis onus in bona terrestria, in possessione sui protestantis, in iisdem sortibus situata, superimmittunt et subordinant, de fundis quondam suffraganeatus per eosdem inculpatos rehabitam contributionem fumalem ex fumis triginta extorsive exigunt et exigebant; his peractis non contenti injuriis, sed in dies et momenta majores violentias majoribus addendo et accumulando violentiis, immemores beneficiorum, ipsis per se protestantem ad lachrymabiles expostulationes praestitorum, accommodata summa sexcentorum florenorum polonicalium pro exolvenda contributione Saxonica, de civitate Crasnostaviensi provenienti, repositaque apud generosum Kozmian, regentem castrensem Crasnostaviensem, eandem summam, dum generalis Leysen cum exercitu suo Crasnostaviam devenerat contributionemque de civitate saepedicta provenientem sibi solvi injunxerat, praedicti inculpati, non attento eo, quod multoties illustris et magnificus Michael a Potok Potocki, campestris exercituum regni notarius, Crasnostaviensis, etc., etc., etc. capitaneus, tum et generalis eius in capitaneatu Crasnostaviensi constitutus commissarius, oretenus, quam et per literas, ad eosdem tam directas, admoniti extiterant, ne amplius modernum protestantem in persolvenda contributione interturbare et ad fundos protestantis sese interessare, neque ex iisdem contributiones praetendere audeant, quousque disjudicatio in praetensionibus ex justo et aequo atque commisso, vigore decreti postcurialis, inter partes secum litigantes, respectu praedictorum fundorum non subsequetur, attamen saepedicti inculpati in contrarium tam legis publicae, intuitu violatae securitatis domesticae sat rigorose sancitae, quam et dispositionis suprascripti illustris et magnifici ejusdem capitanei procedendo, scientes optime de summa, per eosdem inculpatos apud se protestantem contracta et apud generosum Kozmian per eosdem reposita, accepta executione militari Saxonica, ad praememoratum generosum Kozmian advenerunt eandemque summam sexcentorum florenorum polonicalium cum praefata executione interceperunt, ac quietationem pro quibusdam fumis suffraganealibus in personam sui protestantis pro memorata summa obtinuerunt, milites Saxonicos in praedium sui protestantis pro executione superinduxerunt et superimmiserunt, damna ad sex millia in rebus variis, per Saxones interceptis, causarunt ac praedium memoratum ex superimmissione et suggestione saepedictorum civium Crasnostaviensium Saxones funditus desolarunt, devastarunt ac penitus de radice everterunt. Per quod contra leges regni excesserunt poenasque promeruerunt ac in se ratione praemissorum traxerunt. Ratione quorum omnium idem protestans, obviando cuivis indemnitati suae, iterum atque iterum protestatur, offerendo se praemissa cum eisdem inculpatis in foro fori, ubi de jure venerit, vindicaturum velle, salva ejus protestationis, si id opus fuerit, meliorandae, augendae aut per citationem amplificandae, pro necessitate et exigentia juris in toto reservata facultate.

Et in continenti literarum et attestationis oblata.

Et in continenti idem perillustris et admodum reverendus Constantinus Valentinus Czulski, archidiaconus et officialis cathedralis Chelmensis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit tam literas, ab illustri et magnifico Michaele Potocki, campestri exercituum regni notario, Crasnostaviensi etc. etc. capitaneo, ad se offerentem expeditas, quam etiam et testimonium, a generoso Boniecki, ejusdem illustris et magnifici Potocki commissario, in personam sui offerentis datum, de tenoreque sequenti literarum, superius expressarum, ejusmodi: „Wielmożny Mości Dobrodzieju! Cokolwiek z osoby moiey bydź może, zawsze ochotny do usługi jego iestem, y w tym interessie serio zakazałem miastu, aby nic się nie interessowali do dobr W. mm. pana usque ad decisionem causae przez komissyą naznaczoną, na ktorą y ia będę miał honor

służyć w. panu, a teraz się piszę przy wszelkiey weneracyi nazawsze w. pana życzliwym bratem y sługą niskim. M. Potocki P. K. W *Sokalu* octava Februarii, anno millesimo septingentesimo quarto". Testimonii vero tenor sequitur talis: „Infrascriptus hac denoto litera, quod fumi in *Taryffa* anni millesimi sexcentesimi sexagesimi primi, protunc in possessione illustris et reverendissimi Swirski, episcopi Citrinensis, suffraganei Chełmensis, ex decreto judicii capturalis terrae Chełmensis per executionem juridicam anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quinto traditi sunt, ut numeratur in *taryffa*, triginta oppidanis Crasnostaviensibus, adeoque ad ipsos oppidanos omnes contributiones Reipublicae, prout et modernum ex dispositione sacrae regiae majestatis regulantur, nec perillustris dominus archidiaconus Chełmensis, intuitu ejusmodi contributionis sortium *Głuchowszczyzna*, *Karwowszczyzna* et *Kłodniczczyzna* haereditarius possessor molestari debet, nisi pro uno fumo, juxta laudum terrae Chełmensis, in conventu particulari die quinta mensis Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo latum, quod ad indubitatam notitiam illustrissimi domini Zuden, colonelli exercitus serenissimi regis nostri, et aliorum quorumvis magnificorum officialium exercitus Saxonici defero et in omnem certiorem fidem manu propria cum impressione sigilli originalia subscribo. Datum in curia villae *Werbkowice*, die vigesima octava Octobris, anno millesimo septingentesimo decimo quarto". Originalia vero earundem literarum et attestationis idem offerens ad se recepit, de quibus receptis officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 718.

№ 101. — 1717 г. 2 Марта.

Позовъ капитану военнаго отряда Милашевскому по дѣлу о наѣздѣ на имѣнія епископа Холмскаго и причиненіи ему убытковъ.

Feria tertia post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1717-mo.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Josephi Lewicki, episcopi Chelmensis, contra generosum Miłaszewski C. K. (Capitaneum Kleszczeloviensem) *relatio*.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice liberequc recognovit, se citationis infrascriptae de tenore sequenti: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielecensis etc. capitaneus. Tibi magnifico Joanni Miłaszewski, capitaneo Kleszczeloviensi, cohortis loricatae confoederationis reipublicae antecedaneo rotmagistro, de persona bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria 5-ta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem, proxime ventura, in castro hocce Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Josephi Lewicki, episcopi Chełmensis ritus graeci, actoris, et nobilis Michaelis Jarocki, bonorum *Białepole*, ad vladicatum Chełmensem spectantium, administratoris, personaliter, legitime peremptorieque compareas, qui te, inhaerendo protestationi suae, ratione infrascriptorum officiose factae, citant, idque pro eo, quia, non attentis legibus regni, de immunitatate bonorum spiritualium sancitis,

neque jura propinquae vicinitatis observando, ausus es et indebite praesumpsisti, nescitur quam ob causam et rationem, generosum Joannem Wilczopolski, commilitonem tuum et ab eadem cohorte ad exigendam hybernam deputatum, nullo habito praetextu et quovis interesse, ad bona memorata *Białepole* una cum famulis, tum militibus, consulto a cohorte tua destinatis, informare et superimmittere, qui taliter superimmissus certo tempore, stante confoederatione reipublicae, in termino declarando, recensita bona praefatus generosus Wilczopolski violenter superinequitavit et invasit, ibidemque bina juga bovum laboratilium, valoris ducentorum florenorum polonicalium, subditis, culturam agri aratris exercentibus, exjugavit et intercepit, nobili Jarocki, administratori bonorum *Białepole*, nulla mentione, quidnam exposceret, detulisti, sed boves praefatos abegit, in foresta regia, ut juris est, non praesentavit. per quod actores usufructu bovum pignoratorum tu, magnifice Miłaszewski, ex ejusmodi informatione privasti et intermissionem laborum et in conseminatione siliginis damnum actoribus causasti, quo tuo in justo progressu leges regni excessisti poenasque, in eisdem descriptas, succubuisti, pro quibus super te decernendis praesentibus citaris, te per praesentiam officii nostri ad solutionem valoris bovum interceptorum stringi, ad refusionem damnorum, exinde causatorum, compelli, nobilem vero Jarocki ad comprobationem juratoriam valoris bovum admissibilem adinveniri, vel prout officium nostrum decernet. Sitis termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbato post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proximo, anno 1717-mo" — copiam similem sigillatam in bonis villae *Mogielnica* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedenti, familia curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1717—1718 годы, № 20206, л. 34.

№ 102.—1717 г. 25 Марта.

Заявленіе епископа Іосифа Левицкаго о неуплатѣ Вильчопольскимъ присужденной съ него въ пользу епископа суммы.

Feria quinta *Magna*, anno Domini millesimo septingentesimo decimo septimo.

Ex parte illustrissimi episcopi Chełmensis Lewicki contra magnificum Wilczopolski manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione nobilis Stephani Iwaszkiewicz, illustrissimi et reverendissimi domini Josephi Lewicki, episcopi Chełmensis ritus graeci, aulici, nomine ejusdem illustrissimi principalis sui, in et contra generosum Joannem Wilczopolski solenniter factae, idque adhaerendo decreto officii praesentis, inter praefatum illustrissimum ac reverendissimum episcopum Chełmensem ritus graeci et nobilem Michaelem Jarocki, bonorum *Białopole*, ad vladicatum Chełmensem spectantium, administratorem, ab una, et dictum generosum Wilczopolski parte ab altera in terminis querelarum feria quinta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima in castro Chelmensi prolato, de diligentia et promptitudine sui in levandis poenis luitis, seu marcis, praedicto principali suo solvi adjudicatis, generosi vero Joannis Wilczopolski in exolvendis renitentia decretoque contraventione ac rigoris, in ibidem appositi, nimirum publicatione poenae banitionis perpetuae, decreto eodem in casu contraventionis sententiatae, succubitione, prout latior debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine expectata exstiterat, ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.—Et in continenti suprascriptus manifestans statuit coram

officio praesenti ministerialem regni generalem providum Joannem Kucharski, authenticum et juratum, de bonis *Pokrowka*, petens ab officio praesenti eundem sibi ad publicandum addi, qui taliter additus et deputatus e loco publicationis rediens munusque deputationis suae expressae restituens, ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se ex mandato officii partisque jurevincentis requisitione praefatam banitionis perpetuae poenam, per officium praesens decretam et per partem jurevincentem super praedicta parte jurevicta obtentam, hic in castro praesenti Chełmensi et in aliis publicationi consuetis locis, in praesentia plurium diversae conditionis hominum, alta sua, intelligibili ac sonora voce praeconica publicasse, proclamasse et ad notitiam omnium, ut juris et moris est, sufficienter ac legitime deduxisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Тоже, л. 88.

№ 103.—1717 г. 20 Апрѣля.

Распредѣленіе налога, взыскиваемаго съ духовенства и обывателей земли Холмской на содержаніе войскъ.

Feria tertia post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1717-mo.

Assignationis, in rem cohortis magnifici Ciarnowski datae et servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Joannes Borowski, commilito et deputatus cohortis inferius expressae, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit assignationem infrascriptam, tempore, modo et loco, in ibidem expressis, ex thesauro regni authentice editam et emanatam, cohorti levioris armaturae colonellatus magnifici Michaelis Ciarnowski servientem, infraacticandam, de tenore sequenti: „Z teraznieyszey dyspozycyey Rzeczypospolitey ad proportionem taryffy pogłownego generalnego anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti, chorągwi lekkiey imć pana Czarniawskiego, koni numero quinquaginta w kompucie nowym maiącey, dostała się ex repartitione co pułrocznie punktualna płaca, zaczynaiąc a die prima Februarii, anni praesentis millesimi septingentesimi decimi septimi, od ziemie Chełmskiey na summę złotych trzy tysiące siedmset, z dobr niżey specyfikowanych: W powiecie Krasnostawskim ex villis *Krzywe* et *Olszanka*: a personis nobilibus et plebeiis curialibus, item a villanis numero sexcentorum duorum należy złotych trzydziescie dwa, groszy dwadzieyscia; villa *Wiszenki*: a nobilibus et plebeiis curialibus złotych iedenascie, groszy dwadzieyscia ieden, denariow 6, a personis cmethonalibus numero octodecem złotych dwadzieyscia cztery, groszy dwadzieyscia cztery; in villa *Bzite* ex sorte nobilis Stephani Ostoyski: a personis nobilibus et plebeiis złotych cztery, groszy dwadziescia cztery, pieniożkow dwanascie; in villa *Poporczyn*: a tenuta regali złotych trzynascie, groszy dwadzieyscia trzy, piniożkow sześć; in villa *Rożana Sienica*: a nobilibus złotych dwa, groszy dwadzieyscia dwa, piniożkow dwanascie; ze dworkow szlacheckich w miescie *Zamoysciu* złotych iedenascie, piniążkow dwanascie,—latus złotych sto ieden, groszy szesnascie, piniożkow dwanascie, dico: złotych sto ieden, groszy szesnascie, piniążkow dwanascie alias dwa szelągi. *Spirituales dioecesis Chełmensis*: ex ecclesia cathedrali Crasnostaviensi, includendo illustrissimum ac reverendissimum suffraganeum et alios perillustres praelatos, tum familiam domesticam perillustrium praelatorum tam nobilium, quam plebeiorum cum quinquaginta subditis patrum Augustianorum: złotych osmset pięćdziesiąt osm, groszy dziesięć, pieniążkow dwanascie. Ex *decanatu Crasnostaviensi*: złotych dwiescie dwa, groszy szesnascie; ex *decanatu Rubieszoviensi*: złotych dziewięćdziesiąt, groszy

dwadziescia osm; ex *decanatu Lubomlensi*: złotych sto dwadziescia pięć, groszy dwadziescia, pieniążkow dwanascie; ex *decanatu Turobinensi*: złotych sto siedmdziesiąt y siedm, groszy dwadziescia dwa; ex *decanatu Chełmensi*: złotych dwiescie czterdziesci osm; ex *decanatu Zamoyscensi*: złotych czterysta dwadziescia osm, groszy czternascie, pieniążkow dwanascie; a venerabili protopresbitero Szczebrzeszynensi tam a persona, quam et aliis spiritualibus et familia eorundem ritus graeci: złotych pięćdziesiąt dziewięć, groszy siedm, pieniążkow sześć; *u żydow ziemi Chełmskiey*—ex melioratione powtornego a pogłownego anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti et calculo i. m. pana poborcy accessit na simple złotych dwiescie trzydziesci, ktorą z przydatkiem teraznieyszym na pułroczną płacą wynoszą złotych trzysta szesnascie, groszy dwadziescia, pieniążkow dwanascie, a takowe przechowuią się u żydow starszych Chełmskich, aby za dyspartymentem ich bywały wypłacane, videlicet złotych trzysta szesnascie, groszy dwadziescia sześć, pieniążkow dwanascie,—latus złotych dwa tysiące pięćset trzydziesci siedm, groszy dwadziescia sześć, dico: złotych dwa tysiące pięćset trzydziesci siedm y groszy dwadziescia sześć. Summa omnium latuum facit złotych dwa tysiące sześćset trzydziesci dziewięć, groszy dwanascie y pieniążkow dwanascie. Restat złotych tysiąc sześćdziesiąt, groszy siedmnascie y pieniążkow sześć, ktore się teyże chorągwi do zapłacenia przekazuią ad complementum zupełney proweniencyey złotych trzech tysięcy siedmset, per seorsivam assignationem w woiewodztwach Pruskich z remanentu tamże zaległego, a to ex defectu regestrow exactionis pogłownego dwoyga anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, per medium na simple rozdzielonego, z przydatkiem do kożdego złotego simple po groszy iedenascie y po szelągu. Ex originali regestro exactionis pogłownego anni millesimi sexcentesimi septuagesimi sexti wypisano et ad mentem legis z skarbu koronnego wydano w Warszawie die decima quinta Martii, millesimo septingentesimo decimo septimo. Locus sigilli, ex thesauro regni emanati. Wagner P. S. R. M., manu propria. Odebrałem dyspartyment od żydow starszych ziemi Chełmskiey na złotych sto pięćdziesiąt osm, groszy czternascie. Item do Zamoyscia, Szczebrzeszyna y Turobina na tako summę złotych sto pięćdziesiąt osm, co wynosi summa wszystka złotych trzysta szesnascie y groszy dwadziescia osm". Originale vero idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto officium praesenquietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 152.

№ 104.—1717 г. 26 Апрѣля.

Заявленіе настоятеля Холмскаго монастыря Антонія Томиловича о неуплатѣ наслѣдниками Држевецкаго присужденной съ нихъ суммы.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1717.

Superior conventus Chełmensis contra successores Drzewiecianos manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione admodum religiosi in Christo patris Antonii Tomiłowicz, conventus Chełmensis religiosorum patrum regulae divi Basilii Magni, contra relictam et successores olim generosi Drzewiecki, pincernae Czerniechoviensis, ratione per eosdem decreto judicii fiscalis terrae Chełmensis contraventionis, summae adjudicatae in termino diei hodiernae non exolutionis, exindeque rigoris in decreto praefato appositi succubitionis, facta, prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, imo et diutius, ut juris et moris est, eo nomine expectata fuerit, ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco in suscipienda

eadem manifestationis copia, officium praesens de diligentia vicenotarii, renitentia vero partis manifestantis in porrigenda iterum atque iterum manifestatur.

Тоже, л. 177.

№ 105.—1717 г. 20 Мая.

Заявленіе о причиненіи солдатами полковника Цѣрновскаго убытковъ Холмскому р.-к. епископу.

Feria quinta post festa solennia s. Pentecostes proxima, anno Domini 1717-to.

Ex parte capituli Chełmensis contra magnificum Ciernowski protestatio.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione perillustris et admodum reverendi Michaelis de Kozarzow Borzęcki, canonici cathedralis Chełmensis, parochi Zwierzdoviensis et admodum reverendi Martini Siarkiewicz, parochi Pawłoviensis, commissarii generalis bonorum episcopatus Chełmensis, atque generosi Andreae Dąbrowski, administratoris bonorum episcopalium clavis Kumoviensis, vigore plenipotentiae ab illustrissimo et reverendissimo domino Christophoro in Słupow Szembek, episcopo Chełmensi, generali Miechoviensi etc. praeposito, principali suo, sibi voluntatem illustrissimi domini principalis sui exprimentis ad infrascripta exequenda, coram actis castrensibus Grabovecensibus feria sexta post dominicam *Rogationum* proxima, anno currenti, in actu contento, factae et recognitae, nomine et ex commisso ejusdem illustrissimi et admodum reverendi domini principalis sui, in et contra magnificum Michaełem Ciernowski, colonellum sacrae regiae majestatis, ratione per eundem, tum et per olim magnificam consortem ejus, quam administratorem, et commilitones ipsius vexilli colonellatus, occasionem et desolationem bonorum *Kumow* cum attinentiis, tum subditorum, per interceptionem a Suecis pecorum, pecudum, factamque depraedationem, depauperationis, injurationis aliarumque injuriarum, violentiarum, damnorum causationis bonis et subditis Kumoviensibus, obviando cuivis indemnitati, tam illustrissimi et reverendissimi principalis sui, quam bonorum et subditorum ipsiusmet integritati, facta, prout latiora ad copiam conscribenda puncta et contenta per eosdem porrigi debuerant. Verum quoniam intra triduum, imo diutius expectata, ut juris et moris est, ad acticandum officio praesenti non est porrecta, ideo de generosi actorum praesentium vicenotarii in suscipienda eadem copia diligentia, partis vero suprascriptae in porrigenda renitentia manifestatum est.

Тоже, л. 262.

№ 106.—1717 г. 25 Іюня.

Заявленіе священника Іоанна Дековскаго о неявкѣ Альберта Олендзкаго въ судъ для уплаты долга Мацѣевской церкви.

Feria sexta in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini 1717.

Reverendus Dekowski contra magnificum Szmeltynski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus Joannes Dekowski, decanus Lubomlensis, ecclesiae Maciejoviensis praepositus, coram eodem officio et actis praesentibus in et contra magnificum Albertum in Swirze Olędzki, Szmeltinensem, Racłaviensem etc. capitaneum, manifestatus est, idque in eum sensum, pro eo, quia modernus manifestans, adhaerendo decreto judicii tribunalitii regni Lublinensis, feria sexta post dominicam *Exaudi* proxima, anno currenti, in actu contento, inter se manifestantem ab una et

praefatum magnificum capitaneum Szmeltinensem ac alios citatos parte ab altera prolato, paratus est promptumque se offert, summan censualem, quae et quanta summa septem millium florenorum polonicalium, ecclesiae Maciejoviensi in et super bonis villae *Łukowek* inscripta et assecurata, applicata proveniens, solvi ex calculo peragendo apparuerit, de manibus ejusdem magnifici capitanei Szmeltinensis, una cum poena luita quatuordecem marcarum polonicalium adjudicata, levare et recipere, de levata et recepta eundem magnificum capitaneum Szmeltinensem quietare eidemque decreto Tribunalitio in toto satisfacere. Verum quoniam praenominatus magnificus Adalbertus Olendzki, capitaneus Szmeltinensis, summam praefatam censualem a summa septem millium florenorum polonicalium principali, modo reemptitio ecclesiae Macieioviensi inscripta, competenti praesenti in termino ex mente praefati Tribunalitii praefixo et designato, nec per se, nec per suum quemvis plenipotentem comparentem sibi manifestanti exolvit, imo diffugiis declinatoriis allaborando, terminum modernum solutionis census designatum subterfugit. Ideo de sui manifestantis in levanda et recipienda memorata summa censuali diligentia et promptitudine, praedicti autem magnifici capitanei Szmeltinensis in exolvenda et numeranda renitentia decretoque praenominato Tribunalitio contraventione, ac rigoris in ibidem appositi subjectae poenae banitionis perpetuae decretae circa actum praesentaneum manifestationis factae publicandae succubitione, cujus quidem poenae banitionis perpetuae decretae publicationem, ob spem declaratae satisfactionis sibi in praemissa exolvenda, summa censuali adjuncta, ad obnoxam expostulationem ejusdem magnifici capitanei Szmeltinensis terminumque praesentem ad feriam quartam in crastino diei sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, proxime incidentis, modernus querimoniam suam deferens manifestans observando sibi ejusdem magnifici capitanei Szmeltinensis dignitatem et ulteriorem eventuram gratitudinem distulit, prorogavit, praefixit et conservavit peremptorium. De quo hanc suam de non effectuata publicatione praesenti coram officio fecit solemnem manifestationem.

Тоже, л. 380.

№ 107.—1717 г. 5 Іюля.

Заявленіе Альберта Олендзкаго о неявкѣ священника Мацѣевской рим.-к. церкви въ судъ за полученіемъ денегъ.

Feria secunda post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1717-mo.

Magnificus Olędzki, capitaneus Szmeltinensis, de diligentia sui manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Albertus in Swirze Olędzki, Szmeltinensis, Racłaviensis etc. capitaneus, quam primum Lublino huc Chełmam a negotiis suis dissolutis condescendere actaque praesentia adire valuit, tam ex vi prorogationis termini satisfactionis, iniunctae in exolvenda provisione censuali per admodum reverendum Dekowski, praepositum Macieioviensem, ad postulationem sui manifestantis diei hodiernae factae, quam de diligentia sui et promptitudine coram eodem officio manifestatus est, idque in eo, quia ipse adhaerendo decreto judicii Tribunalitii regni feria sexta post dominicam *Exaudi* proximo, anno currenti, in actu expresso, inter praefatum admodum reverendum parochum Macjeioviensem ab una et se manifestantem parte ab altera et illustrem ac magnificum Rzewuski, palatinum Podlachiae, ducem campestrem regni locique praesentis capitaneum, a tertia parte prolato, paratus est promptumque se offert decreto eidem Lublinensi sacrosancto prolato in toto ad amussim satisfacere summamque provisio-

nalem, quae et quanta a summa principali septem millium florenorum polonicalium modo reemptitio inscripta et adjudicata eidem admodum reverendo praeposito Macieioviensi provenerit, exolvere et enumerare. Verum quoniam praesenti in termino admodum reverendus praepositus Macieioviensis quantitatem eidem provisioni et a quo tempore a se manifestante praefata provisio exolvi et numerari debetur et competit eidem admodum reverendo praeposito documentis, praecipue regestro connotationum annualium, non probat, nec docet, magnificus vero manifestans ullam quietationem de persoluta provisione ad praesens reperire non valet et plene informari nequit, proinde de sui in exolvenda et enumeranda provisione censuali diligentia et promptitudine, admodum vero reverendi praepositi Macieioviensis in probatione demonstranda renitentia, evadendo succubitionem rigoris, decreto Tribunalitio interpositi, iterum atque iterum praesenti coram officio manifestatur. Hic in continenti idem suprascriptus magnificus manifestans praesentavit eidem officio summam pecuniariam, in auro contentam, in vim provisionis censualis, admodum reverendo praeposito Macieioviensi adjudicatae et provenientis, quam taliter praesentatam et per officium praesens visam in sequestro officii praesentis relinquere voluit. Verum quoniam ad asservandam eandem securus non reperitur locus, eandem rursus ab officio praesenti ad se recepit et effidejussit. De qua recepta sibique extradita officium praesens quietavit per praesentes. Quibus peractis, securitati ejusdem summae providendo, eandem summam ad conventum seu monasterium religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni reportare et ibidem reponere mandavit.

Тоже, л. 408.

№ 108.—1717 г. 18 Декабря.

Жалоба вдовы Холмскаго каштеляна Красицкаго на Владимірскій гродскій судъ за неправильное рѣшеніе дѣла по обезпеченію завѣщанной въ пользу митрополита Кишки и Владимірскаго капитула суммы и недопущеніе апелляціи.

Sabbato ante festum sancti Thomae Apostoli proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo septimo.

Generosus Mikulski nomine illustris magnificae Krasicka, castellanae Chełmensis, contra reverendissimum Kiszka, metropolitam manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Joannes Mikulski, illustris et magnificae Eleonorae Rzewuska, olim illustris et magnifici Caroli, comitis in Siecin Krasicki, castellani Chełmensis, consortis relictae viduae, bonorum oppidi *Niesuchoiże* cum attinentiis obligatoriae possestricis plenipotens, nomine et ex speciali commisso ejusdem illustris et magnificae principalissae ac liberorum ejus, cum suprascripto illustri et magnifico castellano Chełmensi susceptorum, inhaerendo anterioribus manifestationibus et protestationibus, coram actis authenticis regni ratione infrascriptorum factis, in et contra magnificos: Stecki, vicecapitaneum, Lenczewski, judicem, Cyryna, notarium, officiales castrenses Vlodimirienses, causae infrascriptae gravaminosos judices, tum illustrissimum et reverendissimum Leonem Kiszka, metropolitam totius Russiae, Vlodimiriensem, Brestensem etc. episcopum, atque venerabile Capitulum Vlodimiriense ritus graeci, suprascriptorum magnificorum judicum gravaminosorum partem adhaerentem, questus et protestatus est, idque in eo, quia memorati magnifici judices in favorem tam illustrissimi metropolitae, quam venerabilis Capituli Vlodimiriensis, in judi-

ciis seu terminis querelarum officii sui, sub actu die 7-ma Decembris, anno praesenti, in castro Vlodimiriensi celebratis, in causa certa, respectu provisionis a summa sexdecem millium florenorum polonicalium, acsi super bonis oppidi *Niesuchoiże*, possessioni ad praesens illustris et magnificae principalissae subjectis, per antecedaneos eorundem bonorum haeredes venerabili Capitulo Vlodimiriensi ritus graeci inscripta, sine ullo fundamento praetensae, si quidem ex officiosis recognitionibus, et praesertim inscriptione cessionaria per illustrissimum et reverendissimum Załęski, antecedaneum metropolitam totius Russiae, in anno millesimo septingentesimo quinto, die vigesima tertia mensis Julii coram iisdem actis castrensibus Vlodimiriensibus in persona illustrium et magnificorum Rajeckich, castellanorum Brestensium, conjugum, recognita, luculenter probatur, quod non bona oppidi *Niesuchoisze*, verum bona *Szczytyn* onus solutionis praemissae provisionis afficit, per venerabile Capitulum Vlodimiriense non servatis juris gradibus instituta in contrarium legis publicae, quae unicuique pro aequo justitiam distribuere jubet, non sufficit, quod in primitivo termino hoc idem venerabile Capitulum non edita citatione condemnationem ea in causa captiose super olim illustri et magnifico castellano Chełmensi obtinuisset, vigore cujus condemnationis contra praescriptum legis magis violenta, quam officiosa traditio intercessit, damnaque non modica in bonis memoratis causata fuissent; verum et in anteactis, sub actu superius connotato celebratis terminis, licet quidem generosus patronus illustris et magnificae principalissae circa agitationem causae ejusdem relationem tam in negotio originali, quam pro cassanda praemissa condemnatione ad judicia Tribunalitia editam, tum et inscriptiones ex regestris tribunalitiis regni Lublinensibus authentice depromptas reproduxerat ac authenticis instrumentis causam hancce in praeallegato Tribunali dependere probavit, perindeque remissionem ad judicia Tribunalitia pro finali disjudicatione affectavit, in aggravationem praedictorum bonorum oppidi *Niesuchoiże*, ac praejudicium et detrimentum illustris et magnificae principalissae non modo remissionem non admiserunt, verum et jam inscriptione cessionaria, superius de actu connotata, non adnotata, causam eandem finaliter decidere praesumpserunt solutionemque praemissae provisionis ex bonis memoratis *Niesuchoiże* illustris et magnificae principalissae, praesentaneae possestrici, injunxerunt. Ad extremum motionem ab eodem suo non admiserunt. De qua non admissa interpositoque gravamine atque ulteriore causae ejusdem in supremo asillo justitiae prosecutione, obviando omnimodae indemnitati, generosus manifestans nomine, quo supra, iterum atque iterum manifestatur et protestatur.

Тоже л. 610.

№ 109.—Тоже.

Позовъ Владимірскому суду и Владимірскому капитулу по дѣлу ихъ съ Красицкой.

Ex parte illustris et magnificae Krasicka, castellanae Chelmensis contra officium castrense Vlodimiriense relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis Simon Rozruchowski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Volyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis magnificis Stecki, vicecapitaneo, Lenczewski, judici, Cyryna, notario—officialibus castrensibus Vlodimiriensibus, causae infrascriptae judicibus gravaminosis, tum illustrissimo et reverendissimo Leoni

Kiszka, metropolitae totius Russiae, atque venerabili Capitulo Vlodimiriensi ritus graeci, ejusdem officii gravaminosi parti adhaerenti, ex officio, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi judicio a data et positione praesentis citationis tunc, dum et quando causa praesens, etiam ex anterioribus inscriptionibus in regestris judicii sui dependens, ad judicandum vocata fuerit, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum illustris et magnificae Eleonorae Rzewuska, olim illustris et magnifici Caroli, comitis in Siecin Krasicki, castellani Chełmensis,consortis relictae viduae, matris, bonorum oppidi *Niesuchoiże* cum attinentiis possestricis, tum magnificorum Joannis, Vincentii, Feliciani, Dominici, Hiacinthi, Annae, Izabellae, Rosaliae atque Theresiae, fratrum et sororum inter se germanorum Krasickich, praedicti vero olim illustris et magnifici castellani Chełmensis cum eadem illustri et magnifica Eleonora Rzewuska procreatorum filiorum et filiarum, actricis et actorum gravaminis, personaliter legitime peremptorieque compareatis, qui vos, et quidem minorennes filii et filiae in assistentia ejusdem illustris et magnificae matris suae, adhaerendo manifestationibus suis coram actis, authenticis regni ratione infrascriptorum factis, citant, idque pro poenis, contra officiales gravaminosos sancitis, per vos demeritis, ex eo, quia vos, in contrarium legum et constitutionum regni, quae unicuique pro aequo justitiam distribuere iubent, in judiciis seu terminis querelarum officii vestri, et quidem in primitivis, sine edita, neque ad notitiam deducta citatione, imo praecipitanter ac captiose venerabili Capitulo Vlodimiriensi in aggravationem bonorum oppidi *Niesuchoiże*, detrimentum substantiae sui actorum super olim illustri et magnifico castellano Chełmensi, marito et parente respective modernorum actorum, condemnationem obtinere permisistis, vigore cujus condemnationis contra praescriptum earundem legum magis violenta, quam officiosa traditio intercessit. Demum in secundariis terminis, immediate praeteritis, videlicet die 7-ma Decembris, ia : post obitum praedicti olim illustris et magnifici castellani celebratis, in favorem venerabilis Capituli causam hancce intuitu provisionis, a summa sexdecem millium florenorum ex bonis memoratis *Niesuchoiże* indebite praetensae, licet quidem generosus patronus ab illustribus et magnificis actoribus gravaminis circa agitationem causae justis, licitis ac de lege concessibilibus rationibus relationeque tam in originali negotio, quam pro cassanda praemissa condemnatione, ad judica Tribunalitia edita, tum et inscriptionibus, ex regestris tribunalitiis authentice depromptis, causam hancce in supremo judicio Tribunalitio regni Lublinensi dependere probavit, perindeque remissionem ad judicia Tribunalitia regni Lublinensia affectavit. Vos nihilominus tam praemissis, quam et aliis juridicis defensis et rationibus non attentis, remissionem non admisistis, quinimo gravaminosissime et rationibus, in terminis inferendis, ad solutionem praemissae provisionis per sententiam favorabilem officii vestri actores adstrinxistis. Quo ejusmodi vestro judicato praesentibus actoribus gravaminis summum praejudicium intulistis, damna non modica causastis. Proinde citamini vos ad videndum et audiendum sententiam superius connotati decreti, gravaminose prolati, per judicium nostrum una cum poenis, in statuto regni descriptis, ac refusione damnorum, cassari, retractari, tu vero pars adhaerens, videlicet venerabile Capitulum ratione indebitae vexae poenis condignis puniri, illustres quoque et magnificos actores gravaminis ac bona oppidi *Niesuchoiże*, possessioni eorundem subjecta, ab incompetenti impetitione et actione liberari caeteraque pro causae praesentis exigentia statui, decerni et sententiari. Sitis termino parituri et judicialiter responsuri. Datum Lublini feria quinta in crastino festi Conceptionis Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domi-

ni millesimo septingentesimo decimo septimo" —copias similes sigillatas unius ejusdemque essentiae numero binas, et quidem 1-mam contra officium castrense Vlodimiriense in castro Vlodimiriensi generoso susceptanti ad manus tradendo, alteram contra venerabile capitulum Vlodimiriense in praedio religiosorum patrum Basilianorum, Vlodimiriae sito, patrifamilias de positione notificando utrasque (feria) secunda post festum Conceptionis Gloriosissimae Virginis Mariae, proxime praeterita, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 612.

№ 110.—1718 г. 3 Марта.

Позовъ владѣльцамъ им. Камень по дѣлу о неуплатѣ Красноставскимъ каѳедральнымъ викаріямъ слѣдуемыхъ имъ процентовъ отъ суммы, обезпеченной (въ 1631 г.) на имѣніи Камень.

Feria quinta in crastino diei *Cinerum*, anno Domini 1718.

Ex parte reverendorum vicariorum Crasnostaviensium contra haeredes et possessores bonorum villae Kamień relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Christophorus Piotrowicz in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielcensis etc. capitaneus. Vobis illustri ac magnifico Adalberto Olędzki, castellano Chełmensi, capitaneo Szmeltinensi, tum generosis Josepho Buyno et Mariannae, generosi Felicis Bąkowski consorti, si ad hanc causam spectare videamini, bonorum villae *Kamień* haeredibus, atque generosae Victoriae Kalinowska, primarum olim generosi Stanislai Tomisławski, secundarum demum olim generosi Baranowski, tertiarum posthac nuptiarum generosi Francisci Woyna Oranski, ensiferi Nowogrodensis, consorti, a thoro separatae, atque Helizabethae et Hedvigi Tomisławskim, virginibus innuptis, cum praefato olim generoso Tomisławski procreatis et post eundem succestricibus legitimis, bonorum eorundem *Kamień* quovis juris titulo praesentaneis possestricibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu officii causarum, prius et proximius in castro Chełmensi hocce celebrandis, ad instantiam perillustris et admodum reverendi Antonii Tomaszewicz, canonici et vice-decani cathedralis Chełmensis, Łopienicensis etc. praepositi, senioris admodum reverendorum vicariorum cathedralium Crasnostaviensium et totius communitatis eorundem vicariorum, actorum, personaliter peremptorieque compareatis. Qui vos, et quidem minorennes, cum assistentia de jure competenti, ad et juxta inscriptionem reemptionalem, coram actis praesentibus castrensibus Chełmensibus feria secunda pridie festi sanctae Mariae Magdalenae, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo, per olim generosum Gasparum Kunicki, protunc eorundem bonorum haeredem, super summam sexcentorum florenorum polonicalium cum pendendo censu annuo, quotannis per florenos polonicales quadraginta octo inscripto et assecurato, citat, seu pótius ad decretum concessae dilationis ad producendas quietationes de persoluto censu, in terminis querelarum feria quinta in crastino festi Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno millesimo sexcentesimo octuagesimo tertio in castro Chełmensi celebrandis, ea in causa inter modernos actores et vos citatos prolatum, adcitat. Quatenus vos praefatae in-

scriptioni in toto satisfaciatis, censumque retentum, ab ultima quietatione provenientem, actoribus exolvatis, per sententiam officii nostri ad praemissa vos stringi et compelli. Sitis termino parituri et judicialiter seu officiose responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quinta in crastino diei *Cinerum*, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Kamień* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 702.

№ 111.—1718 г. 25 Іюня.

Заявленіе протеста со стороны Холмскаго рим.-к. капитула по поводу неявки въ судъ владѣльцевъ им. Вожучина и др. для уплаты суммы, слѣдуемой капитулу.

Sabbatho in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo.

Perillustris et admodum reverendus Udrycki, canonicus cathedralis et procurator causarum Capituli venerabilis Chełmensis, contra possessores bonorum Wozuczyn, Siewier et Cwiartowka manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus Theodorus Christophorus in Udrycze Udrycki, canonicus cathedralis et procurator generalis totius venerabilis Capituli Chełmensis, nomine ejusdem Capituli manifestatus est in et contra possessores bonorum *Wożuczyn*, *Siewirz* et *Cwiartowka*, in comparitione decreti distinctim specificatos, pro eo, quia ipse, adhaerendo decreto tribunalitio inter praefatum venerabile Capitulum Chełmense, actorem ab una et possessores praenominatorum bonorum parte ab altera, Lublini in judiciis tribunalitiis feria quinta post festum sancti Martini pontificis proxima, anno immediate elapso lato, quo nimirum decreto injunctum est, quatenus praesentanei possessores praedictorum bonorum summam tredecem millium octingentorum florenorum polonicalium una cum censu retento per medium ob calamitatem temporum in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, videlicet die hodierna, in actu contenta, solverent et enumerarent,—verum quoniam nemo eorundem possessorum, nec per se, nec per suum quemvis plenipotentem, usque ad occasum solis expectati, ad enumerandam eandem summam comparet, idcirco de promptitudine sui in levanda et recipienda praedicta summa, praevia locatione in bonis mundis et liberis juxta praescriptum decreti, de renitentia vero saepedictorum possessorum in exolvenda iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 887.

№ 112.—1718 г. 28 Іюля.

Позовъ епископу Длужевскому по дѣлу о нарушеніи контракта съ арендаторами его имѣнія Поликовскими.

Feria quinta post festum sanctae Annae, matris Deiparae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo.

Ex parte generosorum Polikowskich contra illustrissimum et reverendissimum Dłużewski, episcopum Gratianopolitanum, suffraganeum Chełmensem et Antonium Chmielowski, ejusdem commissarium, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice, libere ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Roz-

et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris exercituum regni, Chełmensis, Lubomlensis, Nowosielecensis, Drohoviscensis etc. capitaneus. Vobis illustrissimo et reverendissimo Joanni de Dłużewo Dłużewski. episcopo Gratianopolitano, suffraganeo Chełmensi, Ratnensi, Lanciciensi, Bełzensi praeposito, (nec non generoso Antonio Chmielowski), bonorum villarum *Łuczyce* et *Komarow* designato commissario, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio feria quinta in crastino festi sancti Bartholomei, apostoli, proxime incidenti ventura, in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem proximis (terminis) ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatorum, generosorum Joannis Polikowski, majoris exercituum sacrae regiae majestatis, et Helenae Łyszkiewiczowna, conjugum legitimorum. bonorum memoratorum villarum *Łuczyce* et *Komarow*, ad praeposituram Ratnensem spectantium, immediatorum tenutariorum, actorum, personaliter legitime peremptorieque compareatis, qui vos, et quidem maritata cum sui mariti, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia, inhaerendo querimoniae suae officiosae seu litis contestationi, coram actis praesentibus officii nostri ratione infrascriptorum factae, citant pro poenis legibus regni, praecipue constitutione novellae Varsaviensi, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo nono per ordines regni unanimiter sancita, descriptis, per vos vero jure merito succubitis, idque ex eo, quia vos, et praecipue tu perillustrissime et reverendissime domine episcope Gratianopolitane, suffraganee Chełmensis, ausus es et indebite praesumpsisti in contrarium contractus obligatorii, respectu quadrigennalis possessionis bonorum *Łuczyce* et *Komarow*, ad possessionem tuam praeposituræ Rathensis spectantium, cum modernis actoribus confecti et conscripti manibusque partium contrahentium propriis subscripti actisque castrensibus Crasnostaviensibus roborati, procedendo, nec conditiones, contractu expressas, adimplendo, imo contractui contraveniendo loco alicuius pacificationis in praetensionibus, ex nexu praedicti contractus sub vadio quinque millium florenorum polonicalium conscripti, tum ex possessione bonorum praenominatorum in provenienti summae, in arendam datae et exolutae, non correspondendo, exortis et emergentibus, etiam amicabili affectationi actorum modernorum justa exploranti derogando, non expectato rumationis termino, contractu praenominato praefixo, praedictum generosum Antonium Chmielowski, commissarium ad recipiendum bona praefata interdicendamque subditorum obedientiam superimmittere et ordinare, prout re ipsa superimmisisti et ordinasti, tu vero, generose Antoni Chmielowski, mandato illustrissimi et reverendissimi suffraganei Chełmensis. principalis tui, exequendo, bona eadem villarum *Łuczyce* et *Komarow* magis violento modo, quam juridico ademisti, obedientiam subditis praestandam interdixisti, eosdem subditos ad seditionem et injurias, actoribus inferendas, concitasti, per quid contra leges regni excessistis poenasque legum regni succubuistis, pro quibus super vobis decernendis praesentibus citamini vos per sententiam officii nostri ad reinductionem in bona, modo violento ademta, stringi, necessariam condescensionem ad liquidandas praetensiones officii nostri adinveniri, restitutionem summae praetensae adjudicari, vel prout officium nostrum decernet. Sitis termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum in castro Chełmensi, feria secunda post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo" — copiam similem sigillatam in bonis villarum *Łuczyce* et *Komarow* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, ipsimet de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 957

№ 113.—1718 г. 6 Августа.

Позовъ Альберту Скржетускому по дѣлу о захватѣ имъ ржи въ закладномъ имѣніи Самуила Ожги.

Sabbatho ipso die festi Transfigurationis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo decimo octavo.

Ex parte illustris et reverendissimi Ożga, scholastici Chełmensis ac aliorum contra generosum Skrzetuski relatio.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Zinkiewicz, authenticus et juratus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice, libere ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Braclaviae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi generoso Alberto Skrzetuski de persona bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi a data et positione praesentis citationis recte et in quatuor septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata inciderit, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum, perillustris et reverendissimi domini Samuelis de Ossa Ożga, praepositi metropolitani Leopoliensis, scholastici Chełmensis, bonorum oppidi *Uchanie* obligatorii possessoris, nec non generosi Joannis Tomaszowski, eorundem bonorum protunc administratoris, actorum, personaliter legitime peremptorieque compareas, qui te citant pro eo, quia tu in postpositionem legum publicarum procedendo, absque ullo praetextu, siliginem hyemalem, in campis et agris oppidi *Uchanie* propriis per actores inseminatam, modo violento cum hominibus et subditis ex villa *Putnowice*, cum curribus superveniendo, intercepisti, generosum Tomaszowski, restitutionem siliginis interceptae requirentem, dishonorasti, atque perillustrem et reverendissimum actorem damnificasti, complanatione fieri appromissa elusisti, amicos non conduxisti, arestatam siliginem officiose in tuum usum convertisti, nullo jure per occasionem ad ulteriores lites injuste tibi usurpando Uchanenses fundos actoribus dedisti, nec restituere eandem siliginem voluisti, quapropter pro poenis, super te respectu violentae interceptionis siliginis decernendis, nec non pro solutione valoris siliginis praefatae citaris; sis terminum attentaturus et ad praemissa judicialiter responsurus. Datum Lublini feria quinta pridie festi sanctae Mariae Magdalenae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo“— copiam similem sigillatam in bonis villae *Putnowice* curiaque citati, ibidem sita, sabbatho proxime praeterito proximo inspectori, superintendentiam liberorum generosi Skrzetuski, protunc domo absentis, habenti, personaliter proveniendo, ad manus tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 971.

№ 114.—1718 г. 7 Сентября.

Возобновленіе процесса рим.-кат. Холмскаго капитула съ вдовою и наслѣдниками каштеляна Карла Красицкаго по поводу уничтоженія рим.-кат. церкви въ Камнѣ Коширскомъ и присвоенія себѣ ея имущества.

Feria quarta in vigilia festi Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae, anno Domini 1718-vo.

Ex parte perillustris et reverendi Udrycki, canonici Chełmensis, contra relictam et successores olim illustris et magnifici Caroli Krasicki, castellani Chełmensis, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Łukowski de bonis villae *Klesztow*, authenticatus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis literalis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustri et magnificae Eleonorae de Rozdoł Rzewuska, olim illustris et magnifici Caroli comitis de Siecin Krasicki, castellani Chełmensis, relictae viduae, matri, tum Joanni, Josepho, Vincentio, Feliciano, filiis et quorumvis nominum filiabus Krasickim, tecum illustri et magnifica Krasicka cum praefato olim illustri et magnifico Krasicki, castellano Chełmensi, procreatis liberis suis, bonorum tractus *Koszyrski Kamień* cum attinentiis praesentaneis haeredibus et possessoribus, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus et praecipue praedictis *Koszyrski Kamień* mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi a data et positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro quovis sibi competenti juxta anteriores conservationes, per decreta Tribunalitia, ea in causa lata, praescriptas et assignatas, ad judicandum legitime acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum, illustrissimi et reverendissimi domini Christophori in Słupow Szembek, episcopi Chełmensis, praepositi generalis Miechoviensis, nominati Premisliensis totiusque venerabilis capituli Chełmensis, nec non perillustris et admodum reverendi Christophori Udrycki, canonici Chełmensis, procuratoris generalis praefati capituli Chełmensis, actorum, qui vos, et quidem minorennes cum illustris et magnificae castellanae Chełmensis, matris vestrae, authoritate et assistentia, de jure incumbenti, citant seu potius ad paratam causam et actionem ad judicium Tribunalitium regni Lublinense, per olim illustrissimum et reverendissimum Hiacinthum in Swiencica Swięcicki, antecedaneum episcopum Chełmensem, respectu infrascriptorum institutam et intentatam, ad obtentas in eodem judicio Tribunalitio super vobis condemnationes, peractas in bonis *Kamień* vigore earundem condemnationum officiosas executiones ad parata bina decreta, tam in anno millesimo sexcentesimo octuagesimo nono, quam in anno millesimo sexcentesimo nonagesimo ultimarie concessae dilationis inquisitionis, tam super existentiam ecclesiae parochialis in bonis *Koszyrski Kamień*, per olim illustrissimos Alexandrum, ducem Sanguszko et Catharinam de Dłużewo Uchanska, conjuges, bonorum praenominatorum haeredes, in augmentum cultus Divinae Majestatis fundatae et erectae, quam et super violentias et ademptiones fundorum, ecclesiae applicatorum, ac rerum, ex eadem ecclesia interceptarum, per quemnamvis interceptae et quo conversae, educunt inquisitiones, in occluo rothulo existentes. Adcitant idque revificatorialiter revificando vobis causam et actionem eandem, morte praedicti illustris et magnifici castellani Chełmensis, mariti et parentis vestri interruptam, pro eo, quia vos non veriti poenas, legibus regni descriptas, quae serio vetant alienam fortunam appetere et substantiam, multo magis fundationes ecclesiasticas, per antecessores ortodoxae fidei romanae ex zelo pietatis erga Divinam Majestatem munifica manu erectas perpetuisque temporibus fundatas, mediis et modis illicitis supprimere et adimere, non contenti eo, quia sat opimam fortunam bonorum post fata prenominatorum illustrissimorum ducum gratuito intercepistis et possidetis, cum ecclesia praedicta parochialis, tam et mansiones parochiales et servitores ejusdem ecclesiae per hostilitates in ruinam devenerunt, locum, ubi ecclesia extabat, et fundos, ecclesiae applicatos et

annexos, in possessionem vestram nulliter apprehendistis sibique ea omnia appropriastis, admodum reverendum Skorupski, ab olim illustrissimo et reverendissimo Swięcicki episcopo Chełmensi, tam ad promovendum cultum Divinum eo in loco destinatum, quam ad recipiendos fundos, in quibus judaeis domos aedificare permisistis, ubi corpora fidelium defunctorum inhumata iacent, eadem violenter eiicere fecistis et expulistis, per quod tam contra leges Divinas, quam et humanas excessistis, poenasque condignas promeruistis ac in vos traxistis. Citamini itaque, quatenus luitis poenis piae fundationi olim illustrissimorum ducum in omnibus satisfaciatis, si quidem tam vos, quam praefatus olim illustris et magnificus maritus et parens vester nihil boni pro animabus eorum fecistis pro tantis praestitis beneficiis, saltem pio operi illorum, quod in suffragium animarum suarum constituerunt, non præpediatis. Fundum, ubi ecclesia erecta erat, cum aliis fundis, agris, hortis, pratis, sylvis, campis aliisque adjacentiis et pertinentiis, praefatae ecclesiae inscriptis, in fundatione expressis, deoccupetis, assignatum parochum ab illustrissimo loci ordinario in fundos, in erectione expressos, cum omnibus attinentiis et pertinentiis reinducatis, prout fusius vobis in termino praemissa deducentur et inquisitione probabuntur. Sitis termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum Lublini sabbatho post festum sancti Bartholomaei apostoli proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Tupały* curia, ibidem sita, feria secunda proxime praeterita proxima ipsimet illustri et magnificae castellanae Chełmensi ad manus tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1001.

№ 115.—1718 г. 13 Сентября.

Инструкціи (21) Холмскаго сеймика отъ 31 августа 1718 г., данныя посламъ избраннымъ на Гродненскій сеймъ.

Feria tertia pridie festi Exaltationis sanctae Crucis, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo.

Instructionis, in conventu terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis magnificis nuntiis pro comitiis generalibus Grodnensibus sancitae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Andreas Sługocki, vexillifer terrae Chełmensis, obtulit et ad acticandum eidem officio porrexit instructionem infrascriptam, in conventu particulari terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis magnificis nuntiis pro comitiis generalibus Grodnensibus, proxime et immediate venturis, tempore et modo in loco consultationum solito datam, confectam et conscriptam manuque sui offerentis, uti protunc mareschalci, propria subscriptam, infra acticandam tenoris sequentis: „Instrukcya iasnie wielmożnym ich mciom panom Michałowi Potockiemu, pisarzowi polnemu koronnemu, Krasnostawskiemu, Sokolskiemu etc., y wielmożnemu imci panu Tomaszowi Romanowskiemu, podkomorzemu Chełmskiemu, Wisztynskiemu etc., starostom, posłom przeswietney ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego na seym Grodzienski, w Chełmie na miescu konsultacyom zwyczaynym z powtornego uniwersału jego królewskiey mci, pana naszego miłosciwego, die trigesima prima miesiąca Augusta dana y spisana. Kiedy jego królewska mość, pan nasz miłościwy, usilną applikacyą circa conservationem boni publici per intimum zelum et salutares in publicum intentiones desudando, zapatruiąc się ex specula zwierzchnosci y przezornosci swoiey, iako tot titulis et documentis patefactum y z uni-

wersału nayiasnieyszego pana luculenter pokazuie się na to, że nayiasnieysi conditores królestwa Polskiego chcąc rozłączone principatuum res et libertatem in dissolubili nexu in unum combinare, na tym największe zakładali fundamenta, aby moc y powaga seymowa krolestwa, rządy stanowienie y exequowanie praw oyczystych, utrzymanie wolnosci starożytney y insze commodo et utili reipublicae necessitates provideat y one sacrosancte conservet, y jego krolewska mość, pan nasz miłosciwy, tychże nayiasnieyszych antecessorow swoich idąc torem, stosuiąc się ad mentem legis novellae y referuiąc do zgadzaiących się panow rad koronnych y wielkiego xięstwa Litewskiego sentimentow, chcąc też in unum principatum collimare res, providendo rebus, prospiciendo patriae, seym walny szescioniedzielny w *Grodnie* na dzień trzeci miesiąca Octobra w roku teraznieyszym naznacza y seymiki przedseymowe na miescach zwyczaynych die vigesima secunda Augusti anno eodem składa, y lubo malevolorum impetus, chcąc bonum publicum et in tam lugubri statu rzeczpospolitą zostaiącą sine consiliis nuntiorum w głembsze ponurzyć nieszczensliwosci oceany, tenże złożony seymik nullis rozerwał rationibus, iednak iego krolewska mość, pan nasz miłosciwy, ex clementia sui, widząc rem apprime necessariam, aby godni e gremio przerzeczoney ziemi y powiatu Krasnostawkiego posłowie inszym sua pro bono patriae tuitione maiestatis communicent consilia, tudzież desideria ziemi y powiatu tak zruynowanych deferant, iteratam electionem, albo raczey seymik ad augendum przez powtorny uniwersał swoy na miescu konsultacyom zwyczaynym w Chełmie die trigesima prima miesiąca Sierpnia roku wyżey wyrażonego naznaczywszy, zkłada, z ktorego uniwersału ziachawszy się na zwyż wyrażone miesce konsultacyom zwyczayne, podziękowawszy naprzod Naywyszemu Panu, Stworcy nieba y ziemie, że nas submersos de hoc redimit lacu, a potym nayiasnieyszemu krolowi imci, panu naszemu miłosciwemu, za oycowską pamięć y pieczołowanie o ziemi naszey y powiecie Krasnostawskim, takową pomienionym ichmosciom panom posłom, od rzeczoney ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego zgodnemi obranym głosami, nemine contradicente, daiemy instrukcyą: *Primo.* Naprzod na puncta et propositiones w instrukcyi, od nayiasnieyszego krola imci, pana naszego miłosciwego daney, unito consilio, iunctim z całą rzeczą pospolitą, ichmość panowie posłowie nasi cokolwiek salutiferum widzieć będą, uczynią. *Secundo.* A ponieważ za łaską Pana Zastempow, Domini exercituum, pax alta et tranquilla quies między cesarzem imscią a Portą turecką uczyniony pokoy, więc ichmość panowie posłowie nasi na żadne woyne post tot calamitates publicas Rzeczypospolitey pozwalać nie będą. *Tertio.* Że zaś woyska nayiasnieyszego cara imci, sine ullo consensu stanu Rzeczypospolitey et nulla cogente necessitate, w prowincyach Rzeczypospolitey bawio się cum extorsione et aggravatione, instabunt ich mość panowie posłowie do iego krolewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, y całey Rzeczypospolitey o ewakuacyą, nie przystępuiąc ni do czego, aż o pomienioney ewakuacyi przez ministrow cara iegomosci satisfiet. *Quarto.* Ponieważ publica salus et integritas całey Rzeczypospolitey ab authoritate et securitate ministeriorum buław oboyga narodow dependet, upraszać będą ichmość panowie posłowie nasi sollicite et instabunt ad majestatem iego krolewskiey mosci et Rempublicam, żeby co iest securitatis Rzeczypospolitey exotici, in depressionem buław postanowione, nie byli nocivi tey cney Rzeczypospolitey, wolnoscią y circumskrypcyą dawnych praw szczycącey się. *Quinto.* Lubo Rzeczpospolita chwalebnieysze pro principali et primis motivis post confoederatos Rzeczypospolitey swoie będzie miała in publicum nie prywatne negociacye, iednak obligamus conscientiam ichmosciow panow posłow, aby tak wielką krzywdę ledwie non totius equestris ordinis o zbiegłych poddanych,

swobod y wolnosci onym dawania et novae locationis wsie cum summo praejudicio czynienia, mieli in primaeva consideratione, w czym oneratam invadiamus fidem ichmosciow panow posłow. *Sexto.* Jako nie na innym fundamencie, tylko na sprawiedliwosci swiętey panstwa wszelkie funduią się, tak cokolwiek Rzeczpospolita per delegatos suos, tak co z senatu, ex equestri ordine de correctura supreme necessaria Trybunałow tak koronnych, iako y wielkiego xięstwa Litewskiego, tudzież y grodow wszelkich adinveni et modos satisfactionis, (justitiam, że poscimus omnes), non intermittent ich mość panowie posłowie nasi pilnego a silnego starania y applikacyi. *Septimo.* Dla tym większego allicitamentu ritus graeci disuniti, według konstitucyi tak wielu, zlecamy ichmosciom panom posłom, aby junctim z Rzecząpospolitą wynalezli media recompensy ritus graeci uniti przez dane miesce w senacie iemci xiędzu metropolicie, przynaymniey kiedy nie będzie consensus na innych ichmosciow xięży episkopow. *Octavo.* Dobra zaś duchowne ritus graeci uniti aby eadem praerogativa in novella lege gaudeant, ichmość panowie posłowie upraszać będą. *Nono.* Na kanonizacyą także Błogosławionego Jozefata ichmość panowie posłowie z Rzecząpospolitą adinvenient media. *Decimo.* Clamat vindicta niewinna krew magnae spei syna imć pana Reia, podstolego Chełmskiego, przez naiazd ludzi woyska wielkiego xięstwa Litewskiego iuż per decretum iasnie wielmożnego imsci pana hetmana wielkiego xięstwa Litewskiego, jako y post całey Rzeczypospolitey convictum, upominać się będą ich mość panowie posłowie u ichmosciow panow hetmanow statuitionem et executionem Reipublicae confederatae, czego aby imć panowie posłowie nie odstąpili, poki satisfakcyi nie odbiorą, tudzież proponent dobr desolationem Krupego y Jurkowa per stationem woyska wielkiego xięstwa Litewskiego. *Undecimo.* Naypierwszy fundament iest benedictio Domini, ktore wszelkie panstwa y monarchie in supremum apicem wyno si, tak aby Pan Bóg błogosławienstwa użyczał, zalecamy ich mosciom panom posłom, aby ichmosciom oycom jezuitom w Krasnymstawie sub titulo swiętego Xavierego urgeant o approbacyą fundacyi. *Duodecimo.* Wiadome merita nie tylko w ziemi naszey, ale też w całey Rzeczypospolitey wielmożnego imci pana Romanowskiego, podkomorzego ziemi naszey, wyciągaią po nas, abyśmy nie tylko maiestatowi iego krolewskiey mosci godność osoby zalecili, ale oraz całey Rzeczypospolitey upraszali, co per incuriam et injuriam temporum in Volumen Legum do tych czas nie weszło, to iest summa na *Swidniku* przyznana y iest proiekt podpisany jasnie wielmożnych ichmościow panow deputatow; tedy domowią się ichmość panowie posłowie, aby w tym merita iego mosci miały coronidem. *Decimo tertio.* Jako wszystkie panstwa y monarchiae na dobrym porządku y fundamencie permanent, tak Rzeczpospolita nasza tenże chcąc zachować porządek, ministerium skarbu koronnego postanowiła, ktory że teraz iest w administracyi iasnie wielmożnego jego msci pana Prependowskiego, a żadnego rachunku lumen wziąć nie może, instabunt ichmość panowie posłowie, non obstantibus calculationibus, y upomnio się depactationem tak na winnych, iako y wszytkich in genere komorach, przez co proventus Rzeczypospolitey diminui y upadać musi, iako też y szkod poczynionych przez pędzenie wołow, pod protekcyą iasnie wielmożnego iego mci pana podskarbiego contra novellam constitutionem cum assistentia militari prowadzących; wszytkich tedy tych szkod uczynionych braci naszym upomnio się ichmość panowie posłowie. *Decimo quarto.* Także instabunt ich mość panowie posłowie do Rzeczypospolitey o nakazanie satisfakcyey, iasnie wielmożnemu iego msci panu pisarzowi koronnemu, jako też imci panu Maciejowi Kunickiemu, łowczemu ziemie Chełmskiey, od skarbu należącey, przez dekret Kommissyi Wielickiey satisfactionem, ktorym że zadosyć uczynił jasnie wielmożny

nił satisfactionem. *Decimo quinto.* Depaktacya przeciwko konstytucyom y prawom na sluzie Brzyskiey aby zniesiona była, cum restitutione szkod poczynionych, iako też y sama sluza, ktora nazbyt iest wywyszszona, przez ktory tak woiewodzstwo Wołynskie, Bełskie y ziemia Chełmska ponosi wielkie szkody, incumbet ichmosciom panom posłom promowawać. *Decimo sexto.* Lubo konstitucyą summa, jasnie wielmożnemu imci panu pisarzowi polnemu koronnemu pozwolona y na seymie przeszłym inter novellas leges do wypłacenia approbowana, instabunt ichmć panowie posłowie, aby imć pan podskarbi wielkiego xięstwa Litewskiego sine quibusvis diffugiis wypłacił. *Decimo septimo.* A że novella lege czopowe y szelężne iest pozwolone et circa liberum arbitrium woiewodztw y ziem zostawione, zaczym ichmość panowie posłowie nasi toż czopowe y szelążne adinstar prowincyi Wielgo-Polskich, szczegulnie miast y miasteczek królewskich, duchownych y szlacheckich aby byli wypłacone, upomnio się. *Decimo octavo.* A ponieważ non constat temi czasy de meritis w rycerskich dziełach conditionis plebeiae, zaczym ichmość panowie posłowie na żadną nobilitacyą żeby nie pozwolili, upraszamy. *Decimo nono.* Podatek pogłownego, że iest aggravans ziemi naszey, zaczym instabunt ichmość panowie posłowie, aby secundum justitiam et dispositionem ziemi Halickiey y woiewodztwa Wołynskiego suum contingens wypłacała. *Vigesimo.* A ponieważ w wielkim xięstwie Litewskim nowe zachodzą contra novam legem diffidencye y antistitiae, contrarietates, instabunt ichmość panowie posłowie, ut satisfiat novellae constitutioni. *Vigesimo primo.* Ad extremum supplici libello ichmość panowie posłowie upraszać będą iego królewskiey mci y Rzeczypospolitey, aby część, w Rudniku in antecessum jure caduco odięta, ichmosciom panom Rudnickim przywrocona była, obowiązuiąc ichmosciow panow posłow fide, honore et conscientia, aby dobro pospolite, nie odstępuiąc ni w czym instrukcyi naszey, nie transformowali, żeby nie były vanae sine nomine leges y prożny prawa bez skutku zaszczyt. Datum ut supra. Andrzey Sługocki, chorąży y marszałek koła rycerskiego ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, manu propria". Originale vero ejusdem instructionis circa acta praesentia relictum est.

Тоже, л. 1014.

№ 116. — 1719 г. 4 Января.

Позовъ Мицельскимъ по дѣлу ихъ съ священниками Пульменской и Свитязенской церквей.

Feria quarta ante festum sanctorum Trium Regum proxima, anno Domini 1719.

Ex parte reverendi Dawidowicz, protopresbiteri Lubomlensis, tum reverendorum Svitiazensis et Pulmensis presbiterorum ritus graeci, contra generosos Micielski et Siestrzewitowska relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Smelcarzewski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis, infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Matheus in Rozdoł et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomliensis etc. capitaneus. Vobis generosis Joanni Micielski et Annae, generosi Georgii Siestrzewitowski consorti, bonorum *Podhorodna* et *Kukuriki* possessoribus, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu causarum officii, feria quinta, prius et proximius a data et positione praesentis citationis in castro Chełmensi celebrandis proximis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque dela-

torum: admodum reverendi Michaelis Dawidowicz, protopresbiteri Lubomlensis, reverendorum Theodori Jasiewicz Pulmensis et Basilii Łobaczewski Switiazensis ritus graeci ecclesiarum presbiterorum, actorum, personaliter, legitime peremptorieque compareas, qui vos, et quidem maritam citatam cum ejusdem mariti tui, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia, inhaerendo litis contestationi infrascriptorum, ratione contra vos coram actis praesentibus officiose factae, citant pro vadio in combinatione certa amicabili inter vos citatos ab una et amicos modernorum actorum adimpetratos parte ab altera, respectu permultarum violentiarum, per subditos vestros licenciose in personas praefatorum presbiterorum, actorum, anno praesenti patratarum, confecta et conscripta, manibus tam vestri citatorum, quam suorum actorum amicorum propriis subscripta, vadioque centorum florenorum pol. firmata. Quatenus vos eiusdem complanationi satisfaciendo, luita contraventionis poena, summam ducentorum florenorum polonicalium, pro commisso illicito subditorum vestrorum ausu praedictis presbiteris pro festo sancti Andreae apostoli proxime praeterito proximo punctualiter solvi per vos adinventam et declaratam, nostro coram officio iisdem actoribus solvatis. Pro quo citamini vos per sententiam officii nostri ad praemissa stringi, sitis termino parituri et judicialiter seu officiose ad praemissa responsuri. Datum in castro Chelmensi feria secunda ante festum sancti Thomae, apostoli, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Podhorodna* curiaque citatorum, ibidem sita, sabbatho proxime praeterito proximo, familiae curiali notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1719—1720 годы, № 20207, л. 7.

№ 117. — 1719 г. 3 Марта.

Заявленіе Александра Длужевскаго о подложности заемнаго письма, будто-бы выданнаго епископомъ Длужевскимъ.

Feria sexta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1719-no.

Generosus Alexander Dłużewski nomine et ex speciali commisso illustrissimi et reverendissimi episcopi Gratianopolitanensis, suffraganei Chełmensis, de nullitate scripti certi manualis manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Alexander Dłużewski solenniter eidem officio, nomine et ex speciali commisso illustrissimi et reverendissimi domini Joannis Dłużewski, episcopi Gratianopolitanensis, suffraganei Chełmensis, patrui sui, manifestatus et protestatus est, idque in eo, quod quam primum resciverit de quodam scripto manuali fabricato (per oblatam ad acta castrensia capitanealia Lublinensia per religiosam ac Deodicatam virginem Christinam Dłużewska, ordinis sancti Francisci monialem, sororem sui manifestantis illustrissimi patrui germanam), officiose porrecto, acsi per supradictum illustrissimum et reverendissimum Dłużewski, episcopum Gratianopolitanum, suffraganeum Chełmensem, in anno millesimo septingentesimo decimo secundo in rem et personam ejusdem religiosae ac Deodicatae virginis Christinae Dłużewska super summas binas, unius quidem trium millium, alterius quingentorum florenorum polonicalium dato et quasi manu ejusdem propria illustrissimi Dłużewski subscripto, mutuationem pecuniae per supra nominatam religiosam Christinam Dłużewska in se continenti, quod extra omnem rei veritatem est, siquidem praedicta monialis praemissas summas in religione nec modum ad acquirendum habuit; illico manifestans ratione ejusdem scripti fabricati nomine et ex speciali ejusdem illustrissimi

patrui sui, in lecto aegritudinis decumbentis, ob infectionem paraliticam acta aut authentica regni adire non valentis, de nullitate seu potius invaliditate praedicti scripti manualis, uti absque scitu illustrissimi sui manifestantis patrui formati et fabricati operis, ne hoc idem scriptum manualiter compilatum in omni judicio et officio regni ex rationibus, superius specificatis, subsistere nequeat, iteratis vicibus quam solennissime manifestatur et protestatur.

Тоже л. 112.

№ 118. — 1719 г. 16 Марта.

Позовъ Венглинскимъ по дѣлу о недоставленіи ими канонику Борженцкому десятины.

Feria quinta post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1719-no.

Ex parte perillustris et admodum reverendi Borzęcki, canonici cathedralis Chełmensis, contra generosos Węglinskie relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis, publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris regni, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis generosis Francisco et Michaeli atque Theophilae, primarum olim generosi Siemaszko, secundarum vero ad praesens nuptiarum generosi Olszanowski consorti, Węglinskim, olim generosi Danielis Węglinski filiis et filiae, fratribus et sorori inter vos germanis, bonorum villae *Brzezno* haeredibus, nec non Joanni Francisco duorum nominum Janiszewski et Evae Kwiatkowskim, conjugibus, eorundem bonorum *Brzyzno* obligatoriis possessoribus, ad extremum Alberto Borzęcki et Sophiae Zawadzka, itidem conjugibus et compossessoribus, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate, mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxime incidenti ventura proxima in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis,— ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris perillustris et admodum reverendi Michaelis de Kozarow Borzęcki, canonici cathedralis Chełmensis, praepositi Swierżoviensis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis. Qui vos, et quidem maritatas cum vestrorum maritorum, uti tutorum conjugalium, authoritate et assistentia, citat, seu potius post translapsum terminum, ob certas rationes sibi actori intermissum, ad paratam remissionem ex fundo praefatorum bonorum *Brzyzno*, per generosum vicesgerentem officii praesentis ad officium hoc idem praesens ab impugnata executione factam, paratumque totum processum adcitat, idque ad videndum et audiendum eundemque processum et remissionem vos per sententiam officii nostri, sublato processu perducto, ad restitutionem decimae manipularis, ex praedictis bonis provenientis et ab annis permultis hucusque retentae, aut loco restitutionis solutionem valoris pro eadem stringi compelli. Sitis juri pariturі et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria tertia post dominicam *Oculi* Quadragasimalem, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Brzezno* die hesterna, actum praesentem proxime praecedenti, subditis de positione notificando et publicando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 151.

№ 119.—Тоже.

Заявленіе Сѣхневичей о пропажѣ разныхъ имъ принадлежащихъ документовъ во время непріятельскаго нашествія.

Ex parte generosi Siechniewicz manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Martinus Siechniewicz, olim generosi Samuelis Siechniewicz filius, suo et generosorum Hiacinthi et Mariannae, generosi Josephi Linowski consortis, atque Barbarae, virginis nondum nuptae, Siechniewiczow, fratris et sororum sui et inter se germanorum nomine, praecavendo fortunae integritati, maxime vero summarum (praeter capitalem septem millium florenorum), in conservationem bonorum villae terrestris certae sortis *Putnowice*, post fata parentum per se manifestantem suprascriptosque ratrem et sorores sui modo obligatorio possessae, tam per eundem olim parentem, quam se manifestantes erogatorum, praesenti coram officio et actis manifestatus obtestatusque est eo, quod anno nuper elapso millesimo septingentesimo decimo sexto, sub tempus incursionis, devastationis in universa Polonia per militiam Saxonicam, munimenta quaevis, dispositiones, membrana et chartae, massae fortunae sui manifestantis cum consuccessoribus suis enucleantia et demonstrantia, tum quoque regestra parentis olim sui quietationesque diversae de persolutis decimis contributionibusque tam exotico, sub tempus calamitosum, quam et domestici Martis militi ex bonis memoratis certae sortis villae terrestris *Putnowice* sub hoc idem hostile tempus pro conservatione suppositive ad ecclesiam ritus graeci, in *Biale-Pole* situatam, devecta, ibidemque cum variis rebus mobilibus illustris et reverendissimi episcopi ritus graeci Chełmensis locata, per milites Saxonicos, eandem, uti et alias ecclesias depopulantes, intercepta cum scrinio periere. Tum quod additamento agrorum, quotannis ad inseminandum inventario per olim illustrem ac magnificum regni notarium parenti olim suo dari appromissorum, a fatis ejusdem parentis sui in bonis *Putnowice* non utantur. Ne itaque praesentaneus manifestans exinde aliquod in futurum suis cum consuccessoribus patiatur damnum fortunaeque jacturam, praesenti coram officio ex sui, uti fratris natu majoris, diligentia iterum atque iterum manifestatur et obtestatur.

Тоже, л. 157.

№ 120.—1719 г. 15 Апрѣля.

Уступочная запись Франца Шимановскаго на денежную сумму Холмскому базиліанскому монастырю.

Sabbatho post festa solennia sacri Paschatis proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono.

Generosus Szymanowski illustrissimo et reverendissimo Lewicki, episcopo Chełmensi ritus graeci, cedit.

Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Chełmensi generosus Franciscus Szymanowski, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua, omnia, quoad actum hunc attinet, ultro et benevole assumpta, palam, publice libereque recognovit, quia ipse de omni et integro jure suo, ad infrascripta habendo, videlicet de summa mille octingentorum quadraginta septem florenorum polonicalium et grossorum decem scripto certo manuali in . . . *) sub Zaklika die trigesima Augusti anno millesimo septingentesimo nono per generosum Joannem Franciscum antehac in saeculo, ad praesens in religione existentem, Gruszecki, olim generosi Jacobi Kurek Gruszecki filium, in et

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

super bonis villae *Gruszka*, in districtu Crasnostaviensi sitis, portioneque fortunae, erga alios consuccessores post fata ejusdem parentis sui eundem concernenti, solvi assecurata, atque de provisione, ab eadem summa provenienti, nec non et de ipso memorato scripto ejusque officiosa oblatione, actis castrensibus Crasnostaviensibus sabbatho post diem Cinerum proximo anno eodem millesimo septingentesimo nono inscripta, singulisque ejusdem scripti contentis foro, ligamentis et nexibus universis, tum de causa et actione, pro solutione ejusdem summae ad officium castrense Crasnostaviense proprii territorii successoribus seu potius consuccessoribus ejusdem generosi Gruszecki, ex nexu usurpatae possessionis bonorum eorundem portionisque fortunae, ipsum jure divino concernentis jurisque sui recognoscentis obnoxiae, per se recognoscentem instituta et intentata, ibidemque pendenti et necdum decisa, totoque et integro processu, eo nomine perducto, ob praestitam sibi in praemissis sufficientem et plenariam satisfactionem, jam exnunc et de facto illustrissimo et reverendissimo Josepho Lewicki, episcopo Chełmensi ritus graeci et ejus succedaneis episcopis, idque in aedificationem murorum, monasterium conventus Chełmensis divi Basilii Magni condecorantium, cedit et condescendit, prout praesentibus cessit et condescendit, omneque et integrum hoc idem jus suum in personam ejusdem cessionarii sui transfert, transfundit et incorporat, nihil sibi suisque successoribus ex praemissis reservando, hac sua personali recognitione praemissa omnia accedente.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1715—1716 годы, № 20203, л. 1118.

№ 121.—1719 г. 22 Мая.

Позовъ Слугоцкимъ по дѣлу объ обманной продажѣ митрополиту Льву Кишкѣ старой барки подъ видомъ новой.

Feria secunda post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini 1719-no.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Leonis Kiszka, totius Russiae metropolitae, Vlodimiriensis, Brestensis, etc. etc. episcopi, contra magnificum Josephum de Sługocin Sługocki, vexilliferidam terrae Chełmensis ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris exercituum regni, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielecensis, Stulnensis, Drohoviscensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Josepho de Sługocin Sługocki, vexilliferidae terrae Chełmensis, bonorum *Pulmo*, *Olszanka* et aliorum coadjacentium haereditario possessori, tum Michaeli Lubieniecki, thesaurario Starodubensi et Angelae de Sługocin, conjugibus, bonorum certarum sortium, in villis *Kiendiuga* et *Wysock* sitarum, haeredibus et possessoribus, de personis, causa infrascripta iisdemque bonis vestris ac aliis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii, feria quinta post festum Visitationis Gloriosissimae Virginis Mariae, proxime incidenti, ventura proxima, in castro hocce Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter, legitime peremptorieque compareatis—ad instantiam instigatoris

officii nostri ejusque delatorum: illustrissimi et reverendissimi Leontini Kiszka, totius Russiae metropolitae, Vlodimiriensis, Brestensis etc. episcopi, archimandritae Suprasłensis et Kijowo—Pieczarscensis, ac religiosi et admodum reverendi patris Andreae Bieniecki, ejusdem generalis economi, actorum, qui vos, et quidem maritam cum sui mariti, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia, citant, idque pro eo, quia vos contra jus et aequum ac bonam fidem se cum actore, videlicet illustrissimo et reverendissimo metropolita, procedendo, praesertim generosi Lubienieccy, conjuges, cum eodem magnifico Sługocki juncti sanguine existentes, licet si juven tisscapham seu vas navale, alias *szkutc*, putrefactam ac vetustate plus minus duodecem annorum consumptam et debilitatam, apud eundem magnificum Sługocki extasse, pro nova tamen et recenti per vos remonstrata, ad emendam praefatam scapham sinistre actorem induxistis bonamque esse affidastis, qui taliter affidatus in eademque affidatione vestra persistens summamque mille ducentorum florenorum polonicalium pro praeallegata scapha, nisi tantummodo munimine cum materia, ad id apta, in elusionem actoris innovata et reparata, eidem magnifico Sługocki enumeravit, qua nimirum scapha in fide bona empta magnoque actoris sumptu de bonis praenominatis *Olszanka* ad bona *Uscilug*, octodecem milliarium a se distantia, superius conducta, varioque seminis ad vendendum Gedani grano impleta, loco alicujus commodi notabile damnum ex occasione vestra intulit, per quem vestrum ejusmodi illicitum progressum actorem elusistis, demersionem siliginis ad coretos centum triginta et tritici ad coretos quinquaginta octo, tum variae leguminae, pro viatico Gedanensi praeparatae, in fluvio, dicto *Bug*, causastis et occasionastis, exindeque modernum actorem summopere damnificastis et ad indebitas expensas induxistis. Citamini itaque vos per sententiam officii nostri pro tali illicito ausu punibiles adinveniri, solutionem summae, in fide bona vobis enumeratae, decerni, refusionem siliginis et tritici demersi una cum refusione damnorum et compensatione expensarum erogatarum injungi et compelli caeteraque pro causae hujus exigentia statui, decerni et sententiari. Sitis termino parituri et ad praemissa ac alia plura, vobis in termino termini inquisitione proponenda et deducenda, judicialiter seu officiose responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbatho post dominicam *Rogationum* proximo, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono"—copias similes sigillatas numero binas: primam quidem illarum contra magnificum Sługocki, vexilliferidam Chełmensem, in bonis villae *Pniowno* die hodierna, in actu contenta, alteram quoque contra generosos Lubienieckie conjuges in bonis villae *Bindiuga* sabbatho proxime praeterito curiisque citatorum, ibidem sitis, ubivis familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1718-20 годы, № 20207, л. 331.

№ 122.—1719 г. 28 Іюня.

Позовъ Борженцскому по дѣлу о неуплатѣ имъ процентовъ съ суммы, завѣщанной его отцомъ Холмскому базиліанскому монастырю.

Feria quarta in vigilia festi sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono.

Ex parte venerabilis et admodum reverendi patris Procewicz, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chelmensis superioris, contra generosum Borzęcki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expres-

sum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielecensis, Stulnensis, Drohoviscensis etc. capitaneus. Tibi generoso Alberto Borzęcki, olim generosi Alexandri Borzęcki, tribuni Płocensis, cum olim generosa Anna Karwicka procreato filiio, bonorum villae *Brzezno* summaeque, super eisdem bonis modo obligatorio haerentis, tibi per dispositionem certam sive divisionem, per eundem generosum parentem tui factam, per te vero insimul cum aliis fratribus tuis acceptatam et subscriptam, cessae et servientis, obligatorio possessori de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxime incidenti ventura proxima in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter peremptorieque compareas ad instantiam venerabilis et admodum reverendi in Christo patris Basilii Procewicz, ordinis divi Basilii Magni ritus graeci monasterii Chełmensis superioris et consultoris, totiusque ejusdem communitatis, actorum, qui te, et quidem religiosi patres cum assistentia ejusdem religiosi patris superioris sui, adhaerendo inscriptioni debitoreae, per te citatum coram actis praesentibus feria tertia post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo septimo super summam quatuor millium florenorum polonicalium, primum et originaliter per eundem suprascriptum olim generosum tribunum Płocensem, parentem tui, eidem monasterio Chełmensi, idque ad majorem cultum promovendum Beatissimae Virginis Mariae atque in obligationem qualibet hebdomada binarum missarum sacrificii, unius quidem feria quarta lectae, alterius vero cantatae sabbatho, quaelibet pro anima sua et consortis suae suffragiumque earundem animarum celebrandarum, legatam ac post ex summa, super eisdem bonis *Brzyzno*, possessioni tuae subjectis, per te citatum solvi assignata, officiose factae et recognitae, qua mediante inscriptione licet quidem obligasti te a summa praenominata quatuor millium florenorum polonicalium provisionem annuam, per septem a centum computando, pro duabus temporum rathis: unam quidem medietatem pro festo Nativitatis sancti Joannis Baptistae, alteram vero pro festo sanctorum Trium Regum, quotannis usque ad exolutionem summae memoratae capitalis pendendam, soluturam. Attamen eidem inscriptioni tuae in praemissis contraveniendo, memoratam provisionem exolvere renuis, pro quo citaris ac ut nihilominus provisionem saepe memoratam a summa praeallegata eidem monasterio Chełmensi, quae et quanta ab ultima quietatione provenerit, solvas et enumeres. Sis termino pariturus et judicialiter seu officiose ad praemissa responsurus. Datum in castro Chełmensi feria sexta in crastino festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo decimo nono“—copiam similem sigillatam in bonis villae *Brzezno* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 444.

№ 123.—1719 г. 27 Іюля.

Подтвержденіе польскими королями привиллегій Холмскому базиліанскому монастырю.

Feria quinta post festum sanctae Annae, matris Deiparae Virginis Mariae, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono.

Confirmationis privilegiorum, a serenissimis Poloniarum regibus in rem religiosorum patrum conventus Chełmensis ordinis divi Basili Magni servientium, per serenissimum ad praesens regem Augustum secundum approbatorum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus Hieronimus Łowiecki, conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci cum ecclesia sancta romana uniti vicarius, nomine totius ejusdem conventus obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit literas privilegii infrascriptas, per serenissimos reges Poloniae anteactos in rem praefati conventus, tempore, modo et loco infraspecificatis, benigniter collatas manuque serenissimi Augusti secundi, regis Poloniae, firmatas et sigillo majoris cancellariae regni communitas, infra acticandas de tenore verborum sequenti: „*August wtory*, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Inflantski, Smolenski, Siewierski, Czerniechowski, dziedziczny xiąże Saski y elektor. Oznaymuiemy ninieyszym przywileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Produkowany nam był przywiley pargaminowy imieniem pobożnych zakonnikow reguły świętego Bazylego Wielkiego, przy obrazie cudownym Nayswiętszey Panny w katedrze greckiey w Chełmie zostaiących, w uniey z kosciołem swiętym rzymskim katholickim będących, ręką nayiasnieyszego króla iegomosci Jana trzeciego, antecessora naszego, podpisany y konfirmowany, pieczęcią koronną stwierdzony, cały, nienaruszony y żadnego podeyrzenia w sobie nie maiący, którego tenor z słowa w słowo iest takowy: *Jan trzeci*, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiemy ninieyszym przywilejem naszym wszem w obec y kożdemu z osobna, komu to wiedziec należy. Pokazane nam były listy papierowe y prawa imieniem pobożnych zakonnikow reguły swiętego Bazylego Wielkiego, przy obrazie cudownym Nayswiętszey Panny w katedrze greckiey w Chełmie zostaiących, w uniey z kosciołem swiętym rzymskim katolickim będących, ręką nayiasnieyszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, podpisane y pieczęcią stwierdzone, całe, zdrowe nienaruszone y żadnego podeyrzania nie maiące, zamykaiące w sobie ogulne potwierdzenie wszystkich praw pomienionych pobożnych zakonnikow Bazylianow, od nayiasnieyszych antecessorow naszych y od kogokolwiek nadanych, y supplikowano nam pokornie, abyśmy te listy y prawa powagą naszą królewską stwierdzić, umocnić y urenowować raczyli, ktorych tenor słowo w słowo iest takowy: *Jan Kazimierz*, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Smolenski, Czernichowski, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny król. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem w obec y kożdemu z osobna, komu to wiedzić należy, ponieważ nic bardziey maiestatu y dostoienstwa królewskiego ozdob Rzeczypospolitey y całosci oyczyzny zatrzymować y pomnażać nie zwykło, iako dotrzymanie każdemu prawa, pilnie tego zaraz od początku szczęsliwego panowania naszego przestrzegamy, abyśmy nie tylko każdego w osobnosci z poddanych naszych, daleko więcey conwenty, zgromadzenia y monastery ludzi zakonnych przy pobożnych y swiętobliwych nayiasnieyszych przodkow naszych y innych iakich kolwiek antecessorow fundacyach y przy prawach im należytych za-

chowali. Zaczym iż nam pokornie wielebny Jakub Susza, religiey greckiey episcop Chełmski y Bełzki, archimandryta Żydyczynski, w iednosci swiętey z kosciołem rzymskim katolickim będący, supplikował swoim y pobożnych zakonnikow Bazylianow, także unitow, przy cerkwi katedralney Chełmskiey y obrazie Nayswiętszey Matki Bożey tamecznym cudownym mieszkaiących, imieniem, abyśmy ich namienione prawa, od kogo kolwiek przed tym nadane lub nabyte, w cale zachowali y, one odnowiwszy, stwierdzili y umocnili, do ktorey pokorney prozby chętnie się skłoniwszy, zwyż przerzeczonych zakonnikow Bazylianow, przy katedrze Chełmskiey greckiey w cudownym Nayswiętszey Panny obrazie tamecznym mieszkaiących, ktorym tenże obraz cudowny w dyspozyciey speciali rescripto nostro data w Warszawie dnia trzydziestego miesiąca Maia, roku tysiącznegó sześćsetnego pięddziesiątego drugiego, za ustawaiącemi niebezpieczęstwy nieprzyiacielskiemi od nas był oddany przy monastyrze swiętego Spasa, ktory osobnym zawsze przywileiem od nayiasnieyszych antecessorow naszych podawany był y nigdy do władycstwa Chełmskiego incorporowany nie był, ale zdawna w renkach y dyspozycyi pomienionych zakonnikow, iako y innych prywatnych, zostawał; na cośmy y my osobliwy reskrypt iuż za panowania naszego tymże zakonnikom wydać z kancellariey naszey kazali de data z Warszawy dnia osmnastego miesiąca Marca, roku Panskiego tysiąc sześćset pięddziesiątegp, także przy szkołach tamecznych, ktory wzwyż wspomniony wielebny ociec Jakub Susza kosztem swoim restawruie, w ktorych ciż przerzeczeni pobożni zakonnicy Bazylianie, unici, przy katedrze Chełmskiey greckiey będący, a nie insi, uczyć powinni y przy prawie dawnym, przychilaiąc się do erekciey wielebnego niegdy Metodyusza Terleckiego, episkopa Chełmskięgo, zachować umysliliśmy, iakoż według powinney naszey ku pomnożeniu chwały Bożey chęci pomienione prawa przywileie tak wszytkie w powszechnosci, iako y każde w osobnosci, nic nie uymuiąc, ani exkluduiąc, nie inaczy, iakoby tu wszytkie y kożde z nich z osobna od słowa do słowa w swoim tenorze były opisane we wszytkich szczegulnych ich punktach, klawzulach, artykułach y kondycyach approbuiemy, odnawiany, stwierdzamy y zmacniamy, y żeby moc y wagę powinney trwałosci zawsze y na kożdym mieyscu miały, koniecznie miec chcemy y nakazuiemy. Na co dla lepszey wiary rękośmy się własną podpisali y pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia dwudziestego miesiąca Lipca, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego drugiego, panowania naszego Polskiego czterynastego, Szwedzkiego piętnastego roku. Jan Kazimierz król. Locus sigilli.—My tedy do pomienioney pokorney supliki chętnie się skłoniwszy, nie tylko wzwysz przerzeczone generalnego potwierdzenia pomienionych pobożnych zakonnikow Bazylianow, unitow, listy, ale tez osobliwe prawo monasteru swiętego Spasa z gruntem, na ktorym cerkiew stoi, między miedzami Stołpskiemi z iedney strony cerkwi po strzednią drożkę, ktora bieży od *Wereści* do *Stołpia*, a po *Horbaczowską* miedzę z polami *Dembinami*, a z drugiey strony cerkwi po drożkę, ktora po wierzch łanow Stołpskich bieży od pola *Koniatowa*, na ktorym gruncie podle cerkwi albo manasteru przerzeczonego mieszka na ogrodziech cerkiewnych kilka ogrodnikow, ktorych posług y robot przeszły utsciwy niegdy Hawryłowicz, pop ruski Spaski, dzierżawca Iwan iako swych ludzi cerkiewnych używał, tak na potym potomkowie iego używać y im rozkazować, one sądzić y rządzić y posługi z nich cerkiewne wszytkie powinni z starodawna mieć będą, potym y na drugim mieyscu grunt, do teyże cerkwi, albo monasteru, albo popowstwa przerzeczonego zdawna należący, ten iest *Bieniow* z *Rotowem*, wespołek oba te grunty osobliwe miedze między sobo maią, naypierwiey z iedney strony temu Bieniowu znaczy miedza rzeczka Zmyowo, na ktorey mostek Biniawski iest, na goscincu Pawłowskim, a z drugiey strony znaczy także

rzeczką przezwiskem albo uroczyskiem *Dowrek*, ktora idzie od *Lubon*, a wpada w rzeczke pomienioną Zmiiewo, a z trzeciey strony znaczy po *Gay Krzywowolski*, a od Gaiu Krzywowolskiego po łąke *Stołpsko*, ktorą łąkę na ten czas dzierżał Karp y z Stołpa, a od tey łąki Karpowey znaczy miedze drożka, ktora bieży sciano brzegiem z iedney strony Rothowa gruntu cerkiewnego, a z drugiey strony brzegiem Stołpskich pol przezwiskem *wyrobionych Łoz* z grobelką Rotowską cerkiewną, zdawna przynależącą, za grobelką *Podstawie*, approbować, ztwierdzić, umocnić y odnowić umyslilişmy, jakoż approbuiemy, stwierdzamy, umacniamy y odnawiamy y, żeby moc y wage powinney trwałosci zawsze y wszędzie miały, koniecznie mieć chcemy y nakazuiemy. Na co dla lepszey wiary rękośmy się naszą podpisali y pieczęć koronną przycisnąc rozkazaliśmy. Dan w Grodnie na seymie walnym, dnia dwudziestego osmego miesiąca Marca, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego dziewiątego, panowania naszego szostego roku. Jan król. Locus sigilli. Krzysztof Taranowski, Warszawskiey kancellaryi iego królewskiey mosci sekretarz— My tedy August król, do pomienioney supliki pobożnych oycow Bazylianow unitow miłosciwie się skłoniwszy, wzwysz inserowany list konfirmatoryalny mocą y powagą naszą krolewską stwierdzić, zmocnić y approbować umyslilişmy, iakoż we wszytkich punktach, kławzulach, artykułach y condyciach stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy ninieyszym przywileiem naszym, deklaruiąc y uznaiąc, inquantum juri communi non repugnat et usus earum habetur, iż powinien mieć moc y ważność wieczną, prawa nasze królewskie, Rzeczypospolitey y koscioła świętego katolickiego zupełnie zachowuiąc. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Lublinie dnia szesnastego miesiąca Czerwca, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego trzeciego, panowania naszego roku szostego. Augustus Rex. Locus sigilli majoris cancellariae regni. Xiądz Constantinus Szaniawski, Scholasticus, regent koronny. Confirmacya praw pobożnych zakonnikow Bazylianow Chełmskich y monasteru swiętego Spasa". Originale vero ejusdem privilegii superius praeinserti idem offerens rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1719—20 годы, № 20207, л. 497—8.

№ 124.—1719 г. 17 Октября.

Продажная запись инокини Пинскаго базиліанскаго монастыря Поступальской Бобру Петровицкому на наслѣдственную часть своего имѣнія.

Feria tertia pridie festi sancti Lucae Evangelistae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono.

Pro parte generosi Bobr, pincernae Rzeczycensis, donationis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Samuel Bobr, pincerna Rzeczycensis, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit donationem infrascriptam super bona, inferius expressa, per religiosam ac Deo dicatam Anastasiam Postupalska, conventus Pinscensis sancti Basilij Magni monialem, in rem et personam oferentis datam et recognitam, manibusque tam donatricis, quam nonnullorum amicorum, in ibidem expressorum, propriis subscriptam, infraacticandam, de tenore sequenti: „Ia, in saeculo Alexandra, a teraz w zakonie Anastazya Postupalska, w Bogu zeszłego iegomosci pana Hieronima Postupalskiego, czesnika Wiskiego, z świętey pamięci z ieymoscią panią Heleno Żardecko Hieronimową Postupalską, czesnikową Wiską, spłodzona corka, dobr wszystkich, zesciem ichmosciow rodzicow y dobrodziejow moich z tego swiata pozostałych, suk-

cessorka, zakonu swiętego Bazylego Wielkiego konwentu Pinskiego zakonnica, maiąc sobie osobliwą licentią y pozwolenie od iasnie wielmożnego iegomosci xiędza Piotra Porfirego Kulczyckiego, Pinskiego y Turowskiego episkopa, archimandryty Leszczynskiego, ad infrascripta peragenda dane, in assistencia w Bogu przewielebney ieymosci panny Katarzyny Hołownianki, zakonu swiętego Bazylego Wielkiego konwentu Pinskiego starszey y przełożoney moiey, zdrowa będąc na ciele y umysle, odstąpiwszy swey własney ziemskiey należytey jurisdikciey, prawa, forum, powiatu y woiewodztwa, a pod teraznieyszy moy list dobrowolney wieczystey przedaży zapis siebie samo, poblizszych krewnych moich, także y dobra moie generaliter wszytkie, quo ad actum praesentem attinet, podaiąc y wcielaiąc, iawnie, ustnie y dobrowolnie zeznawam, przywodząc do wiadomosci kożdemu, o tym wiedzieć potrzebuiącemu, iż ia in saeculo Alexandra, in religione Anastazya Postupalska, wysz pomienionych w Bogu zeszłych ichmosciow panow Postupalskich małżonkow, czesnikow Wiskich, corka, dobr niżey mianowanych, po zesciu z tego swiata ichmosciow rodzicow y dobrodziejow moich między inszemi konsukcessorami memi prawem Boskim y przyrodzonym mnie legitime należących, dziedziczka y sukcessorka, maiąc wolność y pozwolenie od wysz pomienionego iasnie wielmożnego iegomosci xiędza Piotra Porfirego Kulczyckiego, Pinskiego y Turowskiego episkopa, archimandryty Leszczynskiego, tudzież assensum w Bogu przewielebney ieymosci panny Katarzyny Hołownianki, zakonu swiętego Bazylego Wielkiego konwentu Pinskiego starszey, ad praesens mnie assistenciam praebentis, temi dobrami, na mnie spadłemi, iako chcieć szafować, dysponować, zamieniać, przedać y komu chcieć dać, darować; przeto ia in saeculo Alexandra, in religione Anastazya Postupalska, maiąc część we wsi *Postupli*, w ziemi Chełmskiey, a woiewodztwie Ruskim leżącą, na mnie legitime po rodzicach y dobrodzieiach moich należącą y dekretem kompromissarskim w roku tysiąc siedmsetnym trzynastym, miesiąca Septembra dwunastego dnia w Chełmie in virtute wniesienia matki y dobrodzieyki naszey między inszemi konsukcessorami per potioritatem przysądzoną, upatruiąc, co by być mogło z moim łepszym pożytkiem, tedy te moią pomienioną część, we wsi y przy wsi pomienioney *Postupla* leżącą, ktora między inszemi konsukcessorami memi na osobe moie należyć będzie y należy, iuż wziowszy y realiter nie po częsci, ale ogulnie wraz odliczywszy y odebrawszy z rąk iegomosci pana Samuela Antoniego Bobra Piotrowickiego, czesnika Rzeczyckiego, summy gotowey renkodayney pieniędzy złotych polskich tysiąc trzysta, tegoż iegomosci pana Samuela Antoniego Bobra Piotrowickiego, czesnika Rzeczyckiego, ninieyszym moim listem, dobrowolnym wieczystey przedaży zapisem, wiecznemi y nigdy nieodzownemi czasy kwituie y te dobra moie, to iest we wsi y przy wsi *Postupla*, w woiewodzstwie Ruskim, a ziemi Chełmskiey leżące, iako się namieniło, na osobe moie spadło y dekretem wysz przerzeczonym kompromissarskim wzglendem wniosku w Bogu zeszłey ieymosci pani Heleny Żardeckiey, matki y dobrodzieyki moiey, inter alios competitores et consuccessores przysądzoną, ze wszytkiemi do tey częsci przynależytosciami, budynkami dwornemi y folwarcznemi, ogrodami, sadami, sadzawkami, polami, rolami oranemi y nieoranemi, zasianemi y niezasianemi, sianożęciami morągowemi y błotnemi, rzekami, rzeczkami, potokami, strugami, strumieniami, ieziorami, hatami y wolnym w nich ryb łowieniem, błotami, łanami, lasami, borami y wszelkim drzewem w nich będącym, tak do budynku, iako y na insze potrzebe zgodnym, barciami, pszczołami, pasiekami, miodami, pasiecznikami, poddanemi ciągłemi, ad praesens na gruncie zostaiącemi y gdziekolwiek zbiegłemi, y u kogokolwiek będącemi, z żonami, dziećmi y wszelkim onych sprzętem domowym, powinnosciami, robociznami, daniami, czyn-

szami, osypami—owo zgoła ze wszytkiemi pożytkami, przynależytosciami y należytosciami tak, iako pomienione dobra y część w swoich miedzach y granicach była ex antiquo y teraz w swoich miedzach y granicach zostaie, nic a nic sobie, ani na blizkich krewnych moich z pomienioney częsci nie excypuiąc, ani zostawuiąc y żadnego akcessu, salvy, pretextu y odezwu nie zachowuiąc, wiecznemi y nigdy nie odzownemi czasy iegomosci panu Samuelowi Antoniemu Bobrowi Piotrowickiemu, czesnikowi Rzeczyckiemu y sukcessorom iegomosci dałam, przedałam y w moc wieczystey dzierżawy temuż iegomosci panu Bobrowi Piotrowickiemu, czesnikowi Rzeczyckiemu y sukcessorom iegomosci tym moim dziedzicstwa wieczystym zapisem, dobrowolnym przedażnym listem podałam, ktorych to dobr, przezemnie przedanych, danych y darowanych y na osobę iegomosci y sukcessorow iegomosci wlańych y resignowanych, iuż wolno iest iegomosci y sukcessorom iego wolno będzie na potomne czasy, iako dziedzicowi własnemu, iako chcieć zażywać, pożytkow wszelkich według upodobania swego szukać, onemi szafować, komu chcieć dać, darować, zamieniać, przedać, w ktore dobra przezemnie dane y przedane intromissiey przez ienerała iego królewskiey mosci, ktorego sobie teraznieyszy wysz pomieniony dziedzic tey częsci, u mnie nabytey, do podania sobie w possessią przybrać zechce, z stroną szlachty, natychmiast dopuszczam, a dopuszczoney ani przez się, ani przez subordynowane osoby przeszkadzać y bronić nie powinna będę, ale owszem od wszelkich generaliter impedymentow ex re et persona, cujuscunque status et conditionis, w kożdym sądzie y urzędzie tyle, ile by tego potrzeba była, bronić y zastępować powinna będę, a to pod zaręką takowey że summy, to iest tysiąc trzysta złotych, y nagrodzeniem szkod, gołosłownie, bez cielesney przysięgi oszacowanyh, o ktore to zaręki y szkody et in casu niedotrzymania ktorego kolwiek punktu y naruszenia tego mego dobrowolnego wieczystego zapisu przedażnego, tedy daię moc iegomosci panu Samuelowi Antoniemu Bobrowi Piotrowickiemu, czesnikowi Rzeczyckiemu y sukcessorom iegomosci na się y na poblizszych krewnych moich do każdego sądu y urzędu, tak koronnego, iako y wielkiego xięstwa Litewskiego, pozwać lub zakazem zakazać, a ia lub ktory z krewnych moich, do tey częsci iaki sobie akces roszczący, nie wprzod do sądu lub urzędu przystąpić mamy, aż wprżod pomienione zaręki y szkody na sądzie lub urzędzie zapłacone będą, a y po zapłaceniu, by y nie poiednokrotnie, przecie ten moy list, dobrowolny wieczystey przedaży zapis przy swey mocy y władze nie naruszony wiecznemi czasy zostawać będzie. Y na tom ten moy list dobrowolny, wieczystey przedaży zapis z podpisem ręki mey y z podpisem w Bogu przewielebney iey mosci panny Katarzyny Hołownianki, starszey moiey, także z podpisami rąk ichmosciow panow pieczętarzow, odemnie ustnie y oczywisto uproszonych, niżey wyrażonych, iegomosci panu Samuelowi Antoniemu Bobrowi Piotrowickiemu, czesnikowi Rzeczyckiemu, dałam. Pisan w Pinsku roku tysiąc siedmset czternastego, miesiąca Aprila dwudziestego osmego dnia. Katarzyna Hołownianka, zakonnica swiętego Bazylego Wielkiego, starsza klasztoru Pinskiego; Anastazya Postupalska, zakonnica swiętego Bazylego wielkiego. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu N. Kulikowski, woyski y pisarz grodzki powiatu Pinskiego. Ustnie proszony pieczętarz do tego zapisu Michał Orzeszko, stolnik y podstarosci powiatu Pinskiego. Według prawa ustnie proszony pieczętarz podpisuię się Alexy Antoni Tokarski, podczaszy Pinski". Originałe vero ejusdem offerens rursus ab officio praesenti ad se recepit, et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л 603.

№ 125—1719 г. 23 Декабря.

Позовъ Сестршевитовскимъ и Мицельскимъ по дѣлу о неуплатѣ денегъ священникамъ Ясевичу и Лобачевскому.

Sabbatho in vigilia Nativitatis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo decimo nono.

Ex parte venerabilium patrum Jasiewicz et Łobaczewski contra generosos Siestrzewitowskie et Micielskie, conjuges relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, authenticus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris regni, capitaneus Chełmensis etc. Vobis generosis Georgio et Caterinae Siestrzewitowskim, conjugibus, et Joanni Micielski, cum consorte tua, conjugibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta ante festum sanctorum Trium Regum in anno proxime Deo dante venturo proxima, in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter peremtorieque compareatis—ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatorum: venerabilium patrum Hrehorii Jasiewicz, parochi Pulminensis ac Basilii Łobaczewski, parochi Switascensis ritus graeci, cum sancta ecclesia romana unitorum, actorum, qui vos, et quidem maritatas cum vestrorum maritorum, uti tutorum conjugalium, authoritate et assistentia, citant ad et juxta complanationem certam amicabilem, de actu et data illius die vigesima prima Novembris anno millesimo septingentesimo decimo octavo inter vos citatos et se actores in oppido *Luboml* conscriptam, manibus tam vestri nonnullorum, quam amicorum certorum subscriptam, qua mediante nimirum complanatione, licet quidem submisistis et inscripsistis vos et ex amicabili decisione summam ducentorum florenorum polonicalium sibi actoribus soluturos, attamen in praemissis contraveniendo, hucusque praenominatam summam non exolvistis, per quam vestri eiusmodi renitentiam complanationi eidem contravenistis poenasque contraventionis succubuistis, pro quibus super vobis decernendis et extendendis citamini ac ut nihilominus luitis contraventionis poenis, satisfaciendo eidem complanationi, summam praenomitatam actoribus solvatis, sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria tertia ante festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono“—copiam similem sigillatam in bonis villae *Podhorodna* curiaque citatorum, distinctim sita, die hesterna actum praesentem proxime procedente familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 705.

№ 126.—1720 г. 8 Января.

Позовъ Вѣтринскимъ по дѣлу о неуплатѣ священнику Любишевскому десятины.

Feria secunda post festum SS. Trium Regum proxima, anno Domini 1720.

Ex parte admodum reverendi Lubiszewski contra generosos Wietrzynskie, conjuges relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kałabucki, officio praesenti bene

notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis generosis Josepho et Feliciannae Wilska Wietrzynskim, conjugibus, Nicolao, Gasparo et Georgio atque Catharinae, eorundem filiis et filiae, Evae, generosi Thomae Zamiechowski, Sophiae, generosi Joannis Wereszczynski, consortibus, itidem Wietrzynskim, olim generosi Lucae Wietrzynski ex bino connubio progenitis successoribus, tum Alexandro et Dorotheae Zakrzewska, conjugibus, Constantiae Bobowska, olim generosi Adami Bobowski consorti, derelictae viduae, Petronellae Głembocka, de cujus ad praesens vita non constat, generosi Stanislai Głembocki consorti, Mariannae Rabinska viduae, Zophiae, generosi Josephi Pruski, Ludowicae, generosi Cantii Suszynski, Suzannae, generosi Theodori Kulczycki, Joannae, virgini nondum nuptae, Biskupskim, conjugibus et viduis olim generosorum Joannis Biskupski cum olim generosa Theresia Silnicka procreatis filio et filiabus, ac post fata eorundem parentum vestrorum invicem successoribus, Adalberto Gorecki, camerario graniciali Chełmensi, et Veronicae Wyżycka, conjugibus, Joanni, Petro et Stanislao atque Catharinae de Milanow Drewnowskim, conjugibus, Laurentio Gorecki, bonorum *Orzechow Stary* et *Nowy*, hic in terra praesenti Chełmensi sitorum et jacentium, sortium olim generosi Lucae Wietrzynski haereditariarum, vigore jurium vestrorum praesentaneis haeredibus et possessoribus, de his aliisque bonis vestris ac summis, ubique locorum haerentibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta proxime et immediate incidenti ventura proxima in castro praesenti Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis subsequentibus, — ad instantiam admodum reverendi Joannis Antonii Lubiszewski, parochi Sosnowicensis, actoris, personaliter legitime peremptorieque compareatis: qui vos, assistentia non indigentes, solos, assistentia autem indigentes, cum de jure vobis requisita authoritate et assistentia, citat pro eo, quatenus vos, uti eorundem bonorum praesentanei existentes haeredes et possessores, ita et onerum ecclesiae deportatores, *decimas* retentas, adhaerendo legi publicae et praeceptis divinis, prout ad cujuslibet vestri spectat possessionem, moderno actori—haeredes ab actu erectionis ecclesiae Sosnovecensis, possessores vero ab actu possessionis vestrae—persolvatis, damna et litis expensas resarciatis, processum, eo nomine in judiciis Tribunalitiis regni Lublinensibus per antecedaneum, praesentanei actoris antecessorem super bonis hisce perductum, sufferatis. Citamini proinde ad praemissa et alia, fusius vobis in termino inferenda, vos per sententiam officii nostri stringi et compelli. Sitis igitur terminum attentaturi et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbatho in crastino festi Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono"—copias similes sigillatas in bonis villarum *Orzechow Stary* et *Nowy* in numero quinque curiisque citatorum seorsivis, ibidem sitis, feria sexta proxime praeterita omnes distinctim ad manus ipsismet citatis tradendo, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 728.

№ 127.—Тоже.

Позовъ тѣмъ-же по дѣлу о неуплатѣ плебану Сосновицкой р.-к. церкви завѣщанной суммы и погребальной таксы.

Ex parte ejusdem contra generosos Wietrynskie, conjuges relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kałabucki, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis generosis Josepho et Feliciannae Wilska Wietrzynskim, conjugibus legitimis, de persona bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus: ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus personaliter legitime peremptorieque compareatis — ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris admodum reverendi Joannis Antonii Lubiszewski, parochi Sosnovecensis, qui vos citat, idque inhaerendo verbali testamento olim generosae Sophiae Wietrzynska, cum olim generosa Joanna Rodecka primi nuptus tui procreatae filiae, tum attestationi, per olim generosum Thomam Ditiuk Andrzeiowski, pocillatorem Latyczoviensem, apud quem a cunabulis, sine omni tui parentis amore ac contestatione debitae tam ex bonis paternis, quam ex importatis in bona tua haereditaria summis maternis sustentationis, educatae et per totum cursum vitae illius apud eundem generosum olim Thomam Andrzeiowski ac generosam Apolloniam Radecka, suprascripti olim generosi Thomae Ditiuk Andrzeiowski consortem, amitam vero ejusdem olim suprascriptae generosae Zophiae Wietrzynska, commanentis. Quae quidem olim generosa Sophia Wietrzynska, nullam a te parente habens educationem et providentiam, verbali testamento in lecto mortalitatis decumbens extremisque laborans, petiit et obligavit suprascriptum olim generosum Thomam Ditiuk Andrzeiowski una cum amita sui tremendo Dei judicio, ut saltem in suffragium animae ejus ex dote, eandem concernente, ad ecclesiam parochialem Sosnovecensem ejusdem parocho moderno, eandem olim suprascriptam generosam Zophiam Wietrzynska in vitam salutis aeternae disponenti ac sacramentis Eucharisticis munienti, summam centum florenorum polonicalium, per eandem olim pie defunctam dispositam, exolvas, tu vero non tantum summam memoratam ad tot requisitiones amicabiles exolvere recusas, verum etiam pro funeralibus nihil quidquam praestitisti et praestare vis. Citamini itaque, quatenus summae dispositae centum florenorum polonicalium moderno actori persolvatis, tum nihilominus pro funeralibus, ut moris est, recompensae faciatis, sitis parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbatho in crastino Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono" — copiam similem sigillatam in bonis villae *Orzechow Nowy* sitae curiaque citatorum feria sexta proxime praeterita tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 730.

№ 128.—1720 г. 19 Февраля.

Заявленіе повѣреннаго Ледуховской противъ каноника Курдыбановскаго по дѣлу о захватѣ имъ имѣнія и вещей, принадлежащихъ Ледуховской.

Feria secunda post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo.

Magnifica Leduchowska, olim magnifici Andreae Leduchowski, subdapiferi Vołhyniae, derelicta vidua, contra perillustrem et admodum reverendum Kurdybanowski, canonicum Premisliensem, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione nobilis Bartholomaei Borucki, magnificae Zozannae Leduchowska, olim magnifici Andreae Leduchowski, subdapiferi Vołhyniae, consortis derelictae, viduae, famuli, nomine et ex speciali commisso eiusdem principalissae, in et contra perillustrem et admodum reverendum Thomam Kurdybanowski, canonicum Premisliensem, ratione per ipsum ante aliquot septimanas bonorum villae *Kloatki*, in palatinatu Sandomiriensi districtuque Radomiensi consistentium, juribusque uxoreis magnificae principalissae ab olim ejusdem marito subiectorum, vi et violenter cum omni usufructu ademptionis, nobilis Grzybowski, administratoris, expulsionis, rerum permultarum tam in gazophilacio, quam et aliis quibusvis łocis in praedio praedictorum bonorum proventarum, interceptionis aliorumque contentorum, in copia latius exprimendorum, facta, prout latior debuit dari copia; verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat, ad acticandum officio non est porrecta, idcirco de generosi vicenotarii in suscipienda eadem copia (diligentia), partis vero protestantis de renitentia hoc idem officium iterum atque iterum manifestatur.

Тоже, л. 791.

№ 129. — 1720 г. 11 Марта.

Духовное завѣщаніе Еленевской.

Feria secunda post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1720.

Olim generosae Ieleniewskiey testamenti seu ultimae dispositionis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Bernacki obtulit et ad acticandum eidem officio praesenti porrexit testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis, per olim generosam Mariannam Iełeniecka confectum, conscriptum manuque eiusdem testamentricis propria subscriptum, infra acticandum de tenore tali: „W Imie Oyca y Syna y Ducha swięgo amen. Iako iest smierć pewna, tak też y niepewna; pewno wiemy dobrze, że umrzeć mamy, nie pewna zaś, bo nie wiemy czasu, dnia, ani godziny, kiedy umrzeć mamy. Uważaiąc ia tedy niepewność smierci, a obawiaiąc się przy iey niepewnosci, ieżeli mi przyidzie do tego przy dokonczeniu życia mego, abym mogła dobra swoie porządnie rozporządzić y wolą moią temu, komu będzie należało, oznaymić, gdyż na ten czas pilniey o Panu Bogu y duszy swoiey myslić. Teraz będąc przy zdrowiu y baczeniu dobrym, takie rozporządzenie czynie. Naprzod tego sobie życze y pragnę, abym dusze moią, opatrzono na tak daleką drogę sakramentami swiętemi, Bogu y Stworcy memu, zkątem ią wzięła, oddać w ręce Iego przenayswiętsze mogła, a ciało, proszę, aby było ziemi oddane w kosciele wielebnych panien *karmelitanek bosych u swiętego Jozefa w Lublinie*, ktorych uniżenie upraszam, aby te prace dla miłości Bożey uczynili, a pogrzeb ciała staraniem swoiem odprawili ze wszytkiemi potrzebami, należącemi do obrządzenia ciała tak zaraz po smierci, iako też aż do złożenia do grobu y zwyczaiu chrzescianskiego, za co Pan Bóg będzie

wieczną zapłatą; a ia na te pogrzeby y rozporządzenie pogrzebowe naznaczam złotych czterysta y z rocznicami. Naprzod z tego na msze swięte złotych połtorasta, z ktorych to teraz po skonczeniu moim pokornie upraszam dać na trzydziesci y trzy mszy swięte, żeby się odprawiły iako nayprędzey; ubogim przy pogrzebie y szpitalach każdemu dać po groszy trzy,—na to złotych dwadziescia; na obiad ubogim y na iałmożne im przy obiedzie złotych trzydziesci; na rocznice proszę zostawić złotych pięndziesiąt, to iest na trzydziesci mszy—złotych trzydziesci, na swiece — złotych dziesięć, ostatek na iałmużne ubogim, a złotych pułtorasta na insze potrzeby y obrządki—co wszytko uczyni złotych czterysta. Ktory to pogrzeb skromnie a przystoynie, upraszam, aby był odprawiony z szescią swic około trumny. W dzień pogrzebu wigilie żeby oycowie bernardyni odspiewali y mszą spiewaną, potym farni xięża wigiliie a mszą spiewaną, po nich xiądz kapelan klasztorny, y żeby matki wielebne, pokornie proszę, spiewali na niey, a trzecią mszą spiewaną wielebni oycowie karmelitani, przez (безъ) muzyki, tylko żeby albo sami wielebni oycowie na niey spiewali, albo xięża swiedcy, tak iako przy pogrzebie ieymosci paniey Gniewoszowey. A po pogrzebie zaraz prosze, aby złotych tysiąc rozdać do kosciołow y do szpitalow tych, ktore są niżey opisane; bardzo powtore y po dziesiętę prosze, uniżenie prosze, aby iako nayprędzey po pogrzebie tym obligom moim dosyć czynić; tak tedy ten tysiąc złotych rozporządzam: Naprzod do *bractwa Miłosierdzia* złotych sto, aby Pana Boga prosili ci, ktorym sie tey iałmużney dostanie, żeby dusza moia miłosierdzie otrzymała u Pana Boga mego; wielebnym pannom karmelitankom bosym u swiętego Iozefa, gdzie ciało moie pochowane będzie,—złotych dwiescie, aby za dusze moią Pana Boga goraco prosili y oddawali ią w ręce Pana Boga moiego modlitwami swemi y za skrocenie mąk czyscowych, o to uniżenie y pokornie proszę; do *oycow karmelitanow bosych* na modlitwy za dusze moie złotych sto, do tychże wielebnych oycow karmelitanow bosych do bractwa szkaplerza Nayswiętszey Panny złotych trzydziesci, a do bractwa Iozefa swiętego—złotych dwadziescia. Do *fary* pod tyłułem *swiętego Michała*—złotych sto na potrzeby koscielne; a proszę, aby mie kapłani w modlitwach swoich nie zapominali przed Panem Bogiem y z ambony zalecali dusze, nie wymawiaiąc za kogo, tylko z razu. Do *oycow dominikanow* do bractwa Rożanca Imienia Pana Iezusowego—złotych trzydziesci, a do bractwa Rożanca Nayswiętszey Panny—złotych dwadziescia. Do *kosciola swiętego Ducha*—złotych trzydziesci, aby w każdą sobotę bywała zalecona we mszy swiętey przed obrazem Nayswiętszey Panny przez cały rok. Do *szpitala swiętego Ducha*—złotych sto, aby te pieniądze były obrocone na drwa dla ubogich, ażeby im często w szpitalu palono w zimie, poki tych pieniędzy stawać będzie,—ażeby za dusze moie przez rok w każdy piątek słuchali mszy swiętey ubodzy, albo też na studnią przy szpitalu dla ubogich tę złotych sto, co będzie potrzebnieyszego dla ubogich wygody. Do *szpitala swiętego Łazarza*—złotych sto, aby ubogie, po gnoiach y ulicach leżące, do szpitala brali, albo tam ich, gdzie leżą, iałmużną albo żywnoscią w każdy czwartek przez rok cały opatrzywali, prosząc ich o to, aby za dusze moię w te czwartki każdy zmowił po trzy pacierze. Do *panien bernardinek u swiętego Piotra* złotych pięndziesiąt, aby za duszę moię w każdą srodę przez rok iakie kolwiek umartwienie, albo modlitwy uczynili wszytkie panny zakonne. Do *oycow bonifratelow* — złotych pięndziesiąt, aby się to obrociło na potrzeby chorych, ażeby w każdy wtorek przy mszy swiętey zmowił każdy chory po paciorku przez rok za duszę moię. Do *oycow reformatow*—złotych pięndziesiąt, prosząc ich, aby w każdy poniedziałek dyscypliny swoie Panu Bogu ofiarowali za dusze moię przez rok. Do *oycow bernardynow*—złotych dwadziescia, aby w każdą niedziele przez cały

rok mawiali za dusze moię po piąciu pacierzy y z ambony ludzi upraszali o pacierz y „Zdrowaś Marya“ w też niedziele, nie wymieniaiąc za kogo, tylko prosić za dusze zmarłą. Maią tedy wielebne matki naypierwiey odliczyć z pieniędzy moich na pogrzeb y na msze swięte, iakiem wyżey napisała, złotych czterysta. Potym na legata moie wziąć do rąk swoich złotych tysiąc, ktorych ia to uniżenie upraszam, ażeby ten tysiąc złotych według naznaczenia mego pooddawali z rąk swoich, gdyż ia mam taką nadzieię, że z tak swiętobliwych rąk oddawanie ważna będzie przed Panem Bogiem iałmuzna moia y każdego z nich upraszali, żeby to wszyscy wypełnili, co ich przy tey małey iałmużnie upraszam, ażeby nie dosyć uczynieniem duszy moiey cięszkosci nie uczynili. Item wielebnym matkom naznaczam złotych pięćset, a to na zawdzięczenie rezydencyi moiey przy klasztorze; do tego tysiąca złotych, ktorym iuż dała matkom na początku mieszkania mego przy klasztorze, ktore złotych pięćset także maią wielebne matki odliczyć sobie z mych pieniędzy, a proszę. aby mię nie zapominali przed Panem Bogiem. Wielebnym *pannom karmelitankom do Niepokalanego Poczęcia Nayswiętszey Panny* za duszę moię złotych sto, ktorych uniżenie y pokornie proszę, aby gorącemi modlitwami ratowali duszę moię. Rozporządziwszy koło duszy moiey y koło siebie samey, między krewnemi memi takie rozporządzenie mieć chce y naznaczam to ostatnią wolą moią. Naprzod summa ta, ktora była na kamienicy Filamowiczowskiey zastawnym sposobem dana, ktora teraz iest na prowizyą dana pospołu z inszą summą, y to, co kolwiek iest u inszych ludzi (o czym iest regestr osobny ręką moią pisany y podpisany, u kogo co iest) y to, co iest w schowaniu wielebnych matek y co będzie na ten czas przy mnie w gotowiznie, to wszytko w kupę złączywszy (a odebrawszy wprzod na pogrzeb y na legata y matkom złotych pięćset) ma należeć siestrzeńcowi memu panu Iozefowi Krynskiemu y dziatkom iego, y pannie Maryannie Krynskiey, corce nieboszczyka pana Kazimierza Krynskiego, w równy dział z panem Iozefem Krynskim, stryiem iey, z ktorey summy, iem należącey, dałem iuż panu Iozefowi Krynskiemu złotych polskich tysiąc, ostatka co więcey wziął nierachuiąc do tey summy, ktorą dał z swoią summą iegomosci panu Romanowskiemu, chorążemu Chełmskiemu, na zastaw w Olchowcu, na część pewną, *Zelszczyzne* nazwaną, w roku tysiącznym sześćsetnym osimdziesiątym szostym, drugi tysiąc złotych u iegomosci pana Franciszka Sługockiego, podstarosciego Chelmskiego grodzkiego, naznaczam mu, ktory po smierci moiey należeć mu będzie y dziatkom iego. Ten zapisany w grodzie Chełmskim na dobrach iegomosci w *Busowníe* w roku tysiącznym sześćsetnym dziewięćdziesiątym trzecim, na prowizyey iest teraz ten tysiąc złotych, a tey summy, ktora ma należeć pannie Maryannie Krynskiey, corce pana Kazimierza Krynskiego, dałam na prowizyą iegomosci panu Teodorowi Suchodolskiemu dwa tysiące złotych, ktore zapisałam w grodzie Lubelskim na wszytkich dobrach swoich w roku tysiącznym sześćsetnym dziewięćdziesiątym czwartym, dnia piętnastego Lipca. Tak tedy maią iuż po dwa tysiące złotych pan Iozef Krynski y panna Maryanna Krynska, a ta zaś summa, ktora iest na regestrze więcey opisana, w rowny dział ma należeć także panu Iozefowi Krynskiemu z panną Krynską. A ta summa, ktora się po smierci moiey dostanie panu Iozefowi Krynskiemu, ma zostawać w depozycie przy matce podprzeoryszy, rodzoney moiey, do tego czasu, poki by nie było upatrzone takie mieysce, gdzie by ta summa była dana z wiadomoscią y radą ichmosciow panow opiekunow lubo na prowizyą komu pewnemu, żeby się na dobrach niezawiedzionych zapisał, lubo też żeby zaraz maiętność w tey summie panu Krynskiemu puscił, ażeby uczynić warunek, żeby tey summy pan Krynski nie zawiodł dziatkom swym. O te także summe, ktora (się) dostanie pannie Maryannie Krynskiey‘

wnuczce moiey, bardzo prosze, żeby ta zostawała także w depozycie przy rodzoney moiey, matce podprzeoryszy y w. s. Eufrazyi, siestrzenicy moiey, a wielebne matki z rodzoną moią siestrzenicą uniżenie proszę, aby za radą ichmosciow panow opiekunow, niżey opisanych, ta summa była dana na mieysce iakie pewne, żeby miała prowizyą pewną od niey y żeby nie zawięzić tey summy lada iako, uniżenie proszę, ażeby w zawiadywaniu była ichmościow panow opiekunow spolnie y wielebnych matek aż do postanowienia iey y one same Panu Bogu naprzod y wielebnym matkom, ale osobliwie, matce podprzeoryszy y w. s. Eufrazyey w opieke oddaie, y o to bardzo niziusięko prosze, aby o niey staranie mieć raczyli y gdzieby rozumieli ią dać na cwiczenie z młodu, aby się naprzod nauczyła pobożnosci y boiazni Boskiey, a osobliwie o to prosze, ieżeliby w latach małych smierć moia ią zapadła, aby była przy ieymosci pani Surnelowey, czesnikowey Smolenskiey, poki nie przydzie do iakiegokolwiek lepszego rozumu, a od stołu zapłacić od niey, o co ia też y sama prosiła ieymosci, a potym choć do klasztoru, gdzie by piekne cwiczenie miała, a koło dwunastu lat gdy by to mogło być, żeby pomieszkała przy iakiey pani, Pana Boga się boiącey, żeby też miała swoie curki, żeby z kogo wzor brać miała do dobrego, potym koło czternastego roku do dworu ią dać iakiego statecznego, do paniey iakiey zacney y uważney, zeby była ze dwie lecie albo trzy, a potym do iakiego stanu ią Pan Bóg powoła, y powtore niziusięko prosze wielebnych matek, aby oney w tym terminie radzić raczyli, za co ona powinna będzie do smierci odsługiwać y odwdzięczać. Potym rzeczy, ktore się po smierci moiey zostaną, maią należeć panu Jozefowi Krynskiemu y dziatkom iego y pannie Maryannie Krynskiey, wnuczce moiey. Drugie też niektore rzeczy rodzoney moiey, matki podprzeoryszy prosze, aby to imieniem moim do koscioła na chwałe Bożą do zakrystyi matek odemnie offiarowała, o czym iest regestrzyk osobny ręko moią podpisany y pisany. Wszytkich tych rzeczy moich (tak w kleynotach, iako w łancużkach, perłach, pierscionkach, manelkach y sztuczkach etc. y we srzebrze, iako y w szatach, chustach, cynie, miedzi, skrzyniach y w inszych rzeczach) iest regestr generalny, ręką moią pisany y podpisany, y summa pieniężna na tymże regestrze iest opisana. Z tego regestru generalnego iest regestr osobny spisany tych rzeczy, ktore ia naznaczam pannie Maryannie Krynskiey, corce nieboszczyka pana Kazimierza Krynskiego, ręką moią pisany y podpisany, tak we złocie, perłach, srebrze, cynie, w szatach, chustach, iako w inszych rzeczach, na tymże regestrze opisanych. A drugie zaś wszytkie, co się na tymże regestrze generalnym zostano, panu Jozefowi Krynskiemu, siestrzencowi memu, y dziatkom iego, odebrawszy wprzod co do koscioła ma należeć y to co pannie Maryannie Krynskiey na iey naznaczonym regestrze napisano, ktorych to pana siestrzenca mego y dziatki iego y panne Maryanne Krynską, wnuczkę moią, Panu Bogu w opiekę Jego swiętą oddaie. A na mieyscu macierzynskim upominam y prosze, aby się Pana Boga bali y w boiazni Jego żyli, ieżeli chcą, ieżeli im Bóg błogosławił, a mnie przed Panem Bogiem nie zapominali; tedy te rzeczy, ktore należeć panu siestrzencowi memu y dziatkom iego, maią być w depozycie u panny siostry moiey, matki podprzeoryszy aż do czasu iakiego choć do połrocza, a mianowicie to, co iest we złocie, srebrze, perłach, cynie y inszych twardych rzeczach, a ktore to do używania zchodzonego, może mu prędzey wydać, a to dla tego rzeczy tych nie wydawać prędko, ani oraz żeby marnie nie było co stracone, com ia dobrze chowała, ażeby pan Jozef Krynski dał na to regestr spisany y podpisany tych rzeczy, ktore mu się dostano y co odbierze, a inaczey nie wydawać mu nic, aż każdą rzecz napisze, co wezmie, na regestrze; a ten regestr ma bydz w schowaniu u matki podprzeoryszy y u D. S. Eufrazyi aż do

tego czasu, kiedy tego potrzeba będzie dla dziatek iego y summę pieniężną na tym że regestrze niech napisze, wiele iey odbierze, ktorą ma dochować dla dziatek swoich nie naruszoną. Gdyż to wszytko ia daie panu siestrzencowi, ażeby to mu należało ani do dożywocia małżące iego, ani żeby to sam iakim kolwiek sposobem miał zawodzić albo stracić, ale tak tym władaiąc y rządzić, żeby dziatkom iego było dochowane, oprocz tych rzeczy inszych, ktore się to zedrzeć w używaniu mogą, ale summa pieniężna y co iest w kleynotach, złocie, perłach, srebrze, cynie, mosiędzu, miedzi y inszych sprzętach, co się dochować mogą, to takim sposobem daie, żeby żadnego zawiedzienia żadna rzecz z tych rzeczy, iako opisuie, nie miała. O co y powtore barzo prosze. Item regestr summy y tych rzeczy, co weznie pan Krynski z podpisem iego, aby w klasztorze dziatkom iego był dochowany, y o to powtornie upraszam; a ieżeli by pierwey miał zniść z tego swiata pan Jozef Krynski, a ieżeliby mu się te rzeczy po mnie dostały, tedy nie wydawać ich z klasztoru, ale zapieczętowane z wiadomoscią ichmosciow panow opiekunow żeby były w depozycie u matki podprzeoryszy y W. S. Eufrazyi aż do rozumu dobrego dziatek iego, a mianowicie co naylepsze rzeczy, a ieżeli by po odebraniu tych rzeczy miał by umrzeć, tedy o to umiżenie upraszam ichmosciow panow opiekunow, żeby w to weyrzeli (iesli by nie doczekał rozumu dobrego dziatek swoich), aby byli do schowania dane do klasztora co naylepsze rzeczy dla tych dzieci, a summa żeby była dana na prowizyą; także te rzeczy, ktore się dostano na część panny Maryanny Krynskiey, wnuczcze moiey, w kleynotach, we złocie, perłach, srebrze, cynie, mosiądzu, miedzi y w inszych wszytkich rzeczach, prosze uniżenie wielebnych matek, aby byli w dobrym schowaniu y depozycie aż do zrostu y dobrego rozumu iey y u rodzoney moiey, matki podprzeoryszy y u w. siostry Eufrazyi, siestrzenicy moiey, o co ia uniżenie y powtore upraszam barzo, ażeby to z wiadomoscią to było ichmosciow panow opiekunow, co iest w depozycie, ktorych także rzeczy nie oraz iey wydawać, ale potrosze, co podleyszych rzeczy, ktore by iey były potrzebne, bo to młodość prętko straci, a iam to wszytko z wielką ochroną chowała y ochraniała, żebym miała z tego pociechę, żeby dobrze to zażywali krewni moi, ieżeli nie za żywota mego, to y po smierci mey; także y o summe powtore barzo uniżenie prosze, iakom wyżey napisała żeby była w zawiadywaniu y radą ichmosciow panow opiekunow z matką podprzeoryszą y wielebną siostrą Eufrazyą aż do postanowienia stanu iey; ieżeli by przed postanowieniem swym umarła, albo po postanowieniu bezpotomnie, tedy to ma spadać na dziatki iegomosci pana Jozefa Krynskiego, stryia iey rodzonego. Gdyż to z domu mego wyszło, trzeba żeby się też samym moim krewnym dostało, ażeby nikt inszy do tych dobr nie interessował się ani z krewnych iey, ani ona sama, aby tego nie powinna nikomu zapisywać, tylko za dusze iey y za dusze ratunku nie maiące, prosze, aby sie obrociło. Z tey summy, co sie iey po smierci moiey dostanie złotych polskich tysiąc na msze swięte y na pogrzeb iey y ubogim, bo po smierci iey będzie ten, co ma wziąć, ale tego podobno nie będzie, kto by dał, dla tego ia y powtore prosze, żeby to dać z mey własney summy, ktora się iey po mnie dostanie; a ieżeli by ią Pan Bóg do stanu zakonnego powołał, tedy iey na posag należeć będzie złotych polskich trzy tysiące, a na wyprawe zakonną y na obłoczyny z prowizyey od iey summy się dostanie, bo sie nazbiera; a druga summa, ktora by iey do swieckiego stanu należała, y wszytkie insze rzeczy iey, ma się dostać dziatkom pana Jozefa Krynskiego, stryia iey. Co kolwiek sie też było zostało rzeczy przy mnie po smierci moiey nieboszczki rodzoney ieymosci paniey Zuzanie Krynski, a wthorego małżenstwa paniey Niedobylskiey, ktorych regestra są pisane y podpisane tak ręką nieboszczki, iako y rękami ichmosciow panow opiekunow, ktorych nieboszczka w

testamencie swoim zostawiła, to iest iegomosci pana Gabryela Bilskiego, czesnika Chełmskiego, y iegomosci pana Krysztofa Brodowskiego, podsędka teraznieyszego Chełmskiego, iegomosci pana Remigiana Niedobylskiego, tych rzeczy iegomość pan Adam Krynski nie mało wybrał, na co iest regestr ręką iego podpisany, co odebrał. Drugie się dały do klasztoru z panną Konstancyą Krynską, co znacznieysze tu wymieniam: łancuszek w grochowe ziarno ważył czerwonych złotych dwadziescia y osim węgierskiego złota, rachuiąc, iako na ten czas było, po złotych dwunastu czerwony złoty był; pereł trzy sznurki ważyły łutow dwa, kosztowali złotych sto dwadziescia; sztuczki rubinowe dwie y zauszniczek dwie parze, ważyły czerwonych złotych sześć y cwierć, rachuiąc czerwony złoty z rubinami tylko po złotych dwanascie; pacierze koralowe, cały rożaniec za złotych dwadziescia y pięć; zaslony cztery kitaykowe zielone y kołdra y płotek karmazynowe kitaykowe w wode, czyniło to wszytko puł siodmasta złotych, oprocz inszych podleyszych rzeczy. Trzecie się przedały na potrzeby wszytkich panow siestrzencow y wyrachowałam się im ze wszytkiego, co było przy mnie y w podział dałam panom siestrzęcom ostatek, ktory dział stał się przy iegomosci panu Brodowskiem, podsędku Chełmskim, y przy iegomosci panu Dmuchowskim, pisarzu Chełmskim, w roku tysiącznym sześćsetnym osimdziesiątym szostym; ktorzy ichmość, przeyrzawszy y przerachowawszy porządnie wszytkie regestra tak rzeczy, przy mnie zostaiących, iako y dochodow i roschodow wydatkow wszykich, przy bytnosci wszytkich trzech panow Krynskich, pana Kazimierza, Alexandra y Jozefa, pozostałe rzeczy podzielili kożdemu z osobna y summo moie uznali z tych regestrow, com nad to wydała swych własnych pieniędzy, o czym w dziale iest opisano, wielem wydała y iaka summa powinna mi miała być oddana, ale tylko dwa tysiąca powinni mi były oddać panowie Krynscy z tey summy, ktorą mieli na wsi Rownie, bom iem ostatek darowała przy tym że dziele. Te dwa tysiąca przy wykupnie panow Krynskich z Rowna odebrałam w roku tysiącznym sześćsetnym osimdziesiątym osmym; za co Panu Bogu moiemu dziękuie, żem za żywota moiego uczyniłam rachunek panom siestrzęcom moim z tego wszytkiego, co kolwiek miałam w rękach moich y w zawiadywaniu tak po smierci rodzicielskiey ich, iako y po smierci pana Adama Krynskiego, brata ich, z czego wszytkiego odebrałam kwit od panow Krynskich, siestrzęcow moich z podpisem ich y wyżey mianowanych ichmosciow panow przyiacioł, przy ktorych dział był. Ten kwit żeby był w chowaniu u panny siostry moiey rodzoney, w. siostry Magdaleny, teraznieyszy matki podprzeoryszy, y u w. siostry Eufrazyi, siestrzenicy moiey, także y regestra te wszytkie, ktore są tego, co się było zostało po rodzicach y po rodzonym panow Krynskich, iako y tego, com przedała z tych rzeczy y com wydała na potrzeby ich, z ktorych iuż wyrachowałam się przy dziale ich, y ten dział opisany trzech panow Krynskich w roku tysiącznym sześćsetnym osimdziesiątym osmym dzielącym się po rodzicach swoich ruchomemi rzeczami y komplanacya o wykupno z Rowna panow Krynskich w roku 1688 y regestr tych rzeczy y summy, podpisane od pana Iozefa Krynskiego, co po smierci moiey odbierze na dziatki swoie, y testament moy ten y regestr wszytkich rzeczy moich generalny wielki, a przy nim nieboszczki paniey siostry regestr y regestr, co się zostało po smierci pana Kazimierza Krynskiego, item drugi regestr tego, co nie należało do dożywocia ieymosci paniey Krynskiey Kazimierzowey, a to ieymość pobrała, y regestr summy osmi tysięcy y siedmu set złotych, odebranych z *Rowna*, iako się ta summa obrociła, podpisany iegomosci pana ręką Mikołaia Siestrzewitowskiego, przy tym będącego, y regestrzy trzy, com wydała własnych swych pieniędzy na potrzeby trzem panom Krynskim: panu Kazimierzowi, Alexandrowi y Iozefowi po darowaney summie przy dziele ich y insze pisma, ktore są związane w

tymże fascykułe, przy ktorym iest regestrzyk tych pism, iakie są, a osobliwie naybardziey o trzynascie pism y regestrow, ktore wyżey wymieniam, bardzo prosze, żeby były dochowane w klasztorze dla dziatek panow Krynskich do tego czasu, aż do rozumu dobrego przydą y do postanowienia swego, żeby y oni uznali na potym, że ia rodzicom ich nic nie straciła po ich rodzicach, ale y owszem swym groszem zakładałam przez wszytek wiek ich na potzeby ich y wielem też wydała swych własnych pieniędzy. Także kwity od panow Niedobylskich w drugim fascikule z inszemi pismami są, ktore kwity są w księgach Chełmskich, te są bardzo potrzebne panom Krynskim, chować ich dobrze trzeba, y testamenty oboyga rodzicow panow Krynskich, także testament ten moy y regestr wszytkich rzeczy moich generalny, y kopia testamentu nieboszczyka małżonka mego y kwit urzędowy od ieymosci paniey Ferrantyniey, a teraznieyszey ieymosci paniey Jarochowskiey, dany po smierci małżonka mego z odebrania, co się iegomosci należało po rodzicu iey, y co też mnie y z uwolnienia mnie ze wszytkiego y inse pisma y kwity, ktore są każde w osobnym fascykule związane, a przy każdym są regestrzyki tych pism opisane, iakie tam są. To wszytko ma być u rodzoney moiey, y u wielebney siostry Eufrazyey w dobrym schowaniu. A ieżeliby to można, żeby y te wszytkie były dochowane dziatkom panow Krynskich, iednak, gdy będzie potrzeba iegomości panu Iozefowi Krynskiemu z tych pism ktorego, tedy mu wydać, ażeby znowu dał do schowania, oprocz tych trzynastu, wyżey napisanych, nie wydawać, chyba by przepisane, a iuż mu też dałem niektore poprzepisowane. Co zaś należało pannie Konstancyi Krynskiey według tego regestru, ktory niebosczka rodzicielka iey podpisała y naznaczyła, ieżeliby się była na swiecki stan obrociła, z tych rzeczy iedne się poprzedały, drugie, co naylepsze do klasztoru się dały z panną Konstancyą Krynską, a trzecie ieszcze sama wyużywała, będąc swiecką, a co się dało do klasztoru, iest to wyżey opisano, a co ieszcze zostało, iest tego regestr, ręką moią zapisany y podpisany. A te rzeczy według moiey woli są podzielone pannie Maryannie Krynskiey, iako iest opisano na iey regestrze y panu Iozefowi. Co się miało dostać na gospodarstwo panny Konstancyi, to iem należeć będzie ten ostatek successyi po nieboszcze pannie siestrze długu u nieboszczyka iegomości pana Malchera Ciesielskiego, ktory był winien nieboszczykowi rodzicowi memu summy samey złotych trzy tysiące y trzysta, oprocz prowizyi przez kilka lat, o ktory to dług tego zwyż pomienionego pana Ciesielskiego (ktory też był opiekunem po rodzicu naszym) ieszcze za żywota iego od roku tysiąc sześćsetnego sześćdziesiątego wtórego pozywać poczęliśmy, a po smierci ieymosci paniey małżąki iego, na ktory przewod prawa iam sama siła kosztu łożyła, otrzymuiąc w grodach Bełskim, Włodzimierskim rożne terminy, condemnaty, exekucyie, także z trybunalskiego dekretu banicyie, execucyie y znowu staneła remissa do trybunału. To wszytko przewiedzione prawo oddałam do rąk wielebnych matek y karte na złotych polskich trzy tysiące y trzysta; na ten dług należące y wszytkie munimenta prawne; do tego długu polowy należała nieboszczka rodzona moia, a rodzicielka panow Krynskich, siestrzęcow moich: ta iedy połowa tego długu, rodzicielce ich należąca, panom Krynskim czterom braci należała, a że Pan Bóg odebrał z tego swiata trzech, dwuch bezpotomnie, a po trzecim corka została, teraz tedy panu Krynskiemu Iozefowi y tey corce pana Kazimierza Krynskiego pannie Maryannie Krynskiey ta połowa tego długu w rowny dział należeć będzie, a drugą połowę, mnie należącą, darowałam wielebnym matkom karmelitankom bosym u swiętego Iozefa w Lublinie, żeby za mnie Pana Boga prosili y w modlitwach swoich częstą za duszę moią pamientali y żeby swym kosztem y staraniem konczyli to prawo, albo iakim kolwiek sposobem tego doyść mogli. A że wielebni oy-

cowie karmelitani imieniem wielebnych matek, nie kąncząc prawa do ostatka, przez ugodę z panią Ciesielską upewnienie tego długu postanowili y przez zapisy od niey utwierdzili, pozwoliwszy iey prowizyą brać do smierci iey od tey summy, ktora summa zostaie u synagogi żydowskiey y starszych Lwowskich na prowizyi, od ktorych wielebne matki maią taki zapis, że po smierci pani Ciesielskiey do rąk matek wielebnych maią oddać tę summę. Tego długu całego uczyniłam cessią y z panami siestrzencami wielebnym matkom dla prętszego dochodzenia go, ale zaś dali matki taką kartę na to z podpisami całego zgromadzenia klasztornego, że połowa tego długu ma należeć panom Krynskim, siestrzencom moiem, kiedy tę summę odbierać będą, ktora to karta iest podana do xiąg grodzkich Lubelskich dnia osmego Sierpnia, roku tysiącznego sześćsetnego dziewięćdziesiątego pierwszego, a odebrawszy wielebne matki tę summę, a panu Iozefowi Krynskiemu y pannie Maryannie Krynskiey połowę iey oddawszy, drugo połowe, ktorąm darowała matkom, pokornie o to prosze, żeby ią dali na czynsz, tak, iako nieboszczki matki ieymsci paniey Łędzkiey, y te pięćset złotych przyłączywszy, ktorem wyżey naznaczyła wielebnym matkom. Koło tego wszytkiego rady y pomocy uprosiłam iegomosci pana Franciszka Sługockiego, podstarosciego grodzkiego ziemie Chełmskiey, także y iegomosci pana Macieia Kunickiego, łowczego Żydaczewskiego, y teraz o to uniżenie upraszam ichmosciow, iako mam obietnicę, aby ichmość, moie miłosciwe panstwo na mieyscu oycowskim byli dobrą radą y pomocą siostrzencowi y wnuczce moiey koło tych summ, które się im po smierci moiey dostano, a raczyli upatrzeć iakie dobre mieysce lubo na prowizyą, lubo żeby też maiętność puszczono niezawiedziono panu Krynskiemu, ażeby tey summy ztamtąd nie odebrał przez wiadomosci ichmosciow wyżey mianowanych, bo by ią trzeba zaraz dać na insze dobra, żeby dziatkom iego w bezpiecznym mieyscu była, iako wyżey opisano iest, a pan Krynski, rodzic ich, żeby pożytku od niey zażywał aż do wzrostu abo postanowienia ich, dziatkom go tegoż udzielaiąc, także wnuczki moiey panny Maryanny Krynskiey summa żeby za wiadomoscią ichmosciow była dana na mieysce bezpieczne, na dobra niezawiedzione, z obwarowaniem dobrym, y żeby prowizyą pewną miała na wychowanie y ochędostwo iey należyte y na dalszy czas żeby iey sobie zachowywała na sporządzenie porządku koło postanowienia swego, do iakiego ią stanu Pan Bóg obroci y powoła, a ta prowizya żeby była oddawana do matki podprzeoryszy, rodzoney moiey, y do wielebney siostry Eufrozyey, w ktorych ona sama będzie opiece, a potym kiedy przydzie do szłusznego rozumu, tedy iey samey do rąk może być dano za radą przecie y wiadomoscią wielebnych matek. Regestra y karty na długi, ktorem odebrała po smierci nieboszczyka małżonka mego od ieymosci paniey Ferrantyniey y od opiekunow, ktorych nieboszczyk w testamencie zostawił, z ktorych długow ostatek posagu mego, zapisanego od małżonka mego, miałam sobie odebrać, to iest złotych trzy tysiące, na ktore trzy tysiące złotych więcey nic nie wzięłam, tylko tysiąc złotych od iegomosci pana Wacława Stoinskiego, podstolego Kijowskiego, za ieden dług, ktorego przez prawo nie mogłam doyść, łożywszy koszt przez wiele lat, musiałam się przez ugodę kontentować iednym tysiącem złotych. Drugi dług u iegomosci pana Parysa, kasztelana Lubelskiego, iest na niego membram na złotych tysiąc, dany od nieboszczyka swiętey pamięci iegomosci pana Prokopa Lesniowolskiego, woiewody Podlaskiego; ten membram y monimenta zaczęte prawne oddałam iegomosci xiędzu Gatynskiemu, kanonikowi Lubelskiemu, na ten czas bractwem Miłosierdzia zawiaduiącemu, ażeby tego długu dochodził prawem, ktore ia zaczełam w Stężycy na Kłoczowie, przewodząc prawo z iegomoscią panem Parysem, kasztelanem Lubelskim. Ten dług do bractwa Miłosierdzia połowę, a do swiętego Łazarza

połowe dałam y w grodzie Lubelskim zapisałam go. Trzeci dług u successorow nieboszczki ieymosci pani Ewy Łędzkiey, u iegomosci pana Iana Łędzkiego y iegomosci pana Stefana Łędzkiego, wnukow ieymosci, na ktory to dług iest karta z podpisem nieboszczki Ewy Łędzkiey na złotych sześćset; tą kartą dałam wielebnym matkom u swiętego Iozefa y wszytkie dokumenta, do tego długu należące, iako to: kopia testamentu ieymosci paniey Ewy Łędzkiey y roboracya onego y prawa, zaczęte w grodzie y w trybunale, y uczyniłam cessyą tego długu tymże matkom karmelitankom u swiętego Iozefa w taki sposob ustnie umowiony, że skoro doydą tego długu, tedy maią odebrać sobie go połowe, a drugą połowe maią oddać do swiętego Ducha koscioła na potrzeby szpitalne; ma się to obrocić dla ubogich, iakom opowiedziała iegomosci xiędzu proboszczowi swiętego Ducha; na to dali mi karte matki wielebne, że tam maią to dać y na to, że lubom ia uczyniła cessią matkom na cały dług złotych sześćset, ale potym w karcie na połowe według umowy między nami opisali, y na to się matki podpisali; kartę, ktorąm dała z podpisem ręki moiey nieboszczykowi iegomosci panu Ferantyniemu, na to, żem miała oddać iegomosci co bym nad trzy tysiące złotych długow wyżey mianowanych wyciągnąć mogła, te ieymość pani Jarochowska teraznieysza powinna oddać, bom y swych tych trzech tysięcy złotych nie odebrała, tylko ieden od iegomosci pana Stoinskiego, z ktorego kwitowałam w grodzie Lubelskim y z całego długu, bo przez ugodę musiałam ostatka ustąpić. A drugie dwa długi wyżey mianowane do swiętego Łazarza za bractwem Miłosierdzia ieden dałam, a drugi do swiętego Ducha mam dać, kiedy go odbiorą wielebne matki od iegomosci pana Łędzkiego według karty umowioney między nami. Te dwa długi obrociłam na intencyą nieboszczyka małżonka mego, wiedząc dobrze nieboszczykowską intencyą, że tam miał wolą uczynić co dobrze na te dwie mieysca, a że się tam nie stało dosyć za żywota iego, ani od sukcessorow po nieboszczyku, iam to dała, co mnie własnie należało odebrać sobie z tych długow według woli y testamentu małżonka mego; dług zaś u ieymosciey paniey Ferrantyniey, a teraznieyszey ieymosciey paniey Jarochowskiey, ktoregom ia sama pożyczyła prętko po smierci małżonka mego, złotych dwanascie set w roku tysiącznym sześćsetnym siedmdziesiątym drugim, na ktory dług dał mi pan Ferrantyni w zastawe iednorozcu sztukę y karte z podpisem ręki swoiey y samey paniey Ferrantyniey, ale ten iednorozec wydałam iegomosci panu Ferantyniemu na ten czas, kiedy wyieżdżał do Moskwy dla spieniężenia go tam, bo tego bardzo affektował, tylko mi karte inszą oboie ichmość dali na się na dwanascie set złotych z podpisami rąk swoich i że odebrali iednoroziec odemnie y mieli ten dług prętko oddać, ale do tego czasu nie iest mi oddany; ten dług daruie ieymosci Ferrantyniey, a teraznieyszey ieymosci paniey Jarochowskiey y upominać go nie każe, widząc teraznieysze potrzeby iey wielkie, a prosze, aby mie przy komuniach swiętych nie zapominała przed Panem Bogiem. Iest drugi dług (ktorym ia opisała w karcie moiey, po testamencie napisanym, ktora ma być tak ważna, iako y testament), na ktore są karty dane od iegomosci pana Jarochowskiego y samey pani Jarochowskiey na kilka set złotych, tego spodziewam się, że mi za żywota mego będzie oddany y powtore ia znowu niziusięko upraszam ichmosciow miłosciwych panow wyżey uproszonych, aby byli siestrzęcowi memu y wnuczce mey pomocni y we wszytkich okazyach krzywdy czynić im nie dali, ieżeli by iem od kogo być miała, za co Pan Bóg sowicie nagrodą będzie ichmosciom tak samym, iako y zacnemu potomstwu, a ich tym obliguie, aby umieli odsługować do smierci za to; także do tego postanowienia mego, w tym testamencie opisanego, (iako to pogrzebu y do kosciołow y szpitalow należących y com legowała panu siestrzencowi y wnuczce mey tak w

pieniędzach, iako y w inszych wszytkich rzeczach moich na rozporzządzenie, com komu naznaczyła), znowu ia o to barzo prosze matki podprzeoryszy, siostry moiey y wielebney siostry Eufrazyey, siestrzenicy moiey, żeby pracy swey y starania nie litowali, aby się w tym wszytkiem dosyć stało, iako opisuie w testamencie, y wielebnych matek y dobrodzieiek moich uniżenie y pokornie prosze, aby iako mi podczas życia mego przyiazń y łaske swiadczyli, tak y po smierci raczyli w tym dopomoc matce podprzeoryszy y siestrzenicy mey z radą y pomocą ichmosciow panow opiekunow, za co od Pana Boga wielką w niebie koronę otrzymaią y ci wszyscy, dla których te prace podeymo, Pana Boga prosić będą y odsługiwać powinni zostaną; a ia naprzod, gdy stane przed maiestatem Boskim, moimi zawdzięczać będę modlitwami, w czym nie wątpię y mam nadzieię, że mie z nieogarnionego miłosierdzia swego da to Bóg moy y daruie w krolestwie swoim, patrząc na oblicze swięte swoie przez swięta Matkę swoią, za przyczyno Panny Przenayswiętszey y swiętych patronow moich, a za modlitwami też wielebnych matek. Jeżeli bym komu miała być winna, tego nie pamiętam, chyba żeby co małego być miało, żeby w pamięci moiey nie było, a upomniał się by kto dobrym sumieniem, to prosze dać mu na sumienie iego, a kto by kolwiek był przeszkodą do tego rozporządzenia mego albo uszczerbkiem, ażeby się każda rzecz nie miała dostać według opisania mego każdemu, co naznaczam, tedy sam Pan Bóg mscić się tego będzie stokrotnie. Słudze, ktory na ten czas będzie przy mnie, proszę, aby zapłacić zasłudze iey według mego postanowienia z nią, a inszym tym, ktorzy mi przed tym służyli, popłaciłam i niewinnam nic żadnemu, ani żadney; odpuszczam też tym wszytkim, ktorzy mie kiedy kolwiek co złego uczynili, a ieżeli ia też kogo w czym obraziła, prosze, aby dla niewiney krwi ran Jezusowych odpuscili. Kończąc iuż testament moy, na to wszytko ręką się swoią podpisuie y chce mieć ten testament tak ważny, iakoby xięgami urzędowemi był roborowany, ieżeli mi samey nie przydzie do roboracyi onego. Zostawuie iednak sobie moc y władzę odmienić, albo poprawić go, ieżeli tego będzie potrzeba. Działo się w Lublinie, w klasztorze u matek karmelitanek bosych u swiętego Jozefa, dnia trzeciego Listopada, roku tysiącznego sześćsetnego dziewięćdziesiątego czwartego. Maryanna Jeleniewska, manu propria". Originale vero ejusdem testamenti idem offerens ad se recepit et de recepto officium quietavit per praesentes.

Тоже, л. 843.

№ 130.—1720 г. 11 Марта.

Заявленіе вознаго о наложеніи ареста на мѣніе Холмскаго епископа Іосифа Левицкаго.

Feria secunda post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1720.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Fedorius Krawczuk, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, se ex officiosa requisitione generosi Stanislai Milanowski, bonorum sortium suarum, in villa *Wołoska Wola* sitarum, haeredis, una cum duobus nobilibus Joanne Lubanski et Stanislao Drewnowski, majoris et evindentioris testimonii gratia sibi ministeriali protunc adhibitis, ad bona villae *Wołoska Wola* curiamque generosi Floriani Blizinski, ibidem sitam, sabbatho post festum Conversionis sancti Pauli apostoli proximo, anno praesenti condescendisse ibidemque cum duobus nobilibus summam, quae et quanta, vigore delatae super contributionem fumalem in rem et personam illustrissimi et reverendissimi Josephi Lewicki, ritus graeci episcopi Chełmensis, editae et per praedic-

tum generosum Blizinski exactae, pervenit, arestasse officiosoque aresto ad disjudicationem praetensionis praefati generosi requirentis ad praedictum reverendissimum episcopum Chełmensem, respectu summae septingentorum florenorum polonicalium habitae, innodasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 854.

№ 131.—1720 г. 5 Апрѣля.

Заявленіе вознаго о наложеніи ареста въ Сельцѣ на бѣглаго крестьянина изъ Кумова.

Feria sexta post festa solennia sacri Paschatis proxima, anno Domini 1720.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Fredro, episcopi romani Chełmensis, arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Łukowski, ex reproducto authentico officio praesenti bene notus, de bonis villae *Kleszów*, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, ex officiosa requisitione illustrissimi et reverendissimi Fredro, episcopi ritus romani Chełmensis, una cum duobus nobilibus, videlicet Alberto Przygocki et Joanne Gołębiowski, sibi ministeriali regni generali provido majoris ac evidentioris testimonii gratia adhibitis, ad bona villae *Sielec* die hodierna, in actu contenta, praesens et personaliter condescendisse ibidemque actualiter existens, laboriosum Stanislaum de bonis villae *Kumow*, praefati illustrissimi et reverendissimi requirentis subditum, dissectis carceribus, videlicet compedibus, proventum, apud administratorem eorundem bonorum Sielec arestasse officiosoque aresto innodasse, quod arestum taliter impositum idem administrator suscepit. De quo praesens ministerialis relatio et praefatorum generosorum Przygocki et Gołębiowski comparentium conformis attestatio.

Тоже, л. 902.

№ 132.—1720 г. 11 Апрѣля.

Заявленіе писаря о неявкѣ Витковскихъ и Михновскихъ по дѣлу съ Холмскимъ Базиліанскимъ монастыремъ.

Feria quinta post dominicam Conductus Paschae proxima, anno Domini 1720.

Ex parte religiosi patris Kosakowski ordinis divi Basilii Magni contra generosos Witkowskie et Michnowskie manifestatio et in continenti publicatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi patris Floriani Kosakowski, causarum conventus ordinis divi Basilii ritus graeci monasterii Chełmensis procuratoris, suo et venerabilis admodum reverendi patris Procewicz, ejusdem conventus superioris, ac totius communitatis patrum et fratrum nomine, in et contra generosos Joannem et Andream Witkowskie, conjuges, Georgium et Mariannam Michnowskie, itidem conjuges, ratione per ipsos decreto officii praesentis, feria quinta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem, anno praesenti inter memoratum conventum et eosdem prolato, contraventionis, summae provisionalis, quae et quanta ab ultima quietatione ex nexu possessionis bonorum *Serebryszcze* a summa mille florenorum polonicalium, per olim generosum Jacobum Jasięnski praefato conventui inscripta et super eisdem bonis *Serebryszcze* haerenti, non persolutionis, rigoris, videlicet poenae banitionis in eodem decreto appositi, succubitionis facta pro L. D. C. (prout latius debet dari copia). Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine exspectata extiterat, ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero

manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur. Hicque in continenti idem suprascriptus manifestans petiit sibi ab officio praesenti ministerialem regni generalem ad publicandam banitionis perpetuae poenam, decreto memorato sententiatam, ob contraventionem vero eidem decreto per partem citatam factam, addi et deputari. Cujus affectationi officium praesens annuendo contentisque praeinserti decreti insistendo, ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski addit et deputat. Qui quidem ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, taliter ab officio praesenti ad praemissa exequenda additus et deputatus, e loco publicationum solito rediens munusque deputationis suae exequens et restituens ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit: se praefatam banitionis perpetuae poenam, decreto suprafato sententiatam, in praesentia plurium nobilium, in castro praesenti protunc existentium, tam hic in castro Chełmensi, quam in aliis publicationi consuetis locis alta sua, clara, intelligibili ac sonorosa voce praeconica publicasse, proclamasse, ad notitiamque omnium, ut juris et moris est, sufficienter ac legitime deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 919.

№ 133. — Тоже.

Заявленіе по дѣлу Витковскихъ съ Холмскимъ піарскимъ монастыремъ.

Reverendus pater Simon Piarum Scholarum nomine totius collegii contra generosos Witkowskie manifestatur et in continenti publicatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione reverendi patris Simonis a sancto Josepho Piarum Scholarum conventus Chełmensis, suo et admodum reverendi rectoris totius collegii Chełmensis nomine, in et contra generosos Joannem et Annam Witkowskie, conjuges, ratione per ipsos decreto officii praesentis, feria quinta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem, anno praesenti inter memoratum conventum et eosdem generosos Witkowskie prolato, contraventionis, summaeque provisionalis, quae et quanta ab ultima quietatione ex nexu possessionis bonorum *Srebryszcze* a summa mille florenorum polonicalium provenientis, non persolutionis, per quod rigoris in eodem decreto appositi succubitionis, facta. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine expectata extiterat, ad acticandum officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur. Et in continenti idem suprascriptus manifestans petiit ab officio sibi praesenti ministerialem regni generalem ad publicandam banitionis perpetuae poenam, decreto memorato sententiatam, ob contraventionem eidem decreto memorato per partem citatam factam, addi et deputari. Cujus affectationi officium praesens annuendo contentisque praeinserti decreti insistendo, ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski addit et deputat. Qui quidem ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, taliter ab officio praesenti ad praemissa exequenda additus et deputatus, e loco publicationum solito rediens munusque deputationis suae exequens et restituens ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit: se praefatam banitionis perpetuae poenam decreto suprafato sententiatam, in praesentia plurium nobilium, in castro praesenti protunc existentium, tam hic in castro Chełmensi, quam et in aliis publicationi consuetis locis alta sua, clara, intelligibili ac sonorosa voce praeconica publicasse, proclamasse, ad notitiamque omnium, ut

juris et moris est, sufficienter ac legitime deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 926.

№ 134.—1720 г. 15 Апрѣля.

Заявленіе о нанесеніи побоевъ слугѣ настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря.

Feria secunda post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1720.

Religiosus Bielecki O. D. B. M. monasterii Chełmensis nomine superioris sui et totius conventus manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione religiosi Jacobi Bielecki, nomine et ex speciali commisso venerabilis et admodum reverendi Basilii Procewicz, conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci superioris et consultoris, in et contra generosum Thomam Pawłowski, ratione per ipsum die hesterna, hora meridiana, pueri ejusdem *Wasik* famulantis vocitati nulliter et indebite in arce praesenti Chełmensi tendentis, collaphisationis, flagro concussionis ejusdemque reverendi patris superioris diffamationis, honoris laesionis, deperditionem pilei causationis, lagenae gedanicae vino infusae concussionis, securitatis publicae tum immunitatis personarum violationis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine exspectata extiterat, ad acticandum officio eidem non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicesgerentis in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia, hoc idem officium iterum iterumque protestatur. Et in continenti idem protestans nomine, quo supra, statuit eundem nobilem Theodorum Wasilowski, qui statutus, in verificationem praemissorum coram eodem officio et actis commonstravit concussionem magnam sub oculo partis dextrae cute derasam, a qua concussione sub oculo tumiditas reperitur. Idem commonstrans praesentavit lagenam gedanicam destructam, asserendo per suprascriptum generosum Pawłowski tam vulnus sibi inflictum, quam lagenam vitream, mediam ollam! capientem, cum vino concussam esse, quam lagenam rursus ad se recepit.

Тоже, л. 931.

№ 135.—1720 г. 29 Апрѣля.

Заявленіе вознаго о врученіи позва канонику Холмскому Николаю, Мошинскимъ и другимъ лицамъ по дѣлу ихъ съ настоятелемъ доминиканскаго монастыря Ясенскимъ.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1720.

Ex parte religiosi patris in X-sto Jasięski, ordinis Praedicatorum s. Dominici conventus Żołkiewiensis contra perillustrem et admodum reverendum canonicum Chełmensem, tum Moszynskie ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Vołyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis perillustri et admodum reverendo Nicolao, canonico Chełmensi, tam generosis Stanislao et Sebastiano, nec non Evae, magnifici Moszynski, succamerarii

sacrae regiae majestatis, Catherinae seu cujusvis nominis Kossakowska, consortibus Wyżyckim, olim magnifici Wyżycki, vexilliferi Kijoviae, Braeławiensis capitanei, cum olim magnifica Marcianna Zaboklicka procreatis filiis et filiabus, bonorum villae *Uher*, in palatinatu Russiae, terra vero Chełmensi jacentium, haeredibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis—ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum: religiosi in X-sto patris Francisci Jasięski, ordinis Praedicatorum sancti Dominici conventus Żołkieviensis prioris, totiusque ejusdem conventus religiosorum patrum et fratrum, actorum, qui vos, inhaerendo protestationibus, coram actis authentice quibusvis eo nomine factis, cum debita assistentia, de jure incumbenti, citant pro eo, quatenus vos summam censualem a summa originali triginta millium florenorum polonicalium, per olim illustrem et magnificam Theophilam Sobieska, castellanam Cracoviensem, super bonis *Uher* inscripta, provenientem, non obstantibus quibusvis in antecessum quietationibus, in rem antecessorum vestrorum adactive et indeterminatum suffragiorum animae ex rationibus in termino termini inferendis subsecutis, juxta obloquentiam originalis inscriptionis totaliter persolvatis, damna exinde causata restituatis ac poenas respectu elusionis et detrimenti conventus, per sententiam judicii nostri irrogandas, eluatis. Sitis itaque termino parituri et ad praemissa haec et alia vobis latius futuro in termino proponenda judicialiter responsuri. Datum Lublini feria quinta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Uher* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, administratori eorundem bonorum ad manus tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Тоже, л. 954

№ 136.—1720 г. 2 Мая.

Заявленіе вознаго объ освидѣтельствованіи имъ избитаго драгунами ученика Холмской піарской школы.

Feria quinta post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1720.

Ex parte nobilis Szabranski, Scholarum Piarum studiosi, obductio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes generosi Boguslaus Kamienski, Petrus Głębocki, Adalbertus Szumiłowski, Paulus Baniecki, Piarum Scholarum Matris Dei pauperum studiosi, nomine et ex speciali commisso reverendi patris Josephi a Jesu et Maria praefecti, petierunt sibi ab officio praesenti ministerialem quemvis regni generalem providum Simonem Rozruchowski addi et deputari, qui ad praemissa exequenda additus et deputatus, e loco solito rediens munusque deputationis suae exequens ac restituens, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit etc. in haec verba: „Iż ja, z urzędowney rekwizycyey będąc przydany, widziałem y oglądałem na ciele szlachetnego Piotra Szabranskiego, studenta szkoł Chełmskich, z informacyi niewiernego Arona Krakowianina, obywatela Chełmskiego, bez żadney okazyi, przez urodzonych panow Gabryela Wilgie, Mikołaja Szrubinskiego, Alexandra, dobosza j. w. imci pana woiewody Podlaskiego regimentu pieszego draganskiego, zadane razow krwią obewrzałych z pułtorasta, od nog aż do głowy kanczukami zsieczonych". De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 965.

№ 137.—Тоже.

Жалоба префекта Холмскаго піарскаго училища на еврея Арона Краковянина и др. за накесеніе ученику Шабранскому жестокихъ побоевъ.

Studiosi contra infidelem Aron Krakowianin ac alios manifestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus pater Josephus a Jesu et Maria, Scholarum Piarum Chełmensium praefectus, nomine suo et totius collegii, nec non generosorum studiosorum terrae Chełmensis, scholas protunc frequentantium, praecipue nobilis Petri Szabranski, incolae terrae Drohiciensis, scholae Grammaticae studiosi, in et contra infideles Aron Krakowianin et Gabriel Abrahamowicz, ad praesens arendatorem de *Uher*, atque Jakubowa Giecycha, matrem cum filio, aliosque, de nominibus et cognominibus ad praesens ignotos, judaeos synagogae Chełmensis, postquam innotuerint specificandos primarios motores principales, appretiantes generosum Gabrielem Wilgi, tum strenuos Nicolaum Szrubinski, kapral, et Alexandrum, ab eisdem judaeis appretiatos milites, infrascripti facinoris et excessus manuales executores, mandata judaeorum propria exequentes, solennissime protestati sunt, quia ipsi, nulla attenta securitate publica, tot legibus regni cauta, imo eadem in studiosa juventute polona, personae nobilitaris sanguinis innocenter effusi catholici subsequendaeque mutilationis, actualiter violata, ausi sunt et temere praesumpserunt feria quarta, actum praesentem proxime procedente, memoratum nobilem Szabranski innocuum, nihil sibi evenire sperantem, pro bono opere, loco deservitae mercedis, ex casu flammae ignis, in civitate Chełmae principium incipientis, lapidatum, violentis manibus apprehensum, nulli combustionis opinioni notoriae conscium et subjectum, ad Praetorium adductum, sine quavis judicii et officii civitatensis judiciali forma decreto proferendo et magistratus Chełmensis praesentia privatissima, enormissime, crudelissime concutere, flagris converberare, excarneficari et vix spirantem dimittere, innocentem sanguinem catholicum et nobilitarem effundere, mutilationem causare et periculum vitae inferre, perindeque, securitate publica ac domestica violata et spreta, poenas condignas in se jure merito trahere. Quae praemissa cum sint contra omne fas et aequum, ideo suprascripti protestantes contra memoratos inculpatos, tam principales judaeos, appretiantes et instigantes, quam et milites eorum mandata exequentes, instigationi subsequentes, manus suos militares non Reipublicae obsequiis, verum in laesionem alienam applicantes, summo cum animi sui dolore iterum iterumque protestantur, offerendo praemissam laesionem in quovis officio et judicio regni mediante sacrosancta justitia vindicaturos velle; salva ejusdem protestationis, etiam per citationem eo nomine edendam, melioratione reservata.

Тоже, л. 966.

№ 138.—1720 г. 16 Мая.

Позовъ Слугоцкому по дѣлу его съ епископомъ Холмскимъ Фредро.

Feria quinta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo.

Ex parte illustrissimi et admodum reverendissimi Fredro, episcopi Chełmensis, contra magnificum Sługocki, vexilliferum Chełmensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, officio praesenti bene

notus, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae et dux campestris exercituum regni, Chełmensis, Lubomlensis, Stulnensis, Novosielecensis etc. capitaneus. Tibi magnifico Josepho a Sługocin Sługocki, vexillifero Chełmensi de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta, prius et proximius a data et positione praesentis citationis in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter peremptorieque compareas—ad instantiam instigatoris officii ejusque delatorum: illustrissimi et admodum reverendissimi Alexandri Antonii Fredro, episcopi Chełmensis, et generosi Casimiri Zieniowicz, ejusdem illustrissimi et reverendissimi principalis sui, uti bonorum episcopalium clavis Kumoviensis administratoris praesentanei, nomine agentis, actorum, qui te, inhaerendo manifestationi suae, tum etiam protestationi, eo nomine contra te factae, citant pro poenis in legibus regni descriptis, per te autem succubitis ex eo, quia tu privata authoritate et quodam praetextu ductus subditum Kumoviensem delatorum proprium ad saepissimas sui actorum requisitiones restituere et extradere non vis, imo eundem, in strictis carceribus detinendo et angarisando, injuste usurpas, tibi applicas, quinimo minime attenta dignitate praelaturae praeeminentissimi honoris episcopalis, etiam alios ejusdem illustrissimi ac reverendissimi episcopi Chełmensis subditos, ad episcopatum Chełmensem spectantes, privato tibi itidem ausu contemptuasti, eosdem ad libitum tui, prout tibi in termino advenienti praemissa omnia scrutinio, officiose expediendo auscultandoque, deducentur, per subordinatas ad id tuas personas oppressisti, honorique intaminato et aestimationi illaesae illustrissimi et reverendissimi episcopi Chełmensis exinde multum derogasti poenasque łegum regni ex quantitate facti promanatas succubuisti, pro quibus decernendis praesentibus citaris, etiam ad videndum et audiendum te magnificum citatum luitis poenis praemissis, per officium nostrum super te irrogandis, ad restitutionem et extraditionem praenominati subditi, indebite incarcerati, ex carceribus et vinculatione praejudiciosa relaxandum esse adinveniri, pro injusta incarceratione punibilem te fore declarari, continentiam in exorbitantia peracta et prosecutione subditorum episcopalium statui, laesum honorem illustrissimi episcopi Chełmensis indelebilis characteris supplici deprecatione praestanda compensari, vel prout officium nostrum decernet et moderabitur. Sis termino pariturus et judicialiter responsurus. Datum in castro Chełmensi feria quarta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo"—copia msimilem sigillatam in bonis villae *Sielec* fortalitioque citati, ibidem sito, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1015.

№ 139.—1720 г. 10 Іюня.

Фундушовая запись Луковецкой церкви.

Feria secunda ante festum sanctorum Viti et Modesti martyrum proxima, anno Domini 1720.

Fundationis ecclesiae in bonis villae Łukuwek ritus graeci oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis in Xto pater Daniel Hanski, presbiter ecclesiae, ibidem in *Łukuwek* sitae, obtulit et ad acticandum officio eidem

porrexit literas seu fundationem infrascriptam, per illustrem et magnificum Franciscum, protunc Chełmensem, Camenecensem etc. capitaneum, ad praesens palatinum Smolensciae, tempore, modo et loco in ibidem expressis, eviternis temporibus datam, concessam et fundatam manuque ejusdem fundantis propria subscriptam sigilloque ipsius genuino communitam, infracticandam te tenore sequenti: „Jaśnie wielmożny mosci xięże episcopie Chełmski, Bełzki, administratorze Łudzki, Ostrowski, archimandryta Żydyczynski y Milecki etc. Że do tych czas poddani moi z *Łukowka* y *Bukowey*, tudzież y całey włosci Łukowieckiey, do koscioła origentalnego, a dyecesyey iasniey wielmożnego waszmosci pana należącey, bez pasterza zostawali, zkąd mille detrimenta w duszach ludzkich bywały, assensu samego waszmosci pana noviter erexi swiątnice Pańską pod tytułem *swiętey Pokrowy,* do ktorey za dyrektora podobałem sobie przezacnego y szlachetnego urodzonego oyca Daniela Hanskiego, daiąc onemu przy dawnych zwyczaiach od administracyi sakramentow pola puł łanek, nazwany *Zaięczukowski,* niwe dworską *na Ostrowku* z sianożęciami y przymiarkami do tych gruntow należącemi, tak też wszelkie wolnosci, tak wrąb w puszczy, mliwo wolne w młynach bez czerchy y bez miary, iako też wolne robienie trunku, tak piwa iak y wodki czyli w browarze dworskim, czyli gdzie się podoba, na swoie potrzebe, z takim iednak obligiem, aby co tydzień oprocz zwyczaynych mement dwie mszy specialiter odprawował za mnie y za żone moie, cum succedaneis. Ktorego presentuiąc, za nim moie do waszmosci pana wnosze instancyą y te prezente, majoris et evidentioris testimonii gratia, ręką moią własną przy pieczęci podpisuie. Działo się w *Łukowku*, die vigesima octava Julij, anno Domini millesimo septingentesimo. Franciszek Cetner. Locus sigilli“. Originale vero eiusdem praesentae idem offerens ad se recepit et de recepta sibique extradita officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1085—86.

№ 140.—1720 г. 20 Іюня.

Духовное завѣщаніе Щепанюковой.

Feria quinta post festum sanctorum Viti et Modesti martyrum proximo, anno Domini 1720.

Spectabilis Szczepaniukowey, civis Lubomlensis, ultimae dispositionis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis et admodum reverendus Michael Dawidowicz, decanus et parochus Lubomlensis ritus graeci, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit testamentum seu ultimae voluntatis dispositionem, per olim spectabilem Iakubowa Szczepaniukowa, civem Lubomlensem, tempore, modo et loco, in ibidem expressis, confectum et conscriptum manuque eiusdem testatricis et certorum amicorum propriis subscriptum, infra acticandum de tenore sequenti: „Roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego, dnia osimnastego Marca. Na affektacyą sławetney paniey Anny Iakubowey Szczepaniukowey, starożytney mieszczki *Lubomskiey*, zszedł urząd burmistrzowski przysięgły Lubomski na uczynienie testamentu, o to upraszała pomieniona w słabosci zdrowia swego zostaiąc, aby urzędownie był zapisany, ktory tak zaczyna. W Imie Oyca y Syna y Ducha swiętego, amen. Ia Anna, będąc aż do tych czas oswiecona od Pana Boga wiarą chrzescianską, w ktorey żądam od Pana Boga Naywyższego w teyże wierze swiętey umrzeć, tedy dusze moie oddawam w ręce Panu Bogu, a ciało ziemie, które iest z ziemi; iednak proszę dziatek moich, aby ciało moie, iak mie Pan Bóg z tego swiata zbierze, w *cerkwie swiętego Ierzego* było pochowane, to iest przez wielebnego xiędza Michała Dawidowicza z przytomnoscią innych kapłanow, y za dusze moie *sorokoust* aby był odprawiony, na co nie tylko iako zięciowi przewielebnemu oycu protopresbiterowi Lubomskiemu z miłosci moiey macierzynskiey, ale osobliwie

na obligi, iako kapłanowi y parochowi tuteyszemu, aby odprawował za dusze moie, leguie y konferuie dobra moie, za własną prace moię nabyte, to iest winnice z browarem, ze wszytkiemi budynkami y grontem y ogrodem od ulicy tylney, ktora idzie od *swiętego Michała Archanioła cerkwie*, kocieł temuż browarny przewielebnemu oycu protoprezbiterowi, z ktorego tenże ma płacić złotych trzydziesci na dług do Rożańca Nayswiętszey Panny, ktory iest przeniesiony z domu Iwana Kudyna, summy złotych czterdziesci pięć, na reszte do płacenia tego długu na *Bahłykowszczyznie* zastawnym prawem złotych dwanascie y groszy piętnascie, ktorą to winnice kondonuie z browarem y kotłem y ze wszytkiemi pożytkami wiecznoscią z corką moią miłą, małżonką onego y ich potomkami, aby sobie, w swoiey maiąc possessyi, zażywali y cieszyli się na potomne wieki, ponieważ mimo innych częsci, ktorem dzieciom moim oddzieliwszy z dobr moich oddała y zapisała, a ten browar z winnicą sobiem była do żywota zostawiła na osobliwe też moie potrzeby, zwłaszcza za dusze moie, żeby dobrze czyniono, legowałam; to zaś dokładam: ogrody leżące na ulicy *Rymackiey* wszytkie, te maią puść na cztery częsci w podział, na ktorych iuż ogrodach corka moia Katarzyna żadnego działu mieć nie ma; bania miedziana gorzałczana, co w winnicy zostawa, te Marynie corce moiey lokuie po zesciu moiem y krowe z cielenciem; Anastazyi, corce moiey, leguie złotych pięđziesiąt, dług za konie, co mi winien żyd Effroim, na wykupno pasa srebrnego, ktory w zastawie, y szarafan teyże po zeysciu moiem odkazuie. Szostą część, ktora na mnie przypadała z domu, złotych sto trzydziesci y trzy y groszy dziesięć, ktorąm sobie była zostawiła, excepto podziału dziatek moich, te summę daruie Antoniemu, synowi memu, czyniąc to z miłosci macierzynskiey, lubo nie był wdzięczen tego, że nie skłonny bywał, iako do rodzicielki swoiey, teraz tedy obliguie onego sumnieniem, aby nim mnie Pan Bóg zbierze z tego swiata, mnie przeprosił, żałuiąc, że mię uraził, a otrzymał macierzynskie błogosławienstwo. Strony Anny, corki moiey, ponieważ wzięła w cząstkach pomiarkowanych swoie część y spłat z domu, srebrny pas, złocisty, złotych czterysta trzydziesci; dom kupiłam onym za swoich własnych złotych dwiescie, to iuż nie należy do żadnych dobr z innemi dziatkami memi, excepto cząstek w ogrodach y polach, ktore z rownego działu iey należeć maią. Innych splendorow, pieniędzy, srebra, złota nie mam,—com miała, tom dziatkom moim obligowała. Za opiekuna tego testamentu upraszam przewielebnego oyca protopresbitera, aby tym dysponował według moiey ostatniey woli. A ktoby miał temu przeczyć memu testamentowi, na sąd Boski pozywam każdego. Aby ten testament miał swoy naylepszy walor, uprosiłam zwyż pomienionogo urzędu, aby go podpisał y do xiąg wiecznych aby był wpisany. Iako pisma nie umieiąca, znakiem krzyża swiętego podpisuię się ×. My urząd bywszy przy tym testamencie podpisuiemy się: Kazimierz Chmielarski, burmistrz Lubomski; Kozmian Popkowicz, burmistrz Lubomski; Bartłomiey Kowalowski, burmistrz Lubomski; Iacenty Trohimowicz, burmistrz Lubomski; Kasper Iachodynski, starożytny ławnik, pisarz przysięgły iego królewskiey mosci miasta Lubomla". Originale eiusdem idem offerens ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1096—1098.

№ 141.—1720 г. 8 Іюля.

Духовное завѣщаніе Вѣтршинскаго.

Feria secunda ante festum sanctae Margarethae, Virginis et Martyris proxima, anno Domini 1720.

Olim generosi Epimach Wietrzynski testamenti seu ultimae dispositionis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Joannes Antonius Lubiszewski, parochus Sosnovicensis, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit testamentum seu ultimam dispositionem olim generosi Francisci Epimach Wietrzynski tempore, modo et loco, in ibidem expressis, confectum et conscriptum manibusque tam eiusdem testantis, quam et certorum amicorum propriis subscriptum, infra acticandum de tenore sequenti: „W Imie Troyce przenayswiętszey Oyca, Syna y Ducha swiętego; amen. Ja Franciszek Epimach Wietrzynski z Wietrzyna, iako człowiek żyiący na swiecie, znaiąc sie bydź podległym dekretowi Boskiemu, raz ferowanemu, a nigdy nie odmiennemu, *morte moriemini*, pamiętaiąc na to, że *cui nasci contigit, mori restat*, będąc z woli Boga moiego, Stworcy, Odkupiciela złożony chorobą, to iest paraliżem zarażony, iuż to rok czwarty, a pospolite maiąc reflexyey edictum, że kto zdrow, spodziewa się choroby, a chory per consequens smierci, dziękuiąc Bogu Stworcy y Odkupicielowi moiemu iako nayuniżeniey za to, że mi tu pokutować pozwolił, z Kaziemierzem swiętym oswiadczam się: *hic ure, hic seca, nisi in aeternum parcas*—y lubo na ciele chory, na umysle iednak zdrowy pacienta Boskiego pamiętaiąc admonicyą: *dispone domui Tuae, quoniam cras morieris*, przy pasterzu własnym, ktory mie na drogie zbawienia, iako prawdziwego chrzescianina, sakramentami swiętemi uzbroił y uprowiantował, tudziesz y przy bytnosci uproszonych ichmosciow panow przyiaciął, a sąsiadow moich, niżey na podpisach wyrażonych, takową ostatnią woli moiey tym testamentem czynie dyspozycyą: Naprzod tedy dusze moie, drogo krwią Chrystusową nieoszacowanie odkupioną, a mnie do czasu powierzoną od Boga Stworcy y Odkupiciela moiego, temuż Panu, Oycu y dobrodzieiowi moiemu, iako Jego własną w rany Jego przenayswiętsze wiecznie porzucam, aby w nich *tanquam in cavernis materiae, si qua ei maculae adhaeserunt peccatorum* obmyta była, w opiekę y obronę Matce nayswiętszey, iako tey, ktora iest *refugium peccatorum*, oddaie, aby Ta, ktora mie z młodosci, a raczey ze wnętrznosci matki moiey w opatrznosci swoiey do tych czas trzymała, na straszliwym sądzie Boskim matką mi się y osobliwą pokazała protektorką, z tym zaś panskim patronom y patronkom moim, osobliwie Franciszkowi swiętemu, Aniołowi strożowi in singulare polecam patrocinium, supplikuiąc pokornie, *ut intercedant pro ea ad Dominum Jesum Christum;* ciało zaś moie grzeszne, iako z ziemie, ziemi *usque ad resurrectionem mortuorum* resignuie, upraszaiąc, aby w kosciele farnym *Sosnowickim*, iako własney parafii swoiey po chrzesciansku należycie pochowane było, przy ktorem co kolwiek erogabit, osobliwie na msze swiętą iegomość xiądz pleban teraznieyszy iegomość xiądz Antoni Lubiszewski, w tym iegomosci pana Jana Wereszczynskiego, szwagra mego obliguie, aby z iak naypierwszego dłuszku odebranego rekompensować iegomosci plebanowi zwyż pomienionemu; fortunke zaś nasze, ktora w possessyi protunc zostaie u iegomosci pana Alexandra z Lisowa Biskupskiego (quondam ieszcze nieboszczce swiętey pamieci ieymosci paniey matce Teressie Biskupskiey zostawiona od rodzicow naszych swiętey pamięci Łukasza Epimacha y Agnieszki de domo Szornelowey Wietrzynskich) iako bratu rodzonemu iegomosci panu Jozefowi Epimachowi Wietrzynskiemu, zpłodzonemu z tegoż oyca swiętey pamięci iegomosci pana Łukasza Wietrzynskiego, z matki zaś primi voti ieymosci paniey Heleny Kłuszewskiey, uti majori natu, nie maiąc bliszszego żadnego do dyspozycyi, oddaie, iako y inne dobra, do teyże fortunki należące, rożnym ichmosciom oppignorowane, tak de bonis paternis, iako et maternis, nam wszytkim służącą, ktorego iegomosci pana Jozefa Epimacha Wietrzynskiego, brata mego starszego rodzonego y sukcessorow iego na straszliwy sąd Bosk powołuiąc obliguie, aby za windykacyą

czyli iakim kolwiek prawnym terminem disjudicatio tych dobr y fortuny (tak od ichmosciow panstwa Biskupskich, brata y siostr rodzonych sobie, nieboszczki swiętey pamięci ieymosci paniey Teressy Biskupskiey pozostałych sukcessorow, iako y innych ichmosciow panow kredytorow na obudwoch *Orzechowach, nowym* y *starym,* iako też y *Sosnowicy* znayduiący się, a mnie, spłodzonego z swiętey pamięci iegomosci pana Łukasza Wietrzynskiego y Agnieszki secundi voti Szornelowey, Franciszka Wietrzynskiego, syna, de jure naturae tam de bonis paternis, quam maternis concernentis sortis, w niwczym nie przecząc tey ostatniey woli moiey, tak według dyspozycyey testamentu tego uczynił satysfakcyą. Naprzod za dusze moie do kosciola farnego Sosnowickiego, gdzie ciało moie pochowane będzie, tak za pogrzeb, mieysce, iako y dalszy ratunek duszy moiey, iako y brata swiętey pamięci Floryana, rodzonego mego, ktory tam leży, czym obliguie pomienionego wzwyż iegomosci xiędza plebana, aby pamiętał, iako też in suffragium innych dusz, osobliwie rodzicow y krewnych naszych, ratunek żądaiących, leguie y naznaczam złotych polskich pięćset do rąk własnych tegosz iegomosci xiędza plebana Sosnowickiego; tudziesz do *cerkwie Sosnowickiey respektem antecessorow naszych, tam leżących,* także naznaczam y leguie drugie złotych polskich pięćset, obliguiąc teraznieyszego pasterza teyże cerkwi swiętey, iako y następcow iego, aby pamiętali o duszy moiey y tych wszytkich y aby co wiecznego na chwałę Panu Bogu wystawił z tych pieniędzy za wiadomoscią y dyspozycyą ichmosciow panow exekutorow, niżey wyrażonych, testamentu tego; ieymosci paniey Zofiey Wietrzynskiey, rodzoney siestrze moiey, z tychże rodzicow swiętey pamięci Łukasza Wietrzynskiego y Agnieszki Szornelowey spłodzoney, pamiętaiąc na urodzoną miłość, a do tego prawie macierzynskie koło mnie w chorobie moiey pieczołowanie y pielęgnowanie, a teraznieyszey ieymosci paniey Janowey Wereszczynskiey z teyże fortunki moiey, mnie concernentis, do iey się także należącey, nic a nic nie referuiąc z affektu mego, tylko leguie y naznaczam złotych polskich czterysta; iegomosci zaś panu Janowi Wereszczynskiemu, szwagrowi memu, a pomienioney siostry małżonkowi, znaiąc affekt życzliwosci y kosztow podiętych erogacyą w tey chorobie moiey, iako też trudy y fatygi, dla mnie podięte, w nagrodę, aby pamiętali o duszy moiey, leguie y naznaczam złotych polskich dwiescie; ieymosci pannie Katarzynie Wietrzynskiey, córce iegomosci pana Jozefa Wietrzynskiego, brata moiego rodzonego, a synowicy moiey, z affektu mego y miłosci stryjowskiey leguie y naznaczam z teyże fortunki, mnie concernentis, złotych polskich dwiescie; dług zaś iasnie wielmożnego iegomosci pana Woyciecha Olędzkiego — kasztelana Chełmskiego wspominam, respektem którego zapisałem się za brata stryiecznego, in saeculo ieszcze na ten czas będącego, iegomosci pana Michała Epimacha Wietrzynskiego, teraznieyszego Bazylianina, ktorego długu niech realnego było w depozycie na złotych kilkaset, ale computando litis expensa, a raczey przewod prawa, według dekretu z teyże fortunki moiey, mnie concernentis, satisfacere upraszam pomienionego iegomosci pana Jozefa Wietrzynskiego, brata mego; teyże samey fortunki resztę na wolą Boską y iego dyspozycią oddaie y poruczam, obliguiąc wrodzonym affektem, aby niezapominał o duszy moiey, wszakże y inne summy mogą sie znaleść, z ktorych by y mnie należała sortiuncula; innych zaś dłuszkow, mnie po ludziach rożnie należących, na ktore są y dokumenta przy iegomosci panu Janie Wietrzynskim, szwagrze moim, osobliwym regestrzykiem konnotowanych, iako y papierow wszytkich znayduiących się zostawuie dyspozycyą, abych na osobę windykował, a mnie ieszcze do woli Boskiey żyiącego ratował y o duszy moiey pamiętał. Za exekutorow tego testamentu y ostatniey woli moiey upraszam y obieram wielmożnych ichmosciow: iegomosci pana Woyciecha Goreckiego — komornika granicznego Chełmskiego, iegomosci pana Antoniego Tchorzew-

skiego—miecznika Łęnczyckiego y iegomosci pana Kazimierza Niedobylskiego—brata mego ciotecznego, obliguiąc pomienionych ichmosciow y straszliwym sądem Boskim obowiązuiąc, aby tey ostatniey woli moiey w niwczym przeczyć niedopuscili y owszem, aby we wszytkim zadosyć uczynić dopomogli, według powinnosci y miłosci chrzescianskiey nagrody od Pana mego, Pana Boga za to się spodziewaiąc. Ktory testament ostatniey woli moiey takiey wagi y waloru we wszytkich punktach y clauzułach chce mieć, iakoby aktami grodzkiemi Chełmskiemi był roborowany y dla skuteczniеyszey pewnosci, ponieważ sam nie moge stanąć do grodu, dozwalam y tę moc daię iegomosci panu Janowi Wereszczynskiemu, szwagrowi memu, aby go w tymże grodzie własnym oblatował y roborował. Os ktore to wszytkie tak dlugi, iako y tstatnią wolą moie dysponowaney fortuny kondycyie forum ubiquinarium, gdzieby tego potrzeba kazała, ichmosciom wszytkim specifikowanym ad vindicandum cum renitentibus naznaczam. Dat. w *Orzechowie Nowym*, in residentia aegritudinis meae die decima nona Decembris, anno millesimo septingentesimo decimo nono. Franciszek Wietrzynski. Iako z sakramentami będący na ten czas y ten testament piszący własny pasterz podpisuię się: Xiądz Jan Antoni Tomasz Lubiszewski, pleban Sosnowicki, manu propria. Woyciech Gorecki, komornik Chełmski, przyiaciel, podpisuię się una cum paragrafo. Stefan Iozef Kotoni, jako przy tym będący, podpisuię się manu propria. Franciszek Drewnowski, iako proszony przyiaciel. Iozef Alexander Wielunski". Originale ejusdem testamenti idem offerens ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1183.

№ 142.—1720 г. 20 Сентября.

Постановленіе коммиссіи, назначенной королемъ по дѣлу Красноставскихъ мѣщанъ съ августіанскимъ монастыремъ.

Feria sexta in vigilia festi sanct Mathaei Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo.

Actus commissionis certae, in Krasnystaw expeditae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Stanislaus Kurazinski obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit commissionem certam in *Krasnystaw*, tempore, modo et residentia in ibidem expressis per magnificos commissarios, a sacra regia majestate, domino nostro clementissimo ad infrascripta peragenda designatos, expeditam manibusque eorundem magnificorum commissariorum, ad id delegatorum, propriis subscriptam, infra acticandam de tenore tali: Actum Crasnostaviae in residentia illustrissimi et reverendissimi episcopi Chełmensis, ubi et anteacta commissio peragebatur, feria sexta pridie festi Exaltationis sanctae Crucis, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo, praesentibus generosis et admodum reverendis Valentino Constantino Czulski, archidiacono et officiali generali, Antonio Tomaszowicz, canonico Chełmensibus, tunc religiosis Alippio Piasecki, priore, Reynaldo Andrysinski, concionatore conventus Crasnostaviensis ordinis sancti Augustini, nobilibus Casimiro Drozdowski, Joanne Sobolewski, Luca Kostecki, nec non spectabilibus Cristiano Hus, advocato, Casimiro Masłowski, Valentino Bielawski, Stanislao Slusarczyk, Simeone Zwielobycki, Ludovico Piasecki, civibus Crasnostaviensibus et aliis variae conditionis hominibus, ad actum praesentem congregatis, atque ministeriali regni generali provido Georgio Autenczyk, ex reproducto authentico noto et actus ejusdem apparitore. Nos Casimirus in Dłużewo Dłużewski, vexillifer, et Mathias de

Magna Kunice Kunicki, venator Chełmenses, commissarii sacrae regiae majestatis, domini nostri clementissimi, vigore commissionis subalternae, per eandem sacram regiam majestatem ad infrascripta peragenda designati, in locum residentiae suprascriptae condescendimus jurisdictionemque nostram compromissorialem in ibidem fundavimus eandemque praedicto ministeriali Georgio Autenczyk proclamare jussimus. Post quam fundatam et proclamatam jurisdictionem actores, cives Crasnostavienses in fundamento emanatae commissionis sacrae regiae majestatis ad expostulationem eorundem, cujus tenor sequitur talis: Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis: Devolutam fuisse ad nos et judicium nostrum per viam appellationis ordinariae, a sententia commissariorum nostrorum interpositae et admissae, causam et actionem inter generosum instigatorem regni et spectabilem magistratum et communitatem civitatis nostrae Crasnostaviensis, nec non famatos Simonem et Valentinum Zwielobyckie, fratres germanos, actores, ab una, atque venerabiles Constantinum Czulski, archidiaconum et officialem Chełmensem, tum vicarios ecclesiae cathedralis Crasnostaviensis atque religiosos priorem totumque conventem ordinis Eremitarum sancti Augustini, nen non religiosos totumque collegium Societatis Iesu Crasnostaviense ac venerabilem Antonium Tomaszewicz, canonicum Chełmensem, citatos, parte ab altera, idque ratione certorum fundorum, per citatos possessorum, deoccupationis contributionumque ex illis non persolutionis, tum et ratione certi fundi seu bonorum, *Kłodniczyzna* dictorum, ac si fratres Simonem et Valentinum Zwielobyckie concernentium, ad udicium nostrum instituta, in qua causa binis decretis nostris, inter easdem partes de actu Varsaviae sabbatho ante dominicam Ramis Palmarum proximo, die scilicet octava mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo decimo tertio prolatis, commissarios certos assignaveramus et deputaveramus. Qui quidem commissarii nostri feria quinta ipso die festi sancti Aegidii abbatis, anno Domini millesimo septingentesimo decimo octavo Crasnostaviam condescendendo, post fundatam jurisdictionem suam commissorialem, revisis partium juribus testibusque examinatis, revisioneque fundorum peracta, non tamen in scripto connotata, sententias, in actu commissoriali expressas, protulerunt, pro quibus ac si gravaminosis praedicti cives actores ad nos et judicia nostra assessorialia appellationem interposuerunt, quae ipsis erat admissa, actu et processu ejusdem commissionis latius ea omnia in se enarrante. In termino itaque hodierno, ex eadem appellatione ordinaria legitime ad praesens provenienti et hucusque continuato, praenominatis partibus actoribus per famatum Simonem Zwielobycki, principali suo et fratris sui atque spectabilis magistratus et communitatis civitatis nostrae Crasnostaviensis nomine, una cum nobili Michaele Nagrodzki, citata vero venerabilem Antonium Tomaszewicz, canonicum Chełmensem, seniorem collegii vicariorum Crasnostaviensium, cum nobili Alberto Włoszkiewicz, defensoribus suis, coram nobis judicioque nostro comparentibus, eundem terminum attentantibus ac diversi modo secum de legalitate, nec ne actus ac decretorum commissorialium disceptantibus, nos cum consiliariis et juris peritis nostris, auditis partium controversiis, allegationibus et defensis, suspensa cognitione actus commissorialis, si quidem revisio fundorum, de quibus res est, actui eidem commissoriali non est inserta ac inquisitio in scriptum non est reducta, ideo pro eadem revisionis expeditae relatione conscribenda, sive nova facienda, ac de positionibus testium connotandis iterum partes ad eosdem commissarios nostros,

utpote Josephum Lewicki, episcopum Chełmensem ritus graeci, et Casimirum Dłużewski, pocillatorem, Mathiam Kunicki, venatorem Chełmenses, partes remittimus. Iisdemque commissariis nostris, quatenus praevia avisatione partium ad civitatem Crasnostaviensem et ad locum loci, ubi bona seu fundi, de quibus actio inter partes vertitur, condescendant ibidemque, absentia unius non obstante, modo duo adsint, jurisdictione sua commissoriali fundata seu reassumpta, testes fide dignos, jam ante inductos vel, si quos adhuc partes habuerint, inducendos, recepto ab iis super dicenda veritate corporali juramento, juxta interrogatoria, a partibus porrigenda, examinent et depositiones eorum connotent ac in occluso rotulo ad judiciumque nostrum remittant, nec non revisionis fundorum antea expeditae relationem inscriptam redigant, sive novam, adhibito, si opus fuerit, geometra, revisionem fundorum juxta anteriora decreta nostra expediant et ad nos judiciumque nostrum transmittant, committimus et demandamus. Nos demum id, quod juris erit et aequitatis ratio postulaverit, ea in causa statuemus et decernemus, quam in rem partibus post expedita praemissa terminum coram nobis judicioque nostro conservamus peremptorium, decreti praesentis vigore. In cujus rei fidem praesentibus sigillum regni est appensum. Actum Varsaviae feria secunda post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, die undecima mensis Martii, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo, regni vero nostri vigesimo tertio anno. Joannes Szembek, supremus regni cancellarius. Relatio illustrissimi et excellentissimi domini Joannis, comitis in Słupow Szembek, supremi regni cancellarii, Łomzensis, Graudentinensis etc. capitanei. Locus sigilli cancellariae illius. Sebastianus Rybczynski, decretorum curialium regni notarius manu propria. Correctum.—Jam vero editarum innotescentiarum infrascriptarum tenoris sequentis: Nos Josephus Lewicki—episcopus ritus graeci Chełmensis, Casimirus in Dłużewo et Wysokie Dłużewski—vexillifer terrae Chełmensis, Mathias Kunicki—venator terrae ejusdem, commissarii sacrae regiae majestatis, domini nostri clementissimi, ad infrascripta peragenda iterum reassumpti et destinati. Tibi perillustri et admodum reverendo Valentino Constantino Czulski—archidiacono et officiali generali cathedrali Chełmensi, sortium *Karwowszczyzna*, *Głuchowszczyzna* et *Kłodniczyzna* extra suburbium Crasnostaviense, nuncupatum *Lublinense*, sitarum et jacentium, praesentaneo possessori, tum admodum reverendis vicariis cathedralibus Crasnostaviensibus, religiosis in Christo patribus ordinis Eremitarum Sancti Augustini conventus Crasnostaviensis, nec non admodum reverendis patribus collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu novae fundationis, tum aliis personis spiritualibus, bona civitatis fundosque Crasnostavienses quovis juris titulo possessoribus, innotescimus et ad notitiam praesentibus innotescentiis nostris damus et deducimus, quomodo judicium sacrae regiae majestatis, domini nostri clementissimi, decreto suo causa inter honoratos Zwielobyckie, fratres, principaliter agentes suo et totius communitatis civitatis Crasnostaviensis nomine prosequentes, ab una, et vos ratione diversarum praetensionum intuitu fundorum civitatensium, per vos quovis titulo possessorum, alias prout in concessu communis causae continetur, citatos, partibus ab altera, in termino et appellatione, per compromissoriale judicium admissa, Varsaviae feria secunda post domicam *Laetare* Quadragesimalem, die undecima mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo incidente, prolato, iterum nos deputavit et destinavit commisitque, ut ad locum loci, ubi bona seu fundi, de quibus actio inter partes vertitur, iterum condescendamus revisionemque demum fundorum, de quibus res est, una cum inquisitione, jam alias peracta, ad scriptum redigamus, sive novam instituamus et tam remissionem, quam inquisitionem in occluso rothulo ad praelibatum sacrae regiae majestatis judicium remittamus. Proinde in vir-

tute ejusdem decreti, nobis exhibiti potestate regia vobis injungimus et praecipimus, quatenus ad instantiam suprascriptorum actorum coram nobis hic *Crasnostaviae*, videlicet pro die decima secunda mensis Septembris, pro termino futuro revisionis et inquisitionis, deducere tam actores, quam citati personaliter compareatis ac universa, per regulam decreti imposita, adimpleatis; sive autem comparebitis, sive non, nos gradu debito pro munere nostro commissoriali, prout nobis juxta idem decretum sacrae regiae majestatis intersit, procedemus. Datum *Crasnostaviae* die vigesima nona mensis Augusti. Josephus Lewicki, episcopus Chełmensis, commissarius. Locus sigilli illius genuini. Casimirus in Dłużew Dłużewski, vexillifer Chełmensis, commissarius sacrae regiae majestatis, manu propria. Locus sigilli itidem genuini. Mathias Kunicki, venator terrae Chełmensis, commissarius sacrae regiae maiestatis. Similiter locus sigilli genuini. Tum et suprascriptos citatos ad nostri praesentiam acclamari mandavimus causamque juxta mentem ejusdem commissionis disjudicare voluimus. Verum quoniam spectabiles suprascripti cives, suo ac totius communitatis nomine, licet si sint actores causae praeposterae, ad nos comparuerunt, disjudicationemque negotii inter se et partes citatos permittere noluerunt; imo, facta contentione, nonnulli nimio potu obruti, alii extra rationem existentes allegabant, quod vigore innotescentiarum non die hodierna, in actu contenta, sed hesterna ad disjudicandum assignata erat, tum quod illustrissimus et reverendissimus Lewicki, episcopus Chełmensis ritus graeci, protunc solennitatibus synodi distractus sit, nos suprascripti commissarii imprimis impossibilitatem adventus nostri hesterna die ob conclusionem comitiolarum, protunc Chełmae agitatarum, partibus eisdem exposuimus, jam vero absentiam praefati illustrissimi episcopi minus apprehendendam, quoniam in eadem commissione, unius absentia non obstante, disjudicatio praecommissa eosque ad disjudicandum persuasionibus superinducere voluimus. Postpositis suis rationibus temere et rebelliter per spectabilem Ludovicum Piasecki, notarium civitatis ejusdem, recesserunt, nec judicatum acceptare se declararunt. Pars quoque citata, superius specificata, ultronee disjudicationem negotii petiit. Visa itaque partis actoreae temerarie et rebelli judicio nostro commissoriali in postpositionem praeallegatae Commissionis oppositione et recessu, in aggravationem et ruinam citatorum partes praenominatas et praesertim actoream, cives Crasnostavienses, pro poenis respectu convulsionis authoritatis ejusdem commissionis, ad hocce judicium, ubi causa eadem vertebatur, pro ulteriori disjudicatione remisimus praesentibusque remittimus, conservando partibus utrisque in iisdem judiciis postcurialibus in quatuor ab actu praesenti septimanis terminum ad ulterius secum comparendi peremptorium, actus ejusdem commissionis vigore. Casimirus in Dłużew Dłużewski, vexillifer Chełmensis, commissarius sacrae regiae majestatis, manu propria". Originale vero ejusdem commissionis idem offerens circa acta officii praesentis reliquit.

Тоже, л. 1270.

№ 143—1720 г. 13 Декабря.

Королевское подтвержденіе привиллегіи Островской церкви.

Feria sexta post festum Immaculatae conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo.

Privilegii, super jura ecclesiae ritus graeci, in bonis Ostrow sitae servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus pater Nicolaus Błęszynski ordinis divi Basilii Magni obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit privilegium intro contentum, a sacra regia maie-

state Augusto Secundo, feliciter nobis regnante, super jura ecclesiae ritus graeci, in bonis oppidi Ostrow existenti, serviens, datum, confectum et conscriptum tempore, modo et loco in ibidem expressis manuque serenissimi regis propria subscriptum sigilloque majoris cancellariae regni communitum, infra acticandum de tenore sequenti: „August Wtory, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Smolenski, Inflantski, Siewierski y Czerniechowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector etc. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem w obec y kożdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż suplikowano nam iest przez pany rady nasze, przy boku naszym zostaiące, imieniem pobożnego Alexandra Waszynskiego, prezbitera ritus graeci. plebana Ostrowskiego, abyśmy go przy prawach, przywileiach, zwyczaiach y wolnosciach, plebanom *cerkwie Ostrowskiey* zdawna służących, w lustracyi opisanych, w których possessyi takosz, iako antecessorowie iego plebani cerkwie Ostrowskiey spokoynie zostawali y konserwowali. Do ktorey suppliki my król, łaskawie się skłoniwszy, umysliliśmy tegoż pobożnego Alexandra Waszynskiego przy wszytkich prawach, przywileiach, zwyczaiach, wolnosciach, *cerkwie Ostrowskiey* iakim kolwiek sposobem służących y nadanych, tudziesz przy wolnym piwa y gorzałki na własne potrzebe swoie robieniu, ryb w rzece y ieziorach Ostrowskich łowieniu, wolnym w młynach Ostrowskich wszelkich bez dania miarki melciu, wolnym w lasach Ostrowskich drzewa tak na opał, iako też y na budynki wrębie y innych wszelkich pożytkach, dochodach, obszerniey w lustracyi wyrażonych, w ktorych possessyey tak on, iako y przodkowie iego, plebani Ostrowscy ritus graeci zostawali, zachować y konserwować, jakoż zachowuiemy y konserwuiemy wiecznemi czasy. Co do wiadomosci wszytkich, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie iednak urodzonego starosty Parczewskiego, teraz y napotym będącego, tudzież officialistow iego y innych wszelkiego stanu y kondycyi ludzi donosząc, mieć chcemy y rozkazuiemy, aby tegoż pobożnego Alexandra Waszynskiego, plebana Ostrowskiego ritus graeci y następcow iego przy prawach, przywileiach, dochodach y wolnosciach, iakim kolwiek sposobem kosciołowi Ostrowskiemu ritus graeci służących, nienaruszenie zachowali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w *Warszawie* dnia IX miesiąca Czerwca, roku Panskiego MDCCXX, panowania naszego XXIV roku. Augustus rex. Michał Maurycy Suski, łowczy ziemie Łomżynskiey, iego królewskiey mosci sekretarz. Locus sigilli majoris cancellariae regni circa suprascriptum privilegium impressi et appensi. Konserwacija przy prawach, przywileiach, wolnosciach pobożnego Alexandra Waszynskiego, plebana ritus graeci Ostrowskiego". Originale vero eiusdem privilegii post ingrossationem ad acta idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique realiter restituto et extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1384.

№ 144.—1720 г. 13 Декабря.

Подтвержденіе правъ и привиллегій Островской церкви.

Feria sexta post festum Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo.

Lustrationis pro parte eiusdem (ecclesiae in Ostrow) *servientis oblata.*

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus Nicolaus Blęnszynski, ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmen-

sis, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit privilegium seu lustrationem fundorum, ad ecclesiam antiquitus Ostrovicensem spectantium, introcontentam, a sacra regia majestate Augusto Secundo approbatam et conscriptam, in rem et personam venerabilis patris Waszynski, presbiteri ritus graeci, plebani suprafatae ecclesiae Ostrovicensis collatam et sacrae regiae majestatis manuque subscriptam sigilloque majoris cancellariae communitam, tempore, modo et loco, in ibidem expressis, infra acticandam de tenore sequenti: „August Wtóry z Bożey łaski król Połski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski. Podolski, Podlaski, Inflancki, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski, dziedziczny xiąże Saski y elector. Oznaymuiemy listem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż produkowano przed nami extrakt authentyczny z xiąg originalnych lustracyi woiewodztwa Lubelskiego, w skarbie koronnym znayduiących się, wyięty y pieczęcią wielmożnego podskarbiego wielkiego koronnego stwierdzony, w niczym nie naruszony y żadney suspicyey nie podległy, tenoru takiego: W woiewodztwie Lubelskim in corpore starostwa Parcowskiego miasteczko *Ostrow*, *cerkiew ruska*, nabożny oyciec Bartłomiey Waszynski, protopopa Lubelski, prezbiter cerkwi Ostrowskiey pod tytułem *Troycy Przenayswiętszey*, produkował list iego królewskiey mosci pana naszego miłosciwego de anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, ktorym iego królewska mość pan nasz miłosciwy ograniczać raczy grunta, do cerkwie należące, tali verborum serie. Naprzod: jako ta cerkiew sama stoi nad goscincem, od Parcowa do miasta Ostrowa idącym, ktore gronta poczynaią się od błonia albo wypustu mieyskiego, od uliczki *Pitulinskiey* do uliczki *Cmentarzowey* wszerz, a wzdłuż do błonia, aż do uliczki *Iedlenskiey* po folwarki *Niedochodowskie*, przy tym łan pola między polami mieyskiemi, ktory iest wolny od dawania wszelakich podatków tak dworskich, iako y mieyskich, daleko więcey od ciężarow żołnierskich; y z kop z mieszczan religiey greckiey y innych postronnych, z łanu zboża po kopie rożnego dochodzić go ma, we młynach mieyskich Ostrowskich wolne mełcie bez czerhy y miarki dawania mieć ma, także kurzenie gorzałki y robienie piwa bez wszelkiey przeszody mieyskiey; te iednak *dziesięcine* ma wybierać nie pierwiey, ale asz wprzod dziesięcine swoie wytknie pleban koscioła tamtecznego Ostrowskiego. Ex originali libro lustrationum palatinatus Lublinensis annorum: millesimi sexcentesimi quinquagesimi noni et millesimi sexcentesimi sexagesimi, in Thesauro regni existenti, excerptum. Varsaviae die vigesima tertia Octobris, millesimo septingentesimo vigesimo anno. Locus sigilli wielmożnego podskarbiego wielkiego koronnego. Ian Rudnicki, vexillifer Bidgostiensis, notarius quartae et hybernorum thesauri regni, manu propria. Supplikowano nam iest imieniem pobożnego Alexandra Waszynskiego, plebana Ostrowskiego ritus graeci, abyśmy onegoż y cerkiew iego Ostrowską przy teyże lustracyi wyrażonych nienaruszenie zachowali. Do ktorey suppliki, my król, łaskawie skłoniwszy się, nie tylko przerzeczoną lustracyą we wszytkim approbuiemy, oraz punktach, clauzułach y artykułach, ale też przy niey, tudziesz przy wszytkich prawach, wolnosciach, dochodach y daninach, w teyże lustracyi opisanych, przerzeczoney cerkwie według prawa, dawnych zwyczaiow służących, pomienionego nabożnego Alexandra Waszynskiego, plebana Ostrowskiego ritus graeci y następcow iego plebanow Ostrowieckich nienaruszenie zachowuiemy wiecznemi czasy, mieć chcąc y przykazuiąc urodzonemu staroscie naszemu Parczewskiemu, teraz y na potym będącemu, aby tegosz Alexandra Waszynskiego pobożnego y następcow iego plebanow Ostrowieckich ritus graeci według przerzeczoney lustracyi we wszelkich prawach, wolnosciach, dochodach y daninach y sam zachował, y, aby od drugich zachowani byli, pilnie starał się, a to dla łaski

naszey. Na co dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy się, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w *Warszawie* dnia IX miesiąca Listopada, roku Panskiego MDCCXX, panowania naszego roku XXIV. Augustus Rex. Conserwacya przy lustracyi pobożnego Alexandra Waszynskiego, plebana Ostrowieckiego. Michał Maurycy Suski, łowczy ziemie Łomżynskiey, iego królewskiey mosci sekretarz. Locus sigilli majoris cancellariae regni, circa privilegium impressi et appensi". Originale vero eiusdem lustrationis post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito et realiter restituto officium hoc idem quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1386—1388.

№ 145. — 1721 г. 23 Іюня.

Позовъ по дѣлу Холмскаго базиліанскаго монастыря съ Любенецкимъ о неуплатѣ денегъ.

Ex parte eorundem (rel. patrum Basilianorum) contra generosos Lubienieckie conjuges relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski autenticus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis etc. etc. capitaneus. Vobis generosis Michaeli Lubieniecki, camerario Luceoriensi, et Angelae de Sługocin, primarum olim generosi Stanislai Dłużewski, secundarum vero ad praesens nuptiarum ejusdem generosi Lubieniecki consorti, conjugibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate, mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu officii causarum feria quinta ipsa octava sacratissimi Corporis X-ti Domini, proxime incidenti ventura in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter peremptorieque compareatis—ad instantiam venerabilis et admodum reverendi in X-to patris Basilii Procewicz, ordinis divi Basilii Magni consultoris, monasterii Chełmensis superioris, totiusque ejusdem monasterii communitatis, actorum, qui vos, et quidem patres et fratres cum sui superioris, te quoque maritatam cum tui mariti, uti tutoris conjugalis, assistentia et authoritate, citant ad et juxta inscriptionem certam reemptionalem, coram actis praesentibus, feria tertia in crastino festi sancti Laurentii martyris anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo nono per eundem olim generosum Stanislaum Dłużewski, tui priorem maritum, tequemet ipsam citatam super summam mille florenorum polonicalium eidem monasterio Chełmensi, idque in obligationem et fundationem officii de Immaculata Conceptione Gloriosissimae Virginis Mariae in ecclesia ritus graeci ordinis ejusdem divi Basilii Magni conventus Chełmensis quotidie in suffragium animarum fidelium defunctorum decantandi, modo reemptitio, alias *na wyderkaf*, inscriptam et applicatam, una cum censu annuo per septem, videlicet a quolibet centum pendendo et duabus temporum ratis, una quidem pro die et festo sancti Michaelis Archangeli, altera vero pro festis solennibus sacrae Pentecostes solvendo, factam et recognitam, idque pro eo, quatenus vos eidem inscriptioni emundando, jus et possessionem vestram bonorum *Bindiuga* et *Wysocko* certarum sortium inscriptione praememorata obnoxium censum, qui et quantus ab ultima quietatione provenerit, solvatis. Sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi sab-

batho intra octavas sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno millesimo septingentesimo vigesimo primo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Bindiuga* curiaque citati, ibidem sita, feria quinta proxime praeterita, ipsimet citato de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1721—22 годы, № 20209, л. 245—55.

№ 146. — Тоже.

Позовъ по дѣлу Холмскаго базиліанскаго монастыря съ Мыцѣльскимъ о деньгахъ.

Ex parte eorundem contra generosum Mycielski similis relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski autenticus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit--se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris regni, Chełmensis, Swiniuscensis etc. etc. etc. capitaneus. Tibi generoso Chrisostomo Mycielski, ensifero Calisiensi, bonorum villae Gozdowa, in terra Chełmensi consistentium, haeredi, de persona bonisque tuis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate, mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis officii causarum feria quinta ipsa octava sacratissimi Corporis X-ti Domini, proxime incidenti ventura in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter legitime compareas—ad instantiam venerabilis admodum reverendi in X-to patris Basilii Procewicz, ordinis divi Basilii Magni consultoris, monasterii Chełmensis superioris, totiusque ejusdem monasterii communitatis, actorum, qui te, et quidem patres et fratres cum sui superioris assistentia, inhaerendo inscriptioni reemptionali, per te citatum coram actis praesentibus feria tertia in crastino festi Exaltationis sanctae Crucis anno millesimo septingentesimo decimo sexto factae et recognitae, qua mediante nimirum inscriptione, licet quidem obligasti et assecurasti et a summa trium millium florenorum polonicalium, per olim generosum Petrum Wołczek ecclesiae seu monasterio Chełmensi ordinis divi Basilii Magni ritus graeci legata et applicata, idque in suffragium animarum de manibus ejusdem generosi Wołczek levata et in bona tua suprascripta *Gozdowa* modo reemptitio importata, licet quidem ab eadem summa suprascripta censum annuum per septem a centum praenominato solvere et realiter enumerare, cui quidem inscriptioni in praemissis contraveniendo, eundem censum solvere renuis, per quod conscientiam tuam inoneras, pro quo citaris, ac ut nihilominus censum praenominatum a summa praeallegata, hucusque retentum, ab ultima quietatione modernis actoribus persolvas. Sis juri pariturus et terminum attentaturus. Datum in castro Chełmensi sabbatho intra octavas sacratissimi Corporis X-ti Domini anno millesimo septingentesimo vigesimo primo"—copiam similem sigillatam in bonis *Gozdowa* curiaque citati, ibidem sita, feria secunda proxime praeterita, ipsimet citato de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 257.

№ 147.—1721 г. 25 Іюня.

Постановленіе по дѣлу Холмскаго базиліанскаго монастыря о владѣніи имѣніемъ Ганско.

Feria quarta in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo.

Ex parte monasterii Chelmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci actus remissionis, in bonis villae Hansko expediti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus pater Barlaam Olexicz, conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit actum remissionis, in bonis villae *Hansko* pro parte eorundem generosorum patrum ordinis divi Basilii Magni tempore et modo, inferius expressis, per generosum Andream Piotrowski, subdelegatum, expeditum manuque ejusdem expedientis propria subscriptum, infra acticandum de tenore sequenti: „Actum in bonis villae *Hansko* sorteque et curiola successorum olim generosi Stanislai Romanowski deserta, ibidem sita, sabbatho post festa solennia sacri Paschatis anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo, praesentibus generosis et nobilibus Josepho et Thoma Mogielnickie, fratribus, Jacobo Ziękiewicz... aliisque actui huic adstantibus hominibus, nec non ministeriali regni generali provido Joanne Kucharski, actus praesentis apparitore. Ego Andreas Antonius Piotrowski, officii castrensis Chełmensis subdelegatus, ad officiosam requisitionem monasterii Chełmensis exhibitionemque condemnationis ex actoratu et instantia ejusdem monasterii Chełmensis super haeredibus et possessoribus bonorum *Hansko* et *Kulczyn* sorteque, *Romanowszczyzna* dicta, ibidem consistenti, in terminis querelarum officii castrensis Chełmensis feria quinta ante festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo, adhaerendo inscriptioni cessionariae in lucro solutionis summae, pro qua res est, una cum provisione, solvi provenienti, excessis relicta et successoribus olim generosi Michaelis Mogielnicki, cum quibus suspensionis decretum stetit, legitime obtenta et publicata condemnatione eodem ac toto processu praemissa latius in se complectente, ad bona suprascripta sortemque praenominatam facta, prius de adventu mei per ministerialem suprascriptum apparitorem tempestiva aversatione condescendi jurisdictionemque meam officiosam, proclamata per eundem ministerialem actus istius omnimoda securitate, fundavi. Post quam fundatam jurisdictionem ad ulterius peragendam executionem procedere volui, quam quidem peragendam executionem licet quidem nemo ad impugnandam executionem meam, praeter nobilem Mariannam Jakubowska, in eadem curiola gratuito commanentem, processum causae ignorantem, comparuit. Verum quoniam suo subdelegato traditio bonorum non competit, nec sunt eadem bona sufficienter jure victa, proinde, ne videar partibus aliquod exinde inferre praejudicium, a peragenda ulteriori executione me abstinui, causamque praesentem cum toto illius effectu ac partibus ipsis ad officium castrense Chełmense, unde causa haecce emersit, pro sufficienti convictione remittendam esse censui praesentibusque remitto, conservando in primis et proximis priusque et proximius in castro Chełmensi abhinc celebrandis querelarum terminis terminum paratum peremptorium, actus praesentis remissionis vigore. Andreas Piotrowski, officii ejusdem subdelegatus, manu propria". Originale vero ejusdem actus remissionis circa acta praesentia relictum est.

Тожс, л. 275.

№ 148.—1721 г. 30 Іюня.

Заявленіе Залѣсскаго о неуплатѣ въ срокъ денегъ Линевскимъ.

Feria secunda post festum sanctorum Petri et Pauli Apostolorum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo.

Perillustris et admodum reverendus Vladislaus Zaleski, praepositus Ricensis contra generosum Antonium Liniewski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter ve-

niens perillustris et admodum reverendus Vladislaus Zaleski, praepositus Rycensis, satisfaciendo decreto Tribunalitio regni Lublinensi, feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo inter se manifestantem ab una, et generosum Antonium Liniewski, venatorum Kijoviae, parte ab altera lato, quo injunctum est, quatenus generosus Liniewski, venator Kijoviae, summam decem millium florenorum polonicalium capitalem una cum provisione, per medium computanda, tum vadia ac poenas luitas, anterioribus decretis adjudicatas, eidem perillustri et admodum reverendo praeposito Rycensi pro termino diei hodiernae solvat et realiter enumeret, aut loco non solutionis praemissae summae decem millium florenorum polonicalium una cum poenis luitis, eodem decreto ultimario et anteactis decretis adjudicatis, bona sua haereditaria, videlicet villam *Ornatowicze*, summae correspondentia, dimittat. Verum quoniam pro termino diei hodiernae idem generosus Liniewski, venator Kijoviae, ad satisfactionem praememorato decreto ultimario in dimissione bonorum, summae praetactae correspondentium, se offert, idcirco idem perillustris et admodum reverendus praepositus Rycensis iterum iterumque de diligentia sui manifestatur.

Тоже, л. 299.

№ 149. — Тоже.

Заявленіе Линевскаго о готовности его уплатить Залѣскому слѣдующія ему деньги.

Idem generosus Liniewski contra perillustrem et admodum reverendum Zaleski, praepositum Rycensem, de diligentia sui manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Liniewski, venator Kijoviae, manifestatus est in et contra perillustrem et admodum reverendum Vladislaum Zalewski, praepositum Ricensem, idque in eo, quia ipse, satisfaciendo decreto Tribunalis regni Lublinensis, inter se parte ab una et praefatum reverendum Zalewski parte ab altera, feria secunda post dominicam *Cantate* anno praesenti lato, quo mediante solutio summae decem millium florenorum polonicalium una cum provisione ac vadiis iniuncta, circa impossibilitatem exolvendarum summarum exstando, paratus est ad mentem et juxta praescriptum ejusdem decreti Tribunalitii loco solutionis summae, die hodierna ad solvendum injunctae, bona *Ornatowice* proportionata tam in praetacta summa decem millium florenorum polonicalium capitali, quam et provisionali, tum vadiis, anterioribus decretis et praesentaneo decreto adjudicatis, tradere et in actualem possessionem in una ab actu praesenti septimana dimittere paratumque se offert et declarat. In quae quidem bona *Ornatowice* exnunc intromissionem realem admittit et admissurum se declarat, de cujus dimissionis bonorum loco solutionis summae sententiatae de diligentia iterum atque iterum, evitando rigorem praememorati decreti Tribunalitii, manifestatur.

Тоже, л. 301.

№ 150. — 1721 г. 18 Іюля.

Заявленіе Линовскаго о безчинствахъ, произведенныхъ учениками Холмской піарской школы.

Feria sexta post festum sanctae Margarethae virginis et martiris proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo.

Generosus Linowski contra Collegium Chelmense Scholarum Piarum protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia sollennis protestationis ex personali comparitione ge-

nerosi Josephi Linowski, praefecti cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campi ductoris regni, suo et aliorum commilitonum nomine, contra Collegium Chełmense et religiosos in X-to patres Scholarum Piarum, nec non generosos studiosos Scholarum earundem, grassatores et excessivos, ratione per ipsos, et quidem studiosos hospitii sui manifestantis et quorum nomine manifestatur superinvasionem, superinvadendoque ad baculos, alios ad frameas sese proreptionis, in duellum, lege publica vetitum, provocationis et aliorum contentorum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut moris et juris est, seu diutius expectata extiterat, ad acticandumque officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda renitentia iterum iterumque manifestatur.

Тоже л. 315.

№ 151.—1721 г. 28 Іюля.

Заявленіе Холмскаго піарскаго монастыря о потравѣ монастырскихъ луговъ и полей солдатами Линовскаго.

Feria 2-da post festum sanctae Annae, matris Deiparae proxima, anno Domini 1721.

Religiosus in X-to pater Simon a sancto Josepho nomine totius Collegii patrum Piarum Scholarum conventus Chełmensis in et contra generosos Josephum Linowski, praefectum cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campi ductoris regni, tum et commilitones nonnullos ejusdem cohortis manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia solennis protestationis ex personali comparitione religiosi in X-to patris Simeonis a sancto Josepho, nomine totius Collegii patrum Piarum Scholarum conventus Chełmensis in et contra generosos Josephum Linowski, praefectum cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campiductoris regni, tum et commilitones nonnullos ejusdem cohortis, ratione per ipsos, nullo habito respectu super bonis spiritualibus, foenificii certi, ad eundem conventum spectantis, *Niwki za upustem* vocitati, tum inseminationum hyemalium et aestivalium equis per famulos suos depascuare permissionis, nec ad requisitiones in vim satisfactionis nolle illatorum damnorum recompensationis, tum aliarum praetensionum et violentiarum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut moris et juris est, seu diutius expectata extiterat, ad acticandumque officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda renitentia officium hoc idem iterum iterumque manifestatur.

Et in continenti idem protestans et quorum nomine manifestatus, statuit ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski, authenticum et juratum. qui quidem ministerialis statutus etc. recognovit—se ex officiosa requisitione ejusdem protestantis et aliorum una cum duobus nobilibus Gregorio Głębocki et Alberto Ostrowski, majoris et evindentioris testimonii gratia protunc sibi ministeriali adhibitis, ad fundos certos inseminationibus tam hyemalibus, quam aestivalibus inseminatos, nec non ad pratum, superius expressum, die hodierna, in actu contenta, cum eisdem nobilibus praesens et personaliter condescendisse ibidemque eosdem fundos inseminatos et pratum, equis eorundem deculpatorum summopere depascuatum et in nihilum conversum, conspexisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio et praedictorum nobilium conformis attestatio.

Тоже, л. 322.

№ 152.—Тоже.

Заявленіе Холмскаго базиліанскаго монастыря с потравѣ луговъ и полей монастырскихъ солдатами Линовскаго.

Religiosus pater in X-to Barlaam Olexicz, nomine totius Collegii Chełmensis religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni ritus graeci in et contra generosos Josephum Linowski, praefectum cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campiductoris regni, tum et commilitiones nonnullos ejusdem cohortis manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia similis protestationis ex personali comparitione religiosi in X-to patris Barlaam Olexicz, nomine totius monasterii Chełmensis religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni ritus graeci, in et contra generosos Josephum Linowski, praefectum cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campi ductoris regni, tum et commilitones nonnullos ejusdem cohortis, ratione per ipsos, nullo habito respectu super bonis spiritualibus, foenificii certi, *Niuki* vocitati, nec non camporum, siligine hyemali inseminatorum, equis per famulos suos depascuare permissionis, requisitionis protestantium respectu damnorum illatorum non acceptationis et aliorum contentorum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut moris et juris est, seu diutius exspectata extiterat, ad acticandumque officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda renitentia officium hoc idem iterum iterumque manifestatur.

Et in continenti idem, qui supra, protestans statuit ministerialem regni generalem providum Simon Rozruchowski, qui quidem ministerialis ad infrascripta recognoscenda in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit in haec verba: „Iż ia z urzędowey requizycyey wielebnych oycow Bazylianow conventu Chełmskiego, wraz z urodzonemi imciami pany Grzegorzem Głembockim y Woyciechem Ostrowskim na gronta tychże requiruiących, żytem zasiane, y łąki tamże będące z temiż pomienionemi imsciami dnia dzisieyszego osobiscie chodziłem, gdzie oblicznie będąc, widziałem y oglądałem żyto ozimie spasione y łąki tamże spasione także do szczętu, to iest żyta na kop dziesięć, siana zaś na wozow pietnascie końmi tychże imsciow". De quo praesens ministerialis relatio et eorundem nobilium in toto conformis attestatio.

Тоже, л. 323.

№ 153.—Тоже.

Заявленіе Линовскаго о неосновательности жалобъ піарскаго и базиліанскаго монастырей на потраву ихъ луговъ и полей солдатами Линовскаго.

Idem generosus (Linowski) contra eosdem reprotestatur.

Inducenda erat hoc loco copia solennis reprotestationis ex personali comparitione generosi Linowski, praefecti cohortis levioris illustris et magnifici palatini Podlachiae, campiductoris regni, suo et aliorum commilitonum suorum nomine, in et contra religiosos in X-to patres Scholarum Piarum, nec non contra religiosos in X-to patres Basilianos ritus graeci ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis, ratione per eosdem sui manifestantis et aliorum laesiva protestatione sua circumscriptionis, damnorum indebite et injuste per nobiles duos et ministerialem regni generalem providum sibi usurpationis et aliorum contentorum et praetensionum perpetrationis, praecavendo indemnitati fortunae suae, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum, ut moris et juris est, seu diutius exspectata extiterat, ad acticandumque officio praesenti non est porrecta, id-

circo de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero reprotestantis in porrigenda renitentia iterum iterumque manifestatur.

Тоже, е. 323.

№ 154.—1721 г. 31 Іюля.

Заявленіе настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря по дѣлу съ Михновскими о неуплатѣ денегъ.

Feria quinta post festum sanctae Annae, matris Deiparae proxima, anno Domini 1721-mo.

Religiosus in X-to pater Barlaam Olexicz ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis nomine totius monasterii contra generosos Michnowskie conjuges manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione venerabilis et admodum reverendi in X-to patris Barlaam Olexicz, ordinis divi Basilii Magni religiosi, monasterii Chełmensis ritus graeci procuratoris causarum, suo et totius ejusdem monasterii nomine, in et contra generosos Georgium et Mariannam Michnowskie, conjuges, idque ratione per ipsos summae in vim census retenti de bonis *Serebryszcze* decreto officii praesentis, feria quinta in crastino Visitationis Gloriosissimae Virginis Mariae circa obiectionem loci standi prolato, solvi pro termino diei hodiernae injuncti, tum et poenarum luitarum, eodem decreto adjudicatarum, non persolutionis, eidemque decreto contraventionis, de diligentia itaque sui in levanda, generosorum quoque Michnowskich renitentia in exolvenda tam in vim census, quam et luitarum poenarum provenienti summa ac iterata condemnatione condemnationum et totius processus, super iisdem obtenti, tum aliarum praetensionum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut moris et juris est, seu diutius exspectata extiterat, ad acticandumque officio praesenti non est porrecta; idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 324.

№ 155.—1721 г. 14 Августа.

Заявленіе настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря по дѣлу съ Витковскими о неуплатѣ денегъ.

Feria quinta in vigilia festi Assumptionis in coelum Beatissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo.

Reverendus Olexycz contra Witkowskie manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione venerabilis et admodum reverendi in Christo patris Barlaam Olexycz, ordinis divi Basilii Magni, procuratoris causarum monasterii Chełmensis, suo et totius conventus nomine, in et contra relictam et successores olim generosi Joannis Witkowski, ratione per ipsos decreto officii praesentis, feria quinta in crastino festi Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae anno praesenti inter se manifestantem totumque conventum Chełmensem ritus graeci ordinis divi Basilii Magni ab una et relictam et successores olim generosi Joannis Witkowski parte ab altera lato, contraventionis, census a summa, per olim generosum Jasienski eidem monasterio applicata et inscripta, vobis quoque, prout bonorum ita et onerum, solvi provenientis, decretoque supra allegato eiusdem monasterii pro termino diei hodiernae solvi injuncta una cum poenis luitis, solvi adjudicatis, non persolutionis, rigorisque in eodem decreto appositi, videlicet poenae banitionis perpetuae suc-

cubitionis, facta, prout latior debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum, ut juris et moris est, imo diutius eo nomine exspectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.—Et in continenti idem, qui supra, manifestans suo et totius conventus Chełmensis religiosorum in Christo patrum ordinis divi Basilii Magni ritus graeci nomine petiit sibi ab officio praesenti ministerialem regni generalem providum ad publicandam eandem banitionis perpetuae poenam, decreto suprascripto sententiatam, cujus affectationi officium praesens annuendo contentisque praeinserti decreti insistendo, ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski addidit et deputavit. Qui quidem suprascriptus ministerialis providus, taliter ab officio praesenti additus et deputatus, e loco publicationum solito rediens munusque deputationis suae exequens ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se praefatam banitionis perpetuae poenam, modo praemisso super parte contraveniente succubitam, tam hic in castro Chełmensi, quam et in aliis publicationi consuetis locis alta sua, clara, intelligibili ac sonorosa voce praeconica publicasse, proclamasse ad notitiamque omnium, ut juris et moris est, sufficienter ac legitime deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 377.

№ 156.—1721 г. 30 Августа.

Заявленіе вознаго о вводѣ священника Ганской церкви во владѣніе церковными землями.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Semen Pawluk, authenticus et juratus, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque recognovit—se ex officiosa requisitione venerabilis Pauli Kijanowicz, presbyteri Hanscensis, una cum duobus nobilibus Christophoro Lewandowski et Francisco Czaplinski, majoris et evidentioris testimonii sibi adhibitis gratia ministerialis, ad bona villae *Hansko* fundumque seu domum plebanalem ejusdem requirentis proprium feria quinta proxima praesens et personaliter condescendisse ibidemque actualiter existens, eundem requirentem, videlicet venerabilem presbyterum Hanscensem, in sortem certam, ad ecclesiam ritus graeci spectantem, camposque ac fundos, hortos, prata attinentiasque et pertinentias, nec non in subditum praefatum ministerialem providum Semen Pawluk, sese recognoscentem, vigore juris ecclesiae Hanscensis, sibi requirenti, uti succedaneo naturali successione subjecti, intromisisse, investivisse ac in realem pacificamque possessionem induxisse, (quae) facta et inchoata est, nemine contradicente, imo ipsamet magnifica Theressia Mogilnicka, vexillifera Żydaczoviensi, relicta vidua, nec non filiis ejusdem ultro et benevole admittentibus. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 392.

№ 157.—1721 г. 29 Октября.

Заявленіе Кіевскаго митрополита Льва Кишки о неправильныхъ дѣйствіяхъ членовъ Главнаго Трибунала по дѣлу его съ Цѳгеровою.

Feria quarta in crastino festi sanctorum Simonis et Judae apostolorum, anno Domini 1721-mo.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Kiszka, episcopi Vlodimiriensis et Brestensis

contra famatam Ciegierowa et illustres et magnificos judices generalis Tribunalis magni ducatus Lithuaniae manifestatio.

Do urzędu y akt ninieyszych staroscinskich Chełmskich personaliter stanowszy iasnie wielmożny iegomość xiądz Leon Kiszka, metropolita całey Rusi, Włodzimierski y Brzeski episkop, Kijowo-Peczarski y Supraski archimandryta, coram eisdem actis castrensibus capitanealibus Chełmensibus in plena et solenni forma manifestował się przeciwko sławetney Krystynie Dowgierdownie Ciegierowey, cyruliczce y mieszczce jurydyki metropolitanskiey Wilenskiey, iako samey pryncypalce, przeciwko urodzonemu iegomosci panu Konstantynowi Burzynskiemu, podstolemu Smolynskiemu, iako protektorowi oneyże, — tudzież przeciwko iaśnie wielmożnym ichmosciom panom Ianowi Tyzenhawzowi, woiewodzie Mscisławskiemu, marszałkowi, Michałowi Frączkiewiczowi, podczaszemu Smolenskiemu, deputatowi Trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego anni millesimi septingentesimi vigesimi, y przeciwko iasnie wielmożnym ichmosciom panom Janowi seu alterius nominis Pawze, pisarzowi wielkiego xięstwa Litewskiego, wicemarszałkowi, Janowi Bieganskiemu, staroscie Starodubowskiemu, Remigianowi Sielickiemu, podwoiewodzemu Witebskiemu, y innym ichm. panom deputatom, na Trybunale głownym wielkiego xięstwa Litewskiego in anno praesenti zasiadaiącym, w spolney namowie z sobą będącym, przerzeczonym ichmosciom lepiey de nominibus et cognominibus suis wiadomym, praevia manifestatione contra omnia et universa officia castrensia woiewodztw y powiatow wielkiego xięstwa Litewskiego o nieprzyięcie ninieyszey manifestacyi w ten niżey opisany sposob y o to, iż sławetna Ciegierowa, jurydyczanka metropolitalna Wilenska, maiąc prawne zawody z sławetnym Danielem Forneytem, miesczaninem także metropolitanskiey jurydyki Wilenskiey, o pewną, ktora ab utraque parte praetendebatur, successyą, pominowszy forum jurydyczne metropolitanskie Wilenskie, sobie absque ulla appellatione należące, ważyła się nie tylko przerzeczonego sławetnego Daniela Forneyta, za namową y protekcyą urodzonego iegomosci pana Konstantyna Burzynskiego, podstolego Smolenskiego, ale też samego iasnie wielmożnego iegomosci xiędza metropolity całey Rusi, przeciwko dawnym prawom y dekretowi relacyinemu, za szczęsliwego panowania naiasnieyszego króla iegomosci Michała ferowanemu, directum dominium, ius gladii et ius caducitatis nad iurydyką Wilenską metropolitom przysądzaiącemu, tudzież contra sacros canones et singulariter contra bullam *Coenae Domini*, inhibentem evocationem personarum ecclesiasticarum, ile in dignitate pontificali positarum, ad iudicium quodvis, etiam supremum łaicale sub poena excommunicationis zapozwać, processować, dekreta otrzymywać, exekucye sprowadzać, a iasnie wielmożni ichmość panowie Jan Tyzynhauz, woiewoda Mscisławski, marszałek przeszłoroczny trybunalski praesumpsit z innemi ichmosciami, non auditis juribus metropolitanis, dekreta cum laesione libertatis et immunitatis ecclesiasticae ferować, na cerkiew Wilenską swiętego Mikołaia dla złapania sławetnego Daniela Forneyta wartę trybunalską nasyłać, mur do cerkwi wyłamywać, y przez kilka niedziel wartę na cmentarzu cerkiewnym tuż przy drzwiach cerkiewnych trzymać, nakoniec iasnie wielmożni ichmość teraznieysi y tegoroczni sędziowie głowni Trybunału wielkiego xięstwa Litewskiego, mniey dbaiąc na exkomunikę, ab illustrissima et celsissima nunciatura in regno Poloniae przeciwko sławetney Krystynie Cegierowey y urodzonemu iegomosci panu Konstantynowi Burzynskiemu, podstolemu Smolenskiemu, ferowaną et per dioecesim Vilnensem publikowaną, tudzież nie respektuiąc na pozwy z Rzymu, ex mandato sanctissimi pontificis romani przeciwko przeszłemu Trybunałowi głownemu wielkiego xięstwa Litewskiego wydane, na gleyty y listy upominalne iego królewskiey mosci, non attentis juribus metropolitanis,

imo nec legibus praemissis, ausi sunt agnoscere przed sobą usurpative et nulliter, etiam contra constitutiones regni, dilatando philanterias potestatis tribunalitiae forum samemu iasnie wielmożnemu iego mosci xiędzu metropolicie, onegoż condemnare, proclamare et sub poena infamiae contra bullam *Coenae Domini*, aby się nie udawał do żadnego prawa duchownego tak sacri Tribunalis apostolskiey stolicy, iako ipsius curiae Romanae, sistendo gradum tribunalis Lithuaniae w sprawie przerzeczoney ważyli się y prezumowali. O co wszytko chcąc iasnie wielmożny iegomść xiądz metropolita całey Rusi etc. jure agere ze wszytkiemi ichmosciami przerzeczonemi, tak w Rzymie, iako na seymie, da Pan Bóg, blisko przyszłym, tę swoią solenną manifestacyą, salva oney że, quo ad omnia puncta, paragraphos, clausulas et ligamenta, melioratione, si et inquantum necessitas exigerit, do xiąg grodzkich Chełmskich podał ku wpisaniu y, żeby ta manifestacya ad acta officii praesentis castrensis capitanealis była wpisana y ingrosowana, upraszał y otrzymał.

Тоже, л. 472, 473.

№ 158.—1721 г. 13 Ноября.

Позовъ Подосскимъ по дѣлу ихъ съ Грабскимъ о насильномъ уводѣ крестьянской дѣвушки.

Feria quinta post festum sancti Martini Pontificis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo 21-mo.

Ex parte generosi Grabski contra magnificos Podoskie T. Bracławienses relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, authenticus et juratus, in vim suae verae ac fidelis relatiotis, palam, libere publiceque ac per expressum recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux. Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Carolo Podoski, tribuno Bracłaviensi, et Annae seu alterius cujusvis nominis itidem Podoska, conjugibus legitimis, medietatis bonorum villae *Staw* et *Horodyscze* haeredibus et possessoribus ac aliis consuccessoribus, ad eadem bona sese interessantibus, de causa infrascripta bonisque ac summis vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro officio castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu causarum officii, a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis—ad instantiam instigatoris officii nostri et ejus delatorum: generosorum Michaelis Grabski, tribuni Crusvicensis, tum Andreae et Nicolai Olszowskich, fratrum inter se germanorum, sortis certae, in villa *Horodyscze* sitae, haeredum et possessorum, actorum, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, qui vos et alios, ad bona memorata *Staw* et *Horodyscze* sese interessantes, et quidem maritatas cum assistentia maritorum vestrorum, uti tutorum conjugalium de jure incumbentium, inhaerendo protestationi suae, ratione infrascriptorum officiose factae citant, idque pro eo, quatenus vos citati nobilem ac generosum Casimirum Zbrożek, administratorem bonorum vestrorum *Staw* et *Horodyscze*, uti principalem, et laboriosum Stecko Sawinczuk, subditum excessivum de eisdem bonis *Staw*, infrascripti facti complicem et executorem, praesentis citationis positione ad decisionem causae apud vos arestandum pro sumendis de illis poenis per ipsos ex occasione per eosdem privato ausu, non practicato exemplo, modoque violento et illicito, tempore certo, videlicet sabbatho ante festum omnium Sanctorum proxime praeterito, nocte iam profunda, de die sabbathi in diem domini-

cam vergentem, violenter ad bona villae *Horodyscze* in fundum actorum proprium et haereditarium curru, duobus equis juncto, ad casam laboriosi Filip, subditi delatorum modernorum haereditarii, superinequitationis, ibidemque laboriosae Hapka Pilipowna, ancillae laboriosi Pilip, filiae unicae, subditae sui actorum haereditariae, currui impositae ad bona dicta spiritualia *Spas* evectionis et explagiationis ejusdemque pudicae ancillae Hapka per praedictum generosum Zbrożek, administratorem, tum praefato Stecko Sawinczuk, subdito vestro Stavensi, sine scitu et consensu actorum, extra parochiam solitam sine bannis promulgatis copulationis et elocationis exindeque generosi Grabski et aliorum delatorum ultra modum injuriationis et damnificationis, securitatis publicae violationis poenarumque, legibus regni descriptarum, succubitionis, pro quibus poenis demeritis et succubitis, per judicium nostrum praevia inquisitione auscultanda decernendis, praefatos incausatos administratorem et subditum vestros coram officio nostro in instanti statuatis, aut onus statuitionis eorundem inculpatorum in vos assumatis, praesentibus citamini, vos citatos ad statuitionem praemissorum inculpatorum stringi refusionemque damnorum causatorum praestandorum per sententiam officii nostri injungi, vel prout hoc idem officium nostrum decernet. Sitis termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quinta post festum s. Martini Pontificis proxima, anno Domini 1721-mo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Staw* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna in actu contenta familiae curiali possuisse et de positione eisdem citatis notificasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 483—4.

№ 159. — Тоже.

Позовъ Подосскимъ по дѣлу ихъ съ Грабскимъ о насильственномъ уводѣ крестьянской дѣвушки.

Ex parte ejusdem similis relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis Simon Rozruchowski, authenticus et juratus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, libere publiceque recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, campestris exercituum regni dux, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Carolo Podoski, tribuno Bracławiensi, et Annae seu alterius cujusvis nominis itidem Podoska, conjugibus legitimis, medietatis bonorum villae *Staw* et *Horodyscze* haeredibus et possessoribus ac aliis consuccessoribus, ad eadem bona sese interessantibus, de causa infrascripta bonisque ac summis vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro officio castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu causarum officii a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis—ad instantiam instigatoris officii nostri et ejus delatorum: generosorum Michaelis Grabski, tribuni Crusvicensis, tum Andreae et Nicolai Olszowskich, fratrum inter se germanorum, sortis certae, in villa *Horodyscze* sitae, haeredum et possessorum, actorum, personaliter peremptorieque compareatis, qui vos et alios ad bona memorata *Staw* et *Horodyscze* sese interessantes, et quidem maritatas cum assistentia maritorum vestrorum, uti tutorum conjugalium, de jure incumbentium, inhaerendo protestationi suae officiose factae insistendoque legi publicae, de extraditione subditorum sancitae, citant pro poenis seu taxa mille marcarum polonicalium legibus

regni descriptis, per vos citatos succubitis ex eo, quatenus vos laboriosum Stecko Sawinczuk subditum, qui ad laboriosam pudicam Hapka Philipowna, laboriosi Pilip, subditi, hortulani in sorte *Horodyscze*, actoris existentis haereditaria, unicam filiam, haeredissam quamvis, nocturno tempore modoque illicito per generosum Casimirum Zbrożek, administratorem vestrum, et eundem subditum, protunc mediastinum, sine scitu et consensu actorum evectam et explagiatam accessit, cum eadem in copulam matrimonii inivit ac in bonis vestris haereditariis villae *Staw* locatus est, per caput uxoris suae, unicae ancillae haeredissae, juxta praescriptum legis publicae jam magis ad fundum Horodyscensem, quam ad vestrum Stawensem spectantis, tum de jure et justitia actoribus competentem, qui praesenti citatione ad disjudicationem causae apud vos arestatur una cum praedicta uxore ejus totique ipsius supellectili domestica, nostro coram officio in instanti extradatis, seu in casu non extraditionis ejusdem subditi taxam mille marcarum polonicalium pro laboriosa Hapka Pilipowna, uxore ejus, modo praemisso nocturno tempore evecta, explagiata ac illicite subtracta, persolvatis praesentibus citamini etiam ad videndum et audiendum vos citatos per sententiam officii nostri ad praemissa peragenda stringi et compelli, seu potius praefatum subditum laboriosum Stecko Savienczuk actoribus in subditatum adjudicari et extraditionem ejus injungi, vel prout officium nostrum decernet. Sitis itaque termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quinta post festum sancti Martini Pontificis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo primo“ — copiam similem sigillatam in bonis villae *Staw* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, posuisse et de positione familiae curiali notificasse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 483—4.

№ 160.—1720 г. 15 Декабря.

Оцѣнка двухъ лошадей, представленныхъ настоятелемъ Холмскаго базиліанскаго мо-монастыря.

Feria secunda ante festum s. Thomae Apostoli proxima, anno Domini 1721-mo.

Monasterium Chełmense equos praesentat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Xto pater Barlaam Olexicz, concionator conventus religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni ac procurator causarum ordinarius eiusdem monasterii Chełmensis, praesentavit officio praesenti equos duos: unum pili *z szara gniady* sine ullo signo annum octavum, alterum pili *kasztanowatey* cum signis *z łysino na czele y nogi z kopytami zadniemi białe po kolana, a przednie także iedno kopyto białe maiącego, łękowatego* annum septimum agentes, macilentos, discoopertos, cum frenis simplicibus loreis, Lublini in fundo, *na Podzarata* dicto, in lapidea muracea religiosorum patrum conventus seu monasterii Lublinensis regulae divi Basilii Magni, ibidem sita, apud famatum Dziubinski, patrem familias ejusdem lapideae, ex intervenienti praetensione ad ipsum respectu, juxta praescriptum arendatorii contractus, summae, in vim possessionis ipsique in praedicta lapidea hucusque continuatae, nonaginta florenorum polonicalium nolle exolutionis exindeque monasterii praedicti Lublinensis injurationis et damnificationis, per religiosum patrem Antonium Nowostawski, memorati conventus Lublinensis superiorem, receptos et pignoratos, hucque Chełmam transmissos, quos taliter praesentatos petiit ab officio praesenti taxari et aestimari. Cujus affectationi, uti licitae annuendo, eosdem equos officium praesens, et quidem primo loco specificatum florenos quadraginta quinque, alterum vero florenos viginti quinque et non plus constare taxavit et aestimavit. Quos taliter praesentatos et aestimatos rursus ab

officio praesenti ad se recepit et effidejussit, de quibus equis receptis sibique realiter restitutis officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 514—15.

№ 161. — Тоже.

Заявленіе настоятеля Люблинскаго базиліанскаго монастыря о захватѣ Залусскимъ принадлежащаго монастырю дома.

Idem monasterium Chełmense nomine superioris monasterii Lublinensis protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione suprascripti admodum religiosi in X-to patris Barlaam Olexicz, concionatoris et procuratoris causarum omnium conventuum seu monasteriorum ordinis divi Basilii Magni, nomine et ex speciali commisso religiosi in X-to patris Antonii Nowostawski, superioris monasterii Lublinensis ac totius communitatis religiosorum patrum conventus ejusdem in et contra illustrem et magnificum . . . *) Załuski, capitaneum Lublinensem, ratione per eundem, nullo habito juris praetextu ad certam lapideam, dicctam . . . **) ex opposito monasterii praedicti ad aedes et coemeterium ibidem existentem, sese interessationis in possessionemque suam privato ausu et authoritate adimere usurpationis, in possessione ejusdem lapideae ac usu et fructu participando religiosorum patrum Basilianorum Lublinensium impeditionis, exindeque damnorum causationis, immunitatis jurium ecclesiasticorum violationis aliarumque praetensionum et contentorum, providendo cuivis exinde in futurum exoriundae indemnitati, facta, prout latior dari debuit. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius exspectata, officio suo ad acticandum non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero in porrigenda renitentia officium hocce protestatur.

Тоже, л. 514—15.

*) Въ подлинникѣ пропускъ.
**) Въ подлинникѣ пропускъ.

№ 162.—1722 г. 12 Января.

Отреченіе племянниковъ Холмскаго суфрагана-епископа Длужевскаго отъ оставшагося послѣ него наслѣдства.

Feria secunda post festum sanctorum Trium Regum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo.

Ex parte admodum reverendi Dłużewski de diligentia sui in expletione juramenti manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Alexander Dłużewski, olim magnifici Thomae Dłużewski, dapiferi Dobrzynensis, cum magnifica Angiela Kiełczewska procreatus filius, inhaerendo tam abrenuntiationi suae et generosi Francisci Dłużewski, fratris sui natu minoris, nomine, coram actis castrensibus Zydaczoviensibus sabbatho post dominicam *Exaudi* proximo, anno nuper elapso millesimo septingentesimo vigesimo primo, officiose de omni et quavis successione ac bonis olim illustrissimi et reverendissimi Joannis Dłużewski, episcopi Gracionopolitanensis, suffraganei Chełmensis, patrui germani, factae, quam et decreto Tribunalitio regni Lublinensi, anno proxime praeterito in cadentia palatinatus Bracławiae die vigesima octava mensis Novembris inter generosum Stanislaum Łupinski, camerarium terrestrem Bracławiae, ab una et suprascriptos successores praenominati magnifici parentis ac alios lato, insistendo praemissis, praestitit juramentum juxta praxim, personis spiritualibus observari solitam, in praesentia

generosi Vladislai Thorzewski, plenipotentis specialis ejusdem generosi Łupinski, actis castrensibus Łucoviensibus feria tertia post festum Sanctorum Innocentium itidem anno praeterito ad attentandum hocce juramentum inscriptam in haec verba: „Ja Alexander przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Świętey Jedynemu, swym y brata mego młodszego rodnego Franciszka imieniem, przychylaiąc się do wyroku, w grodzie Żydaczewskim przeze mnie uczynionego, tudziesz y do dekretu Trybunalskiego wyżey wyrażonego, że żadney substancyi tak ruchomey, iako y nieruchomey, ani żadnych rzeczy po smierci swiętey pamięci j. w. imci xiędza Dłużewskiego, szufragana Chełmskiego, stryia naszego, pozostałey, niceśmy nie partycypowali, nie brali y nie spodziewamy się partycypować y owszem zrzekamy się wszytkiego teraz y na potym“, Deo et sancta Jezu X-ti passione ita adjuvante.

Тоже л. 541.

№ 163.—1722 г. 29 Января.

Заявленіе настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря о неуплатѣ Свирскимъ слѣдуемыхъ монастырю денегъ.

Feria quinta ante festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo 2-do.

Religiosus Barlaam Olexycz, procurator monasterii Chełmensis, contra generosos Antonium Swirski, tribunum Leopoliensem, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi et admodum reverendi Barlaam Olexycz, procuratoris causarum monasterii Chełmensis divi Basilii Magni nomine religiosi et admodum reverendi patris superioris ac totius congregationis in et contra generosum Joannem Antonium Swirski, tribunum Leopoliensem, sortium certarum in *Serebryszcze* haeredem et possessorem, ratione per ipsum ad tot requisitiones census annui ex bonis sortibus, per se possessis, pro anno nuper elapso nolle exolutionis, diffugiis allaborationis, iam vero ad tertiam sortem, inscriptioni praedicti monasterii obnoxiam, nullo jure sese intrusionis, lignorum pro aedificiis ex praefata sorte per vim interceptionis et ad curiam sui devehere cum praejudicio manifestantium demandationis damnorumque exinde causationis, prout latius debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum, ut juris et moris est, imo diutius exspectata extiterat, et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 565—6.

№ 164.—1722 г. 6 Февраля.

Жалоба Новицкой на настоятеля Холмскаго монастыря по дѣлу о неуплатѣ ею денегъ монастырю.

Feria sexta post festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo 2-do.

Generosa Nowicka suo et mariti sui nomine providendo cuivis indemnitati contra religiosum Constantinum Rawicz Szaczynski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii superiorem, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosa Anna de Nowickie, olim generosi Joannis Witkowski consors, orphana vidua, in bonis terrestribus villae *Serebryszcze* certarum sortium, *Włoszkowszczyznu*

et *Węglenszczyzna* dictarum et existentium, vigore jurium suorum ad eadem sese regulantium possestrix, suo et generosi Joannis Siła Nowicki, thesaurarii Minscensis, fratris germani et jurisdatoris sui manifestantis, providendo cuivis indemnitati tam suae, quam supradicti generosi Nowicki substantiae integritati, coram praesenti officio et actis in et contra admodum religiosum in X-to patrem Constatinum Rawicz Szaczynski, conventus seu monasterii Chełmensis religiosorum in X-to patrum ordinis divi Basilii Magni praesentaneum superiorem, solenniter questa et manifestata est, idque in eam methodum, pro eo, quia memoratus admodum religiosus in X-to pater Constantinus Rawicz Szaczynski, conventus rr. pp. Basilianorum superior, quamvis summam provisionalem seu potius censuatam a summa certa, per olim generosum cujusvis nominis Jasienski, quondam bonorum *Serebryszcze* haeredem, in suffragium animarum fidelium defunctorum suaeque animae pro absolvendis in singulis hebdomadis missarum sacrificiis diebus certis praefixis inscripta et applicata ad sortesque dictorum bonorum *Serebryszcze*, in possessione diversorum possessorum haerentes, membratim solvi decreto castrensi divisa et regulata, ac post decretum castrense officii praesentis, ex actoratu ejusdem venerabilis conventus rr. pp. Basilianorum instituto prolatum, complanatione certa amicabili mediante, in praemissis magnifici Michaelis a Białocin Białecki, actorum loci praesentis notarii, interpositione, anno ad praesens currenti conscripta et constituta, solos adinventam rathatim tam ad manus admodum religiosi in X-to patris . . . *) Procewicz, immediati superioris, quam et sibi realiter et effective restantem, sub celebratione judiciorum terminorum querelarum integram et totalem exolutam et enumeratam de manibus sui manifestantis juxta praescriptum complanationis, quam complanationem se manu tenere secum incusante firmiter allegavit, recepit et levavit. Attamen quietationem officiosam coram actis praesentibus de praemisso exoluto censu et processu officiario perducto in rem et personam sui exolventis recognoscere recusavit, nonnisi scriptum manuale in vim quietationis authenticae, manu sua conscriptae et subscriptae, de actu et data illius in conventu seu monasterio Chełmensi die quarta Februarii mensis et anni praesentis de memorata provisione praetensa iam exoluta ad annum millesimum septingentesimum vigesimum inclusive computata, non vero ad actum ultimariae complanationis conscriptae et constitutae, qua nimirum complanatione interveniente universae praetensiones respectu praenominati census, sufficienter exoluti, absorptae sunt, tum quidem saepedictus admodum religiosus in X-to pater superior conventus Chełmensis memoratam complanationem, praemissae provisionis reemptionalis realem exolutionem exprimentem, sibi incusanti, affectanti et requirenti ad describendum pro meliori informatione sui capessenda communicare et concredere detractaverit, per quod combinationi eidem amicabili contravenit rigoremque, in eadem appositum, succubuit, neque regressum ad inchoatum processum, contra se manifestantem institutum, usurpare causamque suam, cum pro annis retroactis satisfactio totalis ipsi ad actum complanationis initae subsecuta est, nullo modo desuscitare et prosequi poterit. Ratione quarum omnium eadem generosa Witkowska, evitando ulteriorem sequelam damnumque quodvis, sibi exinde eventurum, contra praenominatum admodum religiosum patrem superiorem monasterii Chełmensis hanc suam ad acta praesentia infert solennem cum querimonia manifestationem.

Тоже, л. 569 - 571.

---

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

№ 165.—1722 г. 14 Февраля.

Позовъ Холмской капитулы Ольшевскимъ по дѣлу о невозвращеніи ими крестьянъ.

Sabbatho ipso die festi sancti Valenti presbyteri et martyris, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo 2-do.

Ex parte venerabilis capituli Chełmensis contra generosos Olszewskie, fratres, et generosum Grabski, tribunum Krusvicensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, authenticus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris regni, Chełmensis, Lubomlensis, Novosielecensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis generosis Andreae et Nicolao Olszewskim, fratribus inter vos germanis, sortium, in *Horodyszcze* sitarum, haeredibus, nec non generoso Michaeli Grabski, tribuno Krusviciensi, earumque sortium praesentaneo possessori, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis officii causarum, feria quinta a data et positione praesentis citationis in castro hocce Chełmensi celebrandis, personaliter peremptorieque compareatis—ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatorum: perillustrium et reverendorum dominorum Michaelis Borzęcki, praepositi, Francisci Xaverii Kunicki, generalis procuratoris, Antonii Tomaszowicz, canonicorum cathedralium Chełmensium, suo et totius venerabilis capituli Chełmensis nomine, actorum, qui vos, inhaerendo legi publicae, tum et constitutioni novellae anni millesimi sexcentesimi nonagesimi noni, de extraditione subditorum sancitae, citant, idque pro poenis, per vos succubitis, ex eo, quia vos ad requisitionem actorum laboriosum Denis Kusnerczuk de bonis *Parypsy*, modernorum actorum et venerabilis capituli Chełmensis haeriditariis, nativum et haereditarium, extradere recusatis, citamini, quatenus praedictum laboriosum una cum uxore, liberis ac tota ejus supellectili, qui et praesenti citatione apud vos arestatur, una cum poenis in vim carentiae usus fructus actoribus extradatis, per sententiam officii nostri ad praemissa vos stringi et compelli; sitis termino parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quinta ante festum sancti Valentini presbyteri et martyris proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Horodyszcze* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 578—9.

№ 166.—1722 г. 1 Апрѣля.

Фундушовая запись Міончинскаго Мацѣевской церкви 1720 г.

Feria quarta post dominicam Ramis Palmarum Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo secundo

Oblata approbationis seu fundationis ecclesiae Maciejoviensis ex parte illustris et magnifici Miączynski, palatini Volchyniae.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Gutowski obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit approbationem fundationis ecclesiae parochialis Maciejoviensis, sub titulo sanctae Annae Deiparae Virginis Mariae existentis, una cum expressione decimarum et cen-

suum eidem ecclesiae servientium, per illustrem et magnificum Athanasium Miączynski, palatinum Vołhiniae, conscriptam manuque ejusdem fundatoris propria subscriptam, tempore, modo et loco in ibidem expressis infra acticandam, de tenore sequenti: „Ponieważ kosciol farny Maciejowski, sub titulo Anny swiętey zostaiący, funduszami: pierwszym—ieymosci paniey Anny Sapieżyny, woiewodziny Witepskiey, w *Kumowie* die decima nona Maj, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto; drugim od ieymosci paniey Ewy Skaszewskich Sapieżyny, podkomorzyny Włodzimierskiey, w grodzie Chełmskim feria quarta ante festum sancti Lavrentii Martyris proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo sexto ustabiliowany, dotąd bez należytey zostawał explikacyey, zkąd iakie powinny bydź dochody roczne na zapłatę ichmosciom xięży Maciejowskim, tudzież wszytkim koscielnym,—przeto ja Athanazy na Miączynie, Maciejowie y Połaiowie Miączynski, woiewoda Wołyński, dziedziczny pan Maciejowa, chcąc pleno in ordine kosciol Maciejowski zachować, takową in seram aetatem czynie expressią: fundusze obadwa wyżey wyrażone, tak ieymosci paniey Sapieżyny Anny, woiewodziney Witepskiey, iako też ieymosci paniey Ewy Skaszewskich Sapieżyny, podkomorzyny Włodzimirskiey, in omnibus punctis, clausulis et ligamentis aprobuie, obliguiąc iegomosci xiędza proboszcza, teraz y na potym zawżdy będącego, aby expleat conditiones et obligationes, w funduszach wyższych wyrażone, a że temiż funduszami iest summa naznaczona kosciołowi Maciejowskiemu złotych polskich dziewięć tysięcy sto, ktora przed tym zostawała na *Ostrowkach*, potym przeniesiona na *Łukuwek* ac tandem na *Maciejow*, y od osmiu tysięcy sta złotych prowizia roczna po złotych osim, a od tysiąca złotych polskich po złotych siedm przyznana, co, in unum porachowawszy, od wyżey wspomnioney summy na rok wynosi złotych siedmset osimnascie, w *Widiutiu* y *Podhorodny* była decima temiż funduszami pozwolona manipularis, ktora per compactum iegomosci xiędza Alexandra Sapiehy, biskupa Wilenskiego, in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo z *Widiutia* na złotych dwiescie redukowana, a z *Padhorodny* per compactum iegomosci xiędza Fryderyka Sapiehy, woiewodzica Witepskiego, in cujus fundamento iegomość xiądz Pogoralski, proboszcz na ten czas Maciejowski, juxta obloquentiam kwitow, bierał po złotych sto dwadziescia, co uczynią obiedwie dziesięciny na rok złotych trzysta dwadziescia, do ktorych przyłączaiąc od dziewięciu tysięcy sta złotych prowizyonalną summę, siedmset osimnascie złotych wynoszącą, provenit tysiąc trzydziesci y osim złotych na rok; za te tedy iegomość xiądz proboszcz Maciejowski powinien mieć przy kosciele wikaryow dwoch, płacąc każdemu quotannis secundum titulum provisionis, inscriptae w konsystorzu Chełmskim, także organiste, kantora, zakrystyana y dzwonnika konserwować. Te zaś pieniądze tysiąc trzydziesci y osim złotych czterma kwartałami co rok z arendy Maciejowskiey mieyskiey powinni bydź wypłacane, a iegomość xiądz proboszcz z odebrania co kwartał kwitować possessores bonorum tenetur. W tych że fundacyach, superius specyfikowanych, iakie kolwiek łąki, pola y poddani są nadani, także dziesięcina z miasta iest pozwolona, to ia wszytko ratifikuie, iednak że na woli w tych że fundacyach wyrażony iest ogrod *Budziszewski* z polem y łąką przed tym organiscie Maciejowskiemu, a ja ten odebrałem stante possessione mea, przeto w rekompensę iegomosci xiędzu proboszczowi, aby potym do sukcesorow moich iakowego nie roscił pretextu, skupiwszy dwa ogrody, leżące nad *Czarną Groblą*, od rowu pastewnika dworskiego, to iest Jabłonskiego y Kucia, ktorych był possessorem Jakub Pawłowski, mieszczanin Maciejowski, perpetuis temporibus leguie, daię, daruie kosciołowi farnemu Maciejowskiemu, chcąc ie mieć wolne ab omni genere podatkow płacenia tak Rzeczy Pospolitey, iako też y czynszow dworskich, y wolno pro commodo suo, iako się będzie

podobało iegomosci xiędzu proboszczowi, dysponować temi ogrodami iako koscielnemi. A ponieważ fundusz nowy koscioła szpitalnego Maciejowskiego sub titulo Michała swiętego Archanioła ufundowałem na Maciejowie, iako fusius deductum w tymże funduszu, roborowanym y oblatowanym in castro Chełmensi feria sexta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo secundo, ktorego wyraziwszy, quibus obligationibus iegomość xiądz szpitalny subesse powinien, przecież, ut innotescat y w ninieyszey elucydacyey fundationum, tak deduco: iegomosci xiędzu szpitalnemu quotannis z arędy Macieyowskiey naznaczyłem perpetuis temporibus po złotych trzysta, — na cztery kwartały podzieliwszy, wynosi po złotych siedmdziesiąt y pięć, — na wino y swiece co rok z teyże arendy Macieyowskiey po złotych pięćdziesiąt,— co na kwartał uczyni złotych dwanascie y groszy piętnascie, y tak possessores Maciejowa co kwartał po złotych osimdziesiąt y siedm, groszy piętnascie do rąk iegomosci xiędza proboszcza Maciejowskiego powinni oddawać, a iegomość xiądz proboszcz iegomosci xiędzu szpitalnemu, y z nich odebrania zawżdy kwitować. Nadto uczyniłem fundusz na wsi *Mizowie*, dobrach moich, w woiewodztwie Wołynskim, powiecie Włodzimierskim leżących, na Rożaniec Naiswiętszey Panny do koscioła farnego Maciejowkiego, iako fusius deductum w zapisie, zeznanym w grodzie Włodzimierskim, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono, miesiąca Novembris dwudziestego trzeciego dnia, y naznaczyłem płacenie z arendy Mizowskiey co rok po złotych trzysta iegomosci xiędzu promotorowi Rożancowemu, a to co kwartał po złotych siedmdziesiąt y pięć, a na wino y swiece co rok po złotych pięćdziesiąt, co uczyni na kwartał złotych dwanascie, groszy piętnascie, wynosi tedy każdego kwartału złotych osimdziesiąt y siedm y groszy piętnascie, ktore possessores dobr Mizowa powinni zawżdy punktualnie płacić do rąk tegoż iegomosci xiędza proboszcza Maciejowskiego, iako dla drugich xięży, a iegomość xiądz proboszcz iegomosci xiędzu promotorowi praevia quietatione. A że ichmość xięża przed tym w miescie resydowali y nie mieli juxta decentiam sui należytego pomieszkania, przedto, chcąc ich mieć zawżdy przy kosciele mansyonaryą na kapłanow czterech, a piątego iegomosci xiędza proboszcza, wymurowałem, za czym iegomość xiądz proboszcz w swoiey wymurowaney mansyey miescić się ma, cztery zaś izby murowane y z alkierzami tak się dysponuię: ichmosciow xięży wikaryow dwoch antiquae fundationis we dwoch izbach z alkierzami, w trzeciey izbie z alkierzem iegomość xiądz promotor Rożancowy, czwarta izba z alkierzem ma wakować, albo dla goscia przeieżdżaiącego, albo też, gdy się trafi z iakowey fundacyey xiądz czwarty, przy kosciele Michała swiętego rezydować powinien iegomość xiądz szpitalny, tam że swoie maiący wymurowane pomieszkanie. Taką tedy uczyniwszy fundacyi dawnych y przezemnie noviter erigowanych remonstracyą, chce mieć dyspozycyą teraznieyszą pro firmo et rato, obliguiąc sukcessorow moich, aby ią intacte zachowali, secus by zaś kto był renitens, obowięzuie iegomosci xiędza proboszcza, aby tam dochodził sprawiedliwosci, gdzie będzie należało. Caveo to oraz moią dyspozycyą, aby tak iegomość xiądz proboszcz Maciejowski, iako y ichmość xięża wikaryowie szpitalny, tudzież y promotorowie na żadne grunta mieszczanom chrzescianom, także y żydom na domy, place et quocunque titulo nazwane proprietates pieniędzy sposobem pożyczanym nie dawali, ani jure haereditario nie nabywali, ponieważ czasu et tempore fundacye stare y moie nowe musiały by ruere ex ratione inonerowanego pospolstwa y kahału, ile gdy takowym sposobem po miastach wielkich dawne a świątobliwe poupadali łegata y fundacyie, a ieżeli by z ichmosciow xięży ktory, non attentata dispositione mea ultimaria, ważył się albo skupować grunta, albo pieniędzy pożyczać, na nich tedy nie

miało bydź ważno, owszem wolno possessorowi dobr Maciejowa takowe grunta, domy, ogrody, łąky, albo inonerowane, albo też poprzedane odebrać y mieszczanom przywrócić. Na co dla tym większey wagi ręką moią własną przy zwykłey pieczęci podpisuię się w zamku Maciejowskim, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego dwudziestego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia. Locus sigilli. Atanasius Miączynski, woiewoda Wołynski". Originale eiusdem fundationis idem offerens circa acta officii praesentis reliquit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 719—1720 годы, № 20207, л. 892—895.

№ 167.—1722 г. 22 Апрѣля.

Запись митрополита Льва Кишки Супрасльскому монастырю на деревню Страблю.

Feria quarta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno 1722.

Pro parte conventus Varsaviensis ac aliorum juris certi oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus in Christo pater Andreas Bienicki, obtulit et ad acticandum eidem officio porrexit ius certum, conventui supranominato Varsoviensi per illustrissimum et reverendissimum dominum Kiszka, metropolitam totius Russiae, episcopum Vlodimiriensem et Brestensem, archimandritam Suprasliensem, datum manuque eiusdem propria subscriptum tempore, modo et loco in ibidem expressis tenoris eius modi: „Comparens personaliter iasnie wielmożny xiądz Leon Kiszka, z Bożey y stolicy swiętey apostolskiey łaski archiepiskop metropolita Kijowski, Halicki y całey Rusi, episcop Włodzimierski y Brzeski, Kijowo-Peczarski y Supraslski archimandryta, zdrowym będąc na ciele y umysle, odstąpiwszy swoiey własney, sobie należney ziemskiey jurisdikcyey, a pod tuteyszą ninieyszą grodzką Chełmską inkorporuiąc się et plenarie poddaiąc, iawnie, iasnie, ustnie y dobrowolnie zeznał, iż iasnie wielmożny zeznawaiący iegomość, chcąc tollere omnem dubietatem et perplexitatem, ktora by emergere mogła z zapisu, danego na maiętność *Strablę* cum attinentiis suis, konwentowi Supraslskiemu y rezydencyi Warszawskiey danego, pod datą w *Włodzimirzu* dnia iedynastego miesiąca Lipca, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego dwudziestego pierwszego, a roborowanego aktami grodzkiemi Włodzimierskiemi przez iasnie wielmożnego zeznawaiącego iegomosci oblicznie y oczywiscie tegoż roku, miesiąca Augusta wtorego dnia, ex eo respektu w originalnym liscie zapisie iest dołożona obligacya murowania klasztoru Supraslskiego tylko z prowentow Strzabelskich, a nie iest to dołożono, że y po wymurowaniu tego klasztoru ma *Strzabła* cum suis attinentiis perpetuo et eviterne duraturis temporibus do klasztoru należeć Supraslskiego, cavet et recognoscit iasnie wielmożny zeznawaiący iegomość, iż przerzeczona maiętność *Strabła* ze wszytkiemi swoiemi przynależnosciami etiam po wymurowaniu klasztoru Supraslskiego dla konserwacyi y restauracyi tychże murow, tudziesz prowidowania trzech osob zakonnych cum familia ich domestica w *Warszawskiey rezydencyi* wiecznemi czasy do przerzeczonego klasztoru Supraslskiego należeć ma y powinna będzie, salvo z niey calculo de jure requisito przed iasnie wielmożnymi metropolitami całey Russyi, sukcessorami recognoscentis, pro tempore będącymi, pod czas wizyty klasztoru *Supraslskiego* zwyczayney y swiętemi kanonami opisaney, a to mocą ninieyszego dobrowolnego zeznania swego, o ktorego przyięcie do akt ninieyszych grodzkich Chełmskich iasnie wielmożny zeznawaiący iegomość mnie urzędu upraszał, co y otrzymał. Leon Kiszka, metropolita całey Rusi, episcop Włodzimierski y Brzyski, archimandyta Supraslski *), manu propria". Originale eius-

*) Въ акт. книгѣ: Supralski, что повторяется и въ другихъ мѣстахъ.

dem idem offerens ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1721—1722 годы, № 20209, л. 721—722.

№ 168.—1722 г. 23 Апрѣля.

Заявленіе митрополита Льва Кишки о незаконномъ завладѣніи Ледоховскими двумя имѣніями, принадлежащими Кіево-Печерскому монастырю.

Feria quinta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1722-do.

Admodum reverendus Kosakowski contra magnificam Leduchowska manifestatur.

Do urzędu y akt grodzkich staroscinskich Chełmskich oczywiscie przyszedłszy w Bogu przewielebny iegomość xiądz Floryan Kosakowski ordinis divi Basilli Magni, iasnie wielmożnego w Bogu nayprzewielebnieyszego iegomosci xiędza Leona Kiszki, archiepiscopa metropolity Kijowskiego, Halickiego y całey Rusi, episcopa Włodzimirskiego y Brzeskiego, archimandryty Kijowo-Peczarskiego y Supraslskiego plenipotentiarius, imieniem et ex expressa voluntate onegoż in plenissima juris norma et forma manifestował się przed temiż aktami ninieyszemi grodzkiemi staroscinskiemi Chełmskiemi, meliorando manifestacyą swoie, w aktach grodzkich staroscinskich Horodelskich feria quinta magna Coenae Domini, anno millesimo septingentesimo vigesimo secundo zaniesioną (praevia manifestatione contra officium castrense Łucoviense—o nieprzyięcie manifestacyi po zapisaney iuż widędzie) przeciwko iasnie wielmożney ieymosci paniey Helenie z Siemaszkow Leduchowskiey, kasztelanowey Wołynskiey, y wielmożnym ichmosciom panom Adamowi, staroscie Włodzimierskiemu, pułkownikowi iego królewskiey mosci, y Stephanowi, podstolemu Wołynskiemu, Leduchowskim, synom ieymosci y innym successorom iasnie wielmożnego w Bogu zeszłego iego mosci pana Franciszka Leduchowskiego, kasztelana Wołynskiego, tudziesz przeciwko wielmożnemu iegomosci panu Franciszkowi Glinieckiemu, pisarzowi grodzkiemu Grabowieckiemu, urodzonym ichmosciom panom Janowi Czarneckiemu, komornikowi Czerniechowskiemu, Janowi vel alius nominis Koziebrockiemu, regentowi grodzkiemu Czerniechowskiemu, y Michałowi Rahozie, plenipotencyaruszom principalium suorum supraspecificatorum, w spolney namowy z onemi będącym, w ten niżey opisany sposob y o to, iż iasnie wielmożna ieymość pani Helena Leduchowska, kasztelanowa Wołynska, z wielmożnymi ichmosciami panami successorami swemi, nie contentuiąc się tym, że dobra *Grodek* y *Obarow*, w woiewodztwie Wołynskim a powiecie Łuckim leżące, pure ziemskie, do archimandryey Kijowo-Peczarskiey antiquissime nadane y constitutiami utwierdzone, po wyszłym arendownym kontrakcie, danym sobie od iasnie wielmożnego niegdy iegomosci xiędza Szumlanskiego, episcopa Lwowskiego, archimandryty Kijowo-Peczarskiego, niesłusznie za przywileiem, ad male narrata et ad sinistram informationem wyprawionym, trzymaią y z onych proventus ecclesiasticos sobie przywłaszczaią, ale insuper, kiedy iasnie wielmożny iegomość xiądz metropolita całey Rusi, iako archimandryta Kijowo-Peczarski, przerzeczonych ichmosciow do sądów głównych trybunalskich koronnych Lubelskich ad se habenda bona et in eandem calculationem zapozwał, unikaiąc rozsądzenia y na dalszą szkodę goniąc, controvertendo de foro, za uznaniem fori tey sprawie w Trybunale koronnym Lubelskim, od rozsądzenia uchylili się y, upornie odstąpiwszy, protestować się do zysku powtorney exekucyi dopuscili y dobr *Grodka* y *Obarowa* pomienionych, do archimandryey Kijowo-Peczarskiey należących, przy zprowadzeniu dwoch exekucij rehabere nie dopuscili, a po tym chcąc uniknąć win prawnych, nie podawszy do skasowania pozwow-

ani należytego wpisu, iako zwyczay y prawo mieć chce, w sądach głownych trybunalskich koronnych Lubelskich uformowawszy, ale w tył zaocznie od iakichsi possessorow przeciwko possessorom, czyli concurrentom, tylko nie wyrażaiąc, ani namieniaiąc osoby illustrissimi sui manifestantis principalis, wpis prokurowali y pod tym że wpisem nienależytym po zaszłym arescie, a plenipotentiario sui manifestantis illustrissimi principalis osoby rożne swoie od aresztowania quasi nomine sui manifestantis illustrissimi principalis, a potym do ustąpienia aresztu in fraudem dla otrzymania cassaty ważili się subordynować, a urodzony iegomość pan Jan vel alterius nominis Koziobrocki, regent grodzki Czerniechowski, nie należyto contra normam juris, absque specificatione nominum, cognominum et officiorum, tak illustrissimi principalis manifestantis moderni, iako tych ichmosciow, contra quos praesens sit manifestatio, poprzyimował y poczynił sub titulo et vocabulis inauditis possessores contra possessores, sive possessores contra concurrentes, sive aliter; ichmość zaś pan Michał Rahoza, plenipotentiaryus partis adversae, uczyniwszy się plenipotentem principalis manifestantis, in fraudem nomine illustrissimi principalis manifestantis wpis takowy podstępny zaaresztował y potym dla otrzymania kassaty decretorum tribunalitiorum ab aresto recessit, a iegomość pan Jan Czarnecki, komornik Czerniechowski, widząc illegitimitatem wpisow, indirecte poczynionych, possessores contra possessores, sive possessores contra concurrentes, ważył się areszt, a potym reces od niego, quasi nomine illustrissimi ac reverendissimi Kiszka, archimandrytae Supraslscensis, metropolitae totius Russiae, principalis moderni manifestantis, przyimować, a arestum interpositum a plenipotente actoris nie przyimować y nie acceptować. Wielmożny nakoniec iegomość pan Franciszek Gliniecki, pisarz grodzki Grabowiecki, znioszszy się in praejudicium bonorum ecclesiasticorum cum principalibus suis y z wyżey specifikowanemi ichmosciami, in condicto z sobą zostaiącemi, tych wszytkich podstępnych akcyi y innych, ktore ieszcze non constant et in termino juris probabuntur et deducentur, in perniciem bonorum ecclesiae foris autor motor extitit et origo. O co wszytko modernus manifestans nomine illustrissimi principalis iterum atque iterum manifestuiąc się, oraz offerens illtustrissimum principalem suum de praemissis jure acturum z przerzeczonemi ichmosciami te solenną manifestacyą, salva oney że in omnibus et singulis punctis, clausulis, paragraphis et ligamentis, si et in quantum necessitas exegerit, melioratione, do xiąg grodzkich Chełmskich podał ku wpisaniu y, aby ta manifestancya przyięta, wpisana y do xiąg ingrossowana była, upraszał, co y otrzymał,

Тоже, л. 722—723.

№ 169. — 1722 г. 8 Мая.

Заявленіе Венглинскаго о незаконныхъ къ нему претензіяхъ Ярузельскаго.

Feria sexta post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo.

Ex parte magnifici Węglenski contra generosum Jaruzelski manifestatio.

Do urzędu y akt ninieyszych grodzkich staroscinskich Chełmskich osobiscie przyszedłszy wielmożny iegomość pan Franciszek Węglenski, Parnawski y roty pancyrney iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Podlaskiego, hetmana polnego koronnego, chorąży, quam primum resciverit de protestatione mentali et praetextuosa, przez wielmożnego iegomosci pana Jozefa Jaruzelskiego, łowczego Latyczewskiego, w grodzie Włodzimirskim roku teraznieyszego, miesiąca Marca dwudziestego dnia przeciwko protestantowi y innym ichmosciom koligatom domu bliskim ac si o iakoweś ukrzyw-

dzenie uczynioney, tak zaraz praecavendo omnimodae integritati honoris et fortunae suae, przeciwko zwyż pomienionemu iegomosci panu Jaruzelskiemu, siestrzencowi swemu, żalił się, reprotestował, iż pomieniony wielmożny iegomość pan Jaruzelski, zostawszy się post fata godney pamięci wielmożnego iegomosci pana Stephana Jaruzelskiego, podstolego Podlaskiego, rodzica swego, w roku tysiącznym siedmsetnym dwunastym zeszłego, in minorennitate, nie będąc capax do dysponowania fortuny, a naybardziey uspokaiania pozostałych ciężarow, na substancyi rodzicielskiey będących, chcąc mieć należytą edukacyą, stanowi swemu przyzwoitą, y dobra w konserwacyi, podczas rewolucyi publicznych, ultro et benevole za przybyciem ichmosciow kolligatow de linea paterna et materna poddał się in tutelam, ktorzy subveniendo in tali passu, ziachawszy się do dobr *Holob*, należytą dyspozycyą pozostałey fortuny ex unica compassione uczynili, regestra rzeczy wszytkich in quavis forma et specie bydeł, koni in praesentia ichmosciow przyiacioł y sąsiadow, dla weryfikacyi zaproszonych, na cztery ręki spisali, uchodząc na potym impetycyi wszelkich za przyisciem do lat, pomienione dobra *Hołoby* wraz z tymże iegomoscią panem Jaruzelskim ichmość panowie kolligaci dla trudnosci w nich będących, nie chcąc trzymać, protestantowi in directionem in anno millesimo septingentesimo decimo tertio oddali, ktory przy cięszkich rewolucyach utrzymuiąc dobra w całosci, znaczne spezy na okupowanie erogował, na szkoły we Lwowie, w Lublinie y Łucku temuż iegomosci panu Jaruzelskiemu koszta spendował, potym w dalszych latach pro decore domus na rożne publiczne mieysca applikował, insuper z pozostałych prowentow dobr *Hołob*, wieś *Puchynie* dziedzictwem przykupił, drugą wioskę *Wołczyską* z zastawą, także część w *Rużynie* dziedziczną, w zastawie będącą, od ichmosciow panow Wolskich wykupił y oswobodził, prowizyą, z *Hołob* należącą oycom Bazylianom Włodzimirskim powypłacał, sprawę, o sto tysięcy intentowaną do *Hołob*, cura et applicatione uspokoił et ab impeticione indebita emundował, o granice *Czornecką* z *Szczytynem* tranzakcyą (z) iegomoscią panem Burczakiem y Borowskim przez proces na nich przewiedziony zagodził, posagi należące majori in parte powypłacał, chłopow Podola poodzyskiwał y poobsadzał, znaczną reparacyą w budynkach murowanych y drewnianych uczynił y nowych wiele pro commodo dziedzica erygował; gdy iegomość obżałowany do łat przyszedł, dobra osadzone y reparowane protestans oddał, stadnine, bydła rogate y nierogate z większą liczbą, niżeli po rodzicu iegomosci zostałe, iako regestr przy odbieraniu opieki swiadczył, iegomosci zdał, oraz regestra expens y prowentow protestans oddał. Z czego wszytkiego w grodzie Chełmskim y z odebrania dobr y opieki kwit nastąpił y na posagi, ktorych nie mogł dopłacić, swoią własnę summę posażną iegomosci swey na pomienione dobra *Hołoby* na trzyletni kontrakt wyliczył y potym na uspokoienie iegomosci pana Kulikowskiego y oycow Bazylianow Włodzimirskich gotowych piniędzy znacznie pożyczył; obwiniony zaś nie respektuiąc na życzliwość wujowską cum dispendio zdrowia y fortuny własney, ktore mu wyżey wyrażonym sposobem, iako siestrzencowi swemu rodzonemu swiadczył, nie należycie przez protestacyą wyżey wyrażoną opisał, annihiluiąc rem ich, o ktorey nieważność y zarzuty niesłuszne, a osobliwie o manutenencyą nastąpionego kwitu protestant iterum atque iterum contra suprascriptum inculpatum manifestuie się y protestuie, zostawiwszy sobie salve do poprawy, bez pozwy trybunalskie, iako nayprędzey tey protestacyi.

Тоже, л. 741.

№ 170.—1722 г. 16 Мая.

Заявленіе Красускаго о недопущеніи его произвести взысканіе доходовъ, слѣдуемыхъ Парчевской церкви съ имѣнія Даниловичей.

Sabbatho post dominicam Rogationum proximo, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo.

Actus officiosae executionis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Andreas Krasuski obtulit et ad acticandum eidem officio porrexit actum officiosae executionis infrascriptum, in bonis infranominatis conscriptum, per magnificum Michaelem Białecki, notarium castrensem Chełmensem expeditum manuque ejusdem expedientis propria subscriptum tempore, modo et loco, in ibidem expressis, infra acticandum de tenore sequenti: „Actum ante portam occlusam praedii, in bonis *Uscimow* siti, feria quarta post dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo, praesentibus generosisi ac nobilibus Joanne Pruszynski, pocillatore Czer., Joanne Bogucki, administratore eorundem bonorum, Alberto Mioduszewki, Stanislao Rucinski, Stanislao Samborski, Andrea Krasuski et aliis fide dignis, nec non ministeriali regni generali provido Chwedorio Krawczuk de Orzechow officium executoriale infrascriptum ad requisitionem illustrissimi et reverendissimi Constantini Valentini Czulski, episcopi Claudiopolitanensis, sufraganei, archidiaconi et officialis generalis Chełmensis, collegiatae Lublinensis, Lubomlensis, Ratnensis praepositi, partis actoreae jureque vincentiș vigore condemnationis et poenarum banitionum, inhaerendo privilegiis serenissimorum regum, ecclesiae Parcoviensi collatis, in causis ratione non extraditionis decimae manipularis atque non restitutionis proventuum ex molendino et thelonei, tum pensionis mellis, ad praeposituram Parcoviensem juxta obloquentiam privilegiorum provenientis, super magnificis Alexandro Daniłowicz, capitaneo Parcoviensi, et Anna Dorothea Dynhoffowna, conjugibus legitimis, Lublini in judiciis tribunalitiis regni feria tertia pridie festi sanctae Luciae, virginis et martyris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono post temerarium partis jure victae injuncti experimenti recessum obtentorum et publicatorum, ad bona suprascripta personaliter condescendit ibidemque jurisdictionem suam officiosam fundavit ac eandem suprascripto ministeriali publicare et proclamare mandavit partesque ad sui comparendum acclamare fecit. Quo in termino personaliter comparentes, et quidem partis jurevincentis plenipotens nomine principalis sui vigore praemissarum poenarum, banitionum et lucri obtenti, superius expressi, urgebat executionem de bonis partis jure victae satisfaciendam, itaque muneri ad exequendam condemnationem et peragendam executionem accedere voluit. Verum quoniam generosi Bogucki, administrator et Albertus Mioduszewski, famulus magnificae capitaneae Parcoviensis, oppositione privilegii juris communicativi in rem praedictae magnificae Annae à Denhoff Daniłowiczowa, olim magnifici Alexandri Daniłowicz, capitanei Parcoviensis, consortis, per olim serenissimum Joannem Tertium, regem Poloniae, Varsaviae die nona Martii anno Domini... *) benigniter dati, regni vero ejusdem vigesimo secundo, ad actaque castrensia Vielunensia sabbatho post *Cineres* anno eodem per oblatam porrecti ac postmodum ad acta Tribunalitia regni Lublinensia feria tertia post dominicam *Misericordiae* milesimo septingentesimo decimo nono itidem per oblatam porrecti et transportati, tum et ratione ejusdem magnificae capitaneae post fata mariti non adcitationis, nomine praemissae principalissae suae praemissis rationibus impugna-

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

runt peragereque executionem non permiserunt, quibus impugnationibus trutinatis, ne alicui partium praejudicium inferre videatur, causam hanc cum toto illius effectu ac partibus tum et cum praedictis impugnatoribus rursus ad judicia tribunalitia regni Lublinensia remittendam esse censuit, prout praesentibus remittit, conservando partibus terminum in ibidem ex eodem regestro, seu alio quovis tam ordinario palatinatuum, quam et terminorum tactorum, nullo penitus excepto, juxta conservationem comparendi peremptorium, actus praesentis executorialis vigore. Michael Joannes a Białocin Białecki, notarius castrensis Chełmensis.“ Originale vero ejusdem actus circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 756—760.

№ 171. — Тоже.

Позовъ епископа Чульскаго Даниловичамъ по дѣлу о неуплатѣ процентовъ съ суммы, принадлежащей Парчевской церкви.

Illustrissimus et reverendissimus Czulski contra illustres et magnificos Daniłowicze relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Chwedorius Krawczuk, officio praesenti bene notus, praevia manifestatione contra officia castrensia Lublinense et Crasnostaviense de non suscepta infrascripta relatione, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Bracłaviae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustribus et magnificis Dorotheae, consorti, relictae viduae, matri, nec non Franciscae, illustris et magnifici Christophori Henrici comitis in Załuskie Załuski, capitanei Lublinensis, atque Mariannae, illustris et magnifici Felicis seu alterius cujusvis nominis Potocki, capitanei Crasnostaviensis, consortibus, Constantiae, virgini innuptae Daniłowiczow, olim illustris et magnifici Alexandri Daniłowicz, capitanei Parcoviensis, filiabus, prout bonorum, ita et onerum successtricibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis—ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Constantini Valentini Czulski, episcopi Claudiopolitanensis, suffraganei et archidiaconi ac officialis generalis Chełmensis, anteacti Parcoviensis, nunc collegiatae Lublinensis, Lubomlensis, Rathnensis praepositi, actoris, qui vos, et quidem maritatas cum maritorum vestrorum, virginem innuptam cum debita incumbenti de jure authoritate et assistentia, revificatorie revificando vobis causam et actionem, morte suprascripti mariti et parentis vestri interruptam, citat, seu potius ad paratum processum, in judicio Tribunalitio regni Lublinensi in anno millesimo septingentesimo decimo nono perductum et obtentum, post temerarium recessum condemnationem et vigore eiusdem condemnationis peractam executionem adcitat, idque pro eo, quatenus vos, uti successores ejusdem et actuales bonorum capitaneatus Parcoviensis possessores, censum, ex eodem capitaneatu pro annis viginti per florenos ducentos quotannis ad exolvendum moderno actori provenientem et retentum, vigore contractus et amicabilium compositionum emundando bona capitaneatus Parcoviensis, exolvatis et realiter enumeretis, processum perductum poenis eluatis, citamini seu adcitamini. Sitis termino parituri et judicialiter responsuri. Datum

Lublini feria secunda post dominicam Conductus Paschae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo" — copiam similem sigillatam in bonis *Uscimow* curiaque citatorum, ibidem sita, feria quarta proxime praeterita familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 756—760.

№ 172.—1722 г. 25 Іюня.

Заявленіе настоятеля августіанскаго монастыря Машкевича о нанесеніи ему побоевъ Петровскимъ.

Feria quinta in crastino festi Nativitatis Sancti Joannis Baptistae, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo.

Admodum reverendus Maszkiewicz, ordinis Eremitarum s-cti Augustini conventus Radziechoviensis, suo et religiosorum patrum nomine in et contra generosum Piotrowski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus admodum reverendus Liberatus Maszkiewicz, ordinis Eremitarum sancti Augustini conventus Radziechoviensis prior, suo et religiosi patris Gregorii Lachacki conventus ejusdem nomine eodem coram officio et actis solennissime gravique animi cum dolore in et contra generosum Albertum Piotrowski, pocillatorem Żytomiriensem, bonorum villae Sztun obligatorium possessorem, infrascriptarum violentiarum patratorem, questus, protestatus est, idque pro eo, quia ipse procul abjecto timore Dei et dilectione proximi in contrarium legum divinarum et humanarum procedendo, ausus est et temere praesumpsit tempore recenti, videlicet ipso die protestantis moderni, cellam, assumpto quodam odio et malevolo animo contra se protestantem, eandem cellam violenti modo superinvadere superinvadendoque res mobiles, morte olim generosi Alexandri Gniewkowski derelictas, videlicet horologium ferreum, in oppignoratione pro funeralibus praefati olim generosi Gniewkowski existens, ex pariete violenter velle intercipere, defendentem praefatum religiosum patrem Gregorium Lachacki idem horologium verbis contumelia plenis, scomaticis, honorem nobilitarem et sacerdotalem dedecentibus contemptuare dishonorare, laedereque ac post a verbis ad verba sese proripere haec formalia promulgando verba: *taki a taki synu,* scipione suo eundem protestantem velle concutere et alias violentias peragere et exequi, prout re ipsa executus est, per quem suum illicitum ausum et temerarium progressum contra leges et constitutiones regni excessit, securitatem publicam violavit poenasque ipso facto succubuit et in se traxit. Ratione praemissorum omnium idem, qui supra, protestans contra eundem inculpatum iterum atque iterum quam solennissime protestatur et obtestatur.

Тоже, л. 811.

№ 173.—1722 г. 3 Іюля.

Заявленіе объ уплатѣ Пенскимъ слѣдуемыхъ Холмскому базиліанскому монастырю денегъ.

Feria sexta post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo.

Actus officiosae executionis ex parte conventus Chełmensis ordinis D. B. Magni, ad bona Zaglinki expeditae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus pater Barlaam Olexycz, procurator collegii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, obtulit et ad acticandum eidem officio porre-

xit actum executionis infrascriptum, in bonis infra nominatis per generosum Andream Piotrowski, subdelegatum officii praesentis, expeditae, infra acticandum de tenore sequenti: „Actum in bonis villae *Zaglinki*, successorum olim generosi Martini Wolski haereditariis, ad praesens vero generosi Antonii Brona Pęski, regentis castrensis Horodlensis, possessioni arendatoreae subjectis, ante portam curiae patentem, ibidem sitae, feria secunda ante festum Nativitatis sancti Joannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo, praesentibus religiosis et admodum reverendo patre Barlaam Olexycz, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis procuratore causarum, nobili Jacobo Zienkiewicz atque Jacobo Demko, Jacobo Deniusiuk, Oleszko Kalisz, Calistrato Omelanczuk aliisque hominibus variae conditionis, actui huic adstantibus, nec non ministeriali regni generali provido Simone Rozruchowski, actus praesentis apparitore. Ego Antonius Andreas Piotrowski, officii castrensis Chełmensis ad peragendam executionem, vigore condemnationis seu poenae banitionis, ex parte monasterii Chełmensis ordinis sancti Basilii Magni super haeredibus et possessoribus bonorum suprascriptorum villae *Zaglinki*, ratione contraventionis decreto officii castrensis Chełmensis, in puncto injunctae solutionis census retenti a summa quingentorum florenorum polonicalium, eidem monasterio applicata, coram actis praesentibus castrensibus Chełmensibus feria quinta post dominicam *Cantate*, anno praesenti, circa manifestationem a praescripto decreti, in terminis querelarum seu causarum officii castrensis Chełmensis feria quinta post festa solennia sacri Paschatis, anno currenti, prolato, circa manifestationem factam obtentae et publicatae, inscriptus et destinatus subdelegatus, ad officiosam requisitionem monasterii ejusdem ad bona praerecensita, praevia de adventu mei per ministerialem apparitorem tempestiva avisatione, ducente parte actorea condescendi, jurisdictionem meam officiosam actus hujusce, acclamata omnimoda securitate per eundem apparitorem, fundavi et ad ulterius peragendam executionem procedere volui; verum quoniam eodem in termino comparens personaliter nobilis Laurentius Czepinski, generosi Antonii Cajetani Brona Penski famulus, offerendo eundem dominum suum in retento censum parti actoreae brevi satisfactionem praestandam, nomine ejusdem principalis sui executionem meam impugnavit, qua attenta ejusmodi declaratione in puncto praestandae satisfactionis ab ulterius peragenda executione supersedi causamque praesentem cum toto ejus effectu partibus ipsis, tum et impugnatore praefato ad officium castrense Chełmense, pro terminis querelarum prius et proximius in castro hocce celebrandis, unde causa haec eadem emersit, remittendam esse censui praesentibusque remitto, conservando in ibidem partibus terminum primum peremptorium actus praesentis vigore. Antonius Andreas Piotrowski, officii castrensis Chełmensis subdelegatus“. Originale vero ejusdem actus executionis circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 869—871.

№ 174.—Тоже.

Заявленіе объ уплатѣ Любенецкими слѣдуемыхъ базиліанскому монастырю денегъ.

Ex parte ejusdem religiosi et admodum reverendorum patrum conventus Chełmensie ordinis divi Basilii Magni actus officiosas executionis, in bonis villae Bindiuga expeditae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus pater Barlaam Olexycz obtulit et ad acticandum eidem officio porrexit actum executionis infrascriptum, in bonis infra nominatis per subdelegatum eundem expeditum manuque ejusdem expedientis propria sub-

scriptum, infra acticandum tenoris sequentis: „Actum in bonis villae *Bindiuga* sorteque, generosorum Lubienieckich, conjugum possessioni subjecta, ante portam curiae patentem, ibidem sitae, feria sexta post festum sanctorum Viti et Modesti martyrum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo, praesentibus religioso patre Barlaam Olexycz, conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni causarum procuratore, generoso Stanislao Konarski atque nobili Jacobo Zienkiewicz et Antonio Oszczewski, tum laboriosis Joanne, partis citatae coquo, Jusko Hurtiuk, Ignat Olchowski, nec non ministeriali regni generali provido Simone Rozruchowski, actus praesentis apparitore. Ego Antonius Andreas Piotrowski, per magnificum vicecapitaneum et judicem castrensem Chełmensem ad expediendam hancce executionem inscriptus et destinatus subdelegatus, ad affectationem et officiosam requisitionem conventus Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ritus graeci, cum ecclesia romana uniti, vigore condemnationis seu poenae banitionis, ex parte ejusdem monasterii Chełmensis super generosis Michaele Lubieniecki et Angela Sługocka, primarum olim generosi Stanislai Dłużewski, regentis castrensis Chełmensis, secundarum ad praesens nuptiarum ejusdem generosi Lubieniecki consorte, conjugibus, circa manifestationem, coram actis castrensibus Chełmensibus feria quinta post dominicam *Cantate*, anno praesenti, ratione in puncto injunctae solutionis census a summa mille florenorum retentae, decreto officii castrensis Chełmensis contraventionis factae, ex praescripto ejusdem decreti obtentam et publicatam, processu eodem praemissa latius in se obloquentem, ad bona memorata sortemque praemissam, facta prius per suprascriptum ministerialem de adventu mei tempestiva avisatione, ducente parte actorea, condescendi jurisdictionemque meam officiosam actus istius, per eundem ministerialem acclamata omnimoda securitate, fundavi; post quam fundatam licet quidem pars actorea, nulla intercedente a parte jurevicta impugnatione, traditionem bonorum, uti in causa rejudicata, urgebat. Verum quoniam eadem traditio bonorum suo subdelegato non jurato minime competit, idcirco causam eandem cum toto illius effectu ac partibus ipsis ad primos et proximos querelarum officii castrensis Chełmensis, prius et proximius ab hinc celebrandos, terminos remittendam esse censui praesentibusque remitto, conservando in ibidem partibus utrisque terminum paratum peremptorium, actus praesentis remissionis vigore. Antonius Andreas Piotrowski, officii castrensis Chełmensis subdelegatus". Originale vero ejusdem actus circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже.

№ 175.—1722 г. 31 Августа.

Заявленіе Уяздовскаго о возвращеніи имъ вторично въ судъ дѣла между Могильницкимъ и Холмскимъ епископомъ Фредро, относительно задержанія епископомъ крестьянина Могильницкаго.

Feria secunda pridie festi sancti Aegidii abbatis, anno Domini 1722.

Actus in bonis Koziagura oblata, expediti pro parte generosi Mogielnicki.

Ad officium et acta castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Franciscus Mogielnicki obtulit et ad acticandum eidem officio porrexit actum remissionis infrascriptum, in bonis inferius nominatis tempore et modo, in ibidem expressis, per generosum Uiazdowski, subdelegatum, officiose expeditum manuque ejusdem expedientis subscriptum, infra acticandum de tenore sequenti: „Actum in bonis villae *Koziagura* ante portam curiae occlusam, possessioni ad praesens illustrissimi et reverendissimi Alexandri de Pleszowice Fredro, episcopi Chełmensis, subjectis, feria tertia post festum Assumptionis in coelum Gloriosissi-

mae Virginis Mariae proxima, anno praesenti millesimo septingentesimo vigesimo secundo, praesentibus generosis ac nobilibus Josepho Mogilnicki, vexillifero Żydaczoviensi, Francisco Mogilnicki, venatori Latyczoviensi, Michaele Kierszowski, nec non laboriosis Chwedko Żurko Radzki, Wasko Honiczyk et aliis permultis hominibus, actui huic adstantibus, atque ministeriali regni generali Semon Pauluk, actus praesentis apparitore. Ego infrascriptus, ab officio castrensi Chełmensi ad exequendam infrascriptam condemnationem inscriptus subdelegatus, ad officiosam juridicamque requisitionem magnificae Teressiae de Wielohury Mogilnicka, vexilliferae Żydaczoviensis, atque successorum olim magnifici Michaelis Mogilnicki, vexilliferi Żydaczoviensis, partis jurevincentis, vigore condemnationis, seu poenae banitionis perpetuae, in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta ante festum sancti Petri in Vinculis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo super supradicto illustrissimo ac reverendissimo Alexandro de Pleszczowice Fredro, episcopo Chełmensi, atque generoso Olszewski, administratore tractus Sawinensis, in termino, per decretum officii sui conservato, ratione non attentationis juramenti, per decretum anterius injuncti, in poena banitionis perpetuae, nihilominus in lucro extraditionis subditi, pro quo res est, sub seorsiva poena banitionis obtentae et publicatae, processu eo nomine latius in se complectente, ad bona suprascripta *Koziagura* condescendi ibidemque jurisdictionem meam officiosam in praesentia suprascriptorum generosorum nobilium atque ministerialis fundavi; qua fundata et per suprascriptum ministerialem actus istius securitate proclamata, ad executionem de bonis jurevictae partis procedere volui. Verum quoniam eodem in termino personaliter comparens laboriosus Petrus Koladynczyk, paterfamilias curiae in praedictis bonis Koziagura, nomine tam illustrissimi et reverendissimi Fredro, episcopi Chełmensis, quam generosi Olszewski, administratoris tractus Savinensis cum attinentiis, ignorantis processus, executionem meam impugnavit eandemque peragere non admisit; qua visa ejusmodi impugnatione, a peragenda executione, ne partibus aliquod praejudicium inferre videar, supersedi causamque praesentem cum toto ejus effectu ac partibus ipsis et impugnatore, supra expresso, rursus ad officium praesens castrense capitaneale Chełmense, unde causa emersit, pro ulteriori et finali disjudicatione remittendam esse censui praesentibusque remitto, conservando in iisdem terminis castrensibus capitanealibus Chełmensibus terminum paratum, utrisque partibus peremptorium, actus praesentis vigore. Joannes Franciscus in Magna Ochniowe Ujazdowo Ujazdowski, tribunus Wyszogrodensis atque subdelegatus inscriptus manu propria". Originale vero idem offerens ad se recepit et de recepto quietavit.

Тоже, л. 959.

№ 176.—1722 г. 11 Сентября.

Позовъ Холмскому епископу Фредро и Замойскому по дѣлу ихъ съ Мальчевскимъ о границахъ имѣнія.

Feria sexta post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1722.

Ex parte generosi Malczewski contra illustrissimum et reverendissimum Fredro, episcopum Chełmensem, ac alios ad Tribunal regni relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Michael Szynalski, authenticus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Woł-

hyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustrissimo ac reverendissimo Alexandro de Pleszowice Fredro, episcopo Chełmensi, bonorum tractus Skierbieszoviensis, tum illustri et magnifico Thomae Josepho in Zamoscie Zamoyski, ordinato Zamoyscensi, — Płoskiroviensi, Grodecensi capitaneo, bonorum Sitaniec, Huszczka et Sulmice haeredibus et possessoribus, de his et aliis bonis vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram magnifico camerario et officiis, decreto nostro Tribunalitio, inter generosum Georgium Malczewski, bonorum *Łaziska* haeredem, ab una et generosos Udrzyckie, fratres, subsecuto, assignatis, personaliter peremptorieque compareatis — ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris suprascripti generosi Georgii Malczewski, praedictorum bonorum *Łaziska* et aliorum haeredis, actoris, qui citat, idque pro eo, quatenus vos jura granitiesque et ductus, memorata bona Łaziska et vestri citatorum distinguentes, coram suprascripto magnifico camerario Chełmensi pro termino condescensionis, ex prorogatione incidenti, pro feria sexta post festum sancti Francisci confessoris proxima, in anno praesenti ventura, sub amissione jurium vestrorum, abjudicatione eorundem, comportetis et scopulos collaterales, sub poenis, legibus regni descriptis, cum generoso Malczewski habitos, attentetis seu attentare curetis, citamini, sitis terminum attentaturi et judicialiter responsuri. Datum Lublini feria quinta post festum sancti Aegidii abbatis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo" — copias similes sigillatas unius ejusdemque essentiae in numero binas, et quidem primam contra illustrissimum et reverendissimum episcopum Chełmensem in oppido *Skierbieszow* arceque, ibidem sita, alteram contra illustrem et magnificum Zamoyski, ordinatum, haeredem in bonis villae *Huszczka* casaque laboriosi Chodun, ejusdem villae advocati, et quidem in oppido *Skierbieszow* administratori, in villa Huszczka eidem laborioso Chodun ubique feria quarta proxime praeterita proxima tradidisse et posuisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 969.

№ 177.—1722 г. 24 Сентября.

Заявленіе вознаго о наложеніи имъ запрещенія на имѣнія Холмскихъ уніатскаго и рим.-католическаго епископовъ за неуплату ими военнаго налога.

Feria quinta post festum sancti Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini 1722.

Ex parte generosi Strzałkowski arestum super hybernam.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Simon Rozruchowski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit se ex officiosa requisitione generosi, Petri Strzałkowski, ad praesens cohortis levioris armaturae illustris et magnifici palatini Podlachiae, campestris exercituum regni ducis, Lubomlensis, Novosielecensis capitanei, in antecessum vero magnifici Michaelis Olszynski, itidem levioris armaturae illustris et magnifici Szaniawski, castellani Cracoviensis, supremi ducis regni, rothmagistri commilitonis, una cum duobus nobilibus Petro Skarbek Lewikowski et Josepho Vielunski, majoris et evidentioris testimonii gratia sibi ministeriali protunc adhibitis, ad bona villarum *Pokrowka* et *Kumow* die hodierna, in actu contenta, praesens et personaliter condescendisse ibidemque *hybernam*, pro eadem cohorte spectantem apud illustrissimum et reverendissimum Josephum Lewicki, episcopum Chełmensem, ex episcopatu ejusdem ritus graeci, tum denique itidem ex

episcopatu ritus romani solvi provenientem, apud generosum Antonium Stojowski, administratorem tractus Kumoviensis, vigore praetensionum, ab eodem, ut supra, requïrente ad superius nominatum magnificum rothmagistrum et commilitones ejusdem cohortis habitarum ac regulantium, usque ad decisionem causae ejusdem ibi, ubi de jure venerit, arestasse officiosoque aresto innodasse, quod arestum taliter interpositum tam illustrissimus et reverendissimus episcopus Chełmensis Lewicki, quam et generosus Antonius Stojowski, supradicti tractus Kumoviensis administrator, benevole susceperunt. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio (et) suprascriptorum nobilium conformis in toto ad acta comparentium attestatio.

Тоже, л. 1007.

№ 178.—1722 г. 23 Октября.

Заявленіе еврея Ирша Айзиковича о невозвращеніи ему августіанскими монастырями Красноставскимъ и Люблинскимъ арестованныхъ у него вещей.

Feria sexta post festum sancti Lucae Evangelistae proxima, anno Domini 1722 do.

Ex parte infidelis Irsz contra religiosos sancti Augustini conventus Crasnostaviensis manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens infidelis Jersz Hayzykiewicz, incola et mercator civitatis praesentis Chełmae, solenniter eodem coram officio et actis praesentibus, suo et infidelis Szora Moskiewiczowna, consortis suae, nomine, in et contra religiosos patres Alexandrum Bądkowski, conventus Crasnostaviensis, tum Marianum Bukrzewski, conventus Lublinensis ordinis sancti Augustini priores, manifestatus est, idque in eum sensum, quia ipsi vigore decreti consistorialis capituli Chełmensis, de actu et data illius Crasnostaviae die sexta Octobris anno ad praesens currenti, in actu expresso, inter se manifestantem ab una et praedictum conventum Crasnostaviensem ordinis sancti Augustini parte ab altera intuitu variarum praetensionum prolati, post subsecutum in termino, die hodierna per decretum praememoratum in schola judaica designato, super res varias, per suprascriptos religiosos patres violenter ademptas et ad damnum trecentorum sex florenorum polonicalium reductas, seu expletum in attendentia eorundem religiosorum patrum ordinis sancti Augustini priorum, tum aliorum fide dignorum variique status, sexus et conditionis hominum, juxta rotham in statuto regni descriptam, juramentum parati sunt paratosque sese offerunt res praeallegatas, seorsivo regestro connotatas, ab eisdem religiosis patribus Augustianis recipere, aut loco earundem rerum valorem competentem, pro eisdem rebus designatum, levare, de receptis seu levato quietare. Cui quidem decreto praememorato conventus contraveniendo, solimet ad attentandam juramenti rotham in praeallegato termino comparuerunt, res tandem praemissas, praememorato decreto sibi manifestantibus ad restituendum seu valorem earundem persolvendum injunctas, non restituerunt, neque summam trecentorum sex florenorum polonicalium, pro iisdem rebus adinventam, persolverunt, imo in omnibus punctis eidem decreto non satisfecerunt. Idcirco is idem manifestans suo et consortis suae nomine de diligentia sui in talibus fieri, ut supra praemissum est, declarata et jam in parte peracta, eorundem vero religiosorum patrum ordinis sancti Augustini priorum renitentia, decreto praememorato contraventione rigorique exinde succubitione iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 1104.

№ 179. — 1722 г. 5 Ноября.

Позовъ по дѣлу Холмскаго базиліанскаго монастыря съ Слугоцкими о неуплатѣ слѣдуемыхъ монастырю денегъ.

Feria quinta post festum Omnium Sanctorum proxima, anno Domini 1722-do.

Ex parte religiosorum ordinis divi Basilii magni contra magnificos Sługocki, Sklinski ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Kucharski, authenticus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Stanislaus Mathaeus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podlachiae, dux campestris exercituum regni, Chełmensis, Lubomlensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Stanislao Sługocki, vexillifero cohortis loricatae illustris et magnifici Potocki, notarii campestris regni, atque Sophiae Jurewiczowna, primarum olim magnifici Lucae Sługocki, pocillatoris Żytomiriensis, secundarum vero ad praesens nuptiarum generosi Antonii Szymkowicz Sklinski, subdapiferi Mielnicensis, consorti, matri, tum Jacobo Sługocki, filio, cum eodem suprascripto olim generoso Luca Sługocki primo voto procreato, minorenni, prout bonorum certae sortis, in bonis villae *Wola Choinska* sitae, haeredibus et possessoribus, ita et onerum, super hisce bonis sese extendentium, deportandorum successoribus, de personis, causa infrascripta iisdemque bonis vestris ac aliis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta post festum sanctae Hedvigis, virginis et martyris, proximo incidenti ventura proxima, in castro Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis personaliter, legitime peremptorieque compareatis—ad instantiam religiosi et admodum reverendi patris Constantini Rawicz Sincinski, ordinis sancti Basilii Magni monasierii Chełmensis superioris, totiusque patrum et fratrum ejusdem monasterii communitatis, qui vos, et quidem maritatam cum tui mariti, uti tutoris conjugalis, minorennem vero cum tutorum ac de jure incumbenti authoritate et assistentia citat, idque pro eo, quatenus vos contractum, respectu resignationis bonorum seu sortis suprascriptae inter olim magnificum Franciscum Sługocki, judicem castrensem Chełmensem et generosum Brzezicki conscriptum, summam, per eundem olim generosum Nicolaum Brzezicki monasterio Chełmensi ordinis divi Basilii magni applicatam, demonstrantem, qui praesenti citatione apud vos arestat, ad officium nostrum comportetis, actoribus pro informatione communicetis summaque et quanta ex eodem comportato contractu apparuerit solvique provenerit, una cum provisione iisdem actoribus persolvatis, sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria quarta post festum sancti Lucae Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo“—copiam similem sigillatam in bonis villae *Choyno* curiaque, ibidem sita, citatorum, sabbatho proxime praeterito proximo familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1111.

№ 180.—1722 г. 5 Ноября.

Фундушевая запись Суфчинскаго Милеевской церкви.

Feria quinta post festum Omnium Sanctorum proxima, anno Domini 1722.

Pro parte magnifici Suffczynski ad bona villae Milejowa erectionis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Antonius Jachimowicz, procurator causarum ritus graeci generalis, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit erectionem, per magnificum Silvestrum de Suffczyn Suffczynski, notarium terrestrem Lublinensem, bonorum villae *Mileiowa* haeredem, in rem et personam venerabilis Theodori Chomicki, ecclesiae Miloviensis ritus graeci presbiteri, super fundos certos datam et applicatam, confectam et conscriptam manuque ejusdem magnifici notarii propria subscriptam sigilloque ejusdem genuino communitam tempore, modo et loco, in ibidem expressis, infraacticandam de tenore sequenti: „Kazimierz Sylwester z Suffczyna na Milejowie Suffczynski, pisarz ziemski Lubelski, nabywszy za błogosławienstwem Boskim wsi *Milejowa*, w woiewodztwie Lubelskim leżącey, prawem dziedzicznym cum jure patronatus praesentanei parochi ritus graeci, a chcąc propter capessendam benedictionem divinam incrementa augere chwały Boskiey et suffragia animarum instituere w cerkwi Milejowskiey, nadaie teyże cerkwi y kapłanowi, wielebnemu oycu Theodorowi Chomickiemu, odemnie praesentato, beneficiato, et succedaneis tego in perpetuum, pułanek woytowski nazwany, z płuską podle niego leżącą, *Grabowszczyzna* zowiący się, od drogi wieskiey do granicy *Mełgiewskiey* między połowami z iedney Oleska Chweyczaka, a z drugiey strony Iwana Senczyka leżący, tymi kondycyami: *primo*—aby sobie na tenże pułanek wielebny oyciec plebanią y stodołe z dawnych mieysc, na ktorych stoi, przeniosł; *secundo*—gruntow żadnych, siedliskow, ogrodow, ktorych antecedanei iego zażywali, usurpować sobie nie ma, ale, iako in decuplo rekompensowane, pode dwor należeć będą; *tertio*—za *Wieprzą* rzeką żadnych przydatkow do tego pułanka y płuski praetendować nie będzie powinien; *quarto*—za tak obszerne przerzeczonych gruntow nadanie wielebny oyciec mszą swiętą co tydzień iedną w każdy każdego tygodnia piątek za duszę zmarłych, żadnego ratunku nie maiące, odprawować wiecznemi czasy cum succedaneis loci parochis pod obowiązkiem summienia et libera avulsione fundorum eorundem,eo nomine applicatorum, obligatur; łąkę za rzeką *Wieprzem* między granicą *Jaszczkowską* a dworską y *Przystupinską* łąką leżącą, teyże cerkwi Milejowskiey et parocho oney in perpetuum naznaczam y nadaię, ktore grunta wyżey wyrażone, powtornie specyfikuiące się, to iest pułanek woytowski y płuskę, przy nim leżącą, na tey stronie tylko *Wieprza* y łąkę ab oneribus reipublicae et decimis pendendis wiecznemi czasy, iako dziedzic y kollator, uwalniam et pro successoribus meis zapisuię się, co per modum erekcyi, in vim dotis ecclesiae, statutum perpetuum et inviolabile robur mieć chce y deklaruię, na co się w *Milejowie* dnia dwunastego miesiąca Pazdziernika, roku Panskiego tysiącznego siedmsetnego dwudziestego drugiego, ręką moią własną przy pieczęci sygnetowey podpisuię. Kazimierz Sylwester z Suffczyna na Milejowie Suffczynski, pisarz ziemski Lubelski, collator, manu propria“. Originale vero idem offerens post ingrossationem in acta ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1109—1110.

№ 181.—1725 г. 6 Февраля.

Заявленіе о неуплатѣ Піотровскимъ денегъ, слѣдуемыхъ Холмскому піарскому монастырю.

Feria tertia post festum Purificationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto.

Actus officiosae executionis, in bonis Plavanice pro parte patrum Scholarum Piarum expeditae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Laurentius Żmudzki obtulit et ad acticandum officio eidem per oblatam porrexit actum officiosae executionis in bonis inferius nominatis, tempore, modo et loco in ibidem expressis, per generosum Podwysocki, subdelegatum, expeditae manuque ejusdem expedientis propria subscriptum, infra acticandum de tenore tali: „Actum in bonis villae Pławanice sorteque, *Rogowsciana* dicta, possessioni ad praesens generosi Andreae Piotrowski subjecta, ante portam curiae ibidem sitae feria tertia ante festum Purificationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto, praesentibus nobili Michaele Piasecki, tum laboriosis Matwij Parasiuk, Paweł Winnik, Hryc Medwid, de praefata sorte subditis, aliisque pluribus varii status et sexus hominibus, ad proclamationem ministerialis congregatis, nec non ministeriali regni generali provido Casimiro Kropidziura, authentico et jurato, actus praesentis apparatore. Ego infrascriptus subdelegatus, ab officio castrensi capitaneali Chełmensi, videlicet magnifico Stanislao Michaele Gorecki, vice-capitaneo et judice castrensi Chełmensi officiose inscriptus, satisfaciendo eidem muneri officii mei, ad officiosam requisitionem religiosi et admodum reverendi Georgii a s. Stanislao, collegii Chełmensis Scholarum Piarum rectoris totiusque communitatis ejusdem collegii, vigore condemnationis seu poenae banitionis perpetuae ob contraventionem decreto officii castrensis Chełmensis, in terminis querelarum seu causarum officii feria quinta in vigilia festi Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno proxime elapso millesimo septingentesimo vigesimo quarto, inter praefatum collegium Chełmense, actorem et eundem generosum Piotrowski, citatum lato, quo nimirum decreto iniunctum erat, quatenus generosus Piotrowski censum a summa mille florenorum polonicalium *Rogowsciana*, in libris beneficiorum ejusdem collegii connotata, ab actu ultimae quietationis non modo in antecessum in rem generosorum Rogowskich, verum etiam in rem ipsiusmet citati, pro anno videlicet millesimo septingentesimo vigesimo primo de persoluto per septem a centum censu, prout in libris beneficiorum, seu potius excerpto, manu reverendissimi patris rectoris subscripto, ex eodem libro deprompto, probatum est, servienti, ad actum praesens provenientem, per eundem generosum Piotrowski retentum, in octo ab actu ejusdem septimanis coram officio praesenti castrensi Chełmensi ad manus et quietationem reverendissimi patris rectoris ejusdem collegii Chełmensis solveret, idque sub poena banitionis perpetuae, in ibidem circa manifestationem publicanda, quo in termino, per decretum praefatum praefixo, ob non persolutionem ejusdem collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum super eodem generoso Piotrowski in contumaciam, circa manifestationem ejusdem obtentam et publicatam, processu eodem de praemissis latiore et praefato decreto, ad bona suprafata *Pławanice* condescendi, ante quam condescensionem meam partem citatam jurevictam tempestive avisavi, jurisdictionem meam officiosam in praesentia suprascriptarum personarum et ministerialis, proclamata omnimoda actus istius securitate per praefatum ministerialem, fundavi, qua fundata ad executionem me contuli. Ad quem actum personalitecomparens honestus Hryc Medwid, praefar

ae curiae pater familias, absentia domini generosi Piotrowski, ad praesens in terra Premisliensi commorantis et ibidem causae respectu successionis ejusdem habitae adtentantis, executionem meam nomine eiusdem domini impugnavit, nec ulterius controvertere voluit. Qua ipsa ejusmodi impugnatione, ne cuipiam parti praejudicium et gravamen inferre videar, causam eandem cum toto illius effectu ac partibus ipsis et impugnatore praefato ac eo, cuius nomine impugnatum est, rursus ad officium praesens castrense Chełmense, unde emersit, pro disjudicatione remittendam censui, praesentibusque remitto, conservando in ibidem partibus utrisque, tum et impugnatori praefato in primis et proximis querelarum ex ejusdem officii castrensis Chełmensis terminis secum agendi et cognoscendi paratum peremtorium, actus praesentis vigore. Josephus Podwysocki, subdelegatus inscriptus, manu propria." Originale vero ejusdem executionis circa acta officii praesentis remansit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1723—25 годы, № 20212, л. 740.

№ 182. —1725 г. 9 Февраля.

Позовъ Холмскаго базиліанскаго монастыря евреямъ нѣсколькихъ синагогъ по дѣлу о неуплатѣ ими процентовъ отъ слѣдующей монастырю суммы.

Feria sexta ante festum sancti Valentini presbiteri et martyris proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto.

Ex parte monasterii Chełmensis contra Judaeos relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Kropidziura, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis etc. capitaneus. Vobis infidelibus Ulko Irszowicz Chełmensis, Pinkus Morduchaiewicz Lubomliensis, Marko Jakubowicz Bełzensis, Irsz Pietruszka Hrubieszowiensis synagogarum senioribus totisque communitatibus synagogarum praefatarum de personis bonisque et summis ac mercimoniis vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hanc in parte fungimur, capitaneali authoritate, mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali officio in terminis querelarum seu causaram officii feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis — ad instantiam venerabilis religiosi et admodum reverendi patris Sebastiani Prawicki, vice-superioris monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni totiusque communitatis patrum et fratrum monasterii ejusdem,actorum, qui vos, inhaerendo inscriptioni reemptionali per vos citatos coram actis praesentibus in vigilia festi Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo undecimo, suis cum successoribus super omnibus bonis et domibus ac mercimoniis in rem praefati monasterii inscriptae et recognitae. citant pro eo, quatenus vos censum a summa originali mille quingentorum florenorum polonicalium, per vos de manibus olim generosi Thomae Lewandowski, commilitonis cohortis hastatae illustris et magnifici palatini Podlachiae, campestris exercituum regni ducis, realiter levata, per eundem vero generosum Lewandowski sibi actoribus in pia legata suffragiumque animae sui disposita, retentum, ab ultima quietatione, per septem a centum computando, provenientem, una cum litis expensis ac vadio, ob contraventionem eidem inscriptioni succubito, persolvatis, praesentibus citamini. Sitis juri parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi feria secunda post fe-

stum Purificationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto"—copiam similem sigillatam in oppido Chełm hic in domo residentiae synagogae Chełmensis die hodierna, in actu contenta, ad manus tradendo posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 747.

№ 183.—1725 г. 2 Марта.

Заявленіе священника Лобачевскаго о нанесеніи ему побоевъ Антоніемъ Будзинскимъ.

Feria sexta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto.

Venerabilis Jacobus Łobaczewski contra generosum Antonium Budzynski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens venerabilis Jacobus Łobaczewski, parochus ritus graeci Maszowiensis, solenniter gravique animi sui cum dolore in et contra generosum Antonium Budzynski, sortis certae in bonis *Maszow* possessorem, questus et protestatus est, idque pro eo, quia ipse, nulla habita ratione, ad praedictum protestantem, invitatum ad curiam ejusdem feria sexta post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proxime praeterita, eundem protestantem primo verbis despoticis contemptuavit, dishonoravit, demum post verba ad verbera accessit et, postposita persona spirituali, baculo concussit et converberavit, vestem superiorem, tum et pileum per vim ex protestante eripuit, quapropter contra leges regni excessit ac in se traxit poenas demeritas; proinde protestans contra eundem iterum atque iterum protestatur. Et in continenti idem protestans commonstravit officio praesenti in corpore suo concussiones, et quidem: in fistula superiori manus sinistrae concussionem lividam sanguinolentam, intumefactam, longam; item in dorso similem concussionem, asserendo sibi commonstranti easdem concussiones tempore et loco, in protestatione expresso, per eundem generosum Budzynski sibi baculo illatas et inflictas esse, quas officium praesens vidit et debite actis suis connotavit.

Тоже, л. 764.

№ 184.—1725 г. 15 Марта.

Подтвержденіе Холмскими рим.-кат. епископами правъ и привиллегій мѣщанъ Савинскихъ.

Feria quinta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1725-to.

Literarum confirmationis jurium et privilegiorum oppidanis Savinensibus oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens famatus Thomas Diablewicz, consul Savinensis, obtulit et ad acticandum officio eidem per oblatam porrexit literas confirmationis jurium et privilegiorum iisdem oppidanis Savinensibus, cujus quidem tenor sequitur ejusmodi: „Christophorus in Słupow Szembek, Dei et apostolicae sedis gratia episcopus Chełmensis, praepositus generalis Miechoviensis. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, quomodo post felicem nostrum ad cathedram Chełmensem ingressum, in reditu ex visitatione generali ecclesiarum dioecesis ad residentiam hyemalem Savinensem constituti, coram nobis oppidani Savinenses literas jurium et privilegiorum suorum tam a serenissimis Poloniae regibus, signanter divis: Joanne Alberto, Sigismundo Augusto, Sigismundo Tertio, quam a reverendissimis praedecessoribus nostris, specialiter a reverendissimo Nicolao Koscielecki, super libertates, immunitates et praerogativas, in eisdem privilegiis expressas,

sibi datas et concessas, nobis praesentaverint petierintque, quatenus easdem in omnibus illarum punctis, clausulis et conditionibus universis juxta formam et tenorem ac continentiam earum admittere, approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Nosigitur supplicationi eorum benigne annuentes, revisis prius supradictis juribus et privilegiis, in omnibus illorum punctis, clausulis et conditionibus universis (et circa libertates, immunitates et praerogativas, in eisdem juribus descriptas, praedictos oppidanos Savinenses conservando) approbanda et confirmanda esse duximus, prout quidem approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus literis nostris, quas in majorem fidem manu propria subscriptas, sigillo nostro communiri jussimus. Datum in curia nostra Savinensi die Mercurii decima nona mensis Decembris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo quarto, praesentibus perillustri et admodum reverendis Michaele Piechowski Ill. L. Chełmensi, Skarbimiriensi canonico et causarum curiae nostrae generali auditore, Simone Czerminski, praeposito hospitali sancti Lazari Lublinensis, Stephano Mikoszewski, ecclesiae parochialis Wereszczynensis curato et aliis quam plurimis testibus, ad praemissa adhibitis. Cristophorus Szembek, episcopus Chełmensis, manu propria. Locus sigilli ejusdem genuini magni. Alexander Fredro episcopus Chełmensis. Locus sigilli ejusdem itidem genuini magni. Confirmatio jurium et privilegiorum oppidanis Savinensibus.“ Originale vero ejusdem literarum praeinsertarum idem offerens rursus ad se recepit et de receptis sibisque extraditis officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже л. 771—2.

№ 185.—1725 г. 5 Іюля.

Позовъ Холмскаго піарскаго монастыря Куницкимъ по дѣлу о неуплатѣ имъ процентовъ съ завѣщанной монастырю суммы.

Feria quinta post festum Visitationis B. ac G. Virginis Mariae proxima, anno Domini 1725-to.

Ex parte collegii Chełmensis patrum Piarum contra magnificos Kunickie relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Annae de Potok, primarum olim illustris et magnifici Michaelis Rzewuski, referendari regni, secundarum post hoc nuptiarum olim magnifici Gaspari Kunicki, pocillatoris Czerniechoviae, consorti viduae derelictae et ab eodem dominae jurium et advitalitiali, matri, tum perillustri et admodum reverendo domino canonico Cracoviensi, tum magnifico Josepho Kunicki, cum praefato magnifico Gasparo Kunicki, pocillatore Czerniechoviae, ex secundo thoro procreatis, bonorum *Pławanice* haeredibus et possessoribus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu causarum officii praesentis, feria quinta a data et positione praesentis adcitationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis, ad instantiam instigatoris actoris officii nostri ejusque delatorum religiosi et admodum (reverendi) in X-to patris Georgii a sancto Stanislao collegii Chełmensi-patrum Piarum Scholarum ac totius comsmunitatis collegii Chełmensis ejusdem (rec-

roris) actorum, personaliter legitime peremptorieque compareatis. Qui vos citant, et praesertim perillustrem admodum (reverendum) Kunicki, ad paratam causam, magnificae parenti vestrae ad hocce officium institutam, paratas scriptiones, paratum decretum concessae dilationis ad munimenta adcitant pro eo, quatenus vos censum a summa trium millium florenorum polonicalium, per olim gnerosum Jacobum Kłoczewski, bonorum *Plavanice* haeredem, ecclesiae xenodochiali Chełmensi sancti Spiritus in pia legata ultima voluntate sua disposita et applicata ac super bonis suprascriptis, vestrae possessioni obnoxiis, per trecentos florenos provisionis seu census annui ad exolvendum una cum successoribus suis inscripta et assecurata, ab ultima quietatione retentum, una cum magnifica parente, uti jure advitalitio gaudente, persolvatis et enumeretis, litis expensas compensetis, praesentibus citamini seu adcitamini. Sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Nativitatis s. Joannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Czułczyce* curiaque citatorum, ibidem sita, feria tertia proxime praeterita, familiae curiali de positione notificando, deposuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 902.

№ 186.—1725 г. 17 Августа.

Заявленіе священника Народоставскаго церкви Раколупской, о нанесеніи ему побоэвъ Бялецкимъ.

Feria sexta post festum Assumptionis in coelum Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto.

Ex parte venerabilis Narodostawski contra generosum Białecki manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis admodum reverendus in X-to pater Andreas Narodostawski, decanus foraneus Lublinensis, ecclesiae ritus graeci latino uniti Rakołupiensis parochus, praecavendo cuivis indemnitati suae, in et contra generosum Martinum Białecki questus, manifestatus insimul et protestatus est, idque in eo, quia ipse non contentus eo, quod famulum manifestantis, fundum, alias *obszar*, ad ecclesiam manifestantis in villa *Rakołupy* situm, arantem, anno praeterito millesimo septingentesimo vigesimo quarto concusserit et paulo ante saepes, circa eundem fundum positas, in toto succiderit exindeque damnum suo manifestanti ad quinquaginta florenos polonicales causaverit, die hesterna, videlicet die decima 3-tia mensis Augusti anni ejusdem millesimi septingentesimi vigesimi quinti, solummet manifestantem, triticum, in hoc fundo conseminatum, metere volentem (ad quam demessionem jam operarios deduxerat), a metendo arcuit uxoremque sui manifestantis percussit, contra vero se manifestantem frameam ex vagina eduxit, ter obversa verberavit, transfigereque voluit, et dum suus manifestans frameam, evitando ulteriores ictus, ei recepit, flagro ejusdem in capite prope frontem vulneravit, triticumque per vim et potentiam rusticis suis, quos secum adduxit, demeti mandavit et ad horreum suum devexit. His nondum contentus, verbis scomaticis, uti non spiritualem personam, diffamavit, dishonoravit. Ratione quorum omnium suus manifestans confugiendo ad media juris praecavendoque, ut supra, indemnitati suae, iterum atque iterum manifestatur.—Et in continenti idem protestans petiit officium praesens sibi ministerialem, ad officium praesens commorantem (addere), cujus annuendo affectationi, ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski ad requisitionem ejusdem promisit. Qui taliter ministerialis.

n vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit in ea verba: Iż ja będąc tu w kancellarii przydany y wezwany od wielebnego imci oyca Andrzeja Narodcstawskiego, plebana cerkwi ruskiey Rakołupskiey, dnia dzisieyszego na ciele tegoż wielebnego pobicia, to iest razow pięć uderzonych, na plecach cztyry, na barku lewey ręki sine, napuchłe, a to przez osoby w protestacyi wyrażone zadane, widziałem, oglądałem. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio. Insuper idem protestans commonstravit binas concussiones, unam quidem in sincipite capitis partis sinistrae, parvam, cute derasam, alteram vero majorem et longam post aurem sinistram sanguinolentam, tumidam, latam, asserendo easdem circa praemissas violentias illatas esse, quae officium vidit et actis connotavit.

Тоже, л. 926.

№ 187.—1725 г. 1 Октября.

Списокъ вещей, оставшихся въ Брестскомъ женскомъ бернардинскомъ монастырѣ по смерти Душевской.

Feria secunda post festum sancti Michaelis Archangeli proxima, anno Domini 1725-to.

Rerum mobilium, conventum Brestensem monialium ordinis sancti Francisci concernentium, regestri oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Andreas Stephanus Rzeczycki, thesaurarius Żytomiriensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit regestrum rerum mobilium, a se offerente conventui Brestensi religiosarum ac Deodicatarum monialium virginum ordinis sancti Francisci pertinentium, infra acticandum de tenore tali: „Regestr rzeczy odebranych ruchomych od iegomosci pana Stanisława Belykowicza, czesnika Nowogrodzkiego, a pannie Zofiey Duszewskiey, w konwencie na ten czas wielebnych ichmosciow panien Bernardynek Brzeskich rezyduiącey, oddanych, a po smierci tey tamże pozostałych: Mantia zielona z kwiatami złotemi rzucanemi y spodnica do teyże materyalna, czerwona, z kwiatami złotemi rzuconemi; mantia niebieska w kwiaty srebrne, spodnica do teyże biała srebrna, morowa, pomaranczowa iedwabna para; sznurowka materialna wpasy; wstąk złocistych sztuczek trzy, po pułtrzecia łokcia w kożdey sztuce; czapka z złotey materyey uszyta; szarpa koronowa czarna, po teyże rzucane kwiaty złote; sztyngierka hawtowana srebrem; przednikow dwa złocistych; spodnica sukienna rożowa z galonem u dołu srebrnym; spodnica materyalna popielata, kwiaty złote rzucane, gornostaiami obłożona około dołu; kontusz hałajowy popielicami podszyty; namiot materialny w pasy z kotarą; ponczoch parę iedwabnych; zwierciadełko w srebro oprawne; rękaw pieskowy; kropiwniczka srebrna; pudełek chinskich trzy; łyszka srebrną iednę; kielich z patyną, bursą y mszałem; koronek tasiemkowych szytych łokci cztery, koronek drugich olenderskich łokci trzy; gotowalna na stolyk koronkowa tasiemkowa; czub na głowę ponio z sznurkow axamitnych; kobierzek, włoczką wyszywany, do obicia; obicie kałamaykowe; materac karmazynowy stary; skrzynia nowa gdanska; sukno zielone na sciane; lisztwy czerwone sukienne. Dalszy regestr oddanych ruchomosci pannie Duszewskiey: Szkatułka hebanowa, szkatułka z szufladami na chowanie stroiow białogłowskich; osobliwsze od nas Rzeczyckich suknie na powszednią sprawione; kontusz szlamami podszyty; posciel; chusty białe; korpety; kwefy; koruny rożne;—te wszytkie po smierci zmarłey Duszewskiey w konwencie ichmosciow panien Bernardynek Brzeskich pozostały. Dalszy regestr ruchomosci sprowadzonych, według dekretu do oddania ichmosciom pannom Bernardynkom Brzeskim, do grodu Chełmskiego na terminie w dekrecie wyrażonym:

pułmiskow angielskiey cyny herbowanych numero dwanascie, talerzy teyże cyny herbowanych numero dwanascie, mis teyże cyny herbowanych dwie, lichtarzow cynowych para, kociołek piwny stary, alembik z czapką stary, szkatułka ratenska okowana. Po smierci zaś panny Zofiey Duszewskiey, wnuki naszey, na obrząd ciała wyliczyłem do rąk ieymosci panny matki złotych sto z moiey własnosci; wosku krąg dałem, osobliwie do oycow Bernardynow z obory, na kuchnią zboża z słodami rożnego beczek osm, masła, słoniny wydało się y na trycezimy po kosciołach z moiey własnosci, nie z sukcessyey, do ieymosci panny matki oddano bydła rogatego sztuk numero dziesięć, owiec numero dziesięć, klacz strokatą iedną, nie wyrażaiąc expensow moich na wikt y amikt panny Duszewskiey, wnuki naszey, w konwencie ichmosciow panien Bernardynek przez lat dwie residuiącey. Dalszy regestr oddanych ruchomosci: iegomosci panu Woyciechowi Osłowskiemu oddano pułdywanie, temuż iegomosci kobierzec ieden nowszy, drugi bardzo popsowany, temuż iegomosci futro rysie, drugie—krolikow siwych, oboie zażywane, kobierzec, albo porteraslaki sukienne, wloczkami floryzowane, dno srzednie włoczkami szyte, wozek kryty ziezdżony y zruynowany". Originale vero ejusdem regestri circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 971.

№ 188.—1725 г. 2 Октября.

Заявленіе Фелькерзамба о потравѣ его хлѣба скотомъ протопопа Малосавскаго.

Feria tertia post festum sancti Michaelis Archangeli, anno Domini 1725-to.

Generosus Ernest Felkerzamb capitaneus sacrae regiae majestatis contra venerabilem Małosawski, protopoponem Vłodaviensem protestatur.

Inducenta hoc loco erat copia similis protestationis ex personali comparitione generosi Joannis Ernesti Felkerzamb, capitanei S-rae r-ae M-tis contra venerabilem Małosawski, protopoponem Vłodaviensem, ratione per eundem iam ab aliquot annis continua damna in segetibus varii grani per varia pecora et equos depabulando illationis omninoque ad inferendas violentias et depersecutiones subordinationis aliorumque contentorum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, imo diutius expectata, ut juris et moris est, extiterat et ad acticandum eidem officio non porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda renitentia hoc idem officium iterum atque iterum manifestatur.—Et in continenti idem suprascriptus protestans praesentavit officio suo equum et equam pili *strokate* mediocris staturae, per quatuor annos habentes, asserendo, eosdem equum et equam in bonis *Orchowek*, possessioni sui protestantis subjectis, in nimia depascuatione proventos et interceptos esse, quos taliter praesentatos in foresta regia relinquere voluit. Verum quoniam in eadem foresta suscipere recusatum est, ideo idem praesentans eosdem equos ad se recepit et effidejussit, de qua effidejussione officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 973.

№ 189. — 1725 г. 27 Ноября.

Жалоба настоятеля Опалинскаго костела Соколовскаго на Опалинскихъ мѣщанъ за разныя наносимыя ему обиды и притѣсненія.

Feria tertia post festum sanctae Catharinae virginis et martyris proxima, anno Domini 1725-to.

Admodum reverendus Sokołowski, parochus Opalinensis, contra famatos cives Opalinenses manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter ve-

niens admodum reverendus Michael Sokołowski, parochus Opalinensis, inhaerendo fundationi, obviando indemnitati et providendo całosci chwały Bożey, iako też dobrom koscielnym z fundacij, legacij, przywileiow nayiasnieyszych krolow polskich y innych dobrodzieiow, manifestuię się przeciwko sławetnym Franciszkowi Meleszkiewiczowi, lantwoytowi, Stefanowi Bocianowi, burmistrzowi, Woyciechowi Olszewskiemu, Matyakowi Ostapczukowi, Chwedkowi Szeremecie, Chwedkowi Iwanczurze, Paulukowi Olesnikowi y innym mieszczanom y obywatelom Opalinskim o to, iż sławetni mieszczanie y obywatele Opalinscy dziesięciny kosciołowi nie oddaią de omni grano et semine tak z pol swoich, iako y z ogrodow pod czas żniwa, ledwo około Bożego Narodzenia, snopki zgnoiwszy y przewiązawszy, ledwo zwożą, a drudzy ani snopka nie daią, z ktorych żadney sprawiedliwosci protestans zyskać nie może, de quo possunt modo, kosciol opprimunt, grunta, sianożęci, niwy, ogrody, place, przymiarki y samą plebanią z ogrodami, budynkami trzymaią; post fata piae memoriae iegomosci xiędza Paszkowskiego, plebana Opalinskiego, zabrali xięgi koscielne, prawa, dekreta, legatie, testamenta, przywileje, zapisy, karty ręczne, tudziesz ogrod koscielny *na Skoczyskach* rozdwoiwszy na części dwie: iedną kosciolowi zostawili część, a z drugiey części trzy uczynili: dwie części sobie wzieli, a trzecią na cerkiew oddali; sianożęć koscielną *Antonowską* na siebie trzymaią, kupny bowiem plac na szpital koscielny u Dmitra Pilipczuka, mieszczanina Opalinskiego, rozdwoili: połowę zostawili kosciołowi, a połowę sobie wzięli; karty bowiem zastawne, dane kosciołowi na pola, przymiarki, niwy, ogrody, sianożęci y barci siedm, tak *Staniakowskie*, iako y innych mieszczanow podczas związku iegomosci pana Baranowskiego zabrali, także sianożęć *Ostrowki* koscielne, na kosarzow siedm, między siebie rozebrali, a kosciołowi na iednego kosarza zostawili, na dwa kosarze teyże sianożęci koscielney na cerkiew oddali; po rezygnacij iegomosci xiędza Krasowskiego, plebana Opalinskiego, dwie kopie drzewa tartego, a dwie kopie drzewa oprawnego w kostkę y stare stodoły cztyry plebanskie ex fundo ecclesiastico zabrali, z cmentarza dranic kop trzydziesci, a z babinca gont kop pietnascie, ul z pszczołami także wzieli w plebanij, żydzi tudziesz arendarze Joś y Jocheł Opalinscy z młynarzami swemi od lat trzydziestu dziesięciny kosciołowi z pul swoich recusant dawać y dwor też sprawiedliwosci z nich ad multas instantias actoris recusat. Insuper sławetny lantwoyt na plebanią naszedł z całym gminem mieskim, hałas czynił y odpowiadał, dziada szpitalnego pobił, drugich ubogich z szpitala rugował, dekretował, do ktorego żadnego nie maiąc interessu, a ieszcze też z swoiemi mieszanami ogrody, pola, niwy, przymiarki, na ktorych haeret dziesięcina koscielna omnis grani et seminis, na cerkiew zapisali, nie maiąc mocy y władzy. Przeto de nullitate wszytkich zapisow, na cerkiew czynionych przed tym, teraz y napotym ktoreby czynili, manifestuie sie et de retentis decimis, censibus, proventibus aliisque obventionibus, ecclesiam Opalinensem concernentibus, zaczym ratione praemissorum omnium prawnie czynić deklaruie się manifestans, a teraz solenniter protestatur atque iterum manifestatur.

Тоже, л. 1021.

№ 190.—1725 г. 27 Ноября.

Передаточная запись Холмскаго епископа Левицкаго Холмскому уніатскому монастырю.

Feria tertia post festum sanctae Catharinae Virginis et Martyris proxima, anno Domini 1725-to.

Illustrissimus Lewicki, episcopus Chelmensis ritus graeci eodem monasterio fundos cedit.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter

veniens religiosus et admodum reverendus Mathaeus Kozaczenko, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis superior, obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit cessionem manualem fundorum certorum, dictorum *Panięszczyzna*, in rem monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni per illustrissimum ac reverendissimum Josephum Lewicki, episcopum Chełmensem ritus graeci, cum sancta romana ecclesia unitum, factam, de tenore verborum tali: „Josephus Lewicki, Dei, Apostolicae sedis gratia episcopus Chełmensis et Bełzensis ritus graeci, cum sacra romana ecclesia unitus, archimandrita Zydycinensis. Providendo securitati monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, ut etiam post fata mea floreret et perpetuo duret, hoc non solum testimonii, verum etiam fundationis memoratis reverendis patribus tribuo et relinquo. Inprimis jam inde ab anno millesimo sexcentesimo vigesimo nono per illustrissimum et reverendissimum dominum Methodium de Terło Terlecki, tum etiam anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto per illustrissimum et reverendissimum Jacobum Susza, episcopos Chełmenses, antecessores meos, ad majorem cultum et ornamentum et promulgationem gloriae Dei fundantes ad ecclesiam cathedralem Chełmensem praedictos reverendos patres ordinis divi Basilii Magni, cum cessione non solum ecclesiae cathedralis cum omnibus proventibus, ex sacristia provenientibus, sed etiam praedii seu monasterii *Sancti Salvatoris* et monasterii *Culemczynensis* cum superaddito suburbio, dicto *Vulka* seu *Zawale*, cum omnibus attinentiis, ad praefata loca spectantibus, cujus quidem fundati monasterii, a praenominatis illustrissimis antecessoribus meis paucissimos reditus habentis, volens habere aliquam implicationem, hoc meo singulari scripto monasterium monialium ejusdem ordinis, seu alias *Panięszczyzna*, iisdem reverendis patribus atque monasterio Chełmensi adjungo et incorporo cum omnibus fundis, laneis, agris, subditis, censibus et proventibus in perpetuum adscribo et unio. Quae omnia non alio fine, nisi solius gloriae Divinae causa et unionis sanctae amplificandae, ut eo melius per religiosos, ad cathedram existentes, promoverentur et animarum saluti, pretioso sanguine Christi redemptarum, providerentur, sicut mei antecessores, ita ego hoc meo rescripto fundo, trado et confirmo, volens, ut haec universa tam per successores meos, quam per capitulum manuteneantur et observentur, alias, si quid absit, vel in minimo vellent hanc nostram trium episcoporum pro majori Dei gloria et salute animarum factam religiosis dictis fundationem laedere, coram Deo Judice nobiscum rationes strictas sunt reddituri. In quorum fidem fundationi huic manu mea subscripsi et sigillum apponi curavi. Datum Chełmae in aula nostra episcopali, anno millesimo septingentesimo vigesimo tertio die vigesima secunda Julii. Josephus Lewicki, episcopus Chełmensis, is, qui supra, manu propria. Locus sigilli. Cessya Panięszczyzny ab illustrissimo domino Josepho Lewicki, episcopo Chełmensi, monasterio Chełmensi anno millesimo septingentesimo vigesimo tertio, die vigesima secunda Julii.“ Originale vero idem offerens rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 1022.

№ 191.—1725 г. 17 декабря.

Заявленіе equal вознаго объ отдачѣ на поруки крестьянъ Холмскаго римско-католическаго епископа Шанявскаго.

Feria secunda post festum sanctae Luciae, Virginis et Martyris proxima, anno Domini 1725-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szaniawski, episcopi Chełmensis ritus latini, super subditis in bonis Dryszczow et Wola Leszczanska impositum arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens ministerialis regni generalis providus Blasius Iwanicki de bonis Kumow, authenticatus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa requisitione illustrissimi reverendissimi Joannis Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, una cum nobilibus Alberto Przygocki et Michaele Wolanski, pro majoris et evidentioris testimonii gratia sibi ministeriali protunc adhibitis, ad bona villarum *Dryszczow*, tenutae illustrium et magnificorum Potockich, capitaneorum Tłumacensium, et *Wola Leszczanska* generosi Brodowski, pincernae Trembovlensis, feria sexta proxime praeterita praesens et personaliter condescendisse ibidemque actualiter existens, et quidem in bonis *Dryszczow*: laboriosos Grzesko Chud, Woytko Chudy, Jasko Chudy, Choma Maximiuk, Dmytro Okun cum filiis, in bonis vero *Wola Leszczanska*: Mysko Dadołuk, Ihnat, Frem Maximiukow, de bonis spiritualibus episcopatus Chełmensis profugos, in praefatis bonis proventos, una cum uxoribus, liberis ac tota supellectili domestica, arestasse officiosoque aresto innodasse, quod arestum taliter impositum administratores praefatorum bonorum nomine principalium suorum susceperunt De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1029.

№ 192.—1725 г. 29 Декабря.

Позовъ Холмскаго р.-католическаго епископа Шанявскаго Немоевскимъ по дѣлу о бѣглыхъ крестьянахъ.

Sabbatho in crastino festi Sanctorum Innocentium Martyrum, anno Domini 1725-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szaniawski, episcopi Chełmensis ritus latini, contra magnificos Niemoiewskie, pocillatores Żytomirienses, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Blasius Iwanicki, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Antonio Niemojewski et cujusvis nominis Podoska, conjugibus, pocillatoribus Żytomiriensibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, actoris, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, qui vos, et quidem te magnificam citatam in authoritate et assistentia mariti, de jure incumbenti, citat, inhaerendo constitutioni novellae, de extraditione subditorum sancitae, pro eo. quatenus laboriosos Koczany, fratres, de bonis *Koziagura*, episcopatus Chełmensis, ad bona vestra *Staw* profugos ac in ibidem commorantes, praeventos officiosoque aresto innodatos, una cum eorum uxoribus, liberis ac supellectili domestica propria extradatis, aut taxam, legeque positiva praescriptam, persolvatis. praesentibus citamini; sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria sexta ante festum sanctorum Simonis et Judae apostolorum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto“—copiam similem sigillatam in bonis villae *Staw* curiaque citatorum, ibidem sita, feria tertia ante festum sancti Thomae apostoli proxima familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1039.

№ 193. — Тоже.

Позовъ епископа Шанявскаго Гуровскимъ по дѣлу о бѣгломъ крестьянинѣ.

Ex parte ejusdem contra generosos Gurowskie, conjuges, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Blasius Iwanicki de bonis Kumow, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis etc. capitaneus. Vobis generosis Andreae Gurowski et Theresiae de Kuczewo, conjugibus, dapiferis Nowogrodensibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii feria quinta a data et positione praesentis citationis, prius et proximius in castro Chełmensi celebrandis proximis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, actoris, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, qui vos, et quidem te, magnificam citatam in authoritate et assistentia mariti, de jure incumbenti, citat, inhaerendo constitutioni novellae, de extraditione subditorum sancitae, pro eo, quatenus laboriosum Thomam Prociuk, subditum de bonis *Koziagura*, episcopatus Chełmensis, ad bona seu sortem vestram, in bonis *Besko* sitam, profugum ac in ibidem praeventum officiosoque aresto innodatum, extradatis aut taxam ejusdem, legibus praescriptam, persolvatis, litis expensas refundatis, praesentibus citamini. Sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria sexta ante festum sanctorum Simonis et Judae, apostolorum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quinto“ —copiam similem sigillatam in bonis villae *Besko* curiaque citatorum, ibidem sita, feria quarta ante festum sancti Thomae apostoli proxima familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1039—1040.

№ 194.—1726 г. 20 Мая.

Привиллегія короля Михаила на угодія Любомльской церкви Рождества Пр. Богородицы.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1726-to.

Privilegii super jura ecclesiae ritus graeci in suburbio Lubomlensi oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Joannes Starczewski, parochus ecclesiae ritus graeci in suburbio Lubomlensi, obtulit et ad acticandum officio eidem per oblatam porrexit jura ecclesiae ritus graeci sub titulo Nativitatis Beatissimae ac Gloriossimae Virginis Mariae in suburbio Lubomlensi, a serenissimo rege Michaele Dei gratia benigniter collata manuque ejusdem propria subscripta, tempore, modo et loco in ibidem expressis, infra acticanda de tenore tali: „Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, quia nos ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum pro devoto Joanne Łukaszewicz, presbitero ecclesiae ritus graeci tituli Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae, in unione cum ecclesia catholica romana in oppido *Lubomlensi* existentis, apud nos factam, fa-

ciendum duximus, ut eum in usu et pacifica possessione dictae ecclesiae Lubomlensis conservaremus et relinqueremus, uti quidem conservamus et relinquimus praesentibusque literis nostris conservationemque ejusdem magnifici Demetrii Georgii Korybut, ducis in Wiszniowiec et Zbaraż Wiszniowecensis, palatini Bełzensis, campiductoris regni, Białocerkieviensis, Drohicensis, Lubomlensis capitanei, circa omnia jura et privilegia. dictae ecclesiae servientia, de data Lubomli die vigesima tertia Maii 1669 emanatam, confirmamus ita, ut eandem ecclesiam ritus graeci Lubomlensem juxta privilegium fundationis serenissimi Sigismundi Augusti, praedecessoris nostri, cum agro seu fundo, a loco, *Wrzeciszu* seu *Pasieki* dicto, in longitudinem usque ad agrum seu fundum ecclesiae *Junowska* tendente ad iter usque, quod tendit ad praedium arcis Lubomlensis, ad campos arcis ejusdem, qui vocatur *Losiwy*, in quo agro et fundo frumenti undecem coreti seminari, foeni autem tres acervi colligi possint, ibique cum arboribus, ad mellificia aptis, aut in quibus apes iam sunt, quinque, item cum fundis, *Omielny ostrowek* dictis, ad prata haec jacentia, unde nihil aliud praeter foeni acervi duo colligi possunt, cumque roboribus quibusdam ibidem, idoneis pro mellificiis excidendis, duobus vero, in quibus apisteria jam sunt excisa, insuper cum alio fundo, qui ad eandem ecclesiam semper pertinuit, *Ostrowek Lassik* dicto, quod jacet penes iter, tendens ad pagum *Podhorodna*, ubi nihil aliud, quam arbores quernae et pene pro mellificiis jam excisis septem et plures adhuc, quae excidi possint, esse et cum rubetis variis, quae in reliqua parte excreverunt. Item cum duobus subditis, in fundo coemeterii ejusdem ecclesiae existentibus, cum hortis, licet aliquibus tam antiquitus, quam recenter ademptis, verum in usu antiquo existentibus, ad limites xenodochiales et plateam suburbanam consistentibus, praenominatus devotus Joannes Łukaszewicz, presbiter et rector dictae ecclesiae Lubomlensis tunc adhibeat et possideat ad extrema vitae suae tempora. Promittimusque pro nobis et serenissimis successoribus nostris, non esse nos serenissimosque successores nostros praenominatum devotum Joannem Łukaszewicz ab usu et pacifica dictae ecclesiae Lubomlensis omniumque ejus supraspecificatarum attinentiarum et pertinentiarum possessione amoturos, neque amovendi cuipiam facultatem daturos, sed salvum et integrum jus advitale eidem conservaturos, juribus nihilominus nostris regalibus, reipublicae ecclesiaeque catholicae salvis manentibus. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni communiri jussimus. Datum Varsaviae die 14-ta mensis Julii anno Domini MDCLXX, regni vero nostri I anno. Michael Rex. (Locus sigilli majoris regni cancellariae). Conservatio devoti Joannis Łukaszewicz, ritus graeci presbiteri uniti circa ecclesiam Lubomlensem. Stanislaus Burenski Groc, regens cancellariae regni". Originale vero eorundem jurium ecclesiae, a serenissimo Michaele Rege conferentium, idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto originali sibique extradito officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1726 годъ, № 20213, л. 241—2.

№ 195.—1726 г. 21 Мая.

Фундушовая запись владѣльцевъ Ровно, Волчковъ, на Ровенскую церковь.

Feria tertia post dominicam *Cantate* proxima, anno 1726-to.

Fundationis seu erectionis ecclesiae in bonis Rowno oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Paulus Tymoszewicz obtulit et ad acticandum officio eidem per oblatam porrexit jura fundationis seu erectionis ecclesiae ritus graeci in bonis villae

Rowno, ab eisdem fundatoribus procurata, tempore, modo et loco in ibidem specificata, manuque eorundem suprascriptorum fundatorum subscripta sigilloque communita, infra acticanda de tenore tali: „In nomine Sanctissimae Individuaeque Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ad majorem Dei gloriam, Mariae magnae, magni Dei Matris omniumque Sanctorum amen. Ad perpetuam rei memoriam. My sukcessorowie y dziedzice wsi *Rowna* y *Przewozu*, w woiewodztwie Ruskim a ziemie Chełmskiey leżących, pozostali, oznaymuiemy, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie potomkom y sukcessorom naszym: iż aplikuiąc się do woli swiętey pamięci rodzicow y stryiow naszych rodzonych, ichmosciow panow Samuela, Daniela, Rudolfa y Władysława Wołczkow, antecessorow y dziedzicow pomienionych wsi, ktorzy, urodziwszy się w wierze swiętey katolickiey rzymskiey y nas sukcessorow w tey że wierze spłodziwszy, unanimi consensu insimul naradziwszy się, aby chwała Boża wiecznemi czasy krzewiła się y pomnażała nie ustawaiąc, ecclesiam orthodoxam in unione sancta cum ecclesia romana aedificare umyslili, iakoż upatrzywszy mieysce we wsi *Rownie* nad stawem, proprio sumptu na imie swiętego Eustachiusza męczennika, tei cerkwi patrona, założyli y feliciter wybudowali w roku od narodzenia Chrystusa Pana Zbawiciela naszego 1624-to, za panowania szczęsliwie nayiasnieyszego y niezwyciężonego Zygmunta Trzeciego, Polskiego y Szwedzkiego króla, dedicatio huius orthodoxae ecclesiae per illustrissimum et reverendissimum in Christo patrem Athanasium Pakosta, Dei et apostolicae sedis gratia ritus graeci episcopum Chełmensem et Bełzensem, facta, anno Domini 1625 sacrum missae officium die 20 Septembris celebratum et anno eodem indulgentiaeque na też swięto swiętego Eustachiusza męczennika concessae, do ktorey cerkwie ichmość panowie rodzice y stryiowie nasi wielebnego oyca Athanazego Athanasowicza, in actu presbitera, podali y funduszem wiecznym utwierdzili, ktory to fundusz, że calamitate temporum przez inkursye nieprzyiaciela na Rzecz Pospołitą, koscioły swięte y cerkwie, ktorych po niektorych panstwach nie tylko spoliatie, ale y ruiny staneli, violenter wydarty, zginoł, nowy fundusz in omnibus eius articulis, punctis, clausulis et ligamentis spisuiemy, podpisuiemy rękami naszemi własnemi, chcąc go mieć in integro aeviternis temporibus, y ten fundusz nowy do tey cerkwie legitimo successori, filio, procreato z nieboszczyka wielebnego oyca Athanazego Athanasowicza, presbitera, wielebnemu oycu Grzegorzowi Athanasowiczowi, presbiterowi, w słowienskim ięzyku dobrze erudito et ordinato, do rąk iego daiemy y przy tey cerkwi, iako iure naturali et divino następuiącemu, legitimum successorem constituimus, approbamus et reservamus, potomkow y sukcessorow iego, obliguiąc onego, aby swiętey pamięci rodzicow y stryiow naszych, bracią y siostry nasze, in genere familiey domu naszego, ex hoc saeculo zeszłych, mocno Pana Boga błagał y w liturgiach, jutrzniach y nieszporach y inszych modlitwach codziennych, nabożnie odprawuiących, gorąco upraszał, y za nas żyiących, iako y sukcessorow naszych, tak on sam, iako y potomkowie et successores legitimi powinni będą. Do ktorey cerkwi grunta, sianozęci, ogrody, od pomienionych swiętey pamięci ichmosciow panow rodzicow y stryiow naszych nadane, teraznieyszym funduszem nowym pomienionemu wielebnemu oycu Grzegorzowi Atanasowiczowi, prezbiterowi, et eius legitimis successoribus stwierdzamy, do tey cerkwi aeviternis temporibus incorporuiemy. Naprzod, poddani wsi *Rowna*, także y *Przewozu*, na pułankach osiadli, że antea dawali po snopow trzydziesci snopow żyta, a na cwierciach zaś osiadli po snopow piętnascie tosz powinni dawać, y tym funduszem nowym approbuiemy; do tego, gdzie cerkiew zbudowana, ogrod do zbudowania pomieszkania y inszych budynkow na mac dwie, w polu między *Rowcami* na mac cztery, w *Obelniku* na mac trzy, w

Kramicy na mac dwie, pod *Grabowym lasem* na mac trzy, y brzegi około pola, *za brodkiem* w lesie *Grabowym* niwek trzy na mac trzy, z sianożęciami około nich, od *Piskorzowa*, za wsią na trzy cwierci, u *Małowania* sianożęci na kosarzow osm podle panskiey; lasow, borow w obudwu wsiach, to iest w puszczach, do tych wsi Rowna y Przewozu należących . . . gorzałki na swą tylko potrzebę, a osobliwie w *Przewoskim* browarze y winnicy, wolne warzenie piwa y kurzenie gorzałki aeviternis temporibus ia pozostały successor Daniel Krzysztof Wołczek y wolne mełcie bez czerhy y miary pozwalam, także y ia pozostały sukcessor y potomek Andrzey Wołczek na moiey częsci y w swoim młynie w samey wsi Rownie wolne melcie bez miary y czerchy pozwalam, y ia pozostały sukcessor y potomek w swoim młynie na *Piskorzowie* do wsi *Rowna*, części moiey, należącego wolne mełcie bez miary y czerhy pozwalam, co mi odkazane tak we wsi *Rownie*, iako y *Przewozie* bez uymy dani dworskiey tak osiadłych, iako y pustych, ma quiete zażywać y trzymać, podatkow żadnych, ani powinnosci tak do skarbu Rzeczy Pospolitey, iako y dworowi dawać nie powinien, tak on sam, iako y successores eius legitimi, także do składek gromadzkich nie należy, cale uwalniamy. Ktorych to gruntow, nadanych od nas successorow y fundatorow , y tych wszytkich opisanych pożytkow sine ulla praepeditione tak nas samych y potomkow y sukcessorow naszych cum suis posteris in pacifica possessione ma zostawać y zażywać; a ieżeli by te wsi *Rowne* y *Przewoz* z rąk naszych do inszego domu familij weszli, w niczem successores nostri alienae domus tey cerkwie, iako y temu pomienionemu oycu Grzegorzowi Atanasowiczowi, presbiterowi, et eius legitimis successoribus gruntow nadanych, tych snopow wybierania y oddawania nie odbierali, ani we wszytkich pożytkach violencyą czynili, ale ex debita devotione aukcyą czynić y więcey dodawać domu Bożemu tak nas samych, sukcessorow naszych et alienae domus obowiązuiemy, tym funduszem obliguiemy. Ktory to fundusz propter firmum et perpetuum robur utwierdzamy y umacniamy y do rąk przerzeczonemu oycu Grzegorzowi Atanasowiczowi, tey cerkwi prezbiterowi, iako legitimo successorowi et eius legitimis successoribus daiemy y tym obliguiąc każdego po nas successorow naszych, lubo y inszego domu, aby ieżeliby chciał ten fundusz czytać y widzieć nadanie tey cerkwie, po przeczytaniu, aby nie zatrzymywał, ale wcale w niwczym nie kassuiąc, oddał pomienionemu oycu Grzegorzowi Atanasowiczowi, albo iego sukcessorom. Y na ten fundusz my pozostałi successores et fundatores własnemi rękami podpisuiemy się z pieczęciami własnemi naszemi. Działo się we wsi *Rownie* dnia osimnastego Augusta, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego pięddziesiątego osmego. Andrzey Wołczek, manu propria. Locus sigilli. Daniel Krzysztof Wołczek, manu propria. Locus sigilli. Piotr Bobowski. Helena Wołczkuwna Piotrowa Bobowska." Originale vero eiusdem juris fundationis ecclesiae in bonis Rowno ritus graeci idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietat praesentibusque quietavit.

Тоже, л. 242.

№ 196.—1726 г. 17 Сентября.

Заявленіе Шанявскаго объ обидахъ, причиненныхъ епископскимъ крестьянамъ слугами Новицкаго.

Feria tertia post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima, anno Domini 1726-to.

Generosus Szaniawski nomine illustrissimi et reverendissimi episcopi Szaniawski Chełmensis contra magnificum Nowicki ac alios manifestatur.

Inducenda hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione generosi Christophori Szaniawski, bonorum villae

Pawłow arendatorii possessoris, suo et ex speciali commisso illustrissimi et reverendissimi Joannis Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, nomine, in et contra magnificum Joannem Nowicki, thesaurarium Minscensem, bonorum *Krasne* possessorem, atque famulos ejus quorumvis nominum Strzyżewski, Szydłowski, Strumiło ac alios excessivos, mandata sui domini exequentes, ratione per ipsos laboriosi Jędruch Gałach casae cum suprascriptis complicibus famulis, in bonis oppidi *Pawłow* sitae, superinvasionis ibidemque laboriosum Petro Daniło die hesterna, actum praesentem proxime procedente, crudelissime convulnerationis, multarum violentiarum perpetrationis facta, prout latior debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco hoc idem officium de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda renitentia copia iterum iterumque manifestatur. Et in verificationem praemissorum idem, qui supra, manifestans statuit laboriosum Petrum Daniło patientem, qui statutus commonstravit officio praesenti vulnus in manu dextra in fistula superiori prope humerum longum, latum, profundum, asserendo hoc idem vulnus circa praemissam invasionem per famulos magnifici Nowicki framea illatum et inflictum esse, quod officium praesens vidit et actis suis debite connotavit. Hicque subinde idem protestans praesentavit officio praesenti equos binos, non adeo annosos et macilentos: unum pili *cisawy łysy*, alterum pili *gniady*, utresque cum ephippiis et toto apparamento, ad id congruo, nec non paenulam, alias *burkę*, atque frameam, circa praemissas violentias per eosdem derelictas, quas res et equos, taliter praesentatos et per officium praesens visos idem protestans ad se recepit sibique extraditos officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 334.

№ 197.—1726 г. 23 Сентября.

Заявленіе Ясинскаго объ уводѣ Сосновицкимъ парохомъ Длужевскимъ крестьянина Ясинскаго.

Feria secunda post festum sancti Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini 1726-to.

Ex parte ejusdem (generosi Jasinski) contra admodum reverendum Dłużewski relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Paulus Kondratowicz, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, capitaneus Chełmensis etc. Tibi admodum reverendo patri Alexandro Dłużewski, parocho Sosnovecensi, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro in terminis querelarum seu officii causarum, prius et proximius feria quinta in castro Chełmensi abhinc celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris officii nostri eiusque delatoris generosi Vladislai Jasinski, actoris, qui te citat pro eo, quia tu, postpositis constitutionibus et legibus regni, quae proprium mantellum vi repetere prohibent, tu, eas minime formidando, ausus es temereque praesumpsisti violento modo invadere per jussum et subordinationem tuam famulos ac subditos tuos cum curribus sortem haereditariam moderni actoris, in bonis *Leyno* existentem, ex eaque nocturno tempore, videlicet in vigilia ss. Fabiani et Sebastiani anno nunc currente, subditum ejus Joannem Wakuła (etiamsi in

antecessum ad bona ecclesiastica Sosnovicensia spectantem), jam vero ab aliquot annis cum unica haeredissa actoris matrimonium ineuntem et labores debitos praestantem, explagiare et accipere cum uxore, liberis ac tota ejus supellectili domestica, perindeque laboribus ejusdem subditi actorem privare. Citaris itaque, quatenus praedictum subditum Joannem Wakuła cum uxore ac liberis ejus, in haereditate actoris nativos, cum tota ejus supellectili, nostro coram judicio statuas et extradas, carentiam laborum compenses, caeteraque, in tali fieri solita, per sententiam judicii nostri super te decernenda sententiari. Sis termino pariturus et ad praemissa omnia judicialiter responsurus. Datum in castro Chełmensi feria quinta post festum Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto"—copiam similem sigillatam in bonis villae Sosnovicensis curiaque citati, ibidem sita, feria 6-ta proxime praeterita proxima, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 336.

№ 198.—1726 г. 4 Октября.

Позовъ Новицкому по дѣлу о притѣсненіи имъ крестьянъ епископа Шанявскаго.

Feria sexta ipso die festi sancti Francisci confessoris, anno Domini 1726-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szaniawski, episcopi Chełmensis, contra generosum Nowicki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Josephus Sawicki, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis generoso Joanni Nowicki, thesaurario Minscensi, bonorum regalium *Krasne* possessori domino principali, tum nobilibus quorumvis nominum Strumiło, Strzyżewski, Szydłowski, ejusdem generosi thesaurarii Minscensis famulis, infrascriptarum violentiarum complicibus, nec non cujusvis nominis et cognominis suprascriptorum bonorum administratori, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensis tunc, dum et quando causa positione ex regestro sibi competenti quam celeriori ad judicandum vocata et acclamata legitime inciderit, personaliter peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum illustrissimi et reverendissimi Joannis Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, tum generosorum Christophori Szaniawski et Michaelis Zawadzki, actorum, qui vos et quidem te, generose thesaurarie Minscensis, citant, idque pro eo, quia tu, in contrarium legum regni procedendo, ausus es et temere praesumpsisti, vi et violenter quemquem subditum de bonis *Pawłow*, ad episcopatum Chełmensem spectantibus, nativum et haereditarium repellere, volens primo famulos tuos ad suprascripta bona *Pawłow* nocturno tempore propter violenter faciendum praefatum subditum superimmittere, deinde tu ipsemet, generose thesaurarie Minscensis, eadem bona post factas per famulos tuos nocturno tempore violentias et tumultus cum familiis, famulis tuis, de mane tumultarie et violenter, non observata lege vicinitatis, invadere, ibidemque suprascriptum subditum, non facta requisitione, quaerendo tumultus excitare, subditos eorundem bonorum cum evaginatis frameis et sclopetibus prosequi, converberare, primum ex iisdem, in protestatione expressum, enor-

miter convulnerare et occidi demandare, aliasque plurimas violentias, inquisitione probandas, perpetrare, proinde citaris ad videndum et audiendum attentandumque te respectu suprascriptarum violentiarum poenis arbitrariis puniri ad statuitionemque suprascriptorum complicum famulorum tuorum, qui et praesenti citatione apud te arestantur, stringi et compelli caeteraque pro causae praesentis exigentia contra te observari, statui et sententiari. Citaris igitur, sis pariturus et terminum attentaturus, ad praemissa et alia, fusius sibi in inquisitione probanda, judicialiter responsurus. Datum Lublini feria secunda post festum sancti Michaelis Archangeli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto"— copiam similem sigillatam ad bona villae *Krasne* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 353—4.

№ 199.—1726 г. 9 Октября.

Позовъ Потоцкому по дѣлу о захватѣ имъ крестьянъ епископа Шанявскаго.

Feria quarta post festum sancti Francisci confessoris proxima, anno Domini 1726-to.

Ex parte illustrissimi, reverendissimi Szaniawski contra illustrem magnificum Potocki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Basilius Iwanicki, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit— se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis illustri et magnifico Michaeli in Złoty Potok Potocki, palatino Vołhyniae, campestri exercituum regni notario et generoso Martino Brodowski, pincernae Trembovliensi, de persona, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu judiciis officii causarum, feria quinta prius vel proximius abhinc in castro hocce Chełmensi celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, actoris, qui actor, inhaerendo novellae constitutioni, de extraditione subditorum sancitae, citat vos, idque pro eo, quatenus vos laboriosos Marcum Subczuk, Demko Szostaczek, Misko Syczuk— subditos de bonis episcopalibus profugos et ad sortes bonorum vestrorum *Leszczyny* et *Barylowie* proventos officiosoque aresto innodatos, qui et praesenti citatione apud vos arestantur, extradatis aut taxam eorundem legibus praescriptam persolvatis, litis expensas refundatis, praesentibus citamini, sitis terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto" — copiam similem sigillatam in bonis villae *Woysławice* curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedenti, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 375—377.

№ 200. — Тоже.

Позовъ Венглинскому по дѣлу о захватѣ имъ крестьянина еп. Шанявскаго.

Ex parte ejusdem contra magnificum Węglinski relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Basilius Iwanicki, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis, Lubomliensis, etc. capitaneus. Tibi magnifico Francisco Węglinski, vexillifero Parnaviensi, de persona bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis officii causarum, feria quinta prius vel proximius in castro hocce Chełmensi celebrandis vel, his deficientibus, in aliis tandem subsequentibus proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, actoris, qui actor, inhaerendo constitutioni novellae, de extraditione subditorum sancitae, citat te, idque pro eo, quatenus tu laboriosum Matoz, subditum de bonis episcopalibus profugum et ad villam tuam *Wulka*, ad bona *Klesztow* pertinentem, praeventum officiosoque aresto innodatum, qui et praesenti citatione apud te arestatur, extradas aut taxam ejusdem legibus praescriptam persolvas, litis expensas refundas, praesentibus citaris, sis terminum attentaturus. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto“ — copiam similem sigillatam in bonis villae *Klesztow* curiaque cilati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 375—377.

№ 201. — Тоже.

Позовъ Суходольскимъ по дѣлу о захватѣ ими крестьянъ еп. Шанявскаго.

Ex parte eiusdem contra magnificos Suchodolskie relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Basilius Iwanicki, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis, Lubomliensis, etc. capitaneus. Vobis magnifico Mathiae et Antoninae seu alterius nominis Suchodolski, notariis castrensibus Lublinensibus, conjugibus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis officii causaram, feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro hocce Chełmensi celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris illustrissimi et reverendissimi Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, actoris, qui actor, inhaerendo constitutioni novellae, de extraditione subditorum sancitae, citat vos, idque pro eo, quatenus laboriosos Martynum Podhayny, Michaelem Zrobczak, de bonis episcopalibus ad bona

vestra haereditaria *Turka* profugos et praeventos officiosoque aresto innodatos, qui et praesenti citatione apud vos arestantur, extradatis aut taxam eorum legibus praescriptam persolvatis, praesentibus citamini. Sitis juri parituri et judicialiter seu officiose responsuri. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Dorohusko* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже л. 375—377.

№ 202.—1726 г. 10 Октября.

Позовъ Холмскаго піарскаго монастыря Любенецкимъ по дѣлу о неуплатѣ ими процентовъ отъ завѣщанной монастырю суммы.

Feria quinta ante festum sanctae Hedvigis viduae, electae Dei, proxima, anno Domini 1726-to.

Ex parte collegii Chełmensis patrum Piarum contra successores generosi Lubieniecki relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, Chełmensis, Lubomliensis etc. capitaneus. Vobis generosis Angelae a Sługocin, consorti relictae viduae, matri, tum Francisco et Ignatio atque Catharinae et Mariannae virginibus, filiis et filiabus Lubienieckim, olim generosi Michaelis Lubieniecki, horodnicii Luceoriensis successoribus, bonorum *Bindiuga* et *Wysocko* haeredibus et possessoribus, de personis. causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu (officio) nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta a data et positione praesentis citationis prius vel proximius hocce in castro Chełmensi celebrandis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam religiosi et admodum reverendi in Christo patris Georgii a sancto Stanislao, rectoris collegii Chełmensis patrum Scholarum Piarum et totius conventus ejusdem collegii, actorum, qui vos, et quidem minorennes cum assistentia de jure requisita citant, tam et ad juxta contractum certum, de actu et data illius in bonis villae *Bindiuga* die vigesima mensis Augusti, anno Domini millesimo septingentesimo decimo sexto cum olim magnifico Andrea Sługocki, vexillifero Chełmensi, conscriptum et confectum, quo contractu summam sex millium florenorum polonicalium in urgenti necessitate tu, generosa Angela de Sługocin, cum suprascripto olim marito tuo apud praenominatum olim magnificum vexilliferum contraxistis et in bonis vestris assecurastis ad exolvendum, quam et inscriptionem certam officiosam coram actis praesentibus Chełmensibus feria quinta post festum sanctorum Viti et Modesti martyrum proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo per magnificum Josephum Sługocki, pocillatorem Chełmensem, filium praefati olim magnifici vexilliferi, in certas obligationes missarum, qualibet hebdomada celebrandarum, praenominato collegio Chełmensi super restantem summam quatuor millium florenorum polonicalium cum pendendo censu annuo cessam et transfusam, quatenus census retentos, ab actu inscriptionis seu ab ultima quietatione provenientes, eidem collegio ab eadem summa quatuor miliium florenorum polonicalium exolvatis et realiter enumeretis. per senten-

tiam officii nostri ad praemissa vos stringi et compelli, sitis termino parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbatho in crastino festi sancti Francisci confessoris, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto"—copiam similem sigillatam in bonis villae *Bindiuga* curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem procedente, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 372—3.

№ 203.—1726 г. 21 Октября.

Письмо Холмскаго епископа Левицкаго Горецкому съ требованіемъ отдачи взятыхъ изъ церкви денегъ.

Feria secunda post festum sancti Lucae Evangelistae proxima, anno Domini 1726-to.

Literarum familiarium inter illustrem et reverendum Lewicki, episcopum Chełmensem ritus graeci, et magnificum Gorecki, vicecapitaneum et judicem Chełmensem, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Vincentius Jarzyna obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas familiares ab illustri et reverendissimo Lewicki, episcopo Chełmensi ritus graeci, ad magnificum Gorecki, vicecapitaneum et judicem castrensem Chełmensem, directas, infrascriptas, quarum tenor sequitur talis: „Wielmożny, osobliwy Mci Dobrodzieju! Bardzo wiadomy interes moy do imci pana Białeckiego, pisarza grodzkiego piae memoriae, w. Panu y Dobrodziejowi tak z relacyi J. p. Blizinskiego, iako też y przez mnie, że te panstwo już zmarłe, a na ten czas in vivis wzieli z deponowanych pienię̨dzy z zakrystyi na dwiescie tynfow y więcey sua authoritate y mieli tyleż położyć, że zaś im fata tey restytucyi nie dali explere et satisfacere cudzemu depozytowi, a ia de plano wszytkie summe prezentowane Imci p. Blizinskiemu oddałem; aby tedy ichmość zmarli na sumnieniu wolni byli y detencyi nie mieli w sądzie surowym y sprawiedliwym Samego Pana Boga, prosze successores I. pana Białeckiego przy tey teraznieyszey kondescensyi, niech sie zmiłuią nad bratem, a mnie oddadzą dwiescie tynfow, bo ja, uchoway Boże, fide, honore et conscientia cudzego niechce, a o własność moie prosze, bo by to duszy uczynili ichmść panowie sukcessorowie I. pana Białeckiego swiętey pamięci niemałą cięszkosć, gdyby mnie mieli negować realney tey kwoty, o ktorą upominam się; pisze y prosze aeviterno cultu, będąc w. Pana y Dobrodzieja nayniszszym sługo. Josef Lewicki, Episcopus Chełmensis. Wielmożnemu Imci panu Pisarzowi. dawnemu Dobrodziejowi, iako nayuniżeniey kłaniam. Datum z *Lubomla* die decima tertia Februarij, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto. Wielmożnemu Imci Panu Michałowi Stanisławowi Goreckiemu, Sędziemu Grodzkiemu Chełmskiemu, mnie wielce Mci Panu Bratu y Dobrodzieiowi". Originale vero literarum familiarium rursus ad se recepit, de quo recepto sibique restituto officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 381.

№ 204.—1726 г. 28 Ноября.

Заявленіе Холмскаго піарскаго монастыря о неуплатѣ наслѣдниками Любенецкаго слѣдуемыхъ монастырю денегъ.

Feria quinta ante festum sancti Andreae Apostoli proxima, anno Domini 1726-to.

Religiosus pater Carolus a S. Andrea totius conventus C. Scholarum Piarum nomine contra magnificos successores olim M. Lubieniecki una cum publicatione manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus pater Carolus a sancto Andrea, collegii Chełmensis religiosorum patrum Piarum Scholarum procurator. suo et totius communitatis ejusdem collegii nomine, in et contra relictam et successores olim magnifici Michaelis Lubieniecki, horodnicii Luceoriensis, bonorum *Bindiuga* possessores, manifestus est in eo, quia ipse paratus est et se paratum offert censum retentum a summa quatuor millium florenorum polonicalium, super bonis *Bindiuga* inscripta, debitum et provenientem, tum et poenam trium marcarum polonicalium, circa exolutionem praefati census decreto officii praesentis, in terminis querelarum feria quinta pridie festi sancti Lucae Evangelistae, anno nunc currenti, inter praenominatum collegium Chełmense patrum Piarum Scholarum et eandem relictam et successores olim magnifici Michaelis Lubieniecki lato, et pro die hodierna, salvis quietationibus, ad persolvendum injunctam, levare, de levata ac realiter exoluta quietare. Verum quoniam relicta et successores olim magnifici Lubieniecki ad persolvendum pro termino praesenti nec per se, nec per suum quemvis plenipotentem comparuerunt, censum a praefata summa debitum, tum et poenam trium marcarum polonicalium, persolvi adjudicatam, non exolverunt, neque enumerarunt, exindeque decreto suprafato contravenerunt rigoremque, in casu contraventionis appositum, nempe poenam banitionis perpetuae circa manifestationem publicandam succubuerunt ac in se traxerunt; idcirco modernus manifestans suo et, quo supra, nomine coram eodem officio et actis praesentibus de diligentia sui in levando censu et poena trium marcarum polonicalium, de renitentia vero eorundem successorum in exolvendo iterumque manifestatur.—Et in continenti idem manifestans, suo et totius communitatis ejusdem collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum nomine, adhaerendo hoc in passu praeallegato decreto, petiit officium praesens addi sibi ministerialem ad publicandum poenam banitionis perpetuae in casu contraventionis suprascripto decreto, cujus affectationi officium praesens annuendo, ministerialem regni generalem providum Simonem Rozruchowski, officii sui apparitorem, addidit et deputavit. Qui quidem ministerialis, taliter ab officio praesenti additus et deputatus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, quia ipse ex officiosa requisitione moderni manifestantis et totius collegii Chełmensis suprascriptos relictam et successores olim magnifici Michaelis Lubieniecki ob contraventionem decreto, census praerecensiti et poenae trium marcarum polonicalium non persolutionem in praesentia multorum nobilium, protunc ad acta comparentium, in locis publicationum solitis publicavit, proclamavit et ad notitiam omnium, uti juris et moris est, sufficienter deduxit. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 405.

№ 205.—1727 г. 31 Мая.

Заявленіе Холмскаго базиліанскаго монастыря объ оскорбленіи Банашкевичемъ монастырскаго пѣвчаго послушника.

Sabbatho post dominicam *Exaudi* Quadragesimalem proximo, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo septimo.

Ex parte religiosi Tęczynski contra Franciscum Banaszkiewicz ac alios manifestatio.

Inducenda (erat) hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi et admodum reverendi Antoni Tęczynski, vicarii et concionatoris monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, in et contra nobiles Franciscum Banaszkiewicz et cujusvis nominis Pokutynski ac alios, ratione per eosdem feria secunda proxime praeterita proxima vi et violenter cantoris

a choro sui protestantis et totius conventus suprascripti explagitationis et interceptionis facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et (ad) acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco hoc idem officium praesens de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero protestantis in porrigenda eadem copia renitentia iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 161.

№ 206.—1727 г. 23 Іюня.

Заявленіе Загурскаго о разореніи Красноставскими мѣщанами крестьянскихъ домовъ въ имѣніи Холмскаго епископа.

Feria secunda in vigilia festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini 1727-mo.

Generosus Zagurski nomine illustrissimi et reverendissimi episcopi Chełmensis contra cives Crasnostavienses ac alios manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Ignatius Zagurski, illustrissimi et reverendissimi Szaniawski, episcopi Chełmensis economus generalis, providendo honori, tum securitati et indemnitati, juribus et privilegiis, a serenissimis regibus benigniter datis et collatis residentiae episcopali super fundis certis, a jurisdictione civitatis Crasnostaviensis distinctis, servientibus et applicatis, nomine ejusdem principalis sui in et contra famatos et spectabiles Ludovicum Piasecki—advocatum, Jacobum Wesołowski—praesidentem, Antonium Podsędkowicz, Valentinum patrem et Casimirum filium Bielawskich, Simonem Barnusiewicz, Albertum Załoziecki, cujusvis nominis Kwasniewski—cives Crasnostavienses, atque strenuos Hiacinthum Laskowski et Zagurski, illustris magnifici palatini Volhyniae, dardanos milites, nec non Hanczewski, arcis Crasnostaviensis janitorem, ac totam civitatis Crasnostaviensis communitatem, invasores bonorum episcopalium, coram eodem officio et actis solenniter questus et protestatus est, idque pro eo, quia ipsi, non attentis legibus anterioribus, quam et novellae constitutionis sancitis, quae serio vetant vicinis inferre et perpetrare injuriam, ipsi vero in postpositionem immunitatis jurium et oppressionem bonorum episcopalium temerario ausu processerunt sabbatho infra octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno praesenti, cum adminiculo varii generis hominum, etiam villanis castrensibus Crasnostaviensibus, adscitisque sibi draganis supra expressis militibus, fundos episcopales turmatim vi et violenter invaserunt, domunculos in fundis episcopalibus, juribus sui principalis protestantis antiquitus subjectis, novem, protunc in absentia principalis sui, in functione judiciorum Tribunalitiorum Radomiensium praesidentiae commorantis et existentis, succiderunt, disjecerunt et in nihilum redegerunt. Per quod contra leges regni excesserunt immunitatemque publicam et ecclesiasticam violarunt, usu et proventu privarunt, damna ad aliquot millia intulerunt et causarunt; ratione vero horum omnium idem protestans nomine illustrissimi principalis sui contra suprascriptos inculpatos iterum iterumque protestatur.—Et in continenti idem protestans in verificationem praemissorum statuit coram eodem officio ministerialem regni generalem providum Andream Staszewicz, qui statutus, asserendo protunc secum habuisse duos nobiles Michaelem Drelichowski et Stanislaum Wadecki, majoris testimonii gratia adhibitos, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit in haec verba: „Iż ja z urzędowey requizycyi imć. xiędza Bielgoszewskiego, instygatora sądow konsystorskich Chełmskich, wraz z pomienioną szlachtą na grunta za bramą *Krakowską* w *Krasnymstawie* j. w. imci xiędza biskupa Chełmskie-

go, do biskupstwa należące podług przywilejow krolewskich, w sobote, między oktawą Bożego Ciała bliską przeszło, chodzilem, widziałem dziewieńć domkow z gruntu podciętych, obalonych y zniszczonych, z nich drzewo na sztuki rozrąbane, piece, okna porozwalane, drzwi porąbane, kominy poobalane, poszycia rozrzucane przez sławetnych mieszczanow Krasnostawskich, w protestacyi wyrażonych, y całe pospolstwo tegoż miasta Krasnegostawu, jako y starostwa poddanstwa, przez ruine y szkode budynkow ubogich ludzi na dwa tysiące mało uczynione oglądałem. De quo praesens fidem facio".

Тоже, л. 189—192.

№ 207. — Тоже.

Заявленіе Красноставскихъ каѳедральныхъ викаріевъ о разныхъ притѣсненіяхъ ихъ со стороны Красноставскихъ мѣщанъ.

Perillustris, admodum reverendus Tomaszewicz contra illustrem magnificum Potocki, capitaneum Crasnostaviensem, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris, admodum reverendus Antonius Michael Tomaszewicz, canonicus Chełmensis, parochus Cumoviensis, collegii venerabilium vicariorum cathedralium Crasnostaviensium senior, suo et venerabilium vicariorum nomine, providendo omnimodae integritati jurim eorundem admodum reverendorum vicariorum, solenniter, gravi animi sui cum dolore in et contra officium castrense Crasnostaviense, ratione per eundem (idem) protestationem contra praedictum magnificum capitaneum Crasnostaviensem, juxta obloquentiam constitutionis novellae, nolle susceptionis ad acta officii capitanealis Crasnostaviensis, intuitu spectabilium Ludovici Piasecki — advocati, Jacobi Wesołowski — praesidentis, Antonii Podsentkowicz, Valentini—patris et Casimiri—filii Bielawskie Simonis Barnusiewicz, Adalberti Załozicki cujusvis nominis Kwasniewski ac totius communitatis non tam civitatis Crasnostaviensis, sed et villarum subditorumque, ad capitaneatum Crasnostaviensem spectantium, nec non strenuorum Hiacinthi Laskowski et Zagurski, draganorum illustris et magnifici Potocki, palatini Vołhyniae, atque Hanczewski—janitoris arcis Crasnostaviensis ad inferendas violentias, inferius specificatas, ut supponitur, superinductionis et perpetrare permissionis, contra vero suprascriptos inculpatos ratione violatae securitatis et convulsionis privilegiorum serenissimorum regum questus et protestatus ac reprotestatus est, idque in eo, quia praedictus magnificus capitaneus Crasnostaviensis atque praenominati spectabiles cives licentiosi, non observata constitutione novella, quae, serio inhaerendo anterioribus constitutionibus, vetat violentias vicinis perpetrare et inferre, ausi sunt temereque praesumpserunt, cum scitu praenominati magnifici capitanei Crasnostaviensis, tum cum adminiculo suprascriptorum draganorum praedicti illustris et magnifici palatini Vołhyniae, fundos certos, praefatis admodum reverendis vicariis per privilegia serenissimorum regum in supplementum fundationis benigniter collatos, (sub praetextu ac si indebite fundorum civitatensium sibi protestanti appropriationis et injuste possessionis), tumultuatim sabbatho intra octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini anno praesenti superinvadere, braxatorium, non modico sumptu exstructum disjicere et dispergere, arbores ex eodem braxatorio in partes dissecare et in nihilum redigere, vasa aerea et lignea ad coquendam cerevisiam destruere et intercipere, personas spirituales ex communitate eorundem vicariorum, circa perpetratas violentias sese opponentes, concutere et obsanguinolare et vix de vivis non sufferre, uti obruti nimio potu propter licentiosam audaciam. Eo non contentus praenominatus magnificus capitaneus, quod in antecessum in agris praedialibus, alias *niwy na gorach*

Zastawiu, *Zadworzu*, *Sienicy* y *Latyczowie*, ad eundem capitaneatum pertinentibus, decima manipularis juxta privilegia serenissimorum regum quotannis protestantes concernit et concernebat, in iisdem agris subditos collocare, gazas eisdem aedificare, decimas nolle exdecimare, in pratis damna qua equis, qua boum agminibus non modica, non attenta combinatione ultimaria cum illustri et magnifico palatino Volhyniae, anteacto capitaneo Crasnostaviensi subsecuta, causare, molitionem liberam in molendinis atque incisionem in sylvis, ad capitaneatum Crasnostaviensem juxta manifestam erectionem consulto denegare et non permittere, quinimo per subordinationem suprascriptorum civium Crasnostaviensium summopere protestantes aggravare et opprimere ac injuriare, per protestationem coram actis Crasnostaviensibus circumscribere et irrealia obiicere. Quapropter idem protestans suo et suprascriptorum vicariorum Crasnostaviensium, recurrendo ad asyllum sacrosanctae justitiae, tam contra praedictum magnificum capitaneum Crasnostaviensem, principalem et officium ejus capitaneale, quam et spectabiles suprascriptos cives, manuales executores et violatores legum ac securitatis publicae oppressoresque personarum spiritualium, iterum atque iterum protestatur, salva ejusdem protestationis melioratione sive per citationem auctione pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 189—192.

№ 208.—Тоже.

Позовъ Новицкому по дѣлу съ Холмскимъ епископомъ Шанявскимъ.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szaniawski, episcopi Chełmensis, ac aliorum contra magnificum Nowicki ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personalite veniens ministerialis regni generalis providus Andreas Staszewicz, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi magnifico Joanni Nowicki thesaurario Minscensi, bonorum regalium *Krasne* possessori, domino principali, tum quorumvis nominum Strumiłło, Strzyżewski, Szydłowski, infrascriptarum violentiarum complicibus, ac aliis, in originalibus terminis expressis, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata et acclamata legitime inciderit, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam illustrissimi et reverendissimi Joannis Felicis Szaniawski, episcopi Chełmensis, tum generosorum Christophori Szaniawski et Michaelis Zawadzki, Antonii Zagurski, actorum, qui actores citant vos, seu potius ad paratum decretum Tribunalis regni Lublinensis, sabbatho ante festum sancti Martini pontificis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo sexto prolatum, quo in causa praesentis, videlicet facti concessa dilatio ducendae inquisitionis, in primis et proximis querelarum officii castrensis Crasnostaviensis terminis, post translapsos itaque terminos, qui ob renitentiam ac rem ineundae complanationis sunt translapsi, adcitant, idque pro eo, quatenus vos eidem decreto satisfaciatis et inquisitionem per partem actoream educendam attentetis, citamini itaque seu adcitamini, sitis juri parituri, terminum attentaturi. Datum Lublini sabbatho intra octavas festi Sacratissimi Corporis

X-ti Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo vigesimo septimo"—copiam similem sigillatam in bonis villae Krasne curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 189—192.

№ 209. — 1729 г. 11 Мая.

Фундушовая запись Холмскаго епископа Іоанна Дзядускаго Савинской р.-католической церкви 1544 г.

Feria quarta post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1729.

Erectionis ecclesiae Savinensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Josephus Suchocki, praepositus Savinensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem ecclesiae parochialis *Savinensis* ritus latini, primo ad acta Crasnostaviensia per oblatam porrectam, ex eisdemque actis authentice per extractum depromptam, infraacticandam de tenore tali: „Actum in castro *Crasnostaviensi* feria quinta post festum sancti Michaelis proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Crasnostaviensia personaliter veniens reverendus Stanislaus Groth, Savinensis plebanus, obtulit et exhibuit literas infrascriptas autenticas, fundationem ecclesiae parochialis, in oppido episcopali *Sawin* sitae, in se continentes. Quas officium praesens, animadvertendo sanas ac omni suspicionis nota carentes, suscepit et in acta officii sui de verbo ad verbum inscribi curavit in hunc qui sequitur tenorem: „In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Joannes Dziaduski, Dei gratia episcopus Chełmensis. Ad universorum et singulorum praesentium et futurorum et quos tangit seu quomodolibet tangere praesens negotium poterit in futurum, tenore praesentium deducimus et notum esse volumus, quomodo nos, augmento cultus Divini et fidelium saluti animarum ac ecclesiarum decora pro debito nostro pastorali intendendo, ad ea animum nostrum reflectimus, ut, quae bene ordinata sunt et in bono regimine consistunt, conservemus, illa vero, quae a pristino more et observatione antiqua deciderunt, in prioris ordinis redigamus inviolandam integritatem. Sane si quidem honorabilis domini Vincentii Głębocki, ecclesiae bonorum mensae nostrae episcopalis Chelmensium oppidi *Sawin* parochi, alias rectoris et plebani, nobis porrecta petitio continebat, quatenus privilegium, seu fundi, seu erectionis praenominatae ecclesiae parochialis in *Sawin* literas, quandoquidem originales priores literae casu fortuito, seu alias quovis alio modo, deperierunt et hactenus non subsistunt, innovare, suscitare ac in vim ac per modum saltem fundationis et erectionis novae nonnullos infrascriptos proventus, fructus, redditus et quascunque alias obventiones et dacias universas, ad eandem ecclesiam parochialem in *Sawin* et ejus pro tempore rectorem, plebanum antiquitus spectandas et pertinendas, adscribere, incorporare immunitatique et libertati ecclesiasticae subjicere et supponere dignaremur. Nos vero, attendentes petitionem hujusmodi fore justam et rationi consonam, et quia justa et rationabilia petentibus non est denegandus assensus, petitis tamen non promptam seu facilem aurem inclinantes, neque inclinare volentes, de omnibus et singulis praemissis petitis, quatenus plenius in veritate se habeant et consistant, cognoscendis et investigandis ac effectualiter comprobandis, certos juratos et . . *) antiquitus tentam et possessam, secundum aetatem et probitatem illorum, scientiam intelligentes et cognoscentes testes recepimus, admisimus et examinari fecimus et

---

*) Въ подлинникѣ пропускъ.

mandavimus, ex quorum edocti sufficienti testimonio, quamvis ea, quae nostrorum fuerunt authoritatis et officii, ordinationem facere et potuissemus et debuissemus, ne tamen alicui alteri propterea in jure suo praejudicium facere seu quomodolibet irrogare videremur et possimus, nostras citationis in vim cridae remissae literas contra omnes et singulos, sua communiter vel divisim interesse habentes seu habere putantes, coram nobis legitime comparentes ad certum peremptorium terminum competentem praemittendas esse duximus et praemisimus, allegaturi et dicturi legitimas causas et juridicas rationes, in quas habuerint, cur et quare praemissa minime debeant fieri. Quo quidem termino adveniente, comparuit coram nobis, in judicio praesidentibus, praenominatus Vincentius Głębocki, reproductisque hujusmodi citationis in vim cridae literis, debite executis, omnium et singulorum, vigore earundem literarum citatorum non comparentium, contumaciam accusavit, ipsos contumaces reputari in eorum contumaciam, omnia et singula praemissa per nos fieri et decerni postulavit; nos vero ex adverso legitime citatos praedictos, ultra horam solitam et consuetam juris expectatos, non comparentes, ut merito fuerant contumacibus reputatis et pronunciatis ad praenominatae ecclesiae oppidi nostri *Sawin* parochialis fundationis, dotationis et erectionis praedictorum innovationem fructumque proventuum, redituum, daciarum et generaliter universarum obventionum ipsi Vincentio Głębocki, moderno et suis legitimis successoribus, praefatae ecclesiae pro tempore rectoribus, plebanis, in praebendam assignationem authoritate nostra ordinaria, de speciali consensu et approbatione venerabilium dominorum praelatorum et canonicorum capituli ecclesiae nostrae Chełmensis cathedralis, fratrum nostrorum, canonice processimus eandemque ecclesiam in *Sawin* parochialem praedictam, inhaerendo primaevae ejus fundationi, dotationi, erectioni ac testium depositioni praedictae innovavimus, fundavimus, dotavimus et ereximus ac ecclesiasticae libertati et immunitati cum juris canonici plenitudine subjecimus et supposuimus perpetuo et in aevum, hoc videlicet infrascripto modo adscripsimus et incorporavimus perpetuo. In primis dedimus et assignavimus donatione pura et irrevocabili eidem ecclesiae Savinensi parochiali et ejus pro tempore successive rectoribus plebanis in et super bonis et haereditate mensae nostrae episcopalis oppidi *Sawin* praedicti duos laneos agri, ita longe, late et circumferentialiter, prout in meta sua cum aliis oppidanorum laneis sunt limitati et distincti. Item tres hortos: unum post vivarium seu piscinam ad stagnum, dictum *Mieyski*, ... *) habet. Alterum circa ecclesiam et tertium parvum circa aream plebanalem cum omnibus et singulis eorum usibus et fructibus. Item unum mille tolparum salis de teloneis nostris Savinensibus. Item sex grossos ratione mellificiorum seu areae dictae *Łyscinska*, ipsi plebano pro tempore ad festum sancti Martini episcopi singulis annis ex arce seu curia Savinensi per nostros et aliorum episcoporum, successorum nostrorum Chełmensium factores irrecuse solvendos. Item dedimus et concessimus ipsi plebano et ejus legitimis successoribus posteris libertatem ponendi sex gulgustra, alias *więcierze*, in vivariis seu piscinis nostris ibidem in *Sawin*, quod si vivarium in fluviolo, nuncupato *Malinowska*, quod sibi antiquitus concessum est, exstruxerit, extunc praefata gulgustra in vivariis seu piscinis et aquis nostris ponendi et locandi non habebit facultatem. Item dedimus ipsi plebano molendi frumenta pro necessitate sua domestica in molendinis nostris libertatem, sine mensura et ordine, alias *czerha*. Habebit etiam idem plebanus libera pascua et pasturas arborumque pro aedificiis et lignorum pro foco ac rubetorum pro septione liberam conductionem de borris, nemoribus et mericis nostris ad ipsius necessitatem, tantummodo more aliorum dicti oppidi nostri

*) Тоже.

Sawin incolarum et colonorum. Item decimam manipularem ex omnibus laneis et agris omnis grani et seminis cultorum seu agricolarum praefati oppidi nostri *Sawin* cum uno usuali grosso de qualibet domo et area pro strena annuatim solvendam esse decernimus et censuimus, non obstante eo, quodsi quandoque aliquis ritus ruthenici seu alterius cujusvis sectae professor agrum sive domum a christiano et romanae ecclesiae obedientiae homine coemerit seu permutaverit, ad hoc ipsum onus obeundi erit semper adstrictus et obligatus. Recompensavimus etiam decimam mensuram ipsi ecclesiae et ipsius pro tempore rectoribus plebanis, ex molendinis nostris Savinensibus (ut dicebatur) provenientem, adscribendum sibi in parochiam more et jure ac obedientia solitis et consuetis una cum hominibus, in et sub ea consistentibus, quam magna pars quondam fuit ritus ruthenici, primo praedium oppidi nostri *Sawin* cum manipulari, ut praefertur; item villas *Chodzcze*, *Tarnow*, *Hansko*, *Jędrzejow*, *Wereszczyn*, *Chylin*, *Kołacze* praedialibus decimis omnis grani et seminis ac uno grosso strenae ex omnibus colonis et cmetonibus villarum praedictarum ad festum Paschae singulis annis solvendis. Similiter et *Pniuwno* domini Uhrowiecki et cum decima interim, donec ecclesiam in Uhrowsko aedificaverit, ubi tunc villam dictam *Pniuwno* cum decima et aliis obventionibus praedictis decernimus in parochiam perpetuo spectare et pertinere. Quae omnia et singula praemissa nos Joannes, episcopus praedictus de consensu et ratihabitione praedicta innovamus, fundamus, dotamus, erigimus, libertamus, subjicimus, supponimus, damus, adscribimus, assignamus, incorporamus ac perpetuo et in aevum appropriamus et concessione irrevocabili concedimus et illa ad vestram et vestrorum cujuslibet indubitatam notitiam deducimus et deduci volumus. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium praemissorum praesentes nostrae innovationis, fundationis, dotationis etc. literas sive praesens publicum instrumentum exinde fieri confici, scribi et per notarium publicum facti hujusmodi coram nobis scribam infrascriptum inscribi et publicari sigillorumque nostri et venerabilis capituli nostri Chełmensis praedicti legitima appensione fecimus et mandavimus muniri. Actum et datum in arce nostra episcopali *Skierbieszoviensi* anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, indictione secunda, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini Pauli, Divina Providentia papae tertii, feliciter moderni, anno decimo, die vero Mercurii vigesima octava mensis Maii, praesentibus venerabilibus et nobilibus dominis Mathia Lubowiecki in Calino, plebano et cancellario, Martino Doboszowski, Joanne Mogilnicki, Stanislao Dombrowski, Matthia Cilowski, familiaribus nostris, ad praemissa vocatis, rogatis, pariter et requisitis. Extractum ex actis episcopalibus. Laurentius a . . . *) consistorii Chełmensiis notarius. Joannes Mniszek, capitaneus Crasnostaviensis. Locus sigilli castrensis Crasnostaviensis. Ex actis castrensibus Crasnostaviensibus extraditum. Correxit Kurowski“ Originalem vero extractum post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1729 годъ, № 20215, л. 159—162.

№ 210.—1729 г. 16 Мая.

Списокъ домовъ, истребленныхъ пожаромъ въ городѣ Любомлѣ.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1729.

Civium Lubomlensium super conflagrationem juramentum et in continenti regestri oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

*) Тоже.

venientes spectabiles Josephus Surowiec et Jacobus Borecki, consules civitatis Lubomlensis, nomine aliorum incolarum ejusdem civitatis, adhaerendo hoc in passu legibus et constitutionibus regni, de conflagratione sancitis, flexis ad imaginem Domini nostri Jesu Christi Salvatoris genibus in facie officii praesentis, observata juris jurandi solennitate, praestiterunt corporale juramentum in eam rotham: „Ja Jozef, ja Jakob, przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, iż w miescie *Lubomlu* roku przeszłego po s. Annie przez ogień przypadkowy, ktory od żydow tamecznych zaczoł się, domow wjeznych y domkow dwadziescia y dwa, ratusz na srotku miasta z dzwonkiem, bram trzy mieyskich zgorzało y w popioł obrocone są, ze wszystkim sprzętem domowym o pułnocy, że nie przyszło do wyratowania nic dla ciężkiego ognia, z ktorych domow y domkow podatki Rzeczypospolitey pomienione miasto *Luboml* płaciło do skarbu, y tylko został się koscioł farny, cerkiew murowana y szkoła żydowska, jako obszerniey zapisanym regestrem urzędownie na gruncie podalismy, ktory to regestr iako rzetelnie iest spisany, tak nam Panie Boże dopomoż y niewinna męka Syna Jego". Et in verificationem praemissorum iidem spectabiles obtulerunt regestrum domuum, conflagratarum in oppido *Luboml* fortuito casu, fideliter conscriptum sigilloque genuino ejusdem civitatis communitum juramentoque corporali evictum infra acticandum de tenore tali: „Actum in *Luboml* feria die decima quinta Maij millesimo septingentesimo vigesimo nono anno. Reiestr spisany pogoraiących domow, w miescie zostaiących, na ten czas mieszczan roznych miasta iego królewskiey mosci Lubomla. Primo—dom słuszny w rynku sławetnego Jozefa Surowca, secundo—dom y kramnice przy tymże domu na rogu w rynku Tomasza Szczepaniuka, tertio—dom sławetney Piotrowey Opolskiey, quarto—dom sławetnego Jakuba Boreckiego, quinto — dom uczciwego Stefana Boreckiego, sexto—dom Klimentego Sokołowskiego, septimo—dom Tomasza Iwanickiego, octavo—dom Franciszka Sikorskiego, nono—dom Kiryka Buczynskiego, decimo—dom Mikołaja Brzyskiego, undecimo—dom Hrehorego Boryszewicza, duodecimo—dom nieboszczyka Michała Dawidowicza, protoprezbitera y officiała Chełmskiego, decimo tertio—dom Harasyma Raszczuka, decimo quarto—domek przy bramie przedmieyskiey, decimo quinto—domkow dwa przy kosciele Fary Lubomskiey, decimo sexto—domek Alexandra Hładkiewicza, decimo septimo—domek nad wałem mieyskim Jana Cukiernika, decimo octavo—domek także nad wałem Hudaczychi, wdowy, decimo nono—domek Dmitra Raszczuka, vigesimo—dom słuszny wedle Stefana Boreckiego, vigesimo primo—domek Szafarkowskiego, vigesimo secundo—domek Jana Kulinki, bramy w mieyscie na ten czas zostaiące trzy. Na ostatek ratusz mieyski, a do tego dzwon in fundo pogorzał. Ktory to regestr prawdziwy y zrewidowany, przez urząd miasta Lubomla wydany z podpisem rąk naszych: Roman Olichworowicz—burmistrz miasta Lubomla, Jan Starczewski — burmistrz miasta Lubomla, Jacenty Trochimowicz—burmistrz miasta Lubomla, Jacenty Hirawiec — burmistrz miasta Lubomla, Jan Popkowicz — ławnik miasta Lubomla, Jacenty Krysiuk—ławnik miasta Lubomla, Jan Chmielarski—pisarz przysięgły miasta Lubomla". Originale vero eiusdem regestri circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 162.

№ 211.—Тоже.

Списокъ домовъ еврейскихъ, истребленныхъ пожаромъ въ г. Любомлѣ.

Judaeorum Lubomlensium juramentum et in continenti regestri oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter ve-

nientes infideles Nachman Irszowicz et Zelko Szmuklerz, incolae civitatis Lubomlensis sacrae regiae majestatis, adhaerendo hoc in passu legibus et constitutionibus regni, de conflagratione sancitis, praestiterunt corporale juramentum super rodale judaicum in facie officii praesentis juxta formam juramenti, in statuto regni descriptam, in haec verba: „Ia Nachman Irszowicz, ia Zelko Szmuklerz przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, ktory stworzył niebo y ziemie, ogień, powietrze, wody etc., iż w miescie *Lubomlu* iego królewskiey mosci, roku przeszłego po swięcie Anny swiętey domow wielkich wieznych y domow pomnieyszych żydowskich sto trzy, tudziesz y kramnic dwadziescia y dwie ze wszystkiemi sprzętami, towarami, rzeczami o pułnocy przez ogień przypadkowy zgorzało y w popioł obrociło się wraz z domami chrzescianskiemi y nic się nie zostało w miescie, tylko kosciół farny, cerkiew y szkoła nasza; z ktorych domow y domkow podatki, Rzeczypospolitey do skarbu koronnego, tudziesz y do ziemi Chełmskiey należące, płacono y importowano; dla którey ciężkiey ruiny y rozeyscia się ludzi po spaleniu kahał Lubomlski ze wszystkim pospulstwem wypłacać nie może y nie zdoła, tudziesz y wyderkafow zaciągnionych". Et in continenti iidem obtulerunt regestrum domuum conflagratarum in oppido *Luboml*, fideliter conscriptum manibusque subscriptum judaice juramentoque corporali evictum, cujus tenor est: „Actum in *Luboml* die decima quinta Maii, millesimo septingentesimo vigesimo nono anno. Regestr spisany pogorzałych domow w miescie zostaiących na ten czas żydow rożnych, w Lubomlu mieszkaiących. Primo - dom Perciow wiezny wielki, na tyle tegoż żyda izdebka druga, secundo - dom Dawida, cerulika, tertio — dom wielki wiezny Pinkasa Szarkowa, quarto — dom wielki wiezny Ickow Szafkow, na tyle drugi mały, quinto—dom wiezny wielki Affrahimow, na tyle mały, sexto — dom wiezny wiełki Jachimow, na tyle mały, septimo—dom wiezny wielki u Pinkasa, pisarza, na tyle mały, octavo — dom wielki wiezny u Leyzora, na tyle drugi mały, nono—dom wielki wiezny Bonia Jakubka, drugi mały, decimo—dom wielki wiezny Iosia Pinkasiuka, drugi mały, undecimo — dom prosty Perczykow, duodecimo—dom wielki wiezny Wigdorow, decimo tertio — dom prosty cerulikow Leybkow, decimo quarto—dom wielki wiezny zięcia Muniszkowego, decimo quinto—dom wielki cerulika Nonia, drugi mały, decimo sexto—dom wielki wiezny Abelow Perciow, drugi mały, decimo septimo—dom wielki Jankielow y drugi mały, decimo octavo—dom wielki Leybkow, drugi mały, decimo nono—dom wielki Judkow, drugi mały, vigesimo - dom wielki Peysachow y drugi mały, vigesimo primo—dom prosty Affrahimow, vigesimo secundo - dom wielki Komiskiego, drugi mały, vigesimo tertio—dom wielki Szlomow, drugi mały, vigesimo quarto—dom wielki szmuklirzow, vigesimo quinto—dom prosty cerulikow Zymelow, vigesimo sexto — dom wielki Moszkow, drugi mały, vigesimo septimo—dom wielki Irszkow, drugi mały, vigesimo octavo—dom wdowy Jankielowey, vigesimo nono—dom Jankiela, zięcia Buniowego, trigesimo—dom Azryłow, trigesimo primo—dom Heberow, trigesimo secundo dom Szmuyła Michałowicza, trigesimo tertio—rzeznica żydowska, trigesimo quarto—dom Sznaierow, trigesimo quinto—dom Chayszow, trigesimo sexto - dom Hawrusiow, trigesimo septimo—dom Leyzerow, trigesimo octavo—dom Boruchow, trigesimo nono—dom Rabinow, quadragesimo—dom Herckow, quadragesimo primo—dom wiełki wiezny Muniszow, quadragesimo secundo—dom Jankiela Pinkasiuka, quadragesimo tertio—dom wiezny Abela Szackiego, quadragesimo quarto—dom wiezny Affrahimow, quadragesimo quinto—dom Groniow, quadragesimo sexto—dom Moszkow, quadragesimo septimo—dom Chaima, kramarza, quadragesimo octavo—dom wiezny Berkow, quadragesimo nono—dom złotnika Suchara, quinquagesimo—dom Calminow, muzyka, quinquagesimo primo—dom Icka Chaimowi-

cza, quinquagesimo (secundo) — domek krawca Dawida, quinquagesimo tertio—domek Mindzi, wdowy, quinquagesimo quarto—domek Łachmanow, quinquagesimo quinto—domek wdowy Żelkowy, quinquagesimo sexto — domek Dudziow, quinquagesimo septimo—domek wdowy Buncia. quinquagesimo octavo—dom Iliaszow, quinquagesimo nono—domek Falkowy, sexagesimo—domek Ickow krawcow, sexagesimo primo—domek szkolnikow, sexagesimo secundo—łaznia, sexagesimo tertio—szpital żydowski, sexagesimo quarto — domek mały Nohyi, sexagesimo quinto—domek Irszow, krawca, sexagesimo sexto domek Josia, bakalarza, sexagesimo septimo—domek Leybow, rzeznika, sexagesimo octavo — domek Bassa Berka, sexagesimo nono—domek Aurusia, krawca, septuagesimo—domek Arona, krawca, septuagesimo primo—domek Leybka, krawca, septuagesimo secundo—domek Rubela, kantora, septuagesimo tertio—domek Iosia, kusznirza, septuagesimo quarto—domek Abo, krawca, septuagesimo quinto—domek Abrama, krawca, septuagesimo sexto · domek Leyby Matysiuka, septuagesimo septimo—domek Jankiela, szklarza, septuagesimo octavo—domek Awrasia, rzeznika, septuagesimo nono - domek Irsza, szklarza, octuagesimo—domek Irsza, krawca, octuagesimo primo—dom Osiorow, octuagesimo secundo—dom Ickow, octuagesimo tertio—domek krawca Mordhaicza, octuagesimo quarto—domek Irsza, bakalarza, octuagesimo quinto—domek Homow, octuagesimo sexto—domek Zrola, krawca, octuagesimo septimo—domek Zelka, rzeznika, octuagesimo octavo—domek Sory, wdowy, octuagesimo nono—Icka, szklarza, nonagesimo—domek Dawidkow, nonagesimo primo—domek wdowy Kminichi, nonagesimo secundo—domek Iliasza, kantora; kramnic dwadziescia y dwie. Locus subscriptionum binarum judaicarum·" Originale vero ejusdem regestri circa acta officii praesentis relictum.

Тоже, л. 162.

№ 212.—1729 г. 2 Декабря.

Заявленіе каноника Чульскаго объ обидахъ, причиняемыхъ ему Поцѣемъ.

Feria sexta post festum sancti Andreae Apostoli proxima, anno Domini 1729-no.

Perillustris et admodum reverendus Czulski, canonicus Chełmensis, contra illustrem magnificum Pociey, supremum exercituum M. D. Lit. ducem, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione perillustris et admodum reverendi domini Laurentii Czulski, canonici cathedralis Chełmensis, praepositi Ratnensis, providendo omnimodae integritati, juribus ecclesiae praepozituralis Ratnensis, in et contra illustrem, magnificum Ludovicum Pociey, supremum exercituum magni ducatus Lithuaniae ducem, capitaneum Ratnensem, ratione per eundem sylvarum notabiliter desolationis, utpote *Tutowa* fundorum et pratorum ademptionis et appropriationis, ad parochiam Ratnensem pertinentium, violentiarum variarum subditis de bonis *Jarowiszcze*, *Łuczyce* et *Komarow* variis temporibus perpetrationis factarum, prout de praemisis latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, patris vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 344.

№ 213.—1730 г. 15 Іюля.

Позовъ Холмскаго каноника Пильшецкаго Осипу Слугоцкому по дѣлу о неуплатѣ процентовъ отъ суммы, принадлежащей Красноставской богадѣльнѣ.

Sabbato ipso die festi Divisionis ss. Apostolorum, anno Domini 1730.

Ex parte illustris, admodum reverendi Pilszecki, canonici Chełmensis, praepositi collegiatae Zamoyscensis contra magnificum Josephum Słsugocki, pocillatorem terrae Chełmensis, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Hrehorius Antonczuk, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Felix Vincentius a Potok Potocki, Crasnostaviensis etc. capitaneus. Tibi magnifico Josepho Sługocki, pocillatori terrae Chełmensis, olim manifici Andreae Sługocki cum olim magnifica Theressia Krzyczycka procreato filio, de persona bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Crasnostaviensi in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, a data et positione abhinc in castro nostro celebrandis, personaliter peremtorieque compareas, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris perillustris et admodum reverendi Alexandri Pilszecki, canonici Chełmensis, praepositi collegiatae Zamoyscensis, regentis seminarii Crasnostaviensis, promotoris Sancti Josephi, tum et pauperum xenodochii cathedralis Crasnostaviensis, actoris, qui actor, inhaerendo inscriptioni reemptionali, feria secunda in vigilia festi sancti Jacobi Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quarto per te magnificum Sługocki sibi actoribus super summam novem millium florenorum polonicalium in bonis eisdem villae *Leszczany* cum attinentiis una cum pendendo quotannis censu factae et recognitae, tum manifestationi eo nomine contra te ratione praemissorum tum et elusionis authentice factae, citat, idque pro eo, quatenus tu summam septingentorum viginti floreuorum polonicalium provisionalem seu censualem, a summa eadem novem millium florenorum polonicalium sibi actori et xenodochio seu pauperibus xenodochii ecclesiae cathedralis Crasnostaviensis quolibet anno pendendam et debitam, sine ulla dilatione ab ultima quietatione suprascriptis actoribus exolvas. Nihilominus poenas, ratione contraventionis inscriptioni praetactae, eadem specificatas, seu vadii, in ibidem appositi, tum et elusionis eluas, damna, per te causata, et litis expensas sibi actoribus refundas, pro quibus super te decernendis praesentibus citaris. Sis igitur pariturus et ad praemissa caeteraque, tibi in tractu causae proponenda, judicialiter seu officiose responsurus. Datum in castro Crasnostaviensi feria sexta in crastino festi sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Leszczany* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1730—1736 годы, № 20216, л. 80.

№ 214.—1731 г. 20 Января.

Вводъ священника Бесской церкви во владѣніе церковными землями.

1731.

Actus officiosae traditionis, in bonis Besko expediti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Stephanus Kijanowicz, presbyter ritus graeci, parochus Bescensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit traditionem villae *Besk*, per generosum Antonium Pienkowski, officii castrensis capitanealis Nurensis burgrabium, expeditam manuque ejusdem expedientis propria subscriptam, infraacticandam de tenore tali: „Actum in fundo bonorum villae *Besk*, haereditariis successorum olim generosi Joannis Pruszynski, possessioni vero generosi Alberti Węglinski subjectis, domoque laboriosi Joannis Dorotewicz sabbatho ipso die festi sanctorum Fabiani et Sebestiani martyrum proximo, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo primo, praesentibus generosis ac nobilibus Alberto Tyberowski et Joanne Iwanicki ac aliis plurimis variae conditionis hominibus, ad actum praesentem congregatis, tum ministeriali regni generali provido Alexandro Wroblewski de villa Kanie, authentico et jurato, actus ejusdem apparitore. Officium praesens, videlicet infrascriptus officii castrensis capitanealis Nurensis burgrabius juratus, ad juridicam requisitionem venerabilis Stephani Kijanowicz, presbyteri ritus graeci, parochi Bescensis, partis actoreae jure vincentis, vigore lucri reinductionis, Lublini in judiciis ordinariis generalibus Tribunalis regni feria quinta in crastino sancti Lucae Evangelistae, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo, ex instantia praenominati venerabilis Stephani Kijanowicz, presbyteri ritus graeci, parochi Bescensis, actoris, in causa et actione, ratione, nulla habita ratione, imo postpositis legibus regni, actorum de fundis, tum *Popowa* dictis, quam *Czerniejewo* vocitatis, ad graniciem Mogilnicensem tendentibus, ad ecclesiam Bescensem ritus graeci spectantibus, per partem citatam vi et violenter ademptorum, segetum paratarum, et praecipue avenae, ad aliquot decem sexagenarum, circa violentam expulsionem interceptarum, tum ratione variarum circa violentam expulsionem attentatarum violentiarum, tum et aliarum praetensionum, processu causae specificatarum, eodem processu et terminis de praemissis latiori in se edisserente, super magnificis Andrea Gurowski, dapifero Novogrodensi et Theressia Kuczewska, primarum olim generosi Joannis Pruszynski, secundarum ad praesens nuptiarum ejusdem magnifici Andreae Gurowski consorte, invicem conjugibus, bonorum Besk sortis Pruszynscianae jurevictorum quovis modo possessoribus obtentae et publicatae, vigore cujus condemnationis seu lucri reinductionis in fundos, tam *Popowa* dictos, quam *Czerniejowa* vocitatos, ad granitiem Mogilnicensem tendentes, ad ecclesiam Bescensem ritus graeci spectantes, praevia avisatione tempestiva familiae curialis, condescendit, jurisdictionem suam officiosam fundavit et partes ad juriparendum per ministerialem suprascriptum acclamare fecit. Quo in termino partibus, et quidem venerabili Stephano Kijanowicz, presbytero ritus graeci, parocho Bescensi, per se personaliter comparente processumque in lucro reinductionis super bonis praesentibus perductum reproducente reinductionemque in fundos, tam *Popowa* dictos, quam *Czerniejowa* vocitatos, ad granitiem Mogilnicensem tendentes, ad ecclesiam Bescensem ritus graeci antiquitus spectantes, exposcente. a parte quoque citata nemine comparente, nec ullam defensam remonstrante, officium itaque executoriale, attento suprascripto processui, in lucro reinductionis perducto, ad reinductionem dictorum fundorum, tam *Popowa* dictorum, quam *Czerniejowa* vocitatorum, ad granitiem Mogilnicensem tendentium, ad ecclesiam ritus graeci antiquitus spectan-

tium et possessione diuturna parochorum ejusdem ecclesiae Bescensis firmatorum, per partem citatam vi et violenter ademptorum, ad mentem constitutionum annorum millesimi sexcentesimi nonagesimi noni et millesimi septingentesimi vigesimi sexti de expulsione, non intrando in cognitionem jurium sancitarum insistendoque earundem constitutionum, ad reinductionem praefatorum fundorum processit ac in eosdem praenominatos fundos, tam *Popowa* dictos, quam *Czerniejowa* vocitatos, ad granitiem Mogilnicensem tendentes, ad ecclesiam Bescensem ritus graeci spectantes, una cum agris, pratis, sylvis, borris et cunctis commodis, nullis in genere, singulis in specie exceptis, in eisdem saepe praerecensitis bonis, *Popowa* dictis et *Czerniejowa* vocitatis, reperibilibus ac possessione pacifica eorundem fundorum reinduxit et per suprascriptum ministerialem in eosdem fundos, prout in suis metis et limitibus ac graniciebus extant, instantanee intromisit ac investivit, nemo vero eandem reinductionem in bona, vi et violenter adempta, officiose peractam, impugnare aut modo quovis irritare et praepedire audeat et praesumat sub poenis, contra convulsores decretorum Tribunalitiorum sancitis. Quantum vero spectat poenas personales et criminales, super iisdem violentis expulsoribus sancitas, quoniam praemissa omnia officio executoriali dignosci non competunt, proinde causam eandem intuitu earundem poenarum personalium et crumenalium ac damnorum, circa violentam expulsionem causatorum, ad judicia Tribunalitia regni Lublinensia remittendo, sententiavit praesentibusque remittit, conservando iisdem partibus terminum in ibidem comparendi paratum, peremptorium, actus praesentis vigore. Antonius in Pienki Pienkowski, officii castrensis capitanealis Nurensis burgrabius juratus, manu propria.“ Originale vero ejusdem traditionis circa acta officii praesentis remansit.

Тоже, л. 93.

№ 215. — 1731 г. 29 Мая.

Позовъ Холмскаго базиліанскаго монастыря Красицкимъ по дѣлу о неуплатѣ слѣдуемыхъ монастырю денегъ.

Feria tertia intra octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno Ejusdem 1731.

Ex parte monasterii Chelmensis contra magnificos Krasickie relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Rubanski, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis pałam, publice libereque ac per expressum recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Severinus Josephus in Rejowiec et Olesko Rzewuski, pocillator regni, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Joanni Vincentio, capitaneo Coritnicensi, Felici, Dominico, Hiacyntho et Annae, olim magnifici Cetner, capitanei Coritnicensis consorti, relictae viduae, si ad causam praesentem spectare videaris, et Isabellae, virgini innuptae Krasickim, olim illustris et magnifici Caroli de Sieczyn comitis Krasicki, castellani Chełmensis, cum olim illustri et magnifica Eleonora de Rzewuskie consorte procreatis filiis et filiabus et, prout bonorum, ita et onerum, morte praefatorum parentum derelictis successoribus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judicii causarum, feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro hocce celebrandis proximis, ad instantiam instigatoris officii nostri eiusque delatoris religiosi et admodum reverendi Chrisantii Postanski, superioris monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni,

totiusque communitatis ejusdem monasterii, actorum, personaliter compareatis, qui vos et quidem assistentiam indigentes cum assistentia, de jure requisita, citant, seu potius adcitant ad paratam causam et actionem, vobis institutam, paratum terminum decretumque suspensionis, ad convictionem illustris et magnificae capitaneae Coritnicensis obtentum, super eandem condemnationem, idque pro eo, quatenus vos, adhaerendo inscriptioni officiosae olim illustris et magnificae Eleonorae de Rzewuska, olim illustris et magnifici Caroli comitis de Sieczyn Krasicki, castellani Chełmensis consortis, derelictae viduae, charissimae matris vestri, vos summam duorum millium ducentorum florenorum polonicalium, per eandem illustrem et magnificam matrem vestri de manibus olim magnifici Antoni Rogala Zawadzki, tribuni Chełmensis, levatam, monasterio Chełmensi in certas obligationes applicatam et super bonis vestris, uti in emundationem fortunae successivae mutuatam, una cum retento censu ab ultima quietatione retentam, exolvatis et realiter enumeretis, per sententiam officii nostri ad praemissa vos stringi et compelli, pro quibus et citamini. Sitis termino parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quinta post festa solennia sacrae Pentecostes proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo primo" —copiam similem sigillatam in bonis villae *Hlusza* curiaque citatorum, ibidem sita, feria sexta in crastino festi Sacratissimi Corporis Christi Domini familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 7.

№ 216. — 1734 г. 8 Января.

Позовъ Цѣмневскаго іезуитскому Красноставскому монастырю по дѣлу объ обидахъ, причиненныхъ монастыремъ ему, Цѣмневскому.

Feria sexta post festum ss. Trium Regum proxima, anno 1734-to.

Ex parte M. Ciemniewski contra collegium Crasnostaviense Societatis Jesu relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Mysliwczuk, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Nos proceres, dignitarii et judices capturales terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis, laudo publico electi. Vobis religioso in X-to patri Stanisłao Urbani, rectori collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu totique communitati ejusdem collegii, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis judicioque nostro capturali Chełmae tum, dum et quando causa praesens ex regestro publico ad judicandum vocata legitime inciderit, personaliter peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris magnifici Francisci Ciemniewski—pincernae Ciechanoviensis, actoris, qui vos citat, idque pro poenis, respectu infrascriptorum sancitis, per vos vero succubitis et demeritis, ex eo, quia vos, non contenti eo, quod se actorem in damna jam non modica induxistis, violentias, in primaevis protestationibus et terminis expressas, intulistis, verum et ad praesens, in damna ulteriora se actorem evocando et educendo, citationem vexatoriam et cum laesione honoris actoris ad judicium nostrum, respectu cujusnam condicti, per se actorem cum generoso Płoszczynski, ac·si protunc plenipotente vestri, in causa sui

actoris vobiscum intenta quasi facti, edidistis in damnaque iterata induxistis, exindeque saepedictum actorem in honore laesistis. Quapropter vos poenis, respectu praemissorum sancitis, puniri, condemnationem, in causa eadem ex instantia sui actoris super vobis obtentam, per judicium nostrum approbari citamini, sitis juri parituri, terminum attentaturi. Datum Chełmae feria quinta in crastino festi sanctorum Trium Regum anno millesimo septingentesimo trigesimo quarto" — copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae editam in bonis villae *Zdzane* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 27.

№ 217.—1734 г. 15 Марта.

Заявленіе Холмскаго уніатскаго монастыря о нанесеніи побоевъ монастырскому крестьянину.

Feria secunda post dominicam *Invocavit* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1734-to.

Religiosus Zakrzewski, procurator monasterii Chełmensis, contra generosum Gorecki, Sadowski, Ponarski ac alios protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione religiosi in Christo patris Josephi Zakrzewski, ordinis divi Basilii Magni procuratoris monasterii Chełmensis, suo et religiosi ac admodum reverendi patris Seraphionis Łozowski, superioris ejusdem monasterii Chełmensis nomine, in et contra generosos Joannem Horecki, Franciscum Sadowski et Stanislaum Ponarski, tum Antonium et Stephanum Janowskie, fratres ac famulos eorundem licentiosos, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, ratione per ipsos et quidem generosos Horecki, Sadowski et Ponarski cum famulis generosorum Janowskich tempore non pridie praeterito in bonis villae *Wysocko* in taberna, ibidem sita, laboriosi Petri Gaydiuk, de eadem villa *Wysocko* sorteque sui manifestantium subditi, sine ulla ratione concussionis et enormiter converberationis, qua colaphis, qua genibus, qua pedibus, domum ex taberna ad curiam generosi Mysłowski adducti, iterato humi prostrati, flagris horrendissime verberationis, eademque in curia vix semivivi relictionis, facta, prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia, hoc idem officium iterum iterumque protestatur.

Et in continenti idem protestans in verificationem praemissorum statuit ministerialem regni generalem providum Joannem Szczepanski, authenticatum et juratum, qui statutus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit in haec verba: „Iż ia z urzędowney requizycyi przewielebnego w Bogu imci xiędza Serafiona Łozowskiego, zakonu swiętego Bazylego Wielkiego monasteru Chełmskiego starszego, maiąc sobie dla tym większey wagi y wiary dwoch szlachty, to iest ichmciow panow Szymona Skrupskiego y Jana Krzewskiego przydanych, do dobr wsi *Wysocka*, chałupy pracowitego Piotra Gaydiuka, poddanego wielebnych oycow Bazylianow Chełmskich, iawnie y osobiscie schodziłem, gdzie aktualnie będąc w piątek nazaiutrz po swięcie swiętego Kazimierza w roku teraznieyszym, tegosz pracowitego Piotra Gaydiuka pobitego oglądałem, na ktorego ciele naprzod rane nad okiem prawym przebitą, oczy popodbijane, piersi zbite y zpuchłe, tudziesz był cały zsiniały, widziałem; dla ktorego pobicia y ruszyć się nie może". De quo praesens ministerialis relatio.

Тоже, л. 63--4.

№ 218.—1734 г. 28 Апрѣля.

Заявленіе монаха Холмскаго піарскаго монастыря о нанесеніи ему оскорбленій солдатами, Иваницкимъ и др.

Feria quarta post festa solennia Sacri Paschatis proxima, anno Domini 1734.

Religiosus pater concionator collegii Chełmensis patrum Piarum contra generosum Dorożynski ac alios protestatur et in continenti frameae fractae praesentatio.

Inducenda erat hoc loco copia solennis protestationis ex personali comparitione religiosi et admodum reverendi patris Joannis Cantii a Sancto Felice, patrum Piarum Scholarum collegii Chełmensis concionatoris, in et contra generosum Alexandrum Dorożynski, cohortis peditatus hungarici praefectum, tum ingenuum cujusvis nominis Iwanicki, ejusdem cohortis hungaricae militem, et quidem contra generosum praefectum ratione incontinentiae militum praefactae cohortis licentiosorum, contra suprascriptum vero Iwanicki intuitu per ipsum die hesterna nimio potu obrutum sui protestantis, per civitatem praesentem ad collegium discedentis, in strata publica, non observata authoritate personae spiritualis, nec attenta securitate, legibus regni vallata, cum framea evaginata proveniendo, primo verbis scommaticis diffamationis, demum eadem framea velle sui protestantis sine ulla data occasione convulnerationis et ultroneae conationis, ni Divina salvaretur providentia, nonnisi equi sub protestante concussionis frameaque eadem circa praefatas violentias facto impetu ad se querulantem in parietem percussionis et ejusdem frameae fractionis aliarumque violentiarum facta, prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque protestatur.

Et in verificationem praemissorum idem protestans praesentavit officio praesenti mediam partem frameae fractae, circa violentias praemissas memorato Iwanicki interceptam, quam taliter praesentatam rursus ad se ab officio praesenti recepit et officium praesens quietavit.

Тоже, л. 88.

№ 219.—1734 г. 16 Іюня.

Заявленіе Красуцкаго о нанесеніи ему побоевъ и ранъ Клишовскимъ.

Feria quarta post festa solennia sacrae Pentecostes proxima, anno Domini 1734-to.

Ex parte generosi Krasucki contra generosum Kliszowski protestatur.

Inducenda erat hoc loco copia protestationis ex personali comparitione generosi Martini Halicki, nomine et ex speciali commisso generosi Francisci Krasucki, in aegritudinis lecto decumbentis, nec ullo modo acta praesentia adire valentis, in et contra generosum Michaelem Kliszowski ratione per eundem suprascripti generosi Krasucki in strata publica in bonis villae *Szczytyn*, ex ecclesia ritus graeci euntis, innocui nihilque mali sibi eveniri sperantis praeventi, enormiter convulnerationis, per quam con, vulnerationem de vita ejus periclitatur, facta prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum atque iterum protestatur.

Et in continenti vulnerum visio.

Et in verificationem praemissorum idem protestans statuit ministerialem regni gene-

ralem providum Samuelem Dymydowicz, authenticatum et juratum, qui statutus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit in haec verba: „Iż ia z urzędowney rekwizycyi urodzonego imci pana Franciszka Krasuckiego do wsi *Szczytyna* y dworu tegoż rekwirenta, maiąc z sobą dwoch szlachty ichmc panow Antoniego Borzymowskiego y Franciszka Borowskiego, dnia dwodziestego siodmego Maja roku teraznieyszego osobiscie schodziłem, gdzie aktualnie będąc, tegosz im. pana rekwirenta porombanego przez im. pana Kliszewskiego oglądałem, w ktorego ciele rany, a naprzod w glowie trzy razy cięte w iedno mieysce, drugo w plecy w rękę lewą razy trzy ciętych, w ramię lewę raz ieden, w drugie rękę raz ieden cięty widziałem, od ktorych ran zadanych życie nie iest bespieczny". De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 109—110.

№ 220.—1734 г. 30 Августа.

Заявленіе Красноставскаго іезуитскаго монастыря о неуплатѣ Холмскими евреями арендныхъ денегъ.

Feria secunda ante festum sancti Aegidii, abbatis, proxima, anno Domini 1734.

Ex parte collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu contra synagogam Chełmensem manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi et admodum reverendi Gregorii Gutkoski, procuratoris collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu, nomine religiosi et admodum reverendi patris rectoris Collegii et totius communitatis, providendo integritati, in et contra infideles judaeos seniores ac totam synagogam Chełmensem, ratione per eosdem, juxta obloquentiam dispositionis illustris magnifici pocillatoris regni, loci praesentis capitanei, bonorum seu sortium in *Zdzane*, *Wirzchowiny* et *Zagroda* haereditariorum arendatoris ad eadem bona e medio sui non destinationis, a festo Nativitatis sancti Joannis Baptistae usufructu per vacationem arendae privationis et in damna inductionis et aliarum praetensionum, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum atque iterum manifestatur.

Тоже, л. 208.

.....

№ 221.—1734 г. 22 Сентября.

Заявленіе Холмскаго епископа Володковича о захватѣ его крестьянъ Кочоровскимъ.

Feria quarta in crastino festi sancti Mathaei, Apostoli et Evangelistae, anno Domini 1734-to.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Wołodkowicz, episcopi ritus graeci, contra magnificum Koczorowski protestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione illustrissimi et reverendissimi Feliciani Philippi Wołodkowicz, Chełmensis et Bełzensis ritus graeci episcopi, Dubnensis, Dermanensis et caetera abbatis, in et contra generosum Wladislaum Rogala Koczorowski, bonorum villae *Czernieiow* possessorem, ratione per eundem laboriosae Helenae, laboriosi Stefan Haponiuk, subditi de bonis *Biłepole*, ad episcopatum Chełmensem spectantibus, consortis, vero laboriosae Zienka Badzianka, subditae, de eisdem bonis Biłepole haereditariae, antehac in bonis *Czernieiow* adactive in matrimonium electae filiae, feria secunda proxime praeterita in via publica Chełma

ex devotione euntis violento modo a marito et liberis minorennibus intercipere demandationis, ejusdemque subditae sequestrationis, extradereque recusationis, laboriosi Haydedeniuk, de memoratis bonis Biłepole haereditarii, cum vidua Czernieioviensi coactive copulationis, aliarumque praetensionum factarum, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, patris protestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum atque iterum protestatur.

Тоже, л. 208.

№ 222.—1734 г. 28 Сентября.

Заявленіе Кочоровскаго о задержаніи его крестьянъ Холмскимъ епископомъ Володковичемъ.

Feria tertia pridie festi sancti Michaelis Archangeli, anno Domini 1734.

Ex parte magnifici Koczorowski contra illustrissimum et reverendissimum Wołodkowicz, episcopum ritus graeci protestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione magnifici Vladislai Koczorowski, suo et magnificae Hedvigis de Tomisławice, consortis suae, nomine, in et contra illustrissimum et reverendissimum Felicianum Philippum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem ritus graeci, ratione per ipsum tam laboriosae Zienka, primo voto olim laboriosi Andreae Głuch vidui, secundo laboriosi Nicolai Kuczuk, de bonis villae *Czerniejow* subditorum haereditariorum, consortis, quam laboriosae Helenae, ejus filiae, de eisdem bonis nativae, unicae haeredissae, laborioso Stephano Haponiuk inscitu haeredum nuptae, ad bona villae *Biłepole* profugarum, ad multas amicabiles requisitiones nolle extraditionis, in iisdem bonis earum protectionis exindeque damnorum ac carentia laborum causationis, sibi manifestanti irrealium objectionis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis protestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum atque iterum protestatur.

Тоже, л. 137—8.

№ 223.—1734 г. 28 Сентября.

Позовъ Кочоровскихъ Холмскому епископу Володковичу по дѣлу о невозвратѣ бѣжавшихъ къ нему ихъ крестьянъ.

Ex parte magnificorum Koczorowskich conjugum contra illustrissimum et reverendissimum Wołodkowicz, episcopum ritus graeci, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Ułas Kołtuniuk, authenticus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice liberèque ac per expressum recognovit - se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Nos proceres, dignitarii et judices terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis, laudo publico electi. Tibi illustrisimo et reverendissimo Feliciano Philippo Wołodkowicz, Chełmensi et Bełzensi ritus graeci episcopo, Dubnensi et Dermanensi et caetera abbati, bonorum villae *Białopole* episcopatus Chełmensis possessori, de causa infrascripta bonisque tuis, potestate, nobis per legem publicam concessa, mandamus, ut coram nobis in judiciis capturalibus, a data et positione praesentis citationis prius et proxi-

mus hic Chełmae in loco solito celebrandis, seu tunc, dum et quando causa ex actoratu tui, sibi actori instituta, ex regestro competenti ad judicandum vocata fuerit, personaliter, legitime peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris judicii nostri capturalis et ejus delatorum magnificorum Vladislai Rogala Koczorowski et Hedvigis de Tomisławski, conjugum, bonorum villae *Czerniejow* haeredum, actorum, qui te, et quidem maritata cum sui mariti, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia, adhaerendo constitutioni regni de extraditione subditorum sancitae, citant, seu potius ad causam et actoratum tui, sibi actori intentatum, adcitant, idque pro eo, quatenus tu tam laboriosam Zienka, primi voti olim laboriosi Andreae Głuch vidui, secundi laboriosi Nicolai Kuczuk, de eisdem bonis *Czerniejow* subditorum haereditariorum, consortem, de bonis praefatis *Czerniejow* ad bona praeallegata *Białopole* profugam et ibidem commorantem, quam laboriosum Stephanum Haponiuk, laboriosae Zienka, secundo thoro in bonis Czerniejow procreatae filiae, unicae haeredissae, sponte et benevole eandem villam Czerniejow proprietatemque sui adventae nuptae et anno eundem accessam, toties requisitos, qui positione praesentis citationis apud te arestantur, modernis actoribus una cum eorum supellectili propria ac poena mille marcarum, lege publica descripta, ex praescripto legis extradas, damna et carentiam laborum compenses. Sis igitur pariturus et terminum attentaturus. Datum Chełmae feria secunda ante festum sancti Michaelis Archangeli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quarto"—copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae editam in bonis villae Czerniejow curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente, curiali familiae de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ministerialis ejusdem relatio.

Тоже, л. 138—9.

№ 224.—1735 г. 29 Марта.

Заявленіе Ржевускаго о претензіяхъ его къ іезуитскому Красноставскому монастырю по арендѣ монастыремъ его имѣнія.

Feria tertia post dominicam *Judica* proxima, anno Domini 1735.

Ex parte illustris, magnifici Rzewuski, pocillatoris regni, contra collegium Crasnostaviense Societatis Jesu manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione generosi Michaelis Cybulski, bonorum illustris et magnifici Severini Josephi in Rejowiec et Olesko Rzewuski, pocillatoris regni, loci praesentis etc. capitanei, commissarii, nomine ejusdem illustris et magnifici principalis sui, providendo cuivis indemnitati in et contra religiosum et admodum reverendum Stanislaum Urbani, Societatis Jesu collegii Crasnostaviensis rectorem, ac totum idem collegium, bonorum medietatis *Zdzane*, illustris, magnifici sui manifestantis principalis haereditariae, possessorum arendatorum, ratione per ipsos subditorum labores ad minus necessaria negotia applicationis et conversionis, agriculturamque fundi neglectionis, non tempestive agrorum inseminationis, perindeque proventuum diminutionis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 22.

№ 225.—1735 г. 20 Апрѣля.

Заявленіе Коморовскаго о неудовлетвореніи Чульскимъ разныхъ претензій по арендуемому имъ имѣнію.

Feria 4-ta post dominicam *Conductus Paschae*, anno Domini 1735-to.

Magnificus Komorowski, ensifer Bracłaviensis, contra perillustrem, reverendum Czulski, cancellarium Chełmensem, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione magnifici Ignatii Komorowski, ensiferi Bracławiensis, bonorum villae *Kumow*, ad episcopatum Chełmensem ritus latini spectantium, arendatorii possessoris, in et contra perillustrem et admodum reverendum Laurentium Czulski, cancellarium Chełmensem, ratione per eundem in praetensionibus, ex fundo bonorum *Kumow* pullulantibus, se manifestantem nolle pacificationis, neque amicabili compositioni velle sese subjicere, nec compromissum inscribere—facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 25—6.

№ 226.—1735 г. 4 Мая.

Заявленіе Холмскаго оффиціала Чульскаго о нарушеніи условій арендаго контракта Коморовскимъ.

Feria quarta post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1735.

Perillustris, admodum reverendus Czulski, cancellarius cathedralis Chełmensis, contra magnificum Komorowski remanifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia remanifestationis ex personali comparitione perillustris et admodum reverendi Laurentii Czulski, cancellarii cathedralis et officialis Chełmensis, in et contra magnificum Ignatium Komorowski, ensiferum Bracławiensem, anteactum bonorum villae *Kumow*, ad episcopatum Chełmensem spectantium, ad praesens ad se manifestantem pertinentium, arendatorium possessorem, ratione per eundem contractui arendatorio in multis punctis contraventionis, bonorum desolationis, fundorum inseminationibus hyemalibus et vernalibus juxta obloquentiam contractus non inseminationis, praetensionum aliquarum ad se manifestantem injuste adinventionis et sui manifestantis circumscriptionis, de bonis nolle condescensionis, imo die hesterna sui protestantis neque ad curiam velle admissionis, imo temere adscitis sibi famulis ac variis hominibus, frameis et sclopetis armatis, oppugnationis aliarumque praetensionum, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 28—29.

№ 227.—1735 г. 20 Мая.

Присяжное заявленіе о пожарѣ, истребившемъ имѣніе Вольскаго Свирщевъ.

Feria 6-ta post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini 1735.

Generosus Grocholski ac alii de conflagratione bonorum Swirszczow juramentum expleverunt.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter ve-

niens generosus Antonius Grocholski, administrator bonorum villae *Swirszczow* magnifici Andreae in Uher Wolski, pincernae Zytomiriensis, haereditariorum, tum laboriosi Iwan Kułak et Klim Kożan, subditi de eadem villa *Swirszczow*, adhaerendo hoc in passu legibus et constitutionibus regni, de conflagratis sancitis, observata juris jurandi solennitate, flexis ad imaginem Crucifixi Domini nostri genibus, praestiterunt corporale juramentum in hanc rotham: „Ja Antoni, ja Iwan, ja Klimko przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, iż we wsi *Swirszczowie* wielmożnego imci pana Andrzeja Wolskiego, czesnika Żytomirskiego, dziedziczney, tu w ziemi Chełmskiey leżącey, dnia trzynastego Maja, roku teraznieyszego, przypadkowym sposobem zgorzało chałup chłopskich dwadziescia y pięć, tudzież tychże samych gospodarzy stodoły, chlewy y wszytkie budynki z sprzętami domowemi wszytkiemi, oprocz trzech stodoł chłopskich, plebania także prezbitera tamteyszego także ze wszytkim sprzętem domowym y statkami, bo z pożaru tak wielkiego niepodobna nic wyratować. Cerkiew zaś przy prowidencyi Boskiey została, ale ratuiąc ią od upałow ludzie y wynosząc ołtarze y inne cerkiewne rzeczy, w ktorych wielka szkoda iest, zruynowana została. Co że tak w samey prawdzie iest, tak nam Panie Boże dopomoż y niewinna męka Syna Jego“.

Тоже, л. 34.

№ 228.—1735 г. 8 Августа.

Предписаніе управляющаго Холмской епархіей Хлѣбовскаго подвѣдомому духовенству объ уменьшеніи на половину въ теченіи двухъ лѣтъ всякихъ сборовъ съ Холмскихъ евреевъ въ пользу церквей и духовенства.

Feria secunda ante festum sancti Laurentii Levitae et Martyris proxima, anno Domini 1735.

Instrumenti certi libertationis a solvendis censibus ecclesiasticis, ex consistorio Chełmensis emanati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens infidelis Marko Zyszkielewicz obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit instrumentum certum libertationis a solvendis censibus ecclesiastieis, ex Chełmensi consistorio emanatum, infraacticandum tenoris talis: „Valentinus a Wybranow Chlebowski, praepositus cathedralis et sede vacante episcopatus Chełmensis administrator generalis, archidiaconus et officialis Lublinensis. Universo clero saeculari et regulari dioecesis nostrae Chełmensis census reemptionales et alias quasvis solutiones suo jure ecclesiis seu collegiis, conventibus, monasteriis, xenodochiis, capellis, altaribus, praebendis, confraternitatibus, sodalitatibus earumque rectoribus, a synagoga judaeorum regiae civitatis castrensis Chełmensis requirentibus, seu requisituris, salutem ab eo, qui est vera salus, exoptantes. Significamus, quia nos ad instantiam illustrissimi et magnifici domini Severini in Rozdoł, Rejowiec etc. comitis Rzewuski, pocillatoris regni, uti capitanei Chełmensis etc., habito respectu et consideratione moderni temporis calamitosi, quo praedictae civitatis Chełmensis et forte totius regni Poloniae incolae, praecipue tamen pauperes plebei homines tam catholici, quam et vel maxime judaei fere continuis propter varios milites contributionibus, proviantibus ab annis duobus et ultra opprimebantur atque in dies magis ac magis opprimuntur, idcirco memoratos census reemptionales, provisionales ad ecclesias parochiales seu regulares, tum ad collegia, conventus, monasteria, hospitalia, vicariatus, ad altarias, praebendas, confraternitates, sodalitates et alia quaevis ecclesiastica beneficia, suo jure et consuetudine a praedicta synagoga judaeorum Chełmensium pertinentes, ad medietatem reducendum et defalcandum esse censuimus, uti quidem supplicationibus quoque fere lacrymabilibus infidelium Moszko Rabi-

nowicz, Chaim Markowicz, Wulff Szmuyłowicz Łukowianin, Aaronis Krakowianin et aliorum seniorum judaeorum, suo et totius synagogae suae Chełmensis nomine, ad nos factis, inclinati, authoritate nostra administratoriali ordinaria praefatorum censuum reemptionalium et provisionalium solutionem, personas spirituales concernentium, a praedicta synagoga Chełmensi pro anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quarto et pro anno millesimo septingentesimo trigesimo quinto solvi debitorum, ad medietatem reducimus et defalcamus praesentibus literis nostris, ad decursum unius anni, a data praesenti infrascripta computando, tantum valituris, suadentes ac in virtute sanctae obedientiae universo clero saeculari et regulari dioecesis nostrae Chełmensis praecipientes, quatenus sub hoc tempus belligerum, dum praefata synagoga Chełmensis a militaribus hominibus fere continuis, datiis et contributionibus opprimitur et extorquetur, saltem a nobis, uti spiritualibus, defalcationem et misericordiam proximalem circa perceptionem praedictorum censuum reemptionalium consequatur et in futurum Deodante quietius tempus supra memorata discretione et commiseratione proximali ad solutionem in toto praedictorum censuum personis omnibus ecclesiasticis praestandam movetur et sit adstricta. Non intendimus autem per has praesentes literas nostras in post aut perpetuo quidquam juribus ecclesiasticis ratione dictorum censuum derogare, quinimo volumus et declaramus, quod haec nostra defalcatio medietatis totaliter est concessa, ut, cui ecclesiae aut ecclesiasticae personae juxta suam inscriptionem aut alia sua jura, census reemptionalis per octo a centum solvi debet, ut medietates defalcatae per quatuor a centum, cui autem debet solvi census per septem a centum, ei medietas per semiquatuor extradatur; post expirationem autem praesentis defalcationis iidem census juxta suas inscriptiones aliaque jura in toto personis spiritualibus sine ulla tergiversatione excusationeque sub nullitate praesentis defalcationis persolvantur. Dictae autem synagogae judaei a nundinis diebus festis catholicis violatione festorum, conservatione in suis continuis famulatibus catholicorum, praecipue mulierum, sub cassatione praesentium literarum abstineant. Datum die undecima Martii anno, Domini millesimo septingentesimo trigesimo quinto. Laurentius Joannes Czulski, cancellarius cathedralis et officialis Chełmensis". Originale vero ejusdem libertationis idem offerens, post ingrossationem in acta praesentia, rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 82—3.

№ 229.—1736 г. 3 Января.

Позовъ священника Верещинской церкви Бонецкому, по дѣлу о захватѣ имъ церковныхъ доходовъ.

Feria quarta post festum Circumcisionis X-ti Domini, anno Ejusdem 1736.

Ex parte admodum reverendi Smietanka, parochi Wereszczynensis, contra magnificum Boniecki, subdapiferum Chełmensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Andreas Gomulski, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit, se citationis infrascritae tenoris sequentis: „Severinus in Rozdoł et Rejowiec Rzewuski, pocillator regni, Chełmensis, Lubomlensis etc. capitaneus. Tibi magnifico Antonio Ludovico de Boncza Boniecki, subdapifero Chełmensi, bonorum seu sortium in villis *Andrzejow* et *Witwiczno* haeredi, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum,

feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro hocce celebrandis, personaliter, legitime peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris admodum reverendi patris Michaelis Smietanka, parochi Wereszczynensis, curialis actoris, qui te, adhaerendo manifestationi suae, coram actis authenticis regni factae, insistendoque erectioni ecclesiae Wereszczynensis de actu et data illius in *Podhayce* dominica ipsa *Conductus Paschae*, anno millesimo septingentesimo trigesimo quarto per olim illustrem et magnificam Sophiam de Zamiechow Tyszkiewiczowa, palatinam Trocensem, datae, citat, idque pro eo, quia tu, non attenta praemissa erectione (qua suprascripta fundatrix de sorte sua tam stagni, in *Andrzejow* siti, cum libera piscatione, quam molendini ibidem existentis cum molitura et metretis, nec non de teloneo, vulgo *spasne*, eandem concernenti, ecclesiae praememoratae cesserat et eidem applicaverat), tu haec omnia usui suo applicas et a multis annis applicasti, nec quidquam tam antecedaneo parocho, quam moderno actori participare permisisti nec permittis, proinde citaris, quatenus tu ususfructus, exinde indebite perceptos, cum summa injuria ecclesiae Wereszczynensis ab anno, quo primo percipere ausus es, actori restituas ab ulteriorique perceptione et participatione te abstineas, imo tam piscationem in stagno, quam molitionem in molendino et mensuras, vulgo *miarek*, nec non teloneum percipiendum non deneges poenasque respectu illiciti ausus eluas. Sis itaque juri pariturus, terminum attentaturus. Datum in castro Chełmensi feria sexta post festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quinto"— copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae editam in bonis villae *Andrzejow* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 478.

№ 230.—1736 г. 8 Января.

Заявленіе Бонецкаго о разныхъ претензіяхъ его къ священнику Верещинской церкви Сметанкѣ.

Feria secunda post festum Sanctorum Trium Regum, anno Domini 1736.

*Ex parte ejusdem *) contra admodum reverendum Smietanka, parochum Wereszczynensem, manifestatio.*

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione ejusdem *), providendo omnimodae integritati suae in et contra admodum reverendum Michaelem Smietanka, parochum Wereszczynensem, ratione per eundem contra usum anteactorum parochorum Wereszczynensium, nescitur qua ex ratione, liberae piscaturae in stagno et moliturae in molendino Andrzejoviensi, tum telonei, alias *spasne*, ex pascuis Andrzejoviensibus, praemissorum usurpationis, in maiorem vexam causas ad officium praesens castrense Chełmense institutionis, decimae ex sorte *Sasinoviana*, in bonis *Andrzejow* sita, praetensionis, quorundem actuum granitierum, acsi per olim admodum reverendum Stephanum Mikoszewski, anteactum parochum Wereszczynensem, concreditorum, restitutionis, indebitae praetensionis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium praesens iterum atque iterum manifestatur.

Тоже, л. 535.

---

*) Bonie .

№ 231. — 1736 г. 14 Марта.

Заявленіе претензіи Ржевускаго къ іезуитскому Красноставскому монастырю по поводу опустошенія арендуемаго имъ имѣнія Ржевускаго.

Feria 4-ta post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1736.

Illustris, magnificus Rzewuski contra rectorem collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu totamque communitatem manifestatur.

Coram subdelegato genoroso Antonio Zamiechowski, quem infrascriptus illustris et magnificus Severinus Rzewuski, pocillator regni, in locum sui subdelegavit, hocce subdelegationis munus in se benevole assumente. Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens illustris, magnificus Severinus Rzewuski, pocillator regni Chełmensis, inhaerendo anterioribus manifestationibus, eo in passu factis, in et contra religiosum et admodum reverendum Stanislaum Urbani, collegii Crasnostaviensis Societatis Jesu rectorem, totamque communitatem collegii ejusdem, solenniter manifestatus in eo, ratione per ipsum bonorum *Zdzane*, stante sui possessione, sui vero manifestantis haereditate, summopere desolationis, subditorum angarisationis, eorundem laborum ultra mentem contractus arendatorii *Crasnostaviam* pro necessitatibus sui conversionis, exinde bonorum supradictorum deteriorationis, agrorum tempestive non inseminationis, exhinc proventuum ac intratae diminutionis, sylvarum excisionis, earundemque in aedificia ac erectionem curiarum suarum ac in varios usus sui per evectionem conversionis, curruum foeno ultra necessitatem praesuperationis aliarumque injuriarum et damnorum non modicorum, inquisitione probandorum, illationis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quonium intra triduum et post triduum, ut juris morisque est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta; idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1736 годъ, № 20219, л. 157.

№ 232.—1736 г. 5 Апрѣля.

Заявленіе священника Войславицкой церкви о нападеніи Роговскаго съ евреями на его домъ и захватѣ скота и движимаго имущества.

Feria 5-ta post festa solennia sacri Paschatis proxima, a. D. 1736.

Admodum reverendus Zabilski contra generosum Rogowski per videndam manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione admodum reverendi Feliciani Zabilski, parochi Woysławicensis, in et contra generosos Franciscum Rogowski, commissarium, et cujusvis nominis Pruchnicki, administratorem bonorum *Woysławice* illustris et magnifici Potocki, palatini Volhyniae, tum honestos Stephanum Ligator et Ostap Wyżanski, consules Woysławicenses, atque infideles Hirszko Leybowicz ac Zyskiel Doktorowicz, oppidanos Woysławicenses, ratione per eosdem, et quidem administratorem cum judaeis et oppidanis ex mandato generosi commissarii tempore non pridem praeterito, in absentia sui protestantis, plebaniae, in *Woyslavicae* sitae, violenter invasionis, rerum mobilium, etiam ac ecclesiasticarum ac sese moventium peccorum, equorum ac ovium interceptionis, aliarumque praetensionum et violentiarum attentationis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris morisque est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in

porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 338.

№ 233.—1736 г. 24 Апрѣля.

Заявленіе Пеньковскаго о недопущеніи его къ взысканію въ пользу священника Бесской церкви.

Feria tertia post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1736.

Actus officiosae executionis, in bonis Besk expediti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Joannes Iwanicki obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit actum officiosae executionis, infraacticandum tenoris sequentis: „Actum in fundo bonorum villae *Besk,* in terra Chełmensi consistentium, possessioni magnificorum Andreae Gurowski et Theressia de Kuczewskie, primarum olim magnifici Joannis Pruszynski, pocillatoris Czerniechoviensis, secundarum ad praesens nuptiarum ejusdem magnifici Gurowski, dapiferi Podoliae, conjugum, subjectorum, ante portam curiae, ibidem sitae, feria sexta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo sexto, praesentibus generosis et nobilibus Alberto Węgleński, Joanne Wroblewski ac aliis plurimis variae conditionis hominibus, nec non ministeriali regni generali provido Alexandro Wroblewski de villa Kanie, authentico et jurato, actus praesentis apparitore. Officium praesens castrense capitaneale *Nurense,* videlicet infrascriptus ejusdem officii Nurensis burgrabius juratus, ad juridicam requisitionem venerabilis Stephani Kijanowicz, parochi ecclesiae Bescensis ritus graeci, partis actorae jurevincentis, vigore condemnationis Lublini in judiciis ordinariis generalibus Tribunalis regni sabbatho ante festum sanctae Hedvigis Electae Viduae proximo, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo primo, ex instantia ejusdem venerabilis Stephani Kijanowicz, parochi ecclesiae Bescensis, super magnificis Andrea Gurowski et Theressia de Kuczewskie, primarum olim magnifici Pruszynski, secundarum ad praesens nuptiarum ejusdem magnifici Gurowski consorte, invicem conjugibus, dapiferis Podoliae, citatis jurevictis, in causa ratione contraventionis decreto Tribunalitio in puncto non solutionis poenarum luitarum, in constitutionem loci standi adjudicatarum, obtentae et publicatae, vigore cujus condemnationis ad bona in actu contenta, praevia prius de adventu sui per ministerialem, in actu adnotatum, avisatione partis citatae jurevictae, condescendit, ibidemque in praesentia suprafatorum nobilium et ministerialis, in actu expressi, jurisdictionem suam officiosam fundavit et partes ad juriparendum suprascripto ministeriali acclamare demandavit. Ad cujus ministerialis acclamationem comparens personaliter generosus Czaykowski, celando nomen suum, nomine magnificorum Gurowskich, principalium suorum, ignorantia processus eandem executionem impugnavit et fieri ulteriorem peragendam non admisit. Qua visa tali illius impugnatione, ne videatur partibus aliquod praejudicium aut gravamen inferi, causam praesentem cum toto ejus effectu ac partibus ipsis rursus ad judicia Tribunalitia regni Lublinensia remittendam sententiavit praesentibusque remittit, conservando parti actoreae terminum, in ibidem ex regestro causae huic competenti paratum peremptorium, actus sui vigore. Antonius in Pienki Pienkowski, officii castrensis capitanealis Nurensis burgrabius juratus“. Originale ejusdem actus circa acta relictum est.

Тоже л. 129.

№ 234.—1736 г. 11 Мая.

Присяжное показаніе членовъ Грубешовскаго магистрата о пожарѣ, истребившемъ Грубешовъ.

Feria sexta post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini 1736.

Famati Zarzycki, consulis Hrubieszoviensis, ac aliorum conflagratae juramentum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens famati Albertus Zarzycki, consul, et Joannes Bobrowicz, scabinus civitatis sacrae regiae majestatis Hrubieszoviensis, adhaerendo legibus et constitutionibus regni, de conflagratis sancitis, praestiterunt corporale juramentum, flexis ad imagninem Crucifixi Domini nostri Jesu Christi genibus observataque jurisjurandi solennitate in facie officii praesentis, in eam juramenti rotam: „Ja Woyciech, ja Jan przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey Jedynemu, iż w miescie *Hrubieszowie* j. k. mci ogniem przypadkowym cerkwie dwie: jedna murowana, a druga drewniana, domow chrzescianskich, z szpitalami dwoma Ruskiemi, dwadziescia y osim, dworek oyca protopopy, żydowskich dwadziescia y siedym, mnieyszych domkow szescdziesiąt y siedym, sklepow murowanych pięć, kramnic sto osim, winnice dwie, łaznia y szkołka mała żydowska dnia dwudziestego siodmego Kwietnia roku teraznieyszego zgorzało, w popioł y perzynę obrocone jest. Co jako prawdziwie zeznajemy, tak nam Panie Boze dopomoż y niewinna męka Syna Jego".

Тоже л. 245.

№ 235.—1736 г. 17 Мая.

Фундушовая запись Сапѣги на Гостинскую церковь.

Feria quinta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini 1736.

Erectionis, ecclesiae Hostinnensi ritus graeci servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Joannes Pomorszkant, decanus Hrubieszoviensis, parochus Dypułtycensis ritus graeci, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem, ecclesiae Hostinnensi servientem, tenoris sequentis: „Karol Józef, hrabia na Wisznicach y Niesuchoieżach Sapiecha, pisarz polny wielkiego xięstwa Litewskiego, wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, teraz y w potomne czasy czynie wiadomo tym skryptem funduszowym moim, a osobliwie iaśnie wielmożnemu iegomości xiędzu Felicianowi Filipowi Wołodkowiczowi, biskupowi Chełmskiemu y Bełzkiemu ritus graeci, opatowi Dubienskiemu, Dermanskiemu y Swiętego Krzyża, yż, maiąc wzgląd na pokorne suppliki poddanstwa *Hostynskiego* y *Łotowskiego*, respektem erygowania cerkwi, antiquitus przed kozaczyzną w zwysz rzeczonym *Hostynnym* będącey, a teraz funditus in nihilum obroconey, ktorey tylko locus luculenter patet, więc przychylaiąc się do częstokrotnych supplik mianowanych poddanych Hostynskich y Łotowskich, mianowicie postrzegaiąc integritatem chwały Boskiey, ktora aby przez nieustanne communitatis parochialis ad cultum divinum uczęszczanie in sempiternam crescat gloriam, tedy na tymże samym mieyscu, gdzie cerkiew anteriori bywała saeculo, pozwalam teyże gromadzie moiey Hostynskiey fundować y erygować cerkiew y pristinum przywieść ad effectum in laudem itaque sanctorum, sub quorum titulo Georgii Martiris et Lucae Evangelistae honorem. Do ktorey

cerkwi przerzeczoney Hostynskiey za parocha przyimuię kapłana wielebnego oyca Jana Skibickiego, aktualnego presbitera, do teyże cerkwi od zwierzchnosci duchowney podanego y rekomendowanego, nadaię mu ogrod kowalski na budowanie plebaniey, przy cmentarzu leżący, wziąwszy od goscinca Rubieszowskiego po droge Dobromirzecką, także zagumienek kowalowski, wziąwszy ode wsi przy goscincu zamkowym koniec maiący po iezioro, na pięć krubek Hrubieszowskiey miary; pola trzy pułłanki na trzy ręki nadaię: pierwszy leżący między miedzami z iedney strony Waska Bryzy, a z drugiey strony Tymosza Otczenasza; tenże pułłanek poczyna się od granicy Dobromirzeckiey, a konczy się po błoto w teyże ręce, pomiarek pod Olrogem na trzy cwierci Hrubieszowskiey miary; drugi pułłanek pod Ołosinem od granice Peresołowskiey poczyna się, a konczy się przy zagrodach gromady Hostynskiey między miedzami Hrehorego Trala, a z drugiey strony Jozefa Marchacza, do tey pułmiarek pod Lotowem na Białey z iedney strony od lasu, z drugiey Matyasza Kamienskiego; trzeci od granicy Konopnego, a konczy się po droge Hołosinską między miedzami z iedney strony Tymosza Otczenasza, z drugiey strony Waska Breza y pułmiarek między miedzami, z strony Waska Czerniaka, z drugiey Karpa Pałki; łąkę nadaię na Krynkach kowalskich między lasem. Te tedy opisane wszystkie grunta y łąkę wiecznymi czasy cerkwi Bożey Hostynskiey y kapłanowi teraznieyszemu, a po nim succedaney successoribus nadaię y ad erectionem zapisuię, a od wszelkich podatkow maiętnosci moiey Hostynskiey następuiących wiecznymi uwalniam czasy y tegosz wysz rzeczonego oyca Skibickiego przy wszełkich conserwuię wolnosciach swoim y małżonki moiey imieniem. Insuper dwa razy przez rok po pułkorca miary Hrubieszowskiey na browarze piwa warzyć pozwala się. Na co dla lepszego waloru ręką moią własną podpisuię się. Działo się w *Werbkowicach* dnia dwudziestego miesiąca Marca, tysiąc siedymset trzydziestego wtorego roku. Karol Sapiecha p.p. wielkiego xięstwa Litewskiego (Locus sigilli). Ten fundusz cerkwi Hostynskiey nadany od iasnie wielmożnego iegomosci pana pisarza polnego wielkiego xięstwa Litewskiego iako gratissimo animo, tak in omnibus punctis, paragraphis et clausulis approbo et corroboro praesenti manus meae appositione anno millesimo septingentesimo trigesimo secundo, die trigesima Martii in *Białypol.* Felician Wołodkowicz, biskup Chełmski y Bełzki, Dermanski y Dubienski opat mpp.". Originale vero idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Тоже, л. 170.

№ 236.—1736 г. 25 Мая.

Позовъ Заборовскаго Холмскому уніатскому епископу Володковичу по дѣлу о невыдачѣ ему денегъ, назначенныхъ на поѣздку въ Люблинъ.

Feria 6-ta post festa solennia S. Pentecostes proxima, anno Domini 1736.

Ex parte admodum reverendi Zaborowski contra illustrem, magnificum, reverendissimum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem ritus graeci, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Zbarazczuk, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, m. d. Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi perillustri, reverendissimo Phi-

lippo Wołodkowicz, episcopo ritus graeco uniti Chełmensi, de persona, causa infrascripta bonisque generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis seu judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis a data et positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro competenti ad iudicandum vocata legitime inciderit, personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris judicii nostri Tribunalitii ejusque delatoris perillustris et admodum reverendi domini Augustini Zaborowski, canonici cathedralis et officialis ac procuratoris generalis capituli Chełmensis, Uchanensis praepositi ac totius venerabilis capituli Chełmensis, actorum, qui te, inhaerendo manifestationibus, coram actis authenticis regni factis, citant, idque pro eo, quia tu contributionem, synodo generali in *Zamość* sancitam, perillustri, reverendissimo judici deputato, ad Tribunal regni ex capitulo Chełmensi electo, ex dioecesi tua Chełmensi et Bełzensi ritus graeci uniti assignatam, contraveniendo constitutioni praefatae synodali tam perillustribus reverendissimis judicibus deputatis, quam et moderno perillustri et admodum reverendissimo Wietrzynski, canonico cathedrali Chełmensi, ex eodem capitulo judici deputato Tribunalis regni, persolvere non vis, neque curas. Citaris itaque ad videndum et audiendum te ad solutionem instantaneam praedictae contributionis, per modum census annui constitutae, tam anteactis perillustribus, reverendissimis judicibus deputatis, quam et moderno debitae et per eundem transfusae, una cum poenis stringi, refusionem damnorum exinde causatorum demandari caeteraque pro causae istius exigentia peragi, sis pariturus et judicialiter responsurus. Datum Lublini feria secunda post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo sexto“—copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae editam in bonis *Pokruwka* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 447—8.

№ 237.—1736 г. 4 Іюня.

Заявленіе Холмскаго уніатскаго монастыря о неуплатѣ Венглинскими слѣдуемыхъ монастырю процентовъ.

Feria secunda intra octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno Ejusdem 1736.

Religiosus Kosakowski contra Węglinskie, fratres ac alios cum publicatione manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus Florianus Kosakowski, monasterii Chełmensis vicarius, totius communitatis ejusdem monasterii nomine, adhaerendo decreto condescensoriali in fundo bonorum villae *Serebryszcze*, feria sexta post dominicam *Conductus Paschae* proxima, anno praesenti inter monasterium praefatum ac collegium patrum Scholarum Piarum Chełmense ab una ac generosos Nicolaum ac Antonium Węglenskie, fratres, Niemsty, conjuges, Szczuckie, conjuges ac successores olim generosi Josephi Dydynski, dapiferi Ovrucensis parte ab altera, in fundo bonorum *Serebryszcze* prolato, manifestatus est officio praesenti, idque in eo, quia ipse paratus est paratumque se offert census retentos a summa mille florenorum polonicalium, monasterio praememorato Chełmensi ordinis divi Basilii Magni per olim generosum Jacobum Jasinski testamento ultimariae voluntatis et de actu et data illius in Serebryszcze anno millesimo sexcentesimo trigesimo tertio die vigesima quinta Julii conscripto decretoque judicii Terrestris Chełmensis anno millesimo sexcentesimo nonagesimo approbato, inscripta, ad praesens

decreto praeallegato condescensoriali super sortibus, in bonis *Serebryszcze* sitis, possessionibus praedictorum incusatorum haerere agnita, ab ultima quietatione provenientes et pro die hodierna solvi injunctos, levare et de levatis quietare. Verum quoniam supranominati haeredes et possessores sortium, in bonis villae *Serebryszcze* consistentium, super quibus summa praefata haeret, eosdem census non persolverunt ad mentem decreti condescensorialis, proinde idem manifestans nomine, quo supra, de renitentia eorundem haeredum et possessorum, superius specificatorum, in exolvendis censibus adjudicatis ac succubitione rigoris, praefato decreto appositi, nempe poenae banitionis perpetuae, iterum iterumque manifestatur.

Et in continenti idem manifestans petiit sibi ab officio praesenti ministerialem regni generalem providum Casimirum Kropidziura, officio praesenti bene notum, ad infrascripta addi et deputari. Cujus affectationi officium praesens annuendo, eundem ministerialem ipsi addit et deputavit, qui deputatus, a loco publicationis solito rediens munusque deputationis suae restituens ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice, libere ac per expressum recognovit, se ex mandato officii praesentis praefatam banitionis perpetuae poenam, decreto superius de actu expresso super parte contraveniente in manifestatione ex rato obtentam, in loco publicationum solito praesentiaque plurimorum nobilium alta sua clara, sonorosa ac intelligibili voce praeconica publicasse, proclamasse et ad notitiam omnium deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 223.

№ 238.—1736 г. 21 Августа.

Заявленіе вознаго о вводѣ Чульскаго во владѣніе городомъ Холмомъ.

Feria 3-tia ante festum S. Bartholomaei Apostoli proxima, anno Domini 1736.

Illustris, admodum reverendus Czulski in oppidum Chełm cum attinentiis intromissus.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, authenticus et juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se ex officiosa requisitione perillustris et admodum reverendi Laurentii Czulski, cancellarii cathedralis Chełmensis, Ratnensis etc. praepositi, una cum nobilibus duobus, videlicet generosis Josepho Wietrzynski et Stephano Sidorowski, sibi ministeriali majoris et evidentioris testimonii gratia adhibitis, ad civitatem praesentem Chełmensem curiamque, hic Chełmae sitam, die hodierna, in actu contenta, praesens et personaliter condescendisse ibidemque actualiter existens praefatum requirentem in curiam praefatam, civitatem Chełmensem villasque, ad capitaneatum Chełmensem spectantes, vigore contractus arendatorii triennalis, inter illustrem et magnificum Severinum Josephum in Rejowiec et Olesko Rzewuski, pocillatorem regni, loci praesentis, Lubomlensis etc. capitaneum ab una, et eundem perillustrem et admodum reverendum requirentem parte ab altera conscripti, die vigesima quarta Junii, anno praesenti atque actis praesentibus die hodierna, in actu contenta, roborati, intromisisse, investivisse et, nemine eandem intromissionem denegante, imo generoso Michaele Cybulski, commissario praefati illustris et magnifici pocillatoris regni, nomine ejusdem ultro et benevole admittente. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 230—1.

№ 239.—1737 г. 1 Апрѣля.

Заявленіе епископа Холмскаго Володковича о неуплатѣ Романовскими слѣдующей ему суммы.

Feria 2-da post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1737.

Ex parte illustrissimi episcopi ritus graeci Chełmensis contra magnificos Romanowskie manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Leo Jackowski nomine et ex speciali commisso illustrissimi et reverendissimi Feliciani Wołodkowicz, episcopi Chełmensis ritus graeci, in et contra magnificos Antonium, capitaneum Sienicensem, Christophorum, subdapiferum terrae Chełmensis, Romanowskie, fratres, questus et manifestatus est, idque in eo, quia ipse paratus est et se paratum promptumque offert et declarat summam mille florenorum polonicalium, apud sui manifestantis principalem per eosdem magnificos Romanowskie ad scriptum manuale de actu illius in *Pokrowka* die decima Maii, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo quinto contractam, decretoque officii castrensis Chełmensis, feria quinta in crastino festi Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae anno recenter elapso millesimo septingentesimo trigesimo sexto inter sui manifestantis principalem et praefatos magnificos Romanowskie prolato, una cum provisione, per medium habita, ratione calamitatis computanda, solvi pro die hodierna, in actu contenta, coram officio suo adjudicatam, levare de levataque quietare. Verum quoniam iidem magnifici Romanowscy ad occasum solis usque expectati nec per se, nec per suum quemvis plenipotentem ad acta praesentia comparuerunt summamque suprascriptam mille florenorum polonicalium cum provisione sui manifestantis principali non exolverunt, imo decreto praeallegato per omnia contravenerunt ac rigorem, in casu contraventionis appositum, nempe poenam banitionis perpetuae, circa praesentem manifestantem publicandae, succubuerunt ac in se traxerunt. Proinde de diligentia sui manifestantis principalis in levanda summa ac recognoscenda quietatione, de renitentia vero magnificorum Romanowskich in exolvenda ac succubitione rigoris iterum iterumque manifestatur.

Et in continenti idem manifestans nomine, quo supra, adhaerendo decreto suprascripto, petiit ab officio praesenti addi sibi ministerialem quemvis regni generalem ad publicandam banitionis perpetuae poenam. Cujus affectationi annuendo, officium praesens ministerialem regni generalem providum Joannem Rubański addidit et deputavit, qui taliter ab officio praesenti additus et deputatus, satisfaciendo decreto officii castrensis Chełmensis, e loco publicationum solito rediens munusque deputationis suae exequens et restituens, ex praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex mandato officii sui partisque jurevincentis, videlicet illustrissimi et reverendissimi Wołodkowicz, episcopi Chełmensis ritus graeci, requisitione praefatam banitionis perpetuae poenam super magnificis Romanowskie, fratribus, ratione contraventionis decreto et non solutionis summae una cum provisione obtentam, tam hic in cancellaria praesenti, quam et in aliis publicationum consuetis locis alta sua clara, sonorosa ac intelligibili voce praeconica publicasse, proclamasse et ad notitiam omnium sufficienter ac legitime deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1737 годъ, № 20220, л. 109.

№ 240.—1737 г. 13 Августа.

Явка фундушовой записи Иловицкихъ на Безскую церковь.

Feria 3-tia ante festum Assumptionis in coelum Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1737-mo.

Juris certi, a generosis Ilowickie, conjugibus, reverendo Włosowicz pro erectione ecclesiae ritus graeci servientis, confecti et conscripti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Paulus Szulinski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit ius certum, cujus tenor est talis: „Na wieczną pamiątkę chwały Boskiey. My wyraznie mianowani Jan Iłowickj y Maryanna z Siedlikowa, małżonkowie, pewney częsci Kaspra Wietrzynskiego dziedzicowie wsi *Bezka*, widząc spustoszałą y upadłą cerkiew Bożą, ktora przez lat pułczwartasta trwała w teyże wsi Bezku, nie mogła mieć żadnego ratunku y nadzieje do poprawy, tylko aby nowo była wybudowana, z usilnego tedy starania y osobliwą pracą oyca duchownego Eliasza Włosowicza, prezbitera, na ten czas zostaiącego, maiąc pilne o chwale Boskiey staranie, nie dopuscił upadać, zabiegaiąc y ubogich poddanych parafianow swoich, żeby nie byli błędnymi, y lubo sam nie mogąc wszystkiemu takowym kosztem wydołać, tak rzemiesnikom płacić, jak y innym potrzebom cerkiewnym, zezwoliliśmy zobopolnie z małżonką moią na wybudowanie y wystawienie domu Bożego we wszystkim dopomoc z krwawey pracy rąk naszych y z przystoynego starania z obopolnego dorobku, cieslę na imie Jacentego, mieszczanina Lwowskiego, ziednali, ktory w Imie Panskie założył dnia szostego miesiąca Czerwca, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego osimdziesiątego y przy wystawieniu y dokonczeniu we wszystkim zapłacili. A że taż cerkiew w szczupłosci wielkiey w grontach zostaie y cale nic nie maiąc, tedy na fundacyą do większego zagrzewania nabożenstwa czyniąc pobutkę, gront pewny, pole, nazwane *Zalisie*, od obszarow dworskich odległe, między chłopskiemi miedzami poddanych iasnie wielmożnego iegomosci pana Wacława Stoinskiego, woyskiego Kijowskiego, leżące, oraz z łąką, w takowey że obszernosci do granicy Mogilnickiey ciągnącey, wiecznemi czasy ustępuiemy y dobrowolnie daruiemy, obliguiąc samych siebie y sukcessorow następuiących, żeby się do tego nie interessowali, przeszkody żadney nie czynili, co się Bogu oddało, nie czyniąc cięszko duszom naszym y swoim, ktorzy by temu byli przeciwni, na sąd Boży powołamy. Przez co zaś wiążąc y do tego solicytuiąc tak teraznieyszego oyca Eliasza Włosowicza, iako y następcow onego, (aby) msza swięta raz na miesiąc każdego miesiąca w pierwszy piątek po nowiu wiecznemi czasy odprawiała się za dusze zmarłe, ktore żadnego ratunku nie maią, tym pisaniem obowiązuiemy, w niedbalstwie zaś takowym prezbitera każdego, żeby mieli omieszkiwać powinnosci y obligowi temu dosyć nie czynić, sumienie onych w tym należy y straszliwy rachunek przed Bogiem, karą zaś przed wielmożnemi episkopami w katedrze Chełmskiey na instancyą z krewnych naszych byli penowani, nas zaś teraz żyiących y po smierci przy straszliwych ofiarach w potomne czasy nie zapominali, upraszamy. Na utwierdzenie tedy tego wszystkiego własnemi rękami naszemi podpisuiemy się y pieczęci zwyczayne wycisnąć rozkazaliśmy. W *Bezku* dnia dwudziestego Aprilis, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego osimdziesiątego siodmego. Jan z Iłowca Iłowicki na Bezku, m. p-pa (L. S.). Maryanna Iłowicka, m. p-pa. (L. S.).“ Originale vero ejusdem idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Тоже, л. 447.

№ 241.—1737 г. 3 Сентября.

Позовъ Покутинскаго Холмскому рим.-католическому епископу Шембеку по дѣлу о бѣгломъ крестьянинѣ.

Feria tertia post festum sancti Aegidii Abbatis proxima, anno Domini 1737.

Ex parte magnifici Pokutyński contra illustrissimum Szembek, episcopum Chełmensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit — se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce, Zelechow et Rejowiec Rzewuski, generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Tibi illustrissimo Josepho Szembek, episcopo Chełmensi ritus latini, de causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii feria quinta, legitimam eorundem cadentiam in castro hocce coincidentibus et celebrandis proximis, personaliter legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris magnificii Antoni Pokutyński, ensiferi Podoliae et Catharinae Wiszniowska, conjugum, bonorum seu sortium, in villa *Horodyszcze* sitarum, haeredum et actualium possessorum, actorum, qui vos, adhaerendo legi publicae, de explagiatione subditorum sancitae, citant, idque pro eo, quatenus tu laboriosum Iwan Szołoch, laboriosi Marko filium, de bonis *Horodyszcze* subditum nativum et haereditarium, in bonis tuis *Wolice*, ad tractum Kumoviensem spectantem, commanentem, de bonis *Horodyszcze* profugum, una cum poena mille marcarum polonicalium, qui praesenti citatione arestatur, extradas, carentiam laborum compenses. Sis itaque juri pariturus, terminum attentaturus. Datum in castro Chełmensi feria secunda in crastino festi sancti Aegidii Abbatis, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis *Kumow* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum hunc praesentem proxime procedente, proxima, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 505.

№ 242.—1737 г. 17 Сентября.

Заявленіе Андреевскаго священника Анхимовича о неуплатѣ Костецкими слѣдующей ему суммы.

Feria 3-tia post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima, anno Domini 1737.

Ex parte venerabilis Anhimowicz, presbiteri Andrzejowiensis, una cum publicatione contra generosos Kosteckie manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Josephus Anhimowicz, presbyter Andrzejoviensis ritus graeci, adhaerendo decreto officii praesentis, feria quinta post dominicam *Cantate* proxima anno praesenti inter venerabilem Anhimowicz, presbyterum Andrzejoviensem ritus graeci, actorem, et generosos Kosteckie, conjuges, parte ab altera prolato, manifestatus est officio praesenti, idque ideo, quia ipse paratus est paratumque se offert, summam quingentorum florenorum polonicalium una cum provisione ac poenis luitis, decreto officii praesentis pro die hodierna solvi injunctam, levare, de levata quietare, et quoniam eandem summam non persolverunt,

dcirco idem manifestans iterum atque iterum manifestatur.

Et in continenti idem manifestans petiit sibi ab officio praesenti ministerialem regni generalem providum Joannem Zbaraszczuk, authenticatum, juratum, officio praesenti bene notum, ad infrascripta addi et deputari. Cujus affectationi officium praesens annuendo, eundem ministerialem ipsi addidit. Qui additus, e loco publicationis solito rediens munusque deputationis suae restituens ac praesenti coram officio personaliter stans, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex mandato officii praesentis suprascriptam poenam banitionis perpetuae, decreto, superius de actu specificato, super generosis Kosteckie, conjugibus, interpositam et per ipsos ob contraventionem eidem decreto succubitam, hic in castro Chełmensi in praesentia permultorum hominum, ad acta congregatorum, die hodierna, in actu contenta, alta sua, clara, sonorosa ac intelligibili voce praeconica publicasse, proclamasse et ad notitiam omnium, ut juris et moris est, sufficienter deduxisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 573.

№ 243. — 1737 г. 18 Сентября.

Позовъ каноника Томашевича Потоцкимъ и др. по дѣлу о неисполненіи ими судебнаго рѣшенія.

Feria 4-ta post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima, anno Domini 1737.

Ex parte admodum reverendi Tomaszewicz contra illustrem magnificum Potocki, palatinum Vołhyniae, ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Blasius Iwanicki, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce, Zelechow et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis illustribus et magnificis Michaeli in Potok, Sędziszow et Czerlenica, palatino Vołhyniae, patri, tum Felici, Crasnostaviensi etc. capitaneo, filio, Potockim, bonorum Wygnance, Wulka Leszczanska, Krasne et aliorum eo spectantium haeredibus, atque magnificae Annae Stawska, primarum olim magnifici Siekierzyński, secundarum posthac itidem olim magnifici Humieniecki, capitanei Rzeczycensis, tertiarum adpraesens nuptiarum magnifici Poborowski, succamerarii Ravensis consorti, conjugibus, suprafatorum bonorum Wygnance cum attinentiis obligatoriis possessoribus, tum generoso Martino Brodowski, venatori Crasnostaviensi, praedictorum bonorum Wulka Leszczanska obligatorio possessori, nec non magnificae Catharinae de Radeckie primarum olim magnifici Josephi Sługocki, pocillatoris Chełmensis, secundarum adpraesens nuptiarum magnifici Ignatii Komorowski, ensiferi Bracławiensis consorti, eidem ac successoribus ejusdem olim magnifici Sługocki, pocillatoris Chełmensis, bonorum villae Leszczany haeredibus et possessoribus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, a data et positione praesentis citationis prius et proximius in castro hocce coincidentibus et celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris perillustris et admodum reverendi Tomaszewicz, canonici Chełmensis, praepositi Kumoviensis, vicariorum Crasnostaviensium senioris, actoris, qui actor vos, qui assistentia indigetis, cum

debita et de jure vobis incumbenti assistentia et authoritate, documentis suis, praesertim quoque decretis Tribunalitiis, hucusque non effectuatis, inhaerendo, citat, seu potius recedendo a judicio Tribunalitio regni Lublinensi, non vero a causa, ad paratas transactiones adcitat ideo, quatenus vos conductionem officiorum, in decretis Tribunalitiis specificatam, in ordine ad exequenda eadem injungendam attentetis eisdemque satisfaciatis, praesentibus citamini et adcitamini, sitis juri parituri et terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria tertia post festum Nativitatis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo"— copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae in bonis Wygnance, Leszczany et Wulka Leszczanska curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministetialis relatio.

Тоже, л. 579.

№ 244.—1737 г. 28 Ноября.

Позовъ Бялецкаго епископу Холмскому Володковичу по дѣлу о бѣглой крестьянкѣ.

Feria 5-ta ante festum s. Andreae Apostoli proxima, anno Domini 1737.

Generosus Białecki illustrissimum et reverendissimum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem, citat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus, tibi illustrissimo et reverendissimo Philippo Wołodkowicz, episcopo ritus graeci Chełmensi, bonorum villae *Busieniec*, ad episcopatum Chełmensem spectantium, possessori, de persona bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta juxta legitimam eorundem cadentiam in castro hocce celebrandis proximis, personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris generosi Constantini Białecki, sortis certae bonorum villae *Swięcica* haeredis, actoris, qui te citat, idque pro eo, quatenus tu laboriosam Hedvigim Juszczycha, viduam, subditam, sui actoris de suprascriptis bonis *Swięcica* propriam et haereditariam, per laboriosum Andruch Marczuk, fratrem ejusdem, in antecessum de iisdem bonis profugum, explagiatam, et ad bona tua *Busieniec* evectam ibidemque actualiter existentem, (quae praesenti citationi penes te cum suprascripto explagiatore simul arestatur), una cum liberis, pecoribus, pecudibus ac tota ejus supellectili domestica, sub taxa mille marcarum polonicalium nostro coram officio statuas, statutamque extradas, carentiam laborum compenses, damnaque causata refundas, nec non suprafatum laboriosum Andruch Marczuk, explagiatorem, pro sumendis de illo poenis criminalibus, facinori ipsius condignis, similiter nostro coram officio statuas, caeteraque pro causae istius exigentia decernenda attentes, citaris. Datum in castro Chełmensi sabbatho ante festum sanctae Catherinae Virginis et Martyris proximo, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis Busieniec curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente proxima, familiae curiali de positione notificando po-

suisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 711.

№ 245.—1737 г. 19 Декабря.

Заявленіе вознаго о вводѣ Лаща во владѣніе нѣсколькими имѣніями.

Feria 5-ta ante festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini 1737.

Ex requisitione illustris et reverendissimi Łaszcz, cancellarii Gnesnensis, canonici Cracoviensis, ad capitaneatum Chełmensem cum attinentiis intromissio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Andreas Gumulski, authenticatus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa juridicaque requisitione illustris et reverendissimi Josephi in Tuczapy, Łaszczow et Waręż Łaszcz, cancellarii cathedralis Gnesnensis, abbatis Hebdoviensis, canonici Cracoviensis, praesidentis Tribunalis regni, una cum nobilibus Casimiro Horoch et Antonio Andrzejowski, majoris evidentiorisque testimonii gratia sibi ministeriali adhibitis, die hodierna, in actu contenta, ad bona oppidorum et quidem principaliora capitaneatus Chełmensis cum attinentiis, utpote villas Rozdzałow, Strupin, Strachosław, Krzywiczki, Żołtance, Weresie, eo spectantes, denique Rejowiec, itidem cum attinentiis, hereditares et villas Siedliszcze, Butyn regales, ad capitaneatum Stulnensem pertinentes, cum supradictis nobilibus condescendisse ibidemque praesens et actualiter existens, in bona supradicta tam regalia, quam haereditaria, illustrem, reverendissimum requirentem, vigore contractus obligatorii, de actu et data illius in *Piotrkow*, die vigesima quarta Novembris, anno nunc currenti millesimo septingentesimo trigesimo septimo inter illustrem magnificum in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinum Podoliae, Chełmensem etc. capitaneum, mareschalcum Tribunalis regni ab una et illustrem et reverendissimum Łaszcz, cancellarium cathedralem Chełmensem, modernum requirentem parte ab altera, intuitu praedictorum bonorum confecti et conscripti, vadio trecentorum decem millium florenorum polonicalium firmati actisque castrensibus Piotrkoviensibus per partes utrasque feria quinta post festum sancti Martini Pontificis et Confessoris proxima, anno praesenti roborati, eundem supradictum illustrem et reverendissimum requirentem intromisisse, in realem actualemque possessionem investivisse, obedientiamque subditorum praestandam, nemine eandem intromissionem denegante, injunxisse et incorporasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 763.

№ 246.—1737 г. 23 Декабря.

Позовъ настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря Бонковскимъ по дѣлу о неуплатѣ ими долга монастырю.

Feria secunda post festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini 1737.

Ex parte monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni contra magnificos Bąkowskie, conjuges, capitaneos Berezanenses, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanelia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Rubanski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus terrarum Podoliae, Cheł-

mensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis magnificis Felici Bąkowski et Mariannae Buynianka, conjugibus, capitaneis Berezanensibus, bonorum Cycow cum attinentiis haeredibus, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus, vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta a data et positione praesentis citationis prius et proximius, in castro hocce celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris religiosi in Christo patris Jermani Jackowski, ordinis sancti Basilii Magni monasterii Chełmensis superioris, suo et totius ejusdem monasterii Chełmensis communitatis patrum et fratrum nomine agentis, actoris, qui vos, et quidem te maritatam citatam, cum tui mariti, uti tutoris conjugalis, authoritate et assistentia citat, idque juxta inscriptionem coram actis castrensibus Chełmensibus feria sexta pridie festi sancti Aegidii, abbatis, anno millesimo septingentesimo trigesimo tertio, per temet citatam super summam quatuor millium florenorum polonicalium reemptionalem, in rem monasterii ejusdem factam et recognitam, idque pro eo, quatenus vos, emundando bona *Cycow* vestri haereditaria ab onere praemissae summae, eandem quatuor millium florenorum polonicalium capitalem praevia pro omnimoda ejusdem securitate, nec non census retentos, ab ultima quietatione ab eadem summa provenientes, actori moderno nostro coram officio persolvatis, damna causata refundatis, per sententiam officii nostri ad praemissa vos stringi et compelli; sitis juri parituri, terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria quinta ante festum sancti Thomae Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae Cycow, ibidem sita, curiaque citatorum die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 794.

№ 247.—1738 г. 25 Апрѣля.

Вводъ Холмскаго суффрагана Лаща во владѣніе имѣніемъ Снятычи и Волица Снятыцкая.

Feria 6-ta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1738.

Illustrissimus et reverendissimus Łaszcz, suffraganeus Chełmensis, in bona Sniatycze et Wolica Sniatycka intromissus.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Albertus Kulczynski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa requisitione illustrissimi et reverendissimi Josephi in Tuczapy, Łaszczow et Waręż Łaszcz, suffraganei Chełmensis, Gneznensis cancellarii, abbatis Hebdoviensis, praesidentis Tribunalis regni, una cum nobilibus Jacobo Tarnawiecki et Josepho Kubelski, majoris evindentiorisque testimonii gratia sibi adhibitis, die hesterna ad bona *Sniatycze* et *Wolica Sniatycka* condescendisse, ibidemque praesens et actualiter cum dictis nobilibus existens, illustrissimum et reverendissimum requirentem vigore contractus arendatorii annui, de actu et data illius Lublini die vigesima secunda mensis Aprilis, anno nunc currenti millesimo septingentesimo trigesimo octavo inter magnificum Josephum de Poradowo Rulikowski, pincernam Bełzensem, ab una, saepedictum illustrissimum et reverendissimum requirentem initi et conscripti manibusque partium utrarumque subscripti, vadio quatuor mil-

lium florenorum polonicalium firmati actisque terrestribus Lublinensibus feria tertia post dominicam *Misericordiae* proxima anno praesenti roborati, in bona supradicta *Sniatycze* et *Wolica Sniatycka* intromisisse, in actualem pacificamque possessionem investivisse obedientiamque subditis praestandam injunxisse nemine eandem intromissionem denegante, quinimo ultro et benevole magnifico Rulikowski, pincerna Bełzensi, admittente, incorporasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1738 годъ, № 20221, л. 122.

№ 248.—1738 г. 26 Апрѣля.

Жалоба Красноставскихъ мѣщанъ на магистратъ за незаконныя дѣйствія его.

Sabbatho post dominicam *Misericordiae* proxima, anno Domini 1738.

Cives Crasnostavienses contra generosum Nazarewicz, commissarium Crasnostaviensem, ac alios manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes sławetni y uczciwi mieszczanie y przedmieszczanie, to iest całe pospolstwo miasta iego królewskiey mosci *Krasnegostawu*, praevia manifestatione contra generosum susceptantem actorum castrensium Crasnostaviensium de non suscepta praesenti na przeciwko iegomosci panu Nazarewiczowi, kommisarzowi starostwa Krasnostawskiego, tudzież zacnie sławetnym Stefanowi Ulidowskiemu, Walentemu Bielawskiemu, Janowi Stelmachowiczowi — burmistrzom przeszłym, Grzegorzowi Głuszkiewiczowi, Jozefowi Macianskiemu, Alexandrowi Zołotuszakowi—burmistrzom teraznieyszym, Ludwikowi Piaseckiemu—woytowi teraznieyszemu miasta iego krolewskiey mosci *Krasnegostawu* y innym raycom, ławnikom, mieszczanom y przedmieszczanom tegoż miasta swiadczą, żalą się y solennie manifestuią o to, iż oni, zapomniawszy, bojaźni Bożey y artykułow prawa maydeburskiego, tudzież postpozycii praw króla pana naszego miłosciwego, od kilku set lat nadanych, począwszy od funduszu, a do approbaty swiętey pamięci nayiasnieyszego krola pana naszego miłosciwego Augusta Wtorego, wolnosci całosci miasta ponadawali, fundacye murow koło tego miasta poczynili, żeby panowie burmistrze y pan woyt mieli reparować, lecz nastąpiwszy na ostatnią ruinę całosci miasta iego krolewskiey mosci, primo, że nie tylko przeszły woyt, to iest Krystyan Huss z burmistrzami ichmosciom oycom Jezuitom grunta y z murem krolewskim poprzedali, korrupcye pobrali, lecz y teraz przedawszy kawalec muru ichmosciom oycom Jezuitom do kollegium przeszli panowie burmistrze, wyżey specyfikowani, y z panem woytem Ludwikiem Piaseckim przedali, korrupcye pobrali, inszych raycow, mieszczan, ławnikow w prezencyi, bez pisarza mieyskiego przysięgłego, w kartach pozapisowali bez laudum publicum całe pospolstwo, o czym całość miasta Krasnegostawu nie wie, co kalkulacyi *z z Iscopi* (?) iegomość pan woyt z prowentu od kilkunastu lat mieyskiego nie czyni, sądzić się nie daią, a całe pospolstwo miasta iego krolewskiey mosci dezoluią, summ od kilkunastu lat u wielebnego iegomosci xiędza Czulskiego, kanonika y kanclerza Chełmskiego, ponabierali na swoie potrzebę, a na pospolstwo rachuią dwa tysiące, ktore ichmość oycowie Jezuici na całość miasta rachuią, tedy w Trybunale koronnym Lubelskim kondemnaty na całość miasta dopuscili, prowent mieyski z arędy w prowizyi ichmosciom oycom Jezuitom ustąpili bor mieyski; widząc oczewistą dezolacyą całosci miasta, że staroscinskie ludzie, to iest chłopi kopią, sieią, do niwy panskiey przywłaszczaią, tego nie zabronią, maiąc gleyt list krolewski całe miasto y pospolstwo dla ochrony y rebellij roczney, tedy nie uważaiąc prawa contra violatores legum, temuż iegomosci panu Nazarewiczowi, kommissarzowi, dopomagaią, szlakuią, informacye

daią, iako to po gleycie mało na złotych pięćset tenże iegomość pan Nazarewicz swoią exekucyą o iakąś lafę na żołnierzy, poczyniwszy szkody na przedmiesciu *Niemienickim*, ludzi porozganiał y tam exekucyą ludzi pobili, ciężarne białogłowy porozbijali, strzelali, łapali, rabowali, komory odbijali, na ostatek uformowawszy sobie tenże iegomość pan Nazarewicz jakąś ansę do przedmieszczanina, w nocy onego na *Zakręciu* łapać kazał, ludzi panskich w nocy nasyłał, mało przedmiescia, szukaiąc onego, nie spalili, sam tenże iegomość pan Nazarewicz w dzień na konia wpadłszy, chałupa od chałupy rewidował, iezdził po przedmiesciu, ludzi porozganiał, nie złapawszy, szubienicą odgrażał, nie pomsciwszy się pisarza mieyskiego przy sądach pogębkował, bił przy prawie krola iegomości, pana naszego miłosciwego, do szabli się gołey porywał; dosć na tym prawie, kęs na życie pomienieni panowie burmistrze, pan woyt z iegomoscią panem Nazarewiczem odbieraią, informuią, na wolność całosci miasta następuią. Przeto o tak ciężką ruinę całosci miasta, następowania na wolnosci, kalkulacyi nie czynienia, postpozycye praw y listu krolewskiego, iterum atque iterum, praevia manifestatione contra generosum susceptantem actorum castrensium Crasnostaviensium de non suscepta praesenti, manifestuią się, obiecuiąc prawnie to wszystko wzwyż mianowane, z tąd y koszta pochodzące, upomnieć się y dochodzić.

Тоже, л. 124.

№ 249. — Тоже.

Позовъ мѣщанъ Красноставскихъ членамъ мѣстнаго магистрата по дѣлу о незаконныхъ дѣйствіяхъ магистрата.

Ex parte civium Crasnostaviensium contra consules Crasnostavienses ac alios mandati relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Gregorius Antonczuk, authenticatus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se mandati infrascripti tenoris sequentis: „Augustus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviae, nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Vobis spectabilibus Stephano Ulidowski, Valentino Bieławski, Joanni Stelmachowicz, Gregorio Głuszkiewicz, Alexandro Żołotuszak, Josepho Maciejowski—proconsulibus, tum Ludovico Piasecki—viceadvocato, Basilio Bosakiewicz, Adamo Zwielobycki, Joanni Trzas et aliis consulibus suburbanis rebellibus juri, quos causa praesens afficit, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis judicioque nostro assessoriali *Leopoli*, aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a data et positione praesentis citationis nostrae recte in duabus septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro vocandarum causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter, legitime ac peremptorie compareatis ad instantiam generosi instigatoris regni ejusque delatorum famatorum civium totiusque communitatis urbanae et suburbanae civitatis nostrae Crasnostaviensis, actorum, qui vos, inhaerendo juribus sibi servientibus et protestationibus, contra vos factis, citant ideo: Quia vos, quamvis ex officiis bonum publicum civitatis et libertates, a serenissimis praedecessoribus gratiose eidem civitati collatas, manutenere integritatemque civitatis et jurium curare teneamini, vos nihilominus in contrarium procedendo, in praejudicium civitatis fundos civiles sine consensu totius communitatis, tum muros civitatenses variis personis alienare, actores, signanter suburbanos, aequali jure gaudentes, contra

libertates eorum ad vecturas seu *podvodas* cogere, executionibus aggravare, ad solvendas indebite pensiones seu *lenungi* militibus curientibus adigere, contributiones superaggravatorie imponere et eosdem actores, non servata proportione, aggravare, aliaque praejudicia, latius futuro in termino specificanda, communitati inferre et libertates ipsis servientes convellere ausi estis et temere praesumpsistis, varia praejudicia, per diversas personas civitati illata, avertere et vindicare neglexistis, calculum de perceptis ex fundis et agris civilibus sexagenis et aliis proventibus civilibus reddere recusastis. Citamini itaque ad videndum et audiendum vos ratione praemissorum puniri, actores circa privilegia et libertates ipsis servientes conservari, similes aggravationes in futurum inhiberi, alienatorum vindicationem injungi, adversus quaevis praejudicia actores restitui, ad reddendum calculum de proventibus civilibus vos stringi ac in damnis et litis expensis vos condemnari caeteraque, quae de jure venerint, elui, statui et sententiari; sitis igitur parituri, terminum attentaturi et ad praemissa judicialiter responsuri. Datum in cancellaria regni feria secunda in crastino dominicae *Reminiscere* quadragesimalis, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo (Locus sigilli regni). T. A. B. P. T. N. S. R. M. S." —copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in civitate Krasnystaw residentiaque famati proconsulis, ibidem sita, feria sexta post dominicam *Conductus Paschae* proxima familiae de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 126.

№ 250. — 1738 г. 6 Мая.

Фундушовая запись Жолкевскаго Язвиннскому или Добротворскому монастырю.

Feria tertia post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1738.

Confirmationis jurium, monasterio, Jazwina dicto, servientium, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Węglenski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit confirmationem jurium infra acticandam tenoris sequentis: „Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, nec non Svecorum, Gottorum, Vandalorum haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis: Exhibibitas nobis esse literas papyreas, manu serenissimi olim divae memoriae parentis nostri desideratissimi subscriptas sigilloque cancellariae majoris regni communitas, continentes in se confirmationem literarum magnifici olim Stanislai Żułkiewski, cancellarii regni et exercituum generalis, monasterio sanctissimae Trinitatis, *Jazwina* dicto, ad oppidum *Dobrotwor* sito, authentice concessarum, prout eaedem literae infrascriptae latius in se continent, quarum ea est de verbo ad verbum, quae sequitur, series. Actum in castro Belzensi sabbatho ante dominicam *Invocavit* quadragesimalem proximo, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono. Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia veniens venerabilis Prochor Kurkiewicz, ihumen monasterii Dobrotvoriensis obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit literas infrascriptas, manu illustris et magnifici Stanislai Żułkiewski, cancellarii regni et exercituum ducis subscriptas et sigillo usitato obsignatas, petens easdem a se suscipi et in acta officii praesentis inscribere permitti, cujus licitae postulationi officium

praesens annuendo, easdem uti sanas, salvas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes, pro debito officii sui suscepit et in acta officii sui inscribere mandavit, quarum literarum tenor sequitur estque talis: Ja Stanisław Żułkiewski, kanclerz y hetman wielki koronny, starosta Kamionacki y Barski, oznaymuię y wiadomo czynię, komu o tym wiedzieć będzie potrzeba, iż za rozkazaniem iego krolewskiey mosci jasnie oswieconego a nayjasnieyszego Zygmunta Trzeciego króla Polskiego, pana mego miłosciwego, grunta, ktore były odięte od monasteru nayswiętszey Troycy, rzeczonego *Jazwina*, przy miasteczku *Dobrotworze* w starostwie Kamioneckim, dla niedbalstwa dzierzawcow duchownych, tak y dla przeszkod wielkich mieszczan Dobrotworskich, ktory monaster wzwyz mianowany do wielkiego zniszczenia y spustoszenia przyisć musiał, bez chwały Bożey trzy lata nie mało pusty stał, a iż z przeyrzenia Bożego obrał się nabożny zakonnik, czerniec ieromonachus Prochor Kurkiewicz, ihumen, będący rozmnozycielem chwały Bożey, nakładem swym y kosztem monaster wzwyz mianowany wydzwignoł y chwałę Bożą w nim rozmnozył, ktoremu jako rozmnozycielowi chwały Bożey za przyczyną w Warszawie na seymie w roku teraznieyszym tysiącznym sześćsetnym osmnastym jasnie oswieconego a wielmożnego iegomosci pana Jerzego xiążęcia Czartoryskiego y iegomosci pana Zamoyskiego, iasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa Chełmskiego w Zamosciu, iegomosci w Chrystusie wielebnego oyca Kisliewicza, officyała Chełmskiego, także y innych wiele zacnych stanow senatorskich, ktorzy wymogli prozbami swemi u iego krolewskiey mosci przywrocenie y podanie monasteru nayswiętszey Troycy rzeczonego *Jazwina* z wyż mianowanemi gruntami y leżącemi wielebnemu oycu Prochorowi Kurkiewiczowi, ihumenowi, iako rządzicielowi monastera zwyż mianowanego, iako porządnemu rozmnożycielowi chwały Bożey przywrociłem, mianowicie łan pola od *Sielca* y sianożęć do tegoż pola y łanu *Podkaranie* y z *Zagniłym*, pole y sianożęć, y las, zupełna y sianozęć między lasem y ieziora z potokami, na ktorych y młyn sposobny bydź ma, y ze wszystkim, iako ten swięty monaster zdawna według przywileiow y funduszow swych używał, całosć onych gruntow y w potomne czasy po żywocie wielebnego oyca Prochora Kurkiewicza, ihumena, zakonnikow, czerncow, braci iego zostawuiąc, co dla lepszey wiary y pewnosci do tego listu mego ręką moią podpisawszy, pieczęć swoią przyłożyłem. Pisan w zamku Kamionackim dnia wtorego Lipca miesiąca, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego osmnastego. Stanisław Zułkiewski, kanclerz y hetman koronny, mpp. Post quarum literarum ingrossationem originale earundem eidem offerenti per officium praesens est extraditum illudque ad manus suas recepit. De quo recepto officium praesens quietatur. Ex actis castrensibus Bełzensibus rescriptum correxit Napiorkowski; Adam Rudnicki, vice capitaneus Bełzensis. Supplicatumque nobis, ut easdem literas praeinsertas authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur, cui quidem supplicationi nos benigne annuendo, literas easdem in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, conditionibus introcontentis approbandas, confirmandas duximus, uti quidem, in quantum juris est ususque eorum habetur, approbamus, confirmamus et ratificamus, decernendo, eas robur perpetuae firmitatis debere obtinere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri jussimus. Datum Varsaviae die trigesima mensis Martii, anno Domini MDCXXXV, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae III anno. Vladislaus rex. Petrus Gębicki, secretarius M. C. R., mp. (Locus sigilli majoris cancellariae regni"). Originale vero ejusdem confirmationis jurium idem offerens ad serecepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 169.

№ 251.—Тоже.

Королевское подтвержденіе правъ и привилегій Добротворскаго монастыря.

Privilegii conservationis jurium, monasterio Dobrotworiensi dati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Węglinski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit privilegium conservationis jurium infra acticandum tenoris sequentis: „Władysław Czwarty z łaski Bożey król Polski, xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny krol Oznaymuiemy tym listem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż my na suplikacyą pobożnego oyca Prochora Kurkiewicza, ihumena monastera swiętey Troycy Dobrotworskiego y inszych braci zakonnikow Bazylego swiętego, tamże mieszkaiących, do nas podaną, a to względem przeszkod roznych czynienia, bronienia im warzenia piwa y gorzałki, robienia drwami z lasa ich manasterskiego na potrzebę y obeyscie ich własne, nad prawa, wolnosci ich duchowne y nad zwyczay dawny, przez szlachetnego Stanisława Szaniawskiego, urzędnika teraznieyszego Jastrzębskiego, tudzież za przyczyną, do nas za niemi niektorych panow rad naszych wniesioną, respectuiąc na spustoszenie czasow przeszłych monastera tegoż y na szczupłość prowentow ich, łatwieśmy na to pozwolili, żeśmy ich przy warzeniu piwa y robieniu gorzałki, także przy inszych prawach y wolnosciach ich dawnych, ktorych po te czasy zawsze zażywali, zostawili y zachowali, jakoż ninieyszym listem naszym zostawuiemy y zachowuiemy na czasy potomne, co wszystkim, komu to należy, a mianowicie urodzonemu Hieronimowi Radziejowskiemu, Łomżinskiemu, Kamionackiemu staroscie naszemu, także podstarosciemu iego teraznieyszemu Kamionackiemu y inszym napotym starostom, podstarosciom y urzędnikom ich tamecznym, teraz y na potym będącym, wiadomo mieć chcemy, onym roskazuiąc, aby pomienionych zakonnikow przy prawach y wolnosciach duchownych, także zwyczaiach dawnych napotym zawsze zachowywali, w lasach, gruntach y sianożęciach ich szkody nie czynili, warzenia piwa y robienia gorzałki na potrzebę y obeyscie ich monasterskie nie zabraniali y ni w czym im przeszkodą nie byli. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć roskazalismy. Dan w Warszawie dnia trzeciego miesiąca Sierpnia, roku Panskiego MDCXLIV, panowania naszego Polskiego XII, a Szwedzkiego XIII roku. Konserwacya przy prawach y wolnosciach dawnych manasterowi Dobrotworskiemu. Vladislaus rex. (Locus sigilli cancellariae minoris). Albertus Kadzidłowski, secretarius Regiae majestatis, manu propria. Actum in castro Bełzensi feria tertia post dominicam *Oculi* quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo Exoblatione religiosi Prochor Kurkiewicz, ihumeni monasterii Jazwinensis, literae sacrae regiae majestatis introcontentae ad acta praefata suscepta et inducta“. Originale vero ejusdem privilegii conservationis jurium post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 172.

№ 252.—Тоже

Королевское подтвержденіе правъ и привилегій Кулемчицкаго, Добротворскаго и Городищскаго монастырей.

Privilegii confirmationis jurium, monasteriis Kulemczycensi, Dobrotworiensi et Horodyscensi servientium, subsecutae oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens generosus Antonius Węglenski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit privilegium confirmationis jurium infra acticandum tenoris sequentis: „Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie, Kijowskie, Wołynskie, Podolskie, Podlaskie, Smolenskie y Czerniechowskie. Oznaymuiemy ninieyszym listem y przywileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym tylko wiedzieć należy: produkowane nam były (przywileje) papierowe, ręką nayiasnieyszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, podpisane y pieczęcią stwierdzone, zdrowe, całe y nienaruszone, zamykaiące w sobie incorporacye monasterkow· *Kulemczyckiego* y *Dobrotworskiego*, także *Horodyszcza* y cerkwi *Lubaczowskiey*, do monastera Chełmskiego, ktorych tenor słowo w słowo iest takowy. Jan Kazimierz, z łaski Bożey krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie, Kijowskie, Wołhynskie, Podolskie, Podlaskie, Smolenskie y Czerniechowskie, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, wszem w obec y kożdemu z osobna: maiąc sobie wielebny w Bogu Jakob Susza władyctwo Chełmskie y Bełzkie względem pobożnego życia swego, głębokiey w pismie swiętym nauki od nas konferowane, z powinnosci swey chcąc w dobrym porządku zachować y ludzi do rozkrzewienia religij greckiey, w unij koscioła swiętego rzymskiego katolickiego będącey, sposobić, wnosił do nas prozbę swą, abyśmy pewne cerkwie powagą majestatu naszego do władyctwa iego przyłączyli y juryzdykcyi iego podali, jakoż tym przywileiem naszym niżey wyrażone cerkwie y monastery przyłączamy y pod juryzdykcyą iego podaiemy. Naprzod tedy monaster *Kulemczycki*, w ziemi Chełmskiey, y *Dobrotworski*, w Bełzkim woiewodztwie będące, ze wszystkiemi gruntami, wszelakiemi pożytkami, wolnym używaniem lasow, borow, ryb łowieniem na Bugu z obudwu brzegow, także na ieziorach do władyctwa Chełmskiego, osobliwie do monasteru zakonnikow swiętego Bazylego Wielkiego unitow, przy cerkwi Narodzenia Nayswiętszey Panny kathedralney będącego, więc y *Horodyszcze* a cerkiew *Lubaczowska* pod tytułem swiętego Mikołaja, w ziemi Przemyskiey leżącą, także ze wszystkiemi z dawna należącemi gruntami, rolami y wszelakiemi pożytkami y przyległosciami przyłączamy y inkorporuiemy, tak iednak, że przy tych monasterach y cerkwiach nie insi maią tam bydź podawani od przerzeczonego władyki Chełmskiego y następcow iego duchowni zakonni, albo swieccy, tylko ci, ktorzy wprzod humanas et divinas scientias przy monasterze Chełmskim uczyć będą, aby tym sposobnieysi in vinea Christi Domini operarii zostawali y duszom ludzkim, drogą krwią Chrystusa Pana odkupionym, do zbawienia pomocnemi byli, prawa nasze krolewskie, Rzeczy pospolitey y kosciola katolickiego rzymskiego wcale zachowuiąc. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć koronną przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XXIV miesiąca Kwietnia, roku Panskiego MDCLII, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego czwartego roku. Jan Kazimierz krol. (Locus sigilli). Joannes Rożycki, sacrae regiae majestatis secretarius. Inkorporacya monasterow Kulemczyckiego y Dobrotworskiego, także Horodyszcza, cerkwi Lubaczowskiey do monasteru Chełmskiego. Suplikowano nam, abyśmy pomienioną inkorporacyą powagą naszą krolewską stwierdzić y umocnić raczyli; do ktorey pokorney prożby chętnie się skłoniwszy, wzwysz przerzeczone listy we wszytkich punktach, klauzułach, artykułach stwierdzić y umocnieć umysliliśmy, iako stwierdzamm umacniamy, odnawiamy tym listem naszyy, y, żeby moc y wagę powinney trwałosci zawsze y na kożdym mieyscu miały, koniecznie mieć chcemy y nakazuiemy. Na co dla lepszey wiary rękąśmy się naszą podpisali y pieczęcią koronną stwierdzić roskazaliśmy. Dan w Krakowie pod czas seymu szczęsliwey

koronacyi naszey dnia XXIV miesiąca Marca, roku Panskiego MDCLXXVI, krolestwa naszego II roku. Jan krol. (L. S.). Konfirmacya monasterkow Kulemczyckiego y Dobrotworskiego, także Horodyszcza, cerkwi Lubaczowskiey do monasteru Chełmskiego. Hieronimus Pinocy, regiae majestatis secretarius mpp.". Originale vero ejusdem privilegii incorporationis monasteriorum post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 173.

№ 253.—1738 г. 21 Іюня.

Заявленіе Холмскаго епископа Володковича объ оскорбленіи духовныхъ лицъ Замойскимъ.

Sabbato ante festum Nativitatis S. Joannis Baptistae proximo, anno Domini 1738.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Wołodkowicz ac aliorum contra illustrem, magnificum Zamoyski ac alios manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus Joannes Łużecki, decanus Chełmensis, praepositus Grabovecensis, nomine et ex speciali commisso illustrissimi et reverendissimi domini Feliciani Philippi Wołodkowicz, Chełmensis et Bełzensis ritus graeci episcopi, Dubnensis, Dermanensis etc. abbatis, nec non admodum reverendi Mathaei Doroszewski, ejusdem ritus subdiaconi, plenipotens, solenniter ac summa cum querimonia in et contra illustrem, magnificum Thomam in Zamoyść, ordinatum Zamoscensem Zamoyski, tum quoque nobilem Dewisson, underofficerum ejusdem, jussus et mandata illustris, magnifici principalis sui exequentem, questus protestatusque est in eo, quia ipsi, et quidem illustris, magnificus ordinatus Zamoyscensis, expedita commissione, a sacra Nuntiatura ad id assignata, idque sub conditione sublevationis se ab excomunicatione, dummodo praefatus admodum reverendus Mathaeus Doroszewski, incarceratus, liber pronuncietur de carceribus, qui quidem illustris, magnificus ordinatus, non attento eodem vilique pendendo impositum super se nexum excomunicationis, loco dimissionis ejusdem squallidis ex carceribus, eundemque in majorem contemptum, postquam se salvare de iisdem valuerit, iterato suprafato Dewisson, underofficero, permisit, qui taliter permissus suo cum complice ac coadjutore vi et violento modo monasterium religiosorum patrum ordinis divi Basilli Magni conventus *Zamoyscensis* ingrediendo, non contentus his, ipsammet residentiam admodum reverendi patris superioris conventus ejusdem superinvasit et praefatum admodum reverendum Doroszewski, circa immunitatem secure permanentem, captivare voluit et de facto comprehendisset, si ope Divina et protunc adminiculo ejusdem superioris non salvaretur, exindeque immunitatem ecclesiae, tot constitutionibus regni obvallatam, violavit ac poenas tanto ausui condignas in se jure merito traxit. Insuper suprafatus admodum reverendus Doroszewski, antequam praedictis ex carceribus salvatus foret, in contrarium posteriori decreto sacrae Nunciaturae procedendo, in majus opprobrium, fumo ac fame et inedia per spatium aliquot septimanarum detentus macerabatur. Ad extremum ademptis ritus graeci libris, solitae devotioni commodis, libros legere alios demandarunt et ad confessionem othodoxae fidei catholicae debitam Paschalem, nec Panem sumere benedictum admiserunt, aliasque inconvenientias in persona ejusdem causarunt. Ratione quorum praemissorum, inquisitione in termino termini deducendorum, is idem querulans nomine, quo supra, contra eosdem, illustrem, magnificum ordinatum Zamoyscensem ac nobilem Devisson, underofficerum ejus, iteratis vicibus queritur et manifestatur, salva praesentis meliorandae vel alterius similis pro exigentia causae meliorandae pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 271—2.

№ 254.—1738 г. 28 Іюня.

Заявленіе настоятеля Городищенскаго монастыря о постройкѣ Потоцкимъ корчмы на монастырской землѣ.

Sabbatho post festum Nativitatis s. Joannis Baptistae proximo, anno Domini 1738.

Monasterium Horodyscense O. S. B. M. contra illustrem, magnificum Potocki, incisorem regni manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Michael Czapleiewski, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis nomine et ex commisso illustrissimi et reverendissimi Feliciani Philippi Wołodkowicz, Chełmensis, Bełzensis episcopi ritus graeci, tum religiosi et admodum reverendi in Christo patris Methodii Lewicki, monasterii *Horodyszczensis* ordinis divi Basilii Magni et totius communitatis ejusdem monasterii nomine, insistendo legibus regni, de immunitatibus ecclesiasticis serio sancitis, in et contra illustrem et magnificum Franciscum Salesium de Potok Potocki, incisorem regni, Bełzensem etc. capitaneum, questus et protestatus, idque pro eo, quia praedictus illustris, magnificus incisor regni in opprobrium et contemptum suprafati monasterii tabernam, alias *karczmę*, in fundo monasterii proprio aedificare jussit, propinationem cremati et cerevisiae in eadem cum scandalo demandavit et dum religiosi patres ejusdem monasterii Horodyszczensis privilegio regio sese opponebant et propinationem impediebant, mansionem judaeo in taberna eadem non permittebant, in aggravationem religiosorum patrum aulicos milites, vulgo *Janczarow*, quinquaginta personas excedentes, de nominibus et cognominibus ad praesens ignotos, una cum generoso administratore bonorum villae *Sielce Bełskie* superimmisit. Qui quidem superimmissi mandata principalis exequentes, sub tempus solennitatis sancti Nicolai, cum scandalo congregatorum hominum causa devotionis, judaeum cum cremato ad praefatam tabernam superinduxerunt, introductum duobus diebus, ut liberius propinationem exerceat, defendebant et tutantur, per quem illicitum progressum poenis, legibus regni descriptis, succubuerunt ac se instruxerunt. Quapropter idem protestans nomine, quo supra, contra eundem principalem ac executores ejus iterum atque iterum protestatur.

Тоже, л. 302.—3

№ 255.—1738 г. 28 Іюня.

Заявленіе настоятеля Олствинскаго и Тышичинскаго базиліанскихъ монастырей о причиняемыхъ имъ Браницкимъ обидахъ.

Sabbatho post festum Nativitatis s. Joannis Baptistae proximo, anno Domini 1738.

Ex parte monasterii Chełmensis contra magnificum Branicki, vexilliferum Haliciensem, manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Michael Czaplejewski, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis, nomine illustrissimi domini Feliciani Philippi Wołodkowicz, episcopi Chełmensis et Bełzensis ritus graeci, atque religiosi et admodum reverendi in Christo patris Methodii Lewicki, superioris monasterii *Olstvinensis* et *Tyszycensis* et totius communitatis praefatorum monasteriorum, praecavendo cuivis indemnitati, in et contra magnificum Petrum Branicki, vexilliferum Haliciensem, dictorum bonorum vigore privilegii possessorem, questus et protestatus est, idque pro eo, quia praefatus magnificus vexillifer Haliciensis, postpositis legibus tam spiritualibus, quam saecularibus, serio de immunitate ecclesiastica sancitis, in convulsionem privilegii regii, liberam omnium frumentorum molitionem,

in molendino Olstviensi praecommissam, sine incidentia et mensura, qualibet septimana die sabbatho de uno lapide praefato monasterio ad usum denegat et impedit, imo sub tempus solennitatis Exaltationis Sanctae Crucis et sancti Gregorii Martyris, tum Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae ex sola malitia in damnum monasterii praepedivit et praepedit, per generosum Andream Horochowski cum arendatore ejusdem villae *Jastrzembice* duo juga boum praefati monasterii in via libera publica intercepit, nec ad tot requisitiones amicabiles restituere vult; viam publicam per fundum, dictum *wygon*, ad fundum monasterii Olstinensis, *Stara Wieś* dictum, saepibus circumsaepire demandavit,, exindeque praefatum monasterium, privilegio regio gaudentem, summopere injuriavit et injuriat. Quapropter protestans nomine, quo supra, contra eundem magnificum vexilliferum Haliciensem, principalem ac ejus administratorem cum arendatorio iterum atque iterum manifestatur.

Тоже, л.303—4.

№ 256.—1738 г. 30 Іюня.

Подтвержденіе привилегіи Ястребицкой церкви.

Feria secunda in crastino festi s. s. Petri et Pauli Apostolorum, anno Domini 1738.

Privilegii confirmationis jurium, ecclesiae Jastrzębicensi servientium, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Węglęnski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit privilegium infraacticandum tenoris sequentis: „Kazimierz Stanisław Ligęza minor, czesnik Ciechanowski, sędzia woyskowy, stosuiąc się do prawa naturalnego, ktore w każdym stanie obserwowane bydź powinno, tudzież do przywileiow antecessorow moich, ktore by naymniey nie kassowane, ale y owszem approbowane bydź powinny, będąc na ten czas dzierżawco wsi *Jastrzębic* y *Tyszycy*, dóbr iego krolewskiey mosci, upatrzyłem wielebnego oyca Daniela Nazarowskiego z Butyna, ihumena teraznieyszego Tyszyckiego, tak z pobożnosci pożycia kapłanskiego y w obrzędzie swiętego mieysca sposobnego, y innych do tego pobudzaiącego, zaczym onemu samemu y sukcessorom iego *cerkiew Jastrzębicką* y parochią do niey należącą z gruntem, *Gancarowszczyzna* nazwanym, tudziesz w *Tyszycy* monaster z zagrodą, do niego należącą, na gruncie, *Mosiejowskim* nazwanym, z barcią w lesie y sianożęcią, do tego należącą, y z jazami do łowienia ryb, cum omnibus attinentiis et pertinentiis antiquitus spectandis, jako prawdziwy dzierżawca dobr tych, daię y konferuię, a po iego zaś głowie temu, ktory by był teyże godnosci kapłanskiey sposobien, toż beneficium zachowuię y mieć chcę, dawne przywileie y prawa, od antecessorow moich onemu nadane, we wszystkich punktach konfirmuię y approbuię, obliguiąc w tym i sukcessorow moich, in posterum będących possessorow dobr pomienionych, aby pomienionemu oycu Danielowi żadnego nie czynili gravaminu y prepedymentu w prawie tym, ale y owszem one approbowali y rękami swemi stwierdzali, iako y ia przy podpisie moim stwierdzam y pieczęć kładne. Działo się w zamku Wiskowskim die vigesima tertia Januarii, anno millesimo sexcentesimo octavo. Kazimierz Stanisław Ligęza minor, czesnik Ciechanowski, sędzia woyskowy, pułkownik iego królewskiey mosci. (Locus sigilli)". Originale vero ejusdem privilegii idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 317.

№ 257.—1738 г. 3 Іюля.

Заявленіе Вѣтринскаго о претензіяхъ его къ Холмскому базиліанскому монастырю по арендному владѣнію монастырскимъ имѣніемъ Спасъ.

Feria 5-ta in crastino festi Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1738-vo.

Magnificus Wietrzynski de diligentia manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Zamiechowski, nomine et ex speciali commisso magnifici Josephi Wietrzynski, pincernae Ovrucensis, anteacti bonorum seu praedii *Spas*, ad monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni spectantis, arendatorii possessoris, providendo integritati fortunae ejusdem manifestatus est officio praesenti in eo: Quod ipse apprehendendo bona seu praedium praedictum *Spas* in possessionem sui arendatoriam, verbo spirituali confidens reverendi Jozaphat Zakrzewski, inseminationem hyemalem coretorum octo protunc acceptavit, post vero in triennio, dum iidem agri ad inseminandum coinciderunt, nonnisi coretos quinque et quartam partem coreti, etiam aliis fundis vacantibus inseminatis, sui manifestantis principalis inseminationem, coemptas multo majori pretio segetes, quam protunc veridabantur, videlicet per quinque florenos coretum siliginis ob publicam caristiam expensavit, lebetes deterioratos nimis de consensu olim religiosi et admodum reverendi Łozowski, protunc superioris Chełmensis, cum additione pecuniaria multavit et eo modo usumfructum de bonis certo infructificantibus cum sui damno et notabilibus expensis quaesivit ex pomario, quod quolibet anno fructificari debuit, nonnisi uno anno florenos triginta percepit, ob intercessa fata subditorum damnum in obedientia et praestandis laboribus passus fuit; ex apisterio quod ex publico apum mortificio praeter unum annum nullum commodum habuit, pecudes pestilentia perierunt perindeque sui manifestantis principalis stante possessione sui non tantum correspondentiam bonorum summae in arendam datae habere valuit et exigere potuit, verum notabiliter in fortuna sui damnificatus est, praefatum vero monasterium Chełmense, praecipue religiosus et admodum reverendus Germanus Jackowski, praesentaneus monasterii praefati Chełmensis superior, non attentis praemissis, injustas et indebitas ad sui manifestantis principalem ex occasione possessionis adinvenit praetensiones, non contentus eo, quod restantia per summam curam sui manifestantis principalis faventibus superis pecora, apes, oves, proprio peculio coemptas, ipsi restituit, in pluri numero restituendas sibi requirit, desolationem praedii, quod summa vetustate desolatum est et fuit ac per subditos ejusdem praedii subsecutum, sui querulantis principali injuste obiicit, quod praedium non ex debito, sed ex pio zelo manifestantis principalis exintegro reparari cupiens, ducentas sexaginta arbores evexit, ex quibus evectis arboribus sexaginta arbores subditi Spascenses modo clandestino interceperunt, residuitas vero earundem arborum remansit. Monasterium tamen Chełmense non contentum eo, sui manifestantis principalem irrealia obiciendo, per manifestationem ac editam citationem circumscripsit, contraque irrealia objecta excusando innocentiam sui inquisitionibus explananda, tum de infructicantia bonorum modo, ut praemissum est, idem manifestans nomine, quo supra, iterum atque iterum manifestatur, offerendo sui principalem ibi, ubi de jure venerit, innocentiam expurgaturum, injurias vindicaturum, arbores relictas recuperaturum velle.

Тоже, л. 323.

№ 258.—1738 г. 7 Іюля.

Позовъ Красноставскихъ мѣщанъ Красноставкому старостѣ Потоцкому по дѣлу о причиняемыхъ имъ притѣсненіяхъ.

Feria secunda post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1738.

Cives Crasnostavienses illustrem, magnificum capitaneum ac alios citant.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Sebestianus Wozniak, authenticatus, juratus, officio praesenti ex reproducto authentico notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis generoso Felici Potocki, capitaneo nostro Crasnostaviensi, tum nobilibus Martino Nazarewicz, ejusdem capitaneatus commissario et Stanislao Tornicki, bonorum capitanealium administratori, nec non spectabilibus praeconsulibus et Mathiae Markowski, advocato civitatis nostrae Crasnostaviensis, aliisque, quos causa praesens afficit, futuro in termino specificandis, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis judiciisque nostris assessorialibus Varsaviae, aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a data et positione praesentis citationis nostrae recte in quatuor septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro vocandarum causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter, legitime ac peremptorie compareatis ad instantiam generosi instigatoris regni ejusque delatorum famatorum civium totiusque communitatis urbanae et suburbanae praefatae civitatis nostrae *Crasnostaviensis*, actorum, qui vos inhaerendo juribus et privilegiis, sibi servientibus, tum protestationibus officiose factis, citat de et super eo, quia vos, et signanter tu, nobilis Nazarewicz et Tornicki, contra jura et libertates eorundem civium ipsos ad vecturas, vulgo *podwody*, cogere, ad solvendas pensiones seu *lenungi* militibus curiensibus, non exactionem, *talerowe* nuncupatam, indebite adigere, onera varia iisdem civibus imponere et ad eadem explenda ipsos stringere, executiones militares superimmittere, iisdemque actores aggravare, res ipsorum intercipere damnaque iisdem causare, judicia super cives indebite sibi usurpare variaque praejudicia ipsis inferre; non attentoque salvo conductu, praedictis actoribus impertito, ipsos captivare, incarcerare, verberare aliasque violentias perpetrare ac salvum conductum violare ausi estis et praesumpsistis poenasque legum succubuistis. Vos vero, praeconsules et advocate, aliique cives, in uno condictamine cum curia existendo, libertates, a serenissimis praedecessoribus civitati collatas et integritatem ejusdem civitatis manutenere negligitis, imo ad suprafatas aggravationes privatum interesse curando concurrere, privatosque cives pariter aggravare aliaque praejudicia contra integritatem civitatis attentare praesumitis, exindeque poenas in vos traxistis. Citamini itaque ad videndum et audiendum vos ratione praemissorum puniri, actores circa jura et libertates conservari, a suprafatisque oneribus et exactionibus liberos pronuntiari, similes violentias et inconvenientias inhiberi (prout et praesenti mandato nostro serie inhibemus et interdicimus, salvumque conductum praedictis actoribus innovamus), ad restitutionem interceptarum rerum seu earum compensationem, tum refusionem damnorum causatorum ac litis expensarum vos stringi et compelli, caeteraque, quae de jure venerint, dici, statui et sententiari. Sitis igitur parituri, terminum attentaturi et ad praemissa omnia ju-

dicialiter responsuri. Datum in cancellaria regni feria quinta post festum sancti Joannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo. Locus sigilli majoris regni F. A. B. P. T. N. L. R. M. S." - copiam simillem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in oppido *Krasnystaw* curiaque, ibidem sita, feria sexta proxime praeterita proxima, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 334.

№ 259.—1738 г. 18 Іюля.

Позовъ Ченстоховскаго монастыря Замойскимъ по дѣлу о неуплатѣ слѣдуемыхъ монастырю денегъ.

Feria 6-ta post festum Divisionis ss. Apostolorum, anno Domini 1738.

Conventus Częstochoviensis O. S. Pauli I. I. M. M. Zamoyskie citat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Andreas Janicki, authenticatus, juratus, officio praesenti ex reproducto authentico notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Bracławiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustribus, magnificis Joanni, capitaneo Rostocensi et Andreae Zamoyskim, fratribus inter se germanis, palatinidis Smolensciae, bonorum Sniatycze et Wola Sniatycka haeredibus, tum magnifico Josepho Rulikowski, pocillatori Bełzensi, olim magnifici Michaelis Francisci Rulikowski, pocillatoris palatinatus Bełzensis filio, ad eadem bona nullo juris titulo sese interessanti, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum vocata acclamataque inciderit, personaliter, legitime peremptorieque compareatis --ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum religiosorum in Christo patrum: admodum reverendi Anastasii Kiedrzynski, sacrae Theologiae doctoris, patris provinciae conventus Clari Montis *Częstochoviensis* ordinis sancti Pauli, primi Eremitae, prioris, subprioris totiusque communitatis ejusdem conventus, actorum, qui vos, inhaerendo legibus regni, tum documentis, in termino termini reproducendis, insistendo, citant, seu potius ad paratas inscriptiones tui, magnifice Rulikowski, adcitant ad videndum et audiendum, attentandumque, non obstantibus quibusvis manifestationibus, in praejudicium actorum factis, ad deoccupationem medietatis bonorum *Sniatycze* ac *Wola Sniatycka* summae viginti sex millium florenorum polonicalium, inscriptione obligatoria olim magnifico Josepho Rulikowski assecuratae et per eundem in rem actorum cessae obnoxiorum, stringi, calculum de perceptis per vos proventibus in rem praefatorum actorum praestandam injungi, aut in casu non deoccupationis solutionem ejusdem summae una cum provisione demandari. Te vero, magnifice Rulikowski, ad solutionem summarum post subsecutam in rem actorum cessionem, quotannis pro arenda bonorum per duo millia per parentem tuum contractu arendatorio solvi assecuratarum, non tamen per eundem secundum nexum contractus persolutarum, stringi, inscriptionem cessionariam ac quasvis transactiones, in rem actorum subsecutas et frenquentatis actibus per parentem tui solidatas, in authoritate sui subsistere declarari. Ratione vero indebitae vexae ac in

jus actoris involutionis poenas decerni, refusionem damnorum et litis expensarum per te in rem actorum subsequendam injungi caeteraque pro causae praesentis exigentia statui et sententiari praesentibus citamini. Sitis terminum attentaturi et judicialiter responsuri. Datum Lublini feria quarta post festum Visitationis Beatissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis Sniatycze curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 375.

№ 260.—1738 г. 21 Іюля.

Заявленіе Дорошевскаго, субдіакона Холмскаго уніатскаго епископа, о нанесеніи ему разныхъ обидъ Коморовскимъ и др.

Feria 2-da pridie festi s-tae Mariae Magdalenae, anno Domini 1738.

Admodum reverendus Doroszewski contra generosum Komorowski ac alios manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia veniens personaliter religiosus admodum reverendus Gedeon Medem, sacrae Theologiae doctor, regulae divi Basilii Magni, curiae illustrissimi et reverendissimi Philippi Wołodkowicz, ritus graeci Chełmensis, Bełzensis episcopi, Dermanensis etc. abbatis, auditor et secretarius, nomine et ex speciali commisso reverendi Mathaei Doroszewski, subdiaconi, solenniter et magna cum querela in et contra generosos Josephum Komorowski atque cujusvis nominis Czerwinski, capitanum dragoniae curialis illustris, magnifici ordinati Zamoyscensis, nec non Adamum Doroszewski, omnium malorum motores, aliosque complices et eorum adjutores, decem personas milites excedentes, questus et protestatus est, idque ideo, quia ipsi, non contenti anterioribus injuriis et damnis ac oppressionibus, verum etiam et tempore non pridem praeterito domum reverendi Doroszewski, nihil sibi mali sperantis, turmatim et armatim cum caterva hominum, ad infrascripta peragenda congregatis et adscitis sibi militibus, nocte profundissima superinvadere, scrinia discutere, vestes varias ac equos, et quidquid reperiri potuerant, intercipere, varia documenta ex servaculo, ad causam supradicti reverendi Doroszewski cum variis personis et praecipue ad causam praesentem spectantia, intercipere, uxorem memorati reverendi Doroszewski protrudere eidemque partum accelerare, vix abortum adjuvantibus Superis non causare, infantem, annum adhuc non habentem, obsanguinolare, qua ex occasione ejusdem reverendi Doroszewski consortem in lecto aegritudinis decumbere per aliquot septimanas causare, homines innocentissime domesticos percutere, conveiberare, alios ad strictos carceres perciperer alios vero dispellere, suprafatum reverendum Doroszewski in spatium quatuordecem septimanarum carceri, amota omni sustentatione et victu, iniicere, damnorum ad quinque millia, seorsivo regestro conscribendorum, circa violentam per eosdem invasionem causare, apisteria in nihilum convertere et penitus desolare, truncos ad triginta sex apum disiicere, fundos supradicti reverendi Doroszewski proprios inseminare, vaccas omnes sub tempus incarcerationis ex stabulo supradictus generosus Doroszewski, tum et bovem valoris decem imperialium cum generoso Komorowski violenter intercipere aliaque permulta et notabilia damna inferre ausi sunt et temere praesumpserunt, exindeque contra leges regni, de transgressoribus ac invasoribus rigorosissime descriptas, processerunt, tranquillitatemque domesticam, tum et personarum securitatem fregerunt, poenas in se tanto illicito ausu condignas traxerunt. Ratione

quorum praemissorum is idem modernus protestans nomine, quo supra, contra praedictos inculpatos iteratis vicibus queritur et protestatur, salva nihilominus ejusdem protestationis meliorandae vel alterius similis, si necessitas exigerit, pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 379—380.

№ 261.—1738 г. 29 Іюля.

Заявленіе Орховецкаго августіанскаго монастыря о притѣсненіяхъ со стороны Издебскаго.

Feria tertia post festum s-ae Annae, Matris Deiparae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1738.

Conventus Orchovecensis Ordinis sancti Augustini contra generosum Izdebski manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personati comparitione religiosi in X-to patris Augustini Quant, suo ac religiosi in Christo patris Bernardi Jordan, ordinis Eremitarum sancti Augustini, sacrae Theologiae bacalaurei, conventus Orchovecensis prioris, totiusque conventus ejusdem nomine in et contra generosum Josephum Izdebski, cohortis levioris armaturae magnifici Cinski, ensiferi Żydaczoviensis, commilitonem, ad recipiendam contributionem subsidii charitativi capitalem ex dyoecesi Chełmensi ab eadem cohorte deputatum, ratione per ipsum tempore non pridem praeterito, videlicet die duodecima Julii, anno praesenti conventus sui protestantium *Orchovecensis*, non observata immunitate ejusdem, impetu cholerico superinvasionis, ibidemque verbis inhonestis conventualium patrum affectationis, contributionis memoratae pro ratha anni praesentis Martiali ultro velle extorsionis ac, oco praeinsertae recipiendae contributionis, equi conventualis valoris decem talerorum imperialium, insciis se protestantibus, in ecclesia protunc propriam devotionem suam obeuntibus, ex pratis interceptionis, in eodemque taliter intercepto nescitur quo abscessionis, ejusdemque equi ad hucusque non restitutionis, exindeque carentiae laborum causationis, aliorumque damnorum et injuriarum et violentiarum illationis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris morisque est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 388—9.

№ 262.—1738 г. 5 Августа.

Заявленіе настоятеля Межирѣчскаго піарскаго монастыря о безчинствахъ бывшаго ученика монастырскаго училища Билинскаго.

Feria 3-tia pridie festi Transfigurationis Christi Domini, anno Ejusdem 1738.

Collegium Międzyrzycense scholarum Piarum contra generosum Bilinski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia, praevia manifestatione contra officium castrense Luceoriense, tum generosum Martinum Jaykowski, ad praesens actorum eorundem susceptantem, facta, personaliter veniens przewielebny w Bogu iegomosc xiądz Remigi od swiętego Stefana, rector collegium *Międzyrzyckiego Koreckiego* Scholarum Piarum, swym y całego kollegium imieniem solennissime na przeciwko urodzonemu Jozefowi Bilinskiemu, niżey wyrazonych excessow krotkim czasem w aktach comparentis zostaiącemu y złych postępkow patratorowi, tudzież urodzonemu iegomosci panu Marcinowi Jaykowskiemu,

namiesnikowi burgrabstwa Łuckiego, skarzył się, manifestował się o to, iż urodzony Józef Bilinski naprzod, traktuiąc niby studia w *Ostrogu* przewielebnych ichmosciow oycow Jezuitow Ostroskich, tam niemało opprobriorum et excessuum publicorum na iedną ignominią sobie poczyniwszy, temiż excessami przewielebnych ichmosciow oycow Jezuitow collegium Ostrowskiego adstrinxit, że widząc excessivum y przeciwko honorowi szlacheckiemu y institutionis scholasticae procedentem, alienować ze szkoł musieli. Y tak zostawszy in lima szkoł tameyszych y prawie infamatus, ztamtąd do szkoł comparentis Międzyrzyckich astuto medio sine patentibus scholasticis recommendatoriis przybył, gdzie ichmosciow szlachty in elusionem przyięcia do szkoł Międzyrzyckich uprosił y ponamawiał, aby swiadczyli, że patenta przewielebnych ichmosciow oycow Jezuitow collegium Ostrowskiego dane pogineły, sponsyą sumienną daiąc, że się w tamtych szkołach rządził dobrze; ktorzy od obwinionego będąc uproszeni, comparentem seduxerunt, że do szkoł swoich Międzyrzyckich za instancyą uprzykrzoną od tychże ichmosciow szlachty przyioł. Gdzie chodząc do szkoł Międzyrzyckich, effrenatus zdawna na wszelkie swywole y excessa, karczmą y szklanką conocnie bawił się; dzieci, w dyrekcyą sobie powierzone, wiązał y do wszelkich swywol sposobił y zle traktował; żydom, żydowkom y różnym kobitom wiolencye inferebat, (ktorych ob reverentiam officii praesentis wyrazić nie podobna), szlachtą różnemi różnie kłucił się, pieniądze sine ulla ratione wydzierał, gospody rożnych w nocy nachodził, professora swego własnego niesłuchał y owszem różne artes ad offensam wynaydował, chwaląc się affrontownemi wynalaskami ichmosciow Jezuitow zadawanemi y inszych studentow, szkoły traktuiących, do różnych wiolencyi y nieposłuszenstwa ichmosciom xięży professorom podmawiał, y rożne excessa et opprobria patraverat, a tak in continuo scelere et excessu będącego comparens, jak dowiedzieć się mogł, post serias pierwey admonitiones et requisitionem literarum recommendatariarum ze szkoł Ostrowskich, tak zaraz z szkoł swoich Międzyrzyckich, uti ipsis sceleribus et excessibus infamem, exkludować kazał. Po ktorym exkludowaniu tenże obwiniony urodzony Jozef Bielinski, daley swoie excessa continuando, człeka posłanego moderni comparentis do *Łucka* w interessie collegium Międzyrzyckiego urodzonego Jana Opalinskiego, sługę klasztornego, aggrawować ważył się; jakoż naszedszy na gospodę iego w Łucku, konia klasztornego valoris siedmi czerwonych złotych z kulbaką, z uzdeczką y z pistoletami valoris osmi talerow bitych vi et violento modo niesłusznie y nienależycie wzioł y zagrabił y do grodu zaprowadził, ktoremu urodzony iegomosć pan Jaykowski, namiesnik burgrabstwa Łuckiego, daiąc niesłuszną protekcyą y nie uważaiąc, że to iest koń klasztorny, contra jura spiritualia et forum procedendo, nienależycie areszt przyioł y otaxowawszy, idąc in favorem obwinionego et in summum damnum et praejudicium comparentis ac totius collegii, ledwo dziesiątą część taxy założywszy, temuż obwinionemu urodzonemu Jozefowi Bilinskiemu konia ze wszystkim oddał, a zaś od urodzonego Jana Opalinskiego, sługi comparentis, na tymże koniu do rosprawy prawney, iako niewinnie a prawie gwałtownie wziętym, aresztu przyiąć nie chciał. O co gdy wszystko, uti praemissum est, tak respektem violenter konia z kulbaką y pistoletami wzięcia y zabrania y w grodzie taxowania, jako też niesłusznie aresztu przyięcia, taxowania y wydania y innych wiolencyi poczynienia, idem comparens suo et totius collegii nomine geminans manifestatur et protestatur vicibus, salva sibi reservata melioratione augendi vel minuendi, declarando se cum inculpatis jure agere, hanc vero actis copiam connotari prosił, co y otrzymał.

Тоже, л. 403.

№ 263. — 1738 г. 9 Августа.

Заявленіе Сѣцеховскаго бенедиктинскаго монастыря объ обидахъ и насиліяхъ причиняемыхъ ему Бонковскими.

Sabbatho in vigilia festi S. Laurentii Levitae et Martyris, anno Domini 1738.

Conventus Sieciechoviensis ordinis sancti Benedicti magnificos Bąkowskie citat.

Ad offiicium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Albertus Trzaskowski, authenticatus, juratus, officio praesenti ex reproducto authentico notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Vobis magnificis Felici Bąkowski, capitaneo Berezanensi, et Mariannae Buynowna, bonorum villarum Cycow, Głębokie et Stręczyn, ac aliorum, in palatinatu Russiae, terra Chełmensi consistentium haeredissae, conjugibus legitimis, parentibus, Josepho et Theodorae, virgini innuptae, Bąkowskim, filiis, fratri et sorori inter vos germanis, si ad causam praesentem spectare videmini, nec non communitatibus subditorum villarum praedictarum *Cycow, Głębokie* et *Stręczyn* ac aliarum, et praecipue laboriosis Procopo, parenti, Stephano, filio Szumom, Procopio et Iwan Duki, Antonio Lec, Michaeli Chromiak aliisque omnibus, in originalibus citationibus expressis, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis seu judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi, tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti et inscriptionibus antiquioribus ad judicandum vocata et acclamata legitime inciderit, personaliter, legitime peremptorieque compareatis ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum, perillustris et reverendissimi Christophori de Manteufel Kiełpinski, abbatis Sieciechoviensis, bonorum oppidi *Puhaczow* cum attinentiis haereditarii possessoris, totiusque conventus Sieciechoviensis ordinis sancti Benedicti, tum generosi Thomae Kłobukowski, eorundem bonorum Puhaczow tenutarii possessoris, actorum, qui vos, et quidem conventus in assistentia superiorum suorum, vos quoque, et quidem maritatam cum mariti tui, uti tutoris conjugalis, filiam vero cum parentum, denique communitatem subditorum cum dominorum authoritatibus et assistentiis, inhaerendo protestationibus suis cum visione ministerialium factis, tum et litis contestatione, citant seu potius ad paratam causam et actionem vobis institutam, ad paratas protestationes, citationes earumque recognitas relationes adcitant, idque ideo, quia vos, non observatis juribus vicinitatis non contentique plurimis violentiis et injuriis anterioribus protestationibus et terminis expressis, per vos actoribus illatis, verum et stante lite, qua nihil est innovandum, ausi estis arbores varias, etiam pro exstruendis aedificiis valentes, in sylvis, antiquitus ad bona oppidi Puhaczow spectantibus, et fundis, eorundem actorum haereditariis, per subditos vestros exsecare, usui vestro applicare, sylvas easdem summopere desolare et devastare, fundos, signis granitialibus distinctos, et dislimitatos, ab antiquo ad bona *Puhaczow*, quondam *Łączna* dicta, spectantes, appropriare, violentias plurimas in eisdem perpetrare, mellificia et apes ex apisteriis sylvestribus per subditos vestros extorquere, signa metallaria et scopulos granitiales, bona *Puhaczow* a villis *Cycow* et *Głębokie* ac aliis distinguentes, in nihilum redigere, aliasque violentias, anterioribus terminis expressas, inquisitione deducendas, peragere, ausi estis et temere praesumpsistis, per quod poenas, legibus regni descriptas, succubuistis et in vos tra-

xistis. Pro quibus super vobis decernendis et extendendis citamini, et ut nihilominus luitis iisdem poenis, pro qualitate facti irrogandis, scopulos dissipatos et disjectos in praesentia judicii succamerarialis renovetis, fundos violenter ademptos, praevio calculo de proventibus excipiendo, deoccupetis, desolationem sylvarum, ad bona Puhaczow pertinentium, compensetis, famulos et subditos vestros, anterioribus terminis expressos et arestatos, praeterea suprascriptos laboriosos Procopium, parentem, et Stephanum, filium Szumy, mellificiorum et apum ex alvearibus sylvestribus ereptores, non obstante quavis compositione uti reclamata, quinimo cassata, tum Procopium et Iwan Duki, ocymi ex fovea nocturnos ablatores, ac alios omnes violentiarum complices, qui et praesenti citatione apud vos arestantur et officioso aresto innodantur, pro sumendis de ipsis poenis, pro qualitate facti irrogandis, nostro coram judicio statuatis. Ratione vero incontinentiae eorundem poenas seorsivas luatis, jura originalia, utpote granities pargameneas cum sigillis pensilibus, ad bona praefata *Puhaczow* spectantes, reproducatis et comportetis caeteraque pro causae istius exigentia praestetis et peragatis. Citamini sive ad originales terminos adcitamini. Sitis parituri, terminum attentaturi et ad praemissa ac alia judicialiter responsuri. Datum Lublini feria quinta in crastino festi Transfigurationis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo trigesimo"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis *Cycow* curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 415—18.

№ 264.—1738 г. 16 Августа.

Заявленіе Бонковскихъ о нанесеніи имъ разныхъ обидъ Сѣцеховскимъ монастыремъ.

Sabbato in crastino festi Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1738.

Magnifici Bąkowscy contra conventum Sieciechoviensem ordinis s. Benedicti manifestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Bąkowski, capitaneida Berezanensis, nomine et ex speciali commisso magnificorum Felicis Bąkowski, capitanei Berezanensis, et Mariannae de Buyny, conjugum legitimorum filius, solenniter et magna cum querimonia coram actis praesentibus, subveniendo integritati substantiae magnificorum parentum suorum, in et contra illustrem et reverendissimum Hyacinthum vel alterius nominis Mandeyffelt Kiełpinski, abbatem Sieciechoviensem, totamque communitatem conventus ejusdem Sieciechoviensem, nec non generosum Thomam Kłobukowski, bonorum oppidi *Puhaczow* cum attinentiis, ad abbatiam Sieciechoviensem spectantium, praesentaneum quovis juris titulo possessorem, eorundemque oppidanos et subditos, ad memoratam possessionem spectantes, homines licentiosos, inhaerendo anterioribus manifestationibus officiose factis, questus, manifestatus protestatusque est, idque pro eo, quia ipsi, et quidem oppidani Puhaczovienses et subditi eo spectantes, nescitur cujus scitu, ut supponitur mandato principalium suorum, non contenti anterioribus violentiis, damnis et injuriis, toties, quoties repetitis, illatis contra legem positivam, nemini injuriam in quopiam inferri serio et rigorose vetantem, praejudiciis, verum etiam et tempore non pridem praeterito illicito ausu in fundo ac propriis sui querulantis magnificorum parentum sylvis arbores mellifluas, vulgo *barci*, cum apibus, ad id pro usu et commodo sui aptas, subripere et devastare, scopulos an-

tiquos aciales ac alios, signa granitialia demonstrantes, privata authoritate dissipare et disjicere, arbores crassas et selectas dissecare dissectasque evehere et pro libito suo convertere, aliasque intollerabiles injurias ac violentias per appropriationem sibi fundorum et sylvarum peragere et attentare ausi sunt et temere praesumpserunt. Ratione quorum praemissorum is idem modernus manifestans nomine, quo supra, contra supradictos inculpatos iteratis vicibus queritur et manifestatur.

Тоже, л. 430.

№ 265.—1738 г. 22 Августа.

Письмо Ржевускаго къ вицеректору Холмского піарскаго монастыря.

Feria 6-ta ante festum sancti Bartholomei Apostoli proxima, anno Domini 1738-vo.

Literarum illustris, magnifici Rzewuski, ad religiosum vicerectorum collegii Chełmensis Scholarum Piarum directarum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Joachimus a sancto Philippo Nereo, collegii Chełmensis PP. Piarum Scholarum vicerector, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas missiles de tenore sequenti: „Przewielebny w Chrystusie Panu mosci dobrodzieiu. Ponieważ a summa trzydziestu tysięcy złotych polskich, na *Rejowcu* zostaiących, dekretami przysądzonych, od iegomosci pana podczaszego koronnego, brata moiego, iestem satisfactus y przyiąłem na siebie obligationem satysfakcyi collegio Chełmensi w. panow, zaczym upraszam, abyscie w. panstwo z tey summy iegomosci pana podczaszego koronnego kwitowali, a ja ziechawszy do Chełma tey summy securitatem in actis Chełmensibns obmyslę. Pisząc się cum observantia, wm. pana dobrodzieia życzliwym y naynizszym sługą W. Rzewuski. Die vigesima tertia Junij millesimo septingentesimo trigesimo octavo w Lublinie“. Originale vero ejusdem idem offerens ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 440.

№ 266.—1738 г. 29 Августа.

Позовъ Покутинскаго Холмскому епископу Шембеку по дѣлу объ арендѣ имѣній Савинъ и Козья-Гора.

Feria sexta ante festum s. Aegidii abbatis proxima, anno Domini 1738-vo.

Magnificus Pokutynski illustrissimum et reverendissimum Szembek citat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Casimirus Kropidziura, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis illustrissimo et reverendissimo Josepho in Słupow Szembek, episcopo Chełmensi, nec non perillustribus et admodum reverendissimis Alexandro Grzymała, custodi et administratori protunc generali episcopatus Chełmensis atque cujusvis nominis Pulski, praefati episcopatus commissario generali, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte capitaneali fungimur authoritate, mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu officii sui causarum judiciis, a data et positione praesentis citationis feria quinta juxta legitimam cadentiam prius et proxi-

mius in castro hocce incidentibus et celebrandis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum: magnificorum Antonii Pokutynski, ensiferi Podoliae, et Catharinae Wisnowska, conjugum legitimorum, actorum, qui vos, et quidem maritata in assistentia mariti sui, uti tutoris conjugalis, de jure requisita, insistendo contractui certo arendatorio de actu et data illius in *Sawin* die vigesima quarta Aprilis milesimo septingentesimo trigesimo sexto anno, inter praedictum perillustrem et admodum reverendum Grzymała, citatum ab una, et se actores parte ab altera, intuitu bonorum oppidi *Sawin* et villae *Kozia-Gura* conscripto manuque tui, perillustris et admodum reverende Grzymała, propria subscripto, vadio summae mille quingentorum florenorum polonicalium firmato, eundem contractum manu non tenendo eidemque contraveniendo, levata et accepta per te a se actoribus totali pro anno integro summa et effective per se actores circa apprehensionem bonorum eorundem circa initum contractum exoluta, non attentos eodem in contractu punctos, nec pacificatos, se actoribus in praetensionibus ad mentem praeinserti contractus, prout te, perillustris et admodum reverende Grzymała, assecuraveras, rumationem trium septimanarum denegasti, arendatorem sui actoris proprium ante tempus stante adhuc sui possessione, violenter ejicere demandasti, demum in conservationem tam bonorum, quam subditorum stante turbulento reipublicae statu, tum in polonicos, quam et moschoviticos exercitus ad nongentos octuaginta florenos polonicales proprio sui actorum peculio errogatos non restituisti, nec curruum quinquaginta foeni, in fundo remansi, accipi et evehi denegasti, exindeque equorum et jumentorum permultorum pro fame et inedia morticinium causasti atque avenae a subditis Koziogurieusibus coretorum septem et semi unius, nec non siliginis coreta duo atque hordei cassulas duas restitui sibi inhibuisti, nec ad extremum dies nonaginta quinque laboratiles, ab eisdem subditis debitos compensasti, hisce non restitutis omnibus, in possessionem apprehendisti, modernos actores summopere injuriasti et damnificasti, quapropter insistendo manifestationi, eo nomine factae, insimul et semel citamini, quatenus vos summam praetactam nongentos octuaginta florenos polonicales in conservationem, ut supra, bonorum errogatos, tum pro quinquaginta curruum foeni, ex occasione vestri relicti, valorem solvatis, sive solvas, atque pro equis et jumentis, fame et inedia absorptis, itidem valorem restituatis, nec non frumentum varii grani, supra distinctim expressum, a subditis memoratis debitum compensetis et restituatis, dies ad nonaginta quinque laboratiles resartiatis, aliisque in praetensionibus se actores pacificetis, poenas contraventionis eluatis. Pro quibus omnibus citamini: sitis igitur termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum in castro Chełmensi sabbato in vigilia festi sancti Bartholomei Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Koziagura* curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime procedente proxima, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 471—2.

№ 267.—1738 г. 3 Сентября.

Инструкція посламъ отъ Холмской земли на Варшавскій сеймъ 1738 г.

Feria 4-ta post festum sancti Aegidii abbatis proxima, anno Domini 1738-vo.

Instructionis, magnificis nuntiis pro comitiis ordinariis Varsaviensibus datae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens generosus Antonius Zamiechowski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit Instructionem, magnificis nuntiis pro comitiis ordinariis Varsaviensibus datam, de tenore sequenti: „Instrukcya ww. Ichmcm panom Kajetanowi Amor hrabi Tarnowskiemu y Franciszkowi Dłużewskiemu, chorążemu Krasnostawskiemu, posłom na seym przyszły ordynaryiny od ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, na seymiku teraznieyszym przedseymowym w Chełmie, na mieyscu obradom publicznym zwyczaynym dnia dwudziestego piątego Sierpnia roku tysiącznego siedmsetnego trzydziestego osmego agituiącym się, dana. Wiedząc ziemia nasza iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, curam y usilne koło dobra pospolitego oyczyzny naszey pieczołowanie, winne nayprzod wspaniałemu Jego Majestatowi przez imć panow posłow swoich nie tylko wyraża podziękowanie, ale oraz przy wiernosci swoiey głęboką prezentuie weneracyą, iedynie tego życząc, ażeby nie tylko pożądanym szczęsciem, ale oraz długoletnim wiekiem Augusti superet fausta tempora... Stosuiąc się zaś tak do dawnieyszych, iako y recentius nastąpionych Konstytucyi, ichmć panowie posłowie nasi stanowszy in officina legum naprzod od obrania imci pana marszałka vota swoie zaczynać będą... Potym reassumpcyą konferencyi imci pp. ministrow y senatorow, cum ministris postronnych monarchow na przeszłym seymie zaczęte, dla zachowania przyiazni, oraz dla zachodzących ab invicem uspokoienia interessow za rzecz słuszną przyznaią, hoc praecauto, aby imć panowie ministri obligati et plenipotenciarii postronnych monarchow do interessow Rzeczy-pltey naszey nie implikowali się, ani w izbie poselskiey y senatorskiey pod czas agituiącego się seymu nie bywali y przez subordynowane osoby praktyk nie czynili... Ktorzy to ichmość panowie ministrowie, interessom principałow swoich in praesenti rerum statu dogadzaiąc, directe czyli indirecte do woyny teraznieyszey z nayiasnieyszą Imperatorową Rossyiską, lub Portą Othomayską implikować nas chcieli, ażeby na takowe propozycye y molimina ichmość panowie posłowie nasi, etiam sub discrimine seymu, nie pozwalali, clarigatam rei publicae utrzymuiąc neutralitatem. Aukcyą woyska, na przeszłym seymie pacificationis uproiektowaną, przeyzrzawszy się w proiektach, ktore przeswietne woiewodztwa, ziemie y powiaty przez ichmosciow panow kommissarzow ad latus jasnie oswieconego xięcia Prymasa korony Polskiey y wielkiego xięstwa Litewskiego eo nomine destynowanych, w podatkowaniu ułożyć mogą, maiąc pamięć na znaczną ziemi naszey y powiatu desolacyą, iako y koekwacyą podatkow, dotąd nie uspokoioną, ciż ichmość panowie posłowie nasi solide promowować będą... Kwarty z starostw y krolewszczyzn, ktore cum summa injuria Rzeczypospolitey są uformowane, aby per nobiles commissarios juratos były proporcionate, podług prawa redukowane. Tudziesz lustracyą łanow królewskich y nowo erygowanych colonij ciż ichmość panowie posłowie serio instabunt y dopomnią się. Na reparacyą y opatrzenie fortec pogranicznych, tudziesz wykupianie clenodiorum et patrimonij, iesli ex magnis sensibus zgromadzonych stanow Rzeczypospolitey adinveniri będą mogły media, inclinabunt do tego ichmość panowie posłowie... O windykacyą sum Neapolitanskich z całą Rzeczą pospolitą junctim do łaski iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, ichmość panowie instabunt... Xiąże iegomość Kurlandzki ponieważ przez komissyą seymową, we Gdansku agituiącą się, na pomienione xięstwo Kurlandzkie de novo infewdowany, więc o to instabunt ichmość panowie posłowie nasi, aby tenże xiąże iegomość Kurlandzki nie tylko homagium debitum, ale y juramentum fidelitatis iego królewskiey mosci y Rzeczypospolitey za daniem sobie znać w Warszawie in persona praestare raczył... Podatek pogłownego zapłatę woysku constitutione anni millesimi septingentesimi trigesimi septimi do przyszłego tylko seymu na ten czas obmyslony że iest nie tylko tituli indecori, ale tak wielu dobrom per

injuriam temporum przeż wymarłych y wyszłych ludzi w ziemi naszey ciężki, więc obliguiemy ichmosciow panow posłow naszych, ażeby o zniesienie onego apud Rempublicam starali się, ażeby ziemia nasza miała potestatem obmyslenia innego podatku... Otwarcie miennicy iako kommissya do *Gur Olkuskich* sprowadzenia gwardow y dobycie kruscow ichmość panowie posłowie nasi paterna iego królewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, cura insinuabunt . . . Maiąc zaś dawnieysze prawa y konstytucye, ktore iego krolewska mość pactis conventis approbavit, że dobr dziedzicznych ani sam na siebie, ani sukcessorow swoich, ani przez subordynowane osoby iego krolewskiey mosci niema kupować, a teraz fama volat, volando crescit, że dobra krola iegomości Stanisława Naijasn. krol iegomość, pan nasz miłosciwy, intendit kupować, a podobno actualiter nabywa y płaci, za czym to zlecamy ichmosciom panom posłom naszym, aby się w tym informowawszy od ichmosciow panow ministrow y senatorow y poblizszych tychże dobr somsiadow dopilnowali tego, aby na tym seymie staneła konstytucya, ktorą aby obwarowano per expressum było, iesli by to in esse było, żeby iego krolewska mość, pan nasz miłosciwy, miał te dobra nabywać y skupować, aby ie wolno było Rzeczypospolitey w krolewszczyzne obrocić do wolnego rozdania bene meritis, o co ichmość panowie posłowie serio dopomnią się. Obtulit także y to pactis conventis iego krolewska mość, że podskarbstwo plus offerenti, y to za decyzyą całey Rzeczypospolitey, konferowane być powinno, teraz secus transactum, kiedy absoluta potestate konferowane, za czym ichmość panowie posłowie dopomnią się o to et circa publicam manifestationem opponent activitatem suam . . . Przypomnią ichmość panowie posłowie iego królewskiey mosci deklaracye panskie, pactis conventis obwarowane, iako to rezydencya panska in visceribus regni continuowana była, magnum enim regnis adfert monumentum regis praesentia . . . Przypomnią y to, że iego krolewska mość pactis conventis deklaracyą swoią ratificavit, że miał fortece *Kamieniec* y *Swiętey Troycy* do regularney przywieść obrony, akademię, alias szkołę woienną, propter exercitium slacheckich synow suo sumptu wystawić, także kaplicę w Krakowie pro aeterna memoria et suffragiis nayiasnieyszych antecessorow swoich. Pulchrum et decorum est promissa praestare pactisque conventis respondere . . . *Pakta Hadziackie*, lubo premente casu Reipublicae, z kozakami, nie uważaiąc na oczywistą oyczyzny krzywdę, zaszły, iednak dotąd in executione et acceptatione nie są, a trybunały, wdaiąc się w tak niegodziwie y szkodliwie wymuszony traktat, chcą korrorobować, za czym serio utrzymać maią ichmość panowie posłowie, aby te punkta Hadziackie, tudzież y dekreta trybunalskie częscią kondyktowe, częscią favorabilia, przeciwko prawu, o transformacyą dobr krolewskich w dziedziczne opisanemu, ferowane aby totaliter były skassowane . . . Recomendatur y to ichmosciom panom posłom, aby przeciwko korrekturze y wyrazney novellae legis konstytucyi od przeswiętnych trybunałow koronnych formowane noviter regestra zniesione były sub nullitate decretorum et processus, z tychże regestrow nastąpione . . . Zalecamy to ichmosciom panom posłom particulariter, aby cum adminiculo powagi iego krolewskiey mosci y całey Rzeczypospolitey domowili się o to serio, aby stan szlachecki nie był in oppressione od stanu duchownego, ktory, nie uważaiąc na prawa nasze, pociąga nas do sądow swoich et pro libitu et velle suo, iedne tylko chciwość swoię maiąc prae oculis, sądzą . . . Domowią się o to, aby iasnie wielmożni biskupi podług prawa ignotas personas, plebeos na kanonie, praelatury, na officialstwa nie installowali, od ktorych saepenumero nieuszanowanie z detrakcyą honoru stan slachecki ponosi . . . Domowią się y dopilnują tego, aby na teraznieyszym seymie dawnieysze prawa nasze były konfirmowane, a to, abyśmy o dziesięcine, o wyderkafy, forum sądzenia się mieli lub trybunalskie,

ub ziemskie nie tak, iako teraz practicatur, że nas po prywatnych mieyscach włuczą od terminu do terminu dla korrupcyi;xięża sprawy niegodziwie sądzą et caeco impetu godnych y zacnych ludzi wyklinaią, a dopiero na ratyfikacyą uspokoienia kontrowersyi de jure patronatus accedent ichmość panowie posłowie . . . Popowiczowie rozmnożeni aby do poddanstwa y powinnosci panskiey należeli, domowią się ichmość panowie posłowie... Pensya, wielmożnemu iegomosci panu pisarzowi koronnemu naznaczona, trzydziesci tysięcy aby ze skarbu koronnego dochodziła, nie z tych sta tysięcy, naznaczonych na zasłużonych żołnierzy—proponent reipublicae ichmość panowie posłowie . . . Miesiące żołnierskie podług dawnieyszych konstitucyi aby miał w oycowskiey pamięci nayiasnieyszy król, pan nasz miłosciwy, tudzież aby ichmość panowie pieczętarze prawa obserwowali, instabunt ichmość panowie posłowie . . . Podziękuią ichmość panowie posłowie nayjasnieyszemu krolowi iegomosci, panu naszemu miłosciwemu, za łaskawą pamięć panską, że cardinalitiam dignitatem exulantem przez powagę swoią panską przywrocił ad pristinum statum w osobie iasnie oswieconego x. iegomosci biskupa Krakowskiego. Prymacialis iednak dignitas aby in suo valore była, animadvertent. Zalecamy to ichmosciom panom posłom naszym, aby na teraznieyszym seymie obwarowano to było konstytucyą, aby żadna protekcya kupcom nie dawana była, ktorym wiele razy dowiedziono będzie, tyle razy towar na skarb koronny konfiskowany bydź ma; ten zaś, ktory na szkodę Rzeczypospolitey paszporty miał by dawać, ad cujusvis instantiam w trybunale sondzony bydź z regestru taktowego powinien. Myta y cła wymyślne po miastach y wsiach aby abrogowane były, serio instabunt . . . Jegomość pan Stanisław Sługocki, stolnik Chełmski y terrigena nasz, pułkownik iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Wołynskiego chorągwi husarskiey, ktory in functionibus publicis, oraz na usłudze Rzeczypospolitey a teneris annis zdrowie swoie y fortunę azarduiąc, interrupte ochotnie z dystyngwowaną aplikacyą służy oyczyznie, aby godną zasług swoich od nayiasnieyszego krola, pana naszego miłosciwego, tudzież od Rzeczypospolitey mogł mieć rekompensę, instabunt ichmość panowie posłowie . . . Jegomosci xiędza Wietrzynskiego, archydiakona Chełmskiego, terrigenę naszego, ichmość panowie posłowie respektowi iego krolewskiey mości, tudziesz ichmosciom panom ministrom distingwowaną godność od innych prałatow dyecezyi Chełmskiey recomendabunt . . Ponieważ nie tylko konstytucyami seymowemi, ale et pactis conventis nayj. regnantow polskich całość fortun y bezpieczenstwo osob serenissimae prolis regiae nayiasnieyszego niegdy divae memoriae Jana Trzeciego, krola a pana naszego, iest dosć doskonale assekurowana, więc iako cały powiat y przeswietne woiewodztwo, tudzież ziemia nasza dulcem zachowuie panowania iego recordationem, tak na teraznieyszy seym instamus przez ichmosciow panow posłow, aby w summach, na ekonomij *Nowodworskiey* y *Szawelskiey* importowanych, tak wiele konstytucyami assekurowanych, successores niegdy nayiasnieyszego krolewicza iegomosci Jakuba, tudzież od niego possessores omnimodam mieli securitatem et in pacifica possessione byli konferowane poty, poki Rzeczpospolita ad mentem anteriorum constitutionum do wykupna nie przyidzie, instabunt ichmość panowie posłowie . . . Inhaerendo constitutionibus et recessibus annorum millesimi septingentesimi decimi konfederacyi generalney Sandomirskiey, tudzież millesimi septingentesimi decimi septimi, seymu pacificationis annorum millesimi septingentesimi trigesimi sexti, aby summa sto tysięcy złotych polskich, na starostwie Krzepickim przez recessa seymowe assekurowana od całey Rzeczypospolitey, przyszłym seymem za spalenie szwedzkie całey fortuny niegdy iasnie wielmożnego iegomosci pana Atanazego Miączynskiego, woiewody Wołynskiego, oyca iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Czerniechowskiego, przyznana na

tymże starostwie Krzepickim ad exolvendum była, instabunt panowie posłowie . . Ponieważ za konsensem nayiasnieyszego Augusta Wtorego. regnanta polskiego, nam na ten czas panuiącego, w roku tysiącznym siedymsetnym trzecim danym, iegomość pan Stefan Janowski, łowczy Rożanski, dał summy numero szezdziesiąt y cztery tysiące, sześćset szezdziesiąt y sześć złotych y groszy dwadziescia iasnie wielmożnym ichmosciom panstwu Stefanowi y Annie Sapieżance Branickim, woiewodztwu Podlaskim, ktory dług iegomosć pan Pociey y Emerencyanna Warszycka, podskarbiowie na ten czas Lidzcy, na starostwie Ratenskim zostawszy, ex portione lennosci prawa swego, od ichmosciow panow Branickich nabytego, summy szezdziesiąt y cztery tysiące sześćset szezdziesiąt y sześć y groszy dwadziescia zapłacić panu Janowskiemu, łowczemu Rożanskiemu, lub iego sukcessorom obligowali się, w ktorym starostwie vigore juris communicativi przeszła ieymość pani Pociejowa, teraznieysza Montmoransowa in possessione zostaie, a za tym iako się z swego prawa wyzuć mysli, aby sukcessorom iegomosci pana łowczego Rożanskiego, to jest iegomosci panu Antoniemu Janowskiemu y Stefanowi tak znaczna summa nie przepadła, recomendatur ichmosciom panom posłom, aby pamiętali o tym, że kto zechce bydź starostą Ratenskim, aby ten punkt wszedł in constitutionem, aby ta summa przyznana była przez ieymość panią Montmoransową do zapłacenia, lub kto zechce bydź starostą Ratynskim, bez przeszkody possessyi teraznieyszey ichmosciom panom Janowskim y żeby w Datynie y Synowie w kluczu starostwa Ratenskiego imsć in possessione zostawali aż do punktualney, do kogo będzie należeć, satysfakcyi. Ichmosciow panow Kulikowskich interes respektem summy, apud successores Zakrzewianos haerentis et ab officio consulari Lublinensi ad judicia assessorialia sacrae regiae majestatis remissae, ichmosciom panom posłom rekomenduiemy, aby vigore appellationis do sądow zadwornych per partes procuratas quam citissimum mogli lucrari effectum, eo instabunt ichmość panowie posłowie . . . Instabunt ichmość panowie posłowie, aby według recessow przeszłych fundacya xięży Scholarum Piarum w Polszcze y wielkim xięstwie Litewskim, przywileje Warszawskie y ich drukarnie od Rzeczypospoliiey approbowane były, tudzież aby było pozwolenie Rzeczypospolitey na fundacyą wielebnych oycow Reformatow w miescie iego królewskiey mosci w Chełmie; recomendacya wielebnych panien Wizytek konwentu Lubelskiego, respektem summy szezdziesiąt y sześć w skarbie Litewskim od swiętey pamięci iegomosci pana Chomentowskiego, woiewody Mazowieckiego, przekazaney, dotąd zaległey, insinuatur ichmosciom panom posłom . . . Kamienica iegomosci pana Antoniego Ludwika z Bończe Bonieckiego, podczaszego Chełmskiego, w Lublinie na Krakowskim przedmiesciu przed Korcami będąca, recomendatur ichmosciom panom posłom, aby była od wszelkiey dyspozycyi trybunalskiey y miesckiey uwolniona y libertowana, w czym activitas ichmosciow panow posłow obligatur . . . Sul suchedniowa ponieważ ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego nie dochodzi, dopilnuią tego ichmość panowie posłowie, abyśmy konstytucyą seymu teraznieyszego mieli obwarowaną securitatem białey soli przewożenia y kupienia, bez żadnego impedymentu, od ludzi skarbowych, interponent ichmość panowie posłowie, activitatem suam. Od iegomosci pana Kiezierlinga, posła nayiasnieyszey imperatorki Rossyskiey, aby iegomość pan Michał Rogowski, ziemianin nasz, był uwolniony z niewoli więzienia Kijowskiego. Domowią się ichmość panowie posłowie, aby ichmość panowie starostowie pograniczni ukraienscy ludzi na utrzymanie hałasow swawolnych trzymali y konserwowali, aby bracia nasi y krew szlachecka dla utrzymania dobr nie rozlewała się, pamiętać: w czym, aby konstytucyą obwarowano było, żeby renitentes od starostw ad in-

stantiam cujusvis odsądzeni byli et pro incapacibus uznani . . . Aby w dobrach pogranicznych ukrainskich gubernatorowie ratione buntow chłopskich, maiąc wszelką animadversią, subsint omni jurisdictioni ichmosciom panom reymentarzom pogranicznym, ktorym aby de existentia poddanych, po dobrach w ichże jurisdikcyi zostaiących, reporty co sześć niedziel odsyłali, na ktore iako prawdziwie, tak starsi chłopi, iako poborcy od lat dwudziestu y luzni, alias *burłaki*, praesentes znayduią się w domach, ktory report y inwentarz aby podstarosciowie z dziesięciu chłopow poprzysiegali, gdzie iesli by się pokazało, aby z tych, ktory poszedł na bunty, albo per intersticium czasu tego nie iawił się, z tych dziesięc u garłem karani bydź maią . . . W *Brzysciu Litewskim* na komorze celney wielkie depaktacye czynią, o co ichmość panowie posłowie serio dopomnią się, aby to seymu teraznieyszego konstytucyą obwarowane było, żebyśmy koronni obywatele cła Litewskiego niepłacili. Jan Siła Nowicki, skarbnik ziemi Chełmskiey, marszałek koła rycerskiego ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego". Originale circa acta relictum est.

Тоже, л. 478.

№ 268.—1738 г. 13 Сентября.

Позовъ Выжицкихъ Брестскому женскому францисканскому монастырю по дѣлу о захватѣ монастыремъ земли Выжицкихъ.

Sabbatho pridie festi Exaltationis Sanctae Crucis, anno Domini 1738-vo.

Illustres, magnifici Wyżyccy, castellani Conarienses, moniales conventus Brestensis regulae S. Francisci citant.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Alexander Wroblewski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis religiosae ac Deodicatae Columbae Galinska, conventus Brestensis monialium sancti Francisci priorissae totique ejusdem conventui monialium, tum laboriosis Stephano Chycheluk, Daniło Romanow ac aliis subditis licentiosis, numerum aliquot decem personarum excedentibus, de nominibus et cognominibus ad praesens ignotis, violentiarum complicibus et comprincipalibus totique de villa novae locationis, *Koszary* vocitata, communitati de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nobis judicioque nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensi tum, dum et quando causa praesens ad judicandum vocata legitime inciderit, personaliter, legitime ac peremptorie compareatis, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum illustrium et magnificorum Sebastiani Gierałdi Wyżycki et Evae Sienicka, invicem conjugum, castellanorum Conariensium, bonorum Olszanka haeredum, tum generosi Joannis Gołembski, praemissorum bonorum administratoris, nec non laboriosorum Pilipa y Matija Trostianicow, Oleszka Szuyka, Pawła y Waśka Kozłow, Matija y Andrucha Mogilnickich, de praedictis bonis *Olszanka* subditorum haereditariorum, actorum, qui vos cum debita ab utrisque de lege incumbenti assistentia et authoritate citant pro poenis per vos succubitis ex eo, quia vos, et quidem religiosae moniales, non servando jura vicinitatis, ausi estis subditos vestros ad inferendas innumerabiles violentias superimmittere, vos quoque, laboriosi, superimmissi et vario armorum genere instructi, commu-

nitatem Olszanecensem primo per excitationem canum variis inconvenientiis oppressistis et angarisastis, alios in fluvio Buk submergere conati estis, nonnullos vero concussistis, pecora et varia inventaria nullis de damnis abegistis, pastores concussistis, proprietatem fundi, ad Olszanka spectantis, usurpastis, villam novae locationis vocitatam Koszary, in proprio illustrium magnificorum actorum fundo locastis, aedificia extruxistis, proventus ex fundis nulliter per vos ab aliquot annis usurpastis, intercepistis et commodo venerabilium monialium ac usui applicastis, signa granitialia, acsi fundos distinguentia, privato vestro ausu fecistis aliaque, ex inquisitionibus luculentius deducenda, peregistis ac perpetrastis. Vos vero venerabiles moniales a praemissis omnibus, contra legem attentatis, licentiosos vestri administratores et complices non continuistis, exindeque contra leges regni processistis poenasque, eo nomine sancitas, succubuistis ac in vos traxistis, pro quibus super vobis decernendis et extendendis, vos omnes citamini ad videndum et audiendum, vos venerabiles moniales ad statuitionem laboriosorum subditorum ac complicum, qui praesenti citatione apud vos arestantur, pro sumendis de ipsis poenis per sententiam judicii nostri stringi. Ratione vero incontinentiae eorundem subditorum poenis puniri, demolitionem gasarum, in fundo actorum privatim exstructarum subsequendam bonaque distinguenda sententiari. Vos vero laboriosos subditos statuendos ratione attentarum violentiarum poenis distinctis pro qualitate facti excessuum ad mentem legis puniri caeteraque pro causae praesentis ac negotii exigentia super vobis statui, decerni et sententiari. Sitis termino parituri et ad praemissa judicialiter responsuri. Datum Lublini feria secunda post festum Visitationis Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis *Sobibor* curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna actum praesentem proxime procedente proxima, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 497 -8.

№ 269.—1738 г. 22 Декабря.

Заявленіе по спорному дѣлу Дорошевскихъ о наслѣдствѣ.

Feria 2-da in crastino festi S. Thomae Apostoli, anno Domini 1738.

Testimonii, in rem generosi Doroszewski servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens generosus Thadaeus Janiszewski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit testimonium infra acticandum tenoris sequentis: „Ja niżey wyrażony zeznaie tym skryptem moim sub juramento corporali, jakom raz y sumnieniem moim poprzysiągł, choć o inne kleynoty posagowe, tak y o tych kleynotach iasnie wielmożnych ichmosciow hrabiow Tarnowskich zeznaie, na ktore za pamięci moiey dał swiętey pamięci dziad pana Mateusza Doroszewskiego Jerzy Doroszewski, religii ruskiey człowiek, ktoremu lat kilka służył, a zawżdy przez życie swoie ruskie obrządki w cerkwi swiętey obchodził y ciało iego w cerkwi swiętey *Szczebrzeskiey* iest pogrzebione, jako fundatora, na też kleynoty dał tysięcy dziesięć, a potym iak zostali się synowie Adam y Michał Doroszewscy y brat przyrodni Antoni Doroszewski, z swiętey pamięci panią Jarzyniną secundi voti spłodzony, ktora nie tylko za siebie, bo nic nie wniosłszy w dom swiętey pamięci pana Jerzego Doroszewskiego, ale y za syna swego pana Antoniego Doroszewskiego znaczną z dorobku pierwszey żony Ewy Zmudzkiey wyniosła fortunę, a on by za to zabranie ni do czego, iako to wyszalwirował kamienice, nie powinien należyć, panowie Adam y Michał

Doroszewscy uczynili między sobą komplanacyą: Adam będąc ożenionym, a Michał, ociec pana Mateusza Doroszewskiego nie, a to dał był summy wielkie pieniądze świętey pamięci pan Jerzy Doroszewski iasnie wielmożnym panstwu ordynatom Zamoyskim, tak na sam *Turobin* z panem Mikołaiem Januszkiewiczem, ktorzy trzymali aż do smierci, jako z osobna *Żabno* y *Guzawkę*, a potym po smierci pana Jerzego Doroszewskiego, gdy ieszcze więcey skarb ordynacyi Zamoyskiey brać summy chciał na pomienione dzierżawe, a sukcessorowie dać nie mieli, wygnano z dobr, summy nie oddawszy dawney przez rodzica ich daney, szczegulnie swiętey pamięci pan Mikołay Januszkiewicz, ktory miał na *Turobinie* in vim spadku tysięcy szesnascie, dziesięć musiał ustąpić, a sześć ledwie wyprosił, a sukcessorowie swiętey pamięci pana Jerzego Doroszewskiego, nie chcąc do tey przystępować zgody, do czasu tego nic z tych obudwuch nie wzieli summ. Co zaś iako się między sobą byli zgodzili, żeby pan Adam Doroszewski, wymłacaiąc pozostałe zboża, inne biorąc w dobrach ruchome y nieruchome rzeczy, temi się kontentował, tak się stało, a pan Michał swiętey pamięci ociec pana Mateusza Doroszewskiego temi kleynotami z prowizyą kontentować się deklarował, jako uczynili między sobą zgodę dni Pazdziernikowych roku tysiącznego siedmsetnego szostego, te zaś kleynoty u swiętey pamięci pana Michała Doroszewskiego były aż umarł, y to nie raz mawiał sam do mnie: że te kleynoty czyli summa na nich do mnie y sukcessorow moich szczegulnie należy, tak y u swiętey pamięci matki pana Mateusza Doroszewskiego aż po smierci iey ia w brudnych chustach zdybałem; y pan Adam Doroszewski wzioł y te kleynoty y małoletniego w roku tysiącznym siedymsetnym czterynastym pana Mateusza Doroszewskiego, ktorych lat kilkanascie trzymał w opiece swoiey, y to zeznaię pod przysięgą, że te kleynoty z racyi wymłotu pomienionych zboż w maiętnosciach y zabraniu rzeczy roznych, co się przy mnie działo, nie należą tylko do pana Mateusza Doroszewskiego. Datum die sexta Octobris, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo septimo. Na co się własną po przeczytaniu ręką podpisuię Łukasz Jan Drewnicki mpp."—Originale vero ejusdem testimonii idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 661.

№ 270.—1738 г. 31 Декабря.

Заявленіе монаха Подкаменскаго доминиканскаго монастыря Злоцкаго о нежеланіи Витковскаго отдать ему документы на право владѣнія наслѣдствомъ.

Feria 4-ta pridie festi Circumcisionis X-ti Domini, anno Ejusdem 1738.

Religiosus in X-to P. Złocki O. S. Dominici conventus Podkamenecensis novicius contra generosum Witkowski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Felicianus in saeculo, in religione Placidus Złocki, conventus Podkamenecensis ordinis sancti Dominici Praedicatorum novicius, olim generosi Francisci Suliborski pie functi ex altero parente una vero matre frater germanus, ac post fata ejusdem erga alios consuccessores successor legitimus, quam primum de receptis variis documentis per generosum Stanislaum Witkowski a magnifico Andrea in Swirże Olędzki, capitaneo Rasławiensi rescire valuerit, illico solenniter et contra eundem generosum Stanislaum Witkowski, intrusivum et nullo ex jure ac nexu sanguinis spectantem indebitissimum post sterilia fata saepedicti olim generosi Suliborski competitorem, quinimo factitium, ac si successorem, questus, manifestatus protestatusque est, idque pro eo, quia ipse nullo successionis jure seu importune

documenta varia, chartas a supradicto magnifico capitaneo Rasławiensi ad tot submissas preces et expostulationes receperit, eundem magnificum capitaneum Rasławiensem ac se querulantem eluserit et ad hucusque eadem documenta penes se detinet et restituere minime curat, intuitu quorum praemissorum is idem modernus manifestans obviando integritati in recuperando ac recipiendo eorundem documentorum ac membranarum sive chartarum contra eundem generosum Witkowski iteratis vicibus queritur et manifestatur.

Тоже, л. 711—12.

№ 271. — Тоже.

Позовъ Бонецкаго Влодавскому паулинскому монастырю по дѣлу о недопущеніи ввода во владѣніе.

Ex parte magnifici Boniecki contra conventum Vlodaviensem ordinis sancti Pauli relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Walczukowski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis religioso in Christo patri cujusvis nominis Grzywacki, priori conventus Vłodaviensis ordinis sancti Pauli primi Eremitae totique communitati conventus ejusdem, bonorum villae *Luta* obligatoriis possessoribus, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii feria quinta, juxta legitimam eorundem cadentiam in hocce castro incidentibus et celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris magnifici Antoni Ludovici de Boncza Boniecki, pocillatoris Chełmensis, bonorum villae *Zdzarka*, hic in terra Chełmensi consistentium, obligatoriae possessionis, actoris, qui vos, inhaerendo legibus regni, de irritatoribus officiosarum traditionum sat severe et rigorose descriptis, tum manifestationi suae, coram actis praesentibus eo nomine contra vos factae, insistendo, citat, idque pro eo, quia vos, non attentis legibus regni, ratione praemissorum serie sancitis, quinimo eisdem recalcitrando, non attenta traditione officiosa, per generosum vicesgerentem castrensem Lublinensem expedita, qua bona praedicta *Zdzarka* una cum cremanda pice in sylvis, ad bona *Luta* spectantibus, sibi actori in pacificam dimisit possessionem, vos tam paratam picem, quam ligna, ad cremandam eandam apta, jam praeparata, vulgo *łuczywo*, intercepistis, securitatem officiosorum actuum violastis, se actorem injuriastis et damnificastis. Quapropter citamini ad videndum et audiendum restitutionem praedictae picis et lignorum, per vos interceptorum, per sententiam officii nostri injungi, poenis, respectu irritatae officiosae traditionis, officio nostro arbitrariis puniri, litis expensas compensari caeteraque pro causae praesentis exigentia contra vos statui, decerni et sententiari. Sitis juri pariturі, terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria quarta in vigilia festi Nativitatis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo octavo“—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis *Luta* curiaque citatorum, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente proxima, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 712—13.

№ 272.—1739 г. 12 Января.

Заявленіе Покутинскаго о разореніи его имѣнія, бывшаго въ залогѣ у львовскаго каноника Залевскаго.

Feria 2-da post festum ss. Trium Regum proxima, anno Domini 1739.

Pro parte generosi Pokutyński, ensiferi Podoliae, contra perillustrem, admodum reverendum Zalewski, canonicum cathedralem Leopoliensem manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione generosi Antonii Pokutynski, ensiferi Podoliae, in et contra perillustrem et admodum reverendum Vladislaum Zaleski, canonicum cathedralem Leopoliensem, bonorum *Staw* et certae sortis in *Horodyszcze* sitorum obligatorium possessorum, atque genorosum Gasparum Kulesza, eorundum bonorum administratorem, ratione per ipsos foenificiorum privata authoritate, non attentis tot requisitionibus sui querulantis, confalcastrari subditis bonorum Staw demandationis, ex eisdemque foenificiis foeni parati in commodum subditis eorundem accipi et devehi permissionis, molendini, pro parte ejusdem perillustris, admodum reverendi Zaleski spectantis, ad communem usum desolationis et non reparationis, ejusdem aggeris et tractus, per bona Horodyszcze tendentis, nec minima in parte reparationis aliarumque praetensionum facta, prout latius dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio praesenti non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1739 годъ, № 20222. л. 77.

№ 273.—1739 г. 31 Января.

Духовное завѣщаніе Коцовскаго въ пользу Холмскаго базиліанскаго и піарскаго монастырей.

Sabbatho ante festum Purificationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1739.

Testamenti ultimae voluntatis olim generosi Mathaei Kocowski confecti et conscripti oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Josaphat Zakrzewski, ordinis divi Basilii Magni monasterii Chełmensis, obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit testamentum ultimae voluntatis generosi Matthaei Kocowski, confectum et conscriptum, manibus tam ejusdem testatoris, quam et certorum amicorum propriis subscriptum et sigillis bonis communitum, infraacticandum tenoris talis: „W Imie Oyca y Syna y Ducha świętego, amen. Ja Mateusz Kocowski, będąc zdrowy na umysle, lubo na ciele osłabiały, takową duszy y ciała moiego czynie dyspozycyą. Dusze moie Bogu w Troycy swiętey Jedynemu, Matce Nayswiętszey y wszytkim swiętym, ciało zaś moie, iako ziemie ziemi oddaię y tak wyrażam, że maiąc summy dwa tysiące złotych polskich własnych moich, summę tysiąc złotych polskich oddałem w ręce ieymsci pani Agnisce, Zakrzewskiey z domu, żenie moiey, ktory tysiąc złotych polskich dali wraz z synem moim Jozefem iegomosci panu Bielskiemu na prowizyą, więc tedy rownie z synem moim Jozefem do tamtego tysiąca należyć powinni będą; tysiąc sto złotych zostawiłem przy sobie, z ktorey Krakowianinowi z Szlomo, zienciem iego, dałem złotych czterysta, Jowelowi złotych trzysta, Dobraszcze złotych dwiescie, Matyaszowi, rzeznikowi złotych sto, u Szmoyła złotych sto. Z tych tedy iedynastuset złotych takową czynię dyspozycyą: na

szpital wielebnych oycow *Bazylianow Chełmskich*, pod manastyrem stoiący, złotych sto, ktore są u Szmuyła za bramo, złotych dwiescie u Dobruszek od mieysca, gdzie moie ciało będzie pochowane, to iest u wielebnych oycow Bazylianow Chełmskich, wraz za uczynieniem pogrzebu przez nich według zwyczaiu, to iest złotych pięćdziesiąt od mieysca, złotych sto na msze swięte, aby w iednym roku obprawione były za dusze moie przed obrazem Matki Nayswiętszey; z tych że złotych dwochset, co w Dobraszki, ichmosciom oycom *Piarom Chełmskim* na msze swięte złotych pięćdziesiąt naznaczam; ktore to złotych dwiescie u Dobruszki tak wielebnym oycom Bazylianom złotych sto pięćdziesiąt, oycom Piarom złotych pięćdziesiąt należyć będą, od ktorych prowizya na ten rok będzie należała tymże ichmościom oycom Bazylianom Chełmskim; tę zaś, co u Krakowianina y Szlomy, zięcia iego złotych czterysta, u Iowela złotych trzysta—synowi memu starszemu Jakubowi, ponieważ nie swiadczyłem tak, iako Jozefowi, iednemu tylko Jakubowi, synowi memu starszemu naznaczam, ktorę on tylko sam powinien odebrać będzie; Agnisce zaś, Zakrzewskiey z domu, żenie moiey, złotych sto u Matyasza, aby niemi zażywała, a po zesciu o swoiey y o moiey duszy z tychże pamiętała, ktorę złotych sto u Matyasza, rzeznika, żenie moiey leguię y zapisuie; corce zaś moiey Maryannie, ktora poszła za iegomosci pana Franciszka Bystrzyckiego, oddałem posag y nad to więc ani do tych summ, ani do żadnych ruchomosci należyć nie powinna. I tak się dzieci moie tą się dyspozycyą kontentować będą powinni. Za exekutorow testamentu mego, lubo to nad podłość iest osoby moiey, upraszam i. w. iegomosci pana Kunickiego, podkomorzego Chełmskiego, starosty Rudzinskiego, wielmożnego imsci pana Wiktoryna Wereszczynskiego, stolnika Krasnostawskiego, sędziego grodzkiego Chełmskiego y przytomnych ichmosciow tego testamentu imsci pana Jozefa Jakubowskiego, komornika ziemi Chełmskiey, ktorzy iako byli przy ostatniey dyspozycyi moiey, tak, ażeby wyrazną wole moię pamiętaiąc, w doskonałym utrzymali porządku. Reszta zaś summy posażney wolno będzie synom moim dochodzić y o swoię się krzywdę upomnić, ponieważ więcey posagu nie wziołem, tylko tysiąc dwiescie złotych. Karty obliguię syna moiego Jakuba, aby, co u Szmoyła do rąk iegomosci xiędza starszego lub promotora szpitala manastyra Chełmskiego oddana była, za co co piątek *godzinki z litanią* szpitalni odprawić maią przez lat dziesięć; od Dobruszki karta na złotych dwiescie W. O. Bazylianom Chełmskim oddana bydź powinna, z ktorych złotych dwochset złotych pięćdziesiąt przy odebraniu summy ichmosciom oycom Piarom Chełmskim oycowie Bazyliani Chełmscy oddać maią, za ktore ichmość oycowie Piarowie Chełmscy odprawić maią mszy swiętych requialnych pięćdziesiąt. Że sam do grodu Chełmskiego dla słabosci zdrowia moiego doyść nie mogę, aby ten testament imieniem moim w grodzie Chełmskim Jakub syn moy oblatował. Ktory akt za ważny wiecznemi czasy mieć chcę y ten dla większego waloru przy uproszeniu ichmosciow przyiacioł podpisuię ręką moią własną. Działo się w szpitalu Chełmskim WW. OO. Bazylianow monasteru Chełmskiego, dnia osmego Januaryi według kalędarza rzymskiego, tysiącznego siedmsetnego trzydziestego dziewiątego roku. Mateusz Kocowski. Jako proszony do tego testamentu z wyraźną wolą imsci pana Mateusza Kocowskiego podpisuię się Felician Piotrowski; jako proszony do tego testamentu pisania z wyrazną wolą imsci pana Mateusza Kocowskiego po podpisie ręki iego podpisuię Józef Jakubowski, K. Z. Chełmskiey; jako proszony przyiaciel podpisuię się Franciszek Wereszczynski". Originale vero ejusdem testamenti post ingrossationem ad acta praesentia rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 111.

№ 274.—1739 г. 23 Февраля.

Заявленіе Влодавскаго паулинскаго монастыря о насильственномъ отнятіи у него имѣнія Новицкимъ.

Feria secunda post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono.

Ex parte conventus Włodaviensis ordinis sancti Pauli primi Eremitae contra magnificum Nowicki, pincernam Chełmensem, ac alios manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Felicianus Krasuski, ordinis sancti Pauli, primi Eremitae conventus Włodaviensis, suo et religiosorum in Christo patrum et fratrum totiusque communitatis conventus ejusdem Włodaviensis nomine, bonorum villae *Okuninka* cum attinentiis ex communi consensu possessor, solenniter et magna cum querimonia in et contra magnificum Antonium Siła Nowicki, pincernam Chełmensem, nec non generosos cujusvis nominis Samborzecki et Adamum Moszynski ac alios permultos ad infrascripta peragenda conductos, praecipue generosum Moszynski, omnium malorum primitivum motorem, questus, manifestatus protestatusque est, idque pro eo, quia praedictus magnificus Nowicki, pincerna Chełmensis, licet quia peroptime noverit, quod conventus Włodaviensis jus et interesse suum legitimum et legale ad bona supradicta villae Okuninka cum attinentiis habet, vigore cujus in summa sexaginta millium florenorum polonicalium per illustrem, magnificum Pociey, excubiarum Magni ducatus Lithuaniae praefectum, ad contractum certum obligatorium, cum omni evictionis solennitate in rem praetacti conventus datum et conscriptum, coassumpta et contracta, pacifice insistunt eorundem bonorum possessioni, attamen ipse, non attento eodem jure obtento super praedicto illustri, magnifico Pociey, intuitu cujusdam praetensionis processu non tam officiose, quam violenter, adscitis sibi variis hominibus, bona supradicta cum attinentiis cum vario armorum genere superinequitare eademque per violentam traditionem apprehendere, de possessione praedictos patres exturbare et eiicere, totam supellectilem domesticam atque segetem varii grani in granariis trituratam existentem acceptis clavibus intercipere et in commodum sui convertere, piscium ex servaculo, vulgo *z sadku*, ad trecentos florenos per apprehensionem causare, modernum querulantem eiicere velle, aliaque damna notabilia et injurias inferre bonaque praetacta apprehendere ausus, praesertim supradictus generosus Moszynski in omnem effusus malitiam, verbis scommaticis, statui spirituali tolerari impossibilibus et multum nocivis, contra se manifestantem ad percussionem sese proripiendo, afficere, honorem laedere, violentias attentare ausus est temereque praesumpsit. Quapropter is idem modernus protestans, subveniendo substantiae, tam integritati conventus ejusdem, quam et honoris, ne exinde aliquam in fortuna patiantur jacturam, ex intuitu de bonis praedictis expulsionis, violentiarum perpetrationis suo et, quo supra, nomine in et contra praememoratum magnificum pincernam Chełmensem ac praecise generosum Moszynski iteratis vicibus queritur et manifestatur.

Тоже, л. 157.

№ 275.—1739 г. 25 Февраля.

Заявленіе Кочоровскаго о нарушеніи контрактныхъ условій Холмскимъ суффраганомъ Лащемъ.

Feria quarta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1739.

Magnificus Vladislaus Koczorowski, ensifer Calissiae, contra illustrissimum et reverendissimum Laszcz, suffraganeum Chelmensem, manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione magnifici Vladislai Rogala Koczorowski, ensiferi Calissiensis, bonorum Siedliszcze et Butyn, ad capitaneatum Stulnensem, vigore contractus obligatorii de actu et data illius hic Chełmae die prima Decembris, millesimo septingentesimo trigesimo anno conscripti actisque castrensibus Chełmensibus feria tertia post dominicam *Laetare* Quadragesimalem, anno millesimo septingentesimo trigesimo octavo roborati, inter illustrissimum et reverendissimum in Tuczapy, Łaszczow et Waręż Łaszcz, cancellarium Gnesnensem, abbatem Hebdoviensem, suffraganeum Chełmensem ac se manifestantem, initi possessoris, adhaerendo anterioribus manifestationibus, respectu incorrespondentiae, tum et praetensionum, ex eodem contractu pullulantium, fractis, in et contra eundem illustrissimum suffraganeum, ratione per eundem contractui praefato contraventionis, summae viginti trium millium sexcentorum viginti florenorum polonicalium et grossorum quindecem in tempore non exolutionis, neque in praetensionibus pacificationis, imo pacificae possessionis, bonorum eorundem non provisionis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, patris vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 159.

№ 276.—1739 г. 2 Марта.

Заявленіе Новицкаго о насильственномъ захватѣ бывшаго въ его арендномъ владѣніи имѣнія Влодавскимъ паулинскимъ монастыремъ.

Feria secunda post dominicam *Oculi* Quadragesimalen proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono.

Ex parte ejusdem (magnifici Sila Nowicki, pincernae Chełmensis) contra conventum Vlodaviensem ordinis sancti Pauli primi Eremitae manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Joannes Antonius Sila Nowicki, pincerna Chełmensis, solenniter et gravi cum querimonia in et contra religiosos et admodum reverendos in Christo patres cujusvis nominis Eysmont, priorem, et Gaudentium, subpriorem, atque Felicianum Krasuski, ordinis sancti Pauli primi Eremitae conventus Vłodaviensis totamque communitatem ejusdem conventus questus protestatusque est, idque pro eo, quia ipse et quidem supradicti religiosi Gaudentius, subprior et Felicianus Krasuski, non attentis legibus regni, de transgressoribus eorundem ac contra irritatores officiosarum traditionum sat rigorose sancitis, in vilipensionemque earundem procedendo, nec poenas eo in passu contra talia audentes formidando, tempore recenter elapso bona villae *Okuninka*, possessioni ad praesens moderni querulantis vigore officiosae traditionis subjecta, ex directo jussu memorati religiosi et admodum reverendi Eysmont, suprafati conventus Vłodaviensis prioris, superinvadere, tumultum ingentem adscitis sibi hominibus inferre, subditos sui protestantis, circa stagnum commorantes negotiaque sua perficientes, percutere et converberare, retia vi et violento modo ad piscandum apta intercipere, foeminas ac pueros in infantili aetate existentes perterrefacere, ad extremum semet palam in vitam sui protestantis et salutem diffidare et machinari alias-

que violentias attentare ausi sunt et temere praesumpserunt poenasque intuitu suprascriptorum demeritas in se traxerunt et promeruerunt. Quapropter modernus protestans subveniendo integritati fortunae ac salutis, ne exinde aliquod subsequi videatur malum, iteratis vicibus contra eosdem, ut supra, queritur et manifestatur.

Тоже, л. 169.

№ 277.—1739 г. 20 Апрѣля.

Позовъ Боровскаго Ржевускому по дѣлу о неуплатѣ Кумовской церкви слѣдуемой ей суммы денегъ.

Feria secunda post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1739.

Ex parte reverendi Borowski contra illustres, magnificos Rzewuskie, referendarios regni, ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Blasius Iwanicki, authenticatus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice, libere ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae etc. Vobis illustribus et magnificis Severino Rzewuski, referendario regni, et Mariannae vel alterius nominis de Potockie, conjugibus, bonorum villae *Sielec* haeredibus, atque magnifico Stephano Kuczewski, judici castrensi Trembovliensi, bonorum memoratorum obligatorio possessori, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio mandamus, ut coram nobis seu nostro terrestri Chełmensi judicio a data et positione praesentis citationis recte in duabus septimanis, seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro publico soli competenti ad judicandum legitime vocata et acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis — ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris admodum reverendi Antonii Borowski, praepositi Cumoviensis, actoris, qui vos, inhaerendo testamento ultimae voluntatis de actu et data illius in Krasnystaw, die vigesima prima Februarii, millesimo septingentesimo trigesimo septimo anno per perillustrem, admodum reverendum Antonium Tomaszewicz, canonicum Chełmensem, anteactum praepositum Kumoviensem conscripto, per illustrissimumque loci ordinarium approbato, citat pro eo, quatenus vos decimalem summam eandem, in testamento expressam et aliam, provenientem de bonis praetactis *Sielec*, sibi, actori seu ecclesiae Kumoviensi debitam et ab annis circiter decem retentam, ex parte illustris magnifici referendarii regni, intercedendo magnificum Josephum Trzebinski, thesaurarium Trocensem, anteactum supramemoratorum bonorum scilicet possessorem, ad solvendum coassumptam, moderno actori solvatis, sive tu, magnifice Kuczewski, uti bonorum eorundem actualis possessor, non referendo se ad haeredes, emundando possessionem tui exolvas, damna exinde causata, in litis expensas erogata, resartias sive resartiatis. Citamini igitur pro praemissis; sitis itaque termino parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum Chełmae feria sexta post dominicam Conductus Paschae proxima, anno domini millesimo septingentesimo trigesimo nono“ copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis Sielec curiaque citatorum, die hesterna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 248.

№ 278.—1739 г. 27 Апрѣля.

Обязательство Богурскаго платить Мацѣевской церкви проценты отъ взятой въ церкви суммы.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1739.

Scripti certi in rem ecclesiae xenodochialis Maciejowiensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Joannes Ujazdowski obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit scriptum certum manuale, per generosum Casimirum Bogurski in rem ecclesiae xenodochialis Macieioviensis datum manuque ejusdem propria subscriptum, supra acticandum tenoris sequentis: „Ja Kazimierz Bogurski, stolnik Nurski, swym y wielmożney imć pani Heleny Bogurskiey, małżonki mey imieniem, pro cujus ratihabitione caveo et me praesentibus quam sufficientissima in forma juris inscribo, zdrowy będąc na ciele y umysle, a pod tuteyszo, grodzkę Włodzimirską odstompiwszy mey własney jurysdykcyi, wcale się poddaiąc y incorporuionc, wiadomo czynie y dobrowolnie zeznawam, iż stosuiąc się do skryptu pewnego die vigesima octava Martii roku tysiąc siedmset trzydziestego szostego, ratione summy trzech tysięcy złotych polskich wyderkafowey, kosciołowi szpitalnemu swiętego Michała Archanioła Maciejowskiemu płacić należącę prowizię per septem a cento, assekuruię się praesenti scripto y na summie siedmiu tysięcy złotych pol. posagowey na dobrach moich w *Hłuszy*, in possessione mea będących, quotannis, komu będzie z prawa należało, płacić in vim census y do dalszey rezolucyi tak z i. w. imcią panem woiewodą Czernichowskim, iako y z imcią panem Cieleckim, bratem moim y mną. Na to się reko moią własną podpisuię. Działo się w Włodzimierzu, dnia dwudziestego pierwszego Aprilis, tysiącznego siedmsetnego trzydziestego dziewiątego anno. Kazimierz Bogurski, manu propria.“ Originale vero ejusdem scripti idem offerens post ingrossationem in acta praesentia rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Тоже, л. 259.

№ 279.—1739 г. 4 Мая.

Позовъ Луковскаго піарскаго монастыря Цѣлецкимъ по дѣлу о неуплатѣ ими процентовъ отъ слѣдуемой монастырю суммы.

Feria 2-da post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini 1739.

Ex parte collegii Lucoviensis patrum Scholarum Piarum contra generosos Cieleckie relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Josephus Gacewski, authenticatus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis capitaneus. Vobis magnificis Michaeli, Theressiae, olim magnifici Josephi Czeski, Sophiae, generosi Skibinski, Helenae, generosi Bogurski—consortibus et Catharinae, virgini innuptae, Cieleckim, olim magnifici Stanislai Cielecki, pocillatoris Culmensis, filio et filiabus, fratri et sorori inter vos germanis, bonorum villae *Nowosiołki* haeredibus, tum illustri et magnifico Petro in Miączyn et Maciejow Miączynski, palatino Czerniechoviensi, bonorum eorundem possessori, de causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte capitaneali fungimur, authoritate mandamus, ut

coram nobis seu castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu officii sui causarum judiciis, feria quinta a data et positione praesentis citationis in castro hocce celebrandis, personaliter, legitime peremtporieque compareatis —ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris religiosi et admodum reverendi in Christo patris Casimiri a sancto Alexio, Scholarum Piarum collegii Lucoviensis rectoris, suo et totius collegii ejusdem communitatis nomine agentis actoris, qui vos, et quidem assistentia indigentes cum eadem de jure incumbenti citat idque, adhaerendo inscriptioni reemptionali per olim magnificum Jacobum Rozwadowski, capitaneum Szmiltinensem, in rem collegii praefati Lucoviensis super summam sex millium florenorum polonicalium, in et super bonis *Nowosiołki*, protunc ipsius haereditariis, inscriptam, coram actis castrensibus capitanealibus Łucoviensibus feria quinta ante festum sanctae Hedvigis Electae Dei proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto recognitae, citat, idque pro eo, quatenus vos, praecipue tu illustris et magnifice palatine Czerniechoviensis, uti bonorum *Nowosiołki* possessor, censum a summa praefata sex millium florenorum polonicalium, praefato collegio provenientem et ab ultima quietatione retentam, si quidem possessoris onus est, ad manus et quietationem actoris persolvas seu persolvatis. Sitis igitur juri parituri, terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi sabbatho pridie festi Conversionis sancti Pauli, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono" — copiam similem sigillatam unius, ejusdemque essentiae editam, in bonis villae Nowosiołki curiaque citatorum, ibidem sita, sabbatho proxime praeterito proximo familiae curiali de positione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тожс, л. 342—4.

№ 280.—1739 г. 13 Мая.

Мировая между Холмскимъ базиліанскимъ монастыремъ и Вѣтринскимъ.

Feria 4-ta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini 1739.

Actus officiosae condescensionis in fundo bonorum Spas ad monasterium Chełmense expediti oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Josephus Jakubowski obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit actum officiosae executionis in bonis inferius nominatis tempore, modo et loco in ibidem expressis per magnificum vero Casimirum Wydzga, vicesgerentem castrensem capitanealem Chełmensem expeditum manuque ejusdem expedientis propria subscriptum, infra acticandum de tenore tali: „Actum in fundo bonorum praedii *Spas*, ad monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni spectantium, feria secunda pos dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono, praesentibus generosis ac nobilibus Josepho Jakubowski, camerario terrestri Chełmensi, Casimiro Olszynski, Joanne Piasecki aliisque quam plurimis variae conditionis hominibus, actui huic a longa adstantibus, nostro ministeriali regni generali provido Joanne Zbaraszczuk, authenticato, jurato, actus praesentis apparitore. Quemadmodum decreto castrensi Chełmensi, in terminis querelarum feria quinta ante festum sanctorum Fabiani et Sebestiani Martyrum proxima, anno praesenti inter monasterium Chełmense, actorem, ab una et generosum Josephum Wietrzynski, citatum, parte ab altera, lato, condescensio officii ejusdem sive mei vicesgerentialis ad fundum bonorum praesentaneorum pro indagatione de reparatione vel desolatione bonorum, angarisatione vel conservatione subditorum aliisque fundi praetensionibus, ex posses-

sione generosi Wietrzynski emergentibus mutuis, de inseminationibus investigatione, inquisitionem, si opus fuerit, expeditione, cuique, a quo competierit, injungenda satisfactione et finali partium in praemissis disjudicatione, decreto in praemissis in se latiori disserente, injuncta est condescensio praesens vicesgerentiale ad affectationem juridicam partium utrarumque, vigore praemissi decreti, tam et prorogationum, et praecipue ultimariae in *Siedliszcze* die vigesima quarta Aprilis datae pro termino diei hodiernae, in actu contentae, condenscedit partesque, fundata prius per suprascriptum ministerialem jurisdictione officiosa, ad juriparendum acclamare feci. Quo in termino partibus aliisque, et quidem actorea, religioso et admodum reverendo in Christo patre Germano Jackowski, monasterii Chełmensis superiore, et religioso Josaphato Zakrzewski, ejusdem monasterii procuratore, suo et totius monasterii nomine, personaliter citato quoque generoso Josepho Wietrzynski, itidem personaliter controvertentibus et judicialiter secum controvertentibus, officium condescensoriale partium controversiis lectis, exauditis, quoniam causa praesens sine inquisitione decidi nequit, proinde decernit, quatenus partes eadem interrogatoria inscribant sibique ab invicem communicent et testes fide dignos, rei gestae bene gnaros, inducant, idque in instanti et quoniam patres utraeque interrogatoria conscripserunt sibique ab invicem communicarunt testesque pro deponendis testimoniis induxerunt, proinde easdem partes satisfecisse decreto officii sui adinvenit. Tandem quoniam eaedem partes omnibus in praetensionibus, ab invicem ad se habitis, in praesentia officii sui in crastino inchoatae condescensionis composuerunt, easdem in ordine complanationis secum conscripserunt, proinde officium condescensoriale eandem complanationem in omnibus punctis et ligamentis clausulisque approbat et ratificat illamque per partes utrasque perpetuo manutenendam sententiat decreti praesentis vigore. I. M. M. Casimirus Wydzga, vicesgerens castrensis Chełmensis, manu propria.“ Originale vero ejusdem condescensionis circa acta praesentia relictum est.

Тоже, л. 364—6.

№ 281.—1739 г. 13 Мая.

Полюбовная сдѣлка между Холмскимъ базиліанскимъ монастыремъ и Вѣтржинскимъ.

Feria 4-ta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini 1739.

Complanationis certae, inter monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni et magnificum Wietrzynski, pincernam Ovrucensem, subsecutae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Jakubowski, camerarius terrestris Chełmensis, obtulit et ad acticandum officio praesenti per oblatam porrexit complanationem inter monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni ab una et magnificum Wietrzynski, pocillatorem Ovrucensem, parte ab altera confectam et conscriptam, manibus utrarumque partium et certorum amicorum propriis subscriptam, infra acticandam de tenore tali: „Między monasterem Chełmskim divi Basilii Magni przez wielebnego xiędza Giermana Jackowskiego, superiora, swym y klasztoru imieniem z iedney, a wielmożnym iegomoscią panem Jozefem Wietrzynskim, czesnikiem Krasnostawskim, z drugiey strony nieodmienna zaszła tak respektem folwarkow y dzierzawy Spaskiey między stronami obiedwiema zachodzącey, iako zobopolnych pretensij nieodmienna kompozycya, iż pokompensowawszy stron zobopolne pretensye, wielmożny iegomość pan Wietrzynski ma wielebnym oycom Bazylianom Chełmskim dopłacić summy rzetelney, czerwonych złotych osm wynoszącey, złotych sto czterdziesci y cztery, ktorym nic nie uchybiaiąc czasu, w wilią

swiętego Jana Krzciciela pomienioną summę do rąk wielebnego iegomosci xiędza Jackowskiego, superiora tegoż klasztoru, oddać ma, praevia officiosa quietatione, z osobna, co usnie deklarował oddać respektem drewnianych y żelaznych statkow, iako to: klamkę do stodoły, żelazno leyke, skrzynie, stoł stolarski, stołkow do siedzenia cztery, kadź iedne, sierp ieden, skrzynke do sieczki iedne, kłodek z kloczami dwie, szaflikow dwa, konew iednę, beczek piwnych trzy, noż pasieczny duży, y kur starych in numero y s kogutem dziewięć, ktorych według podanego inwentarza niedostaie, na ten czas odda lub podobno, lub za nie, nie inkłuduiąc, co wysz wspomnioną summę zapłacić iegomość pan Wietrzynski powinien justo praetio będzie. Względem desolacyi poobalanych szop y innych w cyrkumferencyi folwarku znayduiących się, drzewo, przez iegomosci pana Wietrzynskiego do *Spasa* zwiezione, tudziesz za browar y słodownią ma się zostać, a onego iegomość pan Wietrzynski z gruntu Spaskiego brać nie ma y nie powinien będzie. Miska Pietuszka, syna Iwana Pietucha, iegomość pan Wietrzynski ma wielebnym oycom Bazylianom oddać, iako ich własnego y z gruntu Spaskiego na usługi swoie wziętego, to iest na Trzy Krole ruskie, po skonczonym roku iego służby, w roku tysiącznym siedmsetnym czterdziestym sub onere causae. Barwie obiedwie stare za iedne wymienić nowe przez arędarza Nowosieleckiego z ramienia iegomosci pana Wietrzynskiego sam iegomość pan Wietrzynski ma się starać od niego odebrać y ichmosciom oycom Bazylianom Chełmskim oddać circa terminum solutionis summae. Na co iuż ichmość oycowie Bazylianie za robote dali pomienionemu arędarzowi Nowosieleckiemu czerwonych dwa, a te trzydziesci sześć wynoszących, co by nad to onemu należało, praevio super realitatem przez tegoż arędarza juramento ichmość oycowie Bazylianie Chełmscy dopłacić maią y powinni będą. Insze zaś stron zobopolne pretensye pretensiami kompensuiąc, na zawżdy strony zobopolną zachować maią przyiazń sub onere conscientiae, o co in casu contraventionis forum grodu Chełmskiego abinvicem naznaczywszy, pod zakładem summy złotych dwoch set, dotrzymać sobie maią. Y na to się własnemi podpisuią rękami, oraz się y godząc niżey podpisuią przyiaciele. Działo się sub actu condescensionis feria post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono. Mym y monasteru całego Chełmskiego imieniem podpisuię się xiądz Jerman Jackowski, zakonu swiętego Bazylego Wielkiego starszy Chełmski, manu propria. Jozef Wietrzynski, czesnik Krasnostawski, manu propria. Iako proszony od stron obydwoch przyiaciel podpisuię się Jozef Jakubowski, komornik ziemski Chełmski, manu propria (Locus sigilli); jako proszony od stron obydwoch przyiaciel podpisuię się Kazimierz Starczewski, manu propria. Ta komplanacya sub actu condescensionis stron spisana y ia od tychże obudwoch uproszony też komplanacyą podpisuie: Jozef Michał Kazimierz Wydzga, vicesgerent grodzki Chełmski, manu propria." Originale vero ejusdem complanationis post ingrossationem in acta officii praesentis idem offerens rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 366.

№ 282.—1739 г. 25 Іюня.

Дарственная запись Холмскаго магистрата Холмскому піарскому монастырю на городской плацъ.

Feria 5-ta in crastino festi Nativitatis s. Joannis Baptistae, anno Domini 1739.

Consensus certi ab oppidanis Chełmensibus in rem collegii Chełmensis pp. Scholarum Piarum oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens religiosus in Christo pater Alexander Joannes Cantius a sancto Josepho, collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum vicerector, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit consensum certum, ab oppidanis civitatis praesentis Chełmensis in rem collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum datum, infraacticandum de tenore tali: „Niech będzie Jezus Chrystus pochwalony, amen. My burmistrze y raycy z całym pospolstwem iego krolewskiey mosci miasta Chełma, niżey na podpisie wyrażeni, daiemy ten konsens przewielebnym ichmosciom xięży Scholarum Piarum na plac, dany iegomosci panu Jendrzeiowi Staniszewskiemu y sukcessorom iego z urzędu przesławetnych panow burmistrzow Chełmskich, z tego swiata zeszłych, a teraz de noviter urząd nasz burmistrzowski, radziecki, ławniczy Chełmski z całym pospolstwem daie, approbuie y wieczną possessyą puszcza tenże wzwyż wyrażony grunt y do tegoż gruntu przyległy plac od bramy publiczney *Lubelskiey*, a od wału wzdłuż y muru mieyskiego aż do rogu szkoł, de nowo wyprowadzonych, po sam cmentarz y wygraniczony wszerz na łokci circiter siedm od muru szkolnego, a zaś w w murze mieyskim, iak strzelnica druga teraz de novo ciągnącego się muru. Na co się rękoma własnemi podpisuiemy y pieczęcią naszą mieyską Chełmską ztwierdzamy. Die undecima Maji, anno millesimo septingentesimo trigesimo nono. Locus sigilli. Andrzey Serafinski, burmistrz Chełmski, manu propria. Juzef Łabędź, burmistrz Chełmski. Stanisław Nowacki, burmistrz Chełmski. Lawrenty Dyczko, ławnik Chełmski. Jakub Klimanski, ławnik Chełmski. Teodor Bereziecki, ławnik Chełmski.“ Originale vero ejusdem consensus post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit, praesentibus quietat.

Тоже, л. 509

№ 283.—Тоже.

Scripti certi evictionalis, ab oppidanis Chełmensibus in rem collegii Chełmensis pp. Piarum Scholarum dati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Alexander Joannes Cantius a sancto Josepho, collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum vicerector, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit scriptum certum, ab oppidanis Chełmensibus in rem collegii Chełmensis pp. Piarum Scholarum datum manibusque eorundem propriis subscriptum, infraacticandum de tenore tali: „My niżey podpisani burmistrze, raycy, ławnicy y pospolstwo iego królewskiey mosci miasta Chełma, imieniem ieden za drugiego podpisuiemy się, że za grunt, w konsensie wyrażony, a mianowicie za grunt kupiony sławetnego pana Jozefa Łabędzia przez wielmożną ieymość panią Anne Katarzyne Witkowską, bierzemy na ewikcyą złotych polskich sto, a to na wypłacenie z tych że gruntow hiberny wiecznemi czasy od przewielebnych ichmosciow xięży Scholarum Piarum, wolnych ich czyniąc na potomne czasy od wszelkich ciężarow mieyskich z pomienionych gruntow do miasta y Rzeczy pospolitey należących. Datum w Chełmie die undecima Maji, roku Pańskiego tysiąc siedmset trzydziestego dziewiątego. Andrzey Serafinski, burmistrz Chełmski, manu propria. Jozef Łabędź, burmistrz Chełmski †. Stanisław Nowacki, burmistrz Chełmski †. Paweł Jaroszewski, burmistrz Chełmski †. Laurenty Dyczko, ławnik Chełmski †. Theodor Berezecki, ławnik Chełmski, manu propria. Jakub Klimanski, ławnik Chełmski, manu propria.“ Originale vero ejusdem scripti post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Тоже, л. 509.

№ 284. — 1739 г. 4 Іюля.

Частное письмо Невяровскаго къ настоятелю Влодавскаго паулинскаго монастыря.

Sabbatho post festum Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proximo, anno Domini 1739.

Literarum familiarium, a generoso Niewiarowski ad religiosum superiorem conventus Vłodaviensis directarum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Paulus Czechowicz obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas, a generoso Antonio Niewiarowski ad religiosum in Christo patrem Petrum Lembicz, superiorem conventus Vłodaviensis ordinis sancti Pauli primi Eremitae directas, infraacticandum de tenore tali: „W Bogu przewielebny mosci dobrodzieiu. Dnia wczorayszego przed samym zachodem słonca przyniosł mi pozew wozny Chełmski, należący wm. panstwu dobrodzieystwu; wyprawowałem do wm. panstwa, ale mi odpowiedział, że mi się nie godzi za granice nosić, tylko tam, gdzie ichmość maią summę swoie, y tak zostawiwszy, poiechał precz; więc ia go dziś odsyłam wm. panstwu dobrodzieystwu, obawiaiąc się, żebym nie był winien, iak go zatrzymam. A za tym sciskam stopy panskie, oraz iestem wm. pana dobrodzieja nayniższym sługą. Antoni Niewiarowski z *Okuninki*, die vigesima quinta Iunij, millesimo septingentesimo trigesimo nono“. Originale vero earundem literarum familiarium post ingrossationem in acta idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 562.

№ 285. — Тоже.

Вводъ каноника Чульскаго въ Любомльское имѣніе.

Perillustris et admodum reverendus Czulski, canonicus cathedralis Chełmensis, in bona Luboml intromissus.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Roman Dawidowicz, authenticatus, juratus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa requisitione perillustris et admodum reverendi Laurentii Czulski, cancellarii cathedralis Chełmensis, una cum nobilibus Antonio Omelanski et Joanne Jarocki, sibi ministeriali maioris evidentiorisque testimonii gratia adhibitis, ad bona seu capitaneatum Lubomlensem die hesterna condescendisse, ibidemque actualiter existens, praefatum requirentem vigore contractus obligatorii, de actu et data illius hic Chełmae die decima Junii, anno praesenti inter illustrem magnificum Severinum Rzewuski, referendarium regni ab una et se requirentem parte ab altera confecti et conscripti manibusque ab utrinque subscripti actisque officii praesentis feria quarta ante festum sancti Antonii de Padua proxima, anno praesenti roborati, in eadem bona seu capitaneatum praememoratum intromississe, investivisse, nemine eandem intromisionem denegante; de quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 562.

№ 286.—1739 г. 23 Іюля.

Заявленіе Козицкаго объ опустошеніи его имѣнія Холмскимъ базиліанскимъ монастыремъ

Feria quinta in crastino festi s. Mariae Magdalenae, anno Domini 1739 *).

Nobilis Kozicki contra monasterium Chełmense ordinis divi Basilii manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia, personaliter veniens nobilis Joannes Kozicki, bonorum certae curiae cum fundis eo spectantibus, in suburbio civitatis praesentis sitae, haeres, suo et nobilis Annae Lubieniecka, consortis suae nomine, subveniendo omnimodae integritati substantiae suae, ne exinde aliquam patiatur jacturam, solenniter et summa cum querimonia in et contra religiosum et admodum reverendum in Christo patrem Germanum Jackowski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superiorem, totamque communitatem patrum et fratrum monasterii ejusdem, obligatorios memoratae curiae cum attinentiis possessores, questus, manifestatus est idque pro eo, quia ipsi, apprehensa vigore contractus obligatorii memoratae curiae cum adjacentiis possessione, a se manifestante in summa quadringentorum octuaginta florenorum polonicalium dimissae, eandemque curiam cum omnibus aedificiis, structuris ac commodis universis, tum sepibus, sepimentis ac arboribus, circa praemissam curiam existentibus, fructiferis, penitus igne absumpserunt ac conflagrarunt totaliterque devastarunt, ad extremum vehiculum, vulgo *kolaska z pułszorkami,* valoris centum quinquaginta florenorum polonicalium, tum sexagenarum viginti trium, segetis et manipularum triginta, nec non dolia septem quercinea per florenos tres, scrinium valoris florenis decem coempta, exceptis variis supellectilibus domesticis, acceperunt et suum in commodum ac usum converterunt eaque supellectilia deteriorarunt et in nihilum converterunt, exindeque damna non modica moderno manifestanti causarunt ac summopere per suam injuriam eundem damnificarunt; intuitu quorum praemissorum omnium is idem modernus manifestans contra idem monasterium suo et, quo supra, nomine iteratis vicibus queritur et manifestatur, salva nihilominus praesentis meliorandae vel alterius similis, si necessitas exigerit, pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 606.

*) Въ книгѣ ошибочно *1740* г.

№ 287.—1739 г. 27 Августа.

Позовъ Монморанси канонику Чульскому по дѣлу о злоупотребленіяхъ въ управленіи имѣніемъ.

Feria quinta post festum sancti Bartholomaei Apostoli proxima, anno Domini 1739.

Ex parte illustrium, magnificorum Montmoransvow contra venerabilem Czulski, canonicum Chełmensem, mandati relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis nobilis Leon Michalewski, authenticus, juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se mandati infrascripti tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Volhiniae, Podoliae, Podlachiae, Kijoviae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. „Tibi venerabili Laurentio Czulski, canonico Chełmensi, Ratnensi etc. parocho, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus ac summis ubique locorum

existentibus et emanantibus, mandamus, ut coram nobis judiciisque nostris assessorialibus Varsaviae, aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a data positionis praesentis citationis nostrae recte in quatuor septimanis seu tum, dum et quando causa praesens ex regestro vocandarum causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter legitime ac peremptorie compareas—ad instantiam generosi instigatoris regni ejusque delatricis illustris et magnificae Emerentiannae de Warszyckie, primarum olim illustris, magnifici Ludovici Constantini Pociey, palatini Vilnensis, supremi exercituum magni ducatus Lithuaniae ducis, secundarum ad praesens nuptiarum illustris, magnifici Alexandri Josephi bini nominis comitis de Bauts Montmorency consortis legitimae, vigore juris communicativi capitaneatus Ratnensis advitalitialis possestricis, cum ejusdem illustris, magnifici mariti sui assistentia agentis, actricis, quae inhaerendo protestationibus suis, coram actis authenticis regni factis, citat pro poenis, in legibus regni descriptis, idque ratione usurpationis granitierum fundorum (contra nexum innovatae erectionis ecclesiae Ratnensi servientis) extirpatorum bonorum, *Stary Przechod* nuncupatorum, ad capitaneatum nostrum Ratnensem modernae possestrici antiquitus spectantium, in iisdem fundis bonorum Stary Przechod villam novae coloniae, vocatam *Hurniki*, ab aliquot temporibus extructionis, aedificationis et ex illa indebite et injuste census et aliorum proventuum et dationum mellis a subditis ejusdem villae Hurniki in commodum et usum tui perceptionis et ex laboribus praestandis ad villam *Łuczyce* plebanalem eorundem subditorum villae Hurniki fructificationis aliarumque injuriarum et praejudiciorum in iisdem bonis illatarum, latius in termino termini specificandarum et in protestationibus expressarum, perpetrationis, cum summo damno et injuria capitaneatus nostri Ratnensis id peractionis. Citaris itaque ad videndum et audiendum easdem poenas legum super te extendi, illustrem, magnificam actricem circa antiquas granities, dislimitationes et fundos bonorum Stary Przechod, antiquitus et ab aevo ad capitaneatum nostrum Ratnensem spectantes, conservari et manuteneri, damna ad aliquot millia causata restitui, proventus, ex villa, nuncupata Novae Coloniae Hurniki, indebite ab actu possessionis tuae perceptos, compensari et in expensis condemnari. Tum ratione evocationis ad duplex forum, videlicet castrense Chełmense et consistoriale iterum Chełmense in iisdemque binis foris incompetentibus causae huic captioso processu illustrem, magnificam actricem et generosum Budroycki subdole innodationis, seorsivis poenis puniri et, ne in posterum similia attentes, tibi supradicto parocho Ratnensi per praesentes literas nostras sub poena mille aureorum hungaricalium, parti et fisco per medium applicanda, aliisque, contra convulsores litispendentiae nostrae sancitis, serio inhibemus et interdicimus. Sis igitur pariturus, terminum eundem attentaturus et ad praemissa omnia judicialiter fusius contra te proponenda responsurus. Datum Varsaviae in cancellaria regni feria sexta in vigilia festi Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono. Locus sigilli. Cancellariae regni A. SS. R. M. S." — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis *Łuczyce* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 659.

№ 288.—1739 г. 14 Октября.

Позовъ епископа Холмскаго Шембека Покутынскому.

Feria 4-ta pridie festi s-ae Hedvigis, viduae, Electae Dei, anno Domini 1739.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Szembek, episcopi Chełmensis ac aliorum contra generosum Pokutynski ad cassandum relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Lewkowicz, ex reproducto authentico officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Vobis generoso instigatori anteacti officii nostri, ex munere instigatoriatus tui atque magnifico Antonio Pokutynski, ensifero Podoliae, parti tuae, generose instigator, adhaerenti, de personis, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu officii sui causarum judiciis, a data et positione praesentis citationis feria 5-ta juxta legitimam cadentiam in castro hocce prius vel proximius incidentibus et celebrandis, personaliter peremptorieque compareatis—ad instantiam alterius instigatoris officii nostri ejusque delatorum: illustrissimi et reverendissimi Petri Josephi in Słupow Szembek, episcopi Chełmensis, atque perillustris et admodum reverendi Josephi Pulski, surrogatoris et canonici cathedralis Chełmensis, cassandae actorum, qui vos, inhaerendo legibus regni, praecipue novellae constitutionis anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti, de cassandis condemnationibus serio sancitae, citant ad videndum, audiendum attentandumque condemnationes quasvis, ex instantia tui magnifici Pokutynski ad sinistram tui, generose instigator, delationem nullo in negotio, quinimo vexatorie non editis ad notitiam citationibus praecipitanter et erronee super se actoribus nostro in officio obtentas, per sententiam officii nostri cum poenis super te, magnifice Pokutynski, obtinente tolli, cassari nullitatisque vitio habere declarans, se vero actores ad pristinum honoris gradum restitui et redintegrari. Quapropter citamini pro praemissis omnibus, sitis itaque termino parituri et judicialiter ad haec et alia, fusius oretenus proponenda, responsuri. Datum in castro Chełmensi feria tertia ante festum sanctae Hedvigis, viduae, Electae Dei proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono“ — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Horodyszcze* curiaque citati, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens relatio.

Тоже, л. 777.

№ 289.—1739 г. 29 Октября.

Заявленіе Ивана Дешковскаго о захватѣ его имущества іезуитомъ Іосифомъ Дешковскимъ.

Feria quinta in crastino festi sanctorum Simonis et Judae Apostolorum, anno Domini 1739.

Generosus Joannes Deszkowski contra reverendum Deszkowski manifestatur.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione generosi Joannis Deszkowski, olim magnificorum Joannis Deszkowski, pincernae Bracłaviensis, bonorum *Sienica* haeredis, et Angelae Bystrzanowska, conjugum, filii, extra tutoriam existentis, subveniendo integritati substantiae suae, in et contra religiosum Josephum Deszkowski, Societatis Jesu magistrum, nec non generosos Joannem et Florianum atque Theressiam Bystrzanowskie, fratres et sororem inter se germanos, olim magnifici Hiacinthi Bystrzanowski, vexilliferi Novogrodensis, filios et filiam, sui vero querulantis avunculi, protunc tutoris, succes-

sores, ratione per ipsos secum initio condictamine ultra mentem decreti compromissorialis seu processionis munimentorum variorum, ad substantiam sui querulantis paternam spectantium, tum et rerum mobilium et sese moventium, in varia materia et forma existentium, non restitutionis, bonorum praedictorum *Sieniczka* desolationis, dotum sui querulantis sororibus debitum malae locationis, quibus de rationibus de nullitate praedicti decreti compromissorialis, in fundo bonorum praetactorum feria quarta ante festum sancti Mathiae Apostoli, anno millesimo septingentesimo trigesimo septimo prolati, aliarumque laesivarum transactionum, facta, prout latior dari debuit (copia). Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 847.

№ 290.—1739 г. 1 Декабря.

Контрактъ на отдачу въ арендное владѣніе имѣнія Холмскаго епископа-суффрагана Лаща Кочоровскому.

Feria 3-tia in crastino festi sancti Andreae Apostoli, anno Domini 1739.

Contractus obligatorii, inter illustrissimum et reverendissimum Łaszcz, suffraganeum Chełmensem, et magnificum Koczorowski conscripti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Thomas Socharzewski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit contractum certum obligatorium, inter illustrissimum et reverendissimum Łaszcz, suffraganeum Chełmensem ab una, et magnificum Koczorowski, ensiferum Calisiensem parte ab altera confectum et conscriptum manibusque ab utrinque subscriptum, infraacticandum tenoris sequentis: „Między iasnie wielmożnym iegomoscią xiędzem Jozefem na Tuczapach, Łaszczowie y Warężu Łaszczem, kanclerzem Gnieznenskim, szufraganem Chełmskim, opatem Hebdonskim, prezydentem Trybunału koronnego z iedney, a wielmożnym iegomoscią panem Władysławem Jozefem Rogalą Koczorowskim, miecznikiem Kaliskim, z drugiey strony stanoł pewny kontrakt y w niwczym nieodmienne postanowienie w ten niżey opisany sposob y oto, iż iasnie wielmożny iegomość xiądz szufragan a prezydent Trybunału koronnego, maiąc sobie dobra puszczone contractu obligatorio, to iest *Siedliszcze* y *Butyn*, do starostwa Stulnenskiego należące, tu w ziemi Chełmskiey leżące, od jasnie wielmożnego iegomości pana Wacława na Podhorcach y Żelechowie Rzewuskiego, woiewody Podolskiego, marszałka Trybunału koronnego, wynoszące roczney intraty cztery tysiące trzysta sześćdziesiąt y dwa y groszy piętnascie, według inwentarza przez iegomosci pana komissarza tegoż iasnie wielmożnego woiewody Podolskiego zweryfikowaney y podaney, tenże iasnie wielmożny iegomość xiądz prezydent wyż pomienionemu iegomosci panu Koczorowskiemu, miecznikowi Kaliskiemu, puszcza z teyże intraty, sobie podaney, dwoch tysięcy trzechset sześćdziesiąt y dwoch złotych y groszy piętnascie polskich, modo obligatorio do roku iednego, a to w summie dwudziestu trzech tysięcy szesciuset dwudziestu złotych originalney, ktora iako ad praesens zwyż przerzeczony iasnie wielmożny iegomość xiądz szufragan ad manus odbiera, tak z odebraney pomienionego wielmożnego iegomosci pana miecznika praesenti kwituie contractu, a że nad summę wyszey specyfikowaną dwudziestu trzech tysięcy szesciuset dwudziestu złotych y groszy piętnastu, większa pokazuie się w przerzeczonych dobrach intrata, przeto iasnie wielmożny

iegomość xiądz prezydent excypuie na siebie browarną arendę, dwa tysiące złotych polskich wynoszącą, ktora do wielmożnego iegomosci pana miecznika należeć by nie powinna, a że wielmożny iegomość pan miecznik, aby totalną tych dobr Siedliszcza y Butynia, a wynoszące cztery tysiące trzysta sześćdziesiąt y dwa y groszy piętnascie na rok cały odebrał intrate y nie miał żadney prepedycyey, więc y dwa tysiące, z arendy browarney excypowane na iasnie wielmożnego iegomosci xiędza szufragana, exnunc temuż iasnie wielmożnemu iegomosci xiędzu szufraganowi do skarbu płaci y oddaie, z ktorey summy dwuch tysięcy złotych itidem ninieyszym quietatur kontraktem, ktore dwa tysiące złotych wielmożny iegomość pan Koczorowski ratami czterema od arendarza browarnego odbierać sobie ma, rachuiąc pierwszą rate oddania pierwszego Ianuaryi w roku teraznieyszym tysiąc siedmset trzydziestym osmym do tegoż dnia, to iest ad primam Ianuarij w roku, da Bóg, przyszłym tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym przypadaiącego, possessya zaś tychże dobr wsi *Siedliszcza* y *Butynia* poczyna się wielmożnemu iegomosci panu miecznikowi a die, ut supra, prima Ianuarij w roku teraznieyszym tysiącznym siedmsetnym trzydziestym osmym, a konczyć się ma o takowym że dniu y czasie w roku tysiąc siedmset trzydziestym dziewiątym, w ktore to dobra iasnie wielmożny iegomość xiądz szufragan Chełmsky intromisyi ex nunc dopuszcza iegomosci panu Koczorowskiemu, ktorey dopuszczoney ani sam przez się, ani żadne subordynowane osoby przeszkadzać niepowinien będzie, zasiewy zaś różne, iakie teraz przy kontrakcie odbiera, wielmożny iegomość pan miecznik odsiać przy widzu dworskim powinien będzie, po expirowanym zaś temuż wielmożnemu iegomosci panu miecznikowi possessyi czasie żadney sobie do iasnie wielmożnego iegomosci xiędza szufragana Chełmskiego roscić praetensij wielmożny iegomość pan miecznik nie powinien, a to in virtute konstytucyi anni millesimi septingentesimi vigesimi sexti, de obligatoriis possessoribus opisaney, ani na żadne zabierać się kalkulacye, et abinvicem iasnie wielmożny iegomość xiądz szufragan także do żadney kalkulacyey wielmożnego iegomosci pana miecznika pociągać nie powinien będzie, ale wyżey specyfikowaną intratę totaliter kontentować się ma; to sobie iednak waruie wielmożny iegomość pan miecznik, ieżeliby dłużey w possessyi swoiey jasnie wielmożny iegomość xiądz szufragan miał te trzymać dobra, tedy nie kogo inszego, ale bliższym do dzierżawy dalszey pomienionego iegomosci pana Koczorowskiego być uznaie et securitatem wyż specyfikowaney summy dwudziestu trzech tysięcy szesciuset dwudziestu złotych y groszy piętnastu polskich iasnie wielmożny xiądz szufragan Chełmski na teyże samey summie, od iasnie wielmożnego iegomosci pana woiewody Podolskiego na wyż przerzeczonych dobrach Siedliszczu y Butyniu zapisaney ac in omnibus bonis haereditarijs obwarowaney, wielmożnemu iegomosci panu Koczorowskiemu, miecznikowi Kaliskiemu cavet; insuper to też sobie iasnie wielmożny iegomość xiądz prezydent praecustodił, aby wielmożny iegomość pan miecznik do żadnych niezwyczaynych robot ani powinnosci nad inwentarz spisany poddanych nie pociągał, ani żadney okazyi do rozeyscia się onym nie dawał; jeżeliby zaś z iakowey okazyi tegoż iegomosci pana dzierżawcy ktory poddany naprzecz pość miał, za takowego odpowiadać tenebitur. Rumacyey zaś po expirowanym tego kontraktu czasie niedziel dwie za mil cztery z wywozem pozwala się wielmożnemu iegomosci panu miecznikowi; ten zaś kontrakt y wszystkie w nim wyrażone punkta do inwentarza, a inwentarz vicissim do kontraktu referować się powinien. Ktory to kontrakt y wszystkie w nim wyrażone kondycye strony obiedwie pod zakładem drugiey takoweyże summy dwudziestu trzech tysięcy szesciuset dwudziestu złotych y groszy piętnastu polskich otrzymać sobie powinni będą, oraz aktami grodu tuteysze-

go abinvicem roborować deklaruią, in casu zaś sprzeciwienia się per aliquam partem temu kontraktowi forum tylko grodu Chełmskiego aut sub tempus interregni capturale tenże plenipotent do odpowiadania naznaczaią y ten kontrakt dla lepszey wagi y waloru rękami własnemi podpisuią. Działo się w Chełmie dnia pierwszego Decembris, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo. Xiądz Jozef Łaszcz. Władysław Jozef Koczorowski cum paragrapho in castro Chełmensi feria tertia post dominicam *Laetare* quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo octavo". Contractus praesentis mutua subsecuta roboratione, originale vero ejusdem contractus idem offerens post ingrossationem in acta rursus ad se recepit et officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 902.

№ 291.—1739 г. 11 Декабря.

Позовъ Романовскихъ Холмскому епископу Володковичу по дѣлу о разныхъ притѣсненіяхъ, причиняемыхъ имъ.

Feria 6-ta post festum Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1739.

Pro parte magnificorum Romanowskich contra illustrem, magnificum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem ritus graeci, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Kropidziura, authenticatus et juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Tibi illustrissimo et reverendissimo Felici Wołodkowicz, episcopo ritus graeci Chełmensi, de persona, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti quam celeriori ad judicandum vocata et acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareas, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris magnifici Nicolai, pincernae Starodubensis, parentis, et Thomae, tribuni Cołomiensis, filii Romanowskich, sortis certae bonorum villae *Olchowiec* obligatoriorum possessorum, actorum, qui te citant, idque pro eo, quia tu, contra omne jus et aequum procedendo, formata tibi in occasione contractae apud te certae per magnificum Antonium Romanowski, suprafatorum bonorum Olchowiec haeredem, summae ad se actorem praetentuosa praetensione, non attentis juribus summis et oppositionibus sui actorum, non adcitatis, qui quinimo praetermissis aliis suprascriptorum bonorum aequaliter se cum actoribus creditoribus et possessoribus quam ipsiusmet magnifici haeredis residuitate bonorum, necdum integraliter invadiatorum, summae tuae correspondere valentium, actionem directe contra se actores, respectu prosolvendae praeinsertae summae dirigere vexatorioque in officium castrense Chełmense processu ac se in jus exindeque non inmodicas expensas se actores involvere, in possessione sortis suprafatorum bonorum Olchowiec turbare praesumpsisti. Ratione quorum praemissorum citant pro ejusmodi indebita vexa et aggravatorio processu poenis condignis puniri seque actores ab ulteriori impetitione liberos caeteraque pro causae praesentis exigentia intra se decerni, statui et sententiari citaris: sis itaque termino pariturus et eundum attentaturus. Datum Lublini sabbatho in vigilia festi sancti Andreae Apostoli, anno

Domini millesimo septingentesimo trigesimo nono" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Pokrowka* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ministerialis relatio.

Тоже, л. 911.

№ 292.—1740 г. 2 Января.

Заявленіе Кочоровскаго о неуплатѣ въ срокъ Холмскимъ суффраганомъ Лащомъ должной суммы.

Sabbatho in crastino festi Circumcisionis X-ti Domini, anno Ejusdem 1740.

Ex parte magnifici Rogala Koczorowski, ensiferi Calisiensis, contra illustrissimum, reverendissimum Łaszcz, suffraganeum Chełmensem, manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Vladislaus Rogala Koczorowski, ensifer Calisiensis, bonorum *Siedliszcze* obligatorius possessor, in et contra illustrissimum et reverendissimum Josephum Łaszcz, suffraganeum Chełmensem, adhaerendo anterioribus manifestationibus suis manifestatus est officio praesenti, idque in eo, quia ipse paratus promptusque erat tam die hodierna, in actu contenta, quam et pridie Circumcisionis Christo Domini anno nuper elapso millesimo septingentesimo trigesimo nono, summam viginti trium millium trium sexcentorum viginti florenorum et grossorum quindecem polonicalium in exemptionem praetactorum bonorum Siedliszcze ad mentem contractus obligatorii, inter eundem illustrissimum et reverendissimum Laszcz, suffraganeum, ab una et se manifestantem parte ab altera in anno millesimo septingentesimo trigesimo octavo confecti, provenientem levare, de levata quietare. Verum quoniam licet si coram actis praesentibus praesentata et in sequestro collegii Chełmensis patrum Piarum Scholarum reposita, nec per se suumque quemvis plenipotentem ad extradendum eandem praesenti in termino comparuit eandemque exolvere renuit, proinde modernus manifestans de diligentia sui in levanda, praetacti vero illustrissimi suffraganei de renitentia in exolvenda eadem summa iterum iterumque manifestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1740—1741 гг., № 20223, л. 1.

№ 293.—1740 г. 16 Марта.

Заявленіе вознаго о задержаніи сбѣжавшихъ крестьянъ Холмскаго базиліанскаго монастыря.

Feria 4-ta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1740.

Pro parte religiosi et admodum reverendi patris German Jackowski, conventus Chełmensis ritus graeci O. D. B. Magni superioris, arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Zbarazczuk, authenticatus, juratus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se ex requisitione religiosi, admodum reverendi in X-to patris German Jackowski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superioris, una cum nobilibus Adamo Borowski et Stanislao Niedzwiedzki, sibi ministeriali firmioris testimonii gratia adhibitis, ad bona *Wygnance* curiamque magnifici Stanislai Alexandri Siekierzynski, capitanei Rzeczycensis, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, praesens et personaliter condescendisse ibidemque actualiter existens, strenuos Ivanum,

strenui Martini Furman de suburbio Chełmensi filium, et Stephanum Petryluk ex contubernio capellae monasterii ejusdem profugos, una cum rebus ipsorum ac vestimentis apud eundem magnificum Siekierzynski arestasse officiosoque aresto innodasse, quod arestum idem magnificus Siekierzynski benevole suscepit. De quo praesens ejusdem relatio.

Тоже, л. 94.

№ 294. — 1740 г. 17 Марта.

Позовъ Холмскаго базиліанскаго монастыря Сѣкержинскому по дѣлу о сбѣжавшихъ къ нему двухъ монастырскихъ музыкантахъ.

Feria quinta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1740.

Pro parte conventus monasterii Chełmensis O. D. B. M. contra magnificum Siekierzynski, capitaneum Rzeczycensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Zbarazczuk, ex reproducto authentico officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit - se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Rejowiec, Podhorce et Żelechow Rzewuski palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Tibi magnifico Stanislao Alexandro binominis Siekierzynski, capitaneo Rzeczycensi, bonorum *Wygnance* cum attinentiis possessori, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, a data et positione praesentis citationis prius vel proximius in castro hocce celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieque compareas — ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatorum religiosi et admodum reverendi in X-to patris Germani Jackowski, superioris monasterii Chełmensis, ac totius conventus ejusdem ordinis divi Basilii Magni, actorum, qui actores, insistendo legibus et constitutionibus regni, de immunitate ecclesiastica rigorose descriptis, ac aresto, officiose coram actis castrensibus Chełmensibus inscripto, citant te, idque pro poenis ratione elusionis sui actorum pro eo, quia tu non ea methodo, qua cum vicinis suis magisque cum personis spiritualibus procedendo, imo postposita amicorum ad te requisitione, dum actores respectu extraditionis musicorum binorum, de monasterio Chełmensi profugorum, sub tua cooperatione et protectione existentium, in bonis villae *Wygnance*, possessionis tuae, reperibilium, generosum Josephum Jakubowski, camerarium terrestrem Chełmensem et religiosum Sebastianum Łonkiewicz, concionatorem et procuratorem generalem causarum monasterii, emiserant iidemque amici extraditionem eorundem expostulaverant, tu vero post multas rationes ad reconciliandum cum monasterio appromittens, nullum finem protunc in reddendis fecisti, exindeque se actores blandis policitationibus elusisti, in damna non modica litisque expensas induxisti. Citaris itaque, quatenus eosdem musicos, de nominibus et cognominibus Joannem Marcinczuk de suburbio Chełmensi, *Podzamcze* dicto, alterum Stephanum Petriluk ad jurisdictionem praesentis monasterii utrosque ad monasterium Chełmense, et quidem Joannem per parentes ejus, alterum Stephanum per consanguineos, pro educatione musicae applicatos et inscriptos et per seriem annorum aliquot magno sumptu monasterii per tot annos calamitatum honesto victu ac honesto vestitu, tum educatione ad quaelibet instrumenta musicorum applicatos, ad te vero anno praeterito proxime elapso millesimo

septingentesimo trigesimo nono profugos, in bonis villae *Wygnance* existentes, cum vestibus videlicet superioribus panni gallicei, alterius vero materiae sericeae, denique cum instrumentis ac partituris ecclesiae monasterii Chełmensis, apud te protunc reperibiles, ac rebus mobilibus, prout et praesenti citatione in supplementum officiosi aresti iterum arestantur, nostro coram officio statuas et, nil intactum relinquendo, extradas eosdemque, prout in gloriam Thaumaturgae Imaginis Beatissimae Gloriosissimae Virginis Mariae cum omni applicatione per id monasterium educatos, restituas. Sin vero eosdem statuere, extradere et restituere eidem monasterio neglexeris, te poenis arbitrariis, super te extendendis, puniri et sententiari damnaque et litis expensas, per te causata, compenses, respectu vero tanti eorum progressus ac incontinentiae profugorum protectione contra omnem aequitatem et justitiam cooperationis te sententiari. Sis terminum praesentem attentaturus et ad praemissa omnia, fusius tibi oretenus proponenda et probanda, responsurus. Datum in castro Chełmensi feria quinta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo"— copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Wygnance* curiaque, ibidem citati sita, die hodierna in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 94.

№ 295.—1740 г. 20 Іюня.

Заявленіе Холмскаго каноника Родомана о неуплатѣ Потоцкими слѣдующей Холмскому каѳедральному собору суммы.

Feria secunda intra Octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno Eiusdem 1740.

Perillustris, admodum reverendus Rodoman, canonicus et procurator Chełmensis totius ejusdem capituli nomine in et contra illustres et magnificos Potockie, conjuges, capitaneos Crasnostavienses, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodnm reverendus Casimirus Rodoman, canonicus cathedralis Chełmensis, procurator generalis capituli ejusdem, suo et totius memorati venerabilis capituli nomine solennem et contra illustres et magnificos Felicem a Potok Potocki, Crasnostaviensem etc. capitaneum, et Mariannam de Daniłowicze, conjuges, bonorum Siedliszcze ac aliorum haeredes, praevia manifestatione contra generosum Antonium Gorajewski actis castrensibus Crasnostaviensibus de non suscepta praesenti manifestatione, hanc suam praesenti officio infert querimoniam, idque pro eo, quia ipsi, et quidem illustres et magnifici Potoccy, capitanei Crasnostavienses, conjuges, contraveniendo contractui certo, de actu et data illius in *Crasnystav* die prima Augusti millesimo septingentesimo trigesimo sexto anno inter perillustrem et admodum reverendum Alexandrum Gasparum Grzymała, custodem cathedralem Chełmensem, vacante tunc episcopatu Chełmensi administratorem ac generalem commissarium, ex memorato capitulo assignatum, nomine ejusdem agentem ab una et supradictos illustres magnificos Potockie, capitaneos Crasnostavienses, intuitu summae tredecem millium octingentorum florenorum polonicalium confecto et conscripto manibusque sui contrahentium propriis subscripto actisque castrensibus Crasnostaviensibus feria quarta ipso die festi sancti Petri in vinculis anno eodem roborato ad actaque ejusdem officii Crasnostaviensis feria secunda post festum sanctae Annae, Matris Deiparae Virginis Mariae, per oblatam porrecto, praevia omni securitate in bonis suis haereditariis *Siedliszcze* inscriptae, a quolibet centum per septem florenos polonicales ad solvendum quotannis a supradicta tredecem millium

octingentorum florenorum polonicalium summa reemptionali, memorato venerabili capitulo Chełmensi ad solvendum assecurata, neque summam praetactam tredecem millium octingentorum florenorum polonicalium originalem, neque ad eandem provenientem provisionem ad hucusque tempus exolvunt ac exolvere minime curant, exindeque per sui renitentiam in damna non modica supradictum venerabile capitulum induxerunt praetactoque contractui contravenerunt, intuitu quorum praemissorum is idem modernus manifestans suo et, quo supra, nomine contra saepedictos illustres, magnificos Potockie, capitaneos Crasnostavienses, conjuges, iteratis vicibus querulatur et manifestatur, salva nihilominus praesentis manifestationis meliorandae, augendae vel alterius similis, si necessitas expostulaverit, pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 254.

№ 296.—1740 г. 15 Іюля.

Заявленіе Селецкаго священника Грушецкаго о нанесеніи ему побоевъ Рончкой и Томашевскимъ.

Feria sexta ipso die festi Divisionis ss. Apostolorum, anno Domini 1740.

Reverendus pater Thomas Gruszecki, parochus Sielecensis ritus graeci, contra nobiles quorumvis nominum Rączka et Tomaszewski protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens pareverendus pater Thomasz Gruszecki, parochus Sielecensis ritus graeci, latino uniti, postquam reconvaluerit actaqne præsentia adire valuerit, meliorando videndum protestationis, per nobilem Joannem Gruszecki, filium suum factae, solenniter questus et protestatus est in et contra nobiles quorumvis nominum Rączka et Tomaszewski, quia ipsi, immemores timoris Divini, poenarum canonicarum, contra percussores clericorum et legis publicae, contra obsessores et aggressores viarum praescriptae, temere ausi sunt, se protestantem, ex nundinis, *Chełmae* agitatis, anno praesenti domum descedentem, nulla habita ratione, bene poti et inebriati in publica via strata prius obsessa aggredi, verbis laesivis dishonorare, enormiter concutere, consaguinolare, vulnera infligere, semivivum relinquere; nec his contenti, se protestantem, vulneribus sauciatum, de proprio itinere divertendo, caeco impetu insequi, in vitam machinari et in domo propinatorio Sielecensi, vulgo *aręda*, coram multo populo pendere de non occisione se protestantis; de quibus omnibus praemissis suprascriptus protestans contra eosdem iterum iterumque protestatur.

Тоже, л. 310.

№ 297.—1740 г. 4 Августа.

Заявленіе Могильницкаго о неосновательной, будтобы, претензіи священиика Кіяновича на владѣніе землею, принадлежащею Могильницкому.

Feria 5-ta post festum s. Petri in Vinculis proxima, anno Domini 1740.

Magnificus Mogielnicki, ensifer terrae Chełmensis, contra venerabilem Petrum sive alterius nominis Kiianowicz, presbiterum ecclesiae ritus graeci Hanscensis manifestatur.

Ad officium et acta castrensia praesentia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Thomas Mogielnicki, ensifer terrae Chełmensis, vice-capitaneus et judex castrensis Premisliensis, solennem hanc suam praesenti officio in et contra venerabilem Petrum sive alterius nominis Kiianowicz, presbiterum ecclesiae ritus graeci Hanscensis, infert manifestationem, idque pro eo, quia idem venerabilis presbiter, praetendendo sibi dimissionem sub-

diti cum ejus diebus laboratilibus et medietatem mansi, alias *włoki*, in bonis *Hansko* siti et jacentis, acsi per olim magnificum Simonem Mogielnicki, vicecapitaneum castrensem Horodlensem, moderni manifestantis avum, modo piae legationis ac in suffragium animae suae eidem ecclesiae Hanscensi perpetuis temporibus fundati et inscripti, nullum jus formale ejusdem perpetuae inscriptionis sive fundationis producit et demostrat, solummodo in virtute oblatae cujusdam scripti certi manualis, nescitur utrum manu olim memorati magnifici Simonis Mogielnicki, vicecapitanei castrensis Horodlensis, subscripti, eandem dimissionem subditi et medietatis mansi, alias *włoki*, affectat, modernus vero manifestans, sciens bene oblatas nullum robur habere, neque scripto manuali fundum et subditum alienare et inscribere posse. Proinde is idem modernus magnificus manifestans his et aliis praemissis ex rationibus de nullitate ac invaliditate memoratae oblatae iteratis vicibus manifestatur, salva nihilominus ejusdem manifestationis meliorandae vel alterius similis, si necessitas expostulaverit, pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 367.

№ 298. — 1740 г. 19 Сентября.

Оцѣнка судомъ вещей, заложенныхъ у Холмскаго официала Карпинскаго.

Feria 2-da ante festum s. Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima, anno Domini 1740.

Venerabilis, admodum reverendus Karpinski, officialis ritus graeci, res varias officio praesentat easdemque taxat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis, admodum reverendus Andreas Karpinski, officialis Chełmensis, decanus Sczebrzscensis ritus graeci, praesentavit officio praesenti res mobiles, per varios creditores apud modernum praesentantem invadiatas, utpote: Rząd suty pstro złocisty, obrus gdanski nowy, którego łokci sześć; płutna, to iest serwet gdanckich łokci sześć, item sahaydak, na ktorym sztuczki pozłociste, pałasz węgierski pozłocisty, puł pasa perskiego, pancerz z misiurką y karwaszami, — quae taliter praesentatas idem praesentans petiit ab officio praesenti de justo et aequo taxari et aestimari, cujus attestationi officium praesens annuendo, suprascripta mobilia, utpote: Rząd pstro złocisty—valoris złotych sto dziewięćdziesiąt y dwa, obrus—złotych osimnascie, serwety—złotych siedm, groszy osmnascie, sahaydak—złotych szesdziesiąt, pałasz węgierski – złotych trzydziesci dwa, puł pasa perskiego—złotych osmnascie, pancerz z miszurką y karmaszami – złotych sto dziesięć, per infidelem Leyba, aurifabrum Chełmensem, taxavit et aestimavit. Quas taliter aestimatas ac taxatas idem praesentans ad se recepit et de receptis sibique extraditis officium praesens quietavit.

Тоже, л. 452.

№ 299.—1740 г 22 Сентября.

Частное письмо Потоцкаго Холмскому капитулу.

Feria 5ta in crastino festi sancti Mathaei, Apostoli et Evangelistae, anno Domini 1740.

Literarum familiarium, ab illustri, magnifico palatino Volchyniae ad venerabile capitulum Chełmense directarum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris, admodum reverendus Casimirus Rodoman, canonicus cathedralis et procurator generalis capituli Chełmensis, obtulit

et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas familiares, ab illustri, magnifico palatino Volhyniae ad venerabile capitulum Chełmense directas, infraacticandas de tenore tali: „Przeswietna kapituło, moi wielce mosci panowie bracia y dobrodzieie! Narzekam na pilną drogę moię komissyi Moskiewskiey, ktora mi ubliża tego honoru y szczęscia oddania moiey in loco consiliorum wm. panow obserwancyi y oraz ażebym był sam konferował z wm. pany w interesach samych wm. panow, więc że już przez oddalenie moie sam wyrazić nie mogę tym listem pilnym uniżonosci moiey, suplikuie, ażebyscie wm. panowie in gremio sui naznaczyli ad concludendum zemną iegomosci xiędzu komissarzowi, memu miłosciwemu panu, ja zaś omnem facilitatem declaruie et instantaneam satisfactionem, iako sam iegomość xiądz procurator wm. wm. panow zakonkluduie ze mną; naybardziey suplikuie, ażeby imieniem przeswietney kapituły wm. wm. mogła bydź seorsiva kompozycya dziesięciny Stężyckiey, ktora że z respectu Rzeczy pospolitey in volumen legum weszła recessowy, in haereditatem osobie moiey, a że interes moy zachodzi o domostwo, albo raczy summę, ktorą dałem nieiakiemu Płazcewiczowi, na ten czas dziedzicowi tego placu y domu in obligationem, ponieważ w dobrach krolewskich nie godzi mieć haeriditatem żadnemu szlachcicowi. ani duchownemu, miałem złotych szesset, ktore darowałem panu Wilczynskiemu, za co iegomość xiądz prokurator przeswietney kapituły wm. wm. panow areszt położył na ten plac (z) protextu, jakobym ja miał uczynić donacyą in haereditatem tego; iako żem miał uczynić, kiedy iey sam nie miałem y nie mogłem mieć, wyraził bym tu w tym liscie wszytkę rzecz, iako była, ale żeby to wiele potrzeba wypisować, więc z tym z iegomoscią xiędzem prokuratorem i. m. wm. panem rzetelnie się rozmowię y wyraze, że wm. wm. panowie nullum habetis ius, bo to tylko per communitationem poszło na rożne mieysca; co tak wm. panom wyraziwszy, sam się piszę z uniżonoscią, obserwacyą y powinnym respektem na zawsze wm. wm. braci y dobrodziejow uniżonym sługą. Potocki W. W., manu propria. Decima quinta Julij, millesimo septingentesimo quadragesimo".— Originale vero earundem literarum idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes,

Тоже, л. 458.

№ 300.—1741 г. 18 Февраля.

Установленіе денежнаго налога съ евреевъ на коронацію Холмской иконы Божіей Матери.

Sabbatho post diem Cinerum proximo, anno Domini 1741.

Assignationis certae, ex thesauro regni pro coronatione thaumaturgae imaginis Chełmensis in vim contributionis promanatae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Vladislaus Andrzejowski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit assignationem certam, ex thesauro regni per illustrem et magnificum Joannem Czapski, thesaurarium regni, manuque ejusdem propria subscriptam ac sigillo regni communitam, in vim contributionis, pro coronatione thaumaturgae imaginis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae servientis ad monasterium Chełmense, de tenori tali: „Jan Anzgary Czapski, podskarbi wielki koronny, Bratyanski, Lankorkski etc. starosta, generalny skarbu iego krolewskiey mosci administrator, wiadomo czynie, komu o tym wiedzieć należy, iż z porachowania skarbowego przychodu pro anno millesimo septingentesimo quadragesimo na koronacyą Matki Bożey Chełmskiey pewna summa, na ktore z pogłownego żydowskiego przykazuie y do

rzetelnego zapłacenia naznaczam: u żydow miasta *Lubomla*—z podania starszych żydow Chełmskich y Bełzkich z raty Januarii et Maii anni millesimi septingentesimi quadragesimi primi złotych osmset dwadziescia osm; u żydow miasta *Ratna*—z podania tychże, z rath takowychże anni ejusdem złotych czterysta szesdziesiąt; u żydow miasta *Stoianow*—z podania tychże, z raty takoweyże anni ejusdem złotych dwiescie; u żydow miasta *Jarczow*—z podania tychże, z raty Januarii ex anno millesimo septingentesimo quadragesimo złotych osmdziesiąt, u tychże w *Jarczowie*—z podania tychże, z raty takowey że anni millesimi septingentesimi quadragesimi primi złotych siedmdziesiąt pięć; u żydow miasta *Grabowice*—z podania tychże, z rat Januarij et Mai anni ejusdem złotych dwiescie dwadziescia; u żydow miasta *Hołoszyca*—z podania tychże, z rath Januarij, Maj et Augusti anni ejusdem złotych tysiąc dwadziescia; u żydow miasta *Swierze* - z podania tychże, z rath Januarij et Mai anni ejusdem złotych sto, u żydow miasta *Swierz*—z podania starych żydow ruskich, z rath Januarij, Maj et Augusti anni ejusdem złotych tysiąc dwiescie, u żydow miasta *Rozdoł*—z podania tychże, z rathy Januarij anni ejusdem złotych dwiescie osmdziesiąt dwa; u żydow miasta *Czernelice*—z podania tychże, z raty takoweyże anni ejusdem złotych osmdziesiąt; u żydow miasta *Brzezany*—z podania tychże z rat Januarij et Maij anni ejusdem złotych dziewięćset dwadziescia; u żydow miasta *Delatyn* - z podania tychże z rath takowychże anni ejusdem złotych polskich dwiescie osmdziesiąt. Surowo z władzy urzędu mego pomienionym żydom przykazuie, aby zwyż assygnowaną kwotę nieodwłocznie wypłacili, uchodząc rigorom egzekucyi żołnierskiey, prawem pozwolonym, iegomość pan zaś assygnatariusz po odebraniu od żydow assygnacyi, aby onychże na tey assygnacyi kwitował, pilno zaleca się. Działo się w *Warszawie* dnia dziewiętnastego miesiąca Pazdziernika tysiąc siedmset czterdziestego roku. Jan A. Czapski, podskarbi wielki koronny, manu propria. M. K. Bleszynski, czesnik Sieradzki, pisarz kwarciany y hybernowy. (Locus sigilli regni). Assygnacya na pogłowne żydowskie na koronacyą Matki Bożey w Chełmie pro anno millesimo septingentesimo quadragesimo". Originale vero ejusdem assignationis, ex thesauro regni emanatae, idem offerens post ingrossationem in acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 567.

№ 301.—1741 г. 23 Марта.

Частное письмо Сангушки къ сыну.

Feria quinta post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1741.

Literarum familiarium ab illustrissimo principe Sanguszko, mareschalco M. D. Litr. ad illustrissimum principem Sanguszko, filium, ensiferum M. D. Litv. allatarum, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Efrem Janiszewski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, obtulit et ad acticandum officio praesenti porrexit literas familiares, ab illustrissimo principe Sanguszko, marechalco magni ducatus Lithvaniae, ad illustrissimum Sanguszko, ensiferum magni ducatus Lithv., filium, directas, quarum tenor sequitur talis: „Mon tres cher fils. Wiadome dobrze zachodzące w następuiącym Tribunale Lubelskim domu naszego sprawy, iako mię dysponsować nie mogą do naznaczenia z iegomoscią xiędzem biskupem rythus graeco—uniti Chełmskim imscią panem komplanacyi terminu w sprawie *Dermanskiey*, tak mię reddunt deliberantem, na ktory by go czas finalnie złożyć, żeby wspomniony iegomość

xiądz biskup m. m. pan nie miał zawodu, miarkuiąc iednak z listu iegomosci, iżby życzył sobie nazaiutrz po swiętey Troycy tey zgody, wnoszę ztąd, że y sam będzie w *Lublinie*, a zatym ieżeli na ten czas licencyować będą negocja trybunalskie, czyli też na inszy, umowić się conferam oretenus z iegomoscią xiędzem biskupem y tobie, moy kochany synu, dać znać, na kiedy masz zieżdżać ad expediendum hunc actum. pilnie nie omieszkam, żeby in longiorem moram nie puszczać tego interessu, ale go ułatwić qua primum. Jestem przy tym constanti pectore twoim z serca kochaiącym oycem. P. xiąze Sanguszko M. W. W. X. E. W *Lubartowie* die decima nona Martii, millesimo septingentesimo quadragesimo primo. A son altesse monseigneur le duc Sanguszko, miecznik du grand duché de Lithuanie, ordinat de Ostrog, mon très cher Fils a Dubno".—Originale vero earundem literarum idem offerens ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже. л. 617.

№ 302.—1741 г. 9 Мая.

Жалоба Шклинскаго на Холмскій базиліанскій монастырь.

Feria tertia post dominicam *Rogationum* proxima, anno Domini 1741.

Ex parte magnifici Szklinski contra monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione magnifici Svięntoslai Szymkowicz Szklinski, bonorum villae *Tarnow* obligatorii possessoris, in et contra religiosum in X-to patrem Germanum Jackowski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superiorem, totamque communitatem monasterii ejusdem, ratione per eosdem pro solutione cujusdam census longevo temporis tractu a nullo possessore persoluti, a summa mille florenorum polonicalium, acsi super bonis *Tarnow* haerentis, provenientis, omissis haeredibus bonorum eorundem ad judicia terrestria Chełmensia non solum in anno immediate elapso millesimo septingentesimo quadragesimo provocationis decreti praejudiciosi, nam haeredes eidem inficiantur secum manifestatae procurationis, verum et ad praesens similiter acsi inhaerendo eidem decreto ad eadem judicia concitationis, iteratumque judicium velle lucrationis, quapropter providendo integritati substantiae suae obviandoque cuivis praejudicio, facta, prout dari latior debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 671.

№ 303.—1741 г. 12 Іюня.

Частное письмо Сметанки, священника Верещинской церкви.

Feria secunda ante festum sanctorum Vitti et Modesti Martyrum proxima, anno Domini 1741-mo.

Literarum familiarium a reverendo Smietanka, parocho Vereszczynensi, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Mathias Gorecki obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas familiares, ab admodum reverendo Smietanka, parocho Vereszczynensi, ad reverendum Pardowski, parochum Olchovicensem, allatas, infraacticandas de tenore tali: „Illustris, admodum reverende domine, do-

mine et frater amantissime. Maiąc kilka pozwow na sądy Chełmskie, ktore przypadaią post dominicam *Oculi*, iako lator praesentium, alias organarius ecclesiae Olchovicensis, sam dobrym sumieniem zezna, że mnie in praecinctu viae iuż z domu wyieżdżaiącego we wrotach moich plebanskich potkał, ktorego ia, obaczywszy, pytałem: z kądeś iest? odpowiedzial: iestem posłany od iegomosci xiędza Pardowskiego, pana moiego, do wacpana z pozwami. Ia, obrociwszy się do rezydencyi iegomosci xiędza wikarego, ten pozew czytał vicarius, a ia iako nie byłem nigdy contrarius z wmosci panem, tak osobliwie nie myslałem, ani mysle czynić żadnego fomentu według listow wmsci pana, w ktorym wmść pan napisałeś do mnie, że to bez fomentu być nie może, zaczem waszmość pan to możesz zważyć, że die nona Martii zaczynaią się sądy grodzkie Chełmskie, a pozew do wmsci pana pro die decima sexta Martii iest wydany do Skierbieszowa, upraszam wm. msci pana w tym, abyś mnie chciał przy moiey starosci z tego terminu wypuscić, si quod litera valebit, a ieżeli nie, to ia iakom powinien cum omni aestimatione et veneratione decretum perillustris, admodum reverendissimi domini Josephi Pulski, archidiaconi cathedralis Chełmensis, officialis Lithuaniae, ustąpić Swirsczowa, tylko abyś wmść pan miałeś curam animarum, gdyż a visitatione do tego czasu żadnego compulsu nie było, ani do krztu, ani do szlubu, ani do pogrzebu, anim się widział, ani pisał do iasnie wielmożnego iegomosci pana podsędka ziemskiego Chełmskiego, możesz mi wmość pan wierzyć, iako xiędzu, ile przy teraznieyczym jubileuszu, że to były mala narrata, żebym ia miał vi fundationis ecclesiae Olchovicensis praecipere jus, co wyraziwszy, piszę się wmsciom pana życzliwym bratem y unizonym sługą. X. M. Smietanka. M. P. Post latum decretum datum quinta Martii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo primo, w Wereszczynie. Ex conscientia pura vicarii exkuzuię się, że nie fomentuie ludzi, y owszem pragnę tego, aby w Olchowcu iak spowiedź jubileuszową, iako tez wielkonocną odprawili, bo my ich nie przyimuiemy, juxta decretum reformationis die secunda Iulii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo". Originale vero earundem literarum circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 714.

№ 304.—1741 г. 2 Декабря.

Требованіе настоятеля Холмскаго базиліанскаго монастыря о выдачѣ ему судомъ копіи позва еврея Шаіовича.

Sabbatho post festum sancti Andreae Apostoli proximo, anno Domini 1741.

Ex parte monasterii Chełmensis divi Basilii Magni requisitio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus admodum in Christo pater Germanus Jackowski, ordinis divi Basilii Magni conventus Chełmensis prior, requisivit ab officio praesenti extradi sibi relationem citationis ad cassandas quasdam condemnationes, ex parte et instantia tam monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, quam et infidelis Zaywel Szajowicz, mercatoris Chełmensis, super illustribus, magnificis comitibus Krasickie obtentas contra praefatum monasterium et successores olim infidelis Zaywel Szajowicz editas, recognitas. Verum quoniam ab actu anni praesentis usque ab actum praesentem quaesitas in praesentia generosorum Joannis Krajewski et Francisci Libicki, tum et ministerialis Joannis Zbaraszczuk in actis praesentibus non reponit, proinde idem requirens, providendo integritati praerecensiti monasterii de non existentia ejusdem relationis in actis praesentibus tempore suprascripto manifestatur.

Тоже, л. 961.

№ 305.—1741 г. 7 Декабря.

Заявленіе Холмскаго епископа Володковича о неисполненіи братомъ его Львомъ добровольнаго соглашенія о раздѣлѣ наслѣдства.

Feria quinta in vigilia festi Immaculatae Conceptionis Beatisismae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1741.

Illustrissimus et reverendissimus Felicianus Filippus Wołodkowicz, episcopus ritus graeci Chelmensis etc. contra magnificum Leonem Wołodkowicz, dapiferum Minscensem, fratrem, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens illustrissimus et reverendissimus Felicianus Filippus Wołodkowicz, episcopus ritus graeci Chelmensis et Bełzensis, Dubnensis, Dermanensis et sanctae Crucis abbas, olim magnifici Dominici Wołodkowicz, dapiferi Minscensis et Theresiae Janiszewska, conjugum legitimorum filius et successor, suo et magnifici Martini Wołodkowicz, tribuni Staroduboviensis, ac RR. PP. Stanislai ac Dominici Wołodkowicz, ordinis Praedicatorum sancti Dominici, fratrum suorum nomine questus ac protestatus est in et contra magnificum Leonem Wołodkowicz, dapiferum Minscensem, fratrem natu majorem, injuriosum, idque pro eo, quia praefatus magnificus dapifer Minscensis blandis pollicitationibus tam modernum protestantem, quam et fratres suos ad exdivisionem fortunae notabilis, post suprascriptos parentes derelictae, superduxit, summas plus minus ad sexcenta millia paratae pecuniae, apud nonnullos creditores haerentia, celavit, qui quidem illustrissimus et reverendissimus protestans una cum fratribus ignari fortunae, derelictae post parentes, existentes, combinationem amicabilem certam iniverunt inter se, et quidem illustrissimo et reverendissimo protestanti summam non nisi decem millium de bonis paternis et maternis persolvit, tum et villam *Rassyn* una cum adjacentiis in possessionem sub ius advitalium demittere appromisit et tenebatur vigore compositionis, eandemque villam hucusque tenet et possidet, usus fructus ex eadem villa percipit, cum summo praejudicio et damno moderni protestantis, alios vero fratres licet si pacificare appromisit, hucusque religiosis ordinis Praedicatorum sancti Dominici nihilquidquam dedit et dare vult, magnificum vero Martinum Wołodkowicz, fratrem, itidem summopere injuriavit in hacce exdivisione et deportanda onera post parentes coegit, res quoque mobiles, in varia forma existentes, ipsemet intercepit, alienando fratres jure naturali praetendentes; – quapropter illustrissimus et reverendisimsus protestans loco suo et fratrum suorum nomine de nullitate et invaliditate ejusdem amicabilis compositionis, ad sinistram expostulationem, non pensata derelicta fortuna, subsecutae, contra eundem magnificum Leonem Wołodkowicz, dapiferum Minscensem, fratrem natu majorem, juriosum iterum atque iterum protestatus, offerendo se et suprascriptos fratres suos cum eodem inculpato praemissam irrealitatem in foro fori jure vindicaturum velle, salva ejusdem protestationis melioratione sive auctione per fratres suos pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 965.

№ 306.—1741 г. 7 Декабря.

Фундушовая запись Потоцкаго Стенжицкой церкви 1691 г.

Feria quinta in vigilia festi Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1741.

Erectionis, pro parte ejusdem ecclesiae Stenzycensis ritus graeci ab illustri, magnifico de Potok Potocki, capitaneo Crasnostaviensi, datae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veni-

ens generosus Andreas Fiedorowicz obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem, pro parte ecclesiae *Stenzycensis* ritus graeci ab illustri, magnifico a Potok Potocki, capitaneo Crasnostaviensi, datam manuque ejusdem propria subscriptam, sigillo genuino communitam, infraacticandam de tenore tali: „Michał z Potoka Potocki, starosta Krasnostawski, wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należało, a mianowicie całey gromadzie wsi, *Stężycy* nazwaney, do starostwa mego Krasnostawskiego należącey, do wiadomosci podaię, iż uważaiąc pietatis desideria ku chwale Boskiey suplikuiącego woyta z gromadą wyżey pomienioną wsi *Stężyce*, pozwoliłem gruntu swego in erectionem fundacyi cerkwi nowey uniackiey ad augmentum fidei christianae y ad dispositionem chwały Boskiey W. na imie oyca Andrzeia Chodorowskiego podaię y confirmuię ad extrema vitae tempora, pozwalaiąc onemu usum pola y łąki wuytowskiey, ktora *Ulosowską* zwana, sine onere podatkow wszelkich, na co dla lepszey wagi przy pieczęci moiey ręką własną podpisuie się. Datum w *Krasnymstawie* die decima secunda Julii anno millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. Michał Potocki, starosta Krasnostawski. Locus sigilli. Decima tertia Decembris millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto w *Chełmie* tę prezętę iasnie wielmożnego iegomosci pana starosty Krasnostawskiego widziałem, approbowałem y do xiąg naszych episkopskich ingrosować rozkazałem. Xiądz Gedeon Woyna Oranski, episkop Chełmski y Bełzki, archimandrita Żydyczynski y Mielecki, manu propria". Originale vero ejusdem erectionis idem offerens rursus ad se recepit, de recepto officium praesens per praesentes quietavit.

Тоже, л. 968.

№ 307.—1741 г. 7 Декабря.

Фундушовая запись Даниловича Колеховской церкви 1668 г., утвержденная королемъ 1696 г.

Feria quinta in vigilia festi Immaculatae Conceptionis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1741.

Confirmationis jurium ecclesiae Kolechoviensis ritus graeco uniti, per serenissimum Joannem Tertium, regem datae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Andreas Fiedorowicz obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit confirmationem jurium ecclesiae *Kolechoviensis* ritus graeco-uniti, per olim divae memoriae serenissimum Joannem Tertium, Dei gratia regem nostrum, datam manuque propria sacrae regiae majestatis subscriptam, sigillo cancellariae regni communitam, infra acticandam de tenore tali: „Joannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhiniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris universis et singulis, quorum interest: Productas esse nobis literas papyreas infrascriptas, manu generosi Joannis Caroli de Zurow in Wiszniowiecz Daniłowicz, Parcoviensis capitanei, rothmagistri nostri, subscriptas sigilloque ipsius communitas, continentes in se donationem certi fundi ecclesiae ritus graeci in unione ecclesiae catholicae romanae, in bonis Kolechoviensibus, tenutae praefati generosi Joannis Caroli Daniłowicz existentis, sanas, salvas et illaesas omnique suspicionis nota carentes, quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis: Jan Karol z Zurowa na Wiszniowcu Daniłowicz, starosta Parcowski, rotmistrz iego krolewskiey mosci, wiadomo czynie tym pisaniem moim, komu o tym wiedzieć należało teraz y na potym

zawsze, iż ia, życząc, aby chwała Boża na każdem mieyscu, gdzie z łaski Pana Naywyższego mam swoie dzierżawy, kwitnęła y codzień bardziey pomnażała się, a widząc spustoszenie wielkie od nieprzyiaciela cerkwi *Kolechowskiey*, że funditus prawie zniesiona iest, a chcąc według samey słusznosci w poratowaniu pomoc uczynić; upatruiąc y to, że grunty cerkiewne bardzo są szczupłe, ktore tylko na iednym pułłanku pola zdawna y na ieden tylko rok sieyby ozimey iest osadzona, z ktorego ociec w. Kolechowski teraznieyszy, na imie Prokopi Czerniewicz, ktory w iednosci wiary swiętey katolickiey pod posłuszenstwem oyca swiętego Rzymskiego, z rodzica swego przy tym że domie Bożym w stanie duchownym zostaiący, wiernie przez teraznieysze nieprzyiacielskie przeciwko wierze iedney następuiące uciski dotrzymywał iednosci y teraz dotrzymywa, tedy ja, życząc domowi Bożemu, cerkwi swiętey, po teraznieyszym spustoszeniu aby de novo była erigowana, oycu Kolechowskiemu pomienione poratowanie uczynić, pola y grunty z osady dawney nalezyte aprobuię, a kąt, *Tatary* pozwany, ab antiquo z łąkami przytykaiącemi się do rowu Brzostowskego, o miedze łanu iednego sołtyskiego na pułnocy siedzące, a z drugiey strony tego łanu y przymiarkow sołtyskich, na południu zmierzaiących się, do pułłanku cerkiewnego przyłączam y do używania wiecznego podaię, do czego y ogrod z dawney osady, na błonie Płuso siedzący naprzeciwko zagrody karczemney, z pastewnikiem y łąko do rzeki Tismienicy nazwaney przytykaiącą się bez wszelkiego ni od kogo naruszenia ma należeć wiecznemi czasy cerkwi Kolechowskiey, o miedze łanu iednego sołtyskiego łąki na pułnocy z iedney strony, a z drugiey strony pracowitego musica Kierka na południu leżącey z dawnem posiedzeniem od przodkow teraznieyszego oyca Kolechowskiego w budynkach, stodołach y oborach y od niego samego wystawionemi, circum circa ogrodzonemi ogrodami y okolicznoscią z dawnych czasow należyto y wyżey mianowany kąt Tatarow z łąkami do possessyi y wiecznego używania tak teraznieyszemu oycu Kolechowskiemu, iako y następuiącym po nim tey cerkwi Bożey kapłanom y successorom iego tą moią fundacyą podaię, tak, aby teraznieyszy ociec y po nim następuiący, ktorzy kolwiek przy cerkwie Kolechowskiey w iednosci wiary swiętey będący, mnie za osobliwego patrona y fundatora tey cerkwi maiąc, za grzechy moie Pana Boga codziennie błagał y iako naybardziey przy iednosci wiary swiętey katolickiey od rożnych dyssydentow bronił, a iesliby w czym przeciwny pokazał się, ktory kolwiek nastąpią iego, tedy y od tey parafij y od wszelkich ma odpaść gruntow; poddanych zaś Kolechowskich serio napominam, aby temuż oycu, iako pasterzowi swemu, nie excypuiąc dworu mego y mieszczan Ostrowskich, ktorzy by pola Kolechowskie puste u namiesnikow moich, albo dzierżawcow iakimkolwiek prawem wsi Kolechowa naymowali wszyscy, zwyczayne dziesięciny z rol Kolechowskich osiadłych y pustych co rok oddawali, a poddanstwo, iako pasterzowi swemu, wszelkie posłuszenstwo wyrządzali, na co dla lepszey wiary, wagi y pewnosci, ręką moią własną podpisuię sie y pieczęć przycisnąć rozkazałem. Datum w Uscimowie dnia siedmnatego Maia, roku tysiąc szesćsetnego szesdziesiątego osmego. Jan Karol Daniłowicz, starosta Parcowski, manu propria. Mieysce pieczęci. Supplicatum itaque nobis est, ut eas authoritate nostra regia approbare, confirmare ac circa eandem donationem conservare dignaremur. Cui supplicationi nos benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus ejus punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandum, confirmandum conservandumque esse duximus, uti quidem approbamus, confirmamus et conservamus praesentibus, volentes easdem vim et robur debitae firmitatis, inquantum juris est, semper obtinere debere et ab omnibus observari. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni nostri communiri jussimus. Datum Varsaviae die

vigesima mensis Martii, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto, regni nostri vigesimo secundo. Joannes rex. Locus sigilli. Confirmatio literarum generosi olim Joannis Caroli Daniłowicz. Donationis fundi certi, ecclesiae ritus graeci uniti Colechoviensis servientis". Originale vero ejusdem confirmationis idem offerens rursus ad se accepit et de recepto officium praesens quietavit.

Тоже, л. 969.

№ 308.—1742 г. 12 Февраля.

Заявленіе Холмскаго базиліанскаго монастыря относительно имѣнія Кулемчицы.

Feria secunda post dominicam (Invocavit) Quadragesimalem, anno Domini 1742-do.

Ex parte religiosorum monasterii Chelmensis de diligentia manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi et admodum reverendi patris Sebastiani Lękiewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni procuratoris, suo et totius ejusdem monasterii nomine, idque providendo cuivis integritati praedii, *Culemczyce* vocitati, ad praefatum monasterium Chełmense antiquitus spectantis, tam fundorum, quam et lacuum praedialium, nec non ratione variarum laesionum et praetensionum, facta, prout latior debuit dari copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, uti juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1742—1743 годы, № 20224, л. 35.

№ 309.—1742 г. 5 Марта.

Фундушовая запись Олендзкаго на Свиржовскій костелъ.

Feria secunda post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1742-do.

Erectionis ecclesiae Swierżoriensis, per magnificum Olędzki confectae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens Andreas Olędzki, Rastavecensis etc. capitaneus, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem certam *ecclesiae Swierzoviensis*, per eundem magnificum Olędzki, Rastavicensem etc. capitaneum, confectam et conscriptam manuque ejusdem propria subscriptam, sigillo genuino communitam, infraacticandam de tenore tali: „Laudetur Iesus Christus, amen. W Imie Troycy Przenayswiętszey, Boga Oyca y Syna y Ducha swiętego. Na wieczną rzeczy pamiątkę. Ia, Andrzey na Swierzach, Kamieniu y Ostrowkach Olendzki, starosta Rastawicki, tym moim zapisem funduszowym dobrowolnym czynię wiadomo wszytkim, komu o tym wiedzieć teraz y w potomne czasy będzie należało, iż ia, rozważaiąc niezliczone łaski y dobrodzieystwa Pana Boga naszego, mnie swiadczone, a za to in vim wdzięcznosci chcąc uczynić iakokolwiek funduszową pamiątkę na większą chwałą Boską y na zbawienie duszy moiey y dusz poddanstwa mego, tedy uważaiąc, że tylko sam ieden kapłan, to iest xiądz pleban zostaie przy kościele parafialnym kollatury moiey Swierzowskim, a dla szczupłych dochodow swoich plebanskich xiędza wikarego chować nie może, przez co w nabożenstwie w dni swięte y razem, gdy się trafi, w administracyi swiętych sakramentow ludziom, zwłaszcza chorym, w odlegleyszych wioskach, osobliwie za rzeką *Bugiem* mieszkaiącym, to iest we wsiach moich dziedzicznych *Ostrowkach* y *Woli Ostrowieckiey* doskonała wygoda bydź

nie może, za czym ja Andrzey Olendzki, starosta Rastawicki, uczyniwszy spolną radę z iegomoscią xiędzem Mateuszem Sławinskim, na ten czas plebanem Swierzowskim, chętnie y dobrowolnie deklarowałem przed iasnie wielmożnym, nayprzewielebnieyszym iegomoscią xiędzem Jozefem Eustachiuszem, biskupem Chełmskim, opatem kommendaryuszem dożywotnim Wągrowieckim, pasterzem naszym, uczynić fundacyą wieczną, z ktorey fundacyi powinien będzie kapłana zgodnego, dobrze uczonego wikaryusza swieckiego, przy kosciele parafialnym Swierzowskim teraz y w potomne czasy perpetuo teraznieyszy y każdy pleban Swierzowski bez żadney exkuzy konserwować, salva responsione poenali o to in foro competenti, gdyby niemiał bydź trzymany wikary cum praesenti et succedaneis parochis. Na ktorą xiędza wikarego wieczystą fundacyą deklaruię y samym skutkiem daię y daruię y przez ten funduszowy skrypt moy zapisuię naprzod summę pułtora tysiąca złotych polskich, od ktorey summy powinna isć prowizya ze dworu mego Swierzowskiego na xiędza wikarego po siedem od sta bez żadney exkuzy y defalki co rok na swięto swiętych Trzech Krolow, albo co kwartał, ab actu poczętych obligacyi według tey fundacyi, a iegomość xiądz pleban Swierzowski y iego sukcessorowie, plebani Swierzowscy powinni będą przykładać do tey moiey prowizyi dla tegoż xiędza wikarego co rok złotych polskich dziewięćdziesiąt y pięć, a to z fundacyi altaryi Wołczkowskiey, aby miał xiądz wikary rocznego solarium swego złotych polskich dwiescie; przy tym powinien będzie mieć tenże xiądz wikary od iegomosci xiędza plebana swego akcydens zwyczayny koscielny ze szlubow y z pogrzebow według zwyczaynego zapisu prowizyi od plebana wikaryskiey. Także daię y daruię na te fundacyą y konserwacyą xiędza wikarego plac y ogrod na warzywo w Swierzach niedaleko koscioła, *Kotlarzowski* nazwany, na ktorym ogrodzie przystoyną rezydencyą, alias domek, dla tegoż iegomosci xiędza wikarego drewniany ze wszytkim swoim kosztem indilate wybudować deklaruię y restaurować, ieżeliby się kiedy ze wszytkim znacznie zdezelował, tudziesz na wikt temuż xiędzu wikaremu dwa korce zboża, to iest korzec oziminy, a drugi korzec jarzyny Chełmską miarą ze dworu mego Swierzowskiego co rok, lub razem na swięty Marcin, lub kwartałami nieochybnie kazać wydać obiecuię. A że tenże xiądz wikary bez konia własnego do iazdy do chorych bydź nie może, więc y dla konserwacyi tego konia obiecuię y zapisuię się dać co rok łąki xiędzu wikaremu na trzech kosarzow z moich łąk własnych Swierzowskich; także pozwalam y zapisuię dla tegoż xiędza wikarego wolny wrąb na opał w lasach moich Swierzowskich, y wolne pastwisko w Swierzach; a że kosciol y iegomosć xiądz pleban Swierzowski do tych czas nie ma y nie miał zadnego funduszu, ani zapisu na dziesięcinę, alias na pensyą za dziesięcine ze wsiow moich dziedzicznych *Ostrowek* y *Woli Ostrowieckiey*, tylko ia pierwszy począłem z nabożenstwa mego tę dziesięcinę płacić iegomosci xiędzu plebanowi Swierzowskiemu po złotych sześćdziesiąt, to iest ze wsiow złotych czterdziescia, a ze dworu złotych dwadziescia, zaczym dopiero przez teraznieyszy fundusz moy te dziesięcinę Panu Bogu, Stworcy nieba y ziemie in vim recognitionis supremi ejus dominii, a potem kosciołowi Jego Boskiemu parafialnemu Swierzowskiemu y xiędzu plebanowi przy tym kosciele teraz y na potym w potomne czasy naznaczam y co rok punktualnie na swięty Marcin płacić cum successoribus suis obowiązuię się, a to pro administratione sacramentorum et pro cura animarum w tych wioskach, z tą kondycyą, aby tam zawsze do Ostrowek y do Woli Ostrowieckiey, gdy dadzą znać, do chorych iezdził tenże iegomość xiądz pleban, czyli iegomość xiądz wikary, ad administranda chorym sakramenta y żeby tam xiądz wikary ludzi katechizmu, co się należy do wiary swiętey katholickiey rzymskiey, nauczał, ktorzy ludzie poddani moi

Ostrowieccy y z Woli Ostrowieckiey, aby się iak przedtym zwykli tam na mogiłkach trupow umarłych grześć y chować odtąd nie ważyli, za czym za konsensem wzwyż wyrażonego iasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa Chełmskiego, pasterza, dobrodzieja mego, deklaruię y tym skryptem moim assekuruię się tamże w Ostruwkach iak nayprędzey kazać wybudować kaplicę drewnianą przystoyną z ołtarzykiem y ze wszytkim przystoynym y zwyczaynym porządkiem y zamknięciem należytym, własnym kosztem, także w koło tey kaplicy dać przystoyny cmentarz z parkanem budownym y zamknięciem, żeby odtąd nie na mogiłach, ale na tym cmentarzu umarłych Ostrowieckich y z Woli Ostrowieckiey chowano, przy bytnosci y zwyczayney modlitwie pogrzebowey iegomosci xiędza plebana, albo iegomosci xiędza wikarego Swierzowskiego, jak ta kaplica y cmentarz na to będzie za konsensem tegoż iegomosci xiędza biskupa naszego Chełmskiego lub ejus consistorij per delegatum poswięcone, ktorey kaplicy restauracya y parkanu cmentarzowego, gdy będzie potrzeba, nie do xiędza plebana Swierzowskiego, ale do dworu y gromady Ostrowieckiey y Woli Ostrowieckiey będzie należała, w ktorey to kaplicy Ostrowieckiey wolno będzie czasem iegomosci xiędzu plebanowi, albo xiędzu wikaremu Swierzowskim y przenayswiętszy sakrament, to iest kommunią swiętą, gdy xądz tam ziedzie do chorego, reponować y tam mszą swiętą, czasem y inne nabożenstwo odprawić, iesli na to będzie osobliwy tegoż iasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa naszego Chełmskiego lub ejus consistorij wyrazny konsens, a że zawsze fundatorowie za beneficium wyrażaią w fundacyey oficyum, więc y ja Andrzey Olendzki, starosta Rastawicki, naznaczam iegomosci xiędzu wikaremu przyszłemu Swierzowskiemu y iego następcom, aby wiecznemi czasy iednę mszę swiętą czytaną co tydzień w Sobotę albo w inszy dzień, sobie opatrzony, na moię intencyą odprawił, a to poki żyć będę, za duszę oyca mego Woyciecha Olędzkiego, kasztelana Chełmskiego, et post fata mea ta msza święta powinna się będzie odprawiać za dusze moie y oyca mego, a drugą mszą swiętą... tenże xiądz wikary powinien będzie mieć curam animarum nie tylko w Ostrowkach y Woli Ostrowieckiey, ale y w całey parafij Swierzowskiey, y iegomosci xiędza plebana Swierzowskiego in omnibus licitis et honestis słuchać, posłusznym bydź y iemu we wszytkich pracach koscielnych parafialnych: w słuchaniu spowiedzi, kazaniach, katechizmach, w administracyi swiętych sakramentow y we wszytkich nabożenstwach koscielnych dopomagać, oraz należycie, iako swego superiora, wszędzie szanować według approbacyi illustrissimi domini loci ordinarii; ten zaś xiądz wikary ma bydź zawsze przez iegomosci xiędza plebana Swierzowskiego na tę wikaryą promowowany, albo na zapisanie prowizyi zwyczayney od iegomosci xiędza plebana w konsystorzu, albo na iaki skrypt iegomosci xiędza plebana prywatny ad consensum consistorii independenter bez kollatury dworu Swierzowskiego; po zeysciu zaś moim sukcessorow moich sumiennie serio sądem Boskim obowiązuię y zaklinam, aby zawsze punktualna była satysfakcya według tey fundacyi tak w płaceniu wzwyż wyrażoney prowizyi, iako y zboża, tudziesz y łąki, iako też dziesięciny, ut supra, pieniężney z Ostruwek y wrębu w lasach y pastwiska wolnego we Swierzach y restauracyi kaplicy y parkanu iey, cmentarza y wikaryiskiey rezydencyi Swierzowskiey, a w niedotrzymaniu tey fundacyi forum judiciale consistorii latini Chełmensis et ubiquinarium, etiam saeculare ad respondendum sobie y sukcessorom moim dobrowolnie naznaczam, ktorą tą dobrowolną moią fundacyą iako sam chętnie na tym skrypcie ręką moią własną podpisuię y pieczęcią moią stwierdzam, tak ią naprzod w aktach grodzkich Chełmskich exnunc oblatować y roborować, a potym do approbacyey erekcyi wieczystey illustrissimi domini loci ordinarii, sive ejus consistorii podać ia Andrzey Olendzki deklaru-

ię. Actum et datum w *Skierbieszowie*, w pałacu przy obecnosci iasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa dobrodzieia mego, dnia trzynastego miesiąca Lutego, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego czterdziestego drugiego. Andrzey Olędzki, starosta Rastawicki, manu propria. Locus sigilli usitati. Y ja przy tym będący y na to wszystko chętnie zezwalaiący y akceptuiący, podpisuię się xiądz Mateusz Sławinski, pleban Swierzowski, m. p.“ Originale vero ejusdem erectionis idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 53.

№ 310.—1742 г. 7 Апрѣля.

Позовъ Галензовскаго Холмскому базиліанскому монастырю по дѣлу о причиненныхъ монастыремъ убыткахъ.

Sabbatho post dominicam Conductus Paschae proximo, anno Domini 1742-do.

Ex parte magnifici Gałęzowski contra monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Tomaszewski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Reiowiec Rzewuski, palatinus Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. „Vobis religiosis, admodum reverendis patribus Germano Jackowski, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni superiori, tum Sebastiano Łąkiewicz, ejusdem monasterii concionatori, totique communitati ejusdem monasterii de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte capitaneali fungimur, authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta juxta legitimam eorundem cadentiam in castro hocce prius vel proximius incidentibus et celebrandis, personaliter, legitime peremptorieque compareatis — ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris magnifici Josephi a Targowisko Gałęzowski, thesaurarii districtus Crasnostaviensis, actoris, qui vos, insistendo manifestationi suae, contra vos officiose factae, tum justitiae et aequitati inhaerendo, citat, idque pro eo, quatenus vos jura, quae et quanta ad bona seu paludem, ad villam *Husynne* moderni actoris haereditariam spectantem, habere praesumitis et ad expiscandam praemissam paludem absque ulla demonstratione juris sibi actori ultronee, praesertim tu, religiose, admodum reverende superior, memoratum reverendum concionatorem superimmittendo, nostro coram officio reproducatis, sin vero reproducere, prout nullum, ut supponitur, habentes interesse, neglexeritis, pisces ad decem currus, per immissionem vestri in memorata palude captos, in vestrum commodum conversos, valorem pro eisdem sibi actori solvatis. Respectu vero temerarii ausus et sui actoris fundi invasionis, damnorum ex ratione supra expressorum illationis, vos poenis judicio nostro arbitrariis puniri et ad refusionem damnorum stringi, caeteraque pro causae praesentis exigentia statui, decerni et sententiari. Quapropter citamini, sitis juri parituri, terminum attentaturi. Datum in castro Chełmensi feria secunda post dominicam *Judica* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo“ — copiam similem sigillatam unius ejusdemque essentiae editam hic Chełmae in praedio monasterii Chełmensis, ibidem sito, die hodierna, in actu contenta, familiae praediali de po-

sitione notificando posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 97.

№ 311.—1742 г. 25 Мая.

Заявленіе инока Холмскаго базиліанскаго монастыря о нанесеніи ему оскорбленій и побоевъ Выжицкимъ.

Feria 6-ta in crastino festi ss. Corporis X-ti, anno Ejusdem 1742.

Ex parte monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni contra illustrem, magnificum Wyżycki, castellanum Conariensem, protestatio et in continenti vulnerum obductio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Ignatius Gurniewicz monasterii Chełmensis, ab eodem monasterio ad ecclesiam Canensem ordinatus, praesidens, solennem praesenti officio et magno cum animi dolore et querimonia in et contra illustrem, magnificum Wyżycki, castellanum Conariensem, infert protestationem, idque in eum modum ac pro eo, quia ipse, non attentis legibus divinis et humanis, non modo de immunitate ecclesiarum, verum etiam et personarum spiritualium serio ac rigorose contra talia audentes descriptis, quinimo vilipendendo easdem, nec poenas, eisdem legibus sancitas, minime formidando, nescitur quo ductus odio, absque ulla minime data sibi occasione, die hesterna primum suis cum famulis residentiam sui protestantis Canensem superinvadere ibidemque se querulantem, nihil sibi mali sperantem, verbis laesivis honorique spirituali nocivis laedere, demum, his non contentus, sese ad modernum protestantem nimio cum fervore proripere, eundem pro capillis arripere crinesque evellere et caput libro concionatoris, protunc in mensa jacente, eodem accepto, absque omni compassione percutere, signa intumefacta infligere, demum baculo in praesentia aliorum religiosorum et suorum famulorum verberare, denique, cum salvando se ope, a discrimine salutis effugiendo, eundem protestantem per coemeterium insequi, ulteriora mala conari attentare et, si per fugam modernus protestans sese non salvasset, de facto in salute periclitaretur; ad extremum claves a praemissa ecclesia intercipere ab eaque se protestantem relegare eandemque custodiendam subditis suis praecommittere, tum boves laboratiles aliaque jumenta intercipi interceptaque ad curiam sui impelli demandare aliasque violentias super se protestante attentare ausus est temereque praesumpsit. Intuitu quorum praemissorum is idem modernus protestans suo totiusque communitatis praefati monasterii Chełmensis ordinis ejusdem contra supradictum illustrem, magnificum castellanum Conariensem iteratis vicibus querulatur et solenniter protestatur. Hicque subinde idem protestans in verificationem praemissorum commonstravit officio praesenti caput percussum ac signa eodem in capite intumefacta et sanguine suffusa, tum in manu sinistra circa brachium itidem signa livida sibi commonstranti illata esse, nec non capillos arreptos, officio suo commonstratos, officium praesens vidit et actis suis connotari fecit.

Тоже, л. 128.

№ 312.—1742 г. 30 Іюня.

Вводъ Холмскаго базиліанскаго монастыря во владѣніе имѣніемъ Красицкихъ Глуша.

Sabbatho in vigilia festi Visitationis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo.

Ex requisitione religiosi et admodum reverendi Jackowski, superioris monasterii Chelmensis ordinis divi Basilii Magni, ac aliorum actus officiosae traditionis, in bonis Huszcza expeditae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Martinus Trojan Piotrowski, burgrabius castrensis Visnensis, obtulit et ad acticandum officio per oblatam porrexit actum officiosae traditionis in bonis, inferius nominatis, tempore, modo et loco in ibidem expressis expeditum manuque expedientis propria subscriptum, infra acticandum de tenore, qui sequitur ejusmodi: „Actum in fundo bonorum *Hłusza*, in palatinatu Russiae, terrae vero Chełmensis consistentium, illustrium, magnificorum de Siecin, comitum in Krasiczyn Krasickich haereditariorum, possessioni ad praesens magnificorum Joannis Lisiecki, camerarii terrestris Vlodimiriensis et Casimiri Bogucki, dapiferi Nurensis, subjectorum, casaque laboriosi Hrychowczyk Małachwiey, in ibidem sita, feria secunda in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo. Praesentibus generosis ac nobilibus Martino Halicki, Joanne Krassowski, Martino Krzyczewski aliisque plurimis variae conditionis hominibus, ad vocem praeconicam congregatis, nec non ministeriali regni generali provido Stanislao Nowicki, authenticato et jurato, actus praesentis apparitore. Infrascriptus castrensis capitanealis Visnensis burgrabius, juratus, juri communi ex partium jure vincentium, nimirum monasterii Chełmensis divi Basilii Magni requisitionibus annuendo, vigore decreti contumacialis, nempe poena banitionis perpetuae, Lublini in judiciis ordinariis generalis Tribunalis regni feria quarta intra Octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo quadragesimo secundo, in termino conservato et ex remissione ac adcitationibus approbato, processu castrensis Chełmensis ex actoratu utroque obtento, in lucro ultimariae fortis, finalis ac indilate faciendae executionis, ex instantia ejusdem monasterii Chełmensis atque infidelis Szloma Leybowicz, civis Chełmensis, olim infidelis Zawel Szajewicz, incolae Chełmensis filii, super illustribus et magnificis Joanne, castellano Chełmensi, Vincentio, capitaneo Coritnicensi, Felice Hiacyntho, comitibus de Siecin in Krasiczyn Krasickie, olim illustris et magnificae Eleonorae de Rzewuskie Krasicka cum olim illustri et magnifico Carolo, comite de Siecin Krasicki, castellano Chełmensi progenitis filiis, obtentae et publicatae, ad fundum memoratorum bonorum, in actu specificatorum, condescendit ibidemque iurisdictionem suam officiosam, proclamante suprascripto ministeriali, per quem immediata avisatio subsecuta est, actus praesentis apparitore, fundavit. Qua fundata, partes ad mei praesentiam clamare injunxit et notificavit. Quo in termino reverendo patre Jermano Jackowski, superiore conventus Chełmensis et commissario in Volhynia, in comitatu religiosi patris Sebastiani Łonkiewicz, ejusdem monasterii Chełmensis concionatoris ordinarii, parte manuducente, suo, conventus et infidelis Szloma Leybowicz, incolae Chełmensis, olim infidelis Zawel Szajewicz filii, nomine comparente et processum, scilicet decretum, in castro Chełmensi in termino querelarum feria quinta pridie festi sanctae Prischae, Virginis et Martyris, anno Domini millesimo septingentesimo trigesimo secundo inter monasterium Chełmense divi Basilii Magni, actorem ab una, et illustres magnificos Joannem Vincentium, Felicem, Dominicum, Hiacynthum Krasickie, fratres inter se germanos, parte ab altera prolatum, injunctae solutionis summae duorum millium ducentorum florenorum polonicalium, una cum retento ab ultima quietatione censu, ab eadem pendendo, tam pro lampade, in ecclesia Chełmensi die nocteque coram venerabili Sacramento arsura, quam xenodochio pauperum ejusdem monasterii sub titulo sancti Onufrii Eremitae, per olim illustrem, magnificam Eleonoram de Rzewuskie Krasicka, castellanam Chełmensem, olim

illustris, magnifici de Siecin Krasicki, castellani Chełmensis consortem relictam, viduam coram actis castrensibus Chełmensibus, feria sexta in crastino festi sancti Thomae Apostoli, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo quarto inscriptae, prolatum, tum manifestationem una cum publicatione in castro Chełmensi feria secunda in crastino festi sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, anno eodem ex parte monasterii praerecensiti super memoratis illustribus magnificis Krasickie factam atque itidem in castro Chełmensi feria quinta pridie festi Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae in terminis querelarum, anno eodem in lucro ulterioris, fortis, finalis ac indilate faciendae executionis; demum Lublini in judiciis generalibus Tribunalis regni feria quarta intra Octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo quadragesimo secundo in lucro ulterioris, fortis, finalis ac indilate faciendae executionis superius expressam, obtentarum et publicatarum remonstrante, atque ab infideli Szloma Leybowicz documenta, scilicet decretum, in castro Chelmensi feria quinta pridie festi sanctae Prischae, Virginis et Martyris, inter olim infidelem Zawel Szajewicz, actorem, ab una et illustres ac magnificos Krasickie, citatos, parte ab altera solutionis summae mille sexcentorum viginti florenorum polonicalium, praevia comprobatione juratoria realis summae, per infidelem Zawel praestandae, prolatum, tum manifestationem ibidem feria secunda post dominicam *Jubilate*, anno eodem ex parte ejusdem infidelis Zawel Szajewicz contra illustres, magnificos Krasickie, ratione contraventionis suprascripto decreto in puncto non solutionis summae post praestitum juramentum per eundem una cum publicatione, manifestatione atque anno eodem ibidem feria quinta pridie festi Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae ex parte ejusdem infidelis Zawel super iisdem illustribus, magnificis Krasickie in lucro ulteriori obtento. Deinde adcitationis intervenientibus fatis olim illustris, magnifici Dominici Krasicki ad iudicia Tribunalitia Lublinensia contra illustres ac magnificos Joannem, castellanum Chełmensem, Vincentium, capitaneum Korytnicensem, Felicem et Hiacynthum Krasickie ad bona villae *Hłusza* exportata, per providum Joannem Zbaraszczuk coram actis castrensibus Chełmensibus feria quarta post dominicam *Misericordiae* proxima, anno praesenti recognitam, tum eandem condemnationem, in virtute cujus praesens peragitur actus, reproducente et ad mentem legis, uti in re judicata, et sufficienter perductum processum traditionem bonorum, summis tam originalibus, censuali et provisionali ac processui correspondentium, affectante et urgente, magnifico vero Joanne Lisiecki, pincerna Gostinensi, camerario terrestri Vladimiriensi, possessore bonorum eorundem *Hłusza*, trinis vicibus per officium suum avisato, comparente, traditionem in rem partium jure vincentium minime denegante, quinimo libere admittente, tantum modo illustrem et magnificum Hiacynthum Krasicki, castellanum Chełmensem, ad haec bona proxime venturum, de hac sorte subsequendae traditionis in rem monasterii Chełmensis offerentem, quam citius venerit, expulsurum, allegante, inhaerendo constitutioni millesimi septingentesimi vigesimi sexti, ad traditionem sortis, summis capitalibus et provisionalibus ac processui, ea in re obtento, ad traditionem condescendit, inventariumque subditorum, pratorum, agrorum inseminatorum, dationum, convocatis subditis infrascriptis, conscripsit de tenore tali: „Inwentarz częsci wsi *Hłuszy*, wielebnym oycom Bazylianom monasteru Chełmskiego y niewiernemu Szlomie Leybowiczowi przez urząd grodzki Wisni podany. Nayprzod poddani: Hrychowczyk Małachwiey ma wołow parę, robi dni dwa w tydzień sochą; żona iego robi tłoki w tydzień dzień ieden, czynszu daie złotych dziesięć y groszy dziesięć; owsa daie krubek dwie y puł; kur daie czworo prostych, piątego kapłuna, iaiec dziesięć, siana woz ieden, grzybow

trzydziesci. Hawryło Lachay ma wołow parę, robi sochą dni cztery w tydzień, żona robi tłoki dzień ieden w tydzień, czynszu daie ztotych dwadziescia, groszy dwadziescia, z ogroda daie złotych dwa, owsa daie krubek cztery y puł, siana woz daie ieden, kur prostych cztery, kapłuna iednego, jaiec dziesięć, grzybow trzydziesci. Stefan Plasun ma wołow parę, robi w tydzień sochą dni cztery; żona robi tłoki w tydzień dzień ieden, czynszu daie złotych dwadziescia, owsa krubek cztery y puł, siana woz ieden, kur prostych cztery, iednego kapłuna, jaiec dziesięć, grzybow trzydziesci. Harasymiuk Lachowicz ma wołow pare, robi sochą w tydzień dni cztery, żona robi w tydzień dzień ieden, czynszu złotych dwadziescia y groszy dwadziescia, owsa krubek cztery y pół, kur prostych czworo, kapłuna iednego, jaiec dziesięć, siana woz ieden, grzybow trzydziesci. Daniło, tkacz, ma wołow parę, robi sochą dni cztery, żona robi tłoki dzień ieden w tydzień, czynszu daie złotych dwadziescia y groszy dwadziescia, owsa krubek cztery puł, woz siana ieden, kur prostych czworo, kapłuna iednego, iaiec dziesięć, grzybow trzydziesci. Połujan ma wołow parę, robi sochą w tydzień dni dwa, żona robi tłoki dzień ieden, czynszu daie złotych dziesięć y groszy dziesięć, owsa krubek dwie y puł, siana woz ieden, kur prostych cztery, kapłuna iednego, jaiec dziesięć, grzybow trzydziesci. Ci wyżey specifikowani poddani według dawnych zwyczajow koleią strożą odbywać powinni za rozkazem manuducentis partis lub substituti; z krescencyi wydziela się na dwor zasianey oziminy żyta kop czterdziesci, iarzyny pszenicy jarey kop trzy, ięczmienia kop sześć, grochu kop sześć. Tę krescencyą poddani wyżey specyfikowani zżąwszy y skosiwszy zwieść na grunt, przez wielebnych oycow Bazylianow naznaczony, za roskazem ich powinni będą y tęż samą wymłociwszy, na iesień iesienne, na wiosne wiosniane na gruntach, niżey specyfikowanych, bez panszczyzny tenebuntur. Pola w każdą rębę, gdzie się znayduie, tak na oziminę, iako y jarzynę dworskie, nazywaiące się *Skrywerch*, na soch sto trzydziesci wydziela się, sianożęci dworskich na kossarzow w łąkach dwanascie, wrąb wolny w lasach reservatur et praecustoditur. Post quod taliter conscriptum inventarium, nemine impugnante, nec contradicente, eandem sortem bonorum *Hłusza* in realem, actualem pacificamque possessionem tam praedicti monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, quam et infidelis Szloma Leybowicz, incolae Chełmensis, tradidit et demisit possessionem eandem ministeriali regni generali, actus praesentis apparitori, proclamare et ad notitiam deducere mandavit. Nemo vero eandem traditionem modo quovis praepediri et irritare audebit et praesumet sub poenis, contra talia audentes legibus regni descriptis, cum quo et ubi de jure venerit, per partem actoream vindicandis et repetendis actus praesentis traditionis vigore. Martinus Troian Piotrowski, burgrabius castrensis Visnensis, juratus, manu propria.“ Originale vero ejusdem actus officiosae traditionis circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 302.

№ 313.—1742 г. 9 Іюля.

Заявленіе Красицкаго о захватѣ его имѣнія монахами Холмскаго базиліанскаго монастыря.

Feria secunda ante festum sancta Margarethae, Virginis et Martyris, proxima anno Domini 1742-do.

Ex parte illustris, magnifici Krasicki, castellanidae Chełmensis in et contra religiosos pp. monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni providenda manifestatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione generosi Michaelis Radomski, illustris, magnifici

Hiacinthi, comitis in Krasiczyn Krasicki, castellanidae Chełmensis plenipotens, nomine et ex speciali commisso ejusdem illustris, magnifici principalis sui in et contra religiosos in Christo patres monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni totamque communitatem monasterii ejusdem, ratione per eosdem, nulla habita ratione, bonorum villae *Hłusza Wielka*, haereditariorum sui illustris, magnifici principalis, superinequitationis in ibidemque superinequitando subditorum dispersionis, eorundemque ad obedientiam sui coactionis, percussionis aliarumque violentiarum attentationis, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, proinde de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia (renitentia) hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 329.

№ 314.—1742 г. 22 Августа.

Соглашеніе между Лопускимъ и Холмскимъ базиліанскимъ монастыремъ относительно уплаты денегъ, слѣдовавшихъ монастырю съ имѣнія Серебрища.

Feria quarta ante festum sancti Bartholomaei Apostoli proxima, anno Domini 1742.

Complanationis certae inter monasterium Chełmense ab una et magnificum Łopuski parte ab altera oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Andreas Lewicki obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit complanationem certam, inter monasterium Chełmense ordinis divi Basilii Magni, ab una, et magnificum Łopuski, notarium castrensem Chełmensem, parte ab altera subsecutam manibusque partium utrarumque propriis subscriptum, infraacticandum de tenore tali: „Między nayprzewielebnieyszym w Bogu iegomoscią xiędzem Germanem Jackowskim, starszym konwentu Chełmskiego ordinis divi Basilii Magni z iedney, a wielmożnym iegomoscią panem Jozephem Łopuskim, pisarzem grodzkim Chełmskim, staneła komplanacya takowa, iż iegomość xiądz starszy swym y całego konwentu imieniem komplanuiący się, maiąc summę wyderkafową, do konwentu Chełmskiego ordinis divi Basilii Magni zapisaną na wsi *Serebryszczach* złotych tysiąc polskich, a że ta summa in trinas sortes podług dekretow grodzkich y kondescensorionalnych rozdzielona była, a do dziedzicow pomienionych dobr *Serebryszcza* częsci swoie maiących applikowana, od ktorey summy tysiąca złotych polskich distinctim zatrzymane przez dziedzicow y possessorow, w częstszey mutacyi będących, wyderkafy dicto ogułem iegomość pan pisarz grodzki Chełmski, z teraznieyszey częsci wszytkich dziedzic, possessor, teraznieysze komplanacyą za pomienione zatrzymane wyderkafy do swięta swiętych Trzech Krolow, w roku da Bóg przyszłym tysiącznym siedymsetnym czterdziestym trzecim przypadaiącego, złotych sześćset polskich umowiwszy y postanowiwszy niżey opisanym sposobem: iegomość pan pisarz grodzki Chełmski czyni satysfakcyą konwentowi pomienionemu instantanee, do rąk iegomosci xiędza starszego płaci sto osm złotych polskich, summę zaś czterysta dziewięćdziesiąt y dwa ad complementum totalis szesciuset, zbożem iakiego praetendować będą, według targow, za kwitami iegomosci xiędza starszego, czyli prokuratora partitim y pieniędzmi in spatio czasu do swiętych Trzech Krolow założonego, wybierać będą dosyć, ażeby do przerzeczonego terminu zupełną w summie czterechset dziewięćdziesiąt dwoch złotych mieli satysfakcyą, po nastąpioney zaś in termino suprascripto satysfakcyi kwit grodzki z trzymanych de pleno wyderkafow y pro-

cessow do dnia y święta świętych Trzech Krolow nastąpić powinien, praevia cessione summae ejusdem censualis, pro sorte *Godlewsciana* provenientis, jakoż pro firmiori y teraznieyszą komplanacyą summy całego konwentu imieniem tak z processow, iako y dekretow in antecesso y recenter nastąpionych, kwituię, przy braniu zboż cena w kwitach ma bydź dokładana, co trzymać y zyscić strony obydwie przyrzekaią sobie forum pod zakładem drugiey takowey czterech set dziewiędziesiąt dwuch złotych polskich summy ziemstwa lub grodu Chełmskiego naznaczaią y rękami swemi podpisuią. Działo się w *Serebryszczach*, die decima quarta Augusti, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo. Xiądz German Jackowski S. T. L. zakonu świętego Bazylego Wielkiego starszy. Jozef Łopuski, manu propria." Originale vero ejusdem complanationis idem offerens post ingrossationem ad acta officii praesentis rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 447.

№ 315.—1742 г. 3 Сентября.

Заявленіе Выжицкаго о захватѣ имущества Канской церкви иноками Холмскаго базиліанскаго монастыря.

Feria secunda post festum sancti Aegidii Abbatis proxima, anno Domini 1742-do.

Ex parte illustris, magnifici Wyżyeki contra religiosum patrem Izikiewicz ac alios manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Szulinski, illustris, magnifici Sebastiani Geraldis Wyżycki, castellani Conariensis aulicus, quam primum resciverit de quibusdam manifestationibus monasterii Chełmensis religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni cum summa circumscriptione ac laesione honoris tam illustris, magnifici principalis, quam et sui, factis, tam et citatione, in virtute earundem manifestationum laesivarum itidem cum corruptione honoris edita, illico a prima earundem laesive subsecutarum transactionum, tam ex commisso illustris, magnifici castellani Conariensis, quam et sui nomine manifestatur remanifestatusque est in et contra religiosos et reverendos patres Ignatium Izikiewicz et Thomam Rotkiewicz in monasterio, seu circa ecclesiam, in bonis villae *Kanie*, illustris, magnifici castellani Conariensis haereditariis, sitam, ante residentes honorisque alieni indebite circumscriptores, nec non totum monasterium Chełmense religiosorum patrum ordinis divi Basilii Magni idque in eo, quod licet leges tam regni, quam et canones residentiam seu commansionem, circa ecclesiam, ad monasterium quodvis spectantem, religiosis patribus tute vallaverint, tamen ullam evectionem rerum ecclesiasticarum, tum argenteriae ecclesiasticae, deserationemque ecclesiae non permiserint. Praefati quoque religiosi et reverendi patres Ignatius Izikiewicz et Thomas Rotkiewicz, a monasterio Chełmensi ad ecclesiam, in praedictis bonis *Kanie* sitam, pro absolvendis et Divinis obeundis quibusvis ecclesiae congruis orationibus destinati, eidem legibus minime consideratis, non modo argenteria quaevis ecclesiastica, libros, equos, tum inventaria quaevis totamque ferme supellectilem, ad ecclesiam spectantem, interceperunt et ad monasterium Chełmense evexerunt, ad extremum ecclesiam praefatam, in bonis memoratis *Kanska Wola* sitam, ferme omnibus rebus ecclesiasticis, ab antiquo eidem ecclesiae applicatis, denudatam deseruerunt. Quinimo magis eandem ecclesiam taliter spoliarunt, verum etiam curiam illustris, magnifici castellani Conariensis, ejusdem ecclesiae collatoris, inequitarunt, ipsummet illustrem, magnificum castellanum Conariensem verbis inhonestissimis laeserunt, diffamarunt ac dishonorarunt, homines innocuos toties quoties concusse-

runt, ad haec, evitando rigorem pro tanto progressu, manifestationibus suis et citatione, ad judicia Tribunalitia edita, sola laesione honoris repletis, circumscripserunt, obductione quadam vulnerum, per ipsosmet sibi illatarum, indebite inculparunt ac alias violentias et opressiones, tum damna, inquisitione melius juxta interrogatoria suo tempore porrigenda, probanda et deducenda, peregerunt et perpetrarunt. Quapropter idem manifestans tam illustris, magnifici principalis, quam et sui nomine ratione praemissorum omnium interceptionis argenteriae ecclesiasticae, tum equorum ac inventarii fermeque totaliter spolationis ecclesiae, tum equitationis curiae laesique ac circumscripti honoris, nec non hominum concussionis iterum quam solennissime manifestatur, offerendo tam illustrem, magnificum principalem, quam et se ipsum haec omnia jure mediante vindicaturos velle.

Тоже, л. 458.

№ 316.—1742 г. 11 Сентября.

Постановленіе сеймика Холмской земли, 1742 года.

Feria tertia post festum Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, proxima, anno Domini 1742.

Laudi boni ordinis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Franciscus Nowicki, pincernida Chełmensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit laudum boni ordinis inclitae terrae Chełmensis et districtus Crasnostaviensis, per magnificos dignitarios in loco consultationum solito confectum manibusque propriis tam magnifici mareschalci, quam et magnificorum assessorum subscriptum infraacticandum de tenore tali: „My rady, dygnitarze y całe rycerstwo ziemi naszey Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, po zakonczonym na dniu wczorayszym seymiku deputackim y szczęśliwie obranym y uproszonym do tey funkcyi zgodnemi głosami, nemine contradicente, wielmożnym imść panu Franciszku Węglinskim, sędzią ziemskim Chełmskim, dnia dzisieyszego zaś na seymiku gospodarskim, ex lege przypadającym, nayprzod uprosiliśmy zgodnemi głosami wielmożnego iegomosci pana Antoniego Jana Siłę Nowickiego, czesnika ziemi Chełmskiey, za marszałka koła naszego rycerskiego, potym ichmosciow panow Jozefa Trzębinskiego, skarbnika Trockiego, Woyciecha Wereszczynskiego, łowczego Żytomierskiego, Wawrzynca Tarnawskiego, miecznika Winnickiego, Jozefa Borowskiego, pisarzewicza grodzkiego Krasnostawskiego, assessorow, a potym do obrania kommissarza na Trybunał Radomski następuiący w roku da Bóg przyszłym tysiącznym siedymsetnym czterdziestym trzecim przystąpiliśmy y wraz zgodnemi głosami obraliśmy wielmożnego iegomosci pana Jozefa Wolskiego, starostę Kruszwickiego, na rok ieden, za plenipotenta zaś interessow ziemie naszey y powiatu dla dopilnowania in quolibet subsellio iegomosci pana Wawrzynca Tarnawskiego, ktoremu daiemy zupełną moc tak w Trybunale skarbowem koronnem, iako y we wszelkich sądach interessow ziemie y powiatu dochodzić, ktoremu naznaczamy pensyi roczney za fatygę y expensa złotych polskich tysiąc z przyszłey da Bóg exakcyi czopowego y szelężnego od ichmosciow panow exaktorow w roku tysiącznym siedymsetnym czterdziestym trzecim, jakeśmy zaś w roku tysiącznym siedymsetnym trzydziestym dziewiątym uprosiliśmy y naznaczyli ichmosciow, iako to: iegomosci pana Franciszka Bujanowskiego, czesnika Bracławskiego, y Franciszka Białeckiego, z ziemi Chełmskiey, a iegomosci pana Adama Bilskiego y Antoniego Kobylanskiego, z powiatu Krasnostawskiego do rewizyi pogłownego, tak et hodierno laudo obligiemy

tychże ichmosciow, aby kontynuowali swoią funkcyą, w czym ieżeli by mieli od kogo impedycyą, aby uczyniwszy manifest contra refragarios dyspozycyi naszey ziemianskiey, zniosszy się z iegomosciem panem plenipotentem naszym, agere chcieli w sądzie ziemskim lub grodzkim; ichmość panowie exaktorowie podatku przeszłego trzyletniego aby kalkulacyą w sądzie ziemskim uczynili, a po uczynioney, aby retentow regestra do rąk iegomosci pana plenipotenta naszego oddali, ktory to iegomość pan plenipotent, aby sine intromissione czasu w sądach ziemskich, czyli grodzkich windykował, otrzymawszy dekreta, czyli kondemnaty, aby przezdelegatow exequował; maią zaś podatek czopowego y szelężnego w roku tysiącznym siedymsetnym trzydziestym pierwszym, ad mentem legis semel pro semper uchwalony, na uspokoienie zachodzących interessow na kurrencyą trzyletnią onego pozwalamy importancyą, zaczynaiącą się prima Septembris w roku teraznieyszym do wybierania, iasnie wielmożnemu iegomosci xiędzu Filipowi Wołodkowiczowi, episkopowi Chełmskiemu, kompensuiąc dawnieyszemi laudami assygnowane, a nie doszłe cztery tysiące na erekcyą manasteru ku przysłudze Nayswiętszey Matce Boskiey, ktorey się protekcyą kożdego czasu zaszczycamy, ofiaruiemy et mutuo omnium assensu deklaruiemy kurrencyą powtorną tegosz podatku, zaczynaiącą się itidem prima Septembris in anno millesimo septingentesimo qadragesimo tertio na uspokoienie słusznych praetensyi rożnych ichmosciow, tudzież na ukontentowanie ichmosciow braci dysponuiemy takowym sposobem, iako to: tym ichmosciom, ktorym w przeszłym dyspartymencie wyrażonym satysfakcya nie nastąpiła, aby z teraznieyszego podatku de plano byli uspokoieni podług przeszłego dyspartymentu; także inni ichmość bracia nasi, ktorzy w przeszłym dyspartymencie nie byli dołożeni, aby rowno z innemi ichmosciami mogli partycypować podług uczynionego dyspartymentu przez naznaczonych ichmosciow panow dystrybutorow, to iest wielmożnego iegomosci pana Antoniego z Boncze Bonieckiego, podczaszego Chełmskiego, wielmożnego iegomości pana Antoniego Gruszeckiego, pisarza ziemskiego Chełmskiego, ktorzy to ichmość panowie dystrybutorowie ziechawszy w tydzień po Trzech Krolach do Chełma pro die decima quinta Ianuaryi, niżey wyrażonym ichmosciom kożdemu distinctim ad proportionem dawnieyszey dystrybuty naznaczą contingens, iako to iegomosci panu Jerzemu Siestrzewitowskiemu, iegomosci panu Bujanowskiemu z dawna zaległe złotych sześćset, iegomosci panu Piotrowi Targowskiemu, iegomosci panu Piotrowi Kozmianowi, iegomosci panu Łukaszowi Siestrzewitowskiemu, iegomosci panu Pokutynskiemu, ichmosciom panom Kosteckim, iegomosci panu Alexandrowi Iżyckiemu, iegomosci panu Szymonowi Skrzynskiemu, iegomosci panu Janowi Horochowi, iegomosci panu Baltazarowi Kulikowskiemu, iegomosci panu Mateuszowi Kobylanskiemu, iegomosci panu Felicianowi Piotrowskiemu, iegomosci panu Jozefowi Gruszeckiemu, iegomosci panu Franciszkowi Kozmianowi, iegomosci panu Andrzeiowi Gruszeckiemu, iegomosci panu Zabłockiemu, iegomosci panu Antoniemu Worowskiemu, iegomosci panu Michałowi Jastrzębskiemu, iegomosci panu Janowi Jaslikowskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Borowskiemu, iegomosci panu Olszynskiemu, iegomosci panu Tomaszowi Pawłowskiemu, iegomosci panu Janowi Kupraszewskiemu, iegomosci panu I. Rutkowskiemu, ichmosciom panom Radowieckim, iegomosci panu Karolowi Drewnowskiemu, iegomosci panu Michałowi Zmudzkiemu, iegomosci panu Pranciszkowi Szornelowi, iegomosci panu Mikołajowi Romanowskiemu, iegomosci panu Wawrzyncowi Tarnawskiemu, iegomosci panu Karolowi Kosakowskiemu, iegomósci panu Janowi Andrzejowskiemu, iegomosci panu Wawrzyncowi Niedobylskiemu, iegomosci panu Władysławowi Andrzejowskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Andrzejowskiemu, iegomosci panu Antoniemu Andrzejowskiemu,

egomosci panu Janowi Zuromskiemu, iegomosci panu Antoniemu Choinskiemu, iegomosci panu Floryanowi Blizinskiemu, iegomosci panu Krzysztofowi Kozmianowi, iegomosci panu Woyciechowi Gniewskowskiemu, iegomosci panu Janowi Źmudzkiemu, iegomosci panu Jozefowi Bielinskiemu, iegomosci panu Stanisławowi Maiewskiemu, jegomosci panu Jozefowi Tchorzewskiemu, iegomosci panu Janowi Janiszewskiemu, panu Franciszkowi Bienieckiemu, iegomosci panu Antoniemu Kozminskiemu, iegomosci panu Dąbrowskiemu, iegomosci panu Woyciechowi Krasinskiemu, sukcessorowi iegomosci pana Konstantego y Gabryela Stawskich, iegomosci panu Kazimierzowi Stoinskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Chruscikowskiemu, iegomosci panu Janowi Piętkiewiczowi, iegomosci panu Lewandowskiemu, iegomosci panu Jerzemu Piaseckiemu, iegomosci panu Rutkowskiemu, iegomosci panu Stanisławowi Gruszeckiemu, iegomosci panu Stanisławowi Piaseckiemu, iegomosci panu Janowi Przyborowskiemu, iegomosci panu Mikołajowi Modzelowskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Rogowskiemu, iegomosci panu Janowi Pruszynskiemu, iegomosci panu Michałowi Piotrowskiemu, iegomosci panu Kazimierzowi Rudnickiemu, iegomosci panu Burczakowi, iegomosci panu Stanisławowi Witkowskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Gruszeckiemu, iegomosci panu Franciszkowi Wilczynskiemu, iegomosci panu Budzynskiemu, iegomosci panu Maciejowi Borzymowskiemu, iegomosci panu Adamowi Borowskiemu, iegomosci panu Dobrowskiemu, iegomosci panu Piotrowi Brzyskiemu, iegomosci panu Franciszkowi Wereszczynskiemu, iegomosci Szymonowi Czyżewskiemu, do wybrania tey kurrencyi w roku tysiącznym siedymsetnym czterdziestym trzecim za exaktora ziemi Chełmskiey naznaczamy iegomosci pana Marcina Brodowskiego, łowczego Krasnostawskiego, z powiatu Krasnostawskiego iegomosci pana Tomasza Borowskiego, pisarza grodzkiego Krasnostawskiego, ktorzy to ichmość panowie exaktorowie, naprzod tym ichmosciom, ktorym się z pierwszego dyspartymentu satysfakcya niestała, a potym wyżey wyrażonym ichmosciom podług dystrybuty uczynioney wypłacić powinni będą punctualissime; iegomosci panu Jozefowi Wielobyckiemu, plenipotentowi naszemu przeszłemu ziemi y powiatu, rekompensuiąc prace y fatygi za lat dwa naznaczamy złotych polskich dwa tysiące, za trzeci zaś rok do dalszey dyspozycyi odkładamy; wielebnym oycom Piarom Scholarum Piarum naznaczone anteriori laudo aby ichmość wypłacili złotych pięćset, iaśnie wielmożnemu iegomosci panu woiewodzie Wołynskiemu od summy trzech tysięcy szesciuset złotych polskich in commodum ziemi, dla pułkownika Moskiewskiego Lewendela zaciągnionych, prowizyą należącą według praejudicat ad terminum wypłaconych pensando, zaległe podatki ichmość panowie dystrybutorowie do wypłacenia naznaczą, ibidem iegomosci panu podczaszemu prowizyą od czterechset złotych, w trzecim roku zaczynaią się kurrencyą in anno millesimo septingentesimo quadragesimo quarto, wielmożnemu iegomosci panu Jozefowi Kunickiemu, podkomorzemu naszemu, in recompensam erogowanych dla honoru ziemie naszey przy funkcyi deputackiey na Trybunale expensow, tudziesz azardowanych dla przysługi ziemi naszey, inserviendo bono publico, fortun własnych, unanimi assensu dysponuiemy. Do ktorego podatku za exaktorow naznaczamy: do ziemie Chełmskiey iegomosci pana Franciszka Przyborowskiego, do exakcyi powiatu Krasnostawskiego iegomosci pana Andrzeja Kłodnickiego, komornika granicznego, naznaczamy; miasta z dopuszczenia Boskiego ogniem nadruynowane, unanimi assensu od płacenia tego podatku uwolniamy na wszystkie lat trzy następuiące ad mentem legis, jako to: Chełm, Hrubieszow, Rejowiec, Woysławice, Uchanie y Krasnybrod uwalniamy; konflagraty znaczne ichmosciow braci naszych, jako to: wielmożnego iegomosci pana Woyciecha Wereszczynskiego, łowczego Żytomirskiego, iegomosci pana Piotra Targowieckie-

go, iegomosci pana Siestrzewitowskiego, sukcessorow swiętey pamięci iegomosci pana Sługockiego, podczaszego Chełmskiego, iegomosci pana Trzebinskiego, iegomosci pana Rogowskiego, iegomosci pana Kuczewskiego, sędziego Trembowelskiego, iegomosci pana Gąsiorowskiego, ieymosci pani Gąsiorowskiey, iegomosci pana Jakubowskiego Gruszeckiego, iegomosci pana Piotra Przyborowskiego, iegomosci pana Wydzgi, wicesregenta Chełmskiego, Biendiuha y Wysock, w. oycow Augustyanow Orchowskich konflagrata klasztoru, iegomosci pana Cichockiego w Kołokowiczach y Nieledwie ieymosci pani Sosnowskiey, pułkownikowey, konflagrata wielmożnego iegomosci pana Kunickiego, starosty Choteckiego, iegomosci pana Mikołaia Strzedzinskiego, iegomosci pana Choinskiego, iegomosci xiędza Suchockiego, plebana Sawinskiego, iegomosci xiędza Pardowskiego, plebana Olchowieckiego, ww. oo. Augustyanow Radziechowskich do przyszłego seymiku odkładamy. Za poselstwo do nayiasnieyszego krola iegomosci Stanisława wielmożnemu iegomosci panu Nitosławskiemu, sędziemu Kijowskiemu, iegomosci panu Janowi Piątkiewiczowi, tudziesz za poselstwo iegomosci panu Marcinowi Brodowskiemu do xiążęcia swiętey pamięci prymasa z iegomoscią panem Szklinskim, także za poselstwo wielmożnego iegomosci pana Bonieckiego, podczaszego Chełmskiego, tych ichmosciow desideria do przyszłego seymiku odkładamy; iasnie wielmożnego iegomosci pana Mięczynskiego, woiewody Czerniejowskiego, tak za duktoryą podczas elekcyi, jako y konflagraty w dobrach iego znaczney do przyszłego seymiku odkładamy; Zawielmożnego iegomosci pana Michała Zawadzkiego, regenta ziemskiego Chełmskiego, iegomosci pana Wawrzynca Niedobylskiego, iegomosci pana Antoniego Milanowskiego, sukcessora swiętey pamięci iegomosci pana Stanisława Milanowskiego, oschłe złotych pięćset, laudami y dystrybutą naznaczone, iegomosci pana Mikołaja Srzedzinskiego za usługę pod czas elekcyi ziemianskiey iegomosci pana Pruszynskiego, za plenipotencyą od ziemi, dawną praetensyą do dalszey dyspozycyi ziemianskiey odkładamy; merita wielmożnego iegomosci pana hrabi Tarnawskiego do przyszłego czasu odkładamy; w tym też omnium assensus, aby ichmość panowie dystrybutorowie mieli na to animadwersyą, aby ichmość bracia, ktorzy podług pierwszego dyspartymentu są satisfacti, drugi raz nie pretendowali, iegomość pan plenipotent cokolwiek retentu podatkow przeszłego do rąk swoich odbierze, to do dalszey dyspozycyi ziemianskiey konserwować ma przy sobie. Ktore to laudum y dyspozycyą przeswietney ziemi y przeswietnego powiatu, ręką własną wraz z ichmosciami panami assessorami podpisuię. Datum w Chełmie dnia dwunastego miesiąca Wrzesnia, roku Panskiego tysiącznego siedymsetnego czterdziestego drugiego. Jan Antoni Siła Nowicki, czesnik ziemi Chełmskiey, marszałek koła rycerskiego. Jozef Trzembinski, assessor ziemi Chełmskiey, Wawrzyniec Ternowski, assessor z powiatu Krasnostawskiego. Jozef Borowski, assessor z powiatu Krasnostawskiego. Woyciech Wereszczynski, Ł. Żytomirski, mp." Originale vero ejusdem laudi circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 466.

№ 317.—1742 г. 19 Сентября.

Полномочіе, данное іезуиту Дешковскому его начальствомъ на полученіе слѣдующей ему части наслѣдства.

Feria 4-ta post festum Exaltationis s. Crucis proxima, anno Domini 1742-do.

Consensus, ad disponendam substantiam in personam religiosi Deszkowski S. J. confecti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Josephus in Liszno

Wietrzynski, pincerna Ovrucensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit consensum in personam religiosi Deszkowski S. I. infraacticandum de tenore tali: „Thomas Lichtanski, praepositus provincialis per Poloniam S. Iesu. Cum charissimus nobis in X-to frater Josephus Deszkowski, S. nostrae religiosus, velit de legitima sua sorte disponere, potestate nobis facta ab admodum reverendo nostro patre praeposito generali Francisco Retz, praefato fratri concedimus facultatem disponendi de bonis, legitimam suam sortem concernentibus, in assistentia reverendi patris Venceslai Wietrzynski S. I., nihil privatae suae personae dominii vel juris in praedictam suam sortem legitimam relinquendo, prout ipsi in Domino videbitur fore ad majorem Ejus gloriam. In cujus fidem praesentes manu nostra subscriptas et sigillo officii nostri munitas dedimus. Poznaniae quinta Septembris, millesimo septingentesimo quadragesimo primo. Thomas Lichtanski S. I., manu propria. Locus sigilli religionis ejusdem".

Тоже, л. 485.

№ 318.—1742 г. 1 Октября.

Заявленіе Холмскаго монастыря о невзносѣ Петровскимъ слѣдующихъ съ него денегъ.

Feria secunda post festum s. Michaelis Archangeli proxima, anno Domini 1742.

Ex parte religiosi Łonkiewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii procuratoris, contra generosum Piotrowski, pocillatorem Żytomiriensem, manifestatio et in continenti publicatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi admodum in X-to patris Sebastiani Łonkiewicz, monasterii Chełmensis, ordinis divi Basilii Magni causarum procuratoris generalis, suo totiusque communitatis monasterii ejusdem nomine in et contra generosum Michaelem Chinek Piotrowski, pocillatorem Żytomiriensem, contributionis solidariae et ducillaris exactorem, ratione per eundem contraventionis decreto judicii terrestris Chełmensis, feria secunda intra Octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini, anno praesenti, inter praetactum monasterium Chełmense et eundem generosum Piotrowski, exactorem prolato, in puncto non solutionis summae quingentorum florenorum polonicalium ad rationem summae quatuor millium sub rigore, eodem in decreto apposito, ad solvendum una cum poena luita injuncta aliorumque contentorum in copia exprimendorum facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius etc. et ad acticandum eidem officio non est porrecta; idcirco de diligentia generosi vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Et in continenti publicavit ministerialis regni generalis providus Joannes Niedzwiedzinski. (Publicatio scribatur juxta formam cancellariae).

Тоже, л. 504.

№ 319. — Тоже.

Заявленіе Холмскаго монастыря о невзносѣ Шклинскимъ слѣдующихъ съ него денегъ.

Ex parte religiosi Łonkiewicz contra magnificum Szklinski, subdapiferum Livensem, manifestatio et in continenti publicatio.

Inducenda erat hoc loco copia manifestationis ex personali comparitione religiosi in Christo patris Sebastiani Łonkiewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni causarum procuratoris, suo totius-

que communitatis monasterii ejusdem nomine in et contra magnificum Swientoslaum Szklinski Szymkowicz, subdapiferum Lidensem, bonorum Tarnow et Wolka Tarnowska actualem possesorem, ratione per eundem contraventionis decreto judicii terrestris Chełmensis, feria secunda infra octavas festi Sacratissimi Corporis X-ti Domini anno praesenti inter praefatum monasterium Chełmense et eundem magnificum Szklinski prolato, in puncto non solutionis census annui stante sui possesione a summa mille florenorum polonicalium, eidem monasterio proveniente, et ad solvendum pro die hodierna, in actu contenta, sub rigore eodem in decreto apposito injuncti, tum et luitae poenae trium marcarum polonicalium, in decreto expressae, aliorumque contentorum, in copia exprimendorum, facta, prout latior dari debuit copia. Verum quoniam intra triduum et post triduum, ut juris et moris est, imo diutius expectata extiterat et ad acticandum eidem officio non est porrecta, idcirco de diligentia vicenotarii in suscipienda, partis vero manifestantis in porrigenda eadem copia renitentia hoc idem officium iterum iterumque manifestatur.

Тоже, л. 505.

№ 320.—1742 г. 22 Декабря.

Обязательство Петра Витковскаго уплатить извѣстную сумму денегъ иноку цистерійскаго Покривиницкаго монастыря Раймунду Витковскому.

Sabbatho in crastino festi sancti Thomae Apostoli, anno Domini 1742.

Scripti certi manualis, in rem admodum reverendi in X-to patris Witkowski, professoris conventus Pokrywnicensis dati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Mathias Gorecki obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit scriptum manuale, in rem admodum reverendi in Christo patris Witkowski a generoso Petro Witkowski datum et manu ejusdem subscriptum, infraacticandum de tenore tali: „Niżey na podpisie wyrażony znam tym skryptem moim, iż z porachowania zostaię winien iegomości xiędzu Raymundowi Witkowskiemu, profesorowi konwentu Pokrzywnickiego, zakonu ojcow Cysterzow, złotych polskich tysiąc siedmdziesiąt y cztery, ktorą tą summę na kożdą rekwizycyą iego do rąk, lub komu dyspozycya będzie, gotow będę oddać. Datum w Lublinie, anno millesimo septingentesimo trigesimo sexto, die sexta Maij. Piotr Witkowski, manu propria". Originale vero ejusdem scripti idem offerens post ingrossationem ad acta praesentia rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 640.

№ 321.—1743 г. 15 Марта.

Фундушевая запись Грабей отъ 1640 г. въ пользу священника Плаваницкой церкви.

Feria sexta post dominicam *Reminiscere* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1743-tio.

Approbatio jurium presbiteri Pławanicensis, ecclesiae ritus graeci per generosos Grabie aliosque data, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensi-capitanealia Chełmensia personaliter veniens honestus Stephanus Zabłocki obtulit et ad acticandum officio eidem per oblatam porrexit approbationem jurium presbyteri ecclesiae *Pławanicensis* ritus graeci, per generosos Grabie et Baranowskie, eorundem bonorum haeredes, in anno millesimo sexcentesimo quadragesimo subsecutam manibusque propriis subscriptam et sigillo genuino communitam, infrascriptam, de tenore sequenti: „Ja Jędrzey y Jan Hrabia,

iako za przodkow naszych, tak y po zeysciu ich z swiata tego, będąc dziedzicami maiętnosci Plawanickiey, chciemy mieć tegoż swiaszczynnika, na imię Stefana Strachiewicza, na gruncie naszym, ktoremu, nie wymuiąc nic dawnych, od przodkow naszych nabytych wolnosci, chciemy y tym pisaniem naszym potwierdzamy, aby od wszystkich servilibus negotijs wolnym zostawał, toż y potomkom iego, po nim następuiącym, ktorzy byli godni stanu duchownego, pozwalamy y poddanym swoim rozkazuiemy, aby mu, iako pasterzowi swemu, wszelką cześć y posłuszenstwo wyrządzali, na ktorych winę założyliśmy, aby, ieżeliby kiedy ktory z nich na nabożenstwie we dni sześć nie był, żeby winę, to iest groszy sześć, na potrzeby cerkiewne podpadali. Co wszystko, aby lepszey wiary było, rękami własnemi podpisuiemy y przyciskamy pieczęci nasze. Działo się w *Pławanicach* die decima tertia Iunij, roku tysiącznego sześćsetnego czterydziestego. To ieszcze przykładamy, aby mu za pracą każdy chłop na każdy rok cwierć żyta z dworzyska dał. Andrzey Grabia, Jan Grabia. (Locus sigilli genuini). Paweł Baranowski. Izabella Baranowska". Originale vero idem offerens ad se rursus recepit et de recepto sibique illaese extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 764.

№ 322.—1743 г. 31 Мая.

Заявленіе вознаго о наложеніи ареста на бѣглыхъ крестьянъ.

Feria 6-ta post dominicam *Exaudi* proxima, anno Domini 1743-tio.

Ex requisitione magnificorum Wydzgow, conjugum, arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Szynszewski, authenticatus, juratus, officio praesenti ex reproducto authentico bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa juridicaque requisitione magnificorum Michaelis Wydzga, notarii castrensis Horodlensis et Domicellae de Kamodzinskie, conjugum, una cum generosis Joanne Kobierski et Ignatio Kaczynski, firmioris evidentiorisque testimonii gratia sibi adhibitis, ad bona villae *Białepole*, ad episcopatum Chełmensem videlicet illustris et reverendissimi Feliciani Wołodkowicz Chełmensis, Bełzensis etc. ritus graeci, in possessione existentia, curiamque ibidem sitam praesens et personaliter die hesterna, actum praesentem proxime praecedente, condescendisse ibidemque actualiter existens strenuos Lucam, Pasiecznik dictum, patrem, et Lucam, filium, anteactum patremfamilias praedii Białopolscensis, tum quoque laboriosos Iwan et Jacko Truszczuki, fratres, Jachim, ferrifabrum, Hołowersza dictum, Stefan et Iwan Braniuki, fratres, subditos de bonis *Raciborowice*, sui magnificorum requirentium haereditariis, explagiatores, nec non Semko Baran, Anton Pukul cum uxoribus, liberis, bobus, pecoribus, equis totaque eorundum supellectili domestica, denique Iwan Pilipczuk, mediastinum de bonis *Raciborowicze*, sui magnificorum requirentium haereditariis, nativos et haeriditarios, in bona *Białepole* profugos ibidemque commorantes, apud nobilem Rumowski, bonorum suprafatorum *Białepole* administratorem, cum omni eorundem supellectili arestasse officiosoque aresto innodasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 887.

№ 323.—Тоже.

Позовъ епископу Володковичу и др. о захватѣ крестьянъ.

Ex parte magnificorum Wydzgow, conjugum, contra illustrissimum et reverendissimum Wołodkowicz, episcopum ritus graeci, ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Szynszewski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice, libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Vołhyniae, Kijoviae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Vobis illustrissimo et reverendissimo Feliciano Wołodkowicz, episcopo ritus graeci uniti Chełmensi et Bełzensi, Dermanensique etc. abbati, tum laboriosis Iwan et Jacko Truszczukom, fratribus, nec non Joachim kowal, Hołowerska vocitato, atque Stephan et Iwan Baraniukom, subditis tuis *Białopolscensibus*, bonorum *Raciborowicze* superinequitatoribus, nec non Lucae Pasiecznik, patri, ac Lucae, itidem filio, anteacto praedii Białopolscensis patrifamilias, statuendis, de bonis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram judicio nostro ordinario generali Tribunalis regni Lublinensis, a data et positione praesentis citationis recte in quatuor septimanis, seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum legitime vocata et acclamata inciderit, personaliter peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatorum magnificorum Michaelis et Domicellae de Kamodzinskie Wydzgow, notariorum castrensium Horodlensium, conjugum, atque generosi Josephi Krzyżanowski, actorum, qui actores, et quidem magnifica maritata actrix in assistentia ejusdem magnifici mariti sui, uti tutoris conjugalis, inhaerendo protestationibus suis, citant vos et praesertim te, illustrissime et reverendissime Wołodkowicz, episcope Chełmensis, bonorum supradictorum *Białepole* episcopalium possessorem, pro eo, quia tu tempore, non pridem praeterito, in absentia protunc magnifici notarii castrensis Horodlensis, ex actionibus actualiter in judiciis consistorialibus Crasnostaviensibus sese agitantibus causa negotiorum suorum commorantis, supradictos subditos tuos inculpatos ad bona saepedicta *Raciborowicze*, sui actoris haereditaria, ad explagiandum, ut supponitur, licentiose, qui quidem licentiati tempore nocturno, videlicet die decima tertia mensis Maii, anno praesenti, subditos duos sui actorum, nimirum Senko Baran et Anton Pikul cum Iwan Pilipczuk mediastino, vulgo *parobkiem*, una cum uxoribus, equis, bobus, pecoribus, pecudibus totaque eorum supellectili domestica ac cum segetibus in grano parato ad bona memorata *Białopole* tua episcopalia explagiare et evehere ausi estis temereque praesumpsistis eosdemque ad requisitionem sui actorum extradere minime curastis. Quapropter citaris ad videndum attentandumque, quatenus tu supradictus subditos tuos inculpatos, qui et praesenti citatione apud te arestantur, nostro coram judicio pro sumendis de ipsis poenis ausui eorundem condignis statuas, sin vero statuere neglexeris, eisdem ad mentem legis positivae respondeas, praememoratos vero sui actorum subditos, in bonis tuis *Białopole* actualiter existentes et commorantes, officioso aresto innodatos sibi actoribus una cum uxoribus, liberis totaque eorundem supellectili domestica ac cum eorundem segetibus in parato grano evocatos ac transvectos restituas, carentiam laborum compenses; ratione vero per memoratos laboriosos Lucam Pasiecznik, patrem, et filium, patremfamilias anteactum, nobilium ac ministerialis sub tempus aresta-

tionis inculpatorum in bonis praetactis *Białepole* diffamationis ac velle concussionis, eosdem inculpatos seorsivis poenis puniri caeteraque pro causae praesentis exigentia contra vos statui, decerni et sententiari, pro quibus omnibus citamini. Sitis igitur termino advenienti parituri et judicialiter ad praemissa responsuri. Datum Lublini feria sexta post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Białepole* curiaque citati, ibidem sita, die hesterna, actum praesentem proxime praecedente proxima, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 887.

№ 324.—1743 г. 5 Іюня.

Заявленіе вознаго о задержаніи бѣглыхъ крестьянъ Выдзги.

Feria quarta post festa solennia sacr Pentecosten proxima, anno Domini 1743.

Ex requisitione magnificorum Wydzgow, noariorum Horodlensium arestum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Szynszewski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se ex officiosa juridicaque requisitione magnificorum Michaelis Wydzga, notarii castrensis Horodlensis et Domicellae de Kamodzinskie, conjugum, bonorum *Raciborowicze* haeredum, una cum generosis Joanne Kobierski et Antonio Żebrowski, sibi ministeriali majoris evidentiorisque testimonii gratia adhibitis, ad bona villae *Pokrowka*, in possessione illustrissimi et reverendissimi Feliciani Wołodkowicz, Chełmensis et Bełzensis episcopi ritus graeci latino uniti, existentia, curiamque ibidem sitam die hodierna, in actu contenta, condescendisse ibidemque actualiter existens, res mobiles, videlicet *skrinia*, vestimenta ac omnem supellectilem laboriosorum Semko Baran et Anton Pikiel, subditorum sui magnificorum requirentium, de bonis Raciborowicze haereditariorum, ad bona *Białepole* episcopalia tempore non pridem praeterito per explagiationem aufugorum, primitivo aresto proventorum propria de bonis Białepole dispositione, ut supponitur, principalis clandestine ad bona saepe dicta *Pokrowka* evectas ibidemque apud generosum Helhin, administratorem eorundem bonorum, reperibiles arestasse officiosoque aresto innodasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 896.

№ 325.—1743 г. 11 Іюля.

Заявленіе Холмскаго епископа Володковича о незаконномъ требованіи съ его крестьянъ пошлины при переѣздѣ чрезъ р. Бугъ.

Feria 5-ta ante festum sanctae Margarethae, Virginis et Martyris, proxima, anno Domini 1743.

Illustrissimus et reverendissimus Felicianus Wołodkowicz, episcopus Chełmensis, contra infidelem, cujusvis nominis et cognominis, arendatorem oppidi Horodło manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Węglenski, aulicus illustrissimi et reverendissimi Feliciani Wołodkowicz, episcopi Chełmensis et Bełzensis ritus graeci uniti, nomine principalis sui in et contra infidelem, cujusvis nominis et cognominis, arendatorem oppidi *Horodło*, ratione per eundem feria secunda

post dominicam *Cantate*, anno praesenti, ex bonis *Puzyrki*, in palatinatu Bracławiensi existentibus, subditis cum variis frumentis et leguminis cum quadraginta curribus ad bona episcopalia *Biale Pole* proficientibus, transitum per fluvium *Bug* sine ulla ratione denegationis, a quolibet curru per florenum unum coactive extorsionis, cum summo praejudicio extra sphaeram thelonei, lege publica constituti; post hac brevi reversus convertentes eosdem subditos iteratis vicibus aggravationis et angarisationis, ac tandem sui manifestantis principalis superadveniens, oppressionem subditorum ab eodem arendatore inquirens, praefatus inculpatus arendator ipsummet sui manifestantis principalem verbis indecentibus aliquoties furibunde contemptuavit et oppressit, perindeque per hunc illicitum ausum ad litigia juris superinduxit et principales exacerbavit et alias violentias et oppressiones perpetravit. Ratione quarum praetensionum ac violentiarum perpetratarum is idem modernus manifestans, nomine, quo supra, iteratis vicibus quam solennissime manifestatur et protestatur, salva nihilominus melioratione, auctione vel, si necessitas exigerit, pleno in robore reservata et praecustodita facultate.

Тоже, л. 1015.

№ 326.—1743 г 12 Сентября.

Заявленіе Ратненскихъ мѣщанъ о самовольной постройкѣ на ихъ землѣ часовни и богадѣльни, и проч.

Feria 5-ta ante festum Exaltationis sanctae Crucis proxima, anno Domini 1743.

Famatus Ignatius Kalinowicz ac alii contra perillustrem reverendissimum Laurentium Czulski, cancellarium cathedralem Chełmensem, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes famati Ignatius Kalinowicz, consul et Thomas Potepenko, scabinus, oppidani *Ratnenses*, suo et totius communitatis civitatis ejusdem in et contra perillustrem et reverendissimum Laurentium Czulski, cancellarium cathedralem Chełmensem, praepositum Ratnensem, questi manifestatique sunt, idque ideo, quia ipse ausus est temereque praesumpsit, in fundo civitatensi, nullatenus ad parochiam applicato, sine consensu oppidanorum sacrarium, alias *kaplicę*, tum et xenodochium extruere demandare, pro bacalaureo, qui non reperitur, pensionem extorquere ex subditis suis, in bonis *Łuczyce* existentibus, vario modo fundos et foenificia civitatensia apprehendentibus ususque fructus ex eisdem percipientibus, requisitam multoties justitiam non administrare, quinimo ulteriorem licentiam eo pacto permittere ad censum quendam, ab antecessoribus non practicatum, nec per praesentaneos oppidanos debitum solvendum cogere, aliasque permultas injurias, fusius per interrogatoria explanandas, causare; quapropter iidem manifestantes se summopere laesos iterum iterumque manifestantur.

Тоже, л. 1152.

№ 327. — 1743 г. 13 Сентября.

Заявленіе Чульскаго о незаконномъ производствѣ дѣла его съ Гродецкимъ.

Feria 6-ta pridie festi Exaltionis s. Crucis, anno Domini 1743.

Ex parte reverendissimi Czulski, cancellarii Chełmensis, contra generosum Grodecki vicesregentem Mielnicensem ad acta pro gravamine facta manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Popławski, suo et perillustris ac reverendissimi Laurentii Casimiri Czulski, cancellarii cathedralis Chełmensis, praepositi Ratnensis, principalis et

domini sui ac aliorum in anterioribus protestationibus expressorum, pro quibus cavet, nomine, providendo omnimodae integritati substantiae vitae et honoris, ne per infra expressa in iisdem aliquam patiatur jacturam, de nullitateque et invaliditate inquisitionum, in fundo bonorum oppidi *Luboml* acsi eductarum, tum in et contra generosos Sigismundum Grodecki, castrensem Mielnicensem vicesregentem, infra specificatorum officialem gravaminosum, tum Mathiam Biedrzycki, principalem ac ejus famulos, in anteriores terminos intrantes, atque nobilem cujusvis nominis Wolski, nec non laboriosos Misko Tracz et Martin Pilecki, *lesniczy*, Skortylis Rusinowicz ac alios, ad praesens ignotos, postquam innotuerint, specificandos testes, negotii penitus ignaros, ad depositum testimonium nonnisi subordinatos et instructos, manifestatus protestatusque est, idque hunc in sensum, quia ipsi, et quidem generosus Mathias Biedrzycki, conducto generoso Grodecki, Mielnicensi vicesregente, socero suo, gravaminoso officiali, primo testes, cremati nimis potu obrutos et inebriatos, de statu acsi rei gestae sinistrae informatos, ad excipienda et deponenda per eosdem testimonia introduxit, denique inquisitiones ex iisdem in contumaciam partis, nempe sui manifestantis et ejus perillustris principalis, sineque attendentia eorundem ex nonnullis testibus, in complicitatem facti intrantibus, tum ex suis famulantibus, ultra praxim et formalitatem in numero sexdecem introductis et ad postulationem tantummodo et affectationem ejusdem vigore decreti tribunalitii regni Lublinensis, in anno praesenti obtenti et in vim legis sapientis si quidem ex incompetenti regestro directi mandati judicii, ex quo nullatenus causa praesens disjudicari potest, praerecensitoque decreto, summo cum praejudicio manifestantis subsecuto, sine ullo incarcerato ac alia quavis connexione idem regestrum est agnitum, non attentantibusque, ut praemissum, manifestationibus, nec eorum quovis plenipotente, acsi officiose ex praemissisque rationibus nulliter in termino, per idem decretum praefixo, condescensionis in oppido *Luboml*, quasi agitatae, eduxit, post quas eductas inquisitiones in denigrationem et crebram honoris publicationem quandam indebitissime solummodo affectatae, super modernis manifestantibus obtinuit, jam vero generosus officialis, quod secreto debuerat, aperte et palam in praesentia etiam partis, nempe generosi Biedrzycki et generosi Mirski, protunc adstantis, praemissa expedivit aggravatorieque processuavit, proinde idem, qui supra, et quo supra nomine protestans contra praerecensitos generosos Grodecki, officialem et Biedrzycki, partem intuitu praemissorum omnium ex praemisso decreto, vim legis in se et prae se ferenti, ad libitumque partis subsecutorum ac expressorum de nullitateque et invaliditate praemissarum inquisitionum, in oppido Luboml eductarum, ex rationibus praemissis ac aliis, futuro in termino exprimendis, cassabilium et robur nullatenus habere valentium, iteratis querulatur manifestaturque vicibus, appromittendo se et sui perillustrem principalem intuitu supra expressorum jure acturum velle.

Тоже, л. 1153.

№ 328.—1743 г. 13 Сентября.

Заявленіе епископа Куницкаго о неявкѣ въ судъ Хмарскихъ.

Feria 6-ta pridie festi Exaltationis s. Crucis, anno Domini 1743.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Michaelis de Magna Kunice Kunicki (episcopi) Arsionensis, suffraganei Cracoviensis, de diligentia facta manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Borkowski, nomine et ex speciali commisso illustrissimi

et reverendissimi Michaelis de Magna Kunice Kunicki, episcopi Arsionensis, suffraganei Cracoviensis, principalis sui, manifestatus est praesenti officio, itaque pro eo, quia supradictus sui manifestantis principalis in virtute cessionis, per generosos Michaelem Chmarski et Zophiam Krynska, conjuges, actu hodierno eidem officiose recognitae, paratus promptusque erat summam duorum millium florenorum polonicalium, supradictae generosae Chmarska propriam, obnoxiam, evictione praesenti in termino circa statuitionem sufficientis evictoris inscribendamque per eundem securitatem (praestare). Verum quoniam iidem generosi Chmarskie evictorem non statuerunt, proinde idem manifestans ad statuitionem evictorem sufficientem in sequestro monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni reposuit et reliquit.

Тоже, л. 1162.

№ 329.—1743 г. 16 Сентября.

Фундушовая запись епископа Лаща Василевской церкви на участокъ земли.

Feria secunda post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima, anno Domini 1743.

Erectionis ecclesiae Wasiloviensis ritus graeci super fundos certos, per illustrissimum et reverendissimum Łaszcz datae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens nobilis Basilius Mikołajowicz obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem certam, super ecclesiam ritus graeci in bonis Łaszczow datam per illustrissimum ac reverendissimum Josephum Łaszcz, episcopum Kijoviae, manuque ejusdem propria subscriptam sigilloque genuino communitam, infraacticandam tenoris sequentis: „Ja Jozef na Tuczapach, Łaszczowie y Warężu Łaszcz, biskup koadjutor Kijowski y Czerniechowski, kanclerz metropolicki Gnieznienski, opat Hebdowski, wszem obec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, teraz y na potomne czasy ad notitiam et fidem indubitatam podaię, iż ia, skłoniwszy się do sposobney suppliki gromady *Wasilowskiey* nie z żadney iakiey y inney racyi, tylko na większą cześć y chwałę Boga w Tróycy swiętey Jedynego, cerkwi w dobrach moich dziedzicznych *Wasilowie*, w woiewodztwie y powiecie Bełzkim leżących, sub titulo Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae, do tych czas bez żadnego funduszu zostaiącey, zapisuię erekcyą, to iest gruntu cwierci dwie: iedne z dawna do tey cerkwie należące, na ktorey rezydencya kapłanska z ogrodem, drugą noviter teraz przypisuię, nazwiskiem *Pucharowska*, około miedzy stelmacha, we trzy ręce leżąco samą, tylko te pola, alias cwierci dwie wyżey wyrażone, wzdłuż y w szyrz inszym pociężnym cwierciom, tak jako zdawna w swoich miedzach bywały, z sianożęciami, do nich że należącemi, do tey erekcyi wiecznemi czasy inkorporuię ze wszystkiemi pożytkami, użytkami etc., z nich pochodzącemi, teraznieyszemu y po nim następuiącym kapłanom daię, daruię, uwalniaiąc od wszelkich powinnosci, ciężarow tak dworskich, iako y gromadzkich, y owszem przy wszelkich wolnosciach, stanowi kapłanskiemu należących, zostawuię, pozwalaiąc, według dawnych zwyczaiow: primario, grontow wyżey specyfikowanych spokoyne używania, secundario, prowentow z gromady sposobem tychże dawnych zwyczajow, bez żadnego uciemiężenia ludzi. Obliguię oraz tak teraznieyszego, iako y po nim następuiących do cerkwi Wasilowskiey kapłanow, aby wdzięczni będąc fundatorskiey łaski, na kożdy tydzień y sobotę na intencyą mnie żyiącego, po zeysciu zaś moim z tego swiata y w dzień zescia moiego mszą swiętą iedne w każdy tydzień wiecznemi czasy odprawowali. Ktory to fundusz aby we wszystkim nie naruszony był zachowany. tak sukcessorow moich dziedzicow wsi Wasylowa, iako parochow cerkwi teyże sądem Boskim wiecznym obo-

wiązuię. A dla lepszey wagi, waloru przy zwykłey pieczęci te dobrą wolą moią ręką własną podpisuię. Działo się w *Łaszczowie* dnia piątego miesiąca Sierpnia, roku tysiącznego siedymsetnego czterdziestego trzeciego. X. I. Iosephus Łaszcz, biskup coadjutor Kijowski. Locus sigilli genuini.“ Originale vero ejusdem erectionis idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 1171.

№ 330.—1743 г. 19 Сентября.

Позовъ Понятовскихъ Чульскому по дѣлу о самовольной постройкѣ часовни и богадѣльни и другихъ незаконныхъ его дѣйствіяхъ.

Feria 5-ta ante festum sancti Mathaei Apostoli proxima, anno Domini 1743.

Ex parte illustrium Poniatowskich, conjugum, palatinorum Masoviae contra perillustrem, reverendum Czulski, cancellarium cathedralem Chełmensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Carolus Kozłowski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Livoniae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Bracławiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Tibi venerabili Laurentio Czulski, cancellario cathedrali Chełmensi, praeposito Ratnensi, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram judiciis nostris assessorialibus Varsoviae, aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a data et positione praesentis mandati citationisque nostrae recte in quatuor septimanis seu tunc, dum et quando causa praesens ex regestro vocandarum causarum publico ad judicandum vocata et acclamata fuerit, personaliter, legitime peremptorieque comparareas—ad instantiam generosi instigatoris regni ejusque delatorum magnificorum Stanislai Ciołek Poniatowski et Constantiae de Czartoryskie, principissae ,conjugum, palatinorum Masoviae, Ratnensium etc. capitaneorum, tum famatorum oppidanorum civitatis nostrae Ratnensis, actorum, qui te, inhaerendo litis contestationibus contra te factis, citant ad videndum et audiendum, ad comportationem erectionis ecclesiae parochialis Ratnensis, tum quorumvis jurium stringi, ratione vero ultra mentem eorundem approbationis, fundorum, foenificiorum, indebite levatarum summarum, nec non ratione sui actorum transactionibus tuis elusionis poenis puniri, deoccupationemque eorundem una cum faciendo calculo de proventibus, sibi actoribus restituendis ac restitutionem summarum, indebite perceptarum, injungi, demolitionemque xenodochii et transportationem capellae ex fundo civitatensi decerni, in reliquisque praetensionibus satisfactionem demandari, ratione incontinentiae subditorum tui non administrataeque justitiae poenis puniri et pro eisdem respondere sententiari, in actoratuque tuo incompetentem actionem decerni, ac in litis expensis condemnari, sis juri pariturus, terminum attentaturus. Datum in Cancellaria regni feria secunda post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio. (Loc. Sigil. Reg.)“ — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Łuczyce* curiaque citati, ibidem sita, die tertia proxime praeterita proxima, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1174.

№ 331.—1743 г. 23 Сентября.

Заявленіе повѣреннаго Ржевускаго о внесеніи имъ на храненіе въ Холмскій базиліанскій монастырь слѣдующей Куницкимъ суммы.

Feria secunda post festum sancti Mathaei Apostoli proxima, anno Domini 1743.

Generosus Antonius Iwanowski nomine sui principalis contra illustrissimum ac reverendissimum Michaelem Kunicki, episcopum suffraganeum Cracoviensem, ac alios manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Antonius Iwanowski, illustris et magnifici Severini in Olesko, Rożniatow et Łęczna Rzewuski, referendarii regni, Lubomlensis, Nowosielensis etc. capitanei, plenipotens, nomine et ex speciali commisso illustris, magnifici principalis sui manifestatus est officio praesenti, idque pro eo, quia ipse, satisfaciendo decreto condescensoriali, in fundo bonorum *Siedliszcze* feria secunda post festum sancti Laurentii, Lewitae et Martyris, anno praesenti millesimo septingentesimo quadragesimo tertio inter sui manifestantis illustrem, magnificum principalem et illustrissimum ac reverendissimum Michaelem Kunicki, episcopum Arsionensem, suffraganeum Cracoviensem, ac illustrem, magnificam Constantiam de Wyzyckie Kunicka, olim illustris ac magnifici Josephi Kunicki, succamerarii Chełm. consortem, ac alios prolato, paratus est promptumque se offert summam undecem millium florenorum polonicalium, pro reparatione bonorum Siedliszcze cum attinentiis adinventam et pro die hodierna, in actu contenta, solvendam seu reponendam in securo loco ad determinationem causae creditorum praetacti olim illustrissimi, magnifici Kunicki, succamerarii Chełmensis, ad substantiam ejusdem concurrentium, iniunctam exolvere et reponere, eidem praememorato decreto condescensoriali in toto satisfacere, prout et satisfacit, ratione quorum praemissorum is idem modernus manifestans de diligentia, quo supra, iterum iterumque manifestatur. Hicque subinde idem generosus manifestans praesentavit officio praesenti summam undecem millium florenorum polonicalium in aureis hungaricalibus sexcentorum undecem et in moneta millium duorum contentam, cujus affectationi idem officium annuendo, summam praemissam vidit ac numeravit, quam taliter numeratam in sacco carbaseo obsigillavit, obsigillatamque idem generosus praesentans in sequestro officii praesentis reponere et relinquere voluit. Verum quoniam ad reservandum in cancellaria praesenti deest locus, proinde ipsammet summam in monasterio Chełmensi ordinis divi Basilii Magni ad determinationem causae creditorum reponendam fecit et reliquit.

Тоже, л. 1179.

№ 332.—1743 г. 3 Октября.

Заявленіе повѣреннаго Выдзги о нанесеніи ему оскорбленій людьми Холмскаго епископа Володковича.

Feria quinta pridie festi sancti Francisci Confessoris, anno Domini 1743.

Generosus Martinus Maciszewski nomine principalis sui in et contra illustrissimum, reverendissimum Wołodkowicz, episcopum ritus graeci, ac alios manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Martinus Maciszewski, illustris, magnifici Michaelis Wydzga, thesaurarii Grabovecensis, notarii castrensis Horodliensis et ad Tribunal regni Petricoviense ex palatinatu Bełzensi electi judicis ac deputati, aulicus, nomine et ex speciali commisso ejusdem illustris, magnifici principalis sui, subveniendo omnimodae integritati honoris ejusdem, solennem in et contra illustrem, reverendissimum Felicianum Filip-

pum Wołodkowicz, Chełmensem etc. ritus graeci episcopum, tum nobilem Nicolaum Chronowski, bonorum Białepole ejusdem illustrissimi Wołodkowicz, juribus episcopalibus subjectorum administratorem, necnon laboriosos Lucam Puchaczowski, Joannem et Antonium Truszczuki, quorumvis nominum Baraniuki, fratres, Jakim, ferrifabrum ac alios de nominibus et cognominibus ad praesens ignotos, subditos Białopolscenses, licentiosos homines, mandata sui principalis exequentes, gravi cum querimonia infert manifestationem una cum protestatione, ratione per eosdem et quidem illustrem et reverendissimum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem, non observata lege publica, judicibus deputatis securitate vallata, tempore non pridem praeterito, nempe die nuperna, hominum sui manifestantis illustris, magnifici principalis, Petricoviam variis cum rebus pro functione deputatiali discendentium, in strata publica per supra exaratos complices aut subordinatos, ut supponitur, primo cum baculis semelligatis, vulgo *z cepami*, ac falcibus perturbari, equorum sui manifestantis praefati principalis propriorum, nulla data occasione, propria mere authoritate sui intercipi, hominum ac servorum concuti ac converberari horrendissime demandationis, aliorum dispersionis, in vitam et salutem machinari commissionis, exindeque sui manifestantis illustris, magnifici principalis honoris deputatialis summopere laesionis ac injuriationis; intuitu quorum praemissorum is idem manifestans nomine, quo supra, contra eosdem iterum atque iterum manifestatur et protestatur, offerendo suprascriptum illustrem, magnificum sui manifestantis principalem respectu praemissarum attentatarum violentiarum etiam per interrogatoria inquisitionis deducendae, cum eodem illustri ac reverendissimo Wołodkowicz inculpatis praedictis, ubi de jure venerit, acturum velle.

Тоже, л. 1234.

№ 333.—1743 г. 9 Ноября.

Заявленіе Вильговъ о незаконномъ требованіи съ нихъ десятины Чульскимъ.

Sabbatho ante festum s. Martini Pontificis proximo, anno Domini 1743.

Extractus manifestationis, ex parte magnificorum Wilgow, conjugum, contra perillustrem, reverendum Czulski factae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Andreas Taniszewski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit extractum certum manifestationis factae ex parte magnificorum Francisci et Theophilae Jeruzalska Wilgow contra perillustrem et admodum reverendum Czulski, cancellarium cathedralem Chełmensem, coram actis castrensibus Vlodimiriensibus, ex eisdem actis per extractum depromptum, infraacticandum de tenore sequenti: „Wypis z xiąg grodzkich zamku Włodzimirskiego roku tysiąc siedmset czterdziestego trzeciego, miesiąca Novembris czwartego dnia. Na urzędzie grodzkim, w zamku iego krolewskiey mosci Włodzimirskim, przedemno Piotrem Lipowskim, burgrabie Nurskim, namiestnikiem grodzkim starostwa Włodzimirskiego, y xięgami ninieyszemi grodzkiemi staroscienskiemi comparentes personaliter wielmożni ichmość panowie Fabian Franciszek y Teofila z Jaruzelskich Wilgowie, podkomorzowie Derbscy, generałowie majorowie woysk iego krolewskiey mosci y Rzeczy pospolitey, małżonkowie, possessorowie dobr iego krolewskiey mosci wsi *Wetel*, iak prędko dowiedzieć się mogli o wydanym sobie mandacie od wielmożnego iegomosci xiędza Czulskiego, kanclerza Chełmskiego, proboszcza Ratynskiego, na przeswietne sądy assessorskie, a nie mogąc ob varias legalitates, a bardziey dla słabosci zdrowia swego proprii districtus acta adire, tak zaraz przestrzegaiąc całosci honoru, fortuny, substancyi swoiey, ażeby inpost ex inferius expressis ne ali-

quod patiantur detrimentum et jacturam, solennissime naprzeciw w. imsci xiędzu Wawrzyncowi Czulskiemu, kanclerzowi Chełmskiemu, proboszczowi Ratynskiemu, manifestuią się y protestuią o to, iż w. iegomość xiądz proboszcz Ratynski, uformowawszy sobie iakowoś pretensyą do dobr iego krolewskiey mosci wsi *Wetel*, w ziemi Chełmskiey leżących, a w possessyi sui manifestantium zostaiących, z ktorych niby dworskich pol iakowaś dziesięcina snopkowa miała należeć do probostwa Ratynskiego, iako w sobie relacya mandatu na prześwietne sądy assessorskie od w. iegomosci xiędza Czulskiego, kanclerza Chełmskiego, proboszcza Ratynskiego, przeciwko wielmożnych comparentow wydanego w grodzie Chełmskim, enarrat, czego zdawien dawna nigdy nie było, bo nie tylko, żeby wielmożni querulantes za possessyi swoiey mieli bydź requisiti od w. iegomosci xiędza proboszcza Ratynskiego (o) oddanie, czyli zapłacenie iakowesci snopkowey dziesięciny, niby z iakowychci dworskich pol należącey, ktorych przed tym ani dworu nie było, ale y antehac inni wielmożni ichmość panowie possessorowie tychże dobr, żeby mieli takowe płacić dziesięciny, lecz y requizycyi żadnych ab antecedaneis wiel. obżałowanego niemieli y dziesięciny niepłacili, bo y dworu przed tym, ani pol dworskich nie bywało, iedynie chłopi na obszarach swoich siedzieli, ktorzy przez rożne inkursye woienne rozpędzeni y zabrani zostali, a wielmożny iegomość obżałowany, nescitur quo jure z dworskich pol uzurpować chce dziesięciny, a zatym wielmożni manifestantes, ażeby nie podpadli w iakowe judicatum respectu nie należącey pretendowaney dziesięciny snopkowey, de securitate sui iterum atque iterum manifestuią się y protestuią, declarando se cum inculpato jure acturos, salva melioratione per aliam aut citationes edendas, hanc actis connotari prosili. Fabian Franciszek Wilga, podkomorzy Derbski, generał maior woysk iego krolewskiey mosci y Rzeczy pospolitey. Teofila Wilżyna. Z ktorych ten wypis pod pieczęcią grodzką Włodzimirską iest wydany. Pisano w zamku Włodzimierskim. Correxi Sokołowski, manu propria. Millesimo septingentesimo quadragesimo tertio, die quarta Novembris extraditum ex actis castrensibus Vlodimiriensibus. Legi Dombrowski. Locus sigilli castri illius.“ Originale vero ejusdem extractus manifestationis idem offerens post ingrossationem ad acta praesentia rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens per praesentes quietavit.

Тоже, л. 1294.

№ 334.—1743 г. 12 Декабря.

Позовъ Ясликовскихъ Холмскому епископу Володковичу по дѣлу о бѣглыхъ крестьянахъ.

Feria 5-ta post festum Immaculatae Conceptionis Beatisismae ac Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1743.

Ex parte eorundem (magnifici Jaslikowski, subdapiferi Czerniechoviensis ac consortis ejus) contra illustrissimum et reverendissimum Philippum Wołodkowicz, episcopum ritus graeci Chełmensem, relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Joannes Lewkowicz, authenticatus, juratus, officio praesenti notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis etc. capitaneus. Tibi illustrissimo et reverendissimo Philippo Wołodkowicz, episcopo graeco-unito Chełmensi et Bełzensi ac Dermanensi abbati, bonorum villae *Busno* episcopalium posses-

sori, de causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii feria quinta juxta legitimam eorundem cadentiam in castro hocce coincidentibus et celebrandis personaliter peremptorieque compareas—ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatorum magnificorum Michaelis Jaslikowski, subdapiferi Czerniechoviensis et Annae de Kunickie, conjugum, bonorum capitaneatus Czułczyczensis possessorum, actorum, qui te, et quidem magnifica consors in assistentia ejusdem magnifici mariti sui, uti tutoris conjugalis, de jure incumbenti requisita authoritate, inhaerendo justitiae et aequitati, nec non officioso aresto insistendo, citant, idque pro eo, quatenus tu laboriosos Wasco Patera et Iwan Patera una cum uxoribus, liberis, bobus, pecoribus, pecudibus totaque eorundem supellectili domestica, tum denique Iwan Pilipczuk et Mikita Michalczuk, in servitiis ibidem existentes, sui magnificorum actorum subditos, de bonis villae *Czułczyce* nativos ac proprios, ad bona villae *Busno* profugos ac in ibidem commorantes, nostro coram judicio statuas et modernis magnificis actoribus extradas. In casu vero non statuitionis ac non extraditionis eorundem taxam mille marcarum polonicalium, pro quolibet subdito distinctam, lege positiva interpositam, solvas, carentiam laborum compenses, damna exinde causata in litis expensas errogata, resarcias. Pro quibus omnibus citaris. Sis igitur termino advenienti pariturus et judicialiter responsurus. Datum in castro Chełmensi feria quinta post festum sanctae Catharinae, Virginis et Martyris, proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio“—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Białe Pole* curiaque citati, ibidem sita, feria quarta proxime praeterita proxima, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse,—de quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1347.

№ 335.—1743 г. 30 Декабря.

Позовъ Красноставскаго августиніанскаго монастыря Красноставскому іезуитскому монастырю по дѣлу о неуплатѣ слѣдующей съ него суммы.

Feria 2-da post festum sanctorum Innocentium Martyrum proxima, anno Domini 1743.

Ex parte conventus Crasnostaviensis O. S. Augustini contra collegium Crasnostaviense Societatis Jesu ac alios relatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Mathias Oliwinski, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, Chełmensis, Stulnensis capitaneus. Vobis illustri, magnifico Severino Rzewuski, referendario regni, bonorum Zdzane anteacto haeredi, atque collegio Crasnostaviensi Societatis Jesu, ab eodem illustri, magnifico referendario anteactis obligatoriis possessoribus, si ad causam praesentem spectare videmini, nec non magnifico Stephano Kuczewski, judici castrensi Trembowlensi, suprafatorum bonorum praesentaneo haeredi et possessori, de personis bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu officio nostro castrensi capitaneali Chełmensi in terminis querelarum seu judiciis causarum personaliter, legitime peremptorieque compareatis. Ad instantiam

instigatoris officii nostri ejusque delatorum: religiosissimi in Christo patris Vincentii Borzęcki, conventus Crasnostaviensis ordinis Eremitarum sancti Augustini prioris, totiusque ejusdem conventus communitatis, actorum, qui actores, inhaerendo inscriptioni reemptionali, super summam mille florenorum polonicalium factae et recognitae, in termino termini vobis reproducendae, citant vos pro eo, quatenus vos, seu quem magis vestri hoc onus solutionis afficit, censum retentum a summa originali, super praedictis bonis villae *Zdzane* modo reemptitio haerentem, salvis quietationibus, unus ad alium sese non referendo, ex sorte vestri citatorum solvi provenientem, exolvatis, seu tu, magnifice Kuczewski, emundando eadem tui bona haereditaria exolvas, damna litisque expensas refundas, praesentibus citaris seu citamini: sitis juri parituri terminumque attentaturi et ad praemissa atque alia, fusius vobis oretenus proponenda, judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi feria quarta ante festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo tertio" — copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae *Zdzane*, die hodierna, in actu contenta, curiaque citatorum, ibidem sita, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 1379.

№ 336.—1744 г. 28 Мая.

Фундушевая запись Волчковъ Ровенской церкви 1658 г.

Feria 5-ta post festa solemnia S. Pentecostes proxima, anno Domini 1744.

Fundationis ecclesiae ritus graeci in fundo bonorum Ruwno oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus Joannes Pomorszkant, judex surrogatus ac decanus ritus graeci Chełmensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem seu erectionem ecclesiae ritus graeci in fundo bonorum *Ruwno* de tenore, qui sequitur, ejusmodi: „In nomine sanctissimae Individuae Trinitatis Patris et Filii et Spiritus sancti. Ad majorem Dei gloriam, Mariae magnae magni Dei Matris ac Virginis omniumque Sanctorum. Ad perpetuam rei memoriam. My sukcessorowie y dziedzice wsi *Rowna* y *Przewozu*, w woiewodztwie Ruskim a ziemi Chełmskiey leżących, pozostali, oznaymuiemy, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie potomkom y sukcessorem naszym, iż applikuiąc się do woli swięntey pamięnci rodzicow y stryjow naszych rodzonych ichmosciow panow Samuela, Daniela, Rudolfa y Władysława Wołczkow, antecessorow y dziedzicow pomienionych wsi, ktorzy, urodziwszy się w wierze swięntey katolickiey rzymskiey y nas sukcessorow w teyże wierze spłodziwszy, unanimi consensu insimul naradziwszy się, aby chwała Boża czasy wiecznemi krzewiła się y pomnażała nie ustawaiąc, ecclesiam orthodoxam in unione sancta cum ecclesia Romana aedificare umyslili, jakosz, upatrzywszy mieysce we wsi *Rownie* nad stawem, proprio sumptu na imie swięntego Eustachiusza Menczennika, tey cerkwi patrona, założyli y feliciter zbudowali w roku od narodzenia Chrystusa Pana Zbawiciela naszego tysiącznym sześćsetnym dwudziestym piąntym, za panowania szczęsliwie nayiasnieyszego y niezwyciąnzonego Zygmunda Trzeciego, Polskiego y Szwedzkiego krola, dedicatio hujus orthodoxae ecclesiae per illustrissimum et reverendissimum in Christo patrem Atanasium Pakosta, Dei et apostolicae Sedis gratia ritus graeci episcopum Chełmensem atque Bełzensem, facta, anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo quinto sacrum Missae officium die vigesima Septembris celebratum anno eodem indulgentiaeque na toż swięnto swięntego Eustachiusza Menczennika concessa, do kto-

rey cerkwi pomienieni ichmość panowie rodzice y stryjowie nasi wielebnego oyca Atanazego Atanazowicza in actu presbytera podali y funduszem wiecznym utwierdzili. Ktory to fundusz że calamitate temporum przez inkursyą nieprzyiaciala na Rzecz—pospolitą,• koscioły swięnte y cerkwie, ktorych po niektorych panstwach nie tylko spoliatae, ale y ruiny staneli, violenter wydarty zginoł, nowy fundusz in omnibus ejus articulis, punctis, clausulis et ligamentis spisuiemy, podpisuiemy rękami naszemi własnemi, chcąc go mieć in integro eviternis temporibus y ten fundusz nowy do tey cerkwi legitimo successori, filio procreato z nieboszczyka wielebnego oyca Atanazego Atanazowicza, prezbytera, wielebnemu oycu Grzegorzowi Atanazowiczowi, prezbyterowi, w słowinskim ienzyku dobrze erudito et ordinato, do rąk ieg• daiemy y przy tey cerkwi, iako jure naturali et divino nastempuiącemu, legitimum successorem constituimus, approbamus et reservamus, potomkow y sukcessorow iego, obliguiąc onego, aby swientey pamienci rodzicow y stryjow naszych, bracią y siostry nasze, in genere familii domu naszego, ex hoc saeculo zeszłych, mocno Pana Boga błagał y w liturgiach, jutrzniach, nieszporach y innych modlitwach, codziennych nabożnie odprawuiących, gorąco upraszał y nas żywych, iako y sukcessorow naszych tak on sam, iako y potomkowie ejus, successores łegitimi, powinni będą. Do ktorey cerkwi grunta, sianożęnci, ogrody, od pomienionych swięntey pamięnci ichmosciow panow rodzicow y stryjow naszych nadane, teraznieyszym funduszem nowym pomienionemu wielebnemu oycu Grzegorzowi Atanazowiczowi, prezbyterowi, et ejus legitimis successoribus ztwierdzamy. Do tey cerkwi eviternis temporibus inkorporuiemy: nayprzod, poddani wsi *Ruwna*, także y *Przewozu*, na pułankach osiedli, że antea dawali po snopow trzydziesci żyta, a na cwierciach zaś osiedli po snopow piętnascie, toż powinni będą dawać y tym funduszem nowym approbuiemy. Do tego, gdzie cerkiew zbudowana, ogrod do zbudowania pomieszkania y innych budynkow na mac dwie, w polu miendzy *Rowcami* na mac cztery, w *Obelniku* na mac trzy, w *Krasnicy* na mac dwie, pod *Grabowym Lasem* na mac trzy, brzegi około pola za *Brodkiem*, w *Lesie Grabowym* niwek trzy na mac trzy, z sianożenciami około nich od *Piskorowa* za wsią na trzy cwierci, u *Modłowania* sianożenć na kosarzow ośm podle panskiey, lasow, borow w obudwuch wsiach, to iest w puszczach, do tych wsiow *Ruwna* y *Przewozu* należących, na budynki y opalenie wolny wrąb, zławianie ryb w *Korytnicy* y w *Lengu* z rzeczką, wolne warzenie piwa y kurzenie gorzałki na swoią tylko potrzebę, a osobliwie tylko w *Przewozkim* browarze y winnicy wolne warzenie piwa y kurzenie gorzałki eviternis temporibus ia pozostały successor Daniel Krzysztof Wołczek y wolne mełcie bez czerchy y miary pozwalam. Także y ja pozostały successor potomek Andrzey Wołczek na moiey części, w swoim młynie w samey wsi *Rownie* wolne mełcie, bez czerchy y miarki, pozwalam. Y ja pozostały successor, potomek w swoim młynie na *Piskorowie*, do wsi Rowna części moiey należącego, wolne mełcie bez miarki y czerchy pozwalam. Sosny odkazane tak we wsi Ruwnie, jako y Przewozie bez uymy daniey dworskiey tak osiadłych, jako y pustych ma wiele zażywać y trzymać, podatkow żadnych, ani powinnosci tak do skarbu Rzeczypospolitey iako y dworowi dawać nie powinien, tak on sam, iako y successores ejus legitimi. Także do składek gromadzkich nie należy, wcale uwalniamy. Ktorych to gruntow, nadanych od nas sukcessorow y fundatorow, y tych wszystkich opisanych pożytkow sine ulla praepeditione tak nas samych, iako y potomkow y sukcessorow naszych cum suis posteris in pacifica possessione ma zostawać y zażywać. A ieżeliby te wsi *Rowno* y *Przewoz* z rąk naszych inszego domu familyi weszli, w niwczym successores nostri alienae domus tey cerkwi, iako y temu pomienionemu oycu Grzegorzowi Atanazowiczowi, prezbyterowi et ejus legitimis successoribus gruntow nadanych y tych snopow wybierania y oddawa-

nia nie odbierali, ani we wszystkich pożytkach wiolencyi czynili, ale ex debita devotione aukcyą czynić y wiencey dodawać domu Bożemu tak nas samych sukcessorow naszych et alienae domus obowionzuiemy, tym funduszem obliguiemy. Ktory to fundusz propter firmum et perpetuum robur utwierdzamy y umacniamy y do rąk przewielebnemu oycu Grzegorzowi Atanazowiczowi, tey cerkwi prezbyterowi, jako legitimo sukcessorowi et ejus legitimis successoribus daiemy y tym obliguiąc każdego po nas sukcessora, tak też y inszego domu, aby ieżeliby chciał ten fundusz czytać y wiedzieć nadanie tey cerkwi, po przeczytaniu aby nie zatrzymywał, ale wcale, w niwczym nie kassuiąc, oddał pomienionemu wielebnemu oycu Grzegorzowi Atanazowiczowi albo iego sukcessorom. Y na ten fundusz my pozostali successores et fundatores renkami podpisuiemy się z pieczęciami własnemi naszemi. Działo się we wsi *Rownie* dnia osmnastego Augusta, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego pięndziesiątego osmego. Daniel Krzysztof Wołczek (Locus sigilli). Andrzey Wołczek (Locus sigilli). Piotr Bobowski. Helena Wołczkuwna. Piotrowa Bobrowska.—Od tego funduszu swiętey pamienci ichmosciow panow Wołczkow odebraną niesłusznie wieś *Wołczkow-Przewoz* nazwaną, od lat osmnastu y do cerkwi Berdyszowskiey przyłonczoną, znowu staraniem swoim usilnym y promocyą u iasnie wielmożnego iegomosci xiendza Lewickiego, episkopa Chełmskiego, wyrobili y przewrocili do cerkwi Rowienskiey; za co się modłom swięntym zalecaią y pobożnym wspomnieniom. Jozef Szpilowski, stolnik Rzeczycki. Floryan Blizinski". Originale vero ejusdem fundationis idem offerens rursus ad se recepit, de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1744 гг., № 20226, л. 374.

№ 337.—1744 г. 28 Мая.

Грамота короля Яна Казиміра 1661 г. о возобновленіи разоренныхъ церквей Холмской епархіи и воззвращеніи имъ отнятыхъ у нихъ фундушей.

Feria 5-ta post festa solemnia sacrae Pentecostes proxima, anno Domini 1744.

Privilegii recuperandorum fundorum, ad varias ecclesias ritus graeci spectantium, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus Joannes Pomorszkant, judex surrogatus, decanus ritus graeci Chełmensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit actum privilegii, a serenissimo Joanne Casimiro, rege Poloniarum dati in rem illustrissimi ac excellentissimi Susza, episcopi Chełmensis et Bełzensis, ad recuperanda avulsa, ad varias ecclesias ritus graeci spectantia, sigilloque minoris cancellariae communitum ad actaque praesentia ad acticandum porrectum de tenore, qui sequitur, ejusmodi: „Jan Kazimierz z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflandzkie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny król. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż się wiele cerkiew znayduie w dyecezyi władyctwa Chełmskiego y Bełzkiego, tak przez ogień nieprzyiaciela, iako y inne przypadki zniesionych, spustoszałych, opuszczonych, osobliwie w ziemi Chełmskiey y woiewodztwie Bełzkim, to iest: w *Tarnogorze*, *Dubny*, *Tyszowcach*, na *Kląt-wach*, wsi rzeczoney w Bełzie pod tytułem swientey Troycy, *Rostoce*, *Chudczu*, y na wielu innych mieyscach, ktorych grunty, role, domy, ogrody, łąki y pola iedne obłogiem leżą, drugie w używaniu różnych ludzi y rozney kondycyi zostaią, przeto aby te grunty, role, iako na chwałą Bożą od

pobożnych fundatorow oddane y ofiarowane, nie szli na używanie żadne, inno tylko na samę chwałę Bożą, umysliliśmy to zlecić, iako y ninieyszym tym przywilejem naszym zlecamy wielebnemu oycu Suszy, władyce Chełmskiemu y Bełzkiemu, aby on takowe grunty, role, domy, ogrody, łąki y pola, do cerkwi należące, z rąk wszystkich, jako niesłusznych possessorow, windykował y one odebrawszy w rząd y dyspozycyą swoję lub sam, lubo przez substytuta swego dysponował (z) tą iednak kondycyą, aby prowenta z tych gruntow, rol, ogrodow, łąk y domow obracały się na ozdobe cerkwi y drugich poprawę y restauracyą, żeby do pierwszey były przyprowadzone ozdobę y porządku, a chwała Boża, iako przed tym na tych tam mieyscach bywała, y teraz także odprawowała się. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczeńć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dano w Warszawie VII miesiąca Kwietnia, roku Pańskiego MDCLXI, panowania krolestw naszych Polskiego y Szwedzkiego VI roku. Jan Kazimierz, król (Locus sigilli). Alb. Goraiski, praepositus Posnaniensis, regens cancellariae regalis". Originale vero ejusdem idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit, de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 377.

№ 338.—1744 г. 25 Августа.

Инструкція посламъ Холмской земли на Гродненскій сеймъ.

Feria 3-tia in crastino festi sancti Bartholomaei, anno Domini 1744.

Instructionis, illustribus et magnificis nuntiis datae, subsecuta oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Casimirus Wydzga, vicesgerens castrensis Chełmensis, mareschalcus comitiolarum, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit instructionem infraacticandam tenoris sequentis: „Instrukcya, iasnie wielmożnym ichmosciom panom Sewerynowi Rzewuskiemu, refendarzowi koronnemu, y Janowi Zamoyskiemu, staroscie Lubelskiemu, posłom ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego na *seym* ordynaryiny *Grodzinski* dana, in loco solito consultationum w Chełmie die vigesima quarta Augusti, roku Pańskiego tysiącznego siedymsetnego czterydziestego czwartego. Oycowskie iego krolewskiey mosci pana naszego miłosciwego około całosci, bezpieczenstwa y szczęśliwosci wiernych poddanych swoich tak iest widoczne y skuteczne, że nas do oswiadczenia winney, a w sercach naszych niewygasłey wdzięczności y miłosci tak dobrego pana y naystarownieyszego o wiernych poddanych swoich z głęboką pobudza recognicyą, wyrażą to iasnie wielmożni panowie, upewnią oraz z iak naygłębszą submissyą, że wolny narod polski, zważaiąc y naywyżey u siebie szacuiąc wspaniałe, a o utrzymaniu swobod, praw y całosci naszey starowne serce pańskie, gotow iest w każdey potrzebie y na kożde skinienie pańskie krew y życie swoie łożyć. Jako zaś naypierwsze mysli obrucić powinniśmy do naywyższego szczęscia dawcy Pana Boga, tak naypierwey y naypilniey zalecamy iasnie wielmożnym panom posłom naszym, aby całość nienaruszoną wiary swiętey katolickiey rzymskiey żwawo y nieodstępnie utrzymywali, staropolskiego trzymaiąc się przysłowia, ktore nas uczy, że polacy o wiarę y wolność naybardziey stoią, utrzymywanie wolnosci y swobod naszych zaraz po wierze swiętey oddaiemy iak nayostrożnieyszemu y naypilnieyszemu staraniu iasnie wielmożnych panow posłow, aby ni w czym żadnym wymyslnym sposobem naruszyć ich nie dopuscili, prawa narodu naszego w początkach wolnosci naszey krwią przodkow naszych, w poznieyszych zaś czasach trudem y nakładem wielkim nabyte y postanowione,

aby żadney uymy, zmnieyszenia, albo złamania nie cierpiały, pilney bacznosci y attencyi przyłożyć raczą iasnie wielmożni panowie posłowie; pokoy pospolity tak wewnętrzny, iako y zewnętrzny, naypierwszy y naypożądańszy narodom dar Boży, ktorym się cieszemy, naprzod z łaski Pana Boga, a potym z pieczołowania naylepszego w swiecie monarchy, aby był nietylko utrzymany, ale naybespieczniey ugruntowany, przestrzegać y starać się raczą iasnie wielmożni panowie posłowie. Aukcya woyska y zmocnienie sił Rzeczy pospolitey zdaie się bydź naywalnieyszą, a prawie iedyną seymu przyszłego sprawą, na ktorey utrzymanie y postanowienie ledwie by nie lepiey wszystkie insze odłożyć materye, do ktorey aukcyi te się podaią sposoby: *Primo.* Sprawiedliwa ze starostw y dzierżaw kwarta, ktora by, nim nastąpią lustracye, mogła by się y teraz wynaleść przez nakazanie iaśnie wielmożnym starostom per continuationem przysięgi super realitatem sprawiedliwey deklaracyi kwarty, mogła by w ziemi naszey y w powiecie znaczną wynieść summę na aukcyą woyska. *Secundo.* Przyczynienie dnia iednego w tydzień pańszczyzny poddanym w dobrach królewskich, ktore by się in beneficium et commodum staroscie lub dzierzawcy obracało, a on by te in actionem pieniędzmi oddawał, uczyniło by y wyniosło nie małą kwotę. *Tertio.* Duplicata pogłownego żydowskiego, nim ten podatek wyżey ieszcze wyniesie, Rzeczpospolita przyczyniła by pieniędzy na woysko. *Quarto.* Regulamen porządne woyska tego, ktore iest zapewne, przyczyniło by przynaymniey tysiąc pięćset piechoty, naprzod z tey przyczyny, że na porcyą Rzeczpospolita postanowiła złotych dwiescie y gdzie iest regimentowi należących tysiąc porcyi, Rzeczpospolita, naznaczywszy na te tysiąc porcyi dwakroć, chciała by y rozumiała, że tam być powinno tysiąc ludzi; aliści teraz nie znayduie się w tych regimentach naywięcey pięćset ludzi, a potym dla tego, że oficerow niepotrzebnych iest nazbyt . wiele przy regimentach, z ktorych płacy przybyłoby żołnierzy; te sposoby daią się tantisper, nim Rzeczpospolita, naznaczywszy przez konstytucyą lustracye y rewizyą, tudziesz skarb koronny, gospodarstwo Rzeczypolitey, cła, monopolia rosporządziwszy, krusce in emolumentum publicum obrociwszy, skutecznieysze znaydzie sposoby do aukcyi woyska; nie możemy zamilknąć aequanimitatem y wspaniałego serca iasnie oswieconego xięcia iegomosci Radziwiłła, koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, ktory, maiąc wiele affektow braterskich y powszechną do poselstwa prożbę, ustąpił go propter bonum publicum przeswietney ziemi y powiatu; obliguiemy iaśnie wielmożnych ichmosciow panow posłow, aby pomienionego xięcia iegomosci, koniuszego wielkiego xięstwa Litewskiego, do regimentu starostw et ad quaevis in republica munia iego krolewskiey mosci zalecili; iasnie wielmożnych ichmosciow panow referendarza koronnego y woiewodę Podolskiego Rzewuskich, wielmożnego iegomosci pana Olędzkiego, starostę Rasławickiego y wszystkich godnych w ziemi y powiecie naszym urzędnikow, mianowicie iegomosci pana marszałka koła naszego ad remunerativam justitiam do starostw et ad quosvis in Republica gradus zalecamy; iasnie wielmożnych ichmosciow panow Zamoyskich, wielkiego y starożytnego imienia, heroicznych dzieł, nieporównanych zaslug w całey oyczyznie pełnych, mianowicie teraznieyszego iasnie wielmożnego posła naszego, iako prawdziwie Jana Pierwszego, antecessora swego nasladuiącego, nayiasnieyszemu panu y całey Rzeczypospolitey rekomenduiemy; wielmożnego iegomosci pana Jozefa Łopuskiego, pisarza Chełmskiego, nayiasnieyszemu panu y rzeczypospolitey rekomendować, zasługi y straty remonstrować, proiekt iego utrzymać starać się będą. Znaczne y usługi y koszta iegomosci pana Zalewskiego, towarzysza znaku hussarskiego iasnie oswieconego xięcia iegomosci kardynała, na funkcyach zagranicznych poniesione, prezentować będą y o rekompense instabunt; ponieważ Rzeczpospolita, orbata viribus

przechodnią się staie woysk postronnych, nie mogąca żadnych nieprzyiacielowi czynić resistencyi tak dalece, iż od sąsiedztwa w żadney nie zostaie apprehensyi, przeto chcąc uczynić robur powagi swoiey, żeby była metuenda hostibus, reverenda vicinis, potrzebuie znaczney woyska aukcyi nie dla tego, ażeby in visceribus regni theatrum składała belli, ale w pokoiu zostaiąca sama siebie krzywdzić nie pozwoliła, tudzież za granicą zaszczycała się, dare jura quiritibus, dla czego ichmość panowie posłowie aukcyi woyska nieodwłocznie żądać będą. Sposob aukcyi taki: starostowie ex pane benemerentium sprawiedliwą kwartę dawać maią, alias z intrat część czwartą, lustracyą naznaczyć generalną do wszystkich podatkow, w każdem woiewodztwie ziemi: ieden ex senatorio ordine, drugi ex equestri, małopolanie (w) Wielkiey Polszcze, wielkopolanie, (w) MałeyPolszcze. Pogłowne żydowskie altero tanto podwyszyć, zniosłszy z braci nomenklature pogłownego, y tak ciężki onego podatek, transformować ten podatek w podymne, to iest z łanu lub od łąki po złotemu in rem braci corocznie, zwłaszcza na interessa terrestria, a zaś na amunicye groszy dziesięć; czopowe, szelężne ad normam wielkiego xięstwa Litewskiego na woysko obrocić, lub altero tanto go podwyszyć; ekonomie królewskie hyberny maią płacić grosz dziesiąty, co uczyni od tysiąca złotych sto. Ekonomiami, alias dobrami stołowemi iego krolewskiey mości, żeby podług dawnych praw anno millesimo sexcentesimo septimo, oraz y podług statutu Alexandra, króla y postanowienia aktow conventorum folio sexagesimo quarto ichmość panowie podskarbiowie utriusque gentis circa administrationem onych praerogativa sua utantur, cum exclusione extraneorum, o to się ichmość panowie posłowie serio domowią. O subsidium charitativum podług dawnego postanowienia ichmosciow panow posłow z przywileiow na wszystkie honory przyczyniać. Monopolia tabaczne y papierne są potrzebne do aukcyi woyska; młynowe od każdego koła po złotych dwa; skarb Rzeczypospolitey ponieważ się tylko z zamierzoney kalkuluie summy, przeto ichmościom panom podskarbim naznaczyć pensyi podług zdania całey izby, a pięćdziesiąt tysięcy na subalternow, a procz pozostałey pensyi importancyi skarbowey obrócić dwie części na woysko, a trzecią część in usum publicum, komu Rzeczpospolita dysponować będzie, a in casu retentorum, salva repetitione na dobrach podskarbinskich tey chorągwi lub regimentu, ktoremu remanet in lucro primae instantiae za naypierwszą kondemnatą trybunalską causarum fisci; zbyt siła subalternow nie konserwować, ani też wiele komor zakładać, tylko przy granicy u rzek portowych y w wybiegu po iedney komorze, in simili y lądowych, dość podług dawnego instruktarza millionow będzie kwitowego, nic więcey nie brać iako po groszu od złotego. Hetmani dla bespieczeństwa ceł żołnierzy dodawać maią; drągowe y opowiedne in usum privatorum abrogare. Protekcyi żadnych podskarbiowie dawać nie maią, ani też sami handlować; cła stare krolewskie ażeby szły per administrationem podskarbich nadwornych; cła londowe portowe żeby nikomu w arędę puszczane nie były, ale prowent Rzeczypospolitey ratami odbieraiąc, percepte y expense w xięgi wpisować maią, ktore w trybunale causarum fisci corocznie komportowane bydź powinny dla kalkulacyi y weryfikacyi z regestrami y kwitami, przy ktorey weryfikacyi superintendenci super realitatem y niezataienie przysięgać maią. Żydow cudzoziemcow z cła y doktorstw abrogować; sint, in casu depactationis seu damni, nobiles possessionati ex bonis responsuri in casu florenti defluitationis, numeroso mercatore negotio żeby w skarbie augeri mogła summa, przeto residue z dwoch części na woysko in bonificationem trzeciey części dispositioni publicae refundi ma, nic nie zataiwszy ex eo augmento, przez co in anno calamitatis ad usum woyska bonifikować się może. Korresponduiący przez poczte na zapłate woyska od każdego listu po groszu dawać maią, in-

cludendo w ordynaryine zapłate poczty; ponieważ rozpieczętowanie zagęsciło się listow przez ciekawość cudzoziemcow, przeto excludantur cudzoziemcy z poczt dyspozycyi, sint nobiles possessionati; kommissia aukcyi woyska iest potrzebna, kommissarzow, za uniwersałami iego krolewskiey mości na seymikach przedkommissyonalnych obranych, gdzie za daną zupełną mocą Rzeczypospolitey taryffa na zapłate woyska włożona bydź ma y komput uformowany, in quali numero woysko existens bydź powinno, non relative do seymu kommissya agitować się będzie, ale positive auctionem woyska stabilient y lokacyą na nich naznaczą: w koronie sub praesidentia xięcia iegomosci kardynała, z innemi senatorami zasiadaiącego, w Litwie sub praesidentia iegomosci xiędza biskupa Wilenskiego. Kommissya zaś w rok reassumetur, po skonczonym seymie trwać ma miesięcy trzy, a przez rok przed kommissyą lustracya agitować się będzie. Stare regimenta dragonij aukcyonować do pięćset koni, piesze do tysiąca, chorągwi więcey nieprzyczyniać, tylko te podnieść do stu koni, towarzystwa z czworakiemi pocztami, pułki tatarow do tysiąca koni; co się residuum zapłaty zostanie, formować piechoty pod imieniem woiewodztw y ziem y pod ich herbami, salvis praerogativis hetmanow, w woysku generałow leytnantow czterech, generałow majorow osim, woysko po większey połowie cudzoziemskie z rodowitych polakow bydź powinno. O *korrekturze*. Lubo by się znalazły tak wielke media do pisania korrektury koronney, iednakże ichmość panowie posłowie w tey materyi z innemi zgadzać się będą; seymiki relacyine ichmość panowie prokurować maią y bez naymnieyszey exkuzy do uczynienia relacyi na onych się znaydować; o przyczynienie drugiego deputata na Trybunał, żeby by był z powiatu Krasnostawskiego, upraszać: o reassumpcyą ustanowienia pactorum folio quinquagesimo quinto ichmość panowie posłowie się domowią. O rewizyą xiąg grodzkich Łuckich ichmość panowie posłowie upraszać będą y o to się domowią. O kurrencyą monety z innemi się ichmosciami pany domowią, utrzymuiąc instrukcyą swoią in toto penes tuitiones praw oyczystych, swobod y wolnosci; gdy by się nowe propozycye, w tey instrukcyi nieznayduiące, wętylowały, to zostawuiemy ichmosciow panow posłow activitati; trybunały Piotrkowski, Lubelski y Radomski aby się nie wdawały in dispositionem woiewodztw, ziem y powiatow, deputaci na trybunał aby na seymikach przysięgali. Deputaci wielkopolscy, aby w wielkiey Polsce, a mała Polska w małey Polszcze odłączeni iedni od drugich sądzili; z ziemi Chełmskiey, aby respektem powiatu Krasnostawskiego drugiego deputata pozwolono przez konstytucyą, instabunt iasnie wielmożni ichmość panowie posłowie. Pogłowne aby było zniesione, a królewszczyzny aby były wszystkie na woysko obrócone, przez co by libera gens podatkow nie płaciła, domowią się iasnie wielmożni ichmość panowie posłowie. Starostowie aby vagabundos podług dawnych praw łapać kazali, o reasumpcyą onych starać się raczą iaśnie wielmożni posłowie. Wieś Suchelipie dziedziczna aby od wszelkich podatkow, do starostwa Krasnostawskiego płaconych,wolna była; processa y kondemnaty, non positis citationibus w Trybunałach otrzymane, aby sąd ziemski lub grodzki, iako male obtenta kassować mogł, dopraszać się będą iasnie wielmożni ichmość panowie posłowie. Revisiones actorum omnino fiant, do ktorych woiewodztwa osoby sposobne na ktorym kolwiek seymiku obrać maią, naznaczywszy salaria, competent iaśnie wielmożni panowie posłowie. Lustracye kwart iesli by nastąpiły, nie powinny sciągać się na dobra, jure feudi przywilejami dawnych krolow dziedzicznych nadane, y possessorowie tych dobr nie powinni bydź od nikogo inkwietowani, co serio animadversioni iaśnie wielmożnych panow posłow committimus. Pacta Hadziackie, infelici tempore reipublicae wymuszone, aby abrogentur, starać się obligantur iasnie wielmożni panowie posłowie. O re-

laxacyą dekretow trybunalskich na iegomosci pana Antoniego Jabłońskiego, in criminali ferowanych o zabicie iegomosci pana Żabickiego, firmiter instabunt za wielmożnym iegomoscią panem Kozmianem, wicesgerentem grodzkim Krasnostawskim; respektem częsci krolewskiey Ronska w powiecie Krasnostawskim, przez tyle przypadkow zruinowaney, a przez tegoż imści pana wicesgerenta prawie de novo erygowaney, wniosą interpozycyą, ażeby iego krolewska mość y Rzeczpospolita attentis expensis obmyslili gratitudinem, czy to jure emphiteutico, czyli feudi; interess iasnie wielmożnych ichmosciow panów Lubomirskich o Konegundę, tyle konstytucyami obwarowany y ad pacta conventa królowi iegomosci włożony, mocno promowować będą. O approbate fundacyi wielebnych oycow *Reformatow* na przedmiesciu Lubelskim w Chełmie przez wielmożnego iegomosci pana Andrzeia Wolskiego, podsędka ziemi Chełmskiey, aby była libertowana, ale omnibus civilibus et reipublicae starać się będą, także o approbate fundacyi oycow *Jezuitow* Krasnostawskich. Libertacye kamienic wielmożnych ichmosciow panow Andrzeia Wolskiego, podsędka,Ranieckiego, podczaszego, Ignacego Komorowskiego, skarbnika Chełmskiego, tudziesz sukcessorow iegomosci pana Lepkowskiego, wszytkich czterech w Lublinie będących, od wszelkich stacyi deputackich y depaktacyi mieyskich otrzymać tenentur; woytowstwa, do starostwa Tarnogurskiego należącego, aby się starosta Tarnogurski wraz trzymać nie ważył, uczynią prekustodycyą. Ponieważ dla niedoszłego seymu przeszłego desiderium possesorow wsi Brusa, w ziemi Chełmskiey leżącey, respektem granic z wielkim xięstwem Litewskim wsi Lubienia, w woiewodztwie Brzyskim będącey, nie wzięło sui effectum, zaczym instabunt ichmość panowie posłowie, aby kommissarze do rewizyi tych że granic naznaczeni byli. *Archimendrya Żydyczynska*, iako ab immemorabili aevo należała do biskupstwa Chełmskiego ritus graeci y terazniey-szego biskupa, teraz zaś wyszła z possesyi, żeby była attentata tenuitate prowentow biskupstwa Chełmskiego przywrocona et in perpetuum przyłączona; *praelaturas* cujusvis tituli zakonu swiętego Bazylego Wielkiego aby personis religiosis, de statu nobili do zakonu wstępuiącym, konferowane były; *biskup* ritus graeci *Chełmski* y teyże diecezyi duchowienstwo przy swoich szczupłych funduszach prosi o umnieyszenie podatkow, gdyż teraz biskup od głowy swoiey pogłownego płaci dziewięćset szesdziesiąt, a intraty ma z biskupstwa trzy tysiące złotych. Wielmożnego iegomosci pana Romanowskiego, podstolego ziemi naszey, tak przez antecesorow, iako y samego cum dispendio fortuny zasłużonego rekomendować będą, oraz o satisfakcyą nieodwłoczną summę dziesięciu tysięcy siedmiuset siedmiu złotych, z ekonomij Kobrynskiey z zaległych retent należącey, dekretami y juramentem ewinkowaney, dopomną się; caetera dexteritati et activitati iasnie wielmożnych panow posłow committimus.—Kazimierz Wydzga, wicesregens castrensis Chełmensis, marszałek koła rycerskiego z przeswietney ziemi Chełmskiey y powiatu Krasnostawskiego, mp. Jozefat Wielobycki, subdelegat grodzki Chełmski, assessor przeswietney ziemi Chełmskiey. Franciszek Wereszczynski, skarbnik Żytomirski, przeswietney ziemi Chełmskiey assessor, mp. Antoni Junosza z Podosia Zawadzki. W. G. Kruswicki, assessor ziemi Chełmskiey. Jan z Niedabyla Niedabylski, assessor powiatu Krasnostawskiego, mp. Kazimierz z Rudnika Rudnicki, assessor z powiatu Krasnostawskiego. Woyciech Bylina Stawski, z powiatu Krasnostawskiego assessor, mp."

Originale vero ejusdem instructionis circa acta officii praesentis relictum est.

Тоже, л. 614.

№ 339.—1744 г. 30 Октября.

Презента Поцѣя Мышинскому на Орховскій приходъ 1718 г.

Feria 6-ta post festum ss. Simonis et Judae Apostolorum proxima, anno Domini 1744.

Erectionis seu praesentae ecclesiae ritus graeci in bonis oppidi Orchowek oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Josephus Sieniewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni presbiter, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem ecclesiae de tenore tali: „Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, Ratenski, Barcianski, Szereszowski, Puński, Stokliski starosta, jasnie wielmożnemu w Bogu nayprzewielebnieyszemu wielmożnemu iegomosci xiędzu Jozefowi Lewickiemu, episcopowi Chełmskiemu y Bełskiemu, opatowi Żydyczynskiemu, memu wielce miłosciwemu panu y bratu. Przy zaleceniu powolnych usług moich do wiadomosci podaię. Wakuie cerkiew ad praesens w miasteczku *Orchowku* pod tytułem Protekcyi Nayswiętszey Panny Maryi, graeco nomine Pokrowy, post fata wielebnego oyca Cyrylla Myszynskiego, przeto respektuiąc, doniesiono mnie godność y bogoboyne postępki w Bogu wielebnego oyca Theodora Myszynskiego, prezętuię go w. m. panu, upraszaiąc, abyś tego, a nie innego do pomienioney cerkwi instituere et installare raczył, ktoremu pomienione beneficium y sukcessorom iego oddaię ze wszystkiemi budynkami, ze dwiema włokami pola, we dwie ręce leżącemi, z sianożęciami, w rożnych położeniach zostaiącemi, do teyże cerkwi z dawnych czasow należącemi, z ogrodami, na ktorych teraz budynki ma tenże kapłan; we młynach moich, w teyże parachwij zostaiących, na potrzebę iego własną bez miarki wolne mlewo pozwalam y od poddanych moich z miasteczka *Orchowa* y ze wsiow tey parafij, jak z osiadłych, tak z tych gruntow, ktorych czynsz, albo skopowszczyzna do skarbu importuie się według nadania od antecessorow, dziesięciny z każdey włoki po kopie żyta ozimego należeć ma; temuż kapłanowi w lasach moich na wszelką domową potrzebe wolny wręb, na zatokach łowienie ryby, piwa robienie, wodki kurzenie w browarze Okuninskim, tu w Włodawie, bez decessu w skarbie, na własną potrzebę pozwalam; parochianie wszyscy nullo excepto ex opere bono dla parocha swego raz do roku na tłokę do żniwa wyniść maią, pastwiska na wypuskach pańskich dla towaru własnego, nie przywłaszczonego, temuż swieszczennikowi wolne być ma. Na co dla lepszego waloru y wagi za siebie y za sukcessorow podpisuię się y pieczęć przycisnąć rozkazałem. Działo się w *Rożance*, dnia osmego Marca, roku tysiącznego siedymsetnego osimnastego. Ludwik Pociey, hetman wielki wielkiego xięstwa Litewskiego. Locus sigilli".

Originale vero ejusdem erectionis seu praesentae idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 759.

№ 340.—1744 г. 30 Октября.

Презента Дрогоевской Григорію Мышинскому на православный Орховскій приходъ 1673 г.

Feria 6-ta post festum ss. Simonis et Judae Apostolorum proxima, anno Domini 1744.

Praesentae venerabili Gregorio Myszynski ecclesiae, in oppido Orchowek ritus graeci sitae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter

veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Josephus Sieniewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni presbyter, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit praesentam infrascriptam de tenore tali: „Theofila hrabianka z Leszna Drohoiewska, stolnikowa Lubelska, na Włodawie, Orchowie y Leszczynie dziedziczna pani. Wszem w obec y z osobna każdemu, komu teraz o tym wiedzieć y na potym będzie należało, ja niżey podpisana do wiadomosci podaię, że respekt maiąc na godność y bogoboyne postępki wielebnego w Bogu oyca Hrehorego Myszyckiego, swieszczennika Orchowskiego, cerkiew prawosławną, pod rządem duchownym z błogosławienstwa patryarchy wschodniego zostawaiącą w Orchowku, miasteczku maiętnosci mey dziedzicznej, do zawiadowania iako swieszczennikowi poruczam, z ktorey onego bez pozwolenia mego y sukcessorow moich nikt rugować nie powinien będzie. Te cerkiew, iż mu oddaię ze wszystkiemi budynkami, ze dwiema włokami pola, z dawna do cerkwi należącemi, z sianożęciami, do tychże włok należącymi, y z ogrodami, na ktorych teraz budynek tenże swieszczennik ma; mleć bez miarki pozwalam temuż swieszczennikowi Orchowskiemu we młynach moich na iego własną domowe potrzebę; dziesięcina od poddanych moich z tego miasteczka Orchowka, ze wsi *Olieninki*, z *Lutey* y *Orchowa Starego* za Bugiem, polnych urodzaiow, to iest z kożdey włoki po kopie żyta ozimnego temuż swieszczennikowi Orchowskiemu według dawnego od antecessorow moich nadania ma być oddawana, piwo także pozwalam warzyć temuż swieszczennikowi na iego własną potrzebę domowę, za oddaniem iednak dochodu skarbowi memu należącego. Na co wszytko dla pewnieyszey rzeczy ręką swą własną za się y za sukcessorow moich podpisuię się y pieczęć przycisnąć rozkazałam. Pisan we *Włodawie* dnia dwudziestego osmego, miesiąca Stycznia, roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego siedymdziesiątego trzeciego. Theophila hrabianka z Leszna Drohoiewska, stolnikowa Lubelska, ręką swą. Tenże list potwierdzam y podpisuię X. Gedeon Woyna Oranski, episcop Chełmski y Bełski, administrator Łucki y Ostrogski, Żydyczynski archimandryta, manu propria. Locus sigilli". Originale vero jusdem praesentae idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 760.

№ 341.—1744 г. 3 Декабря.

Частное письмо Потоцкаго объ уступкѣ имъ одного крестьянина Холмскому уніатскому епископу.

Feria 5-ta post festum s. Andreae Apostoli, anno Domini 1744.

Certarum literarum oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Josephus Sienkiewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit literas certas de actu et data illarum infracontentas, infraacticandum de tenore sequenti: „Panie Przetacki. Chłopa Panasa, ktoregoś ty się upominał u iegomosci xiędza biskupa Chełmskiego ritus graeci, zalecam ci, aby się więcey o niego nie upominał, ponieważ go dla iegomosci ustępuię. Co tak wyraziwszy, zostaię waszmosci życzliwym y powolnym. M. Potocki, mp. Die sexta Decembris millesimo septingentesimo quadragesimo quarto, z Młodziatycz. Subscriptionis vero tenor sequitur talis: Panu Przetackiemu, podstarosciemu memu Młodziatyckiemu, należy w Młodziatyczach. (Locus sigilli genuini)." Originale vero earundem post ingrossationem ad acta praesentia idem offerens rursus ad se recepit, de quibus re-

ceptis sibique extraditis officium praesens quietavit.

Тоже, л. 869.

№ 342.—1745 г. 19 Іюня.

Рѣшеніе Холмскаго епископа по дѣлу между Коссаковскимъ и священникомъ Кошаковскимъ и Упальскимъ.

Sabbatho post festum sacratissimi Corporis Christi Domini proxima, anno Ejusdem 1745.

Decreti consistorialis, inter illustrissimum et reverendissimum Wołodkiewicz, episcopum Chełmensem, ab una et magnificum Kossakowski, thesaurarium Visnensem, parte ab altera ac alios lati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Josephus Kossakowski, thesaurarius Visnensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit decretum in partes intra contentas latum, infra acticandum tenoris sequentis: „Działo się w Chełmie, dnia osmnastego miesiąca Czerwca, roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego czterdziestego piątego. Coram illustrissimo et reverendissimo domino Feliciano Philippo Wołodkiewicz, Dei et sacrae sedis Apostolicae gratia episcopo Chełmensi et Bełzensi, Dubnensi, Dermanensi et sacrae Crucis abbate, agitowała się sprawa wielmożnego iegomosci pana Jozefa Kossakowskiego, skarbnika Wiskiego, z iedney, aktora pryncypalnego personaliter, z drugiey strony wielebnych xięży Tomasza Kossakowskiego, Woysławskiego Ilinskiego y Piotra Upalskiego, Czartowieckiego parochow, pozwanych na terminie dzisieyszym, prawnie z pozwu przypadaiącym, osobiscie stawaiacych, na ktorych wielmożny aktor skarżył y żal swoy wnosił, iż żadney nie maiąc konnexyi do pokrewienstwa między sobą y aktorem należącey, co większa, ani do imienia, lekkomyslnie y nieuważnie ważyli się w rękach wielmożnego iegomosci pana Matiasza Draminskiego, stolnika Bełskiego, każdy z osobna dawać od siebie testymonia, iako by wyż rzeczony wielebny Piotr Upalski miał mieć za sobą synowicę niegdyś wielmożnego Stefana Kossakowskiego, oyca teraznieyszego aktora, a wielebny Tomasz Kossakowski miał bydż synowcem tegoż wielmożnego aktora, na ktorych testymoniach, lubo się onych nieznajduią podpisy, etiam do akt grodzkich Kamienca Podolskiego, feria tertia post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto per oblatam podanych, a że dekret Trybunału głownego koronnego Lubelskiego, feria tertia in crastino festi sancti Laurentii martyris, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto ferowany, potrzebną w tym punkcie uznał inkwizycyą, dla tego wielmożny iegomość pan aktor przerzeczony wielebnych xięży pozwanych wyż rzeczonych ad deponenda juratoria testimonia ad judicium praesens consistoriale Chełmense zapozwał y mocno pozwanych na terminie stawaiących obwiniaiąc, u sądu prosił, aby o tych wyż wyrażonych testymoniach, iakoby przez siebie danych, pod przysięgą należyte zeznanie uczynili. Illustrissimus dominus episcopus Chełmensis, qui supra, sedens Judex ordinarius wielebnym xięży pozwanym, wszystko per fortia przed sądem neguiącym, ante depositionem onych że jurament in eam rotham super Evangelium Jesu Christi wykonać nakazał: Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trócy swiętey Jedynemu, iż w sprawie wielmożnego iegomosci pana Jożefa Kossakowskiego, nie uwodząc się żadnym faworem, respektem, korrupcyą, boiaznią, mam prawdziwie y wiernie, nic ani uymuiąc, ani przydaiąc, zeznać, tak iak należy y prawda każe; tak mi Panie Boże dopomoż. Po ktorym wykonanym in attendentia instigatoris judicii juramencie zeznał wielebny Tomasz Kossakowski, paroch Ilinski Woysławski, iż ia do tego imienia nie należę,

bo ia iestem *Koszakowski*, a nie Kossakowski y żadnych na Podolu krewnych, ani oyciec moy, ani ja nie mam y nie miałem y żadney im nigdy y na żadną czyiąkolwiek rekwizycyą nie dodawał testymonium. Po ktorey dyspozycyi wielebny xiądz Piotr Upalski, paroch Czartowicki, ktory po wykonanym iuramencie super Evangelium Jesu Christi in attendentia instigatoris judicii haec formalia zeznał: Przyzwał mnie do siebie czasu pewnego wielmożny iegomość pan Draminski, dziedzic Czartowca, kollator moy, do dworu, gdzie zastał iegomosci pana Michała Newelskiego y zaraz mie począł pytać: „iak się żona wascina zowie?“ na com odpowiedział: „gospodyni“; na co mi rzekł: „ale z domu iak się zowie?“ odpowiedziałem „Koszakowska“. Po ktorym dyskursie począł mie pierwiey łagodnie, a potym y poniewolnie przymuszać, abym się na iakimść pisaniu (ktoregom ani widział, ani czytał, co w nim było) podpisał, a gdy mnie długo do tego niewolono, poszedłem ze dworu, y lubo za mną ludzie różni dworscy z perswazyą powychodzili, namawiaiąc mnie, abym się podpisał, iam uchodząc iakiey bidy, nie wiedząc, na czym się mam podpisać, poszedłem spiesznicy y wszedłem na cmentarz, gdyż to się działo w w niedzielę przed nabożenstwem y iuż to temu lat kilkanascie. Ktorego to zeznania, przysięgą stwierdzonego, wielebnych xięży wyż wyrażonych pozwanych wysłuchawszy y one mature ztrutynowawszy, poniewasz pierwszy ani dawał nigdy testymonium żadnego, ani do kolligacyi wielmożnego iegomosci pana aktora nie przyznawał się, drugi testymonium podpisać nie chciał y owszem lubo mu o tym czyniono wiolencyą, na cmentarz wszedł—liberos a termino pronunciat, wielmożnemu aktorowi suprascriptas depositiones juratorias citatorum kazawszy ex actis castrensibus Chełmensibus wydać authentice, ad forum competens cum parte obiiciente pro definitiva remittit et ita pro vigore praesentis decreti ex actis consistorii Chełmensis ritus graeci uniti extractum et extraditum sigilloque illustrissimi domini Feliciani Philippi Wołodkiewicz episcopi Chełmensis et Bełzensis, Dubnensis et sanctae Crucis abbatis, communitum. Joannes Pomorzkant, decanus et notarius curiae suae illustrissimae celsitudinis et consistorii Chełmensis“. Originale vero ejusdem decreti idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito realiter officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1745 г., № 20227, л. 239.

№ 343.—1745 г. 8 Іюля.

Духовное завѣщаніе Знамеровскаго.

Feria 5-ta ante festum sanctae Margarethae Virginis et Martyris, proxima, anno Domini 1745-to.

Testamenti generosi Znamierowski oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens magnificus Adalbertus Znamierowski, camerarius terrestris Chełmensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit testamentum infraacticandum tenoris sequentis: „W Imie Oyca y Syna y Ducha swiętego amen. Wiedząc dobrze, iż każdy człowiek żyiący umierać musi, a zatym y ia, będąc temu prawu podległy, zdrowy na umysle, lubo słaby na ciele, nie maiąc pewnosci dnia, ani godziny, takową czynię dyspozycią duszy moiey, ktora drogą krwią Chrystusa Pana odkupiona, temuż w rany Jego przenayswiętsze polecam y nayswiętszey Maryi Pannie, tudzież swiętym patronom moim protekcyi oddaię się, pokornie dziękuiąc Panu Bogu y Stwórcy swoiemu, że mię w wierze swiętey katolickiey stworzyć y wychować raczył, w ktorey iakom żył, tak y umierać pragnę, błagaiąc majestat Boski, aby z grzeszną duszą moią w straszny rachunek wchodzić nie chciał, ale według miłosierdzia Swego raczył się obchodzić. Ciało zaś, iako z ziemi wyszło,

tak teyże ziemi oddaię y chcę, aby nie gdzie indziey, tylko u przewielebnych w Bogu xięży Scholarum Piarum pochowane było, ktorym od mieysca y za podzwonne złotych sto gotowizną, drugie złotych sto na exekwie y na msze swięte tymże ichmosciom xiężom leguię; do kosciola swiętego Ducha za bramą na msze swięte złotych sto; tymże ichmosciom xiędzom Scholarum Piarum, wielebnym oycom Reformatom na dwie trycezymy złotych sześćdziesiąt, ichmosciom xiędzom Bazylianom na msze swięte y za kondukt y za podzwonne złotych siedmdziesiąt y dwa, tymże ichmosciom xiędzom na obligi z długu mnie należącego do tychże ichmosciow xięży Bazylianow, iako karta opiewa w sobie, złotych sto; na swiece y lampy, aby były przy ciele złotych sto naznaczam, dla goscinnych xięży kapłanow utriusque tam latini, quam graeci ritus, na msze, na szpitale y ubostwo złotych sto. A że nad posag naznaczony y zapłacony ichmosciom panom Kobylanskim rożnemi czasy na gospodarstwo, budowania budynkow, bydło, woły trzy tysiące osmset plus minus, iako karty dane y manifesta ode mnie uczynione swiadczą, pożyczyłem, te summę ciż panstwo Kobylanscy synowi memu do rąk bez prowizyi powinni wypłacić, albo dobra puscić; że zaś dotychczas żony swoiey tenże iegomość pan Kobylanski do wyroku nie stawił, powinien omnino stawić y assystować do tegoż wyroku. Dłużki moie u niektorych, na co są karty y zastawy, syn moy powinien sobie windykować y odebrać y o duszy moiey pamiętać. Wzaiemną zgodę, miłość tym sukcessorom moim, aby się spolnie kochali, na posmiewiska ludzkie nie przychodząc, ktorym oycowskie błogosławieństwo daię moie. Suknie moie y inne mobilia tam in genere et iam in specie także temu samemu synowi należą, item xiędzom Scholarum Piarum z summy dwoch tysięcy y z prowizyi zaległey od iegomosci pana Pokutynskiego za lat kilka, iako kontrakt y dekrety grodzkie obloquuntur, mnie należącey, na msze swięte złotych pięćset, do Krasnego Stawu wielebnym oycom Augustianom złotych sto, do fary złotych sto, do swiętego Ducha złotych sto, item z teyże summy złotych dwiescie na msze swięte po rożnych kosciołach leguię, drugi zaś tysiąc na mury do monasteru Chełmskiego do dyspozycyi jasnie wielmożnego iegomosci xiędza biskupa Chełmskiego naznaczam, ktore te wyżey wyrażone legata syn moy, iak odbierze od iegomosci pana Pokutynskiego, zapłacić powinien. Co tak rozporządziwszy mizerną fortunkę moią, duszę moią sukcessorom moim zalecam. Ten zaś testament ostatniey woli moiey, ieżeli by mie Pan Bóg do pierwszego zdrowia przyprowadził, zostawuię sobie moc poprawić, przyczynić y pomnieyszyć, inquantum by zaś żeby się wyroki Pana Boga na mnie mieli spełnić, takiego waloru mieć chcę, iako by aktami grodzkiemi Chełmskiemi był roborowany. Datum w Chełmie die decima sexta Februarii, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quinto, w moiey stancyi. Andrzey Jan Znamierowski, manu propria. Proszony przyiaciel podpisuię się Felicyan Wołodkiewicz, biskup Chełmski, manu propria. Do tey ostatniey dyspozycyi uproszony podpisuię się Franciszek Węglenski, podkomorzy ziemi Chełmskiey, manu propria. Do tey ostatniey woli y dyspozycyi będąc obligowany prawdziwy y kochaiący przyiaciel, podpisuię się Władysław Jozef Rogala Koczorowski, mp. (Locus sigilli)". Originale vero ejusdem testamenti idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 324.

№ 344.—1745 г. 27 Іюля.

Фундушовая запись Потоцкихъ Бучацкому базиліанскому монастырю 1712 г.

Feria tertia in crastino festi s. Annae, Matris Deiparae Virginis Mariae, anno Domini 1745.

Fundationis monasterii Buczacensis ritus graeci oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus in Christo pater Sebastianus Łonkiewicz, monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni vicarius,obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem infraacticandam de tenore tali: „Ad perpetuam rei memoriam. My Stefan na Potoku y Buczaczu y Joanna z Granowa Sieniawska Potoccy, strażnikowie wielcy koronni, małżonkowie, na oddanie należytey maiestatowi Boskiemu powinnosci postanowiliśmy, zelo pietatis ducti, nową y potrzebną fundacyą y erekcyą przewielebnych tycow Bazylianow w miescie naszym dziedzicznym *Buczaczu* nazwanym, w woiewodzdwie Ruskim, a ziemi Halickiey leżącym, także actu funduiemy y eryguiemy przy kosciele dawnym murowanym pod tytułem swiętego Krzyża y monastyr, zgodny na szesciu zakonnikow reguły swiętego Bazylego Wielkiego ritus graeco-uniti, ecclesiae romanae obedientes, actu presbyteros, wystawić y w potomnych czasiech do reparacyi zawsze my y sukcessorowie nasi należeć obliguiemy się. Do którego monastyru wprowadziliśmy szesciu zakonnikow Bazylianow za powagą zwierzchnosci starszych duchownych, mianowicie biskupów, signanter reverendissimi loci ordinarii, gdzie consistunt dobra pomienioney fundacyi ordinis et regulae sancti Basilii Magni, y ich utwierdzeniem, a to na skutek wieczney pomnożenia chwały Boga w Tróycy Jedynego, przenayswiętszey Bogarodzicy Maryi Panny, zawsze niepokalanie poczętey y wszytkich swiętych, na wykorzenienie wszelkich błędow herezyi, schizmy, na erudycyą y cwiczenie kapłanow graeco-unitos saeculares y sposobienie iako nayuczeńsze do stanu kapłańskiego w tamtym kraju, a osobłiwie w dobrach wszytkich swoich dziedzicznych generaliter omnibus, habitis et habendis, czy to w arendach, czy w zastawach będących, jako się per inventarium rękami naszemi podpisany y aktami grodzkiemi roborowany podadzą, choć by też successu temporis sukcessorowie nasi podzielić, albo alienować mieli, aby kapłanom rzymskim ruskim, alias popom, nie wprzod w pomienionych dobrach konferowane były beneficia vacantia, poki habilitatis, capacitatis eruditionisque do duchowienstwa a superiore loci fundati (gdzie powinno dwoch theologow zawsze pro instituendo clero mieszkać in numero tych szesciu zakonnikow) nie będą rekomendowani do prezenty (alias non recommendati privabuntur beneficiis), na opowiadanie słowa Boskiego, nauki chrzescianskiey, wiary prawdziwey rzymskiey rozgłaszanie y pomnażanie, na uproszenie y dostąpienie odpuszczenia grzechow naszych uczynilismy y czyniemy dobrą wolą naszą, nigdy nie odmienną, będąc zdrowi na ciele y umysle. Aby zaś pomienieni przewielebni zakonnicy swiętego Bazylego Wielkiego mieli pro honesto victu et amictu aliisque necessariis prowenty y dochody, osobom zakonnym przyzwoite, według zapisu y recognicyi, stosuiąc się do prawa y konstytucyi koronnych, in forma juris solita uformowanego, rękami naszemi podpisanego, aktami autentycznemi summę trzydziesci tysięcy moneta in regno currenti na dobrach naszych dziedzicznych generaliter wszytkich, nunc habitis et habendis, a osobliwym sposobem na wsi naszey *Dżwinogrodzie* nazwaney, w kluczu Buczackim zostaiącey, którą oneruiemy, zapisaliśmy y wiecznemi czasy zapisuiemy y wszelkie punkta, kondycye, ligamenta, w tymże zapisie wyrażone, umacniamy y sukcessorow naszych do wypełnienia wszytkich punktow tey fundacyi pod strasznym sądem Boskim obliguiemy; od tey zaś summy pomienioney trzydziestu tysięcy powinna co rok wiecznemi czasy currere prowizya septem a cento y płacona dwiema ratami, prima Januarii et ultima Julii, z arendy Buczackiey za kwitami ręcznemi przewielebnych superiorów monastera Buczackiego, do czego przez wiek nasz obliguiemy się; intervenientibus zaś fatis nostris, inquantum by successores y potomkowie nasi tey obligacyi y fun-

dacyi naszey zadosyć nie uczynili y prowizyi od nas naznaczoney z arendy Buczackiey nie płacili, tedy przewielebni oycowie Bazylianie ad bona, summą wzwyż pomienioną trzydziestu tysięcy principaliter inonerata, *Dzwinigrod* nazwane, brać się powinni y one odebrawszy, possidere ze wszytkiemi dochodami, pertinentiis et attinentiis, prowentami, posłuszeństwami poddanstwa, in summa obligatorio modo trzymać y zażywać powinni, poty, poki potomkowie y sukcessorowie nasi tey summy non levabunt et in bona terrestria munda et libera et beneplacito tych że przewielebnych oycow Bazylianow, za wiadomoscią nayprzewielebnieyszego ich prowincyała, nie przeniosą, uspokoiwszy wprzod pretensye wszelkie y zatrzymane prowizye. Żeby zaś wszelka do monasterskiey potrzeby była wygoda, przydaiemy ieszcze insuper *folwark w Buczaczu* na przedmiesciu, z wolnym przy nim do upodobania swego wszelkich budynkow wystawieniem y browaru do sycenia miodu y warzenia piwa na własną klasztorną potrzebę, z ogrodami, sadami, pola do siania zboż y sianożęci, tak na robienie sian, iako y pastwiska, y ogrody z ich granicami y nazwiskami, iako się osobliwym podadzą inwentarzem, podpisanym y roborowanym; do tego czterech poddanych z ich powinnosciami y należytosciami daiemy y zapisuiemy, wolnego mełcia bez czerhi y miarki w *Dzwinigrodzie*; wolnego wrębu na wszelką potrzebę monasterską tak na budynki, iako y na opał w tych lasach, w ktorych cała włość rąbie, excypuiąc zakazane gaie, wolnego łowienia ryb w rzece *Strypie*, oprocz zwierzynca, wolney rozmnożenia pasieki, na ktorą mieysce wydzielamy bez dawania dziesięcin, byleby cudzych nie przyimowano do wspołki, pozwalamy. Do cerkwi zaś aparaty, xięgi, kielichi, puszkę lub monstracyą sprawić et tota vita nostra przysposabiać obliguiemy się y na miłość Boską sukcessorow naszych obliguiemy do podobney uczynnosci. In rekompensa zaś takowey naszey fundacyi obliguiemy... conscientiae z oddaniem scisłego Bogu rachunku, aby ad intentionem stante vita nostra na każdy dzień w niedziele y swięto po iedney liturgij, alias mszy swiętey, za żywych nas odprawiła się dla otrzymania błogosławienstwa Boskiego, die vero feriali po iedney mszy requialney, a co piątek votiva de requiem cantata za dusze zmarłych rodzicow moich y krewnych, iako to: Jana, Zofij, Doroty, Dominika, Anny, za dusze także, żadnego ratunku nie maiące, osobliwie, ktorym teneor ad restitutionem, post decessum zaś nostrum Stefana y Joanny iako fundatorow. Uczyniwszy tedy naszego funduszu wieczystego dispozycyą, obliguiemy się, tudziesz potomkow y sukcessorow naszych pod strasznym sądem Boskim obowiązuiemy we wszytkich kondycyach, punktach y ligamentach, pod zakładem takowey że summy drugiey trzydziestu tysięcy złotych polskich, uiscić y strzymać y z szkodami ziemskiemi, słownie procz przysięgi oszacowanemi, o ktory zakład y szkody w sprzeciwianiu się temu zapisowi, funduszowi naszemu forum generale we wszelkim sądzie y urzędzie ziemskim, grodzkim y głównym Trybunale Lubelskim, tempore zaś interregni w sądach kapturowych, nie zażywaiąc żadnych in genere dilacyi, appellacyi, protestacyi, nie zaszczycaiąc się służbą woienną, exemptami y temporibus fatalibus, y owszem te wszystkie y inne excepcye, beneficie juris odciowszy, żadną dawnoscią ziemską nie szczycąc się, terminum peremptorium do usprawiedliwienia się sobie samym y potomkom lub sukcessorom naszym naznaczamy. Y na to daiemy ten nasz wieczystey fundacyi zapis z pieczęcią y podpisem rąk naszych własnych. Działo się w *Lublinie* sub securitate Tribunału głównego koronnego Lubelskiego, roku Pańskiego tysiącznego siedemsetnego dwunastego, dnia siodmego miesiąca Grudnia. Stefan Potocki, S. W. K., mp. Joanna Potocka, S. W. K., mp. (Locus sigilli). Haec fundacio circa recognitionem judicialem suprascripti illustris m. supremi excubiarum regni praefecti, coram actis judicii Tribunalitii regni Lubli-

nensis facta, actis Tribunalitiis ingrossata feria secunda pridie festi sanctae Luciae, Virginis et Martyris, anno millesimo septingentesimo decimo secundo. Joannes Casimirus a Bogusze Boguszewski, notarius castrensis Stenzycensis, camerarius terrestris Lublinensis, burgrabius castrensis Czernensis suscepit, manu propria". Originale vero ejusdem fundationis idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 374.

№ 345.—1745 г. 7 Октября.

Фундушовая запись Вошколупца на Нудыженскую церковь.

Scripti certi legatialis pro re ecclesiae graeco-unitae Nudyżensis oblata.

Feria 5-ta post festum sancti Francisci confessoris proxima, anno Domini 1745-to.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Josephus Jasienski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblaam porrexit scriptum legatiale infraacticandum de tenore tali: „Ia na imie Hrehory Woszkołupiec, leguiąc na cerkiew swiętą złotych sto, inquantum iemu gromada cała *Nudyska* za tę summę nadała pole, puscić iemu samemu z dziećmi iego wiecznemi czasy, a na to, kto by miał powstać, na tym swiecie y na tamtym będzie przeklęty. Działo się we wsi Nudyżach, przy całey gromadzie, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto, die decima quinta miesiąca Oktobra. Na co się podpisuie cała gromada *Nudyska*. Na ten czas był woytem Ichnat Dudar ×. Hryc Kozak ×, Ilko Bawskus ×, Ilko Gierdziuk ×, Andruch Bortnyk ×, Iwan Bedziel ×, Kiryk Bortnyk ×, Jakim Haraszuk ×, Sacharko Skartar ×, Chwedko Melnik ×, Zaiąc Prokop ×, Choma Kopot ×, Semen Wałaszczyc ×, Iwan Łucyk ×, Wasko Chaydyk ×, Chwedko Rudczuk ×, Jacko Czereweyko ×, Iwan Chut ×, Iwan Sasacyk ×, Chwedko Lewczuk ×. Nieumieiętni pisma, swięte krzyże kładziemy. Na ten czas arędarzem był Leybko Pinkasowicz, Iwan Jołtuszek ze wsi Lubochyn, na ten czas iechałem z miasta Lubomla. Tę kartę approbuie na złotych sto sześćdziesiąt dwa przy całey gromadzie. Działo się dnia pietnastego Aprilis millesimo septingentesimo quadragesimo quinto. Xiądz Czulski, dzierżawca Lubomski, manu propria". Originale vero ejusdem scripti idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 573.

№ 346.—1746 г. 31 Января.

Фундушовая запись Поцѣя Влодавской церкви 1742 г.

Feria 2-da post festum Conversionis sancti Pauli Apostoli proxima, anno Domini 1749.

Fundationis ecclesiae graeco-unitae Vlodaviensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Basilius Zielinski, curatus ecclesiae Vlodaviensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem infraacticandam de tenore sequenti: „Antoni na Włodawie, Rożance, Rzeczycy hrabia Pociey, strażnik wielki wielkiego xięstwa Litewskiego, Radomyski etc. starosta. Oznaymuię tym listem funduszem moim wszem wobec y każdemu z osobna, komu by o tem teraz y przyszłego wieku ludziom wiedzieć należało, iż za naypierwszy cel szczęscia mego zakładaiąc pomnożenie chwały Boskiey w dobrach moich dziedzicznych, a niemnieysze ztąd maiąc ukontentowanie, iż wielebny ociec Bazyli Zie-

linski, presbyter cerkwi Włodawskiey, w miescie moim dziedzicznym będącey, pod tytułem Narodzenia Nayswiętszey Maryi Panny, słusznie y należycie sprawuie się, iako mu powinność kapłanska każe według obrządku cerkwi swiętey, dla większego zatem bezpieczeństwa y dalszey sustentacyi pomienionego kapłana y sukcessorow iego, po nim następuiących, ażeby zawczasu chwała Boża nie ustawała na tymże mieyscu, ponieważ dawnieyszy fundusz cerkwi Włodawskiey, ktory iest anima rerum tey cerkwi, za odmiennoscią czasu y sam nie wiedząc gdzie podział się, więc teraznieyszym funduszowym listem moim, iako z dawnych czasow od iasnie wielmożnych antecessorow moich są pożytki, dziesięcina, grunta, ogrody y sianożęci nadane, tak y ja perpetuis temporibus to wszystko potwierdzam, przyłączam, umacniam y nadaię. A nayprzod stosuiąc się do listu xiążęcia Romana Fiedorowicza Sanguszki, woiewody Bracławskiego, starosty Żytomirskiego, w ktorym presbyterowi Włodawskiemu w młynie Włodawskim na rzecze *Włodawie*, teraz stawem nazwaney, zawsze dnia dziesiątego z dwoch koł od godziny do godziny wolne mlewo y miarki od wszelkiego zboża naznaczył bez wszelkiey przeszkody, toż samo ia stwierdzam y ubespieczam, tudzież inwentarz jurysdykcyi, na gruncie cerkiewnym w Włodawie spisanym dnia trzeciego Iunij, roku tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt czwartego y ręką swiętey pamięci jasnie wielmożnego iegomosci pana Ludwika Konstantego Pocieja, na ten czas podkomorzego Brzeskiego y strażnika wielkiego xięstwa Litewskiego, podpisany, stwierdzam y w nieporuszoney mocy mieć chcę, y nie tylko tych jurysdyczan, ktorzy w spomnionym inwentarzu są specyfikowani, ale y tych, ktorzy na juryzdyce teyże de novo osiedli, wiecznie ubespieczam y nadaię z wszelkiemi od nich pożytkami prezbyterowi terazníeyszemu y successorom iego. Insuper według kontentow prezenty, od wymienionego iasnie wielmożnego iegomosci pana Ludwika Konstantego Pocieia, podkomorzego Brzeskiego y strażnika wielkiego xięstwa Litewskiego, wielebnemu oycu Bazylemu Pawłowiczowi daney, wszelkie dochody, powinnosci, dziesięcinę z folwarku *Soszęskiego*, to iest żyta kop piętnascie, ięczmienia kop pięć, gryki kop pięć, sianożęci, ogrody y grunta terazníeyszemu presbyterowi Włodawskiemu y sukcessorom iego wiecznemi czasy do cerkwi Włodawskiey tak, iak zdawna należały, potwierdzam, umacniam, przyłączam y w tych granicach grunta, łąki y ogrody, iak zdawna w spokoyney cerkwi Włodawskiey nadane były possessyi, w takowych teraz y na potomne czasy przynależące mieć chcę y postanawiam, to iest grunta: włoka cerkiewna leżąca szeroka, leżąca z iedney strony o miedzę *Kruchowiecką*, z drugiey strony o miedzę Mazura Stawniczego, druga włoka nazywaiąca się *Wązska*, o miedzę z iedney strony *Churowska*, z drugiey strony o miedzę Matyasza Jankowskiego, trzecia włoka *Iwanowska*, z iedney strony o miedzę Marcina, stolarza, z drugiey strony o miedzę Konstantego Mazniuka, do ktorych włok należą przydatki trzy w *Łozynkach* y nad stawem trzy, o miedzę tychże samych wyżey wspomnionych ludzi z ogrodem *Mikicinskim* nad stawem, o miedzę z iedney strony farnym, z drugiey strony o miedzę Oczkasow, drugi ogrod nad stawem między folwarkami, z iedney strony o miedzę farnym, z drugiey strony o miedzę Iwana Żuczki; trzeci ogrod za Bugiem na krzyż leżący, z iedney strony miedzy Kasperskiego, z drugiey strony Macieja Fabijanskiego; folwarkow, alias placow, na ktorych przed tym stodoły były, trzy: ieden Iwanowski, poczynaiący się od drogi przy paszni, z drugiey strony o miedzę Oczkasow, drugi folwark, alias z iedney strony o miedzę Kupczykow, trzeci folwark, alias plac, *Klin* nazywaiący się, o miedzę z iedney strony Dediuli, z drugiey strony o miedzę drogi do stawu; sianożęć zaś pierwsza, nazywaiąca się *Stoiadła*, począwszy od ieziora tegoż imienia *Stojadła* do *Bugu* rzeki, z drugiey strony poczynaiąca się od

wygonu mieyskiego z włokami między sznurami y przydatkami mieyskiemi, o miedzę tychże, ktorzy z tymże gruntem graniczą, z pasieką za rowem, pod *Ochożą* leżącą, wiecznemi, a nigdy nie poruszonemi czasy to wszystko, co się wyżey opisało, tyle razy wymienioney cerkwi należących, *Stojadła* nazwanych, y po zatokach od *Bugu* wolne bydź ma y nikt tego bronić nie powinien presbyterowi Włodawskiemu, ryb łowienia, wrąb y wstęp do lasow moich pozwala się wolny na potrzeby cerkiewne, na reperacyą budynkow kapłańskich, jako też y na opał na swoią potrzebę; a że z dawnych czasow była tłoka raz w rok do zbierania zboża y koszenia sianożęci, tak y teraz pozwala się z każdego domu po iednemu upatrzywszy sobie czas; pozwalam także kożdego czasu piwo warzyć, gorzałkę kurzyć na swoią domową potrzebę. Co wszystko na chwałę Boga w Tróycy swiętey Iedynego daię, daruię y wiecznemi czasy teraznieyszym funduszem moim zapisuię, cum omnibus eius attinentiis et pertinentiis, iako z dawnych lat antecessorowie teraznieyszego presbytera spokoynemi byli possessorami, uwalniaiąc też same włoki, ogrody y sianożęci od wszelkich dworskich danin, czynszow, dziakieł, odsepow y jurysdykczan teyże cerkwi ab omni quocunque titulo podatkow, podług inwentarza do tey moiey maiętnosci należących, oprocz publicznych Rzeczypospolitey y przeswietnego woiewodztwa Brzeskiego uchwały; żeby zaś wiedzieli tameczni presbyterowie o parochiey swoiey, a tym skuteczniey o zbawienie dusz parafianow swoich starali się, jako antiquitus przez jasnie wielmożnych antecessorow moich nadana była parochia, tak y do tych czas y na zawsze in suo esse zostawać ma y powinna będzie, jako to: *Włodawę*, *Suszne* wieś, wieś *Szuminkę*, *Korolowkę*, *Komaruwkę*, *Selachy* y teraznieyszym funduszem moim do wyżey pomienioney cerkwi Włodawskiey przyłączam y inkorporuię, z ktorych to maiętnosci moiey poddani, ażeby na spowiedź wielkonocną y inne nabożeństwo y co niedzieli y swięta do teyże cerkwi chodzili, pod surowemi poenami przykazuię; teraznieyszego presbytera y następcow iego obliguię, ażeby w mszach swiętych y innych swoich nabożeństwach mnie samego y innych antecessorow moich nie przepominaiąc, co tydzień w sobotę na intencyą naszą mszą swiętą iednę odprawił y sukcessorowie tegoż presbytera, possessorowie plebaniey Włodawskiey, odprawować będą powinni. Przy tym tak wiele razy mianowaną cerkiew Włodawską y do niey należącą plebanią przy wszelkich wolnosciach, ktoremi się inne cerkwie uniackie zaszczycaią, sacrosancte et illibate zachowuię y moich sukcessorow, a possessorow tychże dobr obliguię, ażeby toż samo zachowali. Y na to dla lepszey wiary y wagi ten fundusz moy ręką własną podpisawszy, pieczęcią stwierdzić kazałem. Dan w *Rzeczycy* roku tysiącznego siedmsetnego czterdziestego wtorego, dnia siedmnastego Iunii. Antoni Pociey, strażnik wielki wiel. xięstwa Litewskiego. (Locus sigilli rubra cera communiti)." Originale vero ejusdem idem offerens post ingrossationem ad acta ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Изъ акт. книги Холм. грод. суда за № 20228, л. 62

№ 347.—1748 г. 31 Августа.

Жалоба православныхъ на притѣсненія ихъ уніатами, захваты монастырей, церквей и имѣній.

Sabbatho pridie festi sancti Aegidii abbatis, anno Domini 1748.

Excerpti ex volumine sacrae nuntiaturae Varsaviae in aula serenissimi regis Poloniae punctorum praetensionis schismaticorum, ad unitos ritus graeci habitae, connotatorum oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus in X-to pater Maximilianus Ryłło, O. D. B. Magni s-ae

Theologiae doctor, ex procuratore generali ad aulam sacrae regiae majestatis Poloniarum et sacrae nuntiaturae monasterii nunc Chełmensis superior, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit excerptum ex volumine s. nuntiaturae Varsaviae in aula serenissimi regis Poloniae punctorum pretensionis schismaticorum, ad ritus graeci habitae, connotatorum, infraacticandum, de tenore tali: „Extractum ex volumine intitulato: Acta Procuratoris generalis Ord. D. B. M., in aula serenissimi regis Poloniarum et s. nuntiaturae degentis, Varsaviae anno millesimo septingentesimo quadragesimo septimo a die vigesima quinta Martii connotari inchoata.

Puncta schismaticorum, continentia praetensiones ad unitos, quae variis temporibus porrecta fuere ad aulam serenissimi regis Poloniarum, omnes et singulas praetensiones schismaticorum annotantia. Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto Grodnae porrecta sunt puncta ex parte ministrorum plenipotentium sacrae imperatoriae majestatis totius Russiae in conferentia etiam ministerio regni Poloniae: *Primo*. Suae sacrae imperatoriae majestati totius Russiae, Dominae, Dominae nostrae In-mae nihil magis curae cordique est, quam arctissimam illam, quae inter serenissimos antecessores suos et Rempublicam viguit amicitiam, non tantum renovare, verum etiam novo, firmiori, adhuc in aeternum duraturo foedere indissolubili firmare et stabilire. *Secundo*. Non est, quae ministerium suae Imperatoriae majestatis totius Russiae dubitat, quam sua regia majestas Poloniae in scriptis et literis ex cancellariis regni Poloniae et M. D. Lithuaniae pro osturis (?) ex nunc ad instar aliarum potentiarum Europearum titulum Imperatricis Russiae sive omnium Russiarum det et concedat. *Tertio*. Securitati graeco-ruthenam religionem profitentium in Polonia et M. D. Lit. sufficienter provident, ut in posterum a persecutionibus immunes libero religionis exercitio gaudeant, templa, praedia, quibus privati sunt, iis restituantur atque eorum privilegia constitutione nova confirmentur. Quapropter de eo ad satisfaciendum, quid contra constitutiones pactaque conventa factum est, commissio denominetur, quae non solum restituendi graeco-ruthenae religionis addictis id omne, quod iis ereptum est, curam et authoritatem habeat, sed eos, qui pacem et securitatem vi et violenter turbare ausi sint, poenis contra violatores publicae pacis sancitis, coerceat. *Quarto*. Cum transfugae et subditi imperii Russiae contra articulum quintum tractatus aeternae pacis millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto non solum recipiantur, verum etiam ut e regionibus Russiae fuga se subducant, subditos Polonos suasores et impulsores habeant, requiritur ideo, ut ejusmodi transfugae extradantur ac ne in futurum a subditis Poloniae recipiantur. *Quinto*. Satis praetensioni fiat, quae Russiae ex articulo septimo praefati tractatus aeternae pacis sunt restituenda, totam illam regionem *), quam Boristhenes inde a pago Said usque ad fluvium Tasmin attulit cum omnibus villis, pagis, nominatim Rzeszow, Praktimirow, Kamień, Mosla, Sokolna, Krylow et Czehryn, quid iam tum temporis, quod de pace aeterna tractabatur, plenipotentiarii Reipublicae aequum censuerunt, nec nisi ob deficientem instructionem de eo detractarunt, statuere desiderantes, ut ista regio usque ad compositionem amicabilem per commissarios vasta et deserta maneatur et, quidquid sancitum est, ex parte Reipublicae servatum non est cum istis villis incolae terrisque cultores et quod maxima ex parte ex subditis Russiae transfugis Ukrainensibus dati sunt, ut hinc infrascripta. *Sexto*. Denominentur ex parte Reipublicae commissarii, authoritate graves, qui de ppraefatis locis cum comissariis Rutenicis tractent negotiumque componant et similiter cum iis obeundo confinia examinent, fines terminosque certos et conspicuos continuant, ut tali modo se-

---

*) Въ подлинномъ: religionem и проч. Вообще трудно разобраться въ нѣкоторыхъ мѣстахъ этого документа.

mel pro semper querelarum assistentia praedicent. *Septimo.* Constituti judices limitanei foro, quem hucusque cura et diligentia vices officii sui expleant, vel alii denominentur, ex incolis quid prope apellationis et data ipsis authoritate quidquid litium inter utriusque partis subditos acciderit, nulla interposita mora disjudicandi, laesis satisfactionem procurandi sontes, vel transmittendi, ubi constituta in eo poena officii, possunt et deberent. *Octavo.* Ut mercatores Russiae libere ac tute immunesque a quibuscunque molestiis, extorsionibus, id, quo fert voluntas, per Reipublicae provincias facere, merces suas transportare negotiaque sua juxta tenorem articuli decimi noni tractatus millesimi sexcentesimi octuagesimi sexti peragere queant, qui vero merces suas Rigam flumine Duna transportant, omnes securitatem habeant, telonia ultra illud, quantum quod sub tempus aeternae pacis millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto ad annum usque millesimum septingentesimum decimum, scilicet ab uno navigio cunali onusto centum quadraginta et quod frumento oneratum taleris solvantur aliis, nonnisi Vitebsciis, soliti antiquius more et consuetudine exigantur, sublatis ac in aeternum prohibitis omnibus aliis vectigalibus ac portoriis privata authoritate institutis aliisque exactionibus, sub quo ex fieri velit praetextu.

Specyfikacya pretensii schyzmatyckich do unitow, roku 1746, dnia osiemnastego Decembra.

1) Roku tysiąc siedmset czterdziestego trzeciego monaster Nowodworski zaiechał na unią iegomość xiądz Kondratowicz, starszy Ceperski.

2) Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego osmego monaster Strykałowski zaiechali na unią pp. Hryniowie.

3) Roku tysiąc siedmsetnego trzydziestego czwartego monaster panienski w Czerwowiszczach zaiechał na unię p. Janowski.

4) Monastyr Pustyrski swiętego Mikołaja.

5) Monaster swiętego Onufrego.

6) Monaster Mozochowski panienski.

7) Monaster Ceperski dawniey.

8) Roku tysiąc siedmsetnego czterdziestego trzeciego cerkiew we wsi Szachowniu, woiewodztwie Mscisławskim, iegomość pan Chodkiewicz, strażnik Smolenski, y iegomość pan Bujalski.

9) Anno eodem cerkiew we wsi Morochowie odebrali na unią pp. Poniatowscy, strażnikowie Mscisławscy.

10) Cerkiew we wsi Powielowie, w tym że woiewodztwie, zaiechali na unią pp. Moszkowiczowie.

11) Anno eodem cerkiew we wsi Dobrym-siele, w tymże woiewodztwie, odebrał na unią iegomość pan Makowiecki, starosta grodzki Kamieniecki.

12) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo tertio cerkiew w miasteczku Kosowiczach, w powiecie Rzeczyckim, zaiechał ua unią, qua possessor, pan Gizycki, skarbnik Rzeczycki.

13) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo secundo cerkiew we wsi Kaniczach, woiewodztwie Mscisławskim, odebrał na unią pan Ciechanowiecki, starosta Chocławski, y paroch tego mieysca unią przyiął przymuszony.

14) Cerkiew we wsi Werewieykach zaiechał na unią pan Kiełczewski, woyski Rzeczycki.

15) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo cerkiew w Sucharach zaiechał na unią iegomość pan starosta Rochaczewski Pociey.

16) Cerkiew Zmartwychstania Pańskiego w miescie Czeczeysku zaiechał na unią xiądz Chruszczewski Societatis Iesu.

17) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo cerkiew swiętego Mikołaia w Dąbrownie zaiechał na unią paroch Paweł Korzun, zostawszy pierwiey unitem.

18) Cerkiew w Żakowie, w woiewodztwie Mscisławskim, zaiechał iegomość pan Żakowski.

19) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo cerkiew w Dawkowie z wyraznego rozkazu iasnie wielmożnego pana Sapiechy, łowczego Litewskiego, zaiechano na unią przy assystencyi komenderowanych z zamku żołnierzy.

20) Anno millesimo septingentesimo quadragesimo cerkiew w Sidorowiczach, tegoż iasnie wielmożnego iegomosci pana Sapiechy, odebrano na unią, gdzie ludzie religij greckiey ruskiey, broniąc tey cerkwi, potykali się z komendą tak dalece, że y duchownych ludzi kilkoro na placu poległo.

21) Anno millesimo septingentesimo trigesimo nono w dobrach iegomosci x. Sapiechy, koadiutora Wilenskiego, odebrano na unią cztery cerkwie, iako to: w Litwinowie, w Chołninie, Czyrynie y Łaninie.

22) Anno 1738 cerkiew w Osmołowie zaiechał pan Kirkor.

23) Anno 1737 cerkiew na unią w Łudziłowie zaiechał pan Swatowski.

24) Anno 1737 w Gałązowie zaiechał pan Frąckiewicz.

25) Cerkwie dwie, iako to: Horodyską y Dąbrowicką, w dobrach xięcia Czartoryskiego, woiewody Ruskiego, w hrabstwie Szkłowskim, zaiechał na unią iegomość pan Bułhat.

26) Cerkiew w Zadobrzu zaiechał na unią pan Swiądkowski.

27) Cerkiew w Sarwinowie, w hrabstwie Dąbrowinskim. zaiechał na unią pan Wawrzecki, podstarosci Orszanski.

28) Cerkiew w miasteczku Rosanie, z rozkazu ieymosci pani Krasinskiey zaiechał na unią xiądz Bernardyn.

29) Cerkiew swiętego Eliaszą w miescie Mscisławskim.

Item cerkwi tyle:

30) Podwyszszenia swiętego Krzyża.
31) We wsi Podłużu.
32) W Zasielu.
33) W Olszance.
34) W Kolesnikach.
35) W Piotrowiczach.
36) W Pieczarsku.
37) W Chosławiczach.
38) W Monasterszczyznie.
39) W Mackowey-Słobodzie.
40) W Kołodzieżach.
41) W Szyszkowie.
42) W Szanowie.
43) W Koiuchowiczach.
44) W Mozysku.
45) W Piransku.
46) W Horodku.
47) W Horodziszczu.
48) W Kamiennym Grodzie.
49) W Lubowiczach.
50) W Soiczkowey-Słobodzie.
51) W Sławnym.
52) W Załozni.
53) W Wierzbie.
54) W Parochowie.
55) W Brzescianowiczach.
56) W Kulikowie.
57) W Łapiszycach.
58) W Starym siele.
59) W Koszyszczowie.
60) W Raju.
61) W Chasłowie.
62) W Woyninskiey Słobodzie.
63) W Jerownie.
64) W Zasielku.
65) W Jurkiewiczach.
66) W Wierychowie.
67) W Dubawnicy.
68) W Kalesiowie.
69) W Siamiaczy.
70) W Studzieniu.
71) W Krzywielach.
72) W Kopiczowie.
73) W Sapronowiczach.
74) W Soynie.
75) W Chodoszowie.
76) W Bulwinowie.
77) W Motatyczach.
78) W Juskiewiczach.
79) W Nowosielcu.
80) W Krasnosielcu.

81) W Ziecicy.
82) W Żukowie.
83) W Dniesznie.
84) W Babiliczach.
85) W Hniewkowie,
86) W Żoczynie.
87) W Hackowiczach.
88) W Ludhorszczy.
89) W Werocze.
90) W starostwie Homelskim Szczercimka.
91) W Radoskach.
92) W Bortłomieiowie.
93) W Nowosielcu.
94) W ekonomij Mohilowskiey y Czerekowskiey.
95) W Czerekowie.
96) W Wilczycach.
97) W Osowiecku.
98) W Dołhym Mostku.
99) W Czeremcach.
100) W Blachowiczach.
101) W Chładkowie.
102) W Korowczynie.
103) W Maionokach.
104) W Pietuchowsku.
105) W Kociatowsku.
106) W Brutku.
107) W Protopopii Dąbrowinskiey.
108) W Dewinie.
109) W Rymkach.
110) W Swatowszcycach.
111) W Zarubach.
112) W Rozanie.
113) W Mozokach.
114) W Lubowiczach.
115) W Lubowiczach druga.
116) W Siłowie.
117) W Nesiowie.
118) W miescie Rudnia.
119) W tymże miescie druga.
120) W Łozniu.
121) W Smołowiczach.
122) W Zaczernicy.
123) W Babynowie.
124) W Łominkach.
125) W Korytowie cerkiew.

Specyfikacya niektorych wiolęcij, iakie po rożnych mieyscach ponoszą duchowni y ludzie religii greko-ruskiey addicti.

1-mo. Przewielebny ociec Kondratowicz, starszy monasteru Cyperskiego ord. sancti Basilii Magni, usiłuiąc monaster Nowodworski R. G. L. non uniti na unią odebrać, nayprzod uczynił mu rożne violencye przez gwałtowne naieżdżania, wycinania lasu, odbierania poddanych, ktorym nakoniec przykazał panszczyznę na siebie robić y tych, ktorzy go w tym słuchać nie chcieli, brać, pokładać y kijmi bić kazał, o które wiołencye gdy wielebny ociec Barłaam Władyczka, humen Nowodworski, do Pinska z protestacyą odiechał, zwyż rzeczony przełożony oyciec Kondratowicz z bracią swoią, przybrawszy do nich szlachty y poddanych swoich, na ten monaster Nowodworski naiechał y zaiechał, grecko-ruskich duchownych tak, iak ktorego zastał, powypędzał, łaiąc y potrącaiąc onych; szpiklerze, piwnice poodbijał, wszytko ze wszytkim na siebie y monaster Ceperski poodbierał. *Secundo.* Monaster Pustynski na unią zaiechany, pola y grunty, ktore do cerkwi swiętego Mikołaja w Mscisławie należały, gwałtownie poodbierane. *3-tio.* Paroch Dąbrowienski Paweł Korzun, zostawszy unitem, trzy cerkwi na unią odebrał, y to u ichmosciow panow possessorow wymogł, że dziesięć wiosek religii schysmatyckiey do niego chodzić y także unią przyiąć musieli. *Quarto.* Kapłani grecko-ruscy przed tym mieli wolność dzieci swoie, do małżenskiego stanu sposobne, żenić bez kwitow, a teraz ichmość panowie possessorowie, fortuny swoiey puszczaiąc żydom w arendy, bez wszelkiey dystynkcij ciż graecowscy kapłani muszą za dzieci swoie żydom arendarzom kwitowe dawać, nie bez osobliwszego zdzierstwa. *Quinto.* Iegomość xiądz arcybiskup Połocki zażywa różnych sposobow na wyniszczenie religii graeco-ruskiey to przez rożne subordynacye, to przez nasyłanie swoich kapłanow, kiedy gdzie na ktorym mieyscu

greko-ruski umira, zażywaiąc w tym y tym podobnych okolicznosciach brachium saeculare. *Sexto*. Ichmość panowie komisarze y administratorowie dóbr rożnych kapłanow greko-ruskich do podatkow niezwyczaynych przymuszaią y onych aggrawuią, chcąc ich takowym uciemiężeniem do unii przyciągnąć. *Septimo*. Ichmość xięży canonicy, plebani, missionarze, po miastach rezyduiący, wtrącaią się w obrządki religii graeko-ruskiey, daiąc szluby oney ludziom, zabieraiąc y chowaiąc ciała zmarłych, dzieci rodzicom zabieraią y chrzczą. *Octavo*. Podług przywileiu, Moszonaki należały zawsze do kathedry Mohylowskiey, gdzie przy cerkwi Moszonackiey był folwarek na włokach osmiu, teraz te włoki trzyma zamek Mohylowski, z nich profituie y cerkiew na unią odebrał, a kathedra Mohylowska podymne z tych osmiu włok płaci. *Nono*. Sądy swieckie kapłanow graeko-ruskich, kiedy się trafi, że ktory z nich przewini, bez dystynkcij biorą y onych sądzą y przy tym zaraz cerkwie pieczętuią y odbieraią na unią, nie dopuszczając onych ad forum sibi competens. *Decimo*. Iegomość xiądz Bułharowicz, opat Horodynski, benedyktyn, z monasteru Kupiatyckiego greko-ruskiey religij pozabierał xięgi, apparaty koscielne, dzwony y dwunastu poddanych, ktorzy antiquitus też do monasteru wyż namienionego Kupiatyckiego należeli. *Undecimo*. Iegomość xiądz władyka Włodzimirski, dekretowi, na kommissij iego krolewskiey mosci anni millesimi septingentesimi vigesimi secundi ferowanemu, przy restytucyi cerkwi Pinskiey, który był na unią iako protunc władyka Pinski zaiechał, do tych czas zadosyć niechce uczynić, bo srebra, apparatow koscielnych y inne supellectilia y przywileie y fundusze, ktore pozabierał, nie oddaie, ani też expensow, na zwysz rzeczone komissye łożonych, ktore więcey szesciu tysięcy złotych polskich wynoszą, nie bonifikuie. *Duodecimo*. Manastery Drochickie wielkie co rok ponoszą aggrawacye od ichmosciow xięży iezuitow, a nayosobliwiey od ichmosciow panow studentow, z ktorymi xiądz Uszynski, komendarz tameczny, częste czyni inwazye y uciemiężenia ludziom religii greko-ruskiey non unitom, czyniąc im ustawiczne przeszkody w nabożenstwach, zabraniaią także processij zwyczaynych, trudniąc pogrzeby umarłych y onych publicznie chować, y tym podobnymi onych opprimit wiolencyami. *Decimo tertio*. Dzieie się to samo po innych mieyscach, wielu nawet in ipsa regia, pod bokiem tu w Warszawie, ww. oo. Bazylianie różne czynią dysgusta religij graeko-ruskiey, samego ministra mieszkania nie obserwuiąc, szpiegow subordynuią na obaczenie, jeżeli y kto w kaplicy poselskiey bywa, z oczywistą wzgardą soiuzu, prawa y przywileiu.

Supplica disunitorum ad serenissimum regem Poloniae, anno Domini 1747, die 20 Decembris.

Primo. Si aliquis presbiter graeco-ruthenus disunitus qualicunque modo unionem susceperit, solus in illa permaneat, ecclesia vero et homines, antiquitus ad eandem spectantes, sint ab illa unione liberi licitumque illis sit alterum presbyterum ritus proprii in illa ecclesia constituere, quia in simili modo et casu ecclesiae recipiuntur et homines ritus graeci non uniti verberibus aliisque modis ad unionem coguntur. *Secundo*. Si presbiter graeco-ruthenus in aliquo peccaverit, ejus judicium ad cathedram *Mohyloviensem*, uti ad forum competens, spectet, qua in hoc casu potestas saecularis tales presbyteros ad sua judicia trahit, judicat, ecclesias obsigillat et alium presbiterum pro libitu suo in delinquentis locum (cum) permagno religionis graeco-ruthenae detrimento suppeditat contra privilegia sacrae regiae maiestatis et constitutiones regni de immunitate huius religionis. *Tertio*. Ecclesias graeco-ruthenas, permissione divina combustas, in iisdem locis et fundationibus ut reaedificare et alias per antiquitatem dirutas restaurare liceat, aliasque sine omni

praepeditione, quia domini magnates vel maxime status spiritualis religioni graeco-ruthenae omnem ecclesiarum his temporibus reparationem vetant et, cum judaeis permittunt, his gravissime prohibent. *Quarto.* Villa Moszonaki secundum privilegia sacrae regiae majestatis pertinebat antiquitus ad cathedram Mohyloviensem, habens certam partem agrorum, vulgo *włok osm*; hos agros nunc arx Mohyloviensis possidet et ex praefatis agris debitum ad fiscum Reipublicae solvit, uti ex quietationibus videre licet; igitur praenominata cathedra humillime supplicat, ut dicta ecclesia cum suis agris ad suos possessores redeat. *Quinto.* Anno 1727 in negotio (ecclesiae) s. Nicolai, in arce oppidi *Homel* existentis, ad unionem avulsae, illustrissimus dominus Ancuta, episcopus Antypatrensis, referendarius M. D. L., fecit publicam inquisitionem in praesentia commissariorum, etiam ex parte religionis graeco-ruthenae, ubi quam plures personae status spiritualis et saecularis juramento probarunt, praedictam ecclesiam ab antiquo esse fundatam propter homines ritus graeci non uniti, quibus ideoque reddi debuit, et hoc tantum negotium post in occulto rothulo ad illustrem dominum Pancerzynski, protunc episcopum Vilnensem, remissum est. Ut ergo haec ecclesia pro ulteriori tempore secundum objuratam inquisitionem propriae religioni restituatur, universus clerus ritus disuniti devotissime supplicat. *Sexto.* Anno 1737 in capitaneatu Homelensi circa festum ss. Petri et Pauli 4 ecclesiae ad unionem violento modo acceptae, ejectis propriis presbiteris, scilicet ecclesiae: Szczesensis, Radosciensis, Bałtromijoviensis et Novosiedlensis. Item Veteri Bychow ecclesia s. Gregorii Martyris; in bonis ecclesiae Mohyloviensis vero ecclesiae 13 ad unionem acceptae: Czericoviensis, Vilczensis, Ossoviensis, Czeremkieviensis, Błachovicensis, Hładkoviensis, Korowczensis, Moszonacensis, Pietuchoviensis, Hocławiensis, Kumenecensis, Pruschoviensis et Dołhohensis. In palatinatu Mscisławiensi ecclesiae tres: scilicet anno Domini 1734 Żadobricensis, Strikalicensis et anno 1738 Wołczanensis. *Septimo.* In comitatu Szkłoviensi, bonis d. Ppis Czartoryski, palatini Russiae, anno 1739, die 15 Februarii gubernator horum bonorum d. Bułhac duas ecclesias, Żabroviensem et Horodiscensem, ad unionem arripuit. *Octavo.* Eodem anno 1739, mense Augusto in comitatu Dąbroviensi, bonis domini suffraganei Vilnensis Sapieha, 4 ecclesiae, Litvinowscensis, Chołminiensis, Civiriensis et Laviniensis ad unionem receptae. *Nono.* Anno Domini 1740 mense Aprili ecclesiam in oppido Daszkowicze, post decessum parochi non uniti, dominus Sapiecha, venator magni ducatus Lithuaniae, missa cohorte ex arce Bychoviensi forti manu ad unionem accepit et contra jura et privilegia sacrae regiae majestatis unitum parochum introduxit. Post in crastinum cum eadem cohorte repetebatur ecclesia in pago, *Sidorowicze* nuncupato, ubi ventum est ad arma inter milites et populum disunitum, ecclesiam et religionem strenue defendentem, quo in loco ab utrinque aliquot personae et inter has praepositus unitus occubuit et permultae patratae violentiae, propter quas praenominatam ecclesiam Sidoroviensem nunc primum die 7-ma 7-bris occupavit et parochum unitum instituit; insuper in protopopia praepositurae Mscisłaviensis 4 monasteria, in protopopia Kryczoviensi ecclesiae 6, Dombrovicensi № 6 et in protopopia Lubaviensi № 12 ecclesiae et monasteria ad unionem receptae. *Decimo.* Dominus Pociey, palatinides et capitaneus Rochaczoviensis ad ecclesiam, in bonis suis in palatinatu Mscislaviensi, in oppido Rosnansi existentem, unitos introduxit. *Undecimo.* Hoc ipsum timetur in oppido Kowel et Uły, ubi homines ritus graeci non uniti variis modis et mediis ad unionem pelluntur, et vel maxime a domino Ruth, incisore terrestri palatinatus Vitepscensis. *Duodecimo.* Insistendo privilegiis sacrae regiae majestatis, episcopis Albae Russiae clementissime concessis, confirmatis et roboratis, ab eodem episcopo

humillime supplicatur, ut domini possessores, in Alba Russia et magno ducatu Lituaniae bona sua habentes, publicis literis caveant assecurentque: se abhinc nullas in posterum ecclesias graeco-ruthenas ad unionem accepturos, nec parochos, nec homines ullo modo ad id coacturos et ut omnes illas ecclesias, stante vita pie defuncti principis Czetwertynski et post fata illius avulsae sunt, restituant. *Decimo tertio.* Archiepiscopus Polocensis unitus, vario sub praetextu, profugos presbyteros non unitos protegit et vacantias, episcopo Albae Russiae proprias, unitos presbiteros promovet, ad hoc consequendum varios adinvenit modos, ut ei hac publica comitiorum authoritate vel speciali sacrae regiae majestatis rescripto prohibeatur, episcopus Albae Russiae devotissime implorat. *Decimo quarto.* Domini canonici, parochi, missionarii, in Alba Russia existentes, ut ecclesiasticas ceremonias clero ritus graeci non uniti administrare non impediant, pueros ritus ejusdem non baptizent, corpora mortuorum non convertant ad unionem, filios parentibus violenter non recipiant et ecclesias ritus graeci non uniti unioni non subiciant, sed secundum privilegia sacrae regiae majestatis, constitutiones regni et magni ducatus Lituaniae, de conservanda religione non unita sancitas, cum libero religionis exercitio conservare dignetur, praedictus episcopus Albae Russiae, scilicet Mohiloviensis, devotissime rogat. *Decimo quinto.* Permulti domini, in bonis suis ecclesias erigendo, unitos parochos instituunt et subditos suos his aliisque modis ad acceptandam religionem unitorum maximo cum discrimine religionis graecae ruthenae degunt. *Decimo sexto.* Pons traiectivus, vulgo *przewoz Brodzicki* nuncupatus, secundum privilegia sacrae regiae majestatis, ab immemorabili tempore cathedrae Mohyloviensi collatus, semper fuit in pacifica possessione episcopi Albae Russiae, annis autem proxime elapsis pie defunctus d. Zawisza, mareschalcus M. D. L., et post mortem illius uxor ejus illum cum magno damno cathedrae Mohyloviensis recepit; secundum pontem trajectivum, non dissimiliter privilegiis sacrae regiae majestatis cautum, ad ecclesiam s. Eliae in Kryczow pertinentem, possessor modernus arcis Kryczoviensis in proprios usus recepit. Pro tertio ad ecclesiam s. Eliae Prophetae, in civitate Orszanensi existentem, dominus capitaneus Orszanensis quovis anno centum florenos polonicales indebite extorquet, ut igitur hi supradicti pontes transiectivi suis legitimis possessoribus restituantur et sint in posterum a similibus vexationibus liberi, cathedra Mohyloviensis humillime supplicat. *Decimo septimo.* D. d. commissarii et administratores variorum bonorum agros, parochis non unitis legatos secundum privilegia sacrae regiae majestatis, ducum et possessorum, ab omni solutione tributi liberos, subtrahunt aut in exitium religionis ritus disuniti ad graviorem census solutionem adigunt. *Decimo octavo.* Presbiteris non unitis antea licitum fuit, filiis suis, ad contrahendum matrimonium idoneis, illud benedicere absque solutione census, vulgo *kwitowego*, nunc vero, postquam pluribus in locis domini possessores bona sua judaeis locarunt, absque omni distinctione status tale tributum judaeis arendatoribus solvere coguntur, cum summa oppressione. Quapropter et in hoc puncto universus clerus non unitus sacrae regiae majestatis protectionem implorat. *Decimo nono.* Josephus Krzycki, praepositus Nevlensis, convictus criminibus et ideo a praepositura Nevlensi abjudicatus, contulit Polociam, post susceptam unionem Nevlum, ubi celsissimi duces Radziwiłł ad instantiam archiepiscopi Połocensis jusserunt pro illo ecclesiam aedificare et fructus huius anni, ad ecclesiam Uspenya ritus non uniti spectantes, colligere, timet, ne erecta hac ecclesia praedictus ad mandatum celsissimorum ducum parochus constituatur et homines rutheni ad unionem adigantur. *Vigesimo.* Quoniam quam inveniuntur ad unionem coacti, qui, reclamante conscientia, pristinam graeco-ruthenorum religionem reverti volunt, ut igitur eos sit licitum

suscipere, episcopus Albae Russiae devotissime supplicat.

Desideria dioecesis Słucensis.

Vigesimo primo. Anno 1737 parochus Petricoviensis Josephus Bazylewicz ecclesiam graeco-ruthenam propria authoritate in villa Hraborow eripuit et unitum introduxit. Eodem anno, mense Majo alteram in villa Komorowicze ereptam injunxit. *Vigesimo secundo.* Celsissima ducissa Radziwiłłowa, haereditaria ducatuum Słucensis et Kopylensis domina, ecclesiam Sanctissimae Trinitatis, in abbatia Słucensi ex cocto latere extructam et per hostilitatem destructam, reparare fortiter prohibuit non sine notabili archimandritae Słucensis damno, cujus antecessor obtento privilegio sacrae regiae majestatis gloriosissimae memoriae Augusti II plus quam viginti millia florenorum polonicalium pro libera reparatione praedictae ecclesiae erogavit. Quae reparatio nunc propter talem prohibitionem diruitur et omnis dispensa disperditur. Quapropter archimandrita Słucensis humillime supplicat illustrissimo domino plenipotentiario, ut velit ex gratia sua cooperare privilegium a sacra regia majestate vel confirmationem anterioris ad continuandam praenominatae ecclesiae reparationem. *Vigesimo tertio.* D. Ryavcour, canonicus Gnesnensis, parochus Słucensis, tribus ecclesiis Słucensibus non unitis agros, prata et silvas propria authoritate recepit. *Vigesimo quarto.* In virtute fundorum ex arenda Słucensi, vulgo *kabak*, quolibet anno dabantur sexdecem pondo cerae purae ad ecclesiam graeco-ruthenam ad annum 1731; abhinc moderni praedictae arendae dispositores omnibus his annis solum quatuordecem pondo extradiderunt cum declaratione in futurum nihil amplius se daturos.

Monasteria Drohiczynensia existentia Sanctissimae Trinitatis et Transfigurationis Christi Domini.

Vigesimo quinto. Conquerunt summopere contra studiosos Drohicienses collegii Societatis Jesu, qui monachos ritus graeci non uniti variis injuriis afficiunt, media in civitate fustibus et lapidibus excipiunt, barbas evellunt, sacros apparatus detrahunt, cruces, vexilla recipiunt, sepulturas cum processione impediunt, fenestras in ecclesiis ex collis destruunt et similia horum, quae vel maxime facta sunt sub rectoratu r. p. Orzeszka. *Vigesimo sexto.* D. Castellanus Podlachiae Kuczynski subditis suis, parochianis monasterii Transfigurationis, ecclesiam propriam frequentare non jussit et sacramenta sumere sub gravi poena prohibuit.

Monasterium Brestense.

Vigesimo septimo. Ex agris, sibi a variis parochianis legatis, hucusque nullum censum exolvebat, nunc non tantum in futurum solvere cogitur, sed etiam pro retroactis annis, qua in re instantia illustrissimi domini plenipotentiarii ad dominum campi ducem Branicki implorat. *Vigesimo octavo.* Conqueritur contra reverendum Łoiowski, commendatorium templi parochialis Brestensis, quod anno 1730 cum rusticis subditis Societatis Jesu collegii monachis huius monasterii, corpus civis defuncti Brestensis ad sepulturam cum processione deferentibus, in ponte Muchawicensi obviavit et cum magno tumultu processionem dissipavit. In quo tumultu et crux in multas partes fracta.

Monasterium Bielscense.

Vigesimo nono. Summopere afflictum est hocce monasterium, quod decretum commissoriale, latum anno 1731, feria secunda post Octavas Corporis X-ti, prohibuit ipsi sepulturam mortuorum cum publica processione et in decreto definivit, ut corpora mortuorum sine cruce ad coemeterium deferantur; quapropter, ut hoc decretum emendetur, clementiam sacrae regiae majestatis humillime imploramus.

Monasterium Vilnense.

Trigesimo. Conqueritur primo contra d. Oginski, castrametatorem M. D. L., quod veniens Vilnam anno 1731 servis suis praecepit presbyterum graeco-ruthenum ante coemeterium capere et foro pilis capitis per publicum forum ante suum palatium ducere, quem postea in stabulo per tres dies asservavit. *Trigesimo primo.* Contra d. Zienkowicz, modernum episcopum Vilnensem, quod 1732 superiorem praenominati monasterii tota die sub strictissimo aresto tenuit, quod proprium ex claustro extradere noluit monachum; hic monachus erat Russus et natus Poltaviae, asserendo esse romanum catholicum, habitu evestitum receperunt. *Trigesimo secundo.* Consistorium Vilnense decretis suis quam plurimos ritus graeco-rutheni homines ad unionem adigit; nolentes fortunis (alias bonis) spoliat. *Trigesimo tertio.* In judiciis civilibus praedicto conventui et aliis hujus ritus hominibus difficilis justitia, pia legata in lapideis et fundis ultro eripiuntur. *Trigesimo quarto.* Lapideae et domus sub jurisdictione hujus monasterii quamvis ex officio liberae sint, attamen a celsissimo Tribunali vexantur et destruuntur.

Monasterium Dzięcołoviense.

Trigesimo quinto. Conqueritur contra illustrissimum dominum Pociey, regimentarium praeteritae confederationis magni ducatus Lithuaniae, qui accepta contributione aliquot vicibus ex hocce monasterio, de caetero per dominum Achmatowicz omnem supellectilem, aurum, argentum, vota varia, boves, vaccas etc. abstulit et ex ipsis monachis, quos sex hebdomades in aresto tenuit, habitus detraxit et conventum per totum spoliavit.

Monasterium Pinscense.

Trigesimo sexto. Conqueritur contra dominum Theophilum Godebski, episcopum Vlodimiriensem unitum, qui dum esset vladica Pinscensis, praedicto conventui omnia privilegia et scripta necessaria, ad agros et fundos spectantia, omnem apparatum ecclesiasticum et supellectilem domesticam abstulit, ut ablata restituantur, praenominatum monasterium devotissime supplicat. *Trigesimo septimo.* In economia Mohyloviensi ab antiquo moris fuit, quod aspirantes ad sacerdotium ritus graeci non uniti consensus accipiebant ab administratoribus et economis ejusdem ecclesiae. Nunc vero ab ipsa sacra regia majestate tales consensus postulari debent, quod cum permulti ob paupertatem et longitudinem itineris praestare nequeunt, humillime supplicant, ut tales consensus iterum ab economis et administratoribus praedictae economiae accipere possint.“ Originale vero earundem praetensionum idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit ac de recepto officium praesens quietavit per praesentes.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1748 гг., № 20230, л. 490—496.

№ 348.—1749 г. 1 Апрѣля.

Фундушовая запись Собиборской церкви 1637 г.

Feria 3-tia post dominicam Ramis Palmarum quadragesimalem proxima, anno Domini 1749.

Ecclesiae graeco-unitae in bonis villae Sobibor erectio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Nicolaus Karbot obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem ecclesiae graeco-unitae in bonis villae *Sobibor* per religiosas ordinis sancti Francisci conventus Brestensis moniales, cujus quidem fundationis seu erectionis tenor sequitur ejus modi: „Roku

Pańskiego tysiącznego sześćsetnego trzydziestego siodmego. Ja, Benigna Ruszkowska, za przełożeństwa urzędu mego konwentu Brzeskiego zakonu swiętego Franciszka fundowałam cerkiew z pozwoleniem zgromadzenia siostr wszystkich w maiętności naszey, we wsi Sobiborze, w położeniu powiatu Chełmskiego, za pozwoleniem y błogosławieństwem przewielebnego w Panu Chrystusie iegomosci oyca Metodiusza z Terła Terleckiego, z łaski Bożey episcopa Chełmskiego i Belzskiego, założenia tey cerkwi swiętego Jana Ewangielisty Bohosłowa dla rozmnożenia chwały Bożey y dla uwolnienia od schyzmy ubogich poddanych naszych, do ktorey cerkwi czasy wiecznemi nadałam pola włuk pułtory ze wszystkiemi pożytkami do nich przynależącemi; do tego przydałam pola na dwoch mieyscach: na iednym mieyscu nazwane *Orzechowice*, a na drugim *Lipowiec*, także sianożęci na kosarzow pięć na mieyscu nazwanym *Butyczu*, a y na błociech, co może skosić; do tego opał wolny w puszczy naszey, a na budynek z wiadomoscią urzędnika naszego; także barci drzewnych dziesięcioro, w ktorych pszczoł dwoie, a w spustoszeniu tego dziesięciorga drzewa bartniego ma sobie wyrobić swieszczennik tam, gdzie nasz urzędnik ukaże; mełcie wolne na Bugu we młynie bez miary na kożdy tydzień dwie czwierci Włodawskie, ryb wolne łowienie na Bugu. Do tegoż folwarku naszego ma zawżdy na każdy rok dochodzić oyca swieszczennika złotych polskich trzydziesci, z ktorych zawsze kwit ręczny odebrawszy ma dawać, mąka pszenna na proskory z folwarku naszego do cerkwi ma bydź dawana, na wino y na ładan poddani naszy po groszy cztery polskie z domu maią zawsze dawać. Powinien też ociec swieszczennik iako ten, tak y inszy po nim następuiący, na kożdy tydzień we srodę (y) w sobotę molęben, albo litanią Nayswiętszey Panny zą ieymość pannę matkę y zą wszystek konwent zgromadzenia siostr zdrowie y poddanych odprawować y leżących przy cerkwi, w każdą niedzielę y w swięto wielkie nabożeństwo aby zawsze odprawiało się. Do tego też ociec swieszczennik nie ma nic wyciągać na poddanych naszych, tak ten, iako y inszy następuiący po nim, tylko ode krztu po groszy trzy, od szlubu groszy sześć, od pochowania ciała y przewodu groszy dwanascie, od spowiedzi co czyia możność, od poswięcenia chleba na Wielkanoc po groszu, gdyż to ich starodawny zwyczay. Przy tey fundacyi nowey cerkwi oddaliśmy oycu swiaszczennikowi Alexemu Abrahamowiczowi, następuiącemu na fundacyą, obrząd y ochędostwo cerkiewne jako: patynę, łyszkę, gwiazdę, puszkę srebrno-złocistą dla chowania sakramentu Pańskiego, kielich tercynowy, ryzy materyi, *nędzy* nazwaney, ze wszystkiemi apparatami, do służby Bożey należącemi, antepedium adamaszkowe zielone, drugie tabinowe w pasy, obrós y towalnie na ołtarz; przy tym wołow parę, krow parę, owiec dwoie, kuz dwoie, swini dwoie, co wiecznemi czasy mamy trzymać obie strony. A dla lepszey wiary rękami naszemi podpisuiemy y pieczęć konwentu naszego przykładamy. Działo się w *Brzesciu* przy zgromadzeniu siostr dnia dziewiątego Nowembra. Benigna Ruszkowska, na ten czas przełożona konwentu Brzeskiego zakonu swiętego Franciszka. S. Urszula Lipska, wikarya. Siostra Eufrozoya Pukarska. S. Maryanna Szyszkowska. S. Joanna Tarkońska. S. Konstancya Sapieżanka Woynina (Locus sigilli). Te pobożne na nowym korzeniu cerkwi ufundowanie pochwaliliśmy y, wdzięcznie przyiąwszy, pastersko pod czas soboru dzisieyszego naszego zgromadzenia stwierdzamy y approbuiemy. Datt w *Chełmie* die decima sexta Septembris, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo. Methody Terleckj ex Terła, episcop Chełmski y Bełzski, ręką własną".

Originale vero ejusdem idem offerens rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1749 г., № 20231, л. 121.

№ 349.—1749 г. 29 Апрѣля.

Запись въ пользу Цыцовской церкви 1717 г.

Feria tertia post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1749.

Obligationis ecclesiae Cycoviensis ritus graeci oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus in Christo pater Josephus Sieniewicz, causarum monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni procurator, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit obligationem, ecclesiae Cycoviensi ritus graeci servientem, per magnificum Buyno, thesaurarium terrae Livensis conscriptam ac sigillo genuino communitam, infraacticandam de tenore tali: „Wielebny iegomość xiądz pleban Cycowski za nadane do cerkwi tuteyszey pole, nazwane *Chudobowszczyzna*, y z łąką, tę powinien wypełnić obligacye dla wielmożnego iegomosci pana Jozefa Buyny, skarbnika ziemi Liwskiey: co sobota mszę swiętą mieć powinien przed obrazem Nayswiętszey Panny na tę intencyą, aby mnie ta Matka swięta we wszystkim zawsze cieszyć raczyła y miała mnie w swoiey protekcyi. Co swięto zaś y niedziela powinien będzie tenże prosić ludzi o iedne „Zdrowaś Marya" na intencyą powzięta sobie, to iest mnie, item za zmarłych rodzicow moich o iedne prosić pozdrowienie, item za chorych y podróżnych o iedne pozdrowienie, item o pokoy zupełny prosząc Boga iedne „Zdrowaś Marya", item o urodzaie dobre błagaiąc majestat Boski iedne pozdrowienie, item, aby Pan Bóg grzechy odpuścić raczył, iedne pozdrowienie. To skończywszy, za kielich y patynę *Pod Twoią miłość* zawsze spiewać, ale przed dawaniem pateny ludziom, chmary obaczywszy, zaraz dzwonić. Działo się w *Cycowie* dziewiętnastego Julij, millesimo septingentesimo decimo septimo. Jozef na Buynach Buyno, skarbnik ziemi Liwskiey, manu propria. (Locus sigilli genuini illius)."

Originale vero ejusdem obligationis idem offerens post ingrossationem in acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 205.

№ 350.—1749 г. 16 Іюня.

Основаніе православнаго Подгорецкаго монастыря 1641 г.

Feria 2-da in crastino festi sanctorum Viti et Modesti Martyrum, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Ecclesiae erectionis certae ritus graeci, ad praesens unitae, in bonis Podhorce existentis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Joannes Pomorszkant, decanusChełmensis ritus graeci, obtulit et (ad) acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem introcontentam tenoris sequentis: „Stanisław Gozdź na Gozdowy, Podhorcach y Zalesiu etc. pan y dziedzic. Wszem w obec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć należało, teraz y napotym będąc(ym) następcom, dzierzawcom y sukcessorom moim dzierzawy y oyczyzny moiey własney dziedzicznej, wiadomo czynie, iż ia, maiąc sobie zaleconą fundacyę zdawna od swiętey pamięci iegomosci pana Jana Gozdzia, założenie *monastyra Podhoreckiego*, w maiętnosci moiey *Podhorcach*, nayduiącey się (nad) Huczwią, na siedlisku starym, z ogrodem obok klasztora, *Lubieniowiu*, przy lasku zdawna leżącym, tytułu Narodzenia Nayswiętszey Panny Boga rodzicielki, porządku starożytney religiey greckiey, chcąc to mieysce wiekuiscie mieć ku czci y chwale Pana Boga Wszechmogącego y Bożey rodzicielki na

wieczną pamiątkę y sławę za odpuszczenie grzechow swych oddane, tedy w nich czercow reguły swiętego Bazylego zafundował, ktorzy maią bydź pod posłuszeństwem patryarchy swego Konstantynopolskiego wselenskiego y starszego exarchi iego, iako na ten czas metropolity Kijowskiego Piotra Mogiły y władyki Łuckiego Anastazyusza Puzyny, do ktorego to manastyra podany iest za ihumena nabożny ociec Pafnuciusz Obrowiecki braci wszystkiey z ręki nieboszczyka oyca Pafnucego *) Ipolitowicza, władyki Mileckiego, nie unita, ktory to ociec ihumen, iż do tych czas nauką chrzescianską, pobożnoscią y przykładem około dusz ludzkich nayduie się; tedy ia, widząc te fundacyą pobożną y duszy iegomosci pana oyca mego y dobrodzieia zbawienną, one we wszystkim tym pisaniem moim approbuię y temu monastyrowi, co iest do używania podano zdawna, nadaię, mianowicie rolę, od nich dwie szescioro stay pułłankowych obok Andrzeiowey Kułakowcowey miedzy; na dru(giey) grani od *Ławiku* czworo stay mało co większych, od czwiertnych y z łąką w głowach przy tym polu, ku *Lachotyczu* leżącem; na trzeciey grani naprzeciwko *Beznosowki* za starym Ostapem Misiukiewiczem ku *Wołkowiy* stay siedmioro czwiertnych y insze przynależytosci, chałupa popowska z ogrodem y z zagumienkiem przeciw tey chałupy, w któtey to chałupie maią mieć zakonnicy swego gospodarza. Łowienie ryb wolne w rzece lub dryhubicą (tryhubicą), lub też więcierzami na tych trzech także wolność, pierwszy po starey grobli, a dwa trochę podal ku *Bieniowu*; opał, ogrodzenie zdawna wolne, z czego niemaią dawać żadnych podatkow nikomu, iako słudzy Bozi, ktorym nie ma się nikt przeciwić w niczym, ani ich krzywdzić żaden sukcessor moy pod zakładem pięciu tysięciu grzywien polskich, na ten monastyr przypadaiących, gdyby o to do należnego forum pozwali, a za ukrzywdzeniem iakimkolwiek y postanowienia tego mego wiecznego od moich sukcessorow do starszych swoich, metropolity Kijowskiego y władyki, im należącego prawosławnego, a nie unita, appelluią y wolne czynienie prawne z sukcessorami moiemi na nie to prawo swoie wiecznie wlać wolno będzie. Co wszystko chce mieć wiecznemi czasy, aby to zachowano. Y na to dla lepszey wiary swoią się ręką podpisuię y pieczęć moię przycisnąć rozkazałem. Działo się w *Gozdowey*, die prima Ianuarii, millesimo sexcentesimo quadragesimo primo. Stanisław Gozdź, manu propria". Originale vero ejusdem erectionis idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за № 20231, л. 324.

*) Пансій (не Панфутій) Ипполитовичъ Черкавскій, игуменъ Милецкаго монастыря, поставленъ православнымъ епископомъ Холмскимъ.

№ 351.—1749 г. 16 Іюня.

Свидѣтельство епископа Суши о присоединеніи къ уніи монаховъ Подгорецкаго монастыря и о принятіи послѣдняго въ вѣдомство уніатскихъ владыкъ 1685 г.

Feria 2-da in crastino festi sanctorum Viti et Modesti Martyrum, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Ejusdem erectionis approbatae oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Joannes Pomorszkant, decanus Chełmensis ritus graeci, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionis approbatam, intro contentam tenoris sequentis: „Jakob Susza, z Bożey łaski y stolicy swiętey apostolskiey episkop Chełmski y Bełzski, archimandrita Żydyczynski. Wszystkim ten list nasz czytaiącym ludziom tak stanu duchownego, iako y swieckiego, łaska y pokoy Chrystu-

sow. Do wiadomosci donoszę, komu o tem wiedzieć będzie należało, iż wielebny ociec Jozef Sozkiewicz, actu prezbiter, zakonnik reguły swiętego Bazylego Wielkiego z drugim wielebnym bratem Iowem Zubikiem, tegoż zakonu swiętego Bazylego Wielkiego, zostaiąc w *monastyrku Podhoreckim* aż dotąd w dyzuniey, za powodem iasnie wielmożnego Stefana Czarnieckiego, pisarza polnego koronnego, przyszedłszy do nas, usilnie prosili, abyśmy ich do naszego pasterstwa, w iednosci swiętey z kosciołem rzymskim znayduiącego, przyieli, obiecuiąc nam, iako pasterzowi swemu, powolnemi bydź zawsze owieczkami y pod posłuszenstwem naszym zawsze zostawać. My tedy episkop, widząc ich do iednosci swiętey skłonność y przeciwko nam, iako pasterzowi, powolność, uważywszy ich dobre przedsięwzięcie y intencyą, rozkazaliśmy im spowiedź swiętą odprawić y od schyzmy rozgrzeszyć, także kommunią swiętą przyiąć, na ostatek juxta praescriptum sacrae Congregationis sanctae romanae ecclesiae wyznanie wiary swiętey katolickiey uczynić. Co że wszystko ochocze uczynili y odprawili, tedy my episkop onych do naszego pasterstwa w dyecezyą naszą Chełmską przyimuiemy y za prawdziwych unitow z kosciołem swiętym rzymskim uznawamy, y aby za takich u wszystkich katołikow byli miani, pilnie y usilnie prosiemy y zalecamy. Pozwoliliśmy też im, aby w tymże monasterku swoim dożywotnio zostawali, służąc Panu Bogu y chwałę Jego swiętą pomnażaiąc. Na co wszystko dła większey wiary y to nasze testymonium przy pieczęci naszey episkopskiey z podpisem ręki własncy z kancelaryey naszey wydać kazaliśmy. W Chełmie czternastego Iunij, tysiącznego sześćsetnego osmdziesiątego piątego. Jakub Susza, episkop Chełmski y Bełzski. Produkowany był przed nami list ten, upraszaiąc, abyśmy on approbowali, iakoż in omnibus approbuiemy, conservando tegoż wielebnego oyca Jozefa, zakonnika przy tym monastyrku, ad vitae tempora hac conditione, ażeby przykładnie, bez zgorszenia ludzi na tamtym mieyscu żyiąc, nam posłuszny był. Die decima sexta Maii, millesimo sexcentesimo nonagesimo. A. Łodziata, episkop Chełmski.—Y ia będąc episkopem Chełmskim, ten list in omnibus clausulis ac punctis approbo. Xiądz Gedeon Woyna Orański, episkop Chełmski y Bełzski". Originale vero ejusdem erectionis idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 325—326.

№ 352.—1749 г. 26 Іюня.

Фундушовая запись Милеевской церкви 1741 г.

Feria quinta post festum Nativitatis sancti Joannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Fundatio ecclesiae parochialis ritus graeci Mileioviensis oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Theodorus Chomicki, ecclesiae Mileioviensis ritus graeci presbyter, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem ecclesiae parochialis Miloviensis ritus graeci infraacticandam tenoris sequentis: „Sebestian na Wyżycach Wyżycki, Ewa z Sienickich Wyżycka, kasztelanowie Konarscy, ninieyszym skryptem naszym, komu by de jure należało, wiadomo mieć chcemy, iż z obowiązku miłosci Boskiey y bliźniego staraiąc się o naypierwszą życia katolickiego maximę, ktura na chwałę Boga Stworcy y ratunku dusz krwią nayswiętszą Chrystusową odkupionych naywięcey należy, umysliliśmy dewocyą w kaplicy naszey dworu Jaszczowskiego ufundować, aby każdego tygodnia dwie mszy swięte, we szrzodę za żywych, w sobotę za zmarłych, ratunku po-

trzebuiących, lub w inne dni odprawowane byli, iakoż actu funduiemy. Ktorą obligacyą ponieważ z konsensu y błogosławieństwa jasnie wielmożnego iegomosci xiędza Feliciana Wołodkiewicza, biskupa ritus graeci latino-uniti Chełmskiego, akceptował y przyioł wielebny xiądz paroch Teodor Chomicki, cerkwi Mileiowskiey, obowiązuiąc się czynić zadosyć obligacyom wzwyż opisanym, ktore in successum temporis trwać nie odmiennie powinny, w nagrodę praw wielebnego xiędza parocha Mileiowskiego naznaczamy, aby corocznie złotych polskich sto osm, numero 108, po groszy trzydziesci w złoty, z skarbu naszego corocznie wypłacane byli temuż wyż przerzeczonemu parochowi Mileiowskiemu. A że ta fundacya aby była opus perpetuitatis, obliguiemy pod sądem Boskim y sądem fori ubiquinarii spiritualis et saecularis, tak successorow naszych, dziedzicow dobr Jaszczowa, iako y parocha Mileiowskiego, teraz y na potym będących, aby we wszystkim tey teraznieyszey fundacyi zadosyć czynili, ktore in quibusvis actis castrensibus actikować pozwalamy. Na co dla lepszey wiary, wagi y pewnosci rękami własnemi podpisuiemy się y pieczenć przycisnąć rozkazaliśmy. Datum w *Jaszczowie* die undecima Novembris. anno millesimo septingentesimo quadragesimo primo. S. P. z Wyżyc Gerald Wyzicki sui et consortis nomine subscribo. Wyzicki, kasztelan Konarski, manu propria. Locus sigilli. Ewa Wyżycka. Felician Wołodkowicz, biskup Chełmski, manu propria. Locus sigilli".

Originale vero idem offerens post ingrossationem rursus ad se recepit, de quo recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 274.

№ 353.—1750 г. 27 Апрѣля.

Долговая запись епископа Володковича Кочоровскому.

Feria secunda post dominicam *Cantate* proxima, anno Domini 1750.

Illustrissimi ac reverendissimi Wołodkowicz, episcopi Chelmensis ritus graeci, in rem olim magnifici Koczorowski, ensiferi Calissiensis, sponsionis certae oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Adamus Koczorowski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit sponsionem certam manualem, per illustrissimum ac reverendissimum Felicianum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem. in rem et personam olim magnifici Vladislai Koczorowski, ensiferi Calissiensis, super summam intro contentam datam manuque ejusdem propria subscriptam, infraacticandam de tenore tali, qui sequitur ejus modi: „Anno millesimo septingentesimo quadragesimo nono, die decima Iunii. Wiadomo czynię, komu o tym wiedzieć będzie należało y należy, iż ja ku pilney potrzebie murów wziołem y pożyczyłem u iegomosci pana Koczorowskiego, miecznika Kaliskiego, dwa tysiące złotych polskich, ktorą summę mam y powinien będę oddać ieżeli nie w poł roku, to za rok in termino diei decima Iunii una cum provisione od tey summy przy oddaniu y wyliczeniu bez wszelkiego prawa y zawodu, casu contraventionis wolna intromissia do dobr Pokrowki, ponieważ per se wzięte na mury. In cujus fidem przy pieczęci zwykłey ręką się własną podpisuię. Datum w *Czerniejowie*, ut supra. Felician Wołodkowicz, biskup Chełmski y Bełzski, D. D. opat, manu propria. (Locus sigilli)".

Originale vero ejusdem sponsionis idem offerens post ingrossationem in acta praesentia rursus ad se recepit, de quo recepto, sibi extradito officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за № 20232, л. 218.

№ 354.—1750 г. 25 Іюня.

Возраженіе Красноставской городской управы на жалобу іезуитовъ о недопущеніи ихъ пользоваться городскимъ архивомъ.

Feria quinta in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini 1750.

Spectabilis Głuszkiewicz ac alii cives Crasnostavienses contra collegium Crasnostaviense Societatis Iesu manifestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter venientes zacnie sławetni panowie Grzegorz Głuszkiewicz, Franciszek Grabinski, burmistrze miasta iego królewskiey mosci Krasnegostawu, swym y innych pp. radnych y całego pospolstwa imieniem, przestrzegaiąc prawa swego całosci, aby w nim nie podpadli iakowey stracie, skoro dowiedziawszy się przez wielmożnego iegomosci xiędza Marcina Nazarewicza, magistra Societatis Iesu, imieniem swym y wielebnego iegomosci xiędza Franciszka Głuszkiego, rektora Societatis Iesu kollegium Krasnostawskiego, manifescie uczynionym, tak o nieważność onego remanifestuią się o to: iż oni, a osobliwie iegomość xiądz magister Nazarewicz, maiąc pozwolenie powierzenia xiąg mieyskich do kwerędy lustrowania donacyi, otrzymanych na gronta mieyskie, y innych transakcyi swoich przez dni cztery, gdzie wszystkie księgi zlustrowawszy, w niektorych ponaznaczał, z innych extrakty wyiąć kazał, sobie pretenduiąc xięgi w roku tysiącznym sześćsetnym dziewięćdziesiątym drugim, ktore xięgi przez Szwedow spalone y zdezelowane, iako też y przez Sasow tak xięgi, iako y przywileia zruinowane, ze szczętem podarte, ktorego roku w xięgach wynaleść nie mogł, gdyż wielebni ichmość oo. iezuici w Krasnymstawie od roku tysiącznego siedemsetnego osimnastego fundować się zaczeli; od tych że lat dopiero donacie różne pozachodziły na grąta mieyskie, a wielebny xiądz magister Nazarewicz dawnieyszych lat y xiąg pretendował szukać, do ktorego mniey należało, lecz na requizycią y prozbe innych duchownych powtornie xięgi kazał sobie dawać, ktoremu nie zbronne były. Widząc sam iegomość xiądz Nazarewicz, magister, że daremna praca iego nad xięgami, pochować kazał, pochowawszy, do archiwum przychodzi iterato do xiąg, a magistrat maiąc do wyięcia relacye z kancellaryi y one wysyłaiąc do Warszawy w sprawie z duchowieństwem do wykupna, poszli wszyscy, iegomość xiądz magister Nazarewicz, maiąc złą suppozycyą na remanifestantow, manifest uczynił w grodzie o niepozwolenie querędy, maiąc tyle czasu do woli swey kwerędować, a gdyż księgi w dawnieyszych latach niżeli ich fundacya, a lubo li donacie pootrzymywali na grąta mieyskie, to w grodzie Krasnostawskim więcey, niżeli w naszych księgach poczynionych iest, a to czyniąc na wielkie koszta całosci miasta y raycow iego, jako też y w sprawie dalszey prolągacie, aby skutku miasto żadnego z ichmosciami nie wzięło y do effektu nie przyszło, widząc blisko następuiącą kommissią, lecz remanifest(anci) samiż widząc dawne dezolacyą ksiąg, przywilejow przez nieprzyiacioł różnych Szwedow, kozakow, Sasow, reszte chcąc onych dochować, za wszelkim kluczem y dozorem teraz dotrzymać chcąc, aby w dezolacyą dalszą nie poszły, dawszy remanifestanci xiąg do kwerędy wielebnemu xiędzu magistrowi Nazarewiczowi, gdzie zamiast querendy, niesłusznemi manifestami po xięgach remanifestantow maluie y cyrkluie. Przeciwko ktorey niesłuszney manifestacyi uczynieniu iterato solennie remanifestuią się, obiecuiąc o to wszystko zwyż mianowane, ztąd y koszta pochodzące prawnie upomnić się y dochodzić.

Тоже, л. 341—342.

№ 355.—1751 г. 11 Августа.

Разрѣшеніе, данное базиліанскимъ генераломъ игумену Холмскаго монастыря на болѣе выгодное помѣщеніе монастырской суммы.

Feria quarta in crastino festi sancti Laurentii, Levitae et Martyris, anno Domini 1751.

Licentiae, seu consensus, a reverendissimo Hipatio Bilinski O. S. B. M. Congregationis rutenorum Generali dati, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus admodum reverendus in Christo pater Maximilianus Ryło, monasterii Chełmensis ordinis sancti Basilii Magni superior obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit licentiam, seu consensum, a reverendissimo Hypatio Bilinski, ejusdem ordinis s. B. M. Generali, ad cedendum de sorte, in *Plavanice* sita, in rem praedicti religiosi et admodum reverendi in Christo patris Maximiliani Ryło, ordinis ejusdem s. B. M., datum manuque ejusdem suprascripti reverendissimi generalis propria subscriptum ac sigillo communitum, infraacticandum de tenore, qui sequitur, ejusmodi: „Hypatius Bilinski, ordinis sancti Basilii Magni Congregationis ruthenorum Generalis. Admodum reverendo in Christo patri Maximiliano Ryło, ordinis nostri presbytero, sacrae Theologiae doctori, superiori Chełmensi, salutem in Domino. Expositum est nobis nomine et ex persona admodum reverendae paternitatis vestrae, quomodo ipse pro ea, qua pollet erga procurandum bonum commune commissi sibi monasterii, solicitudine, vindicationi sterilescentium proventuum incumbendo, summam certam duorum millium florenorum polonicalium monasterii sui Chełmensis fundationalem seu legatitiam, prius apud magnificum Andream Wolski, capitaneum Krusvicensem et subjudicem Chełmensem, super bonis ejus haereditariis jure reemptionali haerentem, succesive vero in bona Pławanice magnifici Josephi Kunicki, protunc capitanei Rudnensis, post succamerarii Chełmensis, jure eodem reemptionali translatam atque super certa sorte eorundem bonorum Pławanice, secuta post fata praedicti haeredis potioritate creditorum, per decretum potioritatis cautam quidem et designatam, sed non plene, nec sine incommodo monasterii fructificantem ad priorem censualis fructificationis statum per novam ejusdem summae reemptionalem locationem reducere intendat atque enixe curet, atque hocce suum intentum ad discussionem ab admodum reverenda paternitate vestra propositum, reverendisimus pater provincialis et venerabile consultorium Provinciae Sanctissimae Trinitatis (prout ab admodum (reverenda) paternitate vestra allegatur) in ultima consultatione illius Provinciae, sub finem anni praeteriti millesimi septingentesimi quinquagesimi *Polociae* celebratae, ratihabitum et approbatum est. Nihilominus admodum reverenda paternitas vestra pro ea, qua fertur, erga observantiam constitutionum ordinis, propensionem opportunam a nobis, per constitutiones capitulares praescriptam et requisitam licentiam et consensum, super hocce negotio licite et valide transigendo, debita cum instantia expetit. Nos petitioni hujusmodi, utpote justae, benigne annuentes, expetita—consensum et licentiam —de assensu consultorii ordinis, ad latus nostrum praesentis, danda et concedenda esse duximus, prout quidem per praesentes damus et concedimus plenariam et omnimodam facultatem et potestatem admodum reverendae paternitati vestrae impertiendi de sorte illa, in bonis villae Pławanice monasterio Chełmensi per decretum potioritatis in summa praefata duorum millium exdivisa, cum quocunque dabili et idoneo contrahente transigendi ac pro enumeranda liquide duorum millium summa in rem exolventis de jure monasterii sui Chełmensis super

praefatam sortem bonorum Pławanice cedendi, ita tamen, ut summa haec duorum millium ex praedicta sorte bonorum Pławanice levanda, aut alteri cuipiam summae ejusdem monasterii Chełmensis tute et secure locatae adjungatur, vel seorsive etiam super bonis mundis et liberis et, quantum fieri potest, minus a monasterio distantibus, jure reemptionali secundum primitivam sui naturam in censum perpetuum in rem monasterii Chełmensis locetur et investiatur. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo ordinis communiri mandavimus. Dabantur in monasterio residentiae nostrae *Poczajoviensi* die decima sexta Martii veteris stili, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo primo. Hipatius Bilinski, ordinis sancti Basilii Magni protoarchimandrita, manu propria. (Locus sigilli). Augustinus Nowosielski, ordinis sancti Basilii Magni Congregationis ruthenorum secretarius ex Provincia Sanctissimae Trinitatis, manu propria." Originale vero ejusdem consensus idem offerens post ingrossationem in acta rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1751 г., за № 20233, л. 594.

№ 356.—1752 г. 15 Іюля.

Объявленіе королевскаго декрета о десятинѣ, слѣдуемой съ крестьянъ Красноставскаго староства Красноставскимъ каѳедральнымъ викаріямъ.

Sabbatho ipso die festi Divisionis sanctorum Apostolorum, anno Domini 1756 (должно быть *1752*).

Ex parte admodum reverendorum vicariorum cathedralium Crasnostaviensium pro peragenda commissione famatis civibus Crasnostaviensibus editae innotescentiae oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus Stanislaus Cichonski, ecclesiae cathedralis Crasnostaviensis et generalis procurator, praevia manifestatione contra generosum Kochowski, regentem actorum castrensium Crasnostaviensium, de non suscepta praesenti innotescentia de diligentia sua et aliorum admodum reverendorum vicariorum ejusdem ecclesiae cathedralis Crasnostaviensis nomine facta, obtulit et eidem officio ad acticandum per oblatam porrexit copiam innotescentiae peragendae commissionis in villis, ad capitaneatum Crasnostaviensem spectantibus, ex vi decreti sacrae regiae majestatis, inter eosdem vicarios et communitates praefatarum villarum per magnificos commissarios sacrae regiae majestatis lati, infra acticandam, de tenore sequenti: „My Jozef na Słupowie Szembek, biskup Chełmski, nominat Płocki, Wacław na Rejowcu y Podhorcach Rzewuski, wojewoda Podolski, hetman polny koronny, Ulryk xiąże Radziwiłł, koniuszy wielkiego xięstwa Litewskiego, Jerzy Otwinowski, kanonik katedralny Chełmski, Paweł Paprocki, kanonik katedralny y officiał generalny Chełmski, Ludwik Balicki, doktor oboyga prawa, kanonik katedralny Chełmski, Jozef Łysakowski, kustosz kollegiaty Zamoyskiey, Jozef Łopuski, sędzia grodzki Chełmski, Antoni Deboli, sędzia grodzki Grabowiecki, Jozef Dębicki, skarbnik Chełmski—kommisarze przez dekret i. k. mci pana naszego miłościwego sądow referendarskich koronnych naznaczeni y deputowani. Wam uczciwym y pracowitym wóytom, włodarzom przysięgłym y całym gromadóm wsiów: Sienice, Małochwieja, Latyczowa, Rońska, Gór, Zagrodek, czyli Zalewek, Zadworza, Zażołkwi, Ruszowa, Niedziałowic, Niemienic, tudzież uczciwym wybrańcom seu sołtysom przerzeczoney wsi Niemienicy Białki, do starostwa Krasnostawskiego należącym, ninieyszym listem innotescencyi pozwu naszego obwieszczamy y do wiadomosci podaiemy, iż produkowany nam iest dekret sądow i. k. mosci pana naszego miłosciwego referendarskich koronnych, mię-

dzy wielebnemi wikaryuszami kościoła katedralnego Krasnostawskiego, powodami, z iedney, a wami gromadami pomienionemi, iako pozwanemi, z drugiey, w sprawie względem dziesięciny wytyczney z rol waszych wszystkich gromadzkich z oczywistych stron kontrowersyi pod aktem w Warszawie, w sobote, pridie niedzieli Środopostney, to iest dnia iedynastego miesiąca Marca, roku tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego drugiego ferowany, którym to dekretem sąd i. k. mści p. n. miłościwego referendarski koronny nas za kommissarzy do exekucyi tego dekretu naznaczył y deputował y nam, abyśmy na mieysce, które nam się wygodnieysze zdawać będzie w pomienionych wsiach starostwa Krasnostawskiego, ziechali y tam w niebytnosci niektórych współkommissarzow naszych, aby nas tylko liczba trzech była, ziachali, jurysdykcyą naszą kommissarską zafundowali y dekret pomieniony, którym wy do dziesięciny wytyczney powodem wydawania, tudzież do zapłacenia znacznych expensow przez wielebnych wikaryuszow, z okazyi waszych erogowanych, y na dwoie vadium capitale redukowane, iako też dziesięcinę za lat dwie przysądzoną uspokoienia obligowani y osądzeni iesteście, do zupełney exekucyi przyprowadzili, zlecił y rozkazał. Przeto my wam pomienionym gromadom tak w szczególnosci, iako y w pospolitości wszytkim, także sołtysom czyli wybrańcom, w tymże dekrecie zmiankowanym, obwieszczamy y powagą królewską przykazuiemy, abyście się na instancyą y prawne poparcie wielebnym wikaryuszom kościoła katedralnego Krasnostawskiego na mieyscu we wsi, *Zażołkwi* nazwaney, we dwóch niedzielach od położenia tey innotescencyi naszey, to iest na dzień czwarty miesiąca Sierpnia roku tysiącznego siedmsetnego piędziesiątego drugiego, osobiście, prawnie y zawicie stawali, do widzenia y przysłuchania się dekretu wzwyż wyrażonego referendarskiego koronnego, reprodukowania iurysdykcyi naszey kommissarskiey względem onego zafundowania y tegoż dekretu we wszystkich punktach y obowiązkach onego do zupełney exekucyi przyprowadzenia y co się powinności naszey dotycze postanowienia. Stańcież tedy y terminu wzwyż wyrażonego dopilnuycie y rzeczy osądzoney każdy z was zadosyć uczyńcie. Czyli wy zaś staniecie, czyli nie, my iako nam iest dekretem i. k. m. p. n. miłościwego zlecono, według tegoż dekretu z wami postąpiemy y dziesięcinę in instanti pomienionym wielebnym wikaryuszom wytykać każemy. Datt w *Krasnymstawie* die undecima Julii, millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo anno. Jozef z Słupowa Szembek, biskup Chełmski, nominat Płocki y na wzwyż wyrażoną kommissyą kommisarz, m. p. (L. S.). Paweł Antoni Paprocki, kanonik katedralny y officiał Chełmski, dekretem i. k. mci naznaczony kommisarz. Iózef Dębicki, dekretem i. k. mci naznaczony kommisarz". Originale vero ejusdem innotescentiae idem post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto sibique restituto oficium praesens quietavit.

Изъ акт. книги Холм. грод. суда 1752 г., за № 20235, л. 445.

№ 357. —1752 г. 18 Октября.

Фундушовая запись, данная Лопускимъ Серебристской церкви въ 1751 г.

Feria quarta ipso die festi s. Lucae Evangelistae, anno Domini 1752.

Erectionis ecclesiae ritus graeci, per magnificum Josephum Łopuski fundatae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chelmensia personaliter veniens generosus Josephus Jasienski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit erectionem novae ecclesiae ritus graeci. per magnificos Łopuskie, ensiferos terrae et vicecapitaneos castren-

ses Chełmenses, conjuges, in bonis *Serebryszcze* fundatae, per illustrissimum ac reverendissimum Felicianum Wołodkowicz, episcopum Chełmensem, approbatam manibusque propriis tam magnificorum fundatorum, quam approbantis propriis subscriptam, infraacticandam de tenore sequenti: „Za dozwoleniem pasterskim jasnie wielmożnego imci xiędza Filippa Wołodkowicza, biskupa Chełmskiego, Dermanskiego, Dubienskiego y Swiętokrzyskiego opata, osobliwszego dobrodzieia moiego, czyniąc zadosyć poszlubioney intencyi, ażebym cerkiew ze wszystkim apparamentem y należytą dla kapłana sufficyencyą wystawił, takową wieczyście trwać maiącą czynię y postanawiam erekcyą. Naypierwiey cerkiew pod tytułem swiętego Onufrego w dobrach moich dziedzicznych wsi *Serebryszczach*, na którą już iest co do materyi wszelka gotowość z ołtarzami, obrazami, apparatami, puszką y kielichem srebrnemi, już sporządzonemi, generalnie ze wszystką do cerkwi ku chwale Boskiey należącą ozdobą, jako nayprędzey w roku teraznieyszym wybudować y sporządzić deklaruię. Na sufficyencyą zaś kapłana y niżey wyrażoną dość nie uciężaiącą obligacyą złotych polskich tysiąc nie tylko teraznieyszą na dobrach całych Serebryszczach moich dziedzicznych, w woiewodztwie Ruskim a ziemi Chełmskiey leżących, zapisuię erekcyą, ale y osobliwie transactione authentica cum pendenda per septem a centum provisione zapisać w grodzie Chełmskim obliguię się. Liberam sobie, ieżeliby zaś mnie do tego nie przyszło, sukcessorom moim transportationem summae praemissae na insze dobra wolne y niezawiedzione, eliberuiąc a nexu evictionis dobra Serebryszcze, ostrzegam. Z gromady zaś od ludzi zboża korcy pięć Chełmskiey miary, połowę jarzyny, połowę oziminy, na swięty Marcin corocznie wybierać należącego, ustanawiam. Procz tego, pola po ćwierci iedney we trzy ręki uczyni ćwierci trzy takiey wielkosci, iako człek płużny trzyma w Serebryszczach; z tych zasiać iednę iarzyną, drugą — oziminą deklaruię, ponieważ trzecia ugorować powinna, a te zasiewy iuż na zawsze pro succedaneis parochis conserwowane bydź powinny, nie upominaiąc się przy prezentach dworowi równych zasiewow; siana kosarzow trzydziesci, przy cmentarzu rezydencyą kapłańską z stodołą, wszystkim obeysciem gospodarskim y ogrodem warzywianym wydzielić deklaruię y, da Bóg, przy spisaniu apparatu cerkiewnego y wszystkich rzeczy, cyrkumferencyą grontow cerkiewnych, łąki długosci, szerokosci, tudziesz pozycyi mieysc dostatecznie opisać, podpisać y do grodu Chełmskiego per oblatam podać obliguię się. Wolny wrąb na opał y reperacyą potrzebną w lasach y puszczach Serebryskich, nie wywożąc extra fundum. Warzenia piwa na Boże Narodzenie, Wielkanoc, Zielone Swiątki y swiętego Onufrego, w browarze na kotłach dworskich przyszłemu imsci xiędzu kapłanowi et succedaneis pozwalam. Niechcąc zaś onerować wielkiemi obligacyami ichmciow kapłanow, proszę miłością Pana Boga et vinculo conscientiae, aby co tydzień mszą swiętą iedną we czwartek przed obrazem swiętego Onufrego na cześć Nayswiętszego Sakramentu, póki mi Bóg życia, małżonce moiey Ludwice z Lubarskich y oycu memu pozwoli, za dusze rodzicow, antecessorow y krewnych tak moich, iako y małżonki moiey, którym ratunek od nas należeć powinien, po zeysciu naszym, za duszę naszę maią nieustaiącą przy ofiarach strasznych Pańskich Jozefa y Ludowiki pamięć, tudziesz po mszach swiętych zgromadzonym ludziom, czy to w swięte dni, czyli powszechne, wyrazne dusz Jozefa y Ludowiki dla ratunku zalecenie odprawiali y tey obligacyi nie zapominali, lubo zaś specifice o wspomożenie dusz moiey y żony moiey upraszam, generalną iednak antecessorow moich y żony moiey upraszam, tudziesz sukcessorow teraz y na potem descensive recta linea z błogosławieństwa Boskiego idących chcę mieć participes do ratunku intencyą. Którą to erekcyą tak za życia moiego y

żony moiey nienaruszenie trzymać obliguię się, iako też sukcessorow moich y przyszłych dobr Serebryszcz dziedzicow sądem Boskim obliguię, aby we wszystkich kondycyach obserwowali. W niedotrzymaniu zaś ichmościom xięży kapłanom tak przezemnie, iako przez sukcessorow moich prezentowanym, przy tey cerkwi będącym, dla upomnienia się forum ziemstwa lub grodu Chełmskiego do odpowiadania naznaczam. Te erekcyą personaliter do akt grodzkich Chełmskich per oblatam podać przerzekam. Działo się w *Serebryszczach* dnia szostego miesiąca Stycznia roku Pańskiego tysiącznego siedymsetnego pięćdziesiątego pierwszego.—Jeżeli się młyn na *Gdoli* uda dobry, tedy pozwalam corocznie zemlić imci xiędzu kapłanowi przyszłemu et succedaneis parochis po korcy dwanaście różnego zboża. Prezent tak ia brać nie będę, iako strzeż Boże y sukcessorow moich, a tych dobr dziedzicow, ile że to iest oczywiscie przeciwko kanonom, dla tego ich teraznieyszą sub vinculo conscientiae obowięzuię erekcyą. Datum, ut supra. Jozef Łopuski, miecznik ziemi, podstarosci y sędzia grodzki Chełmski, m. p. Ludowika Łopuska. Felician Wołodkowicz, biskup Chełmski ten fundusz in omnibus punctis et clausulis approbo et confirmo ad perpetuam rei memoriam. Idem, qui supra, manu propria. Ex mandato illustrissimi et reverendissimi supra subscripti loci ordinarii, nomine totius venerabilis capituli supra expressam erectionem acceptando et ratificando, manum meam appono. Pater Joannes Pomorszkant, judex surrogatus et decanus Chełmensis, m. p." Originale vero ejusdem erectionis post ingrossationem in acta officii praesentis idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit.

Тоже, л. 623.

№ 358.—1752 г. 7 Декабря.

Фундушовая запись Суходольскихъ на госпиталь и р.-к. госпитальную церковь въ м. Дорогускѣ.

Feria quinta in vigilia festi Immaculatae Conceptionis Beatissimae Virginis Mariae, anno Domini 1752-do.

Fundationis seu erectionis ecclesiae hospitalis, in bonis oppidi Dorohusko erigendae, per magnificos Suchodolskie, pocillatores Crasnostavienses, conjuges, confectae, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens generosus Ignatius Węglinski obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem seu erectionem ecclesiae hospitalis in oppido *Dorohusk* confectam et conscriptam manibusque eorundem propriis subscriptam, infra acticandam de tenore sequenti: „In nomine Domini, Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam humana memoria aeternitati non commensuratur, expedit igitur, ut ea, quae in humanis negotiis fuerint, ad perpetuitatis firmitatem reducantur, proborum testimonio et sigillorum monumentis roborentur. Proinde nos Michael Mauritius de Suchodoły et Barbara de Mężenskie Suchodolscy, conjuges, pocillatores districtus Crasnostaviensis, bonorum oppidi Dorohusko haeredes, notum facimus tenore praesentium, quibus expedit universis. Quomodo zelo devotionis accensi, cupiendo diem extremi judicii piis operibus praevenire et ut ecclesia hospitalis in oppido Dorohusk ex collatione nominatorum in honorem Dei Omnipotentis, Beatae Virginis Mariae ac beati Joannis Nepomuceni, tum beatae Barbarae, virginis et martyris fundata, tempore nostrae haereditatis certis sit dotata stipendiis, quod rectores in ea et pauperes xenodochiales, pro tempore existentes, nostris suffulti praesidiis, Creatorem pro nostra nostrorumque liberorum ac praede-

cessorum salute eo attentius exorare valeant et cultum divinum ibi pertractare et augere solicite et consuete possint, ideo pro sustentatione eidem ecclesiae et ejus rectoribus damus, donamus et perpetuo inscribimus: Inprimis aream certam, prope stagnum, extra molendinum, ad viam jacentem, *Chmielnik* antiquitus vocitatam, vallis circumquaque vallatam, in qua ecclesiam hospitalem sancti Joannis Nepomuceni et Barbarae martyrum, nec non aedificia pro commodo presbiteri, pro tempore commanentis, et xenodochium pro pauperibus exstrui, aedificari ac erigi indilate ac efficaciter volumus ac intendimus et in praedicta area, a nobis data, donata et perpetuo inscripta, duos hortos pro inseminandis oleribus, emensuratos extra ecclesiam, sic ordinamus; nimirum unus hortus continet in se sulcos, alias *zagonów*, numero triginta novem, pro rectore ejusdem hospitalis ecclesiae; secundus in se continet ejusdem mensurae sulcos, alias *zagonów*, numero decem, dico decem, pro pauperibus xenodochialibus; deinde damus, donamus et perpetuo inscribimus et de jure nostro cedimus jurique ecclesiae hospitalis, in oppido nostro Dorohusk erigendae, applicamus et perpetuis temporibus applicari volumus summam sex millium florenorum polonicalium ab eaque provisionem ordinariam per septem a centum et a quovis mille flor. polon. per septuaginta florenos polonicales computandam et ad manus rectoris ejusdem ecclesiae praesentati, pro tempore existentis, praeviis ab eodem quietationibus, singulis annis solvendam esse volumus. Item eidem rectori ecclesiae hospitalis pro victu de bonis nostris haereditariis Dorohusko, ex curia nostra, ibidem sita, siliginis mensurae Chełmensis coretos duos, tritici ejusdem mensurae coretos tres, pisi medium coretum, ciceris, alias *tatarki*, coretum unum et lardi excidium unum, alias *słoniny połeć ieden*, quotannis exolvendum perpetuis temporibus assignamus. Et quoniam intentio nostra in hospitali Dorohuscensi omnino pro conservandis et perpetuo sustinendis pauperibus est praeconcepta, igitur alendi et conservandi sunt sex pauperes seniculi, sexus virilis, ope et subsidio humano indigentes, longa infirmitate aut publico in disciplina militari labore fatigati vel provecta senectute exagitati, sive etiam juniores libere et spontanee paupertatem voventes, dummodo sint morigeri, vitae intaminatae et apud homines bonae opinionis, pro quibus sustinendis, quo ad victum de bonis nostris supra expressis Dorohusko assignamus frumenti mensurae Chełmensis coretos sex quolibet mense per medium coretum cujuscunque grani et seminis; insuper salis albi, ex Russia procedentis, dolium unum et lardi excidium unum cum adipe, vulgo *słoniny połeć ieden y sadło iedno*, singulis annis ex curia Dorohuscensi, praevia quietatione rectoris ecclesiae Dorohuscensis, pendenda; pro vestito vero ad duos annos vestem inferiorem et pallium unum pro quovis paupere de panno viliori, alias *knapskiego sukna*, carbasi de canabi cubitos quinquaginta, dico quinquaginta, alias *pułsetek*; calceorum per unum par quovis anno et pileum unum cuivis pauperi ad duos annos reddenda, perpetuo inscribimus. In reliquo opem Divinae Providentiae implorabunt. Pro inventario perpetuo rectori praedictae ecclesiae hospitalis damus et donamus duas vaccas juvenes et duas equas, alias *kobyły*, itidem juvenes, pro quibus alendis quovis anno ex obligatione nostra pratum designari pro sex messoribus per gubernatorem Dorohuscensem volumus. In casu vero non solutionis praemissorum et praedictae inscriptioni, fundationi et erectioni nostrae non satisfactionis forum spirituale seu officium consistoriale Chełmense sine ulla appellatione a sententia assignamus. Volumus igitur per istam erectionem nostram jus patronatus pro semper penes nos nostrosque successores ac haeredes bonorum Dorohusko conservari; praeterea volumus capellam s. Joannis Nepomuceni ante erectionem praesentem longe extra curiam Dorohuscensem nostram de-

muratam ad ecclesiam hospitalem perpetuo attinere, cujus reparatio ad nos nostrosque successores pertinebit. Obligamus reverendum praepositum hospitalem, pro tempore existentem, *primo*, in jura parochialia ecclesiae parochialis Swierżowiensis ne involet eademque ullo modo, colore aut titulo impediat; *secundo*, obligamus, ut, quantum fieri potest, missam quotidie dicat ad suam intentionem propter commodum pauperum, unam tamen in quavis hebdomada missam, videlicet die sabbativo ad intentionem nostram, hoc est pro felici successu, donec vita superest, post mortem vero pro animabus Michaelis et Barbarae, fundatorum celebrabit et absolvet. *Tertio*, obligamus, ut devotioni, pauperibus per obligationem nostram assignatae, assistat eosque tepidos ac renitentes, excepta sola infirmitate eorum, compellat, adigat et paterne puniat. *Quarto*, obligamus insuper, ut saltem semel in hebdomada pauperibus catehiset eosque in articulis fidei diligenter erudiat. Pauperes vero xenodochiales obligatos esse volumus in conscientia ad decantandum officium de Immaculata Conceptione B. V. M. cum litaniis laurentanis de mane quotidie, praecinente praeposito hospitali, pro fundatoribus Michaele et Barbara, vespere autem litanias de Protectione B. V. M. quotidie decantabunt; reverendus praepositus hospitalis diriget illis intentionem tali modo die dominico, feria quarta et die sabbativo juxta intentionem supra expressam fundatorum, jam autem feria secunda, tertia, quinta et sexta pro animabus purgatorii suffragio carentibus; praesertim pro iis, quae nostro, stante vita nostrum, indigent suffragio, offerent,post sera vero nostrum fata itidem pro animabus,suffragio carentibus,praeexpressam devotionem suam perpetuis temporibus continuabunt. Absoluta vero tali devotione quotidie ter „Pater", ter „Ave Maria", unum „Credo" dicent pro animabus Mathiae et Ottoliae, parentum nostrum, offerendo; insuper recitabunt quotidie „Angelus Domini nuntiavit Mariae" etc. stante vita fundatorum ad intentionem eorum, post mortem vero pro fundatoribus. Curabit deinde reverendus praepositus hospitalis dominica prima cujusvis mensis inducere pauperes ad absolvendam confessionem et sumendam sacram Eucharistiam juxta praescriptam supra intentionem. Reparationem vero tam ecclesiae, ne locus sacer ruinae alicui aut stillicidiis exponatur, quam aedificiorum ac residentiae presbiterialis et xenodochii, nec non saepimentorum circa ecclesiam penes nos nostrosque successores ac haeredes bonorum oppidi Dorohuska reservamus. In casu vero renitentiae et non reparationis forum supra expressum assignamus. Haec itaque omnia et singula erectionis praesentis, ex libera voluntate nostra procedentis, puncta volumus habere robur perpetuae firmitatis et validitatis, nostros successores sive quovis titulo haeredes toties memoratorum bonorum oppidi Dorohuska ad supra expressam exolutionem et in praemissis satisfactionem. praepositum vero hospitalem praesentatum, pro tempore existentem, ad implendas obligationes in conscientia obligando et stricto Dei judicio obtestando. In cuius rei fidem perpetuumque fundationis nostrae testimonium praesentes, manu nostra subscriptas, sigillis propriis communiri facimus. Datum et actum in oppido nostro haereditario, *Dorohusk* nuncupato, die decima septima mensis Novembris millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo anno. Michael Mawritius in Suchodoly Suchodolski, pocillator districtus Crasnostaviensis. (Locus sigilli). Barbara z Mężenskich Suchodolska p. k. (Locus sigilli).— Nos igitur Josephus Eustachius, comes de Słupow Szembek, Dei et Apostolicae sedis gratia episcopus Chełmensis, nominatus Płocensis, praeexpressam fundationem, in rem praepositi hospitalis pie praeconceptam nobisque praesentatam, in omnibus suis superius adiectis punctis, clausulis, nexibus, ligamentis ac conditionibus intro appositis, salva nihilominus ejusmodi inscriptione fundationis in officio castrensi et terrestri roboranda et in quantum actu roborata,

approbavimus, confirmavimus, ratificavimus immunitati ecclesiasticae adscripsimus, robur firmitatis perpetuae apposuimus, defectus tam juris, quam facti, si qui forte quomodolibet in praemissis irrepserunt, supplevimus et sanavimus. Praeterea ecclesiam hospitalem ipsumque hospitale in oppido, *Dorohusk* nuncupato, extruendi ac erigendi primumque lapidem pro praefata ecclesia hospitali Dorohuscensi, servatis tamen solemnitatibus, in rituali romano descriptis, dummodo locus et atrium, in quo haec ac eadem, ut supra, hospitalis ecclesia aedificanda est, ex omni parte requisitam habeat decentiam et honestam imponendi facultatem, perillustri reverendo Paulo Paprocki, ecclesiae nostrae cathedralis Chełmensis canonico, praeposito et decano foraneo Lubomlensi authoritate nostra ordinaria dedimus ac concessimus, uti quidem approbamus, confirmamus, ratificamus, adscribimus, apponimus, supplemus, sanamus, damus et concedimus. In quorum fidem etc. etc Datt w *Skierbieszowie* in episcopali palatio nostro, die vigesima mensis Novembris, millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo anno. Josephus Szembek, episcopus Chełmensis, m. p. (Locus sigilli). Franciscus Stobiecki, S. Th. D., canonicus cathedralis Chełmensis, sancta authoritate et causarum curiae illustrisimae celsitudinis notarius actuarius.

Тоже, л. 746.

№ 359.—1753 г. 12 Февраля.

Фундушовая запись Іеронима Заклики Чижовскаго Войславицкимъ церквамъ 1508 г., подтвержденная Николаемъ Закликою въ 1598 г.

Feria secunda ante festum sancti Valentini presbyteri et martyris proxima, anno Domini 1753.

Privilegii seu fundationis, ecclesiae Woysławicensi ritus graeci servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens reverendus Elias Izdebski, parochus Crasnostaviensis ritus graeci et causarum dioecesis Chełmensis procurator, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit privilegium civitatis Woysławicensis, in quo fundatio, ecclesiae ritus graeci Woysławicensi serviens, reperitur de tenore sequenti: „Mikołay Zaklika z Czyżowa, chorąży ziemi Chełmskiey, miasteczka Woysławicz pan dziedziczny etc. Oznaymuiemy wszytkim w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, rzecz potrzebną y pewną bydź wprowadzenia nam przez prożbę mieszczan naszych Woysławickich przywiley fundacyi miasteczka naszego *Woysławic*, przez swiętey pamięci Hieronima Zaklikę z Czyżowa, dziada naszego mieszczanom przerzeczonym y ich sukcessorom dany, zdrowym tylko bydź pożytkiem, a pieczęcią przerzeczonego dziada naszego przywiązaną pospolitą, też mocą naszą własną, iak dziedziczną stwierdzieliśmy y umocnili przez tych że mieszczan, pokornie nas proszących, którego przywileiu od słowa do słowa sposob naśladuie y takowy iest porządek. W Imie Pańskie amen. Ponieważ wszytkie rzeczy, łatwie przemijaiące są, ieslí trwałością pisma nie były by umocnione, przeto my Hieronim Zaklika z Czyżowa wszytkim w obec y każdemu z osobna do wiadomosci donosim, iako bacząc, iż przywiley naymu y fundacyi miasteczka naszego Woysławic, przez antecessorow naszych onym (dany), przez spustoszenie ogniem nawalnosci tatarow utracony y zniszczony, znowu pozwolony iest, chcąc tedy, aby obywatele przerzeczonego miasteczka naszego tymże dostoienstwem y z sukcessorami swemi znowu budować się chcieli, miasteczku y obywatelom iego przywiley nowy ustawiliśmy y wniesli na wieczne czasy. Nayprzod tedy wszytkim mieszczanom y obywatelom rzeczonego miasteczka naszego prawo maydeburskie, ktorym sie inne miasta w krolestwie Polskim szczycą y chwałą, daliśmy y pozwolili, daiemy y pozwalamy mocą naszą y prawem scieżek, w ktorym

prawie maydeburskim każdy z siebie utyskuiących y żałobliwych usprawiedliwić się ma y powinien, koniecznie y inne różne sprawy obcięcia, złodzieystwa, rozlanie krwie podług uwagi y deklaracyi prawa magdeburskiego y o ktorekolwiek okrucienstwa, excessy, zapalenia, mężoboystwa y zgwałcenia, które tylko samym sobie zachowaliśmy, w tymże prawie maydeburskim sądzone bydź maią. Daiemy y pozwalamy rzeczonemu miasteczku naszemu y obywatelom iego mieysce na wybudowanie ratusza w pośrodku rynku, daliśmy y darowali, pod którym ratuszem waga y pożytki rzeczonemu miasteczku naszemu zostawaiącey iednostaynie z prowentem teyże wagi daliśmy y pozwolili; też skład solny ze wszytkiemi teraz y napotym zawsze pożytkami, jadkami, podsieniami y komorkami, około ratusza wybudowanemi y wystawionemi, ze wszytkiemi naymy onym że dla pożytku rzeczonego miasteczka Woysławicz daiemy y wnosim; iadki tedy piekarskie, rzeznickie y szewskie sobie dla pożytkow dworskich zachowaliśmy, ktore od nas y namiesnikow naszych naymować powinni będą. Jarmarki też, albo prazniki roczne, wolne bez zapłacenia myt każdemu na świętego Onufrego pierwszy, na swiętey Katarzyny—drugi y targi na każdy tydzień we wtorek przez wszytkie lata (y) czasy wiekuiste przerzeczonemu miasteczku naszemu naznaczyliśmy y postanowiliśmy obyczaiem zdawna przeszłych czasow, na które jarmarki wszyscy zieżdżaiący się postronni potrzebni y kupcy od mieysca po groszu iednym na pospolitą potrzebę rzeczonego miasteczka naszego do rąk mistrzowskich oddawać y zapłacić maią. Do koscioła też plebańskiego z rzeczonego miasteczka naszego Woysławic dway łany, za stawem idącym, rzeczonym *na Zalesiu*, leżące, daiemy y dla plebana tegoż koscioła daiemy y wydzielamy. Też pleban rzeczonego koscioła plebańskiego z każdego łanu sześć groszy, a z pułłanka trzy grosze, a z ćwierci pułtorak na swięty Marcin po wszytkie lata y na wieczne czasy względem dziesięciny odbierać powinien. Też do *cerkwiow*, a zwłaszcza do *swiętego Onufrego*, niwę na podzamczu od lasa, poczynaiące się od Horodyszcza aż do drogi, która idzie do Szysłowic; do *swiętego Ilego* łan, pode dworem leżący, bez zapłacenia wszelkiego czynszu; y do cerkwi *Piatnickiey* łan z łąką, za młynem ostatnim, na wieczne czasy wdzielamy. Też wypusty y błonie, które leżą za cerkwią Onophrynską, z urodzaiem, który iest na błoniu y w lesie, na których by tysiąc osiadło domow, ze wszytkiemi lasami y towarami dla używania rzeczonego miasteczka naszego Woysławic daiem y wnosim, wyiowszy zaś za dworem od Horodyska aż do drogi, idącey do Szysłowic, y wygon, który ciągnie ode drogi Chełmskiey, albo podle drogi Chełmskiey począwszy aż do granic Leszczyńskich, ktory dla nas y dworu naszego zostawuiemy. Też cztery pułłanki dla wypustu trzod y bydeł, które nayprzod, zwłaszcza przeciwko Chełma idzie, drugi przeciwko Krasnego, trzeci przeciwko Olszanki, a czwarty na Biłowody ieżdżąc, rzeczonemu miasteczku Woysławicom y obywatelom iego daiemy y zapisuiemy. Też mieszczanie y obywatele miasteczka naszego Woysławic po wszytkie lata na każdy swięty Marcin z każdego łanu pułgrzywny, z pułłanka wiardunek ieden, z czwierci sześć groszy, a każdego domu po groszy dwa, a z ogrodu y sadu po groszy dwa względem naymu rokowego nam y po nas następuiącym następcom dawać y płacić czasy wiekuistemi powinni będą, wyiąwszy by te ogrody, które są w tyle domow y rowno domow, które są wybudowane na łanach, ktorzy nie trzymaią do zapłacenia naymu przerzeczonego dwoch groszy. Też pospolite pastwiska y pożytki we wszytkich y osobliwych lasach y łąkach naszych dla bydeł y trzod y wychodom rzeczonym obywatelom naszym wolne przypuszczamy y pozwalamy na wieczne czasy. Też rzeczeni obywatele y mieszczanie rzeczonego miasteczka naszego maią bydź wolnemi od wszelakich prac y roboty naszey,

oprocz gwałtu stawow naszych, do którego zchodzenia się y naprawiania grobel, zastawiania wod y spustow zawsze posłuszni być maią. Też iesliby kto, ostawiwszy dzieci, bez testamentu z tego swiata zszedł, burmistrze rzeczonego miasteczka naszego te dobra rzeczonego zmarłego, jako opiekunowie rodzeni, onemi dysponuiąc, do wzrostu lat rzeczonych dzieci trzymać powinni będą. Też staw, gdzie by mieysce pokazało się, to na nas należeć będzie powinno, w rzeczonych dobrach moc zaymować sobie zupełną zostawiliśmy. Też ustawiliśmy y ustawuiemy każdego z osobna roku ninieszneych y teraz zawsze trzech burmistrzow z pospolstwa polskiego, a iednego z Rusi przysiężnych, albo ławnikow, rzeczone miasteczko nasze mieć wolnych będzie. Też bractwa rzemiesnikow zawsze rzeczonemu miasteczku naszemu tym sposobem trzymać y zachować, zwłaszcza polacy z polakami, ruś z rusią w kosciołach własnych maią y powinni będą posłusznemi. A na ostatek wszytkim aż do końca y każdemu z osobna dla lepszego swiadectwa zapisać ninieysze pisanie nasze rozkazaliśmy y pieczęcią naszą ztwierdziliśmy y ymocniliśmy. Działo się w *Lublinie* po Swiętey Tróycy w sobotę, roku Pańskiego tysiącznego pięćsetnego osmego. Podpis urodzonych y szlachetnych: Mikołaja Rachańskiego, chorążego ziemi Bełskiey, Scibora Zaleskiego z Zalesia, Mikołaja Rokosza z Brzezan, Piechąskiego z Piechowicz, dziedzicow swiadkami około wydania. A tak my Mikołay Zaklika Czyżowski już wyż mianowany, prożbę rzeczonych mieszczan naszych łaskawie przyiowszy y oryginałem przywileju kontentuiąc się, nie tylko od nas bydź, ale też y namiesnikow po nas następuiących mocno zachować y dotrzymać, ale też y przymnażaiąc, chcąc podpisany swiętey pamięci dziada naszego we wszytkich tego piśma punktach, artykułach zamknionych y kondycyach, też y poprawienia sporządzeniem dotrzymać, iakoż utwierdzamy y umacniamy ninieyszego listu pismem y mocą te wszytkie y każde z osobna, w przywileju oczewistym attentowaney, wyrażone dla mocy nie tylko naszey, ale y następcow naszych z powagą y mocą inszym następcom zamykamy. Ustawuiąc te wszytkie rzeczy, gwałt*y rzeczom ułomność w trwałosci wiecznemi czasy mieć y moc będą tych, ktorym pieczęć naszą uwiązaną przycisnowszy, dla lepszey wagi y pewnosci podpisaćesmy raczyli. Stało y działo się w *Lublinie* w poniedziałek szesnastego dnia miesiąca Czerwca, roku Pańskiego tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt osmego. Ninieyszym urodzonym Mikołajowi y Hieronimowi Czyżowskim, braci naszey rodzoney, do zalecenia około wydania swiadectwa.“ Cujus privilegii copiam vetere charactere scriptam idem offerens rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмскаго гродскаго суда за 1753 г., № 20236, л. 65—68.

№ 360.—1753 г. 14 Февраля.

Заявленіе священника Канской приходской церкви Анхимовича о нападеніи управляющаго имѣніемъ Доляновскаго на его домъ и захватѣ церковныхъ ключей.

Feria quarta ipso die festi sancti Valentini presbyteri et martyris, anno Domini 1753.

Venerabilis Anchymowicz contra generosum Dolanowski, bonorum Kanie ac aliorum administratorem, manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Antonius Anchymowicz, administrator ecclesiae parochialis ritus graeci Kanensis, in et contra generosum Josephum Dolanowski, administratorem villarum *Kanie* et *Wola Kanska* illustrissimi magnifici Wyżycki, castellani Conariensis, haereditariorum, manifestatus est in eo: Quia idem generosus Dolanowski ausus est cum subditis se manifestantem in parochiali residentia invadere ibidemque sibi manife-

stanti, nulla habita potestate et ratione, claves ab ecclesia supra nominata vi et violenter eripere, quapropter idem, qui supra, manifestans hanc ad acta praesentia infert querelam.

Тоже, л. 72.

№ 361.—1753 г. 28 Марта.

Позовъ рим.-кат. духовенству Холмской епархіи по дѣлу о неуплатѣ налога на содержаніе войска.

Feria quarta post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1753.

Cohors levioris armaturae m. Cinski illustrissimum Wężyk, episcopum Chełmensem, ac alios citat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Ioannes Zbarazczuk, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit, se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Augustus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Vobis illustrissimo ac reverendissimo Eustachio Szembek, anteacto episcopo Chełmensi, tum illustrissimo ac reverendissimo cuiusvis nominis Wężyk, praesentaneo episcopo Chełmensi, si ad causam praesentem spectare videaris, nec non perillustribus et admodum reverendis decanis praepositis, in diocesi Chełmensi existentibus, de nominibus et cognominibus ignotis, totique venerabili capitulo Chełmensi, contributionis subsidii charitativi, per tariffam ex dispositione reipublicae millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto anno sancitae et constitutae retentoribus, de personis, causa infrascripta, bonisque vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram nostro tribunalis regni Radomiensi causarum fisci judicio, tum, dum et quando causa praesens ex regestro sibi competenti ad judicandum legitime vocata et acclamata inciderit, personaliter, legitime peremptorieque compareatis, ad instantiam instigatoris judicii nostri ejusque delatoris generosi Mathiae Matkowski, cohortis levioris armaturae magnifici Cinski, ensiferi Żydaczoviensis, sacrae regiae majestatis et reipublicae rothmagistri commilitonis et ab eadem cohorte ad exigendam contributionem subsidii charitativi deputati et plenipotentis, suo et totius ejusdem cohortis nomine agentis actoris. Qui vos, inhaerendo manifestationi suae, officiose factae, citat ad videndum, audiendum attentandumque poenas ratione contraventionis decretis judicii nostri ac complanationi, inter se actorem ab una et vosmet citatos parte ab altera (qua se obstrinxistis tam anteactam retentam contributionem, quam subsequendam realiter et punctualiter quotannis persolvere) confectae et conscriptae manibusque tam illustrissimi reverendissimi episcopi Chełmensis, quam nonnullorum ejusdem capituli praelatorum propriis subscriptae, super vobis irrogari contributionem tam anteactam retentam, decretis judicii nostri adjudicatam in toto, quam modernam plenarie secundum tariffam solvendam demandari, damna litisque expensas compensandas injungi, caeteraque pro causae praesentis exigentia super vobis statui, decerni et sententiari citamini: sitis juri terminoque advenienti parituri. Datum in *Radom*, feria secunda post dominicam *Oculi* Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio“—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis villae Kumow curiaque, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et

reliquisse. De quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 161.

№ 362. — 1753 г. 2 Апрѣля.

Заявленіе Раколупскаго священника Нароставскаго о пожарѣ, истребившемъ въ 1752 г. церковь, церковно-приходскія зданія съ вещами и церковными грамотами.

Feria secunda post dominicam *Laetare* Quadragesimalem proxima, anno Domini 1753.

Reverendus Narodostawski, parochus ritus graeci Rakołupscensis, de diligentia manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia comparens personaliter coram officio et actis praesentibus castrensibus capitanealibus Chełmensibus reverendus Petrus Narodostawski, parochus R. G. L. uniti Rakołupensis, praeveniendo omnimodae integritati jurium, privilegiorum et immunitatis ecclesiae suae Rakołupensis, solenniter manifestatus protestatusque est, idque ideo, quod cum anno nuper elapso millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, die vigesima quinta Septembris igne casuali in absentia sui protestantis ecclesia Rakołupensis cum omni sacra supellectili et residentia parochiali cum omnibus aedificiis totaque domestica supellectili conflagratae et in favillam redactae fuerint, privilegium erectionis pargameneum cum pensili sigillo, ab olim piae memoriae illustri, magnifico domino Joanne Alexandro de Koniecpol in Rożniatow Koniecpolski, palatinida, Bełzensi, Stryensi, Balicensi capitaneida, haerede bonorum, villae Rakołupy, datum, aliaque jura, supradictae ecclesiae servientia, in scrinio deposita et conservata, eodem igne combusta sunt, quod tamen privilegium per olim reverendum Joannem Pawłowski, parochum Rakołupensem, ad acta castrensia capitanealia Chełmensia oblatum est, de quibus omnibus supra expressis solenniter iterum iterumque manifestatus protestatusque est.

Тоже, л. 209.

№ 363.—1753 г. 18 Мая.

Заявленіе уніатскаго митрополита о притѣсненіяхъ, причиняемыхъ крестьянамъ арендаторомъ митрополичьихъ имѣній Вышпольскимъ.

Feria sexta post dominicam *Jubilate* proxima, anno Domini 1753.

Ex parte illustrissimi et reverendissimi Hrebnicki ac aliorum contra magnificum Wyszpolski, subdapiferum Kijoviensem, manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia veniens admodum reverendus Basilius Jagielnicki, actorum consistorii et curiae episcopalis Chełmensis ritus graeci notarius, nomine illustrissimi, excellentissimi et reverendissimi domini Floriani Hrebnicki, metropolitani Kijoviensis totiusque Russiae, archiepiscopi Połocensis, episcopi Mscisławiensis, Orszanensis, Mohiloviensis et Kijovo-Peczarensis abbatis, tumque illustrissimi, excellentissimi et reverendissimi domini Feliciani Wołodkowicz, episcopi Chełmensis et Bełzensis, uti coadjutoris Kijoviensis et totius Russiae, Dubnensis, Dermanensis et sanctae Crucis abbatis, contra magnificum Stephanum Wyszpolski, subdapiferum Kijoviensem, notarium castrensem Vinnicensem, tenutorem bonorum metropolitanorum, in palatinatu Kijoviensi jacentium, manifestatur, idque in eum sensum, quia ipse, contraveniendo contractui arendatorio, vigore cujus memorata bona possidet, a subditis ultra mentem contractus census, vulgo *czynsze*

supra inventarium mellificia, reas, dationes, vulgo *dani miodowe* aliosque proventus extorquebat et extorquet, cineris officinam, vulgo *bude na potaż*, neque contractu, neque alio quovis scripto sibi concessam, in sylvis eorundem bonorum pro commodo sui privata authoritate fundavit et non solum sylvas devastavit et devastat, sed etiam vel maxime subditos cogendo ad labores ejusdem cinefactoriae angarisat, qua ngarisatione et emunitione variorum debitorum, ultra contractum et inventarium a subditis perceptorum, fusius circa expirationem nominatae tenutae inquisitione deducendorum, plus quam sexaginta millium florenorum polonicalium damnorum in bonis praetactis causavit, deinde ab illustrissimo et reverendissimo Rudnicki, praesentaneo episcopo Luceoriensi, protunc commissario, nec non a reverendissimo Czaplic, abbate Dorohobuscensi, quietationes de praetensionibus fundi, nullum ad quietandum habentibus commissum, quinimo contra contractum, magnificus inculpatus progrediendo sub re justitiae munxit, quapropter subveniendo integritati fortunae eorundem principalium tam ratione praemissorum, quam de nullitate et invaliditate memoratarum quietationum, indebite emunitarum, nomine, quo supra, iterato manifestatus est, salva manente melioratione, si opus fuerit.

Тоже, л. 266.

№ 364.—1753 г. 22 Іюня.

Вводъ Холмскаго уніатскаго монастыря во владѣніе имѣніемъ Парипсы.

Feria sexta in crastino festi sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Ejusdem 1753-tio.

Ex requisitione monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni ad bona Parypsy intromissio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Stanislaus Nowiski, authenticatus, juratus, officio praesenti ex reproducto authentico bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit: se ex officiosa juridicaque requisitione religiosi et admodum reverendi in Christo patris Maximiliani Ryłło, monasterii Chełmensis ordinis sancti Basilii Magni superioris, ac totius communitatis patrum et fratrum ejusdem monasterii, una cum nobilibus, generosis Francisco Wereszczynski, thesaurario Żytomiriensi et Petro Grodecki, pocillatorida Mozyriensi, majoris evidentiorisque testimonii gratia sibi adhibitis, ad bona villae *Parypsy*, in palatinatu Russiae, terra vero praesenti Chelmensi sita et jacentia, curiamque in ibidem sitam, die hodierna in actu contenta, condescendisse ibidemque praesens et actualiter existens, praefatos requirentes in bona eadem *Parypsy*, vigore contractus resignatorii junctim cum donatione, eodem in contractu adnotata, de actu illius in Krasnystaw, die decima octava Iunii, anno ad praesens currenti millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio inter venerabile capitulum Chełmense ab una et se requirentes parte ab altera confecti et conscripti actisque praesentibus feria quarta pridie festi sacratissimi Corporis Christi Domini, anno eodem roborati, intromisisse, investivisse, obedientiam subditis praestandam injunxisse, nemine eandem intromissionem denegante, incorporasse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Тоже, л. 332.

№ 365.—1753 г. 25 Іюня.

Дѣло о пріобрѣтеніи Холмскимъ уніатскимъ монастыремъ рим.-кат. капитульнаго имѣнія Парипсы.

Feria secunda in crastino festi Nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini 1753.

Contractus resignatorii, intuitu bonorum Parypsy inter venerabile capitulum Chełmense et religiosum Ryłło, monasterii Chełmensis superiorem, subsecuti, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus in Christo pater Maximilianus Ryłło, ordinis sancti Basilii Magni monasterii Chełmensis superior, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit contractum resignatorium infraacticandum tenoris sequentis: „Nos infrascripti praelati et canonici cathedrales Chełmenses, in venerabili capitulo praesenti congregati, notificamus ac indubitatam modernis et futuris temporibus fidem facimus. Qualiter nos in venerabili capitulo nostro generali festo Epiphaniae Domini, anno currenti, Crasnostaviae celebrato, divenditionem bonorum nostrorum, *Parypsy* nuncupatorum, in palatinatu Russiae, terra Chełmensi situatorum, ab originali fundatione ad venerabile nostrum capitulum Chełmense pertinentium, decrevimus. Ad quem divenditionis actum, rite peragendum, pro testimonio de meliori bono, apud illustrissimum Josephum Eustachium Szembek, protunc loci ordinarium nostrum, episcopum Chełmensem, institimus, idque recognito per illustrissimum loci ordinarium meliori bono obtinuimus. Quo habito, pro obtinendo sanctae romanae Sedis beneplacito ad Congregationem sanctae romanae ecclesiae cardinalium, negotiis episcoporum et regularium praepositorum, Romam misimus, idque obtinuimus tenore sequenti. Eminentissimi et reverendissimi Domini. Capitulum cathedralis Chełmensis humillime exponit EE. VV. possidere quandam villam in dioecesi Chełmensi, *Parypsy* nuncupatam, quam si venderet et in censum investiret, majorem redditum annuatim perciperet: cumque invenerit reverendos patres Basilianos monasterii Chełmensis, qui obtulerunt summam viginti quatuor millium polonicalium, isteque contractus cedat in evidentem utilitatem praedicti capituli oratoris, ut constat ex autenticis actis ejusdem capituli in literis testimonialibus loci ordinarii, quae annexa humiliantur, idcirco orator humillime supplicat pro assensu apostolico, ut Deus etc. Tenor enuntiatorum actorum est, qui sequitur, videlicet: Actum *Crasnostaviae* in generali Capitulo EpiphaniaeDomini millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio. Decretum divenditionis bonorum Parypsy. Ex consensu totius venerabilis capituli praesentis generalis ad expostulationem religiosi Ryłło, superioris conventus sancti Basilii in oppido Chełmensi, permissum est, ut religiosus pater seu patres suprascripti pro beneplacito apostolico ad divenditionem villae *Parypsy*, salvo testimonio loci ordinarii, prout pro meliori bono summa viginti quatuor millium florenorum polonicalium capituli haecce bona divendita erunt et in perpetuum huic religioni donata. Post quod exportatum Sedis apostolicae super divenditionem beneplacitum, capitulum sese praesentis decreti vigore obstringit, praevia satisfactione praemissae summae, ad acta castrensia per delegatos capituli sui condescendere et non cuilibet alteri, quam suprascriptis religiosis patribus, quam in plenissima servata omni solennitate forma, de jure servanda, donationem recognoscere, ad quae peragenda tantummodo hocce generale capitulum limitatur. Ex actis venerabilis capituli de verbo ad verbum rescriptum et sigillo ejusdem venerabilis capituli communitum. Laurentius Joannes Czulski, cancellarius cathedralis Chełmensis. Loco + sigilli. — Josephus Eustachius de Słupow Szembek, Dei et apostolicae Sedis gratia

episcopus Chełmensis. Exposuit mihi capitulum ecclesiae meae cathedralis Chełmensis, quod vidilicet vult supplicare sanctae Sedi ad obtinendum beneplacitum pro divenditione villae, nuncupatae *Parypsy*, in dioecesi Chełmensi sitae et ad capitulum vigore primaevae fundationis spectantis. Cum autem haec venditio cum majori emolumento dicti capituli foret, census etenim proveniens a capitali illa summa, quae ab emtore recensitae villae daretur, si in censum reemptitium super bonis mundis locaretur, multo plus fructificaret, quam nunc redditus hujusmodi villae, *Parypsy* dictae, annuatim important; proinde ego testimonium praesens do, hancce venditionem fore cum emolumento praefati mei capituli, salvo per omnia super praemissis beneplacito sanctae Sedis apostolicae propriori impetrando. Datum in residentia mea episcopali *Skierbieszoviae*, die decima sexta Ianuarii, millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio anno. Josephus Eustachius Szembek, manu propria. Franciscus Stobiecki S. T. D., canonicus cathedralis Chełmensis, S. A. A. et causarum curiae notarius actuarius, manu propria. Loco + sigilli. — Sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum sacrae romanae ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attenta relatione episcopi Chełmensis, eidem benigne commisit, ut veris existentibus narratis et praeviis edictis ac peritorum aestimatione, post quam compererit in evidentem, utriusque loci pii utilitatem fore cessuram petitam facultatem ineundi praefatam venditionem pro suo arbitrio et conscientia oratori impertiatur, ita tamen, ut pretium, ex huiusmodi alienatione redigendum, in censibus tutis, accedente idonea fidejussione, integre et fideliter investiatur, sub poenis contra ecclesiarum bona alienantes impositis, in casu contraventionis omnino incurrendis. Romae, vigesima tertia Februarii, millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio. C. A. cardinalis Cavalchin Joseph, m. p. Ac. Damas secret. Locus + sigilli. — In fundamento igitur nostri capitularis decreti, loci ordinarii testimonii, nec non beneplaciti sanctae romanae Sedis in praesenti nostro venerabili capitulo actualem divenditionem, donationem, juris nostri haeriditarii translationem in RR. PP. ordinis sancti Basilii Magni, provinciae tituli sanctissimae Trinitatis Lithuanae, et praecipue in monasterium ejusdem ordinis et provinciae, in civitate Chełmensi situm, nec non in personas, ad praesens in eodem monasterio degentes, scilicet admodum reverendum patrem Maximilianum Ryłło, superiorem, et admodum reverendum patrem Hieronymum Mankiewicz, vicarium loci, ac totam venerabilem ejusdem monasterii tituli, provinciae et ordinis communitatem eorumque successores prosequimur, facimus et infundimus. Quapropter bona, *Parypsy* vocitata, ante ad venerabile nostrum capitulum jure haereditario pertinentia, cum omnibus campis, agris, sylvis, hortis, apisteriis, piscinis, fluviis, molendinis, aedificiis, structuris, granariis, pomariis, tabernis, nec non subditis tam profugis, quam ad praesens residentibus, cmethonibus, hortulanis, inquilinis, colonis eorumque casis, dierum laboribus, censibus, dationibus, obventionibus ac quibusvis bonorum *Parypsy* utilitatibus, commodis et emolumentis, quovis modo ex iisdem bonis provenientibus, et generaliter universis omnibus, nullis penitus exceptis, nec pro se suisque successoribus seu quopiam alio titulo reservatis, late, longeque, circumferentialiter, prout praefatorum bonorum haereditas in suis metis et limitibus se extendit et protrahit estque ab aliis vicinis contiguisque fundis, signis, metallibus et scopulis granitialibus distincta et dislimitata spatiriis. Iam exnunc et defacto nos infrascripti praelati et canonici cathedrales Chełmenses praefato ordini provinciae, monasterio totique venerabili religiosorum communitati et successoribus eorum damus, donamus, inscribimus, resignamus jusque nostrum haereditarium irrevocabiliter in praefatum ordinem, provin-

ciam, monasterium ac venerabilem communitatem et successores eorum translatum esse volumus et actu transferimus, ac patres ejusdem ordinis, provinciae et monasterii et successores eorum praesenti donatione resignationis, juris nostri haereditarii translationis scripto pro veris haeredibus et legitimis bonorum possessoribus recognoscimus, designamus ac perpetuis temporibus imperturbatam ipsorum haereditatem fore declaramus, salvis nihilominus oneribus fundo consuetis, nec non reipublicae et dioecesanis, ut pote contributionibus hybernali et subsidii charitativi, alias *pogłowne*, ex fundo bonorum *Parypsy* persolvendis, in qua quidem bona praesenti donationis, inscriptionis et juris nostri haereditarii translationis scripto temporibus perpetuis et in aevum duraturis intromissionem realem, pacificam et actualem bonorum, *Parypsy* nuncupatorum, possessionem admittimus, ratificamus et approbamus. Admissam vero pacificam bonorum possessionem tam per se, quam per alias quasvis subordinatas personas nolumus in perpetuum infringere, adimere aut annihilare. Quinimo praetactum ordinem, provinciam. monasterium, venerabilem communitatem et successores eorum legitimos, praefatorum bonorum haeredes et possessores, ab omnibus debitis, si quae adinvenirentur super bona, *Parypsy* nuncupata, oneribus, transactionibus usque ad modernum donationis, divenditionis et haereditarii juris translationis actum non exoluta, sublata, pacificata, liberos esse volumus, pronuntiamus et declaramus. Eaque in bona venerabilis nostri capituli tum mobilia, tum immobilia translata esse volumus; prout actu transferimus, transfundimus et acceptamus. Quia vero capitularis nostri decreti, in capitulo Epiphaniae Domini anno currenti lati, exsolutio per beneplacitum s. Sedis apostolicae recognita et approbata, viginti quatuor millium polonicalium praefato ordini, provinciae, monasterio in pretium bonorum, *Parypsy* nuncupatorum, a nobis demandata fuerit; idcirco admodum reverendus pater Maximilianus Ryłło, ordinis sancti Basilii Magni, provinciae Lithuanae, monasterii Chełmensis superior, et reverendus pater Hieronymus Mankiewicz, ejusdem ordinis et provinciae monasterii vicarius, conformando se praetacto nostro capitulari decreto, nomine totius ordinis, provinciae et monasterii pretium viginti qnatuor millium florenorum polonicalum in auro, quemlibet secundum leges regni valoris octodecem florenorum polonicalium aestimando, scilicet mille trecentos triginta tres aureos nummos et florenos sex in moneta argentea comportarunt, quod viginti quatuor millium florenorum polonicalium, veluti justum bonorum, *Parypsy* nuncupatorum, pretium realiter enumeravimus et actu recepimus. Cum vero admodum reverendus Maxillianus Ryłło, ordinis sancti Basilii Magni monasterii Chełmensis superior, nomine totius ordinis provinciae et sui monasterii, pro quietatione de exoluto bonorum *Parypsy* pretio ad venerabile nostrum capitulum Chełmense institisset, nos venerabile capitulum Chełmense juste, instanter, facile annuentes, de recepta viginti quatuor millium florenorum polonicalium pecunia admodum reverendum patrem Maximillianum Ryłło et in persona ejus ordinis sancti Basilii Magni provinciam tituli sanctissimae Trinitatis Lithuanam, monasterium Chelmense totamque venerabilem ejusdem monasterii communitatem et successores eorum quietamus et pacificamus et praesentes donationis, venditionis, resignationis, juris nostri haereditarii translationis, intromissionis, quietationis literas in actis castrensibus Chełmensibus roborare per delegatos nostros, ad id per praesens capitulum deputatos, solitos, perillustrem Laurentium Czulski, U. I. D. et procuratorem generalem, atque Paulum Paprocki, canonicum cathedralem Chełmensem volumus et desideramus. Quae donatio, resignatio, venditio, juris haereditarii translatio, intromissio, quietatio ut indubitatam fidem habeat, penes sigillum nostrum capitulare

manus nostras apponimus. Datum *Crasnostaviae*, die decima octava Iunii, millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio anno. A. Trembinski, praepositus cathedralis et administrator generalis capituli, praesidens Chełmensis, manu propria. Laurentius Joannes Czulski, I. U. D., cancellarius cathedralis Chełmensis, manu propria. Antonius Zawadzki, I. U. D., scholasticus cathedralis Chełmensis, manu propria. A. M. Zaborowski, primicerius cathedralis, officialis generalis Chełmensis, manu propria. Paulus Antonius Paprocki, canonicus cathedralis Chełmensis, manu propria. Ludovicus Josephus Balicki, canonicus cathedralis Chełmensis, manu propria. Georgius Michael Otwinowski, canonicus cathedralis Chełmensis, manu propria. In castro Chełmensi feria quarta pridie festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno Ejusdem millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio. Contractus praesentis resignatorii introcontenti per patrem subsecuta roboratio". Originale vero ejusdem contractus idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit ac de recepto sibique extradito officium praesens quietavit per praesentes.

Тоже, л. 356—359.

№ 366.—1754 г. 24 Января.

Фундушовая запись Сосновицкой церкви, данная ново - назначенному приходскому священнику въ 1607 г.

Feria quinta pridie festi Conversionis sancti Pauli Apostoli, anno Domini 1754.

Fundationis, ecclesiae Sosnovicensi ritus graeci latino-uniti servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens venerabilis Georgius Nazarewicz, ecclesiae Sosnovicensis ritus graeci coadjutor, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit fundationem ecclesiae Sosnovicensis ritus latino uniti de tenore sequenti: „Fundatio ecclesiae Sosnovicensis a dominis haeredibus in Sosnovica, uti collatoribus, ad acta notariatus mei praesentata. In nomine Domini amen. Praesenti publico instrumento cunctis evidenter pateat et notum sit: Quomodo anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto, indictione romana, decimo quarto anno, pontificatus sanctissimi domini nostri Innocentii, Divina Providentia Papae ejus nominis decimi, feliciter moderni, anno secundo, die vero decima nona Septembris in mei apostolici notarii testimoniique infrascriptorum praesentia personaliter constitutus nobilis et generosus dominus Stanislaus Wietrzynski, haeres in magna parte villae Sosnowica, nomine proprio et aliorum nobilium haeredum ejusque villae aliorumque, ad Sosnowica pertinentium, fundationem antiquam ecclesiae ruthenae in unione cum sancta romana ecclesia in *Sosnowica* existentis, lingua polonica conscriptam, mihi notario infrascripto coram testibus inframemorandis praesentavit et ad acta mea suscipi instanter rogavit, cujus fundationis de verbo ad verbum tenor est talis, uti sequitur: My nayprzod Bohdan Iwanowicz Sosnowski, Jan Fredrik Wietrzyński, a Paweł Hański, y Dalmat Michałowicz, Alexander Ostaszkiewicz, Jan Żurkowicz y wszyscy obywatele maiętnosci Sosnowickiey iednostaynie a nierozdzielnie czynimy znamienicie tym naszym listem, iż gdy za nieporządnym a nieprzystoynym mieszkaniem przy cerkwi naszey Sosnowickiey Ignacego Wasilewicza, swieszczennika tutecznego, w niepilnosci nabożeństwa y odprawowania w cerkwi swiętey Bożey chwały, onego od tey cerkwi naszey Sosnowickiey, za wiadomoscią iegomosci oyca episcopa Chełmskiego, oddaliliśmy y mieysce te albo mieszkanie te od niego odieli y wyprowadziliśmy mu, zarazem chcąc, aby cerkiew bez chwały Bożey nie wakowała, upatrzywszy na to godnego y umiejętnego w piśmie swiętym uczciwego Rud-

kiewicza, imieniem Maxyma, na to mieysce za swiaszczennika, bąć wszyscy iednostaynie do tey cerkwi naszey Sosnowickiey założenia Przeczystey Bogarodzice Pokrowa zarazem oddać w tym liscie naszym niżey napisane przyieliśmy y przyięciem, któremu tak cerkiew Bożą, iako y wszytkie pożytki do niey zdawna, jako y insze swieszczenniki będące Sosnowickie dzierzeli y zażywali, to iest, z budowaniem, które na ten czas na groncie cerkiewnym iest, tak też z ogrodami y z włoką ziemi we wsi *Hurkach*, sianożęciami, y w stawach z jazami starodawnemi y w jeziorach naszych w łowieniu ryb wolnym, tak też w puszczy naszey wrąb wolny na budowanie y po drwa, ku temu z dziesięciną snopową, z nas samych y z poddanych naszych w maiętności naszey Sosnowickiey należącey, ze wszytkich sioł y każdey włoki po kopie żyta postępuiemy y daliśmy mu wiecznemi czasy y potomkom iego, który by się godnym być nalazł y na ten urząd duchowny godził, ktorej cerkwi y onych wszytkich pożytkow, tey cerkwi należących, my sami y potomki nasze od onego dla jakich że kolwiek przyczyn odeymować, ani żadney krzywdy czynić nie maią. A który by z nas, albo potomki nasze, któregokolwiek z nas onemu krzywdę, albo ubliżenie mieć tak z strony cerkwie Bożey, albo odięciem dziesięciny, albo pożytku iakiegokolwiek udawał się, tedy my wszyscy y potomkowie nasi przeciwko takowemu sąsiadowi przyiacielowi naszemu powinni obuz dać, prawnie dochodzić y onego bronić, iako on w niwczym krzywdy nie ponosił, a on, postawiwszy się na swieszczęstwo, którego ieszcze na sobie nie ponosi, ma y powinien będzie wszelakiemi ceremoniami nabożeństwu w cerkwi Bożey dosyć czynić y przystoynie według zakonu greckiego zachować się; za króla iegomości, ichosciow panow rad, y też za nas obywatelow y wszytkich chrzescian Boga S. prosić będzie powinien. A dla lepszego ztwierdzenia y pewnosci daliśmy mu ten list pod pieczęciami y podpisem rąk naszych. Pisan w Sosnowicy roku Bożego na rok tysiąc sześćset siódmego, miesiąca Septembra dnia osmego. In qua fundatione Sosnovicensis ecclesiae nomina et cognomina supradictorum haeredum sunt subscripta cum sigillis appositis tali ordine. Locus sigilli. Bohdan Iwanowicz ręką swą + sigillum. Jan Fridrik Wietrzynski podpisuie się +. Paweł Hanski ręką + sigillum. Dalmat Michałowicz ręką swą + sigillum. Alexander Ostapkiewicz ręką swą + sigillum. Jan Żurkowicz, własną ręką. Quam quidem fundationem ego Joannes Wasilewicz, publicus authoritate apostolica notarius, ad acta mea suscepi et de verbo ad verbum inscripsi, originale ipsum memorato nobilli et generoso domino Stanislao Wietrzynski, ut a me petiit, extradi et restitui. Acta vero sunt haec Chełmae in mea residentia die, mense, anno, indictione et pontificatu, quibus supra. Praesentibus admodum reverendo patre Ieremia Smotrzycki, religioso ordinis divi Basilii Magni et Sebestiano Ruwski, clerico ritus latini, et nobilibus Nicolao Wereszczynski, Jacobo Jasienski, testibus ad supradicta specialiter vocatis et invitatis.—Ego Jacobus Susza, episcopus ritus graeci Chełmensis unitus, archimandrita Żydicensis, fide bona et conscientia attestor, quod praesens copia actus bonae memoriae Joannis Wasilewicz, presbyteri actu et publici authoritate Sedis apostolicae notarii extracta et dominis haeredibus Sosnovicensibus extradita est et cum ipsa scriptura in actis ejusdem notarii Wasillewiczy concordat. In quorum fidem manu mea subscripsi et sigillum meum apponi curavi. Datum Chełmae prima Augusti, millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto. Idem, qui supra, J. Susza, episcopus. (Locus sigilli episcopalis)".

Originale vero ejusdem fundationis idem offerens post ingrossationem ad acta rursus ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Изъ актовой книги Холмск. гродск. суда, 1754 г., за № 20237, л. 51.

№ 367.—1755 г. 26 Мая.

Заявленіе священника Анхимовича изъ Волоской Воли о нарушеніи церковной собственности помѣщикомъ Рудковскимъ.

Feria secunda in crastino festi Sanctissimae et Individuae Trinitatis, anno Domini 1754.

Venerabilis Anchimowicz contra generosum Rudkowski manifestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens reverendus Petrus Anchimowicz, praepositus ecclesiae Wołoskowolscensis ritus graeci, solennem in et contra generosum Andream Rudkowski, thesaurarium Latyczoviensem, sortis certae, in *Wołoska Wola* sitae, possessorem praesenti officio et actis infert manifestationem, idque ideo, quia ipse, formato quodam ad se manifestantem malevolo animo, primo non attentata ab eo meta, inter fundos, ex una ad ecclesiam Wołoskowolscensem, ex altera vero parte ad curiam possessionis eiusdem generosi Rudkowski spectantes, sita, primo pistrinum cum aedificio, ad eundem pistrinum spectanti, vulgo *chlewek*, post eandem metam in fundo ecclesiastico aedificare, demum saepem, in eadem meta, campos suprafatos distinguenti, ab antiquo sitam, modo violento binis vicibus excidere, seque manifestantem laedere ausus est temereque praesumpsit ulterioresque violentias ac damna, ac quoque diffamationes variis coram hominibus patrare minatur, quibus ex praemissis is idem modernus manifestans, subveniendo integritati tam sui, quam ecclesiasticae, contra eundem generosum Rudkowski iteratis vicibus quam solennissime manifestatur.

Изъ актовой книги Холмск. грод. суда, 1755 г., за № 20238, л. 221.

№ 368.—1755 г. 9 Сентября.

Презента о. Іоанну Котовичу на Канскій приходъ.

Feria tertia in crastino festi Nativitatis Beatissimae ac Gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini 1755.

Praesentae venerabilis Kotowicz, in bonis Kanie ritus graeci ecclesiae servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens admodum reverendus dominus Joannes Kotowicz, praepositus Kanensis, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit praesentam infraacticandam tenoris sequentis: „Jasnie wielmożnemu iegomości xiędzu Wołodkowiczowi, biskupowi Chełmskiemu, koadjutorowi metropolii Kijowskiey, Halickiey y całey Russii, opatowi Dubienskiemu, lub iego w rządach duchownych namiestnikowi, przy zaleceniu życzliwych chęci moich do wiadomosci donoszę: Tu wakuie pod ten czas w dobrach moich dziedzicznych, wsi *Kaniem* y *Kanskiey Wólce*, w woiewodztwie Ruskim, w ziemi Chełmskiey leżących, cerkiew pod tytułem xiążąt apostolskich Piotra y Pawła po dobrowolney rezygnacyi y ustąpieniu wielebnych xięży zakonu swiętego Bazylego Wielkiego, tę to cerkiew w dyspozycyi y pod rządem mających, do którey to cerkwi, sposobem wyż wyrażonym wakuiącey, maiąc sobie dobrze zaleconego, z urodzenia godnego, przystoynego y przykładnego życia y z promocyi w naukach szkolnych iegomosci xiędza Kotowicza, actu prezbitera dyecezyi Chełmskiey, umyśliłem go z prawa kollatorskiego mego jasnie wielmożnemu panu prezentować; jakożznnieyszym prezentuię listem, z nim y za nim upraszaiąc, abyś go do przerzeczoney cerkwi cum titulo praeposituralі instituować y investyować raczył, curam animarum, administrationem spiritualem committendo,

któremu y ja regimen temporalium, to iest używanie grontow, łąk, ogrodow y wszystkich in genere et specie prowentów parafialnych y cerkiewnych, w erekcyi opisanych, w dożywotnią oddaię y puszczam possessyą—z tą obligacyą, aby wikarego kapłana, in coelibatu zostaiącego, y drugiego kleryka na usługi cerkiewne konserwował (co y iego następcy, także in coelibatu święceni, zachować powinni), oraz aby wszytkim obligacyom, w erekcyi wyrażonym, we wszytkich punktach y paragrafach zadosyć czynił, a nadto, żeby miał pilne staranie o duszach, krwią nayswiętszą Chrystusową odkupionych, tudzież błagaiąc maiestat Boski za żywych y umarłych, za dobrodziejów swoich. Którą to prezentę dla lepszey wiary y wagi przy zwykłey pieczęci rękami własnemi podpisuiemy. Datt. w pałacu *Jaszczowskim*, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo quinto. Sebastyan z W. Gerałd Wyżycki, kasztelan Konarski (L. S.). Ewa Wyżycka, kasztelanowa Konarska. S. M. (L. S.)". Originale vero ejusdem praesentae idem offerens rursus ad se recepit et de recepto sibique realiter extradito officium praesens castrense capitaneale Chełmense quietavit per praesentes praesentibusque quietat.

Тоже, л. 414.

№ 369.—1756 г. 2 Сентября

Позовъ Верещинскаго Холмскому рим.-кат. епископу Венжику и каѳедральному канонику Балицкому по дѣлу о выдачѣ бѣглаго крестьянина.

Feria quinta in crastino festi sancti Aegidii abbatis, anno Domini 1756.

Generosus Wereszczynski illustrissimum et reverendissimum Wężyk, episcopum Chełmensem, ac alios citat.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Lucas Wiorek, authenticatus, juratus, officio praesenti bene notus, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque ac per expressum recognovit—se citationis infrascriptae tenoris sequentis: „Venceslaus in Podhorce et Rejowiec Rzewuski, palatinus generalis terrarum Podoliae, exercituum regni campestris dux, Chełmensis, Drohobycensis, Dolinensis etc. capitaneus. Vobis illustrissimo et reverendissimo Valentino Wężyk, episcopo Chełmensi, ac perillustri, reverendissimo Balicki, canonico cathedrali Chełmensi, de personis, causa infrascripta bonisque vestris generaliter omnibus vigore regio et nostra, qua hac in parte fungimur, capitaneali authoritate mandamus, ut coram nobis seu nostro castrensi capitaneali Chełmensi officio in terminis querelarum seu judiciis causarum officii, feria quinta, juxta legitimam eorundem cadentiam, in castro hocce coincidentibus et celebrandis proximis, personaliter, legitime peremptorieqne compareatis. Ad instantiam instigatoris officii nostri ejusque delatoris generosi Joannis Wereszczynski, actoris, qui actor, inhaerendo officioso aresto, coram actis praesentibus recognito, citat vos ad videndum, audiendum attentandumque extraditionem laboriosi Iwani Bobros cum uxore, liberis totaque supellectili domestica, sui actoris subditi haereditarii, injungi, damna litisque expensas refundi citamini: sitis juri parituri et judicialiter responsuri. Datum in castro Chełmensi feria sexta (?) post festum sancti Egidii abbatis proxima, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo sexto"—copiam similem sigillatam, unius ejusdemque essentiae editam, in bonis oppidi Skierbieszow curiaque citatorum, ibidem sita, die hodierna, in actu contenta, familiae curiali de positione notificando, posuisse et reliquisse. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio.

Изъ актовой книги Холмск. грод суда, 1756 г., за № 20239, л. 459.

№ 370.—1730 г. 31 Октября.

Королевская грамота, данная Филиппу Володковичу на Холмскую уніатскую каѳедру.

Feria tertia in vigilia festi Sanctorum Omnium, anno Domini 1730.

Privilegii super episcopatum Chełmensem ritus graeci oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Chełmensia personaliter veniens religiosus et admodum reverendus pater Chrisantius Postanski, officialis et superior monasterii Chełmensis ordinis divi Basilii Magni, obtulit et ad acticandum eidem officio per oblatam porrexit privilegium super episcopatum Chełmensem ritus graeci, a sacra regia majestate Augusto Secundo, feliciter nobis regnante, illustrissimo et reverendissimo Philippo Wołodkowicz tempore, modo et loco, in ibidem expressis, gratiose datum et communitum manuque ejusdem serenissimi regnantis propria subscriptum sigilloque regni communitum, infraacticandum de tenore tali: „August Wtóry, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski, dziedziczny xiąże Saski y elector. Wszem w obec y kożdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, do wiadomosci podaiemy. Maiąc partykularnym sposobem zalecone pobożnego Filipa Wołodkowicza, archimandryty Dermańskiego, wielkie w kosciele Bożym zasługi, żarliwosci chwały Boskiey y utrzymanie iednosci swiętey w kosciele swiętym katolickim rzymskim, umyśliliśmy onemuż episkopią albo władictwo Chełmskie, po smierci iasnie wielmożnego iegomosci xiędza Józefa Lewickiego do dyspozycyi naszey przypadłe, dać y konferować, jakoż daiemy y konferuiemy y onegoż pro jure patronatus nostri stolicy apostolskiey ad installandum et nominandum ninieyszym listem naszym, mocą którego pomieniony pobożny Filip Wołodkowicz przerzeczone władyctwo Chełmskie y Bełzkie z cerkwiami, katedrami y nie katedrami, dobrami, wsiami, folwarkami, poddanemi, powinnosciami, czynszami, robociznami, według starożytnego fundacyi układu, tak, iako iego antecessorowie trzymali, z przełożeństwem nad duchownemi, archimandrytami, ihumenami, protopopami, popami, bractwami, dochodami, według przywileiu y starodawnych zwyczajow za błogosławieństwem teyże stolicy apostolskiey swiętey, po dostąpieniu poswięcania swoią objowszy possessyą, mieć, trzymać y zażywać będzie aż do ostatniego życia kresu. Obiecuiemy zaś po nas y po nayiasnieyszych następcach naszych, iż ani my, ani nayiasnieysi następcy nasi, królowie polscy od spokoyney pomienionego władyctwa Chełmskiego y Bełzkiego y wszytkich do niego przynależytosci possessyi nie oddalimy pobożnego Filipa Wołodkowicza y oddalić nikomu nie pozwolimy, ale go przy spokoynym prawie iemu nadanym zachowamy, co nayiasnieysi następcy nasi uczynić powinni będą. Co do wiadomosci wszytkim, komu o tem wiedzieć należy, po chrzesciansku donosząc, chcąc mieć, chcemy y rozkazuiemy, aby pomienionego pobożnego Filipa Wołodkowicza za prawdziwego odtąd episkopa y władykę Chełmskiego y Bełzkiego, w iednosci z kosciołem swiętym katolickim rzymskim zostaiącego, mieli, znali, iego jurysdykcyi posłuszni byli, oraz wszelkie powinnosci według zwyczaiow dawnych pełnili. Na co się dla lepszey wiary y wagi naszą własną ręką podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w *Grodnie*, dnia czwartego miesiąca Pazdziernika, roku Pańskiego MDCCXXX, panowania naszego XXXIII roku. Augustus Rex (Locus sigilli). Episkopia Chełmska y Bełzka po smierci wielebnego Jozefa Lewickiego pobożnemu Filipowi Wołodkowiczowi, archimandrycie Dermań-

skiemu. Xiądz Adam Stanisław Grabowski, kanonik katedralny, sekretarz iego królewskiey mości“.

Originale vero idem offerens post ingrossationem in acta rursus ad se recepit et de recepto sibique extradito officium praesens quietavit praesentibusque quietat.

Изъ актовой книги Холмск. грод. суда, 1730 г., за №20216, л. 155—156.

Конецъ XXVII-го тома.

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ЛИЧНЫХЪ ИМЕНЪ.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

І.

К.

М.

П.

Р.

С

Т.

Ч.

Ш.

Щ.

Ю.

Я.

Ѳ.

II.

УКАЗАТЕЛЬ
ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Ю.

Я.

ИЗДАНІЯ
ВИЛЕНСКОЙ КОММИССІИ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ.

а) Акты:

ТОМЪ I. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1865 г., стр. XXIV, 377. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.

— II. Акты Брестскаго земскаго сула. Вильна, 1867 г., стр. X, 361. Ц. 1 р. пересылочн. за 2 ф.

— III. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. XX, 416. Ц. 1 р. 50 к., пересылочныхъ за 3 ф.

— IV. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. LXIV, 615. Ц. 2 руб., пересыл. за 4 ф.

— V. Акты Брестскаго и Гродненскаго гродскихъ судовъ. Вильна, 1871 г., стр., XLI, 440, пересыл. за 3 ф.

— VI. Содержитъ въ себѣ: 1) акты Брестскаго гродскаго суда (поточные); 2) акты Брестскаго подкоморскаго суда; 3) акты Брестской магдебургіи; 4) акты Кобринской магдебургіи и 5) акты Каменецкой магдебургіи. Вильна, 1872 г., стр. LXIX, 593, 77. Ц. 2 руб. 50 к., пересылочныхъ за 4 фунта.

— VII. Акты Гродненскаго гродскаго суда. Вильна, 1874 г., стр. XIV, 600, 80. Ц. 2 р 50 коп., пересылочныхъ за 4 фунта.

— VIII. Акты Виленскаго гродскаго суда. Вильна, 1875 г., стр. XXV, 652 и 83. Ц. 2 р. 50 коп., пересылочныхъ за 3 фунта.

— IX. Акты Виленскаго земскаго суда, магистрата, магдебургіи и конфедераціи. Вильна, 1878 г., стр. XXI, 591 и 57. Ц. 2 р., пересылочныхъ за 3 фунта.

— X. Акты Виленскаго магистрата и магдебургіи. Вильна, 1879 г., стр. XXXVIII, 592 и 48. Ц. 2 р., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XI. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна 1880 г., стр. XLI, 545 и 69. Ц. 2 руб., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1883 г., стр. XL, 651 и 67.

— XIII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1886 г., стр. XII, 480 Ц. 1 р. 50 коп., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XIV. Инвентари XVI столѣтія. Вильна, 1888 года, стр. XXIV, 702. Цѣна 2 руб., пересылка за 3 фунта.

— XV. Декреты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1888 г., стр. XI., 552. Ц. 2 р.

— XVI. Документы, относящіеся къ исторіи церковной уніи въ Россіи. Вильна, 1889 года, стр. CLII, 701. Цѣна 2 р. 50 к.

— XVII. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1889 г., стр., LXIII, 500. Ц. 2 р.

— XVIII. Акты о копныхъ судахъ. Вильна. 1891 г.. стр. LXII, 578. Ц. 2 руб.

— XIX. Акты, относящіеся къ исторіи бывшей Холмской епархіи. Вильна. 1892 г. стр. CLXXVI, 405. Цѣна 2 р.

ТОМЪ XX. Акты, касающіеся города Вильны. Вильна. 1893 г., стр. CCXXVI, 668. Ц. 3 р.
— XXI. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна. 1894 г., стр. XL, 416. Цѣна 2 р.
— XXII. Акты Слонимскаго земскаго суда. Вильна 1895 г., стр. LXIV, 471. Цѣна 2 р.
— XXIII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна 1896 г., стр. CCXIV, 399. Цѣна 2 р.
— XXIV. Акты о боярахъ. Вильна, 1897 г., стр. XLIV, 547. Цѣна 3 руб.
— XXV. Инвентари и разграничительные акты. Вильна, 1898 г., стр. XXXII, 632. Цѣна 2 руб. 50 коп.
— XXVI. Акты Упитскаго гродскаго суда. Вильна, 1899 г., стр., L, 595. Ц. 2 р. 50 к.
— XXVII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна, 1900 г., стр. CXXX, 407. Ц. 2 р. 50 к.

б) Отдѣльныя изданія:

1. Ревизія королевскихъ пущъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ Григорія Воловича, 1559 г. Вильна, 1867 г., стр. V. 381. Ц. 1 р., перес. за 2 ф.
2. Краткія таблицы для исторіи и хронологіи, Н. Горбачевскаго. Вильна, 1867 г., стр. IV, 49 объяснительный текстъ (17 таблицъ). Цѣна 50 коп., пересылка за 1 фунтъ.
3. Ординація королевскихъ пущъ въ лѣсничествахъ б. Великаго Княжества Литовскаго, 1641 г. (Подлинникъ съ русскимъ переводомъ и алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XVIII, 325. Ц. 1 р., перес. за 1 фунтъ.
4. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ Виленской Археографической Коммиссіи. Вильна, 1872 г., стр. 165. Ц. 60 к., перес. за 1 ф.
5. Алфавитный указатель къ ревизіи пущъ Григорія Воловича. Вильна, 1873 г., стр. 125. Цѣна 40 коп., пересылка за 1 фунтъ.
6. Писцовыя книги Пинскаго староства, Лаврина Войны, 1561—6 г. Часть I и II, стр. X, VIII, 421, XVI, 599, 140, съ русскимъ переводомъ и алфавитн. указателемъ. Вильна, 1874 года. Цѣна 5 р., пересылка за 5 фунтовъ.
7. Ревизія Кобринской экономіи. 1563 года. Вильна, 1876 г, стр. XII, 387 и 86 1 снимокъ. Цѣна 1 р. 50 к., пересылка за 2 фунта.
8. Писцовая книга Гродненской экономіи (XVI столѣтія) въ двухъ частяхъ. Ч. I. Вильна, 1881 г., стр. XXIII, 502. Ц. 2 р., пересылка за 3 ф.—Ч. II Вильна, 1882 г., стр. 606. Ц. 2 р.
9. Писцовая книга Пинскаго и Клецкаго княжествъ — Станислава Хвальчевскаго. 1552—1555 гг. Вильна. 1884 г., стр. XXXII, 714. 1 снимокъ. Ц. 2 р 50 коп.
10. Сборникъ палеографическихъ снимокъ съ древнихъ грамотъ и актовъ, хранящихся въ Виленскомъ Центральномъ Архивѣ и Виленской Публичной Библіотекѣ. Вып. I (1432—1548 гг.). Вильна. 1874 г. in folio, стр. VIII, 45, XXX листовъ снимковъ (59 номеровъ). Цѣна 4 р.

Примѣчаніе: Всѣ вышепоименованныя изданія состоятъ въ распоряженіи Управленія Виленскаго Учебнаго Округа, хранятся и продаются въ Канцелярія Округа.

ОПЕЧАТКИ.

Страница	*Строка.*	*Напечатано.*	*Должно быть.*
XI	№ 168.	принадусжащими	принадлежащими
XXV	11 сверху.	превняго	древняго
XXIX	выноска.	Иванъ изъ Танчика	Иванъ изъ Танчина
XXXIX	19 снизу.	варварскей	варварской
LXXIII	10 „	разходились	расходились
LXXIV	9 сн.	земледѣльцы	землевладѣльцы
LXXV	16 „	Рылло при,	Рылло, при
LXXVI	7 „	короназія	коронація
CXXIX	11 св.	Валенту, каѳедральному	Валентину, каѳедральному
LXXXIV	17 сн.	Михиалъ	Михаилъ
13 прав. ст.	23 „	Borzcki	Borzęcki.
62 „	6 св.	inscriptionam	inscriptionem
66 „	6 сн.	Рерзиминскаго	Радзиминскаго
95 лѣв.	22 „	oretenus	tam oretenus
109 прав.	22 „	occluo	occluso
116 лѣв.	26 „	ratrem	fratrem
149 „	11 „	nen non	nec non
151 „	1, 2, 3 сн.	d,;bstante, n	ad, obstante, in
153 пр.	9 св.	przeszody	przeszkody
165 „	1 „	1720	1721
167 лѣв.	17 сн.	настоятеля	прокуратора
179 прв.	11 и 12 „	officiosas, Chelmensie	officiosae, Chelmensis
187 лѣв.	1 св.	ae	tae
190 „	1 „	roris	toris
215 прав.	4, 10 сн.	patris, praemisis	partis, praemissis
221 „	13, 14 „	facta- con,	facta, con-
241 лѣв.	17 „	Oycow	Cycow
253 прав.	3 „	frenquentatis	frequentatis
261 лѣв.	18 „	mistris	ministris
275 прав.	23 и 24 „	pos- Bat	post Ba-
286 лѣв.	№ 292.	Холмскимъ суффраганомъ Лащемъ	Холмскому суффрагану Лащу
313 „	10 сн.	Покривиницкаго	Покривницкаго
316 „	17 „	ariorum	tariorum
338 „	17, 18. 19 „	tycow, oziczeym, dwie	oycow, dziczeym, twie
343 прав.	7 сн.	ppraefatis	praefatis

Кромѣ того встрѣчается: milesimo, sufraganeus, manifici, illustrisimo— вм. millesimo, suffraganeus, magnifici, illustrissimo на стр. 176, 216 и 223 и немногіе другіе пропуски буквъ въ словахъ.

ИЗДАНІЯ
ВИЛЕНСКОЙ КОММИССІИ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ.

а) Акты:

ТОМЪ I. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1865 г., стр. XXIV, 377. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.

— II. Акты Брестскаго земскаго суда. Вильна, 1867 г., стр. X, 361. Ц. 1 р. пересылочн. за 2 ф.

— III. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. XX, 416. Ц. 1 р. 50 к., пересылочныхъ за 3 ф.

— IV. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. LXIV, 615. Ц. 2 руб., пересыл. за 4 ф.

— V. Акты Брестскаго и Гродненскаго гродскихъ судовъ. Вильна, 1871 г., стр., XLI, 440, пересыл. за 3 ф.

— VI. Содержитъ въ себѣ: 1) акты Брестскаго гродскаго суда (поточные); 2) акты Брестскаго подкоморскаго суда; 3) акты Брестской магдебургіи; 4) акты Кобринской магдебургіи и 5) акты Каменецкой магдебургіи. Вильна, 1872 г.. стр. LXIX, 593, 77. Ц. 2 руб. 50 к., пересылочныхъ за 4 фунта.

— VII. Акты Гродненскаго гродскаго суда. Вильна, 1874 г., стр. XIV, 600, 80. Ц. 2 р, 50 коп., пересылочныхъ за 4 фунта.

— VIII. Акты Виленскаго гродскаго суда. Вильна, 1875 г., стр. XXV, 652 и 83. Ц. 2 р. 50 коп., пересылочныхъ за 3 фунта.

— IX. Акты Виленскаго земскаго суда, магистрата, магдебургіи и конфедераціи. Вильна, 1878 г., стр. XXI, 591 и 57. Ц. 2 р., пересылочныхъ за 3 фунта.

— X. Акты Виленскаго магистрата и магдебургіи. Вильна, 1879 г., стр. XXXVIII 592 и 48. Ц. 2 р., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XI. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна 1880 г., стр. XLI, 545 и 69., Ц. 2 руб., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1883 г., стр. XL, 651 и 67.

— XIII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1886 г., стр. XII, 480 Ц. 1 р. 50 коп., пересылочныхъ за 3 фунта.

— XIV. Инвентари XVI столѣтія. Вильна, 1888 года, стр. XXIV, 702. Цѣна 2 руб., пересылка за 3 фунта.

— XV. Декреты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1888 г., стр. XI., 552. Ц. 2 р.

— XVI. Документы, относящіеся къ исторіи церковной уніи въ Россіи. Вильна, 1889 года, стр. CLII, 701. Цѣна 2 р. 50 к.

— XVII. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1889 г., стр., LXIII, 500. Ц. 2 р.

— XVIII. Акты о копныхъ судахъ. Вильна. 1891 г.. стр. LXII, 578. Ц. 2 руб.

— XIX. Акты, относящіеся къ исторіи бывшей Холмской епархіи. Вильна. 1892 г. стр. CLXXVI, 405. Цѣна 2 р.

ТОМЪ XX. Акты, касающіеся города Вильны. Вильна. 1893 г., стр. CCXXVI, 668. Ц. 3 р.
— XXI. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна. 1894 г., стр. XL, 416. Цѣна 2 р.
— XXII. Акты Слонимскаго земскаго суда. Вильна 1895 г., стр. LXIV, 471. Цѣна 2 р.
— XXIII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна 1896 г., стр. CCXIV, 399. Цѣна 2 р.
— XXIV. Акты о боярахъ. Вильна, 1897 г., стр. XLIV, 547. Цѣна 3 руб.
— XXV. Инвентари и разграничительные акты. Вильна, 1898 г., стр. XXXII, 632. Цѣна 2 руб. 50 коп.
— XXVI. Акты Упитскаго гродскаго суда. Вильна, 1899 г., стр., L, 595. Ц. 2 р. 50 к.
— XXVII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна, 1900 г., стр. CXXX, 407. Ц. 2 р. 50 к

б) Отдѣльныя изданія:

1. Ревизія королевскихъ пущъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ Григорія Воловича, 1559 г. Вильна, 1867 г., стр. V. 381. Ц. 1 р., перес. за 2 ф.
2. Краткія таблицы для исторіи и хронологіи. Н. Горбачевскаго. Вильна, 1867 г., стр. IV, 49 объяснительный текстъ (17 таблицъ). Цѣна 50 коп., пересылка за 1 фунтъ.
3. Ординація королевскихъ пущъ въ лѣсничествахъ б. Великаго Княжества Литовскаго, 1641 г. (Подлинникъ съ русскимъ переводомъ и алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XVIII, 325. Ц. 1 р. перес. за 1 фунтъ.
4. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ Виленской Археографической Коммиссіи. Вильна, 1872 г., стр. 165. Ц. 60 к., перес. за 1 ф.
5. Алфавитный указатель къ ревизіи пущъ Григорія Воловича. Вильна, 1873 г., стр. 125. Цѣна 40 коп., пересылка за 1 фунтъ.
6. Писцовыя книги Пинскаго староства, Лаврина Войны, 1561—6 г. Часть I и II, стр. X, VIII, 421, XVI. 599, 140. съ русскимъ переводомъ и алфавитн. указателемъ. Вильна, 1874 года. Цѣна 5 р., пересылка за 5 фунтовъ.
7. Ревизія Кобринской экономіи. 1563 года. Вильна, 1876 г., стр. XII, 387 и 86, 1 снимокъ. Цѣна 1 р. 50 к., пересылка за 2 фунта.
8. Писцовая книга Гродненской экономіи (XVI столѣтія) въ двухъ частяхъ. Ч. I. Вильна, 1881 г., стр. XXIII, 502. Ц. 2 р., пересылка за 3 ф. Ч. II Вильна. 1882 г., стр. 606. Ц. 2 р.
9. Писцовая книга Пинскаго и Клецкаго княжествъ — Станислава Хвальчевскаго. 1552—1555 гг. Вильна. 1884 г., стр. XXXII, 714, 1 снимокъ. Ц. 2 р 50 коп.
10. Сборникъ палеографическихъ снимокъ съ древнихъ грамотъ и актовъ, хранящихся въ Виленскомъ Центральномъ Архивѣ и Виленской Публичной Библіотекѣ. Вып. I (1432—1548 гг.). Вильна. 1874 г. in folio, стр. VIII, 45, XXX листовъ снимковъ (59 номеровъ). Цѣна 4 р.

Примѣчаніе: Всѣ вышепоименованныя изданія состоятъ въ распоряженіи Управленія Виленскаго Учебнаго Округа, хранятся и продаются въ Канцеляріи Округа.

ТОМЪ XX. Акты, касающіеся города Вильны. Вильна. 1893 г., стр. CCXXVI, 668. Ц. 3 р.
— XXI. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна. 1894 г., стр. XL, 416. Цѣна 2 р.
— XXII. Акты Слонимскаго земскаго суда. Вильна 1895 г., стр. LXIV, 471. Цѣна 2 р.
— XXIII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна 1896 г., стр. CCXIV, 399. Цѣна 2 р.
— XXIV. Акты о боярахъ. Вильна, 1897 г., стр. XLIV, 547. Цѣна 3 руб.
— XXV. Инвентари и разграничительные акты. Вильна, 1898 г., стр. XXXII, 632. Цѣна 2 руб. 50 коп.
— XXVI. Акты Upитскаго гродскаго суда. Вильна, 1899 г., стр., L, 595. Ц. 2 р. 50 к.
— XXVII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна, 1900 г., стр. CXXX, 407. Ц. 2 р. 50 к

б) Отдѣльныя изданія:

1. Ревизія королевскихъ пущъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ Григорія Воловича, 1559 г. Вильна, 1867 г., стр. V. 381. Ц. 1 р., перес. за 2 ф.
2. Краткія таблицы для исторіи и хронологіи. Н. Горбачевскаго. Вильна, 1867 г., стр. IV, 49 объяснительный текстъ (17 таблицъ). Цѣна 50 коп., пересылка за 1 фунтъ.
3. Ординація королевскихъ пущъ въ лѣсничествахъ б. Великаго Княжества Литовскаго, 1641 г. (Подлинникъ съ русскимъ переводомъ и алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XVIII, 325. Ц. 1 р., перес. за 1 фунтъ.
4. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ Виленской Археографической Коммиссіи. Вильна, 1872 г., стр. 165. Ц. 60 к., перес. за 1 ф.
5. Алфавитный указатель къ ревизіи пущъ Григорія Воловича. Вильна, 1873 г., стр. 125. Цѣна 40 коп., пересылка за 1 фунтъ.
6. Писцовыя книги Пинскаго староства, Лаврина Войны, 1561—6 г. Часть I и II, стр. X, VIII, 421, XVI, 599, 140, съ русскимъ переводомъ и алфавитн. указателемъ. Вильна, 1874 года. Цѣна 5 р., пересылка за 5 фунтовъ.
7. Ревизія Кобринской экономіи. 1563 года. Вильна, 1876 г., стр. XII, 387 и 86, 1 снимокъ. Цѣна 1 р. 50 к., пересылка за 2 фунта.
8. Писцовая книга Гродненской экономіи (XVI столѣтія) въ двухъ частяхъ. Ч. I. Вильна, 1881 г., стр. XXIII, 502. Ц. 2 р., пересылка за 3 ф. Ч. II Вильна, 1882 г., стр. 606. Ц. 2 р.
9. Писцовая книга Пинскаго и Клецкаго княжествъ — Станислава Хвальчевскаго. 1552—1555 гг. Вильна. 1884 г., стр. XXXII, 714, 1 снимокъ. Ц. 2 р 50 коп.
10. Сборникъ палеографическихъ снимокъ съ древнихъ грамотъ и актовъ, хранящихся въ Виленскомъ Центральномъ Архивѣ и Виленской Публичной Библіотекѣ. Вып. I (1432—1548 гг.). Вильна. 1874 г. in folio, стр. VIII, 45, XXX листовъ снимковъ (59 номеровъ). Цѣна 4 р.

Примѣчаніе: Всѣ вышепоименованныя изданія состоятъ въ распоряженіи Управленія Виленскаго Учебнаго Округа, хранятся и продаются въ Канцелярія Округа.